

Die Funksionering Van Die Charismata
In Die Opbou Van Die Gemeente

Casparus Johannes Jackson

Voorgelê ter vervulling van 'n deel
van die vereistes vir die graad

Doctor Divinitatis

Fakulteit Teologie (Afdeling B) Ned. Geref. Kerk

Universiteit van Pretoria

Promotor:

Prof. A.C. Barnard

Pretoria

Mei 1982

Aan: My vrou, Gerrie

Ons enigste dogter, Anria

Ons geliefde ouers in nagedagtenis

INHOUDSOPGAWE

DANKBETUIGING	i
VOORWOORD	iii
AFKORTINGS	vi
HOOFSTUK 1	vii
HOOFSTUK 2	viii
HOOFSTUK 3	ix
SAMEVATTING (GEHEEL)	387
SYNOPSIS	390

DANKBETUIGING

By hierdie geleentheid is 'n woord van dank en erkentlikheid teenoor 'n aantal persone sekerlik gepas.

Met waardering dink ek aan die professore van die Teologiese Fakulteit (Afd B) van die Universiteit van Pretoria, te wete, proff E P Groenewald, J H Kritzinger, B J Marais, A B du Preez en H D A du Toit (Laasgenoemde twee in nagedagtenis), wat my gelei het in die rykdomme van die Woord van God en die verrassende wêreld van die teologie. 'n Besondere woord van dank en vermelding aan my hooggeagte promotor, prof dr A C Barnard, vir die simpatieke en duidelike wyse waarop hy my studie begelei het. Hartlike dank, geagte professor Barnard, u het dit op 'n wyse gedoen waarin u vir my die ruimte geskep het om selfstandig en met persoonlike inisiatief te werk. U wye belesenheid en kennis aangaande hierdie onderwerp en u dinamiese denke, het vir my veel beteken. Daarvoor my innige en opregte dank. Hiermee gaan ook my opregte dank aan u voorganger, prof J J de Klerk, tans dekaan van die Teologiese Fakulteit te Bloemfontein, onder wie se leiding ek die eksamen kon aflê en daarna hierdie studie kon begin. U opregte gesindheid word hoog waardeer.

Gepaard hiermee, my besondere waardering en dankbetuiging aan prof J Furet aan die Vrije Universiteit van Amsterdam vir u insiggewende leiding tydens my navorsing aan die Teologiese Fakulteit aldaar gedurende 1978 en 1980. Ook my hartlike dank aan u mede-kollegas in genoemde Fakulteit, dr J van Nijen, dr Gerhard Dekker en dr J Hendriks. Hartlike dank ook aan prof Klaas Runia en drs R Schippers van die Teologiese Hogeschool te Kampen vir die waardevolle onderhoude oor genoemde studieveld.

Aan prof Rudolf Bohren van die Universiteit van Heidelberg, Wes-Duitsland; my innige dank vir sy gewaardeerde en insiggewende leiding tydens my navorsing aldaar, en vir die wonderlike belewenis van die teologie-beoefening aan die Seminaar vir Praktiese Teologie aan hierdie Universiteit. So ook my waardering aan dr Georg Vischer van genoemde Fakulteit, tans van die gemeente te Basel. Aan prof Werner Jentsch van die Universiteit van München vir die insiggewende en omnisbare onderhoud oor die bepaalde onderwerp.

Aan die ander twee promotors vir hierdie proefskrif, te wete, prof H. Jonker van die Universiteit van Utrecht in Nederland, en prof J. I. de Wet van die Universiteit van Pretoria, (Teologiese Fakulteit Afdeling A van die Ned. Herv. kerk), my hoogste waardering vir u onderneming!

My hoogste waardering gaan aan hulle wat vir my verblyf verskaf het tydens die navorsing in Holland, dr en mev H. Becker, toe van Zaandam, en mnr en mev Jan Boon van Heemstede.

Graag wil ek die volgende kerkrade bedank vir hulle tegemoetkomendheid in belang van hierdie studie: Die kerkrade van die gemeente Groenkoof waar ons vir meer as tien jaar kon arbeid; die kerkrade van die gemeente Bronberg wat aan my spesiale studieverlof van drie maande toegestaan het reeds gedurende ons eerste diensjaar alhier. Gepaard hiermee my hartlike dank aan my mede-kollegas vir hulle ondersteuning in hierdie besondere taak: di A.J. Barnard, P. Combrink, S.J. Joubert en P.J. le Roux.

Opregte dank aan mejj. Alet Momborg en Karin Knobel wat verantwoordelikheid geneem het vir die nasien van die finale manuskrip en so oneindig veel moeite gedoen het. Opregte waardering aan hulle wat die vertaalwerk by die opsonnings gedoen het, mev. Elsie Madden vir die Engels en mnr. Kuhles vir die Duits.

Uiteindelik my hoogste waardering en dankbaarheid teenoor my vrou en dogter wat soveel moes opoffer vir die bereiking van hierdie ideaal! Aan my vrou die mees gewaardeerde dank vir haar reusetaak om hierdie proefskrif te tik en finaal af te rond. Woorde kan so weinig sê! In haar lewe het ek inderdaad getuie geword van liefde, vriendelikheid, volharding en offerbereidheid as kenmerke van die vrug van die Heilige Gees.

"Uit Hom en deur Hom en tot Hom is alle dinge.
Aan Hom behoort die heerlikheid tot in ewigheid!
Amen." (Romeine 11:36).

Bronberg
Pretoria

Mei 1982.

VOORWOORD

Motivering

Namate die ondervinding van die praktiese bediening van die Woord van die Here in die gemeentes toegeneem het, het die besef almeer by my gegroei dat die verstarde strukture van die gevestigde kerke 'n belangrike faktor is in die passiewe houding wat by die grootste persentasie van lidmate binne die kerk bestaan. Dit speel op sy beurt weer 'n groot rol in die proses van kerkvervreemding. Die oortuiging het gegroei dat 'n ondersoek na wat die gemeente in sy wese volgens die Nuwe Testament is, gedoen moet word, asook om na te vors hoe die gemeente volgens die Nuwe Testament gestruktureer behoort te wees. Die behoefte is baie sterk aangevoel om weer 'n keer opnuut vanuit die Woord van God hierdie aspekte van die bestaan van die gemeente te ondersoek en in die lig van hierdie bevindinge te probeer om iets van 'n riglyn in die kerke hieromtrent te gee.

Met die voorbereiding vir die doktorsale eksamen en dit wat uit hierdie deel van die studie voortgevloei het, was die ondersoek vir die tesis aanvanklik geformuleer as: "Herstrukturering van die diakonia in die opbou van die gemeente in die moderne tyd". Na twee maande van navorsing in Europa gedurende 1978 het dit duidelik geword dat so 'n veld van ondersoek veels te omvangryk is, en dat die veld nouer afgebaken behoort te word. Omdat die veld van ondersoek my ook in aanraking gebring het met die werk van die Heilige Gees in besonder asook met die charismatiese beweging van ons tyd, het die oortuiging gekom dat die studie afgegrens en toegespits moet word rondom die werk van die Heilige Gees in die gemeente met besondere verwysing na die charismata, aangesien dit ook die hele aangeleentheid van die strukturering van die gemeente ten nouste raak.

Vir die heel besondere leiding wat ek in hierdie verband veral van professor Joachim Furet van die Vrije Universiteit in Amsterdam

ontvang het, my besondere dank, asook in 'n groot mate vir die leiding van professor Rudolf Bohren van Heidelberg op daardie stadium. Dit het daartoe meegewerk dat die studie-onderwerp uiteindelik geformuleer is as: "Die Funksionering van die charismata in die opbou van die gemeente".

Afgrensing.

Aangesien hierdie studie handel oor die funksionering van die charismata, beteken dit dat ons hier te doen het met 'n aspek van die lewe en aktiwiteite van die bestaande, empiriese gemeente. Vandaar dat eerstens gehandel word oor die gemeente self as bestaande werklikheid en daarna oor die Heilige Gees en die gawes van die Gees, hoewel die Gees eintlik die Stigter van die gemeente is. Omdat hierdie gegewe werklikhede 'n uitvloeisel van aktiwiteite in die wêreld het, word in die laaste instansie gehandel oor die gestaltegewing van die gemeente en die funksionering van die charismata binne die struktuur van die gemeente. Omdat die charismata egter nie 'n doel op sigself is nie, maar 'n bepaalde doel moet dien, word die funksionering van die charismata in die lig van hierdie doel behandel. Aangesien hierdie bepaalde doel die opbou van die gemeente is - 1 Korinthiërs 12-14 - word by die behandeling van die aard van die gemeente ook gehandel oor die opbou van die gemeente.

Metode.

Die metode van behandeling van hierdie onderwerp is nie soseer analities-krities van aard nie, maar wel meer positief-beskrywend, aangesien die doelstelling is om die aard en karakter van die gemeente, sowel as die funksionering van die gemeente, positief te beskrywe en aan te dui. 'n Kritiese ondersoek na die strukture van die gemeente in omvattende sin, sou binne die konteks van hierdie studie veels te uitgebreid wees. Dieselfde sou geld vir 'n ondersoek aangaande die voorkoms van die charismata in die kerk

deur die geskiedenis heen, of 'n kritiese ondersoek na die charismatiese beweging as onderdeel van hierdie studie.

My opregte bede is, dat hierdie beskeie bydrae mag dien tot inspirasie wat sal lei tot 'n grondige vernuwing in die kerk, en ons nie langer onself daarmee te vrede sal stel om van tyd tot tyd slegs 'n nuwe stuk lap op 'n ou kleed aan te lap nie. (Matt. 9:16).

Afkortings en Bybelteks

1. D Pf Bl - Deutsche Pfarrer Blatt
2. Evang. Komm. - Evangelischer Kommentar.
3. J.Chr. Soz W. - Jahrbuch für Christliche Sozialwissenschaften.
4. Past. Bl. - Pastoral Blätter.
5. Th. P.r - Theologie und Praxis.
6. T.W.N.T. - Theologisches Wörterbuch Zum Neuen Testament.

Bybelteks:

Afrikaans:

Die Ou Testament - "Die Bybel". Uitgegee deur die Bybelgenootskap van Suid-Afrika, Kaapstad, 1957 Uitgawe.

Die Nuwe Testament - "Die Nuwe Testament en die Psalms" 1979-vertaling. Bybelgenootskap van Suid-Afrika, Kaapstad.

Grieks:

"Novum Testamentum Graece et Latine" Eberhard Nestle.
Württembergische Bibelanstalt Stuttgart, 25. Auflage, 1963.

Hebreeus:

Biblia Hebraica, Edidit Rud. Kittel, Textum Masoreticum curavit
P. Kahle, Stuttgart Privileg. Württ. Bibelanstalt. 1949.

HOOFSTUK 1

DIE GEMEENTE EN DIE OPBOU VAN DIE GEMEENTE

1.1	<u>INLEIDING</u>	1
1.2	<u>DIE BEGRIP: "GEMEENTE"</u>	2
1.2.1	Die Ekklesia In Die Ou Testament	4
1.2.2	Die Ekklesia In Die Nuwe Testament	6
1.2.3	Ekklesia - Kerk, Gemeente of Versameling?	10
1.2.4	Die Nuwe Gemeenskap	12
1.2.5	Die Gemeente - Liggaan Van Christus	17
1.2.5.1	Die belang van Efesiërs 1:9-10 en 22-23	17
1.2.5.2	Die verhouding Hoof liggaam	20
1.2.5.3	Inlywing in die liggaam - die doop	24
1.2.5.4	Vereniging van die liggaam in die maaltyd van Christus - die nagmaal	34
1.2.5.5	Eenheid en verskeidenheid in die liggaam	38
1.2.6	Die Aard En Karakter Van Die Gemeente Van Christus	40
1.2.6.1	Die charismatiese karakter en struktuur van die gemeente	41
1.2.6.2	Die diakoniese karakter en struktuur van die gemeente	46
1.2.6.3	Die missionêre karakter van die gemeente	55
1.2.6.4	Die aanbiddingskarakter van die gemeente	63
1.2.6.5	Die eskatologiese karakter van die gemeente	71
1.3	<u>DIE OPBOU VAN DIE GEMEENTE</u>	75
1.3.1	Die Begrip "opbou" - (Oikodomē)	75
1.3.2	Die Noodsaaklikheid Van Opbou	81
1.3.3	Die Reëling Vir, En Wyse Van Opbou	83
1.3.4	Die Instrumente In God se Opbouwerk	86
1.3.5	Die Interne Opbou	92
1.3.5.1	Aspekte rakende die opbou van die gemeentelide Kom tot volwassenheid Groeï na Christus toe	93

	Toename in kennis	
1.3.5.2	Aspekte rakende die opbou van die gemeente as liggaam van Christus	104
	Bevestiging en verstewiging op die fondament, Jesus Christus	
	Versterking van die onderlinge eenheid en liefde	
	Bevordering en verdieping van die gemeenskap	
	Die onderlinge vermaning en tug betreffende die opbou	
1.3.6	Die Uitbreidende Bouwerk (Opbou)	113
1.3.7	Die Einddoel Van Die Opbou	118
	Samevatting - Hoofstuk 1	123
	Synopsis - Chapter 1	127
	Zusammenfassung - Kapitel 1	131
	Verwysings	135

HOOFSTUK 2

DIE GEES EN DIE GAWES VAN DIE GEES

2.1	<u>DIE KOMS VAN DIE GEES</u>	164
2.1.1	Die Gees - eskatologiese Gawe	166
2.1.2	Die koms van die Gees en Pinkster	168
2.1.3	Die Gees, stigter van die gemeente	171
2.1.4	Die Gees, begeleier van die opbouwerk	173
2.2	<u>DIE GAWES VAN DIE GEES - DIE CHARISMATA</u>	176
2.2.1	Die begrip: Charisma(ta)	183
2.2.2	Die Bybelse fundering van die charismata	186
2.2.3	Die wesensfunksie en doel van die charismata	196
2.2.4	Die funksionering van die charismata	202
2.2.5	Misbruike en Afwykings	209
2.2.6	Kriteria vir die funksionering van die charismata	217

2.2.6.1	Die Christus-belydenis as kriterium	218
2.2.6.2	Die opbou as kriterium	220
2.2.6.3	Die diens as kriterium	223
2.2.6.4	Die liefde as kriterium	226
2.2.6.5	Die eenheid as kriterium	227
2.3	<u>DIE VERHOUDING VAN DIE CHARISMATA TOT DIE "AMPSWERK"</u>	229
2.3.1	Die vraag aangaande die "Amp"	229
2.3.2	Die dinamiese onderlinge balans van die gemeente=	
	dienste	236
	Samevatting	240
	Synopsis	243
	Zusammenfassung	246
	Verwysings	249

HOOFSTUK 3

GESTALTEGEWING BETREFFENDE DIE FUNKSIONERING VAN DIE CHARISMATA IN DIE PRAKTYK VAN DIE OPBOU

	<u>KONSEKWENSIE UIT DIE VOORAFGAANDE</u>	276
3.1	<u>PRINSIPIËLE RIGLYNE TEN OPSIGTE VAN DIE GESTALTEGEWING</u>	277
3.1.1	Handhawing van die wese van die gemeente as liggaam van Christus	278
3.1.2	Getroue handhawing van die karakter en struktuur van die gemeente	280
3.1.3	Honorering van die doel van die gemeente	286
3.1.4	Die Grondbeginsels vir die struktuurering van die gemeente	288
3.1.5	Die opbou (oikodomē) as basiese program in die gemeente	291
3.2	<u>DIE ROL VAN DIE CHARISMATA IN DIE STRUKTURERING VAN DIE GEMEENTE</u>	293

3.2.1	Strukturering kragtens die charisma aan elke lid verleen	293
3.2.2	Riglyne vir die charismatiese diensstruktuur	296
3.3	<u>DIE ROL VAN DIE "AMPE" IN DIE FUNKSIONERING VAN DIE CHARISMATA</u>	305
3.3.1	Die uitgangspunt in verband met die verhouding "Amp" - charisma	306
3.3.2	Die funksionering - amp en charismata	312
3.4	<u>DIE STRUKTUUR AS ONTPLOOIINGS- EN WERKRUIMTE VIR DIE CHARISMATA</u>	316
3.4.1	Die kerygmatische element	317
3.4.2	Die didaktiese element - (didachē)	320
3.4.3	Die koinoniale element	325
3.4.4	Die diakoniese element	332
2.4.5	Die martyria - die getuënis-element	342
3.4.6	Die leitourgia - liturgie-diens aan God self	346
3.5	<u>DIE VRYE WERKING VAN DIE GEES, DIE STRUKTUUR EN DIE GESTALTEGEWING</u>	353
3.5.1	Die uiteenlopende standpunte	353
3.5.2	Beoordeling	357
3.5.3	Die basiese gegewe struktuur	358
3.5.4	Die durende beginsels	359
3.5.5	Die gemeente as eenheid	360
3.5.6	Slot	362
	Samevatting - Hoofstuk 3	363
	Synopsis - Chapter 3	366
	Zusammenfassung - Kapitel 3	369
	Verwysings	372
	<u>Samevatting (geheel)</u>	387
	<u>Synopsis</u>	390
	<u>Literatuurlys</u>	
	Tydskrifartikels	393
	Publikasies	397

H O O F S T U K 1

DIE GEMEENTE EN DIE OPBOU VAN DIE GEMEENTE

1.1 Inleiding

Waar dit in hierdie studie slegs oor twee bepaalde aspekte aangaande die gemeente van Christus handel, nl. die funksionering van die charismata en die opbou, gaan ons nie hier 'n volledige uiteensetting en omskrywing gee van wat gemeente en kerk in die omvattende openbaring van die hele Skrif is nie. Slegs daardie kenmerke, aard en fasette van die gemeente van Christus wat van belang is, rakende hierdie bepaalde doel van die studie, word in behandeling geneem.

Omdat dit in hierdie studie ook gaan om die gemeente in die moderne tyd, bring dit ons meteens by die gemeente as bestaande verskynsel in die hede, maar dan ook weer nie by 'n bepaalde gemeente van 'n bepaalde denominasie nie. Die saak waarom dit hier gaan, is nl.: Wat is die plek en die rol wat die charismata in die gemeente, as sodanig, behoort te speel ten einde die opbou van die gemeente van Christus - per sé - te dien. Die gemeente word dan besien vanuit die grond van sy bestaan, teweete as mense wat in hierdie wêreld deur die genadewerk van God aan Jesus Christus as hulle Verlosser en Saligmaker verbind is deur die herskeppende werk van die Heilige Gees. Wat dan ookal die verskyningsvorm of bepaalde denominasie is waarin hierdie gemeente midde in die tyd 'n gestalte aanneem, bly die beginselvraag nog altyd van belang: Hoe word hierdie gemeente van Christus Jesus opgebou en wat is en behoort die plek en rol te wees wat die charismata in hierdie proses inneem.

Omdat God, die God van heil is wat in die hede handel en nie slegs in die verlede gehandel het, of nog êrens in die toekoms werksaam moet word nie, is die hede nie leeg nie, maar is die gemeente voortdurende openbaring van God se heilshandeling in, met en deur die gemeente. Omdat die charismata ook nie bekwaamhede of funksies is wat God eenmaal op 'n tyd gegee het in 'n bepaalde periode wat

nou verby en afgehandel is nie, en slegs aan 'n bepaalde gemeente of gemeentes wat toe bestaan het en nou nie meer bestaan nie, maar aan sy gemeente in sy bestaan deur heel die geskiedenis gegee is, is die vraag na die funksionering van die charismata in die gemeente immer aktueel vir die moderne tyd. Want die gemeente bly immers werk van die Drie-enige God op aarde onder mense tot die einde van die tyd. En omdat die charismata tekens is van die teenwoordigheid van die Heilige Gees in die lewens van mense en tegelyk ook toerusting vir die taak waartoe God sy gemeente in die hede in die geskiedenis bekwaam, is die vraag na die doel van hierdie gewes ook immer aktueel.

Hans Küng stel hierdie feit van die lewende, nie-statiese gemeente soos volg: "Kirche ist nie eine statische und Übergeschichtliche Grösse, die unberührt über den irdischen Räumen und den weltlichen Zeiten west^x. Kirche ist immer und überall ein lebendiges, aus den Völkern dieser Welt immer wieder neu gesammeltes und mitten durch die Zeiten wanderndes Volk. ... Kirche ist wesentlich auf dem Weg, auf der Wanderschaft, auf der Pilgerschaft. Kirche die am Ort tritt, die nicht immer wieder neu nach neuen Horizonten Ausschau hält, die nicht immer wieder neu aufbricht, verfehlt ihren Auftrag.¹⁾

1.2 Die Begrip, "Gemeente"

Die begrip "gemeente" is 'n vertaling van die Griekse begrip: "ekklesia". Op sigself en in sy oorspronklike betekenis, het die bepaalde woord niks te doen met 'n gewyde samekoms van mense nie. Dit dui eenvoudig op 'n populêre versameling van mense. Die inwoners van 'n bepaalde stad of dorp word in die algemene Griekse taal "ekklesia" genoem, en dui 'n groep mense aan wat om 'n spesifieke rede saamkom, of deur die herout vir 'n bepaalde doel saamgeroep is.²⁾ Die woord is dus saamgestel uit twee begrippe, n.l. "ek" = uit - "klētoi" = roep, en beteken eenvoudig die wat uitgeroep is. Ekklesia is dus die gewone profane begrip vir die versameling van hierdie saamgeroepe of uit-geroepe mense van die volk in 'n bepaalde gebied of stad. Dit is egter hierdie Griekse begrip wat in die Septuaginta-vertaling van die Ou Testament gebruik word om

die Hebreuse begrip "Kahal" weer te gee. "Kahal" word op sy beurt in die Ou Testament gebruik om die versameling of saamgeroepete mense as volk van God = vergadering van die Here, aan te dui, terwyl die volksgemeente as regs- en kultiese gemeenskap meestalens met die begrip "Eda" - Grieks "sunagōgē" aangedui word.³⁾

Die begrip "ekklesia" word egter beslissend gekwalifiseer en gespesifiseer deur die toevoeging "van die Here", of "van God", en in die Nuwe Testament ook nog met die verdere byvoeging: "in Christus (Jesus)".⁴⁾

Hans Küng stel dit soos volg: "Entscheidend wird "ekklesia" qualifiziert durch die Beifügung "des Herrn" (bzw. Jahwes). Auch hier ist der Vorgang des Sichversammelns nicht vergessen. Doch nicht dass sich irgendwer und irgendwas versammelt, sondern wer und was sich versammelt, ist ausschlaggebend: dass nämlich Gott versammelt und die Ekklesia so zu einer Versammlung, zu einer Gemeinde Gottes wird (auch wenn dann oft nur einfach von der Ekklesia ohne Beifügung die Rede ist). Hier geschieht nicht mehr irgendein Sichversammeln irgendwelcher Menschen. Die Ekklesia Gottes ist mehr als das je ereignishafte Sichversammeln. Ekklesia ist die Versammlung der von Gott zuvor erwählten Schar, die sich um Gott als ihre Mitte versammelt. Ekklesia wird so schon in der Septuaginta zu einen religiös-kultischen Begriff, der dann immer mehr - wie auch das allerdings seltene kahal in den Qumran-schriften bezeugt (Z.B. I Q Sz 1, 4; 2,4; Dam. 12,6) - eschatologisch verstanden wird: Ekklesia als die wahre Gottesgemeinde der Endzeit".⁵⁾

Die "gemeente" verkry dus sy spesifieke en besondere betekenis as versamelde mense in hul betrokkenheid op God en Jesus Christus. Dit is dan met hierdie besondere groepering van mense, as bestaande, empiriese werklikheid midde in hierdie wêreld en in die geskiedenis van die tyd, waaroor ons in hierdie studie handel. Wanneer ons dan uit die Bybel leer dat die gemeente daardie skaar van mense is wat God - as die Drie-enige - in sy reddende genade rondom Homself in hierdie wêreld deur alle tye heen versamel, word dit ook duidelik

dat ons met bepaalde gestaltes - verskyningsvorme - van hierdie gemeente te doen het.

1.2.1 Die Ekklesia in die Ou Testament

In die Ou Testament word 'n bepaalde volk, te wete die volk van Israel as sodanig deur God uitverkies en uitgeroep as sy besondere eiendomsvolk.⁶⁾ Hierdie volk van Israel, as sodanig, wat die Here God tot sy gemeente, sy eiendomsvolk maak, en wat Hy aan Homself verbind en rondom Homself versamel, is meteen ook die bepaalde gestalte wat die gemeente in die Ou Testamentiese bedeling aanneem. Aanvanklik is die gestalte wat hierdie ekklesia in die Ou Testament aanneem, dus nog nie in kleinere ekklesias onderverdeel soos wat dit later die geval was ná die vestiging in Kanaan - die beloofde land, en later soos die onderskeie ekklesias van die Nuwe Testamentiese bedeling nie.

Hierdie volk as geheel verskyn in die wêreld as Kaha! Jahweh, as ekklesia van die Here in die Ou Testament, en wel waar Hy hulle uitroep en uitlei uit die slawehuis van Egipte. Treffend en betekenisvol lees ons met betrekking tot die voorbereiding van die Pasga met die oog op die uittog: "... en die hele vergadering van die gemeente van Israel moet dit slag teen die aand".⁷⁾ En wanneer hulle dan uitgelei is, en die Here God hulle ontmoet by die berg Sinaï en sy Gebooie aan hulle gee deur Moses, lui die betekenisvolle verklaring van die Here aan sy volk: "Ek is die Here jou God wat jou uit Egipteland, uit die slawehuis, uitgelei het".⁸⁾ So verskyn die hele volk van Israel as ekklesia van die Here in die geskiedenis, as sy volk van uitgeroepenes en verlostes uit die slawehuis.

Wanneer die Here God sy volk in Kanaän gevestig het, laat Hy ook vir Hom 'n tempel bou op Sion in Jerusalem waar die volk op gesette tye saamkom vir die spesifieke godsdiensoefeninge na die voorskrif van die Here. By hierdie bepaalde plek het die volk van God as geheel op vasgestelde tye saamgekom om die Here te dien. Dit was egter nie die enigste plek van samekoms vir die lede van die volk van God gedurende die geskiedenis van Ou Israel nie. Op 'n

stadium in die geskiedenis van die volk van God vind ons dat groepe van die volk van die Here ook saamkom op ander plekke as by die tempel in Sion, te wete in die sinagoges. Hoewel die oorsprong van die sinagoges nie bekend is nie, meen Madeleine S Miller & J. Lane Miller⁹⁾ tog dat die Jode wat in die sesde eeu voor Christus na Babilonië verban is, in plaaslike groepe byeengekom het om die Wet van die Here te bestudeer. So het dit ontstaan en wel nie as 'n plek waar geoffer word soos in die tempel nie, maar vir onderrig en gebed. Ná die terugkeer uit die ballingskap vermeerder die sinagoges in Palestina en selfs daar buite, soos in Damaskus, en ander belangrike stede van Wes-Asië en die oostelike Middellandse See-gebied. Ons kry ook in die Nuwe Testament verskeie verwysings hierna.¹⁰⁾

Die Griekse begrip "sunagōgē" is meestal die vertaling in die Septuagint vir die Hebreeuse begrip, "Eda" en beteken om bymekaar te bring, te vergader, of vergadering. Wolfgang Schrage¹¹⁾ wys daarop dat die betekenis in wese dieselfde is as dié van Kahal, terwyl die twee begrippe in die Ou Testament gebruik word met geen essensiële verskil in betekenis nie: "There are no obvious inner reasons why Kahal should sometimes be rendered Ekklesia and other times sunagōgē. In individual books the one term may be used fairly consistently, e.g. sunagōgē in Ex-Nu. The difference in translation is to be traced back in the main to the difference in translators".

Wat in hierdie opsig van belang is, is nl. dat die volk van God deur middel van die sinagoges in kleinere vergaderings of samekomste groepeer om die Here God te dien en Sy wet te bestudeer - sy Woord te hoor - asook vir die gebed, die geloofsbelydens en die onderrig. In hierdie bepaalde geboue (sinagoges) was die erediens op die Sabbat gehou, en in hierdie kleinere vergaderinge vind ons dan ook manifestasies van die volk van God, die Kahal, die ekklesia, wat deel uitmaak van die groot geheel.

Van verdere belang is nou dat die gemeentes van die Nuwe Testament in noue verband staan met die sinagoge. Jesus self ontvang onderrig en onderrig self ook later in die plaaslike sinagoge van

Nasaret¹²⁾ Ná die hemelvaart van Jesus bly sy volgelinge ook nog vir 'n tyd lank voortdurend die tempel in Jerusalem besoek,¹³⁾ maar hulle maak van die sinagoges gebruik vir hulle prediking en daar word die nuwe bekeerlinge gewen.¹⁴⁾ Dit is juis uit die sinagoges wat die vroeë gemeentes die gebruik van Skriflesing, gebed, kollekte, prediking en seën oorgeneem het. Vandaar dat dit ook nie vreemd is dat die nuwe volk van God in die Nuwe Testamentiese bedeling later ook in kleiner groeperinge, gemeenskappe, bestaan en vergader het dwarsoor die hele gebied van Klein-Asië waar Christene hulle bevind het nie. Soos wat die volk van God dus in die Ou Bedeling naas die tempel tot openbaring gekom het in die afsonderlike gereelde samekomste van die kleinere groepe, nl. die sinagoges, kom die nuwe volk van God in die Nuwe Bedeling ook tot openbaring in die plaaslike ekklesias op verskillende plekke.

1.2.2 Die Ekklesia in die Nuwe Testament

Dit is merkwaardig dat die volk van die Here - die volgelinge van Jesus Christus - in die Nuwe Testament nooit na die naam van Jesus genoem was nie, hoewel dit algemene gebruik in daardie tyd was om die volgelinge van gode na die naam van hulle gode te noem. Selfs die naam "Christene" word uiters selde in die Nuwe Testament gebruik; slegs Handeling 11:26; 26:28 en 1 Petrus 4:16. Die onderskeidende naam wat vir die gelowiges in Christus, die volk van God, in die Nuwe Testament gebruik word, is dieselfde begrip as in die Ou Testament, te wete "Ekklesia" en dan wel met die byvoeging "Tou Theou", (en Christō)¹⁵⁾

Die gebruik van hierdie besondere benaming vir die volk van God - die gelowiges - in die Nuwe Testament, kan dan daaruit verklaar word dat hierdie "nuwe" gemeenskap voortgekom het uit die volk van God onder die Ou Bedeling. Daarom word dieselfde bekende begrip gebruik, maar nou ook met die aanduiding van die "nuwe" betrokkenheid, naamlik op Jesus Christus, wat meteens die totstandkoming van die Nuwe Bedeling van die volk van God verwerklik het in sy heilswerk; in besonder van sy kruis en opstanding. Want ons het hier nie te doen met die oorsprong van die ekklesia, die volk van God, soos so dikwels on-Bybels, en teen die heilshandeling van God reeds

onder die Ou Bedeling in geleer word nie. Ons het in die Nuwe Bedeling wat met Christus Jesus begin, te doen met die Nuwe Bedeling van die één volk van God wat Hy reeds met sy genadige, en ontfermende heilshandeling daarstel deur die hele Ou Bedeling heen, en wat Hy voortsit tot aan die einde van die tyd.¹⁶⁾

Waar dit in die ekklesia van die Nuwe Bedeling steeds gaan om die één volk van God en dieselfde God wat in sy genade en barmhartigheid handel om mense uit die verlore mensegeslag te verlos en sy eien=domsvolk te maak¹⁷⁾, kan ons nie hier praat van die oorsprong of ontstaan van die Kerk - die ekklesia - of gemeente nie. Twee waarhede aangaande God se handeling met die mens en die opbou van sy ekklesia moet hier helder voor oë gesien word, nl.

(1) Dat God se heilshandeling met die mens in die opbou van sy ekklesia een kontinue handeling deur Ou- en Nuwe Testament heen is. Daarom vind ons in die totstandkoming van die ekklesia in die Nuwe Testament nie 'n diskontinuiteit in God se heilswerk tussen Ou- en Nuwe Verbond nie, maar wel dat 'n Nuwe Bedeling geopenbaar word in God se heilshandeling wat die ekklesia daarstel.

(2) Tweedens word hier 'n nuwe openbaring gegee van die ekklesia se betrokkenheid op die Drie-enige God, en dan in besonder die betrokkenheid op Jesus Christus, die Verlosser, en op die Heilige Gees wat die heil in die ekklesia implimenteer en aktualiseer. Hier word nie 'n nuwe ekklesia gestig omdat Jesus Christus eers in hierdie stadium as Middelaar intree sodat die heil vir die verlore mens nou eers moontlik word en daarom nou eers die moontlikheid van 'n ekklesia daarstel nie. Die begin en oorsprong van die ekklesia word ook nie nou eers moontlik omdat die Heilige Gees eers op hierdie stadium kom om die heil van God in die lewens van gevalle mense te implimenteer nie. In hierdie stadium, (die bedeling van die Nuwe Testament), word geopenbaar dat Jesus Christus en die Heilige Gees van ewigheid af betrokke is in die heilswerk wat die ekklesia van alle tye in die geskiedenis daarstel. So lees ons dan in Efesiërs 1:4-6 "So het Hy, nog voordat die wêreld geskep is, ons in Christus uitverkies om heilig en onberispelik voor Hom te wees. In sy liefde het Hy ons, volgens sy genadige beskikking,

toe ook al daarvoor bestem om deur Jesus Christus sy kinders te wees. Daarom moet ons God prys vir sy groot genade wat Hy in sy geliefde Seun vrylik aan ons geskenk het."

Voor die grondlegging van die wêreld het God dus sy ekklesia uitverkies in Christus Jesus. Christus Jesus is dus nie eers dan Midde-laar wanneer Hy aan die kruis van Golgotha sterwe nie, Hy is dit van ewigheid af, daarom is die ekklesia van alle tye - onder Ou- en Nuwe Bedeling - moontlik. Die betrokkenheid van die een ekklesia van God - in Ou- en Nuwe Testament - op Jesus Christus word hier in die bepaalde tydstip van die geskiedenis geopenbaar. Hieromtrent lees ons betekenisvolle uitsprake in die Efese-brief. "Aan Hom het God alles onderwerp, Hom bo alles verhef en Hom aangestel as hoof van die kerk. Die kerk is sy liggaam, die volheid van Hom wat alles in almal vervul.¹⁸⁾ Wie is hierdie gemeente (ekklisia)? en wie is die "almal" in wie Hy alles vervul? Dit word vir ons duidelik wanneer ons verder in die Brief aan Efese lees: dat die heidene wat nou in Christus tot geloof gekom het, vroeër vervreemd was van die burgerskap van Israel en vreemdelinge ten aansien van die verbonde van die belofte, sonder hoop en sonder God in die wêreld.¹⁹⁾ Hulle wat vervreemd was (uitgesluit was) van die burgerskap van Israel - die volk van God - kom nou naby (Israel - die volk van God in die Ou Testament), deur die bloed van Christus.²⁰⁾ Hy - Jesus - maak albei een - Die "ou volk" van God en die "nuwe" volk van God (vers 14). Dit kan tog seer seker nie beteken dat Christus slegs ná sy kruisiging en opstanding Jode en nie-Jode een maak wat in daardie stadium tot geloof kom nie. Hier moet dus ook verwys word daarna dat die nie-Jode wat nou in Christus Jesus tot verlossing en geloof kom, deel word van die één volk van God - genaamd Israel in die Ou Bedeling, en wat gekontinueer en opgebou word in Christus Jesus in die Nuwe Bedeling. Daarom word verder gesê: "Julle is dus nie meer vreemdelinge en bywoners nie, maar medeburgers van die gelowiges en lede van die huisgesin van God," (vers 19), en verder: "'n gebou wat opgerig is op die fondament van die apostels en die profete, 'n gebou waarvan Christus Jesus self die hoeksteen is". (vers 20). Medeburgers van die "hagiōn" moet dus dui op die gelowige volk van God uit die Ou Bedeling terwyl "profete" hier aanvaar moet word as die profete van die Ou Bedeling.²¹⁾ Hierdie één volk van God uit

die Ou- en die Nuwe Bedeling verrys dan ook op één hoeksteen, Jesus Christus (vers 20-21). Abraham, Moses, Dawid, Daniël, en die hele volk van God - die ekklesia van die Ou Bedeling - is dus nooit los van die hoeksteen, Jesus Christus ingebou in die heilige tempel, en die huis waarin die Gees woon nie.²²⁾

Hierdie selfde waarheid van die eenheid van die één ekklesia van God in Ou- en Nuwe Testament stel die apostel Paulus ook duidelik in Romeine hoofstuk 11, onder die beeld van die Olyfboom.²³⁾ Die betrokkenheid van die één ekklesia op die Heilige Gees word ook deur die gehele heilshandeling van God heen geopenbaar. Met die sogenaamde "uitstorting" van die Heilige Gees op Pinksterdag, breek daar alleen 'n nuwe bedeling aan in die werksaamheid van die Heilige Gees in die één ekklesia van God. Dieselfde Gees woon ook en werk ook in die ekklesia van die Ou Bedeling, maar dan wel (net) anders. Waar die Heilige Gees in die Nuwe Bedeling direk in die lewens van elkeen van die volk van God woon en werk, woon en werk Hy in die ekklesia van die Ou Bedeling "indirek" deur middel van die rigters, die koning, die priester en profeet. So word Aäron en sy seuns gesalf om die priesteramp te bedien.²⁴⁾ Die salwing was meteens die teken van God se afsondering tot 'n spesifieke taak en ook die toerusting met die Gees vir die taak. En so ook ten opsigte van die rigters, konings en profete.²⁵⁾ Hulle word met die Heilige Gees toegerus om die volk van God te lei en te vorm. Hieromtrent verklaar A. de Bondt: "In Israel leeft sterk de gedachte, dat het volk een eenheid is, een gemeenschap, waarvan de leden voor elkander leven. God ziet de gemeenschap als geheel aan en geeft aan de gemeenschap zijn zegen. Hy heeft immers een volk. Dat volk word geleid door bepaalde organen. Door zijn richters, koningen, priesters, profeten. Het zijn de edelste vertegenwoordigers van dat volk. Het zijn de organen waardoor de Here de volk wil leiden. En nu komt juist in deze vertegenwoordigers de Geesteswerking zo bijzonder duidelijk tot openbaring".²⁶⁾ Die Heilige Gees is dus van ewigheid af betrokke by die heilswerk wat die ekklesia van alle tye daarstel. Daarom kan die apostel Paulus aan die gelowiges uit die heidene in Efese sê: "... in wie julle ook saam opgebou word as 'n huis waarin God deur sy Gees woon".²⁷⁾ Die gelowiges uit die heidendom word dus saam met die gelowige volk van God uit die Ou Verbond - tewete

Israel - opgebou tot 'n huis waarin God deur sy Gees woon. Hulle word dus saam in hierdie huis ingebou waarin die Gees van God reeds woon in die Ou Bedeling. Die openbaring van die Gees op Pinksterdag en die werk van die Gees sedert Pinksterdag lui dus die nuwe bedeling in van sy ewige betrokkenheid op die heilsgemeente van die hele geskiedenis, en daar ontstaan dus nie nou eers 'n ekklesia van God in Jesus Christus deur die Gees nie.

1.2.3 Ekklesia - Kerk, Gemeente of Versameling?

Die ondersoek na die betekenis van die begrip "gemeente" bring ons ook voor die vraag te staan of met "ekklisia" die gelowiges in Christus as geheel bedoel word, en wel of daarmee die plaaslike groepering van die gelowiges bedoel word.

Die gegewens in Handelingte dui daarop dat soms van die gemeentes in die meervoud gepraat word, bv. in 'n bepaalde gebied, soos in die hele Judea, Galilea en Samaria.²⁸⁾ In ander plekke word weer van die enkele gemeente gepraat.²⁹⁾ In die Briewe van die apostel Paulus word gepraat van die gemeentes in meervoud.³⁰⁾ In die volgende uitsprake word klaarblyklik verwys na die ekklesia in die algemeen.³¹⁾

Wat wel in hierdie verband belangrik is, is nl. of die apostel nou al praat van die ekklesia in die enkelvoud of meervoud, hy in beide gevalle die attributief of predikatief byvoeg, nl. die geneties: tou Thēou - (Van God). Hieromtrent sê K.L. Schmidt: "That it is used with both is more important than might appear. We normally distinguish between the total Church and the individual congregation. We are thus accustomed to speaking of the Church of God, but not of the congregations of God. The fact that such distinction is impossible for Paul is an indication that he does not make the differentiation which later came into use".³²⁾

Dieselfde begrip, nl. "ekklisia", word dus gebruik om die plaaslike gemeente, sowel as 'n groep gemeentes, of die gemeente (kerk) in die algemeen aan te dui. Ons kan dus die begrip vertaal met

"Versameling", "Gemeente" en "Kerk". So besluit Hans Küng: "Zwar betont 'Versammlung' mehr das Aktuell-Ereignishafte, 'Gemeinde' mehr das Orthaft-Bleibende, 'Kirche' mehr das Überörtlich-Gestiftete. Und so wird man in der Übersetzung von Ekklesia manchmal lieber das eine und manchmal lieber das andere gebrauchen. Doch grundsätzlich bleiben sie auswechselbar. Und wie statt von Ortsgemeinde auch von Ortskirche, so kann man statt von Gesamtkirche auch von Gesamtgemeinde sprechen".³³⁾

Die plaaslike gemeente is dus ten volle en in waarheid kerk, gemeente van God. Want daar vind ons konkreet die uitgeroepenes van God in Jesus Christus wat ten volle deel in die heil en die geheel van die genade; daar is die Christus ten volle teenwoordig sowel as die Heilige Gees. Aan die plaaslike gemeente is ten volle gegee wat in sy taak tot heil van die mense nodig is: Die Woord van God, die sakramente, die gawes en dienste. Tereg sê Hans Küng hieromtrent: "Kirche ist nicht ein Dachverband von Einzelgemeinden. Nicht eine Addition der einzelnen Ekklesien ergibt die Ekklesia; die Ekklesia zerfällt nicht in die einzelnen Ekklesien. Sondern an den verschiedenen Orten ist die Ekklesia Gottes. Es gibt nicht nur eine korinthische Ekklesia, eine Ekklesia der Korinther, oder eine Ekklesia Korinths, sondern: 'die Ekklesia Gottes, wie sie in Korinth ist' (1 Kor. 1:2; 2 Kor. 1:1). Jede Ekklesia, jede Versammlung, Gemeinde, Kirche - sei sie noch so klein, noch so armselig, noch so erbärmlich - vergegenwärtigt voll die Ekklesia, die Versammlung, Gemeinde, Kirche Gottes".³⁴⁾ Dieselfde waarheid word ook deur P.A. van Stempvoort beklemtoon.³⁵⁾

By alles word steeds die verband met al die gemeentes of die kerk as geheel, vasgehou. Hier geld dit veral die uitdrukkings in die onderskeie vergaderings. Met Edmund Schlink kan ons konkludeer: "Aus dem Verständnis jeder Ortskirche als 'Ecclesia', 'Leib Christi' und 'Tempel des Geistes' folgt kein Independentismus, sondern gerade die Gemeinschaft der Ortskirchen miteinander. Denn in jeder Ortskirche ist ja derselbe Christus gegenwärtig. ... Ecclesia bezeichnet im Neuen Testament sowohl die örtliche Kirche, wie auch die Gesamtkirche auf Erden, wie auch die Gemeinschaft von örtlichen

Kirchen in einem Gebiet. ... Das Verhältnis der Gesamtkirche und der Ortskirchen ist nicht das der Summe und ihrer Teile, sondern das der Gemeinschaft als gemeinsamer Teilhabe am ganzen Christus. ... Kirche ist in eigentümlicher Weise Einheit und Vielheit zugleich".³⁶⁾

Omdat dit die plaaslike ekklesia - gemeente - is, waar die volk van God in gereelde, konkrete gestalte verskyn, is dit van belang dat met betrekking tot die opbou van die ekklesia, oor die plaaslike gemeente gehandel word, omdat die opbou ook alleen d  ar sy beslag kan kry. En omdat die Heilige Gees ten volle in die plaaslike ekklesia teenwoordig is, moet gelet word op die gawes (charismata) wat die Gees in die plaaslike gemeente gee, omdat Hy die plaaslike gemeente toerus vir die taak in die wêreld waarin sy gestalte aanneem.

1.2.4 Die Nuwe Gemeenskap

Hoewel dit so is dat die ekklesia van die Nuwe Testament voortgekom het uit die volk van God in die Ou Testament, is hierdie gemeenskap tog 'n nuwe gemeenskap. Die kardinale vrae is dus: Waarom 'n nuwe gemeenskap uit Israel - die volk van God - en wat maak dit tot 'n nuwe gemeenskap? Met die koms van Jesus word die vernuwung van die verbond ingelui wat reeds in die Ou Testament belowe was.³⁷⁾

Dit is nodig omdat die Volk van God die verbond verbreek en van die Here God afvallig geword het, maar veral omdat ooreenkomstig God se heilsplan die "tyd vervul" is vir die openbaring van die Messias - die Verlosser.³⁸⁾ Jesus begin dan ook sy werk van vernuwung onder die "verlore skape van die huis van Israel"³⁹⁾ om juis daarmee aan te toon dat God sy verbondsvolk nie prysgee ten spyte van hulle afvalligheid nie, maar iets nuuts onder hulle en met hulle begin. So begin Jesus dus nie met die skepping van 'n ander volk van God nie, maar met die nuwe Israel.⁴⁰⁾ Newton Flew stel dit soos volg: "Jesus nowhere speaks of the disciples whom He is gathering as the nucleus for a new Israel. But His actions speak more clearly than any words. In one sense, for Him, as for all the New Testament writers, the Church was already in existence before He came. The

Jewish Church was the people of God. His main mission was to the lost sheep of the house of Israel. But His actions indicate His conviction that the old Israel was to be purged and reconstituted in view of the nearness of the Kingdom of God".⁴¹⁾

Wanneer Jesus dan die Twaalf uit Israel tot Hom roep, om sy volgelinge te wees, begin Hy met 'n nuwe gemeenskap wat in direkte, persoonlike en onmiddellike verhouding tot Homself staan, en wel as die Seun van God, Die Verlosser en Middelaar, die Messias van die eindtyd. Juis deur hulle brei die Messias hierdie nuwe gemeenskap rondom Homself uit oor die hele Israel, en later deur hulle ook oor die hele wêreld. Edmund Schlink stel hierdie belangrike waarheid soos volg: "Durch den Dienst seiner berufenen und bevollmächtigten Augenzeugen hat Christus selbst richtend und rettend an der Welt gehandelt und die Kirche erbaut. In ihren Worten und Taten hat Christus selbst sich als redend und handelend gegenwärtig erwiesen ... So ist das Apostolat eine Heilstat Gottes, die zur Heilstat in Christo hinzukommt. Sie kommt gewiss nicht hinzu als selbständige, von Christus loslösbare Tat, vielmehr als die Heilstat des Dienstes Jesu Christi, als, Amt der Versöhnung. Aber dieser Dienst ist doch insofern besondere Heilstat Gottes, als ohne den Apostolat die Heilstat Christi der Welt verborgen geblieben wäre. Der Dienst der Apostel ist eine eschatologische Heilstat, die zur Heilstat Gottes in Christus insofern hinzukommt, als die Heilstat am Kreuz durch die berufenen Zeugen der Auferstehung hereinbricht in der Welt. Die Apostel waren nicht nur die Baumeister und Pflanze der urchristlichen Gemeinde, sondern sie sind die Baumeister und Pflanze der Kirche aller Zeiten und Orte. Ihr Amt ist und bleibt schlechterdings einmalig".⁴²⁾

So begin Jesus Christus die nuwe gemeenskap wat in direkte betrokkenheid tot Homself staan. Dit is juis in hierdie besondere gemeenskap waarin die Nuwe Bedeling van die heilswerksaamheid van die Drie-enige God gestalte gegee word en so heel besonder tot openbaring kom. Dit is juis hierdie nuwe gemeenskap - die nucleus van die ekklesia - wat so ten nouste betrek word by, en deel gemaak word van Christus Jesus in sy kruisiging en opstanding, en in wie die Heilige Gees, met die Nuwe Bedeling van sy heilswerk, só direk kom woning maak.

Sodanig word hierdie nuwe gemeenskap - die ekklesia van die Nuwe Bedeling - in die gemeenskap met Christus ingelyf en betrek, dat Hy nie alleen met hulle is tot aan die voleinding van die wêreld nie,⁴³⁾ maar dat van hulle, met betrekking tot die Verlosser, verklaar kan word: "Deur die doop is ons immers saam met Hom in sy dood begrawe ...". "Ons ou mens is saam gekruisig ...". "Ons het saam met Christus gesterwe; daarom glo ons dat ons ook saam met Hom sal lewe ..."⁴⁴⁾ En ook volgens Efesiërs 2:4-6: "Maar God is ryk in barmhartigheid en het ons innig lief. Deur sy groot liefde het Hy ons wat dood was as gevolg van ons oortredinge, saam met Christus weer lewend gemaak. Uit genade is julle gered! Ja, in Christus Jesus het Hy ons saam met Hom opgewek uit die dood en saam met Hom 'n plek in die hemel gegee." Met betrekking tot hulle betrokkeheid op die Heilige Gees, verklaar Jesus: "Ek sal die Vader vra, en Hy sal vir julle 'n ander Voorspraak stuur om vir ewig by julle te wees, naamlik die Gees van die waarheid. Die wêreld kan Hom nie ontvang nie, omdat hulle Hom nie sien en Hom nie ken nie. Maar julle ken Hom, omdat Hy by julle bly en in julle sal wees".⁴⁵⁾

Die nuwe gemeenskap as ekklesia van die Nuwe Bedeling is dus 'n gemeenskap met 'n "nuwe" aard van betrokkeheid op Jesus Christus en die Heilige Gees en daarom tot die Drie-enige God, soos wat Jesus verder verklaar: "As iemand My liefhet, sal hy my woorde ter harte neem; en my Vader sal hom liefhê, en Ons sal na hom toe kom en by hom woon".⁴⁵⁾ Die "nuwe ekklesia - die Israel van God - staan dus in die heel besondere gemeenskap van die Drie-enige God. Hierdie waarheid is van die allergrootste belang vir die roeping en taak van die nuwe ekklesia. Suiwer en korrek omskrywe David J. Bosch dan die nuwe gemeenskap soos volg: "Die kerk is die gemeenskap van gelowiges wat langs die weg van goddelike verkiesing, roeping, wedergeboorte en bekering vergader is, in gemeenskap met God Drie-ëinig lewe, die vergifnis van sondes geskenk is, en in solidariteit met die ganse mensdom die wêreld dien. (Vgl. Heidelbergse Kategismus, Vrae 54-56 en Nederlandse Geloofsbelijdenis, Art. 27)".⁴⁶⁾

Edmund Schlink sê: Die Kirche ist die gottesdienstliche Versammlung in der Christus gegenwärtig handelt ... Die Kirche ist die auf

Christus wartende Braut, die in der Gottesdienstlichen Versammlung jetzt schon teilhat am kommende Hochzeitsmahl In der gottesdienstlichen Versammlung rufen wir jedoch nicht nur maran atha, sondern der Herr, den wir herbeirufen, kommt in unsere Mitte. Im Herrenmahl erhalten wir jetzt schon Anteil am grossen Abendmahl im Reiche Gottes, am ewigen Hochzeitsmahl des Lammes. Wenngleich wir auf Erden noch dem Ziel entgegenwandern, sind wir hier zugleich schon am Ziel. Wenn gleich wir die verheissene Herrlichkeit noch nicht schauen, haben wir doch jetzt schon an ihr Anteil im Glauben an den Herrn, der im Abendmahl sich uns schenkt... . Die Kirche ist der Leib Christi, der in der gottesdienstlichen Versammlung aufgebaut wird zum neuen All. Die Kirche lebt nicht nur unter ihm als ihrem Herrn, sondern sie lebt in Christus, sie ist ein Teil Christi, sie ist der Leib dessen, der selbst Haupt und Leib ist".⁴⁷⁾

Twee waarhede is hier van besondere belang, nl. Die kerk is die godsdienslike versameling waarin Christus teenwoordig handel, en: Die kerk leef in Christus; is die liggaam van Christus, wat self Hoof en liggaam is. Met betrekking tot die roeping en taak van die nuwe ekklesia is hierdie siening van beslissende belang. In die lig van hierdie betrokkenheid van die ekklesia op Christus en die Heilige Gees beteken dit, dat ons die verhouding tussen die "nuwe gemeenskap" en die Drie-enige God nie so moet sien asof Hy met 'n stel reëls, eise of wette kom, om dit aan die gemeente voor te hou, en die gemeente dan van haar kant moet probeer om dit na te leef nie. Dit is hierdie on-Bybelse, on-ekklesiologiese en foutiewe siening van die ekklesia as nuwe gemeenskap, wat veroorsaak dat daar gepraat word van die "pligte van 'n lidmaat".⁴⁸⁾

In die lig van die wese van die nuwe gemeenskap kan daar alleen gepraat word van die "roeping" of hoogstens van die "verantwoordelikhede" van die lidmaat, maar nooit van "pligte" nie, omdat dit die aard van die verhouding tussen die Drie-enige God en die gemeente verkeerd dui: Dit gaan om 'n nuwe leefwyse in gemeenskap met die Drie-enige God van heil en redding.

Die nuwe gemeenskap is diegene wat uit die verlore wêreld uitgered

is;⁴⁹⁾ en oorgebring is in die koninkryk van die Seun van God;⁵⁰⁾ wat in Christus Jesus ingelyf is as sy liggaam.⁵¹⁾ Omdat hulle in Christus Jesus in die nuwe eeu ingelei is en in die nuwe werk=likheid van die koninkryk van God gestel is, leef hulle in gemeenskap met die Drie-enige God die nuwe lewe, en is hierdie nuwe orde van die lewe nie 'n plig wat moet vervul word nie. So verval die Christendom in wettisisme en moralisme. Daarom is die Bergrede ook nie 'n groep voorskrifte of eise of pligte wat die Here God aan mense stel, en nou moet hulle poog om dit na te leef nie. Aan die Bergrede gaan juis die feit vooraf dat die koninkryk van God gekom het en dat die dissipels deur die roep van Jesus Christus in sy gemeenskap en in die koninkryk te staan gekom het. Treffend stel Joachim Jeremias dit: "Es ist, wenn ich es zugespitzt sagen darf, zu jedem Wort der Bergpredigt als Vordersatz zu ergänzen: 'Dir sind deine Sünden vergeben' (Mt. 9,2). Also: 'Dir sind deine Sünden vergeben'; nun gilt: 'Solange du noch auf dem Wege bist mit deinem Gegner, versöhne dich eiligst mit ihm'. (V. 25). 'Euch sind eure Sünden vergeben'; nun gilt: 'Wenn ihr den Menschen nicht vergebt, kann auch euer Vater eure Fehle nicht Vergeben' (6,15). 'Euch sind eure Sünden vergeben'; nun gilt: 'Erweist euren Feinden Liebe und tut Fürbitte für eure Verfolger' (5,44). ... Zu jedem dieser Worte gehört die Botschaft: der alte Äon ist im Vergehen. Ihr seid durch die Verkündigung des Evangeliums und durch die Jüngerschaft in den neuen Äon Gottes hineinversetzt. Und nun sollt ihr wissen: so sieht das Lieben aus, wenn ein Mensch zum neuen Äon Gottes gehört. So sieht die Kindschaft aus. So sieht der gelebte Glaube aus. So sieht das Leben derer aus, die in der Heilszeit Gottes stehen, die befreit sind aus der Macht des Satans und an denen sich das Wunder der Jüngerschaft vollzieht".⁵²⁾

P.F. Theron sê van hierdie inkorporasie in Christus: "Die pneumatologiese inkorporasie van die gemeente in Christus Jesus, stel 'n nuwe skepping daar. Deur middel van die sakramente, verkondiging en geloof word die gemeente subjektief ingelyf in die Nuwe Mens (resp. skepping) sodat hierdie heilsordelike inkorporasie die karakter dra van 'n wedergeboorte, 'n herskepping".⁵³⁾

Met betrekking tot hierdie heilswerklikheid van die nuwe ekklesia beteken dit vir die opbou van die gemeente dat hierdie aktiwiteit nie deur mense metodes of opvoedingstelsels, menslike vindingrykheid of vernuf nie, maar alleen in die gemeenskap met Jesus Christus plaasvind wat deur die Heilige Gees in die gemeente teenwoordig gestel is. En met verwysing na die funksionering van die charismata beteken dit dan, dat die charismata wat die opbou van die gemeente dien, nie funksies of aktiwiteite is wat die mens na willekeur kan laat plaasvind nie. Hierdie gawes word in die gemeente gewerk vanuit die teenwoordigheid van Christus en in die gemeente geïmplimenteer deur die Heilige Gees wat aan elkeen uitdeel soos Hy wil en wanneer Hy wil.⁵⁴⁾

1.2.5 Die Gemeente - Liggaam van Christus

1.2.5.1 Die belang van Efesiërs 1:9-10 en 22-23

In die Efese-Brief lees ons een van die heel belangrikste en mees betekenisvolle uitsprake omtrent Christus as Hoof van die gemeente - wat sy liggaam is. In hoofstuk 1 vers 9 lees ons dat God die verborgenheid van sy wil bekend gemaak het, en die wil is naamlik om alle dinge wat in die hemele sowel as wat op die aarde is onder een hoof in Christus te verenig (vers 10). Dan lees ons in verse 22 en 23 in hierdie verband die geweldige insiggewende uitspraak: "Aan Hom het God alles onderwerp, Hom bo alles verhef en Hom aangestel as hoof van die kerk. Die kerk is sy liggaam, die volheid van Hom wat alles in almal vervul". Die verband en betekenis is dan die volgende: God het 'n voorneme, naamlik om die ganse kosmos op die bestemde tyd (in die toekoms) onder een hoof in Christus te verenig. Hierdie kosmos wat nou uitmekaar geskeur is deur die werk van die satan en in opstand is teen God se heerskappy en sy orde. Hierdie wil van God sal tot verwerkliking kom deur die verlossings- en herskeppingswerk van Jesus Christus, soos wat dit in I Korinthiërs 15:24 en 28 beskrywe word: "Daarna kom die einde wanneer Hy die koninkskap aan God die Vader oordra, nadat Hy alle heerskappy en alle gesag en mag vernietig het. ... Wanneer alles dan aan die Seun onderwerp is, sal Hy Hom ook self onderwerp aan die Vader wat alles aan Hom onderwerp het. So sal God alles in almal

wees". Op daardie oomblik sal alles weer onder een Hoof in Christus verenig wees.⁵⁵⁾ Intussen - totdat ons daar aankom - is Christus reeds Hoof van die gemeente, die gemeente wat sy liggaam is.⁵⁶⁾ Dus word nou reeds in die gemeente - die ekklesia - geopenbaar en verwerklik wat eenmaal in en met die hele kosmos verwerklik sal word. Dit open dus geweldige en betekenisvolle perspektiewe omtrent dit wat God nou reeds in die gemeente verwerklik en wat Hy in en deur die gemeente wil openbaar nog voordat daardie alomvattende voorneme van God in Christus Jesus in vervulling tree. So kan ons net terloops verwys na wat hierdie "vereniging onder een Hoof in Christus" nou reeds beteken. Onder die Hoof-skap van Christus word die vyandige Jode en nie-Jode een gemaak; die vyandskap doodgemaak; albei in een liggaam met God versoen.⁵⁷⁾ Verenig met die Hoof - Christus - word diegene "wat dood was deur die sondes en oortredinge, lewend gemaak".⁵⁸⁾ In die aankomende eeue laat God dus sien hoe geweldig groot sy genade oor die gemeente in Christus Jesus is, en hoe geweldig groot sy krag is wat Hy uitoefen in die wat tot geloof kom, nl. dat dit dieselfde kragtige werking van sy mag is wat Hy uitgeoefen het toe Hy Christus uit die dood opgewek en Hom aan sy regterhand laat sit het in die hemel. Dit is daarom nie alleen 'n wonder dat sondaars tot geloof en nuwe lewe gebring word nie, maar ook dat deur hierdie kom-tot-geloof sulke uitmekaar geskeurde mense, wat met soveel haat teenoor mekaar gestaan het, nou in 'n nuwe gemeenskap van liefde en eenheid saamgebind word.

Die versoening van Christus het dus nie alleen reinigende en vernuwende betekenis vir die enkeling nie, maar in besonder ook 'n heel besondere uitwerking met betrekking tot die verhouding tot God self en die onderlinge verhouding tussen mens en mens en gevolglik in die nuwe gemeenskap - die ekklesiā - in hierdie wêreld. Fritz Rienecker stel dit soos volg: "Das Blut Christi hat nicht nur erlösende, sündengiltende, reinigende Kraft für den einzelnen Gläubigen, sondern es bedeutet zugleich die Schöpfung und Herstellung einer Einheit und Gemeinschaft zwischen Gott und Mensch einerseits und zwischen Mensch und Mensch anderseits, wie sie in keinem früheren Zeitalter jemals in Aussicht genommen wurde. ... Denn Juden und Heiden werden nicht erst in der Gemeinde, dem

Gemeindeleib, mit Gott versöhnt, sondern sind bereits versöhnt und treten also mit Gott Versöhnte in die Gemeinde des Herrn Jesus ein.⁵⁹⁾ As die met God versoendes word die gelowiges uit twee teenoor-mekaarstaande wêreldes dus in 'n nuwe versoende, harmoniese verband verenig. Sô laat God in die aankomende tye (eeue) sien hoe geweldig groot sy genade is wat Hy in Christus Jesus aan sondaar-mense bewys en met hulle doen.

Teen hierdie agtergrond kan Heinrich Schlier verklaar: "Und sie, die einzelnen, vom Apostel angesprochenen ehemaligen Heiden (und Juden), die die Schande des Todes (Röm 6,21) in den freiwillig-unfreiwilligen Sünden an sich trugen, sie sind nicht nur für sich selbst mit Christus zusammen und in Christus lebendig gemacht, d.h. auferweckt und in die Himmel in Christus erhoben worden, sondern sie sind damit auch aller Zukunft, die da herankommt, allen Geschlechtern und Welten, die da in mächtigen Wesen heraufkommen, Zeichen der Gnade. Das gehört zur unbegreiflichen Größe der Tat Gottes an den Gläubigen, die, wie man schon sieht, der Energie entspricht, die er an Christus wirksam sein liess."⁶⁰⁾

In die gemeente se verbondenheid aan die Hoof - Christus - word nou reeds (in en deur hulle) geopenbaar wat met mense gebeur en waartoe hulle gebruik word, en wat God met hulle doen as Hy weer "alles in almal" word. Dan werk Hy weer sô in hulle dat hierdie vervalle en onbruikbare mens weer "opgebou word tot 'n huis waarin God deur sy Gees woon; hulle groei weer na Christus toe; en word weer met die nuwe mens beklee wat na God geskep is"⁶¹⁾ Dit is die opbou van die gemeente wat in direkte teenstelling staan tot dit wat met die mens buite die Hoof - Christus - gebeur; wat naamlik deur die sondige begeertes verteer word.⁶²⁾ Wanneer Christus Hoof van hierdie nuwe mensheid word, word gawes aan hulle toevertrou en word hulle toegerus vir hulle dienswerk.⁶³⁾

Dit beteken dat onder die Hoof-skap van Christus, hierdie mense wat nou reeds ast ware "vooruit" onder Hom verenig is, gebruik word, om te openbaar dat Hy die mens daartoe wil red en herstel om weer God se dienswerk te verrig, en wât God se toerusting dâarvoor is, nl. die Heilige Gees en sy besondere gawes (die charismata).

Soos wat Christus dus nou reeds die gemeente in hierdie besondere verhouding tot Homself stel, en hulle toerus om sy dienswerk te verrig, sal Hy eenmaal alles in die skepping weer in so 'n besondere verhouding tot Homself stel, dat alles weer vir sy dienswerk geskik en bekwaam sal wees. Daarom is die Gees met sy gewone en buitengewone gawes in die gemeente die besondere teken van Christus se teenwoordigheid en werking op aarde. In hierdie besondere aktiwiteite van die gemeente kom dus die Hoofskap van Christus Jesus tot openbaring, en byvoorbeeld nie die bepaalde belewing van die mens in sy godsdiensoefening gesoek en gedien soos dit wel die geval is by baie groepe in die sogenaamde Christendom (weer) in ons dag nie.

1.2.5.2 Die verhouding Hoof/lichaam

Die gemeente staan in daardie unieke en nuwe verbintenis tot Christus waarin Hy voorgestel word as die Hoof en die gemeente as sy liggaam. Dan moet hierdie beeld egter nie gesien word asof dit die voorstelling van 'n liggaam, d.w.s. die kop en die romp het nie. Tereg sê J.H. Roberts: "Hier dui *sōma* nie ander dele van die geheel aan wat nie *kefalē* is nie. Maar so 'n gebruik is in stryd met Paulus se gebruik van die *sōma*-begrip. Steeds is *sōma* vir hom die hele liggaam en nie alleen die romp nie. By Paulus is Christus dan ook juis nie lid van die liggaam nie, ook nie die belangrikste of sentrale orgaan nie"⁶⁴ So ook Herman Ridderbos: "De bedoeling is kennelijk een andere. Niet minder geldt dit dan ook van de verhouding van Christus als het Hoofd der gemeente en van de gemeente als zijn lighaam. Wij hebben hier niet met één en dezelfde metafoorte doen, maar met twee, die, hoewel zij met elkaar in nauw verband gebracht (kunnen) worden, toch ieder een zelfstandige betekenis en een zelfstandig bestaan hebben".⁶⁵ Ridderbos wys dan daarop dat hierdie verhouding van hoof/lichaam nie vanuit die Gnostiek of vanuit die Manichese geskryfte verklaar moet word nie maar vanuit die apostel Paulus se Joodse agtergrond.⁶⁶ Dit word veral gemotiveer op grond van die beeld van die verhouding tussen man en vrou in die huwelik⁶⁷, waar die man as hoof van die vrou voorgestel word terwyl hulle twee tog 'n unieke eenheid vorm, maar nooit organies een is nie. Hy konkludeer dan: "Terwijl in de aangehaalde griekse

paralellen 'hoofd' steeds als fisiesch orgaan van het lighaam verstaan word, beteken hoof in de joodse gedagte-wereid de stamvader of de aanvoerder. Als zodanig zou het, evenals in Kol. 1:15-18, nauwe verwantschap vertonen met begrippe as, begin' (arche), 'eerstgeborene' (prototokos), waarin niet alleen de eerste in tidsorde, maar ook in rangorde word aangeduid. Op deze wijze zou ook het begrip, hoof' terminologiesch de gedagte van de personifikasie en representasie van die velen-in-Een tot uitdrukking bringe. ... Vast staat naar onze mening, dat die gedagte van het allen-in-Een ten grondslag ligt aan Paulus' spreke van die gemeente als het lighaam van Christus; ook dat die parallel met die eerste Adam in Paulus' ekklesiologie een veel belangriker rol speel dan dikwils wel is aangenomen".⁶⁸⁾ Hiermee stem Roberts⁶⁹⁾ ook ooreen in sy breedvoerige uiteensetting omtrent Kefalē, sōma, prōtotokos, archē, en Christō, en die Hebreeuse rōsch. Hy sê o.a.: "Nou is Christus ook prōtotokos van die nuwe skepping as eerste in die opstanding uit die dode. Hy is dus in hierdie geval as tweede Adam Representant van die nuwe skepping en staan aan die Hoof daarvan (kefalē), d.i. Hy is oorsprong, Bron daarvan (archē). Tussen hierdie drie begrippe bestaan daar 'n nuwe verband ... Die eenheid tussen Christus, die Hoof, en die gemeente, Sy liggaam, rus op die feit dat Hy haar Oorsprong is, soos die man in die Gen. verhaal oorsprong van die vrou is en daarna word tot haar hoof".⁷⁰⁾ Met betrekking tot die representasie-gedagte stel hy dit soos volg baie helder en duidelik: "Die liggaam is die korporatief in Christus, die Representant, saamgeslote grootheid. Soos Adam as stamvader sy nageslag in homself inkorporeer en hul representeer, so ook Christus as tweede Adam met die gelowiges vir wie Hy representeer. ... As Hoof is Christus die samesluitende Persoon. As liggaam is die gemeente die samesluitende, geïnkorporeerde grootheid. Ook hier word dus gebreek met die konsep dat Hoof en liggaam saam deel sou uitmaak van een beeld nl. die organisme van die menslike liggaam. In werklikheid het ons te doen met twee beelde, aan die een kant die nie-organiese voorstelling van representasie in die Hoof en 'n hele liggaam wat geïnkorporeer is in die Hoof en uit Hom en tot Hom groei; aan die ander kant 'n organiese voorstelling - die liggaam gesien as goedwerkende organisme".⁷¹⁾

109 693 2
109 577 5

Heinrich Schlier⁷²⁾ wys ook daarop dat die sōma-kefalē begrip in die Nuwe Testament die verhouding van die kerk tot Christus tot uitdrukking bring wat vyf elemente insluit nl.

1. Die onverdeelbare samehorigheid en van God bepaalde vereniging van die kerk en Christus word hierdeur aangedui.

2. Daardeur word die onderordening van die liggaam onder die Hoof nl. sy gehoorsaamheid teenoor Christus en ooreenstemmend die "Überordnung" van die Hoof oor die liggaam, teweete sy heerskap oor hom betoon.

3. Die kefalē van Christus beteken ook die Een waaruit die kerk groei, en wel as die werksame oorsprong van die groei van die kerk en tegelyk ook as doel van hierdie groei.

4. Deur die verbinding van die voorstelling van die kefalē van die kerk met die voorstelling van die "Syzygie" van Christus met die kerk word die "Überordnung" van Christus tot die "Überordnung" van die geliefdes gestel.

5. Hierdeur word ook juis die eenheid van die liggaam betoon. Hy sê ook verder dat ons ook die "personale" karakter van die liggaam van Christus nie buite rekening moet laat nie, want: "Mit dem Organismusgedanken hängt das Existentielle und Charismatische des Leibes Christi zusammen. Das Ineinander und Miteinander dieses und jenes Leibbegriffes ist der Ausgangspunkt für das Verständnis des ganzen Phänomens der Kirche, die ja eine Rechts- und Liebeskirche ist, in der es Sakrament und Charisma gibt".⁷³⁾

Hierdie verhouding tussen Christus, die Hoof, en die gemeente wil dus aan ons sê dat dit wat van die Hoof, die Representant, die Oorsprong van die gemeente waar is, is ook waar van elke lid van die gemeente wat aan Hom verbind is. Hy is die Oorsprong van die gemeente want "Deur die bloed van sy Seun is ons vrygekoop en is ons oortredinge vergewe kragtens die ryke genade van God". En verder: "Deur sy groot liefde het Hy ons wat dood was as gevolg van ons oortredinge, saam met Christus weer lewend gemaak. Uit genade

is julle gered! Ja, in Christus Jesus het Hy ons saam met Hom opgewek uit die dood en saam met Hom 'n plek in die hemel gegee".⁷⁴⁾ Hy is hulle Representant: Toe Hy aan die kruis was op Golgotha was die gemeente saam met Hom aan die Kruis,⁷⁵⁾ toe Hy opgestaan het uit die dood, het die gemeente saam met Hom opgestaan.⁷⁶⁾ Hy is die Hoof; Hy lei, bestuur, rig en begelei die gemeente op sy weg deur die wêreld; Hy het oor hom die seggenskap en heerskappy en nie meer die satan nie.⁷⁷⁾ As Christus die Hoof dan die oorsprong en ontstaan van die lewe en bestaan van die gemeente is, beteken dit dat die gemeente alleen van Hom afhanklik is vir sy groei en opbou: Daarom: "... ons sal in liefde by die waarheid bly en so in alle opsigte groei na Christus toe. Hy is immers die hoof, en uit Hom groei die hele liggaam".⁷⁸⁾ Die hele lewe, groei en opbou van die gemeente kan alleen geskied in die gemeenskap van die Hoof wat wel deur sy Gees in die gemeente teenwoordig is. Te veel word dit verkeerd voorgestel in die kerklike lewe asof die gemeente (gelowige) telkens weer moet bid om die teenwoordigheid van Christus - selfs in die eredienste - asof die gemeente hier op aarde is en Hy "daar bo". Die eerste waarheid wat helder en duidelik moet leef in die gedagtes van die lede van die gemeente, is dat hulle sy liggaam is, en Hy as die Hoof van die liggaam dus ewig teenwoordig is, want daar kan geen gemeente (as liggaam) bestaan sonder of los van die Hoof nie. Hierdie waarheid moet ons toejuig soos wat Werner de Boer dit ook stel: "Also die Gemeinde gehört als 'Leib' völlig zu dem Christus hinzu, sie ist ein unablösbarer Bestandteil des Christus, und ohne die Gemeinde ist 'der Christus' nicht mehr zu denken. Es lebt nicht über den Sternen ein Christus und auf Erden eine selbständige Gemeinde, die zu diesem Christus in gewissen Beziehungen des Glaubens steht. Christus ist auch nicht nur das 'Haupt' eines Leibes, dem der Leib in voller Selbständigkeit gegenübersteht. Der Christus verleibt sich vielmehr in der Gemeinde, er wohnt im Heiligen Geist in ihr als in seinem Tempel".⁷⁹⁾

Vir die opbou van die gemeente is dit van beslissende belang, omdat dit m.b.t. die begin, die aanvang, die lidmaatskap van die gemeente gaan om die inlywing in Christus Jesus, die Hoof, en nie die aansluiting by 'n organisasie nie, terwyl dit in die verdere opbou

van die gemeente en die geloof gaan om 'n groei in Christus en nie byvoorbeeld om die sosialiseringproses waarin 'n bepaalde groep mense saamgebind poog te word nie. Juis met betrekking tot die sosiaal-wetenskaplike kernvraag na die Christelike lewe en gemeente sê Norbert Glatzel:⁸⁰⁾ "(a) Der Begriff 'ekklesia', im profanen Griechisch der Ausdruck für 'Volksversammlung' steht in den neutestamentlichen Schriften für die, Von Gott aus der Welt herausgerufene Menschenschar'. (b) Die Bezogenheit auf Gott ist folglich im kirchlichen Sprachgebrauch das wesentlichste Charakteristikum".

Dit is alleen hierdie betrokkenheid op God wat die gemeente tot liggaam van Christus maak en die opbou waarborg en nooit die sosialiseringprosesse of psigologiese prosesse waardeur gepoog word om die gemeenskap onderling te bevorder nie - dit is horisontalisme.

1.2.6.3 Inlywing in die liggaam - die doop

Die grondvraag na die gemeente van Christus - die ekklesia - deur alle tye en vandag weer opnuut en aktueel, is die vraag na die lidmaatskap van die gemeente - die liggaam van Christus - n.l. hoé word mense uit 'n gevalle en verlore wêreld lede van die ekklesia en wat beteken hierdie lidmaatskap? In antwoord op hierdie grondvraag, is daar twee aspekte van die inlywing (die kom tot) lidmaatskap van die gemeente wat van besondere belang is. Eerstens is daar die verborge vernuwning en verandering deur die Heilige Gees wat in die innerlike van 'n sondaarmens bewerk word, soos wat Jesus self met betrekking tot die wedergeboorte gesê het: "Die wind waai waar hy wil. Jy hoor sy geluid, maar jy weet nie waar hy vandaan kom en waar hy heen gaan nie. So gebeur dit met elkeen wat uit die Gees gebore is".⁸¹⁾ Dit is wat in Efesiërs 2:5-6 beskrywe word as die lewendmaking saam met Christus, en die redding uit genade van diegene wat dood was deur die misdade. Dit is daardie mistieke werking van die Gees deur die Woord van God wat 'n mens inlyf in Christus Jesus sodat daardie mens met Hom een word in sy kruisiging, sterwe en opstanding,⁸²⁾ en so-iemand 'n nuwe mens word na luid van 2 Korintiërs 5:17: "Iemand wat aan Christus behoort, is 'n nuwe

mens. Die oue is verby, die nuwe het gekom".

Die tweede aspek van hierdie inlywing in Christus, en in sy liggaam, is meer die uiterlike, openbare handeling as teken en bevestiging van wat God reeds in die innerlike gedoen het, naamlik die doop. So verklaar die apostel Paulus dan aan die gelowiges in Christus: "Of weet julle nie dat ons almal wat in Christus Jesus gedoop is, in sy dood gedoop is nie? Deur die doop is ons immers saam met Hom in sy dood begrawe ...".⁸³⁾ En in 1 Korinthiërs 12:13 "Deur die een Gees het ons immers almal een liggaam geword deur die doop, of ons nou Jood of Griek is, slaaf of vry. Ons is almal van die een Gees deurdrenk" So ook Galasiërs 3:27: "... want julle almal wat deur die doop met Christus verenig is, is met Christus bekleed".⁸⁴⁾ Dit bied genoegsame getuienis n.l. dat die doop as openbare handeling gevolg het op die kom-tot-geloof en die genade-handeling van God in die lewe van 'n mens om so-iemand deel te gee aan die Hoof van die ekklesia - Christus - en daarom reeds in die verborgene, voor die aangesig van God, ingelyf het in die liggaam van Christus. Hans Küng⁸⁵⁾ omskrywe dit soos volg: "Einerseits ist der Glaube als Akt der radikalen Hingabe des Menschen und des vertrauensvollen Ergreifens der Gnade die Bedingung der Taufe. Für das Taufgeschehen wird vom Menschen dieser Akt der vollen persönlichen Hingabe an Gott und des Ergreifens seiner Gnade gefordert und durch Gottes Gnade selbst ermöglicht. Andererseits ist die Taufe als Sichtbarmachung und Bezeugung des Glaubens wie als Verbürgung und Vergegenwärtigung von Gottes rechtfertigender Gnade die Konsequenz des Glaubens. Vom Menschen her gesehen ist die Taufe der individuelle, geistig-leibliche, sichtbare Ausdruck der Umkehr und des Vertrauens, der Hingabe und des Bekenntnisses; so ist sie die Sichtbarmachung und Bezeugung des Glaubens vor der Gemeinde für den Eintritt in die Gemeinde. Von Gott her gesehen ist die Taufe das sichtbare, gerade diesem individuellen Menschen geltende Gnadenzeichen und die dem glaubenden Menschen verkündete und geschenkte Verbürgung und Vergegenwärtigung von Gottes rechtfertigender Gnade".

Terwyl die Naam van die Drie-enige God oor die dopeling uitgeroep word,⁸⁶⁾ beteken dit dat hierdie mens onder sy heerskappy en in sy

beskutting gestel word - sy eiendom gemaak word - en verklaar word dat God met hom is. Omdat hierdie handeling van God éénmalig is, om die oorgang van die ou lewe tot die nuwe, en van die ou eeu tot die nuwe, van die oue mens tot die nuwe mens, van die ryk van die duisternis in die koninkryk van God af te teken, is die doop as teken aan die nuwe mens in Christus ook éénmalig. Herman Ridderbos⁸⁷⁾ sê hieromtrent: "De doop echter is naar haar wezen eenmalig, omdat hij van Godswege de overgang markeert van de bestaanswijze van de oude naar die van de nieuwe mens. De doop is inlijvings-rite en druk als zodanig ook het corporatieve gemeenschapskarakter uit van het in Christus geschonken heil. Daarom is het geloof niet zonder de doop, gelijk de doop niet zonder het geloof is".

Omdat die doop 'n inlywing in de liggaam van Christus is, en aan hierdie liggaam bepaalde funksies (aktiwiteite) toevertrou is, beteken hierdie inlywing 'n aandeel neem aan, 'n deel word van hierdie aktiewe organisme. Dit word veral duidelik geleer volgens 1 Korinthiërs 12, waar die gemeente voorgestel word as die liggaam van Christus, veral verse 12 tot 31. Dan word daar o.a. die volgende gesê: "Deur die een Gees het ons immers almal een liggaam geword deur die doop," (vers 13), en dan in vers 27: "Julle is die liggaam van Christus, en afsonderlik is elkeen 'n lid daarvan". Hierop vervolg die apostel dan: "En in die kerk is daar mense aan wie God 'n bepaalde taak gegee het. Ten eerste is daar apostels, ten tweede profete, ten derde leraars, verder" ens. (verse 28 en verder). In vers 8 v.v. word reeds gesê: "Aan die een word deur die Gees die gawe gegee om 'n woord van wysheid te spreek, aan 'n ander 'n woord van kennis ... aan die een ... en aan 'n ander ..." ens. Hierdie bepaalde verwysings na wat God deur die Gees in die gemeente, as die liggaam van Christus gegee het, dui aan dat daar bepaalde funksies aan die onderskeie lede van die ekklesia toevertrou is, want die gemeente as liggaam van Christus is die instrument waardeur Christus in die wêreld handel om sy doel onder die mense te verwerklik. Om lid te wees van hierdie liggaam, impliseer gevolglik deelneming aan die aksies waartoe Christus hierdie liggaam van Hom gebruik. Inlywing "Eingliederung" beteken

dus inlywing in 'n lewende, aktiewe, handelende organisme waarin geen passiewe lede kan wees nie, want dan belemmer dit die funksie van die liggaam as geheel.

Vanuit die gesigspunt gesien dat die inlywing "Eingliederung" in die liggaam van Christus volgens die Nuwe Testament geskied het deur middel van die doop o.a. nadat die mens wat dood was deur die sondes en misdade lewend gemaak is in (saam met) Christus,⁸⁸⁾ lewer dit 'n belangrike beginsel wat normatief vir die ekklesia deur alle tye heen moet wees. Dit is wel volgens die Nuwe Testament so dat volwassenes wat tot lewe en geloof gekom het deur die verkondigde Woord van God, se huisgesinne ook saam met hulle gedoop is sonder dat vermeld word of hulle ook tot 'n persoonlike geloofs=beslissing gekom het.⁸⁹⁾ Dit is wel so dat die doop ook verbonds=teken van die Nuwe Testament is,⁹⁰⁾ en dat daar dus ruimte is vir die kinderdoop van die kinders van ouers wat in die verbond van God staan deur 'n lewende geloof. Maar dan word dit 'n baie aktuele vraag hoe hierdie kinders van die verbond, wat dan ook reeds dié doop as verbondsteken ontvang het, ingelyf behoort te word in die liggaam van Christus en op welke stadium. Beteken hulle klein=doop sondermeer dat hulle reeds, vanselfsprekend, outomaties ingelyf is in die liggaam van Christus? Of word hulle eers dán ingelyf wanneer hulle met 'n lewende geloof antwoord gegee het op die genade van God wat tot hulle persoonlik uitgegaan het in hulle doop as 'n belofte van nuwe lewe in Christus? En hoe moet hulle dan hierna ingelyf word tot lewende lede van die liggaam van Christus?

Dit bring ons by die kritieke vraag omtrent die verband tussen geloof en doop, asook omtrent die betekenis van die uitspraak dat die kinders van gelowige ouer(s) in Christus geheilig is⁹¹⁾ - hagia estin - en ook by die betekenis van hierdie inlywing van die kinders van gelowige ouers in die gemeente as liggaam van Christus.

Die verband tussen geloof en doop. Die vraag is nl. wat is die aard van hierdie verband? Moet daar noodwendig sprake wees van geloof by elke dopeling vóórdat hierdie aksie kan plaasvind of kan

die doop as betoning van God se genade juis ook die oproep tot die geloof wees, wat dan op 'n stadium nā die doop eers 'n werklikheid kan word? Herman Ridderbos⁹²⁾ sê daar kan geen sprake van wees, dat die doop by Paulus ook maar enigszins van die geloof losgemaak kan word nie. Dan wys hy daarop dat die geloof wel by volwassenes aan die doop voorafgegaan het, maar dan vestig hy ook die aandag daarop dat die kinders van gelowige ouers na luid van I Korinthiërs 7:14 geheilig is en daarom beskou word as behorende tot die gemeente, en dat die geloof des te meer nadruklik van hulle geëis word. Hy verklaar dan: "Het 'heilig zijn' van de kinderen houdt dus metterdaad voor hen in, dat zij tesamen met en als behorende tot hun ouders door de doop in de gemeente werden ingelijfd en aldus participeerden in de gaven van Christus en in de verlossende heerschappij van zijn Geest. Dit betekent uiteraard niet, dat het persoonlijk geloof voor hen overbodig zou zijn - dat zou een magische, van God Zelf losgemaakte werking van de doop veronderstellen -, veeleer dat die weg van het geloof voor hen te duidelijker geopend en de gehoorzaamheid van het geloof te nadrukkelijker van hen wordt geëist. Wel ligt, anders dan by de volwassenes, het criterium of het menselijk "aanknopingspunt" voor de kinderdoop niet in het persoonlijk geloof van de dopeling, maar in het toebehoren van de kinderen tot de ouders en het door hen gerepresenteerde levensverband".⁹³⁾

Oscar Cullmann⁹⁴⁾ sê dat daar 'n onlosmaaklike verband tussen geloof en die handeling van die doop is. "But this connection must be defined exactly. In no case should the fact be ignored that in adult Baptism this faith must be present at the moment of the baptismal act, and that the constituent element of the connection between faith and Baptism is precisely this temporal or rather contemporary accompanying faith". Hy wys dan verder daarop dat die doop ook 'n beginpunt is van God se genadige handeling met die dopeling waarin hy totaal passief is, en dat daar op hierdie genadige handeling van God antwoord gegee moet word deur die dopeling en dit word in die tyd nā die doop ontvou en daarom hoef die geloof nie in elke geval gelyktydig met die doop aanwesig te wees nie.⁹⁵⁾ Hy verklaar dan soos volg: "Thus it is confirmed that Baptism, so far as it is essentially a sacrament of reception,

points to the future, and demands from the future a human response. This holds good for all persons baptised, whether as adults or children, and whether they had faith previous to Baptism or not.⁹⁶⁾

Cullmann kom dan tot die volgende konklusie omtrent die verband tussen geloof en doop:

- "(1) After Baptism, faith is demanded of all those paptised;
- (2) Before Baptism, the declaration of faith is a sign of the devine will that Baptism take place, demanded from adults who individually come over from Judaism or heathenism, but in other cases lacking;
- (3) During the baptismal act, faith is demanded of the praying congregation".⁹⁷⁾

Met verwysing hierna sê G. de Ru⁹⁸⁾: "Welnu, zo betekent een deelhebben aan de genadegaven der sacramenten doop en avondmaal nog geenzins een garantie voor levensbehoud. De genade die God schenkt, moet gevolgd worden door, moet beantwoord worden met geloof. Het geloof is met betrekking tot de in de doop betuigde en geschonken genade altijd een volgend, een antwoordend geloof". Dan vervolg hy: "En juist als inwijdings sacrament wijst de doop naar de toekomst en vraagt in de toekomst het antwoord van de eenmaal gedoopte mens".

Joachim Jeremias wys ook daarop dat dit deur die geloof van die ouers is wat die kinders betrek word in die verhouding met God: "The whole people of God were baptized when they passed through the Red Sea (1 Cor. 10:1f.), the whole family of Noah was saved in the ark, symbolizing baptism (1 Peter 3:10f.); the promise of the Spirit is referred to the 'houses' ('to you and your children', Acts 2:39). They are seen as one unit in the sight of God. The faith of the father of the 'house' as representing his family, along with the faith of the mother, embraces the children as well, and the universal character of Christ's grace reveals itself in that it is the 'houses' which are summoned to believe and are baptized".⁹⁹⁾

Ons kan dus aanvaar dat daar 'n onlosmaaklike verband bestaan tussen doop en geloof. By volwassenes moet die doop aanwesig wees vóórdat hierdie handeling uitgevoer word, maar dit impliseer ook dat die doop voortdurend beantwoord moet word deur 'n lewende geloof wat daarop volg. By die doop van kinders en suigeling moet die doop gevolg word deur die kom-tot-geloof wanneer die heil en genade wat in Christus in die doop betuig en toegesê is, aanvaar en toegeëien word.

Die verband tussen die doop en "geheilig in Christus". Die vraag aangaande hierdie verhouding spruit veral uit die uitspraak in die brief aan die Korinthiërs:¹⁰⁰⁾ "Die ongelowige man is by God aanneemlik (hēgiastai) deur die band met die gelowige vrou, en die ongelowige vrou is by God aanneemlik (hēgiastai) deur die band met die gelowige man. Anders sou julle kinders heidene (akatharta) wees, maar nou behoort hulle aan God (hagia estin)". Hieromtrent verklaar Herman Ridderbos:¹⁰¹⁾ 'Geheilig' beteken hier dus soveel as opgeneem in die aan-God-toegewyde-lewensverband. "Men heeft kunnen vaststellen, dat de begrippen 'onrein' en 'heilig' ook gebruikt werden voor kinderen van proselieten vóór en na die overgang der ouders tot het Jodendom. De eersten werden als 'onrein' gedoopt (met de ouders), de laasten, als 'in heiligheid' geboren, niet. Uit de aansluiting bij dit spraakgebruik heeft men dan wel willen afleiden, dat ook in de allereerste christelijke kerk alleen by de overgang van de ouders de kinderen werden gedoopt, de later geboren kinderen niet meer".

Hoewel Joachim Jeremias nie sondermeer aanvaar dat 1 Korinthiërs 7:14 die doop vermeld nie, verklaar hy die volgende omtrent die saak en beginsel wat hier ter sprake is: "Now the Judaism of antiquity did baptize children 'not born in holiness' (i.e. before the mother's conversion to Judaism); therefore in view of the extensive contacts between primitive Christian baptismal practice and the practice of proselyte baptism (see pp. 27f.) it is highly probable that the use of Jewish ritual terms in 1 Cor. 7:14c points to a similar Christian practice, namely that at the conversion of the 'houses' all the children were baptized, too.

On the other hand, I Cor. 7.14c does not enable a reliable inference to be drawn regarding the question whether or not the children of Christian parents were baptized in Corinth. In antiquity Judaism did not baptize children 'born in holiness' (i.e. after the conversion of their mother)".¹⁰² Hy vervolg dan hoewel in Judaïsme die kinders wat op die bekering van die moeder "in heiligheid" gebore is nie gedoop is nie, die seuns wel besny is. Hy konkludeer dan: "Now amongst the Pauline congregations baptism=mal immersion, took over the function of circumcision as the seal of membership in God's people; so there is just as much reason, indeed perhaps more reason, for the conclusion that, as Judaïsm circumcised male infants even when born 'in holiness', so Christians baptized children even when born as 'holy' (hagia)".¹⁰³

Oscar Cullmann¹⁰⁴ aanvaar dat kinders wat gebore is nā die bekering van hulle ouers nie nodig gehad het om gedoop te word nie, omdat sulke kinders beskou was as reeds behorende tot die liggaam van Christus suiwer op grond van hulle geboorte. Hy kom egter tot die finale gevolgtrekking dat beide volwasse- en kinderdoop gesien moet word as ewe bybels en verklaar dan: "But I end the examination by adding a restriction: the Baptism of adults, whose parents at their birth were already believing Christians, is not demonstrable. Moreover, a postponement of Baptism of this kind is incongruous with the New Testament presupposition, according to which, in this special case, it is not previous personal decision of faith (as in the case of proselyte heathen and Jews) but natural birth within the Church that is to be regarded as the sign of the divine will to salvation and consequently as claim to reception into the fellowship of Christ".¹⁰⁵

Of die kinders van gelowige ouers, wat nā hulle bekering gebore is, nou al gedoop is of nie, kan ons aanvaar dat hulle wel beskou en aanvaar was as behorende tot die gemeente van Christus. Wanneer hulle dan ookal die lewende geloof deelagtig geword het, moet ons aanvaar dat hulle dan toegegerus is met die gawes van die Gees, al het hulle wel vroeër die doop as teken van die inlywing in die gemeente van Christus ontvang. Wanneer die volwassenes egter tot geloof gekom en gedoop is, kan ons wel aanvaar dat die toerusting

met die gawes van die Gees met hierdie gebeure saamgeval het.¹⁰⁶

Die betekenis van die inlywing in die liggaam van Christus.

Dit is duidelik dat die inlywing in die liggaam van Christus geskied deur middel van die doop, en dan wel by diegene wat as volwassenes tot geloof kom, maar ook by diegene wat as kinders van die bekeerde volwassenes met hulle ouers also in die gemeente van Christus ingelyf word. Hierdie inlywing in die liggaam van Christus geskied egter nie slegs by diegene waar die geloof reeds aanwesig is nie, maar ook by die kinders wat selfs nog nie kan glo nie, omdat God wil dat hulle also ingelyf sal word in die gemeente. Omdat die doop teken van die genadige heilshandeling van God met die mens is, in hierdie geloofsverband van die bekeerde ouers, geskied dit op grond van God se heilswil en nie noodwendig op grond van die reeds aanwesige geloof by die dopeling nie. Oscar Cullmann¹⁰⁷⁾ sê hieromtrent: "what happens in the act of Baptism is clearly defined in the decisive Pauline texts I Cor. 12.13 and Gal. 3.27-28 as setting within the Body of Christ. God sets a man within, not merely informs him that he sets him within, the Body of Christ; and at this moment therefore the reception of this act on the part of the person baptised consists in nothing else than that he is the passive object of God's dealing, that he is really set within the Body of Christ by God. He 'is baptised' (Acts 2.41), an unambiguous passive". Hy wys verder op die baie belangrike beginse dat hierdie inlywing in en ontvangs in die gemeente as liggaam van Christus beteken dat die dopeling nou vir hom bevind in dié liggaam waar die Heilige Gees in sy opwekkingskrag aanwesig is: "In this Body the resurrection power of the Holy Spirit operates. It is indeed constituted by it. ... so Baptism means being received into the Body into which the miracle of the resurrection power of the Holy Spirit breakes through. Here, as we have seen, is die radical novelty of Christian Baptism, that in virtue of Good Friday and Easter Christ 'baptises with the Spirit'. ... The appropriation of this gift of Baptism in the later life of the baptised person within the fellowship is dependent upon his faith. But this gift is already conferred on him without any co-operation on his part during and in the baptismal action, inasmuch as God incorporates him in the Body of Christ".¹⁰⁸

Dit blyk dus dat die inlywing in die liggaam van Christus rondom die doop geskied het (a) wanneer volwassenes tot geloof gekom het; (b) wanneer kinders van sodanige volwassenes saam met hulle ouers wat pas tot geloof gekom het, gedoop is; (c) dat kinders van getrouwe ouers wat ná hulle bekering gebore is, op grond van die gebruik van die besnydenis soos by die Judaïsme, deur die Christene gedoop is as verbondskinders. Hieruit blyk dus dat ons nie sondermeer kan sê dat die doop as inlywing in die liggaam van Christus in elke geval gepaard gaan met die toerusting van die gawes van die Heilige Gees nie. Alleen wanneer die opwekkingskrag van die Heilige Gees, wat werksaam is in die liggaam van Christus waarin die dopeling ingelyf is, tot die lewende geloof gebring word, kan daar sprake wees van die toerusting met die gawes van die Gees.

Die vraag na die doop as inlywingsmoment in die liggaam van Christus word dus besonder aktueel en kritiek wanneer ons voor die feitelike staan dat die kerk(e) maar in elk geval die kinders doop van alle lede wat aan die kerk behoort, of dit nou vormele, en dooie lede is of nie, wat dan maar na of selfs sonder een of ander vormele tughandeling tog daartoe toegelaat word. Kan hierdie doop beskou word as inlywing in die liggaam van Christus of in die Verbond van God, as die ouers wat daarby betrokke is, klaarblyklik nie waarlik self lewende lede van die liggaam van Christus is nie?

Vir die aktiewe lidmaatskap van die ekklesia is die vraag na die moment en die wyse van inlywing "Eingliederung" in die liggaam van Christus die mees aktuele vraag in die hede vanweë die verval van die ekklesia in sy huidige bestaan. Dit is alleen op hierdie punt wat die suiwering van die gemeente sal kan plaasvind. Want dit is alleen wanneer die Heilige Gees 'n lid inbou in die liggaam van Christus - as gemeente - dat dit lewende gemeente word.¹⁰⁹⁾ Van besondere belang in hierdie verband is ook die uitspraak in 1 Petrus 2:4-5: "Kom ná Hom toe, die lewende steen wat deur die mense afgekeur is, maar deur God vir die ereplek uitverkies is. Laat julle as lewende stene opbou tot 'n geestelike huis, om 'n heilige priesterdom te wees, en geestelike offers te bring wat deur Jesus Christus vir God welgevallig is".

Dit is alleen wanneer die Heilige Gees 'n mens ingelyf het in Christus en in sy liggaam dat die gawes van die Heilige Gees in hierdie lid, en daarom in die gemeente, verwag kan word. Daarom dat daar deur die leiding in die ekklesia - die gemeente van Christus - gewaak moet word teen die toediening van die doop sonder die duidelike getuenis van die vernuwung in Christus Jesus: Dit naamlik by die doop van volwasse nes sowel as by die doop van kinders - in laasgenoemde geval dan die sekerheid van die heil in Christus by die ouers.

1.2.5.4 Vereniging van die liggaam in die maaltyd van Christus - die Nagmaal.

Die noue band van eenheid tussen Christus, die Verlosser, en die gemeente as sy liggaam, vind sy uitdrukking en besondere vergestaltung in die gemeenskapsmaal van die Hoof van die gemeente, nl. die Nagmaal. Tussen die Doop en Nagmaal bestaan daar ook 'n noue band omdat albei verwys na die dood van Christus en die vereniging met Hom tot die nuwe lewe. Daarmee gaan ook gepaard dat die een Lei tot die ander - die een die ander vóór aangaan. Die Doop dui op die toegang en inlywing in die liggaam terwyl die Nagmaal die uitdrukking is van die voortdurende gemeenskap met Christus en met sy gemeente. Ridderbos¹¹⁰⁾ sê dan ook: "Beide, doop en avondmaal, brengen naar de aard van het aan de prediking verbonden heilsmiddel, de verbinding tot stand met de dood van Christus. De doop als doop-in-zijn-dood, het avondmaal als de gemeenschap met het lichaam en bloed van Christus. Als zodanig hangt aan beide ook de eenheid van de gemeente als lichaam van Christus, de doop als toegang tot en inlijwing in het lichaam, het avondmaal als de telkens opnieuw ontvangend en betoonde eenheid van het lichaam in het eten van het éne brood".

Duidelik moet dit dus gestel word, dat die Nagmaal nie die heil be-
middel nie, maar bevestig deurdat diegene wat daaraan deelneem reeds deur die Heilige Gees met die openbare teken van die Doop deelgenote van die heil in Christus geword het. Tereg stel Kümme¹¹¹⁾ dit soos volg: "Da der Christ durch Glauben und Getauft=

sein schon in den Leib Christi eingegliedert worden ist, kann die Teilnahme an Herrenmahl das empfangene Heil nur bestätigen, nicht erst vermitteln". Die Nagmaal is in sy eintlike betekenis "gemeenskapsmaal", soos die apostel Paulus dit stel in 1 Korintheërs 10:16-17; "Die beker van danksegging, waarvoor ons God dank, is dit nie die gemeenskap met die bloed van Christus nie? Die brood wat ons breek, is dit nie die gemeenskap met die liggaam van Christus nie? Omdat dit een brood is, is ons, al is ons baie, saam een liggaam, want ons het almal deel aan die een brood". Hier is dus sprake van tweërlei gemeenskap, soos Hans Küng¹¹²⁾ dit stel: "Christusgemeinschaft" en "Christengemeinschaft".

Die Nagmaal is dus uitdrukking daarvan dat diegene wat aan hierdie liggaam van Christus behoort, deel het aan Christus, soos die vele "sun"-uitsprake van die apostel Paulus dit uitdruk.¹¹³⁾ Daarom lyk dit nie juis wanneer Ridderbos¹¹⁴⁾ sê: "De tegenwoordigheid van Christus, als de Heer van zijn tafel, brengt door middel van brood en wyn de gemeenschap met zijn lichaam en bloed, de participatie in zijn offer, tot stand" nie. Dit word wel langs hierdie weg altyd weer opnuut uitgedruk. Aan die tafel van die Here word nie nou eers die partisipasie aan sy offer tot stand gebring nie, maar uitgebeeld en bevestig. Wanneer Hy egter sê: "Gemeenschap aan het lichaam en bloed van Christus beteknt dus niet anders dan de participatie van de zijnen aan Christus' dood"¹¹⁵⁾, is dit meer korrek. Kümmel¹¹⁶⁾ sê tereg: "Paulus interpretiert das gemeinsame Trinken des gesegneten Kelches als Anteilerhalten am Heilstod Christi und seiner Wirkung". Dan vervolg hy: "... und 1 Kor. 10,17 wird ja sogar ausdrücklich gesagt, dass dem gemeinsamen Essen des einen Brotes die gemeinsame Zugehörigkeit zum Leibe Christi entspricht". Hans Küng¹¹⁷⁾ stem in hoof trekke hiermee ooreen wanneer hy sê: Diese Gemeinschaft mit Christus auf Leben und Tod manifestiert sich nun aber in besonderer Weise im Herrenmahl. Hier wird die im Glauben und in der Taufe grundgelegte Gemeinschaft in neuer Weise wirklich in der 'Gemeinschaft mit dem Leibe Christi' und der 'Gemeinschaft mit dem Blute Christi' 1 Kor. 10,16".

In die Nagmaal word die nuwe werklikheid verkondig aan diegene wat

dood was deur die sondes en misdade en dat hulle in Christus Jesus lewend gemaak is;¹¹⁸⁾ dat hulle sondes versoen is;¹¹⁹⁾ dat hulle in die koninkryk van die Seun van God te staan gekom het;¹²⁰⁾ dat hulle dus die oorgang uit die ou wêreld wat in Adam onder die vloek en oordeel van God staan in en met Christus Jesus reeds meegemaak het, en nou in die nuwe werklikheid staan; die nuwe volk van God is.¹²¹⁾ Net soos wat Israel, die volk van God in die Ou Testament met die viering van die Pasga nā die uittoeg¹²²⁾ beleef en geweet het dat hulle deur die ontferming en barmhartigheid van God uit die slawehuis verlos is, en oorgebring is in die "beloofde land" van God, sō verkondig die Nagmaal hierdie oorgang van die liggaam van Christus tot die koninkryk van God, wat reeds in Christus hulle deel geword het. Lammens¹²³⁾ beskrywe hierdie waarheid soos volg: "Ja de avondmaalsgedachtenis word evenals in de Joodse zikkaron van het pascha het geschieden van de verlossing verkondigd als een verhaal, waarin wij ter sprake komen. Zoals elke Jood erbij was, toen de vaderen uit het land der duisternis trokken, zo waren wij erbij, toen de Messias het grote paasmysterie volbracht. Deze inclusiviteit is niet een toepassing achteraf, maar een gegeven vooraf dat in het heden wordt geproclameerd. We komen er niet eerst in het verhaal aan te pas, maar we waren van meet af aan in het beslissende gebeuren opgenomen. Met de Ebed Jahweh zijn we gestorven en begraven en is de transitus geschied uit de duisternis naar het rijk van het licht. Het gebeuren is verleden tijd. Het is geschied extra nos, maar tegelijk pro nobis. In de gedachtenis vieren wij het in zijn heilshistorische en 'in zijn toekomst ontsluitende betekenis'".

Omdat hierdie ekklesia, die liggaam, so nou aan Christus verbonde is - elke lid, maar ook as geheel - bestaan daar ook die besondere band van gemeenskap onderling wat op heel konkrete wyse uitgebeeld word in die Nagmaal. Dit is dus nie slegs 'n in-gemeenskap-tree met die lewende Here nie, maar ook 'n in-gemeenskap-tree met mekaar. "Die Verbindung mit Christus führt von selbst zu einer Verbindung der Mahlgenossen untereinander Communio der Christen untereinander. ... Hier versammelt sich die Kirche Christi zu ihrer innigsten Gemeinschaft, nämlich als Tischgemeinschaft. Hier in dieser Gemeinschaft sammelt sie die Kraft für ihren Dienst in der Welt.

Die Kirche ist also wesentlich Mahlgemeinschaft, ist wesentlich Koinonia oder Communio, ist wesentlich Christusgemeinschaft und Christengemeinschaft, oder sie ist nicht Kirche Christi. Im Herrenmahl kommt es unvergleichlich deutlich zum Ausdruck, dass die Kirche Ekklesia, Versammlung, Gemeinde Gottes ist".¹²⁴⁾ Op hierdie formulering van Hans Küng hoef seer-seker nie verbeter of uitgebrei te word nie!

Graag haal ons ook Herman Ridderbos¹²⁵⁾ hieromtrent aan: "Alleen in het eten van het aldus verstante lichaam en in het drinken van deze, de verzoenende kracht van zijn bloed representerende, drinkbeker is de gemeente één. In die zin kan men dus zeggen, dat het avondmaal grondslag én criterium is voor de eenheid der gemeente als het nieuwe volk van God". Dan sluit hy af: "Maar het gemeenschappelijk eten van het brood word de eenheid van 'de velen' in Christus telkens opnieuw geconstitueerd, betoond en beleefd, een eenheid, die de verscheidenheid binnen het éne lichaam verbindt, die 'sterken' en 'zwakken' bijeenhoudt en die exclusief is ten aanzien van degenen die zich rondom de afgoden verenigen. De voortgezette viering van het avondmaal is het onvergelyklike middel om de eenheid van het geestelike Israël en van het lichaam van Christus tot openbaring te brengen in zijn diepste en enige grond: de gemeenschap aan het lichaam en bloed van Christus". Die Nagmaal van die Here is dus die gestaltegewing aan die liggaam van Christus in sy eenheid met die Hoof en met mekaar as lede. In die woorde van Hans Küng¹²⁶⁾ "Im Herrenmahl wird die Gemeinde als Leib konstituiert. Nicht als ob die Gemeinde nur in der Feier des Herrenmahles Christusleib wäre! Aber in der Feier des Mahles, wo alle das eine Brot, alle den einen Leib des Herrn essen, tritt wie nirgendwo sonst konkret in Erscheinung, dass die Gemeinde Christusleib ist".

Gemeente - ekklesia - is dus diegene wat uit die verlore en vervalle wêreld deur die verkondiging van die Woord en die genadewerk van die Heilige Gees in Christus Jesus ingelyf is as die Hoof van die gemeente, sodat hulle almal saam sy liggaam vorm en elkeen afsonderlik lid van hierdie liggaam uitmaak. Hierdie inlywing in Christus word sigbaar gemaak deur die sakrament van die Doop terwyl die Nagmaal die

gemeenskap met die Christus in sy versoening verkondig en uitbeeld - die eenheid met Hom in kruis, sterwe en opstanding - asook die eenheid van die heilsgemeente onderling in 'n verskeurde wêreld.

1.2.5.5 Eenheid en verskeidenheid in die liggaam.

Omdat die ekklesia - die nuwe volk van God - met Hom versoen is deur Jesus Christus, is dit ook die wesenlike kenmerk van die gemeente, te wete sy eenheid onderling. Hierdie eenheid is juis die openbaring van die versoening met God en met mekaar, wat meteens ook die teken is van die nuwe eeu wat God in Christus Jesus met die mensheid begin het - dit is teken van die eschaton. "Die vyandskap van die mense onderling is die resultaat van die vyandskap tussen God en mens, maar daarom is die vrug van die versoening tussen God en mens ook die versoening tussen mens en mens. Christus se dood was die vyandskap se dood en die Kerk as die resultaat daarvan is 'n nuwe skepping"¹²⁷⁾

Die apostel Paulus stel hierdie waarheid aangaande die gemeente baie sterk wanneer hy sê: "Deur die een Gees het ons immers almal een liggaam geword deur die doop, of ons nou Jode of Grieke is, slaaf of vry. Ons is almal van die een Gees deurdrenk".¹²⁸⁾ Daarna skets hy die verskeidenheid van die lede wat die liggaam uitmaak en vervolgdan: God het die liggaam so saamgestel dat Hy groter eer gegee het aan die lid wat eer kortkom, sodat daar nie verdeeldheid in die liggaam sou wees nie..."¹³⁹⁾ Volgens Galasiërs 3:28 sê hy: "Dit maak nie saak of iemand Jood of Griek, slaaf of vry, man of vrou is nie: in Christus Jesus is julle almal een".¹³⁰

Wat hier dus baie helder voor oë gesien moet word, is dat die gemeente deur een Gees gedoop is tot een liggaam, en van een Gees deurdring is, en dat God wat hierdie liggaam saamstel, bedoel dat daar geen verdeeldheid in die liggaam mag wees nie. Verder is nou waar dat die vorige verskille wat bestaan het vóór die inlywing in Christus nou geredatieweer is en wegval, en dat die verskeidenheid nooit die eenheid van die liggaam bedreig nie, maar juis die liggaam moontlik maak.

Treffend formuleer Werner de Boor¹³¹ hierdie waarheid: "Der Christus kann wesensgemäss nur einen Leib haben. Die Einheit der Gemeinde ist also nicht ein Ziel, nach dem wir streben und das wir durch bestimmte Bemühungen allmählicher oder schneller erreichen können. Die Einheit der Gemeinde ist fort und fort einfach eine Tatsache. Gerade und durch den einen Geist, mit dem alle getränkt sind". So wys Hans Klüng¹³²) ook daarop dat die eenheid van die gemeente nie die resultaat van die bemoeiing van die mense onderling is nie, maar dat dit in Christus gekonstitueer is.

Wat vir die opbou van hierdie één liggaam van Christus van groot belang is, is nl. dat daar nie 'n verskeidenheid van "liggame", (gemeentes - ekklesias), opgebou word wat uit gelykgesindes en eendersdenkendes of gelyksoortiges bestaan nie, maar wel één liggaam waarin 'n verskeidenheid van lede en gawes funksioneer. Met verwysing na die funksionering van die gawes van die één Gees¹³³) is dit van beslissende belang dat hierdie verskeidenheid van gawes nooit mag lei tot die verdeling van die liggaam nie. So byvoorbeeld moet diegene wat spreek in tale nie hulleself afskei van die gemeente en 'n "nuwe" gemeente vorm nie. Wanneer dit gebeur, word dit 'n ernstige vraag, of dit naamlik nog dieselfde Gees is wat die liggaam gekonstitueer het¹³⁴) wat hier aan die werk is. Wanneer die gemeente - die ekklesia - aan die ander kant diegene van die gemeente vervreem of afsny omdat hulle bepaalde gawes openbaar waaraan die gemeente op 'n bepaalde stadium nie "gewoond" is nie, sonder om dié bepaalde gawes eers aan die kriteria van die Skrif te toets, is dit ook 'n minagting van die eenheid van die liggaam van Christus. Steeds moet binne die ekklesia ruimte geskep word vir die volle ontplooiing en aktivering van die volle verskeidenheid van die lede met hulle onderskeie gawes. "Der Leib lebt nur in der Vielheit seiner Glieder und von der ganzen Mannigfältigkeit ihrer Funktionen. Die Einheit des Leibes Christi bedeutet also in keiner Weise Uniformierung. ... Aber freilich kann die Einheit des Leibes nur gewahrt werden, wenn die Vielheit seiner Glieder recht geordnet ist. Die Lebensfähigkeit des Leibes liegt in dem miteinander der Glieder in ihrer ganzen Unterschiedlichkeit...".¹³⁵)

Die eenheid van die gemeente bestaan dus in die eenwording van lede met 'n verskeidenheid van agtergronde, verskil van volksverband, maatskaplike status of geslag,^{136}} asook in die verskeidenheid van gawes van die lede^{137}} wat saam 'n eenheid vorm. Hierdie eenheid is egter altyd en alleen in Christus gefundeer: "Die Einheit der Kirche ist nicht primär die Einheit ihrer Glieder, sondern die Einheit des an ihnen allen, und zwar an allen Orten und zu allen Zeiten handelnden Christus".¹³⁸⁾

Die gemeente in sy lokale verband mag dus nooit uit 'n groepering van gelyk-denkendes of uniforme gawes opgebou word nie. Daarom sê die apostel Paulus: "As die hele liggaam oog was, hoe sou hy kon hoor? En as die hele liggaam oor was, hoe sou hy kon ruik? Maar nou het God die lede, elkeen van hulle afsonderlik, in die liggaam gevoeg soos Hy dit wou hê. As almal saam net een lid was, hoe sou daar 'n liggaam kon wees? Nou is daar wel baie lede, maar net een liggaam".¹³⁹⁾ Die onderskeie lede van die êen gemeente met hulle onderskeie gawes moet juis erken dat die onderskeid van die volgende lid onontbeerlik is vir die lewe, bestaan en funksionering van die gemeente as liggaam van Christus.

1.2.6 Die aard en karakter van die gemeente van Christus

Dit het algemene gebruik geword om in die teologiese besinning oor die eienskappe, (die aard, die karakter), van die kerk hoofsaaklik te handel in die geykte begrippe en terme van "eenheid", "heiligheid", "algemeenheid" en "apostolisiteit".¹⁴⁰⁾ So het die teologiese denke oor die kerk (gemeente) eensydig en stereotiep geword, veral in die Dogmatiek (sistematiese teologie) en is dit hoofsaaklik in Nuwe Testamentiese studies oor die kerk (gemeente) dat daar gehandel word oor die kerk of gemeente as gemeenskap, waarvan die aard en karakter (die eienskappe) besien en omskrywe word vanuit die genade van God in Jesus Christus waarin die gemeente gestel is en in wie die Heilige Gees woning gemaak het. (Uit bogenoemde werke blyk duidelik dat daar in die teologiese denke so weinig te vinde is omtrent 'n teologie van die gemeente van Christus, in onderskeiding van die

"kerk" wat in die algemene taalgebruik dui op die samevattende geheel van gemeentes]. Dit is wel waar dat die aard, die karakter, die eienskappe van die plaaslike gemeente as volledige openbaring van die liggaam van Christus, ook geld vir die kerk in die algemeen, en omgekeerd. Maar die openbaring, funksionering en vergestaltung van die kerk (ekklesia) word gevind in die plaaslike gemeente. Daarom is dit belangrik dat ons ook sal let op die gegewens van die Nuwe Testament in verband met die wese, die aard, die karakter of die eienskappe van die gemeente (ekklesia) van Christus. Ons kan dan ook praat van 'n bepaalde "struktuur" van die gemeente van Christus omdat daar kragtens die genade in Christus waarin die gemeente gestel is, 'n bepaalde struktuur gegee is. Daarom kan ons byvoorbeeld praat van die "charismatiese struktuur", die "diakoniese struktuur", die "missionêre struktuur" en die "eskatologiese struktuur". Dan kan ons "struktuur" ook vervang met "aard", "karakter", "eienskap" of "kenmerk".

1.2.6.1 Die charismatiese karakter en struktuur van die gemeente.

Die charismatiese karakter van die gemeente van Christus het te doen met die "charis" (d.w.s. die genade) waarin die gemeente deel en waarin hy gestel is kragtens die heil en verlossing in Jesus Christus en kragtens die inwoning van die Heilige Gees. Dit beteken dat die gemeente nie as "charismaties" omskrywe word, of hierdie kenmerk dra, omdat daar in hierdie besondere gemeenskap van mense die "gawes" (die charismata) voorkom nie. Dit is juis - en alleen - omdat die gemeente in die charis deel dat daar sprake is van charismata. Die charismata is dan meteens die openbaring van die charis waarin die gemeente deur die heilshandeling van die Drieenige God gestel is. 'n Gemeente word dus nie eers dan charismaties wanneer bepaalde charismata in haar tot openbaring kom nie, maar omdat hy in die genade van Jesus Christus gestel is en deel in die gawe van die Heilige Gees.

"Charis" is die sentrale begrip om die heilsmoment in Christus uit te druk, en dui dan die totaliteit van die heil aan waarin elke Christen as lid van die liggaam van Christus staan: "Maar hulle

word, sonder dat hulle dit verdien (chariti) in sy genade geregverdig deur die verlossing in Christus Jesus".¹⁴¹⁾ "Aangesien ons nou deur die geloof geregverdig is, het ons vrede by God deur ons Here Jesus Christus. Deur Hom het ons in die geloof ook die vrye toegang verkry tot hierdie genade (charis) waarin ons nou vasstaan".¹⁴²⁾ "Julle is inderdaad uit genade (chariti) gered, deur die geloof. Hierdie redding kom nie uit julleself nie; dit is die gawe (dōron = geskenk) van God"¹⁴³⁾ "Die genade (charis) van God wat verlossing bring, het immers aan alle mense verskyn".¹⁴⁴⁾ "Charis" is dus die guns wat God in Christus Jesus aan mense bewys, om naamlik diegene te red en vry te spreek wat onder die oordeel en straf van God verval het, sodat hulle deel in die barmhartigheid en liefde van God. Sonder hierdie charis waarin die gemeente gestel is, kan daar geen charismata wees nie - die charis is voorwaarde, grond van, en oorsprong van die charismata. Duidelik word hierdie waarheid gestel in Romeine 12:6 "Ons het genadegawes (charismata) wat van mekaar verskil volgens die genade (ten charin) wat God aan elkeen van ons gegee het". Treffend stel Josef Hainz¹⁴⁵⁾ dit: "Gleich dem Leib aber, der viele Glieder hat, ohne dass die Glieder alle die gleiche Verrichtung hätten, haben auch die Glieder des, in Christus geeinten Leibes verschiedene charismata. Das sie hervorbringende Prinzip ist die charis. Durch die charis sind die Glieder, was sie sind, und diese charis ist an ihnen 'nicht unwirksam geblieben'; denn sie hat jedem in seiner Begnadung sein eigenes charisma zugeteilt. Aufweisbar ist das charisma; aber die Verschiedenheit der charismata weist auf verschiedenartige Zuteilung der einen charis". En verder "Für Paulus sind die charismata Gaben der charis und wie diese selbst Zuteilungen Gottes durch den sie vermittelnden Geist".

Met verwysing na Efesiërs 4:7 verklaar J.H. Roberts¹⁴⁶⁾ "Waar dit in die aanhaling van vs. 8 en wat daarop volg, handel oor die verwerwing van die heil deur Christus en dit ter sprake kom as ekskurs by die gee van hē charis, kan dit nie anders as dat hē charis hier aanduiding is van die heilsgenade wat Christus bewerk het en wat die gawe van Hom as Kyrios is aan elke lid van die volk van God nie; hē charis is die genade van die een geloof en een doop wat in vers 5 met die een

Kyrios in een asem genoem word. Dit gaan daarom dat elke lid van die gemeente as gawe van die Kyrios die heil ontvang het wat tot uitdrukking kom in sy geloof en doop".

Die gemeente van Christus - die ekklesia - is dus die gemeenskap van draers van genadegawes omdat almal deel in die een genade, nl. die heil, vernuwning en verlossing in Jesus Christus. Die genadegawes is dus tekens van die genadewerk van God onder mense op aarde en van die vernieuwe skepping wat op pad is na die nuwe hemel en die nuwe aarde. Soos Edmund Schlink¹⁴⁷) sê: "Die Kirche ist die Gemeinschaft der Gnadengaben, in deren Mannigfaltigkeit sich die eine Gnade Christi wirkend vergegenwärtigt. (1 Petr. 4:10; 1 Kor. 12:1; Rom. 12:6). Die Mannigfaltigkeit der Charismen kann in verschiedenen Gemeinden (Vgl. bereits 1 Kor. 12 und Röm. 12) und zu verschiedenen Zeiten in verschiedenen Gestalten erscheinen. Aber immer ist sie die Erscheinung der eienen Charis Jesu Christi".

Omdat die Heilige Gees uitgestort is op alle mense¹⁴⁸ binne die liggaam van Christus beteken dit gevolglik dat almal wat deel het aan die Heilige Gees ook deel in die gawes van die Gees. Daarom is die charismata nie die uitsondering van enkele uitverkore lede nie, maar die aanwysing van die ganse gemeente (kerk, ekklesia) as charismatici, en dit is die charismatiese struktuur van die gemeente van Christus. Daarom kan daar ook nie sommige lede wees wat "amptelik" is en andere nie. Daar kan nie "klerikales" en "leke" wees nie. Omdat almal in dieselfde genade (charis) deel, en almal met dieselfde Gees vervul en deur dieselfde Gees toegerus is, is almal "amptelik". Want almal het 'n toerusting (gawe), 'n volmag tot diens van die Hoof van die Kerk - Jesus Christus - ontvang. Christus skenk die gawes aan die lede van sy gemeente om mekaar daarmee te dien, dus kan ons sê dat die charisma(ta) van die een ook dien tot charis van die ander. In Efesiërs 4 vers 7 word dan gesê: "Aan elkeen van ons is 'n genadegawe (hē charis) gegee volgens die mate waarin Christus die gawes uitgedeel het", en dan vervolg in verse 11 en 12: "En dit is die 'gawes' wat Hy 'uitgedeel het': Apostels, profete, evangeliste, en herders en leraars. Sy doel daarmee was om die gelowiges toe te rus vir hulle diens en vir die opbou van die liggaam van Christus".

Hieromtrent stel Roberts¹⁴⁹⁾ dan die vraag, n.l. of die genade wat aan elkeen verleen is alhier dui op 'n besondere charisma vir elkeen of op die algemene begenadiging waarin elke Christen deel. Hy antwoord soos volg: "Die charis wat elkeen van ons ontvang, is niks anders nie as die besondere charismata wat Christus in sy gemeente skenk. Die gemeente ontvang nie anders charis nie dan in die charismata wat die charis van die gemeente is deurdat hul die gemeente bevestig tot haar volmaking toe". Dan vervolg hy later: "En so voorsien die Gees deur die charismatici wat elke lid bevoor= raad, aan elke lid ook diē genadegawe wat dit benodig om sy taak beinne die geheel van die liggaam te vervul". M.a.w. die Heilige Gees gebruik die charisma(ta) van die een lid om aan die ander 'n charis mee te deel. So bv. die een wat die gawe van genesing het laat die ander deel in die charis van genesing. So ook wanneer die een sy charisma van profesie gebruik om die ander toe te rus vir sy dienswerk,¹⁵⁰⁾ deel hy in 'n charis.

Die charismatiese struktuur van die gemeente beteken dan verder dat daar nie "charismatici" in die gemeente is en dan nog "ampte", (in die sin van ons hedendaagse ordening in die kerk), wat dan van 'n hoër orde of 'n aristokrasie sou wees wat in die gemeente verhef word, om oor andere te heers of te regeer nie. Daar is wel gawes van leiding in die gemeente soos herders, leraars,¹⁵¹⁾ ens., maar dan bly dit nog charismaties gestruktureerd, gelyk aan alle ander charismata, en nooit hiërargies gestruktureerd nie. Volmondig moet ons hier saamstem met die volgende formuleringe: Hans Küng¹⁵²⁾ "Die Leitungsgaben führen jedenfalls in den paulinischen Kirchen keinesfalls zu einer 'Führungsschicht', zu einer Aristokratie von Geistträgern, die sich von der Gemeinde abhebt und sich über sie erhebt, um über sie zu herrschen. Das ganze Neue Testament vermeidet ja für die Gemeindefunktionen geflissentlich die weltlichen Worte für Amt, weil sie alle ein Herrschaftsverhältnis ausdrücken. Statt des= sen uns im Gegensatz dazu spricht das Neue Testament von 'Dienst' (diakonia). ... Das Charisma kann nicht unter das kirchliche Amt subsumiert werden, aber die kirchlicher Ämter können unter das Charisma subsumiert werden". Josef Hainz¹⁵³⁾

"Paulus fasst bei seiner Aufzählung keineswegs nur Charismen ins Auge, die einen 'besonderen Beruf' und eine damit verbundene besondere Stellung in der Gemeinde begründen konnten, sondern subsumiert jede Art des Tätigwerdens eines Gliedes zum Wohle anderer unter dem Begriff charismata. Nicht nur für den Apostel bedeutete die ihm widerfahrene charis seiner Bekehrung Erwählung zum Apostel (vgl. Röm. 1,1) und Aussonderung zum Evangelium Gottes, so dass seine charis zugleich seine apostolē begründete (vgl. Röm 1,5), für jedes Glied am Leib der Vielen, die 'in Christus sind, gilt, dass' es in seiner charis ein besonderes charisma empfangen hat".

Wanneer Karl Rahner¹⁵⁴⁾ egter praat van 'n charismatiese struktuur in die kerk naas die hiërargiese, kan ons nie daarmee saamstem nie, omdat almal in die gemeente dit wat hulle is - verlostes - uit genade is, en niemand dus iets verwerf het nie, en omdat almal dit wat hulle het, (die gawes), geskenk is, en dit niemand se eie kwaliteite of begaafdheid is wat hom rede gee om homself bo andere te stel nie. Hoewel die funksies van die lede onderling verskil, is daar nooit verskil of rangorde in status of belangrikheid nie. Dit was juis die probleem wat die apostel van die Here met Korinthe gehad het, daarom sê hy aan hulle: "En as die oor sou sê: 'Omdat ek nie die oog is nie, is ek nie deel van die liggaam nie', hou hy om dié rede eweneens nie op om deel van die liggaam te wees nie".¹⁵⁵⁾ Hierdie gesindheid dui dus op 'n minderwaardigheidsgevoel van die een teenoor die ander - 'n gesindheid wat in die gemeente van Christus nie mag wees nie. Aan die ander kant wys hy weer op 'n ewe skadelike gesindheid in die gemeente wat net so onvanpas is, naamlik 'n gees van meerderwaar= digheid as hy vermaan: "Die oog kan nie vir die hand sê: 'Ek het jou nie nodig nie'. Die kop kan weer nie vir die voet sê: 'Ek het jou nie nodig nie'. Inteendeel, die lede van die liggaam wat as die swakste voorkom, is juis noodsaaklik ...".¹⁵⁶⁾ Die gemeente van Christus is dus deur en deur charismaties gestruktureerd, almal is begenadigdes van God en daarom gelyk in status en posisie in die gemeente.¹⁵⁷⁾

Aangesien die gemeente charismaties gestruktureerd is, en die gawes tot toerusting vir diens aan die gemeente uit die genade van God

geskenk word, beteken dit dat hierdie gawes nooit verwerf, aangeleer of bewerk kan word deur een of ander metode van die mens se kant nie. Dit moet wel nagestreef^{158}} en aangewakker word,^{159}} maar dit is alleen die Heilige Gees wat aan elkeen afsonderlik uitdeel soos Hy wil.^{160}} Die charismata veronderstel dus die wedergeboorte, soos Siegfried Grossmann^{161}} dit stel: Wiedergeburt und Geistempfang gehören zusammen - der Empfang von Charismen ist Teil des Geistempfangs. Die charismen werden also geschenkt, wenn wir Ja sagen zu Gott und damit dem Heiligen Geist die Möglichkeit geben, in uns zu wohnen. Wir können von da an charismatische Erfahrungen machen".

Vanuit die charismatiese struktuur van die gemeente waar die gawes van die Heilige Gees aan die gemeente as liggaam van Christus geskenk is vir al sy funksies en die hele veld van sy roeping, soos in die plaaslike gemeente vergestaltung is, is daar ernstige vrae oor die hiërargiese struktuur in die kerk (in wyere verband) waar die een vergadering oor die ander kan heers, of meer gesag kan hê as 'n ander. So word daar selfs gepraat van "mindere" en "meerdere" vergaderinge in die kerk, wat dan op niks anders kan dui as 'n verkeerde opvatting omtrent die struktuur van die gemeente van Christus nie. Hierdie hiërargiese struktuur in die kerk veroorsaak dat 'n "mindere" vergadering of gemeente deur die besluite van 'n sg. "meerdere" vergadering gebind word al sou genoemde liggaam in die lig van die Woord van God en onder biddende leiding van die Gees vind dat 'n bepaalde besluit nie ooreenstem met die waarheid van die Woord daaromtrent nie. Sal die leiding van die Heilige Gees in 'n sogenaamde "wyere" samekoms dan duideliker, meer effektief wees, of met groter sekerheid gewaarborg kan word as in die plaaslike gemeente, wat ten volle liggaam van Christus is - as daar met ope gemoed, en eerlik gesluister word na die Woord van God en gebid word om die leiding van die Heilige Gees, waardeur Christus sy gemeente regeer?^{162}}

1.2.6.2 Die diakoniese karakter en struktuur van die gemeente.

Omdat die gemeente as volk van God die openbaring van die nuwe skepping is wat die Drie-enige God uit die gevalle én oue wêreldorde

daarstel, en meteens ook die openbaring is van die nuwe lewensorde asook van die nuwe eeu - die eskatologiese - wat begin met die koms - en die diens - van Jesus Christus, het ons hier te doen met die bepaalde lewensorde wat in radikale teenstelling staan tot die "paradys-gees". Daar vind ons naamlik dat die gees wat van die mens besit geneem het, die gees van die satan is waar God nie meer gedien word nie, maar die mens aangehits word om soos God te word.¹⁶³⁾ Dit impliseer dat hy nie meer in die diensknegsgestalte voor God en in sy skepping moet staan nie, maar in daardie posisie moet kom om te heers, te regeer, op die troon te wees - soos God - andere hom te laat dien en aan sy voete te stel. Dit is hierdie gees wat deur die verleier - satan - in die mens ingedra is, en wat deur alle tye heen die houding, gedrag, optrede en gesindheid van die mens bepaal teenoor God en teenoor sy medemens. Daarom is die koms van Jesus na hierdie wêreld meteens so 'n ingrypende gebeurde in hierdie soort wêreld waarvan die gees sō gestempel is. Want wanneer die diensknegsgestalte van Christus in hierdie wêreld geopenbaar word, is dit op sigself reeds 'n daad van diens en selfverloëning wat die absolute teendeel is van hierdie wêreldorde sedert die paradys-val. So leer ons dan aangaande Christus: "Hy wat in die gestalte van God was ... het Homself ontledig deur die gestalte van 'n slaaf aan te neem en aan die mense gelyk te word. En toe Hy as mens verskyn het, het Hy Homself verneder deur gehoorsaam te word tot die dood toe, ja, die dood aan die kruis".¹⁶⁴⁾

Jesus keer ook hierdie wêreldorde radikaal om wanneer twee van sy disipels met die kenmerkende versoek kom, om eenmaal in die koninkryk van God een aan sy regter- en een aan sy linkerhand te sit. Hy antwoord dan daarop: "Elkeen wat in julle kring groot wil word, moet julle dienaar (doulos) wees; en elkeen onder julle wat die eerste wil wees, moet julle almal se dienaar (doulos) wees. Die Seun van die mens het ook nie gekom om gedien (diakonēthēnai) te word nie, maar om te dien (diakonēsai), en sy lewe te gee as 'n losprys vir baie".¹⁶⁵⁾ Tereg sê Paul Philippi¹⁶⁶⁾ hieromtrent dat Markus 10:45 nie op die rand van die Evangelie staan nie, maar ordening en struktuur van die nuwe gemeente is en 'n fundamentele prinsipe daarstel. Dan sê hy verder van hierdie diakonia: "Diakonos sein,

ist eine Bestimmung, die in der eschatologischen Gemeinschaft gilt, gerade solange und sofern sie noch mit dieser alten Weltzeit, koexistent ist. Diakonos-sein ist eschatologische Existenz heute".¹⁶⁷⁾

Nog 'n verdere uiters belangrike moment in die optrede van Jesus as die Diakonos waarna Philippi¹⁶⁸⁾ verwys, is sy reaksie op die versoeking van satan in die woestyn. Wanneer Jesus deur die satan versoek word, en Hy dit afslaan, sê Philippi dat hierdie beslissing van Jesus beteken dat Hy, wat ware mens is, (a) dit afweer om soos God te word - deur brood te maak, en (b) dat Hy hier die wil van God bewaar en dien. Daardeur word dan deur Jesus die skeppingswil van God weer vervul, en daarom begin met Jesus die nuwe eeu; die nuwe skepping. Jesus se diens beteken dus nie alleen dat Hy sy Lewe vir andere kom gee nie, maar in eerste instansie dat Hy die wil van God bewaar en gehoorsaam uitvoer, en so openbaar wat dit beteken as die mens diakonos van God is - dit is die teendeel van "soos God te word".¹⁶⁹⁾ Hy - die Messias - wat sê aan God diensbaar is, begin ook die nuwe volk van God waarvan een van die mees kenmerkende "karaktertrekke" die diakoniese gestalte is. So merk K. Runia¹⁷⁰⁾ dan op: "Het is geheel in overeenstemming hiermee dat ook het volk dat bij dēze Messias hoort, gekarakteriseerd wordt door het woord 'dienst'. Volgens de evangeliën heeft Jesus dit zelf weer aan zijn discipelen op het hart gebonden".

Dit is in hierdie diensknegsgestalte van Jesus en dit waartoe Hy sy volgelinge roep en lei, wat die werklikheid van die verlossing uit die ou wêreldorde en die komende ryk van God teenwoordig is. Hieromtrent noem Philippi¹⁷¹⁾ drie hoofgedagtes: "1. Nach der Aussageabsicht der Evangelien wird mit und in Christus die Wirklichkeit des kommenden Reiches Gottes gegenwärtig.

2. Dem Reich Gottes - und mit ihm der 'Messianität' Christi, eignet eine bestimmte Qualitas, eine bestimmte Gemässheit, eine bestimmte Art oder Struktur. Ohne diese Qualitas kann das Reich Gottes nicht geglaubt oder verwirklicht gedacht werden (und nur in, mit und unter ihr kan man es ergreifen).

3. Die Jünger können nicht getrennt von Christus betrachtet werden. Sie sind von ihm in eine Wirkens - und Lebensgemeinschaft berufen. Hinsichtlich der Qualitas ihres Lebens, der 'Lebensart' gilt für die Jüngergemeinde, was für Christus gilt".

Jesus is nie alleen die groot Diakonos wat in hierdie wêreld, waar selfverheffing, heerssug en selfsugtige strewe na grootsheid heers, die wil van God vir sy skepsele kom openbaar en demonstreer deur in die skepping dienaar van God te wees nie. Ook diegene wat Hy aan Homself verbind as die Hoof en hulle sy liggaam, maar Hy (herstel Hy) tot hierdie diensknegsgestalte. Daarom wil Hy dat die Diakonia die karakteristieke van sy dissipels sal wees. Wanneer Hy dan met Jakobus en Johannes praat oor hulle selfverheerlikende versoek, sê Hy: "Maar by julle moet dit nie so wees nie. ... Die Seun van die mens het ook nie gekom om gedien te word nie, maar om te dien ...". So ook wanneer Jesus die voete van sy dissipels was by die instelling van die Nagmaal. Wanneer Hy aan hulle sê: "As Ek, wat julle Here en julle Leermeester is, dan julle voete gewas het, behoort julle ook mekaar se voete te was. Ek het vir julle 'n voorbeeld gestel, en soos Ek vir julle gedoen het, moet julle ook doen. Dit verseker Ek julle: 'n Slaaf is nie belangriker as sy baas nie, en 'n gesant ook nie belangriker as die een wat hom gestuur het nie".¹⁷²⁾ Hieromtrent sê Paul Philippi¹⁷³⁾ "Von der ekklesiologischen Seite her ergibt sich aus den genus diaconicum der Christologie die diakonale Struktur der Gemeinde. Diakonie heisst darum zuerst, largo sensu, die Christusstruktur der Gemeinde". Die diakonale struktuur van die gemeente is dus meteens ook die Christusstruktuur van die gemeente en die openbaring van die teenwoordigheid van Christus in sy kerk op aarde deur alle tye heen.

Nadat ons aandag gegee het aan die diakoniese karakter van die gemeente, kan ons ook nou aandag gee aan die diakoniese struktuur van die gemeente.

Wat is hierdie struktuur van diens wat God in die gemeente gegee het en waarop is dit gerig? Hierop word verskillende antwoorde gegee.

Ons noem kortliks enkele daarvan: K. Dijk¹⁷⁴⁾ praat nog van 'n objek van die diakonia, en dan sien hy die kerk self as objek van die diakonia, en sê: "de primaire taak van de door de apostolische arbeid gestichte kerk is de taak voor die kerk zelve; haar diaconia heeft vóór alles de kerk tot object; de kerk ziet in de prediking, in de catechese, in het bezoek, in de verzorging der liefde zichzelve en zijn wordt in dit verband genoemd de kudde van de Opperherder".¹⁷⁵⁾ Van hieruit gesien behandel hy dan die "ampte=like dienste" wat gerig is op die diens aan die kerk self. Sy hele werk behandel hy dan onder die volgende hoofde: "De belijdende Kerk", "De prediking als diens des Woords", "Het doel der catechese", "De herderlijke zorg", "Woord of offer" en "De dienst der barmhartigheid". By die diens in wyer verband kom hy nooit.

J.H. Roberts,¹⁷⁶⁾ behandel die diakonia onder die volgende hoofde: 1. Diens wat direk op God gerig is, waaronder 'liturgiese diens' en 'persoonlike diens'. 2. Diens wat in opdrag van God gerig is op die andere. Waaronder 'kerklike diens' en dan 'diens aan die samelewing'. Onder laasgenoemde afdeling behandel hy dan ook die sendingtaak.

Klaas Runia¹⁷⁷⁾ deel die saak soos volg in: Die diakonia van Jesus Christus self, Die diakonia aan die gemeente en dan die diakonia van die dienste of ampte.

Hans Küng¹⁷⁸⁾ sien die diakoniese struktuur soos volg: Die charisma en diakonia is korrelate begrippe terwyl die diakonia die charisma begrend in soverre elke diakonia in die kerk die roeping van God veronderstel. Charisma sinspeel op diakonia in soverre elke charisma in die kerk alleen in diens sy sin vind. Hy sê dan na aanleiding van 1 Petrus 4:10, ("As goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien"), dat dit hier meer gaan om private gawes, soos bv. vermaning, vertroosting, wysheid, onderskeiding van die geeste, ens. terwyl dit by die ander gawes meer gaan om funksies van bepaalde persone in die gemeente, nl. apostels, profete, leraars, herders, ens. Hy sê dan dat by die eerstes in die Nuwe Testament meer die

gawes en hulle werking genoem word, terwyl by die tweede die persone bedoel word. "Die Personen können genannt werden, weil die Berufung offenkundig nicht willkürlich kommt und geht, sondern in einer bestimmten Stätigkeit mit bestimmten Personen verbunden bleibt, so dass diese Menschen in der Kirche als Apostel, Propheten usq. 'gesetzt' sind (Vgl. Ef 4,11). Diese zweite Art besonderer charismatischer Dienste, das Gefüge also der ständigen öffentlichen Gemeindedienste meinen wir, wenn wir von der diakonischen Struktur reden, die eine bestimmte Seite, einen bestimmten Aspekt der allgemeinen, grundlegenden charismatischen Struktur der Kirche darstellt".¹⁷⁹⁾ Dit is dus hieruit baie duidelik wat Hans Küng bedoel met die diakoniese struktuur. Hy behandel dan verder onder hierdie tema, hierdie besondere gemeentedienste waartoe bepaalde persone in die gemeente geroep is.

J.J. de Klerk¹⁸⁰⁾ behandel onder die Diakonia van die kerk 1. "Die Godsdienst en die Kerk", waaronder: Die oorsprong van die godsdienst, die verband tussen religie en godsdienst, die uitinge van die godsdienst. Dan behandel hy weer onder "Die Profetiese gestalte" die "Diakonie van die profetiese verkondiging" terwyl hy verder onder die "Priesterlike gestalte" weer die "koinoniale verpligting en die diakonale struktuur van die gemeente" behandel. Hieronder kom hy dan ook uit by "die ongekerstende heidendom".

Wilhelm Hahn¹⁸¹⁾ sê dat hierdie diens en die gemeenskap wat uit Christus gegroei het, so ryk is omdat dit nie skematies is nie, maar van mense uit hulle besondere Christus-verhouding gebore is, en dan vervolgt hy: "Schliesslich ist die horizontale Beziehung inhaltlich durch die vertikale bestimmt. Hier erweist sich die vertikale, und zwar in ihrer Bewegung von oben nach unten, als die konstitutive. Diese Bewegung der Vertikalen ist die Agape, die in Christus erschienen und wirksam geworden ist. Sie ist Liebe und Achtung des andern auch in seiner Unwürdigkeit, und sie ist selbstloser, aufopferender Dienst am ihn und am ganzen Leibe Christi wie auch an der Welt. Hierdurch ist die Kirche wesens= gemäss Liebes - und Dienstgemeinschaft. Das gilt wieder für den

einzelnen wie für die Gemeinde als Gruppe und die Kirche als Ganze". Hier is die diens van die gemeente dus wyd gesien, nl. gerig op die ander mens, die gemeente as liggaam van Christus, en op die wêreld.

Feitlik al die voorgenoemde pogings tot die behandeling van die gerigtheid van die diakonia sowel as die diakoniese struktuur word deur een of ander tekortkoming gedruk.

Karl Barth¹⁸²) sê dat die diens, die diakonia van die gemeente in die volgende bestaan:
(Ons gee slegs 'n samevatting weer):

In die middel van die wêreld het die gemeente die opdrag om die Woord van God te betuig en uit te voer. Hierdie diens asook die getuienis van die gemeente is wesentlik ook verklaring en verduideliking van die Evangelie. Dit behels aanspreke, proklamasie en verklaring in die vorm van applikasie. Die diens behels dan ook evangelisasie, sending, en teologisering. Hiermee gaan gepaard gebed, sielsorg, daad-getuienis (voorbeeld van die Christelike lewe), materiële diens aan die hulpbehoewendes en die profetiese handeling van die kerk, en die grondvestiging van die gemeenskap (koinōnia). Hoewel Barth dus 'n wye siening het van die diakonia van die gemeente, word hier ook nog belangrike wesentlike elemente van die Nuwe Testament gemis.

Gaan ons na die Skrif dan vind ons die volgende gerigtheid van die diakonia waartoe Jesus sy dissipels uitstuur met hierdie woord: "Gaan verkondig: 'Die koninkryk van die hemel (Luk. 10:9: "Van God"), het naby gekom'. Maak siekes gesond, wek dooies op, reinig melaatses en dryf duiwels uit",¹⁸³) en: "Gaan dan na al die nasies en maak die mense my dissipels: doop hulle in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees, en leer hulle om alles te onderhou wat Ek julle beveel het"¹⁸⁴) Hier vind ons die volgende: Hierdie diakonia waartoe hulle geroep word, is gerig op die koningskap van God; op die heil van die wêreld, ("maak dissipels" en "genees"), en op die versameling van die volgelingen van Christus (die ekklesia) - "maak dissipels"; asook op die interne opbou van

die gemeente: "leer hulle om alles te onderhou". (Hierdie laasgenoemde element vind ons ook in die bevel van Jesus aan Simon Petrus: "Laat my lamms wei," "Pas my skape op" en "Laat my skape wei".¹⁸⁵)

Wat die diakoniese struktuur self aanbetref, kan ons dan in kort sê dat dit alle charismata insluit, en dan wel soos Hans Küng dit uiteensit, nl. die "private" charismas en die charismas wat aan bepaalde persone verbonde is (nl. apostels, profete, leraars, evangeliste, ens.). Dit noem hy ook "gemeentefunksies" wat bestendig en reëlmatig in die gemeente gegee is.¹⁸⁶ Omdat die Charismata aan die gemeente gegee is met die oog op die diakonia van die gemeente en dit ook die kern-betekenis van die charismata is, kan ons sê dat die diakoniese struktuur van die gemeente in 'n bepaalde sin saamval met die charismatiese struktuur van die gemeente. Byvoorbeeld Ernst Käsemann:¹⁸⁷ "Die paulinische Charismenlehre hat darin ihre zentrale Bedeutung, dass alle Gabe des Christus als Gabe für einem konkreten Dienst beschreibt. So wird hier die Aufgabe der Kerygma-Träger dahingehend bestimmt, dass sie die Heiligen zum Dienst, genau zum allgemeinen Dienst an der Erbauung des Christusleibes, zuzurüsten haben. Keiner geht leer aus, hiess es eben. Keiner ist überflüssig, heisst es jetzt. Ubiquität des Erhöhten stellt sich auf Erden als totale Mobilmachung der Christenheit dar". So ook Hans Küng,¹⁸⁸ Herman Ridderbos,¹⁸⁹ Paul Philippi,¹⁹⁰ Wilhelm Hahn,¹⁹¹ Josef Hainz,¹⁹³ e.a.

Die diakoniese struktuur van die gemeente mag dus nooit afgegrens en beperk word tot die drie ampte van leraar (predikant), ouderling en diaken soos dit vandag algemeen in die meeste protestantse kerke bestaan nie. Die diakoniese struktuur kan ook nooit slegs afgelei word van die drie ampte van Christus, nl. profeet, priester en koning waarvan die amp van bedienaar van die woord (profetiese) die diaken (priesterlike) en ouderling (die koninklike) weer afgelei is nie. Juis dit het aanleiding gegee tot die verskraling en beperking van die diakoniese struktuur. Veeleer moet ons verklaar dat elke charisma die karakter dra van die amp van Christus, nl. dat

dit koninklik, priesterlik en profeties is. Anders is dit 'n on-Bybelse beperking van die diakoniese struktuur van die gemeente as liggaam van Christus. Dit is ook ewe on-Skriftuurlik om van bepaalde groeperinge, aksies of "verenigings" in die gemeente te praat as "hulpdienste". Byvoorbeeld die aksie van die vrou in die gemeente of jeug wat as "hulpdiens" vir die ampte gesien word. Dit is 'n radikale on-Skriftuurlike siening van die diakoniese sowel as die charismatiese struktuur van die gemeente van Christus. Alle dienste, alle charismas in die gemeente is gelyk, daar is nie "amptelike" en "nie-amptelike" dienste in die gemeente nie! Alle dienste van alle lede is amptelik, want wanneer Christus Jesus deur die Heilige Gees gawes aan die mense uitdeel, en hulle toerus tot sy dienswerk, is alles en almal amptelik - d.w.s. dit dra die gesag van die verhoogde Christus en die stempel van die Heilige Gees. "Hulpdienste" het die idee van 'n sub-kontrak by die hoof-kontrakteur. Alle lede is koning, priester en profeet tegelyk, en nie sommige in 'n koninklike diens, ander in 'n priesterlike en nog ander in 'n profetiese, wat dan amptelik is, terwyl die lidmaat "amp van die gelowige" bestempel word nie. So kom die verklaring van die Here God dan ook deur Johannes op Patmos aan die sewe gemeentes in Asië: "Uit liefde vir ons het Hy ons deur sy bloed van ons sondes verlos en ons sy koninkryk gemaak, priesters vir God sy Vader".¹⁹⁴⁾

Hans Küng¹⁹⁵⁾ verklaar oor bogenoemde saak: "Dieser Dienst wurde nach dem Neuen Testament in recht vielfältigen Formen und Gestalten wahrgenommen. Ganz abgesehen von den von vorneherein nicht systematisierbaren, frei aufbrechenden Charismen (Erstlinge, Sichmühende, Vorstehende, Führende usw.), ist es auch nicht möglich, die (mindestens mit der Zeit) unter Handauflegung Übertragenen Dienste - der Presbyter, Episkopen, Diakone usw. - vom Neuen Testament her in ein System zu bringen. Die Dreiämterordnung des Ignatios von Antiochien had Wurzeln in den Ursprüngen, ist aber als solche Dreiteilung nicht einfach die ursprüngliche Dienstordnung und Dienstaufteilung. Sie ist, wie wir gesehen haben, das Ergebnis einer sehr komplexen historischen Entwicklung. Es ist unmöglich, die Funktionen der drei Dienste, und insbesondere die des Episkopen

und des Presbyters; theologisch-dogmatisch voneinander abzugrenzen. ... Die reichen Ansätze zu einer Kirchenordnung im Neuen Testament lassen mehrere Möglichkeiten der Verwirklichung offen".

A.M. Brouwer¹⁹⁶⁾ het reeds in 1936 gewys op die onhoudbaarheid dat die kerk slegs drie ampte onderhou het. So ook Hendrik Kraemer.¹⁹⁷⁾ (Meer hieroor egter in 'n latere hoofstuk).

Daar is wel bepaalde gawes van leiding in die gemeente gegee,¹⁹⁸⁾ maar dit is net so deel van die diakoniese struktuur van die gemeente van Christus as al die ander gawes soos byvoorbeeld vermeld in Romeine 12:4-8 en I Korinthiërs 12:4-31.

Samevattend kan ons sê dat die diakonia gerig is op die verkondiging van die koningskap van God, die eer van sy Naam as die God van heil, ontferming, genade en redding; op die heil van die wêreld en die bediening van die versoening in Jesus Christus;¹⁹⁹⁾ diens aan die wil van God deur die nuwe gehoorsaamheid; en aan die opbou van die gemeente - d.w.s. uitbreiding en innerlike groei en versterking.

1.2.6.3 Die missionêre karakter van die gemeente

Die Heilige Gees word aan die gemeente van Christus gegee tot toerusting vir die werk wat God in hierdie verlore en vervalde wêreld wil doen. Daarom het die gawe van die Gees en sy gawes nooit ten doel die eie verlustiging in die heil van God en die nuwe lewe in Christus nie, maar dit is gerig op die diens van die gemeente aan die wêreld tot heil en verheerliking van God. Die Gees en sy gawes word aan die gemeente gegee sodat die gemeente ingeskakel kan word in God se heilsplan met die wêreld, en die Drie-enige God dus sy sending, wat deur sy Eniggebore Seun geaktualiseer is²⁰⁰⁾ in die wêreld kan voortsit en voleindig. Die Gees en die gawes van die Gees aan die gemeente, stempel dus die gemeente tot missionêre gemeente sodat die Missio Dei (die sending van God) 'n wesenskenmerk - 'n noodwendige, essensiële funksie van die gemeente is. Die gemeente (ekklesia] is egter nooit 'n funksie van die mission,

soos die ekumeniese beweging dit sien nie, want die kerk (gemeente kan nooit in 'n funksie opgaan nie. Die sending kan en is alleen 'n aspek van sy bestaan, maar dan sō dat dit die wese van sy karakter is. Dit is die ekklesia omdat hy die liggaam is van Hom, en aan Hom behoort - Jesus Christus - wat God gestuur het as Heiland van die wêreld, daarom is die ekklesia deur Hom en met Hom opgeneem in hierdie "sendingsbeweging".

Werner Krusche²⁰¹ stel dit treffend raak wanneer hy sê: "Mission - so beginnt man wieder zu wissen - ist nicht sekundär zur Kirche, sondern gehört zu ihrem Wesen. Die Kirche ist nicht erst einmal Kirche, und dann treibt sie aus irgendwelchen Motiven heraus zusätzlich auch noch Mission, sondern sie ist notwendig missionierend die Kirche, ohne indessen einfach in der Missionarischen Bewegung aufzugehen und sich als Mission definieren zu lassen. Sie ist Kirche nur als missionarische Kirche, weil sie die Kirche dessen ist, den Gott gesandt hat zum Heiland der Welt, und weil sie von ihm in diese Sendungsbewegung hineingenommen worden ist (Joh. 20,21: 17, 18). In der Teilhabe an der 'Missio Dei', an der grossen Liebesbewegung Gottes zur Rettung der von ihm abgefallenen, in der Entfremdung von ihm und damit in der Selbstentfremdung lebenden Menschheit, in sein Heil hinein, in die Teilhabe also an dem Geschehen, das in der Sendung des Sohnes zentriert ist und in der Sendung der Apostel durch ihn weitergeht, ist der missionarischen Charakter der Kirche begründet. Erst in der Teilhabe an der Sendungsbewegung ist die Kirche ecclesia apostolica, nicht schon dadurch, dass sie die apostolische Überlieferung hütet und bewahrt".

Let ons op enkele uitsprake van die Skrif in verband met die sending van die Seun van God, en die doel van sy sending, vind ons onder andere die volgende: "God het die wêreld so lief gehad dat Hy sy enigste Seun gegee het, sodat diē wat in Hom glo, nie verlore sal gaan nie, maar die ewige lewe sal hē. God het nie sy Seun na die wêreld toe gestuur om die wêreld te veroordeel nie, maar sodat die wêreld deur Hom gered kan word".²⁰² Volgens Lukas 19 vers 10 het Jesus by die lewensverandering van Saggeüs gesê: "die Seun van die mens het immers gekom om te soek en te red wat verlore

was".^{203}} In die sending van die Seun word dus die heilswil van God en sy liefde geopenbaar, asook sy heil aan die wêreld gegee.

Wanneer Jesus dan sy dissipels die wêreld in stuur, sê Hy hierdie betekenisvolle woorde: "Gaan dan na al die nasies toe en maak die mense my dissipels: doop hulle in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees, en leer hulle om alles te onderhou wat Ek julle beveel het".^{204}} So word hulle gestuur na alle nasies, dit is missionêre gemeente. Ná sy opstanding, ontmoet Jesus sy dissipels en dan maak Hy God se bedoeling met hulle in die wêreld bekend as Hy sê: "Soos die Vader My gestuur het, stuur Ek julle ook. Nadat Hy dit gesê het, blaas Hy oor hulle en sê: 'Ontvang die Heilige Gees'".^{205}} Hulle word dus soos (kathōs) Jesus in die wêreld gestuur en daarvoor ontvang hulle die Heilige Gees. By hierdie verkondigings-aspek van die sending van die Seun van God, kom daar nog 'n ander wesentlike aspek wat ons vind in Mattheüs 1:23 en Johannes 1:14: "... en hulle sal Hom Emmanuel noem. Die naam beteken: God met ons". En: "... die Woord het mens geword en onder ons kom woon. Ons het sy heerlikheid gesien, die heerlikheid wat Hy, as die enigste Seun, van die Vader het, vol genade en waarheid".

In die sending van die Seun wil God die mens laat ervaar dat Hy, God, met ons is, en nie teenoor die mens, in opposisie tot die mens of as vyand van die mens nie. Hy wil in Jesus die openbaring en ervaring gee dat Hy God vir ons is; tot ons heil en lewe. En die tweede aspek is dat Hy volgens Johannes 1 vers 14 in die sending van sy Seun wat met ons een word, Homself identifiseer mēt die mens en sy heerlikheid laat sien as die God van liefde, genade, ontferming en heil. Ons kan dus konkludeer: "Sō wil God in die sending van sy Seun en in die sending van die (sy) ekklesia in die wêreld ervaar word. Dit is die wesentlike trekke van die missionêre karakter van die gemeente van Christus dat sy bestaan in die wêreld; sy saam lewe met die wêreld, hierdie getuienis sal dra, wat ook die karakter van die Missio Christi was.

Die missionêre karakter van die gemeente omvat dus twee groot aspekte

(fasette] nl. (1) Die Blye Boodskap aangaande die heil van God in Jesus Christus wat aan die wêreld verkondig word, en (2) Die voorlewe, die demonstrasie van die heil in Christus waarin die gemeente genadiglik te staan gekom het, sodat die wêreld deur die bestaan van die gemeente God as Emmanuel ervaar²⁰⁶⁾ en God se heerlikheid aanskou in Jesus²⁰⁷⁾ wat deur die gemeente uitgedra word in woord en deur lewe. Aangrypend word hierdie missionêre aspek van die bestaan van die gemeente gestel in Efesiërs wanneer daar gepraat word van die gelowiges wat met Christus Jesus lewend gemaak is en saam opgewek is "sodat God ook in die tye wat kom, sou laat sien hoe geweldig groot sy genade is deur die goedheid wat Hy in Christus Jesus aan ons bewys het".²⁰⁸⁾ "In die tye wat kom", beteken nie dat God eenmaal op 'n punt van die tyd wat nog moet kom, deur die gemeente sy rykdom van genade sal uitstal voor die wêreld nie, maar nou reeds, soos Heinrich Schlier²⁰⁹⁾ dit stel: "Von den Äonen wird im Epheserbrief in einem 'neutralen' Sinn gesprochen. Es sind in die Welten, die erst herankommen. Sie sind die Welt, sofern sie aus der Zukunft kommt und noch nicht als konkrete Geschichtszeit und - macht dem Weltverfall und der Weltverhüllung anheimgegeben ist und selbst anheimgibt: 2,7; 3,9; 3,11. ... Die Äonen meinen die Welt, wie sie, wenn man so sagen darf, aus der Hand des Schöpfers über dem Horizont der Geschichte auftaucht, aber noch nicht Werkzeug und Ausweis der Mächte und Gewalten geworden ist. ... Sie, die Kirche auf Erden, die ihren Ort in den Himmeln des Daseins hat, soll als der Gnadenleib und Gnadenbau, das Gnadenmal Gottes sein für alle Weltgeschichte, die aus der Hand Gottes zukünftig hereinbricht". Die kerk is dan teken van die genade omdat God in hom deur die aankomende eeue heen, iets in en deur die wêreld laat beleef van sy heerlike werk van verlossing in Jesus Christus, en sy genade as't ware also uitstal voor die oë van alle geslagte. So het die ekklesia 'n missionêre gestalte naas haar missionêre arbeid - taak.

Dan kan ons nie saamstem met Gerhard Jastram²¹⁰⁾ nie as hy sê: Missionarish ist die Gemeinde erst dann, wenn sie bewusst die empfangene Erlösung anderen vermitteln will, die doch nicht zum Glauben an Christus gekommen sind. Sie soll also selbst die

Botschaft der Freude weitergeben". Eerder moet ons sê dat die gemeente missionaries is omdat sy die verlossing bewustelik beleef en ontvang het want dan is sy gedring deur die Heilige Gees om die ontvangte verlossing ook aan andere verder te gee. Want, sê David Bosch,²¹¹⁾ dit moet voorop gestel word dat die sending 'n wesensaspek van kerkwees en christenwees is. Sending is 'n lewensuiting van die Heilige Gees se aktiwiteite tot die individu of die kerk self. R. Newton Flew²¹²⁾ sê ook dat die gawe van die Heilige Gees die merk van die Messiaanse gemeenskap is, en daarom is die kerk van die begin af sendingkerk op grond van die goddelike openbaring waarmee hy toegerus is. Die gemeente van Jesus Christus is in sy wese, uit die aard van sy ontstaan en bestaan, missionêre gemeente, en nie omdat 'n opdrag tot hom kom, of hy bewus geword het van sy ontvangte genade of van die nood van die wêreld sonder God nie. Nee, hy is dit kragtens die inwonende Christus en die salwing van die Heilige Gees. Korrek en juis formuleer Van Swigchem²⁻³⁾ dit as hy sê: Nêrens 'n verwysing na 'n uitdruklike opdrag nie, maar wel "na die opdrag ..." of, "deur die wil van God ..." (1 Kor. 1:17; Gal. 2:7; 1 Kor. 9:16). Veral Romeine 10:17 waar die beste manuskripte lees: "Dia rhēmatos Christou" - "Kragtens opdrag van Christus", (Fil. 2:15; 1 Petr. 2:15; 2 en 9). Dit was nie nodig dat die gemeente steeds met klem van redes aan sy roeping vir die wêreld herinner moes word nie. "En met name was het niet nodig, dat haar het bevel tot deze arbeid word voorgehouden. Zij was niet een leger, dat steeds aan het gegeven bevel herinnert moest worden, maar een leger, dat uit eigen beweging de strijd voerde, omdat dit bevel in haar denken vlees en bloed geworden was. De motieven, die haar dreven, lagen dieper verankerd dan een bevel, dat, hoe dringend ook, toch altijd iets uitwendigs en accidenteels heeft". Daarom kan ons nie aanvaar dat sending - die missionêre arbeid van die gemeente - 'n opdrag is wat aan die gemeente gegee word soos die meeste teoloë dit tog wel sien nie, maar dat die gemeente 'n missionêre karakter het, wat deel - essensiële deel - van sy wese en bestaan is. Daartoe was die Heilige Gees gegee.²¹⁴⁾ Selfs Karl Barth,²¹⁵⁾ wat 'n nuwe denke in die teologie ingedra het, praat ook nog daarvan dat die Evangelie en die sending aan die gemeente opgedra is. Dit is verkeerd om die

gemeente los te dink van Christus en die Gees, as 'n ander entiteit aan wie opdragte van Godswêë oorgedra word. Christus Jesus het die lewe van die gemeente geword, omdat dit sy liggaam is - die Heilige Gees woon in die gemeente blywend, immer, ononderbroke tot in ewigheid. Daarom handel Christus in sy gemeente - beweeg die Gees sy wil, beheers sy denke en lewensuitinge. Werner Krusche²¹⁶⁾ sê: "Dass die Kirche Werkzeug und Ziel der Missio Dei ist, zeigt besonders deutlich Joh. 21, 1-14 (im Zusammenhang mit Luk. 5,10): das Netz ist sowohl das Werkzeug, mittels dessen, als auch das Behältnis, in das hinein Menschen gesammelt werden zur neuen Menschheit". Die Drie-enige God werk, handel, en leef in die gemeente, also is die gemeente werktuig en doel van die Missio Dei. Daarom kan Edmund Schlunk²¹⁷⁾ sê: "Der Geist also gibt durch Charismatiker Weisung, wen er gesandt haben will, und darüber hinaus auch, wohin er gesandt haben will. In der Wendung dienen Menschen= wort und Menschenhände als Werkzeug des sendenden Gottes. Gott beruft durch den Mund und die Hand der Kirche als durch sein Werkzeug. (Hand. 1"24 v.v.; 13:2 en 20:28)". Wanneer Jesus dan ook sy dissipels in die wêreld instuur om die diens van die koninkryk van God te verrig, sê Hy aan hulle: "Wie na julle luister, luister na My; wie vir julle verwerp, verwerp My; en wie My verwerp, verwerp Hom wat My gestuur het".²¹⁸⁾ Hierdie spreke, hierdie handeling van Jesus Christus in en deur die gemeente - soos in besonder ook die funksionering van die charismata in die gemeente - is die openbaring en getuienis (bewys) van sy teenwoordigheid in die gemeente, asook dat God nog met sy sending in die wêreld besig bly tot die einde toe.

Die ander aspek van die missionêre karakter van die gemeente, is die voorlewe - die demonstrasie - van die heil in Christus deur die nuwe lewe wat hulle leef. Dit het D. van Swigchem in sy heel besondere werk: "Het Missionair Karakter van de Christelijke Gemeente" baie goed na vore gebring. Hy sê o.a.: "Het missionair gericht zijn van de kerk betekent ook, dat haar leden prediken met hun ganse persoon, door hun hele levensopenbaring. Juist omdat het is een verkondigen van de krachten van het koninkrijk, waaraan men zelf

deel gekregen heeft, kon het niet anders of het vernieuwde lewen der gelovigen moet, als 'demonstratie' van de krachten, in de missionaire prediking ingeschakeld zijn. En tot deze vorm van prediking is elk levend lid der gemeente gehouden. ... Men kan zeggen, dat de eerste zendingstaak van de gemeente hierin gelegen is, dat zij de buitenstaanden iets van de verlossende en reinigende kracht van de Heilige Geest in haar eigen lewen toont, en dat, dit geheel ontbreekt, alle andere zendingsaktiwiteit met lamheid geslagen wordt. En omgekeerd kan men zeggen, dat een levensheiliging, die beoefend zou worden zonder daarmee tevens de buitenstaanden te zoeken, noodzakelijk moet ontaarden".²¹⁹⁾

Wanneer Jesus sy dissipels roep tot die koninkryk van God, sê Hy aan hulle: "Julle is die sout van die aarde" ... Julle is die lig van die wêreld". ... "Laat julle lig so voor die mense skyn, dat hulle julle goeie werke kan sien en julle Vader wat in die hemel is, verheerlik".²²⁰⁾ Die apostel Paulus sê aan die gemeente: "Doen alles sonder kla of teëpraat. Sorg dat julle bo alle verdenking staan en opreg bly, onberispelik kinders van God te midde van ontaarde en verdorwe mense. Tree onder hulle op as ligdraers in die wêreld deur die woord van die lewe uit te dra".²²¹⁾ Aan die gemeente van Korinthe sê hy: "Julle is self ons aanbevelingsbrief, geskrywe op ons harte, vir almal om te lees en te verstaan. Dit is tog duidelik dat julle 'n brief van Christus is deur ons diens geskrywe nie met ink nie, maar met die Gees van die lewende God ..."²²²⁾ So lees ons ook dat die gemeente geroep is om te wandel: "axiōs tou Kuriou" (Waardiglik die Here),²²³⁾ en "axios tou evangeliou tou Christou" (waardig die evangelie van Christus).²²⁴⁾ Van sy eie lewe en begenadigde van die Here, sê die apostel Paulus: "Maar juis daarom was God my genadig sodat Christus Jesus aan my, as die grootste sondear, al sy verdraagsaamheid sou betoon en ek 'n voorbeeld kon wees vir almal wat in die toekoms in Hom sou glo om die ewige lewe te verkry".²²⁵⁾

Wat die gemeente in haar wese is,²²⁶⁾ en wat in haar midde gebeur en ervaar word,²²⁷⁾ bevat alles 'n missionêre dimensie, en is reeds prediking "teenoor die wat buite is". Kragtens haar bestaan in

Christus is die gemeente reeds "n brief van Christus ... vir almal om te lees en te verstaan²²⁸⁾.. nog voordat sy 'n woord gesprek het of die grense na die wêreld oorgesteek het met die boodskap van heil in Christus. Werner Krusche²²⁹⁾ sê "Ihr exemplarisches Leben strahlt aus und zieht an und ist als solches missionarisch (Act. 2,47)".

Vra ons na God se bedoeling met hierdie missionêre karakter en -gestalte van die gemeente, is die antwoord hierop dat God also sy genade voor die wêreld uitstal tot sy verheerliking,²³⁰⁾ maar dat Hy daardeur ook die opbou van sy gemeente beoog en ten doel het. Pragtig stel Van Swigchem²³¹⁾ dit: "Wanneer de apostelen spreken van 'opbouwen' van anderen, van een gemeente, van de Kerk als geheel, is ook dat een aktiviteit, die een missionaire zijde heeft. Oikodomein kan, al naar het verband, veel variaties van geestelijk, kerkelijk werk aangeven. Nu eens staat vooruitgang in het geestelijk leven, dan meer in de kerkelijke consolidering op de voorgrond, de ene keer geschiedt het opbouwen door de arbeid van de apostelen, de andere keer door een charismatische uiting, etc. Altijd zit er de messiaans - pneumatologisch - eschatologische gedachte achter, dat Christus zijn gemeente bouwt. En ook het missionaire element van de 'uitbouw' zo nauw verbonden met deze achtergrond, is meermalen in oikodomein aanwysbaar Opbou het ook ten doel de behou of win van de andere".

Werner Krusche²³²⁾ sê ook: sending beteken, die getuig van die reddende Evangelie met die doel die inlywing van nuwe lede in die liggaam van Christus, en die kerk, waarin daar alleen heil is. Die doel van die missionariese beweging is die integrasie "der von ihr erreichten in der Kirche als den eschatologischen Gottesvolk. Mission geschieht also als Bewegung des rettenden Evangeliums zur Sammlung des endzeitlichen Gottesvolkes". Dan sê hy verder: "Im alten Milieu soll das neue Leben gelebt werden, im alten Milieu soll Gemeinde Christi werden, soll Eingliederung in der Leib Christi, in die kirche, geschehen". Hiervoor is bepaalde kenmerke (eienskappe) noodsaaklik wat onontbeerlik is vir die missionaries-gestruktureerde gemeente, nl.: (1) Dit moet opnamegeskik wees, (Aufnahmefähigkeit),

sodat die nuwe bekeerlinge nie vreemd en ontuis sal voel in die kerklike milieu nie. (2) Dit moet uitstralingskragtig wees (ausstrahlungskräftig), d.w.s. die manier waarop mense hier met mekaar saam leef, omgaan en mekaar dien, moet opval en die buitestaanders tot bewonderende vrae bring.²³³⁾ (3) Dit moet uitsendingsbekwaam wees, (aussendungstüchtig). Dit beteken dat elkeen wat die Heilige Gees ontvang het, en die charismata deelagtig is, nie daarop ingestel is, om slegs iets te bekom en te ontvang nie, maar dat hy iets het om by te dra wat vir die ander nuttig en vir die gemeente onontbeerlik is.²³⁴⁾

Die missionêre karakter en -gestalte van die ekklesia is daarom gerig op die opbou van die gemeente, terwyl dit juis die toerusting van die Gees is, wat die gemeente hierdie karakter verleen en daartoe aktiveer deur die gawes wat Hy in die gemeente gee.

1.2.6.4 Die aanbiddingskarakter van die gemeente.

Die herkoms van hierdie eienskap.

Die gemeente kom as liggaam van Christus tot openbaring en neem gestalte aan wanneer hulle saamkom om die Drie-enige-God van hulle verlossing, te dien, te eer en te verheerlik. Hierdie besondere aard en karakter van die gemeente as die liggaam van Christus op aarde kom dus op besondere wyse in die erediens tevoorskyn. In hierdie verskyningsvorm van die gemeente word geopenbaar dat God in hierdie wêreld onder verlore mense werksaam is as die God van heil en tot redding. Want hierdie besondere verskyning van die gemeente, is die duidelike bewys en bevestiging daarvan dat God mense uit die verlore wêreld uitgeroep het tot sy wonderbare lig²³⁵⁾ en dat hierdie mense huisgenote van God geword het.²³⁶⁾ Want die rede waarom hulle so versamel is nie vanweë die een of ander beweging wat van mense uitgegaan het nie, maar van die ewige liefdesbeweging wat van God self uitgegaan het. Hierop reageer hulle en vergader saam, maar dan nie rondom een of ander ideologie, of ter wille van een of ander kulturele funksie nie, maar met God self, Hy is die middelpunt en doel van hulle saam-wees.

Hierdie aanbiddingskarakter van die gemeente van Christus staan in geweldige kontras tot die gees wat van die mens besit geneem het in die paradys. Daar het die mens onder aanhitsing van die satan juis homself verhef teen God, teen Hom gekies en van sy gemeenskap weggebreek,²³⁷⁾ wat die teendeel van aanbidding, verering en verheerliking van God is. Die aanbiddingskarakter van die gemeente beteken juis dat dit mense is in wie se lewens die groot omkering plaasgevind het, sodat hulle wat in selfverheffing God nie meer wou erken en sy wil nie meer wou gehoorsaam nie, nou weer tot erkenning voor Hom buig as die Skepper en Heerser oor alle dinge. Aanbidding beteken juis om God te erken vir Wie Hy is en daarom word voor Hom neergekniel, gebuig, aan sy voete neergeval om Hom te huldig, te vereer en die afhanklikheid van Hom te bely.²³⁸⁾ Die gemeente wat saamkom vir die aanbidding en verering van die Here God in die erediens, is dus ook die openbaring van die omkering wat in die harte van selfverheffende mense plaasgevind het, daarom staan hulle weer in die juiste verhouding en houding teenoor God en voor Hom as die Almagtige. Tegelyk is dit ook die openbaring daarvan dat God mense uit die mag van die bose bevry het en 'n nuwe gees in hulle binneste gegee het, sodat hulle nie meer "soos God"²³⁹⁾ wil wees nie, maar mens - skepsel - voor Hom wil wees.

Hierdie spesifieke karakter en gestalte wat die gemeente aanneem, getuig dus van die liefdes-wil van God wat Hom, ten spyte van die doenwaardigheid van die mens - tog sō met die mens bemoei dat Hy hom weer terug bring in sy gemeenskap en dat die mens wat sō aangeraak is, Hom wil dien en aanbid. Dit is hierdie genadige en liefdes-handeling van God wat juis hierdie besondere vergadering op aarde daarstel. Treffend sien ons dit wanneer die Here God sy verbonds-volk uit die slawehuis van Egipte uitroep en uitlei. As simbool van hulle verlossing uit hierdie toestand - waar hulle juis nie vry is, om die Here te dien nie - moet hulle die paaslam slag, en dan kom die betekenisvolle bevel van die Here: "... en die hele vergadering (kehal) van die gemeente (hēda) van Israel moet dit slag teen die aand".²⁴⁰⁾ Dan volg die verdere bevel: "En op die eerste dag moet daar 'n heilige samekoms wees; ook op die sewende dag moet daar vir julle 'n heilige samekoms wees".²⁴¹⁾ Nadat die Here

dan sō tot die volk gespreek het, lees ons die aangrypende en enigste moontlike reaksie op hierdie genadige handeling van God met mense: "Toe het die volk in aanbidding neergebuig. En die kinders van Israel het gegaan en dit gedoen".²⁴²⁾

Wanneer die Here dan hierdie volk uit die slawehuis uitgelei het, wil Hy vir hulle verseker van sy voortdurende teenwoordigheid by hulle, waardeur Hy ook telkens op besondere wyse vir hulle ontmoet om sy verbond met hulle te versterk en die verhouding met Hom te verinnig. Dit neem die vorm aan van die besondere samekoms van aanbidding in 'n heel besondere plek. So gee die Here die opdrag daartoe aan Moses: "Ook moet hulle vir My 'n heiligdom maak, dat Ek in hulle midde kan woon".²⁴³⁾ So kom hierdie verlostes wat die Here God uit die slawehuis uitgelei het dan op gereelde tye saam in die heiligdom waar hulle Hom aanbid en Hy hulle ontmoet as sy eiendomsvolk. Hierdie aanbiddingskarakter van die volk van die Here ontstaan dus deurdat Hy hulle uit die wêreld van slawerny en heidendom uitgelei en uitgered het om aan hulle 'n nuwe bestaan en 'n nuwe lewe te gee.

Wanneer Jesus, die Verlosser, sy verlossingswerk onder mense kom doen, deel Hy in hierdie aanbiddingsgeleenthede van die volk van God.²⁴⁴⁾ So gaan Hy ook die volk van God voor in die aanbidding in die huis van sy Vader, en verklaar Hy ook by die misbruik van die huis van sy Vader deur sy optrede en sy woorde dat dit 'n huis van gebed moet wees.²⁴⁵⁾ Ná die heilswerk van Jesus volbring was, en Hy opgevaar het na die hemel leer ons ook dat hierdie nuwe mensheid wat Hy uit die verlore wêreld uitgeroep en in sy gemeenskap gestel het telkens op die eerste dag van die week - die opstandingsdag - bymekaar kom om te aanbid en die Here te dien.²⁴⁶⁾

Die aard van die aanbiddingsgestalte van die gemeente.

Die aanbiddingskarakter van die gemeente is in sy mees oorspronklike betekenis en aard die ontmoeting tussen God en die gemeente van sy verlostes. Herbert Masach²⁴⁷⁾ stel dit byvoorbeeld soos volg: "Der Gottesdienst ist, wenn wir ihn richtig verstehen und gestalten, die Stelle, wo sich Gott immer wieder mit den Menschen verbindet, wo

die Anliegen der Welt vor Gott laut werden und umgekehrt, wo Gott seinen Willen über die Welt kundtut. Der Gottesdienst ist die Nahtstelle zwischen Himmel und Erde, der Ort, wo die Gemeinde ihre Kraft und Fülle entfalten kann. Die ganze Breite und Vielfalt der Gemeinde muss hier eingebracht und alle Begabungen sichtbar und hörbar werden. Wir wissen aus Bemerkungen des Apostels Paulus, dass jeder, der zum Gottesdienst kommt, etwas mitbringen soll (1 Kor. 14,28).

Der Gottesdienst ist damit die zentrale Mitte des Gemeindelebens. Hier übt und verwirklicht die Gemeinde ihre Funktionen als Priesterschaft Gottes".

Die erediens is in der waarheid die middelpunt van die gemeentelewe. Hier word al die rykdomme van God se genade in Jesus Christus deur die Gees uitgestort en opnuut meegedeel in Woordverkondiging, viering van die Nagmaal en die Doop. Hier beleef die gemeente as liggaam van Christus altyd weer opnuut en op unieke wyse die heil aan hom geskenk en deel die gemeente telkens opnuut in die voorreg en vreugde van die gemeenskap met die Lewende Here in die aanbidding en lofprysing. Daarom noem Jürgen Moltmann²⁴⁸) die erediens, die Messiaanse fees: "Das messianische Fest erneuert die Erinnerung Christi und weckt die Hoffnung auf sein Reich. Es stellt damit das alltägliche Leben in den grossen Spannungsbogen dieser Erinnerung und dieser Hoffnung. Die versammelte Gemeinde nimmt in dieser Geschichte Christi die trinitarische Geschichte Gottes wahr, die Weltoffenheit seiner Liebe und die Vollendung aller Dinge in seiner Freude. Ihre gegenwärtig erfahrene Befreiung sucht den Einklang mit der Freude der ganzen Schöpfung am Dasein und greift voraus in das Glück des erlösten Daseins". Dan vervolg hy en sê dat hierdie Messiaanse fees die versamelde gemeente met sy daaglikse smarte en vreugde in die wye horison van die trinitariese geskiedenis van God met die wêreld stel. Die gemeente verkry en demonstreer daarin vryheid, naamlik vryheid van die ontvreemding van die bestaan, vryheid vir die alternatief van die nuwe lewe en vryheid tot aanvaarding van die teenswoordige bestaan. Die Messiaanse fees word dan die lied van die Here in die vreemde land

na luid van Psalm 137. Hy sê: "Es ist das Fest der Gottesherrschaft unter dem Kreuz Christi und am Ort seiner Nachfolge in der Welt. Aber es hat eine unverkennbare Tendenz und eine deutliche Richtung auf den Sieg des Lebens und die Vollendung der Freiheit im Kommen Gottes. Das 'in der Freude' befreiende Fest ist die fragmentarische Vorwegnahme der festlichen, freien Welt Gottes".²⁴⁹⁾

Die aanbiddende gemeente wat te midde van hulle stryd en spanninge, hulle lief en leed nog op hierdie aarde leef en hier ook nog die smarte en ontberinge van die aardse lewe ervaar, gryp in hulle ervaring reeds vooruit na die ewige bevryding, volkome verlossing, ewige vreugde en vrede in die onverstoorbare gemeenskap met God in die nuwe hemel en die nuwe aarde.²⁵⁰⁾ Die gestalte van die aanbiddende gemeente is dus die vooruitgryping van die feestelike verkeer met God Self in die nuwe vrye wêreld wat Hy eenmaal daarstel by die wederkoms van Christus. So word die gemeente reeds gesien as die nuwe mensheid wat weer een word met die hemelse leërskares wat steeds van ewigheid tot in ewigheid besig is om God te prys.²⁵¹⁾ Eduard Schweizer²⁵²⁾ sê: "Im Singen reiht sich die Gemeinde also in die Schar derer ein, die ihre Knie beugen und den Herrn anbeten. Ihr Singen ist Vollzug der Unterordnung der Gemeinde unter den zum Himmel Erhöhten". Juis in hierdie aanbiddingsgestalte van die gemeente word dit gedemonstreer dat dit die nuwe mensheid is wat weer op hulle regte plek voor God staan, en in die regte verhouding tot Hom gekom het, daarom aanbid en loof hulle die Verhoogde Here as hul Heiland en Hoof.

Die wesenstrekke in die samekoms van die gemeente tot aanbidding.

In die samekoms van die gemeente vir die aanbidding, is daar 'n bepaalde grondhouding wat kenmerkend en uniek is van hierdie nuwe volk van God wat as liggaam van Christus uit die verlore wêreld uitgeroep en uitgered is. Dit het nie alleen 'n vertikale dimensie nie, maar ook 'n horisontale dimensie van beleving sowel as die besondere ervaring van gemeenskap. Otto Knoch²⁵³⁾ noem enkele van hierdie wesenstrekke aangaande die grondhouding in die aanbidding:

(1) Die hartelike gemeenskap wat alle Christene verbind val op in

die Nuwe Testament. Hulle sien hulleself as die familie van God vir wie die Seun van God tot broers en susters verbind het en so tot kinders van God gemaak het.²⁵⁴⁾

(2) Die godsdienstige viering was dan gestempel deur dankbaarheid, vrede, vreugde, vriendelikheid en hoop. Veral in die woorde van 1 Thessalonisense 5:9-10: "God het ons tog nie bestem om gestraf te word nie, maar om deur ons Here Jesus Christus verlos te word. Hy het ter wille van ons gesterwe sodat ons, of ons by sy koms nog lewe of reeds dood is, saam met Hom kan lewe".

(3) 'n Verdere kenmerk in hierdie aanbidding is die vrede, die vryheid van vrees, die atmosfeer van vertroue en die aangeneem-wees deur God, wat 'n direkte uitwerking op die verhoudinge onder mekaar het. Dit word tot uitdrukking gebring in die aanvangs-groet en die slot-seën van die briewe van die apostels.²⁵⁵⁾

(4) Dan ook die vreugde - die blydschap - wat gepaard gaan met die vrede wat die besondere gawe (geskenk) van die Gees is.²⁵⁶⁾ Die vrede en die vreugde word bewys in die broederlike liefde, en in die rype en bewuste vriendelikheid teenoor die medemens.

(5) Bo alles skenk die ervaring van die liefde van God ook 'n vaste, onbedwingbare, dinamiese hoop op die voltooiing van die heil wat deur Jesus Christus begin is, soos dit veral gestel word in Filipense 4:4-9.

Otto Knoch sê dan: "Im Gottesdienst der Kirche kann und soll demnach erfahren werden, dass der lebendige Gott selbst gegenwärtig ist und wirkt, wo Menschen sich in Gemeinschaft mit Christus zusammenfinden, um Gott zu loben und dankbar seine Heilstaten und seine erlösende Liebe zu feiern. Die erfahrbare Gegenwart Gottes, der sich durch Christus und den Geist endgültig und bleibend allen Menschen in Lieben zugewandt hat und immer neu zuwendet, diese Gegenwart des lebendigen und Leben schaffenden Gottes macht das Wesen der christlichen Gemeinde und ihres Gottesdienstes aus".²⁵⁷⁾

Die lewende God wat in die gemeente teenwoordig is deur Christus en

in die Gees, bring dus die nuwe mensheid wat so versamel is in noue aanraking met Homself in die aanbidding, maar werk ook sodanig in die gemeente dat daar 'n nuwe belewenis en aanraking tussen die lede onderling in hierdie aanbidding bewerk word. Hierdie moment in die aanbidding van die gemeente is van die allergrootste belang vir die opbou van die gemeente intern sowel as uitbreidend. Herbert Masuch²⁵⁸⁾ sê tereg: In gemeentes waar daar groei is, kan dikwels vasgestel word dat nie dit wat gesê word die sterkste aantrek nie, maar die atmosfeer wat daar heers. Mense voel hulleself wel en gelukkig waar hulle iets van die vreugde van die Evangelie smaak; waar 'n duidelike vriendelikheid heers wat nie opdringend is nie en tog niemand wat eensaam op die kant bly staan, mis kyk nie. Dan maak hy die sinvolle stelling: Wanneer ons weer leer om ons so oop te stel vir ontmoeting, dat ons ook die skadukante van ons lewens kan toon en ons behoeftes en probleme, sal die gemeenskap van die godsdienst tot 'n magnetiese krag word wat vele vermoeide en belaste mense aantrek tot hierdie gemeenskapsoefening.

Hierdie aanbiddingskarakter van die gemeente van Christus het ook besondere betekenis vir die wêreld te midde waarvan die gemeente sê verskyn asook vir die daaglikse lewe van die lede self. Wanneer die gemeente saamkom vir hierdie aanbidding, word die seëngroet aan die begin en einde in die Naam van die Drie-enige God uitgespreek. So word die ekklesia en die gemeentes tot die aard van seën verklaar vir die wêreld wat nog in onheil en hopeloosheid lewe. Want juis hierdie seëngroet van die Drie-enige God aan hierdie besondere skare, verklaar dat die vloek van die sondeval oor hulle weggeneem is en hulle reeds in die vrede van God vir hulle bevind. Daarom word die aanbiddingsgestalte van die gemeente ook 'n oproep tot die wêreld wat nog onder die oordeel en vloek van die sondeval verkeer, om in te kom tot die oord van die nuwe lewe in gemeenskap met God die Vader en Jesus Christus, die Verlosser en die Heilige Gees, die Gewer van die nuwe lewe.

Daar is ook 'n baie noue wisselwerking tussen die aanbiddingsaktiwiteit van die gemeente en die daaglikse lewe soos A.C. Barnard²⁵⁹) dit stel: "Die gemeente kom uit die alledaagse lewe na die erediens en hier word hulle verander, verkwik en vernuut. Na die uitspraak van die seën keer hulle weer terug na die alledaagse lewe, maar as nuwe mense met 'n nuwe opdrag. Die erediens van Sondag word voortgesit in die erediens van die lewe. Daar is die allernouste wisselwerking tussen die diens van die Here in die erediens en die diens van Hom in die gewone lewe".

Wanneer die gemeente dan vanuit die erediens die wêreld weer binne stap, word die charismata van die Gees wat Hy juis in die aanbiddingsgeleentheid skenk en bewerk, tot funksie gebring waar die afsonderlike lede beweeg en die nood van die wêreld ontmoet. Sō word dit dan ook in die wêreld bekend dat hierdie mense wat in aanbidding voor die lewende God verkeer, aldaar iets ontvang wat die mens in die gang van die alledaagse lewe nie kan bekom nie, maar alleen moontlik is in die neerbuiging tot oorgawe aan die Bron van die Lewe - God Drie-enig. "So ist der gemeinsame Gottesdienst der Ort, wo die rettende Liebe Gottes gegenwärtig und erfahrbar wird und wo diese Liebe die Glaubenden ergreift, mit Zuversicht und Liebe erfüllt und verwandelt. Die glaubende, hoffende, liebende, betende und den Tod und die Auferstehung des Herrn feierende Gemeinde wird so zum Ort, wo der Geist sein schöpferisches Werk zu vollbringen vermag. Der Gottesdienst bildet demnach die bewegende Mitte der christlichen Existenz in dieser Welt zwischen den Zeiten, das heisst zwischen Auferstehung und Wiederkunft Christi"²⁶⁰)

1.2.6.5 Die eskatologiese karakter van die gemeente van Christus

Die eskatologiese karakter van die gemeente van Christus vind sy fundering (1) in Christus Jesus - as Hoof en Representant van sy gemeente - wat aan die einde van die tyd - die laaste van die dae - verskyn,²⁶¹⁾ en (2) in die Heilige Gees - die Gawe van die eind-tyd²⁶²⁾ wat aan die gemeente gegee word.

Van Christus - die Hoof en Representant van die ekklesia - word gesê dat God deur Hom tot ons spreek in hierdie laaste dae (ep eschatou tōn hēmerōn toutōn).²⁶³⁾ Dit beteken nie dat Jesus aan die einde van 'n bepaalde tydperk verskyn - bv. van die optrede van die profete van die Ou Testament nie; dit beteken ook nie dat Hy aan die einde van die dae as sodanig verskyn nie, maar dat Hy verskyn in 'n periode wat as die einde van die tyd (die eschaton) bestempel word. Christus lei dus die eindperiode van die wêreldgeskiedenis in. So leer ons ook uit Hebreërs 9:26: "Maar nou het hy net een keer in die voleindig van die tye verskyn (epi sunteleia tōn aiōnōn), om deur sy offer die sonde weg te neem". In "sunteleia" gaan dit dan om die einde van die eeue. M.a.w. met die koms van Jesus breek die einde van die eeue aan - die eschaton.²⁶⁴⁾

Die apostel Petrus praat ook oor die koms en versoening van Christus en dan sê hy: "Reeds voor die skepping van die wêreld is Hy hier-voor bestem, maar ter wille van julle het Hy eers in hierdie eind-tyd (ep eschatou tōn chronōn) - gekom."²⁶⁵⁾ Hiervolgens leer die apostel Petrus dus ook dat Jesus in die einde van die tyd - die laaste van die tye - verskyn.

Van dardere belang is nog dat met Jesus die koninkryk van God kom, wat die eindverwachting van die Ou Testamentiese profesieë was. In sy eerste optrede en verkondiging van die Evangelie sê Jesus "Die tyd het aangebreek, (is vervul) (peplērōtai o kairos) en die koninkryk van God het naby gekom. Bekeer julle en glo die evangelie"²⁶⁶⁾ Wanneer Hy die duiwels uitdrywe, sê Hy: "Aangesien Ek deur die Gees van God die duiwels uitdryf, het die koninkryk van God inderdaad tot by julle gekom."²⁶⁷⁾ Dit is egter nie alleen Jesus se mag oor die duiwels nie, maar ook sy wonderwerke in die algemeen wat in die aller nouste verband met die koninkryk van God gestel

word.²⁶⁸⁾ Dit is juis hierdie tekens van die koninkryk wat aansluit by die Ou Testamentiese verwagting, nl. dat die Here aan die einde van die dae sal heers oor alle volke en magte, terwyl dit ook waar is, nl. dat Jesus by die Ou Testamentiese gedagte oor die koninkryk van God aansluit.²⁶⁹⁾ Wanneer Jesus ook sy dissipels uitstuur om die Evangelie te verkondig, sê Hy: "Gaan verkondig: 'Die koninkryk van die hemel het naby gekom'. Maak siekes gesond, wek dooies op, reinig melaatses, dryf duiwels uit".²⁷⁰⁾ Hierdie wondere is die tekens van die Messiaanse ryk wat aan die einde van die eeu verskyn. So dui die hele optrede van Jesus tydens sy inkarnasie en alles wat met Hom gebeur asook dit wat Hy deurgaans in kruisiging, opstanding en hemelvaart op die eschaton - dat die einde van die tyd aanbreek het; dat die ou eeu verbygaan, en dat die nuwe eeu reeds met Hom begin het. Dit is dan veral in sy opstanding uit die graf en dood dat die nuwe eeu geopenbaar word - ingelui word - dat die laaste fase van die wêreldgeskiedenis reeds binnegegaan is met Hom, die Messias.

C.H. Dodd²⁷¹⁾ sê met verwysing na 'n reeks Skrifgegewens (Matt. 12:28; Hand. 2:16; 2 Kor. 5:17; Kol. 1:13; 2 Kor. 3:11; Titus 3:5; Hebr. 6:5; 1 Petr. 1:23 en 1 Joh. 2:8): "From these and many similar passages it is surely clear that, for the New Testament writers in general, the eschaton has entered history; the hidden rule of God has been revealed; the Age to Come has come. The Gospel of primitive Christianity is a Gospel of realized eschatology. ... It must be clear to all who study the New Testament with the language and ideas of Jewish eschatology in mind, the conclusion that the writers have deliberately, boldly, and consistently applied those ideas and that language to the facts of the ministry, the death, and the resurrection of Jesus Christ. The implication is that in those facts all that the prophets meant by the Day of the Lord is realized". So ook Emil Brunner en David J. Bosch.²⁷²⁾

Die Heilige Gees word ook bestempel as die eskatologiese gawe wat aan die gemeente van die eindtyd gegee word. Met die uitstorting van die Gees op die Pinksterdag verklaar die apostel Petrus hierdie unieke gebeurtenis aan die omstanders en sê: "Hier gebeur wat God

deur die profeet Joël gespreek het: 'So sal dit in die laaste dae wees', sê God: Ek sal my Gees uitstort op alle mense: julle seuns en julle dogters sal profeteer; julle jongmense sal gesigte sien; julle oumense sal drome droom. Ja, op my dienaars en my diensdame sal Ek in daardie dae My Gees uitstort, en hulle sal profeteer".²⁷³⁾ Die uitspraak "en tais eschatais hēmerais", dui, net soos met die koms van Jesus, daarop dat die einde van die eeue aangebreek het, en die Heilige Gees is dan die eskatologiese Gawe aan die eskatologiese gemeente. Hieromtrent sê P.F. Theron²⁷⁴⁾: "Deur die inwoning van die Gees, wat die groot eskatologiese gawe is wat die profete beloof het, word duidelik dat die gemeente die eskatologiese volk van God is. Die uitgiëting van die Gees op alle vlees (Joël 2:28), word op Pinkster bewaarheid as die groot teken dat 'die laaste dae' (Hand. 2:17) aangebreek het. Die eskatologiese verwagting waarvan Openb. 21:4 spreek: 'Kyk, die tabernakel van God is by die mense en Hy sal by hulle woon en hulle sal sy volk wees; en God self sal by hulle wees as hulle God' wat representatief verwerklik is in die inkarnasie (Joh. 1:14), is op Pinkster ook ekklesiologies 'n werklikheid". So ook Josef Hainz en Adrio König.²⁷⁵⁾

Ons staan dus met die koms van die Heilige Gees sedert Pinkster op die drumpel van die nuwe hemel en die nuwe aarde. In hierdie laaste periode van God se werk deur die Gees, laat Hy reeds iets van daardie toekomstige dinge deurbreek in ons geskiedenis, en midde in ons wêreld van vandag. En die Heilige Gees, wat in hierdie laaste van die dae uitgestort is, het gekom om vir ons reeds nou iets van die heil en van die nuwe lewe deelagtig te maak, wat God in volheid vir sy verlostes in die ewige lewe bestem het.²⁷⁶⁾ Daarvan is die charismata in besonder bewys en teken. Die charismata in besonder, dui dus die gemeente as eskatologies.

Dit is veral ook die openbaring van die koningskap van Christus, wat uit sy opstanding en hemelvaart spreek, dat die eskatologiese aard van sy koms en optrede verklaar en bevestig word, en dan veral met name sy heerskappy, boodskap en koningskap oor die gemeente. Omdat die doel van God is om eenmaal "alles wat in die hemel en alles wat op die aarde is, onder een hoof te verenig, naamlik onder

Christus,²⁷⁷⁾ openbaar God nou reeds in die verhouding tussen Christus en die gemeente, (die Hoof en die liggaam), iets van hierdie einddoel.

Dit is asof God ook hierdeur in die laaste van die dae iets van hierdie bepaalde einddoel ~ wat voor die deur staan omdat die vol-einding van die eeue op die "nuwe" ekklesia gekom het,²⁷⁸⁾ - in beginsel laat deurbreek en demonstreer. Hans Küng²⁷⁹⁾ bring dit sterk na vore wanneer hy sê: "So lebt, harrt und pilgerd die Kirche als die eschatologische Heilsgemeinde unter der Herrschaft Christi, welche zugleich die in ihm bereits in der Gegenwart angebrochene Gottesherrschaft ist. So sind die Verheissung und Kräfte der kommenden Gottesherrschaft durch Christus bereits in der Kirche wirksam und spürbar, hat die Kirche verborgen schon teil an der anbrechenden Gottesherrschaft. So kann man die Kirche die Gemeinschaft der Anwärter auf das Gottesreich nennen. ... Nicht Vor-Stufe, wohl aber Vor-Zeichen der definitiven Gottesherrschaft ist die Kirche: Zeichen für die in Jesus Christus schon gegenwärtige Wirklichkeit der Gottesherrschaft, Vorzeichen auf die noch zukünftige Vollendung der Gottesherrschaft hin". Op 'n ander bladsy sê hy: "Die entscheidende eschatologische Wende ist mit Jesus dem Christus schon eingetreten. Die Verheissungen Gottes sind erfüllt, seine Treue ist bestätigt worden: 'Als aber die Fülle der Zeit kam, sandte Gott seinen Sohn' (Gal. 4,4). Eröffnet ist so die eschatologische Heilszeit und bald wird sie ihre Voll-Endung erfahren".

In die lig van die voorgenoemde uiteensetting moet ons dus die eskatologiese karakter van die ekklesia erken, soos P.F. Theron²⁸⁰⁾ dit dan ook doen: "Die eenstemmige getuienis van die N.T. is dat hierdie eskatologiese volk van God in die Nuwe Testamentiese ekklesia verwerklik is. ... Alreeds die veelvuldige gebruik van die woord 'ekklisia' (van God), dui daarop dat die gemeente gesien word as die eskatologiese volk van God aangesien die term deur die LXX gebruik word as vertaling van kehal (Jahwe)".

Dit is dus in die eskatologiese volk van God dat die Heilige Gees op besondere wyse werksaam is, en aan wie Hy sy besondere gawes mee-

deel om die besondere wil van God in (gedurende) die eindtyd te dien. Juis deur hierdie openbaring van die gawes in die gemeente midde in die wêreld, gee God ook kennis daaromtrent dat die einde op hande is, en dat Hy - die Drie-enige - deur die Gees op besondere wyse in die gemeente aanwesig is, en deur die gemeente in die wêreld werksaam is met die oog op sy kosmies-eskatologiese doel. Daarom is die charismata van heel besondere belang in die lewe, optrede en funksionering van die heilsgemeente van die eindtyd, en moet die charismata nooit in die bestaan en lewensuiting van die gemeente verdring of gesmoor word nie, maar juis aangewakker word om tot volle ontplooiing en funksie te kom. Daarom mag nooit uit die oog verloor word nie, dat die charismata juis aan die eskatologiese volk van God gegee word tot die opbou van die gemeente, in die sin van innerlike opbou en versterking²⁸¹) asook tot extensiewe, d.w.s. uitbreidende opbou.

Ons volstaan hier met die stelling van Wilhelm Hahn:²⁸²) "Nicht das Enthusiastische, sondern das Eschatologische ist an den Charismen entscheidend. Sie sind Zeichen des Durchbrechens des Reiches Gottes mit seinen Gaben des Geistes und der Liebe. Sie kündigen also das kommende Reich Christi an und weisen über sich und ihren Träger hinaus. Sie bezeugen die aufbrechende Gegenwart des Heils. Die Charismen sind Gabe und zugleich Aufgabe der Agape Christi für die Gemeinde".

1.3 Die Opbou Van Die Gemeente

1.3.1 Die begrip "opbou" - (oikodomē)

Hoewel die herkoms van die begrip "opbou" in die Nuwe Testament gewoonlik aangedui word, as uit die Ou Testament,²⁸³) is dit egter by nadere ondersoek duidelik dat die begrippe oor en weer inhoudelik nie dieselfde aard van Gods handeling kan aandui nie. Ons kan hoogstens sê dat daar ten opsigte van sekere aspekte van die begrip 'n mate van verband is in die gebruik in die Ou- en Nuwe Testament. Die belangrikste rede hiervoor is dat ons in die Nuwe Testament te doen het

met 'n Christologiese perspektief en gerigtheid t.o.y. die opbou,²⁸⁴⁾ terwyl dit in die Ou Testament heel anders gerig is. In die Ou Testament funksioneer die begrip yeral rondom die herstel (opbou) van die volk Israel uit die ballingskap, (veral Jeremia) en dan het die begrip hoofsaaklik twee bepaalde betekenisse, nl. 'n oordragtelike gebruik wat dan ook 'n simboliese betekenis verkry. So word daarna verwys dat die opbou en herstel van God inhou dat Hy die land, die huise en mure van stede en die tempel sal herbou wat deur sy oordeel verwoes was.²⁸⁵⁾ Hierdie herbouing wat die Here sal verrig, word dan die simbool van herstel en vernuwing wat Hy sal bewerk vir sy volk wat in ballingskap verkeer, wat tot inhoud het dat Hy hulle sal laat terugkeer tot hulle land, waar Hy hulle weer aan Hom gehoorsaam sal maak, en Hy hulle toekoms sal verseker en sy heil en barmhartigheid sal laat deel.²⁸⁶⁾

In die Nuwe Testament berus die gedagte van opbou daarop dat die gemeente voorgestel word as 'n "tempel",²⁸⁷⁾ "'n huis",²⁸⁸⁾ "gebou van God",²⁸⁹⁾ "'n planting",²⁹⁰⁾ "'n akker",²⁹¹⁾ die "liggaam van Christus".²⁹²⁾ Hiervolgens is dit duidelik dat die voorstelling van die gemeente as "bouwerk", "tempel" en "huis" wel op 'n breë Ou Testamentiese basis berus,²⁹³⁾ maar dat die ander begrippe eg Nuwe Testamenties is. Veral met betrekking tot die kernuitspraak ten opsigte van die opbou en groei van die gemeente wat ons vind in Efesiërs 4:11-16, met verwysing na Christus, is dit inhoudelik uniek en nuut in die Skrif. So ook met betrekking tot die geestelike onvolwassenheid van die gelowiges in Korinthe en aan die Hebreërs²⁹⁴⁾ waar van hulle gepraat word as wêrelds teenoor geestelik, en waar na die gelowiges verwys word as diegene wat weer nodig het om die "grondwaarhede van die woord van God te moet leer", terwyl hulle vanweë die tyd reeds onderrig behoort te gee, en dan daar na die volle inhoud van die boodskap verder gegaan moet word. Hierdie uitsprake is 'n nuwe element in die opbou van die gemeente wat nie 'n Ou Testamentiese basis het nie asook die besondere verwysing na die werk van die Heilige Gees met betrekking tot die funksionering van die geestesgawes wat ten doel het die opbou van die gemeente.²⁹⁵⁾ In hierdie besondere uitsprake het ons te doen met geestelike groei

en ontwikkeling van die gelowiges as sodanig, wat op sy beurt weer 'n element in (van die opbou van) die gemeente as geheel uitmaak.

Met verwysing na die begrip oikodomein in die Nuwe Testament, kom dit veral in drie vorme voor, te wete: oikodomeo, oikodomē en epoikodomeo.

"Oikodomeo"

Volgens Mattheüs 16:18 sê Jesus ná die belydenis van Petrus, dat Hy op hierdie rots sy gemeente sal bou (oikodomēso). In Handelinge 9:31 lees ons dat die gemeentes deur die hele Judea en Samaria vrede gehad het, terwyl hulle opgebou is, (oikodomounenē). Volgens Handelinge 20 vers 32 sê Paulus aan die ouderlinge van Efese: "Maar nou vertrou ek julle aan God toe en aan die woord van sy genade. Die woord is magtig om julle op te bou (oikodomēsai), en julle in die seënninge te laat deel wat Hy aan al die gelowiges as erfdeel belowe het". Die apostel Paulus sê aan die gemeente in Korinthe: "Die kennis maak verwaand, maar liefde bou op (oikodomei)",²⁹⁶ en dan vervolg hy: "As jy wat hierdie kennis het, in 'n afgodstempel gaan eet en iemand met 'n swak gewete sien jou, sal dit hom dan nie aanmoedig (oikodomēthēsetai), om die vleis as afgodsoffer te eet nie?"²⁹⁷

Met betrekking tot die funksionering van die gawes lees ons die volgende in 1 Korinthiërs 14: Vers 4: "... maar die een wat profeteer, bou (oikodomei) die gemeente op". Vers 17: "... maar ander mense word nie daardeur geestelik opgebou (oikodomeitai) nie".

1 Thessalonicense 5:11: "Praat mekaar moed in en versterk (oikodomeite) mekaar dan met hierdie woorde, soos julle trouens reeds doen".

1 Petrus 2:5: "Laat julle as lewende stene opbou (oikodomeisthe)".

"Oikodomē"

Hierdie bepaalde gebruik, vind ons in die volgende Skrifgedeeltes, waarna ons slegs verwys, met die bepaalde vertaling van die betrokke vorm in die Afrikaanse Bybel:²⁹⁸

"Epoikodomeo".

1 Kor. 3:10 epoikodomei - "daarop bou". So ook dieselfde betekenis in verse 12 (epoikodomei) en 14 (epoikodomēsen).

Ef. 2:20: epoikodomēthentes - opgerig op.

Kol. 2:7: epoikodomoumenoi - op Hom gebou.

1 Petr. 2:5: epoikodomeisthe - laat opbou.

Judas 20: epoikodomountes - te bou op.

Aangesien dit in hierdie studie gaan om die opbou van die gemeente vanuit die funksionering van die charismata gesien, is dit duidelik dat slegs enkele van bogenoemde gebruike van die term "opbou" hier betrekking het, tewege 1 Korinthiërs 14:3-5, 12, 17 en 26. Hierby kan ons ook 1 Petrus 4:10 reken omdat die genadegawes aan elkeen gegee is tot diens: "... moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien". Wanneer ons nou ook die beginsel aanvaar dat die Here bepaalde charismatiese persone daargestel het met die doel die opbou van die gemeente, moet ons ook die volgende uitsprake hierby in behandeling neem, nl.: 1 Kor. 3:10; 2 Kor. 10:8, 12 en 19; 2 Kor. 13:10; Ef. 4:11-12. Wat egter ewe belangrik is, is nl. dat die voorgenoemde interne opbou van die gemeente veronderstel dat die funderende bouwerk - die daarstel van die gemeente - reeds plaasgevind het. Die "opbou" van die gemeente dui dus ook op die funderende werk van die Here God,²⁹⁹ in direkte verwysing na Hom, sowel as die charismata wat Hy daartoe in sy gemeente gee.³⁰⁰ Soos van Swigchem³⁰¹ dit stel: "Nu eens staat vooruitgang in het geestelijk leven, dan meer in de derkelijke consolidering op de voorgrond, de ene keer geschiedt het opbouwen door de arbeid van de apostelen, de andere keer door een charismatische uiting, etc. Altijd zit er de Messiaans-pneumatologisch-eschatologische gedagte achter, dat Christus zijn gemeente bouwt".

Met betrekking tot hierdie dubbele aspek betreffende die opbou, sê Otto Michel³⁰² ook: "The term edification comprises two aspects, on the one side under strengthening in might and knowledge, and on the other outer winning and convincing. It corresponds to the congrega=

tion's process of growth, but this is to be understood in terms of Christ, the Spirit and the act of faith". Hierdie beginsel word ook deur Herman Ridderbos gestel.³⁰³⁾

'n Belangrike aspek van die opbou, word ook na vore gebring in die funksionering van die profetiese gawe wat aan die lede van die gemeente gegee word, soos ons byvoorbeeld vind in 1 Thessalonicense 5:11: "Praat mekaar moed in en versterk (oikodomeite) mekaar dan met hierdie woorde, soos julle trouens reeds doen", en ook vers 14: "Ons druk julle dit op die hart, broers: Wys die leegleërs onder julle tereg, praat die kleinmoediges moed in, help die swakkes, wees met almal geduldig". So vind ons die funksionering van die gawe van profesie waar dit die stigting van die gemeente dien: "Iemand wat profeteer, rig hom tot mense en praat woorde wat geestelik opbou (oikodomēn) en bemoedig en vertroos".³⁰⁴⁾ En dan weer: "As almal profeteer en daar kom 'n ongelowige of 'n buitestaander binne, dan word hy deur almal in sy gewete aangespreek en kom hy tot selfondersoek. Die verborge dinge van sy hart kom aan die lig. En so kom hy daartoe om op sy knieë te val, God te aanbid en openlik te getuig: "Waarlik, God is hier by julle".³⁰⁵⁾ Hier funksioneer die profetiese gawe dan ook tot die inbring van diegene wat nog buite die gemeenskap van Christus en die gemeente verkeer het.

So verwys oikodomē dan ook na die geestelike groei en vooruitgang beide van die gemeente asook van die individu deur die werk van Christus in die gawes wat Hy aan die gemeente gee.

Eberhard Winkler³⁰⁶⁾ formuleer die opbou soos volg: "Oikodomeisthai ist ein Terminus für den heilsgeschichtlichen Wachstums - und Förderungsprozess der Gemeinde, der durch das Pneuma gewirkt wird. An diesem pneumatischen Prozess ist der einzelne Christ beteiligt. Der Einzelne hilft am 'Bau' der Gemeinde mit, dass er dem Zuspruch des Evangeliums an sich selbst geschehen lässt und an Andere weitergibt".

J.H. Roberts³⁰⁷⁾ sê: "Deur sy heilshistoriese handele is God besig om Sy eskatologiese volk te versamel en met heil te begunstig en

daarmee ook haar toekoms as Sy volk seker te stel. Maar as handelende God, is Hy werksaam deur Sy instrumente - sowel besondere persone en voorgangers in die gemeente, as die gemeente self. ... Maar die heilshandele bestaan nie slegs in die byeenbring van hierdie volk nie, dit bestaan eweneens uit die bestending van hierdie Volk as die Godsvolk van die toekoms ... Hierdie twee aspekte - byeenbrenging (wat in die N.T. sending beteken) en konsolidering - word deur die boubeeld uitnemend tot uitdrukking gebring". Samevattend kan ons dus konkludeer dat die term "opbou" die volgende behels:

- (1) Die fondament waarop gebou word, is Jesus Christus,³⁰⁸⁾ wat ook die hoeksteen genoem word.³⁰⁹⁾
- (2) Die opbou van die gemeente behels drie hoof-momente:
 - (a) Die fundering, stigting of byeenbring van die gemeente (op die fondament, Jesus Christus).³¹⁰⁾
 - (b) Die konsolidering, innerlike versterking, - opbouing, geestelike groei van die gemeente.³¹¹⁾
 - (c) Die bekeerde nie-Jode wat saam met die gelowige Jode opgebou word (sunoikodomeisthe) as 'n huis waarin God deur sy Gees woon.³¹²⁾
- (3) Die Here God werk deur bepaalde instrumente in hierdie totale opbouproses, nl.
 - (a) deur besondere persone en voorgangers in die gemeente³¹³⁾ en
 - (b) deur bepaalde gawes (charismata) wat Hy in die gemeente werk (gee).³¹⁴⁾
- (4) Hierdie opbou behels inhoudelik:
 - (a) die groei-uitbreiding - van die gemeente asook
 - (b) die gesamentlike opbouing, versterking en geestelike groei van die gemeente as geheel - as eenheid, en
 - (c) die opgroei, geestelike volwassewording van die individuele lidmaat self.³¹⁵⁾
- (5) Die opbou het 'n Christologiese gerigtheid en gesigspunt.³¹⁶⁾

- (6) Altyd is dit die onderliggende waarheid dat die opbou geskied vanuit die kommunikerings van die Woord van God, daarom speel die profetiese gawe deurgaans hierin so 'n belangrike rol.³¹⁷⁾
- (7) In alles is die Drie-enige God Self die inisiëerder en die waarborg van alle bouwerk:³¹⁸⁾ "En op hierdie rots sal Ek my kerk (ekklēsia) bou", sê Jesus self. Volgens Efesiërs 4 vers 11 word gesê: "En dit is die 'gawes' wat Hy 'uitgedeel het': apostels, profete, evangeliste, en herders en leraars ...". So ook is dit God, die Heilige Gees, wat die gawes tot opbou aan die gemeente gee.³¹⁹⁾

1.3.2 Die noodsaaklikheid van opbou.

Wanneer ons praat oor die noodsaaklikheid van die opbou van die gemeente, is daar slegs een motivering hiervoor, en dit is naamlik dat dit in die wil van God geleë is. Omdat God deur die gemeente die rykdom van sy genade en goedertierenheid in Christus Jesus wil bewys, deur die aankomende eeue tot die einde toe,³²⁰⁾ wil Hy die gemeente opbou deur alle geslagte, deur alle eeue en deur heel die geskiedenis heen. Die opbou wat dan beteken opbou in omvang en in diepte. Daarom kan daar nooit 'n versadigingspunt kom in die uitbreidende groei en opbou van die gemeente, en dus aan die sendingaktiwiteit van die gemeente nie. Maar ook omdat God in die gemeente die nuwe lewe wat Hy aan sondaarsmense skenk - die nuwe kwaliteit van lewe dus - en ook die heerlikheid en werklikheid van die verandering - van die heil in Christus aan mense meegedeel - wil uitstal,³²¹⁾ is die innerlike opbou van die gemeente 'n noodsaaklikheid. Want met die verlossing en die kom tot geloof in Jesus Christus is die gelowiges (persoonlik), en daarom ook die gemeente in geheel, nog nie diegene wat meteens die eindbestemming bereik het en intern van alle sondigheid vry is nie. Die vernuwing moet voortgesit word in hulle lewens;³²²⁾ hulle moet volwasse word in die geloof;³²³⁾ hulle moet standvastig word in die geloof;³²⁴⁾ hulle moet opgroei en opgebou word in Christus;³²⁵⁾ die onderlinge band van die gemeenskap moet verstewig en versterk word.³²⁶⁾

Ulrich Brockhaus³²⁷⁾ sê: "Oikodomē ist Aufgabe. Die Gemeinde ist

keine fertige Grösse, in der sich die Kraft des Geistes 'erbaulich' geniessen lässt (1 Kor. 14,17), sondern ein Werk, zu dessen Vollendung mit den Gaben des Geistes jeder Gläubige aufgerufen ist (14,4.12.26; Vgl. Rom. 14,19; 1 Thess. 5,11). Da die Charismen die Werkzeuge der Oikodomē sind, ist die Oikodomē das Kriterium der Charismen. Sie ist zielgerichteter Prozess und richtet daher auch die Charismen auf das Ziel aus, das sie zwar nicht selber ist, zu dem sie aber führt. Was diese Ziel ist, wird hier nicht direkt gesagt; es lässt sich jedoch formal aus dem Bildgehalt des Wortes 'bauen' und inhaltlich aus Kap. 13 erschliessen: die eschatologische Vollendung der Gemeinde in der Liebe".

Hoewel Brockhaus tereg sê dat ons uit 1 Korinthiërs 14 nie kan aflei wat die doel van die opbou is nie, is dit wel waar en belangrik soos hy aandui, nl. dat die doel van die charismata die opbou van die gemeente is, en dat die charismata die werktuig van die oikodomē is. Die doel van hierdie opbou word egter vir ons duidelik gestel in Efesiërs 4:8-16. Hier leer ons dat die gawes juis daartoe gegee is om die gemeente op te bou en te laat opgroei in Christus wat die Hoof van die ekklesia is. En met betrekking tot laasgenoemde lees ons dan in Efesiërs 4:15-16: "Nee, ons sal in liefde by die waarheid bly en so in alle opsigte groei na Christus toe. Hy is immers die Hoof en uit Hom groei die hele liggaam. Die verskillende liggaamsdele pas by mekaar en vorm saam 'n eenheid. Elkeen van hulle vervul sy funksie, en so bou die liggaam homself op in liefde".

Wat hier van besondere belang is, is juis dat die doel - die waartoe" - van die opbou en groei van die gemeente duidelik gestel word, nl. "na Christus toe", (opgroei in Hom wat die Hoof is, naamlik Christus). Meteens word hierdeur ook die noodsaaklikheid van die opbou en groei³²⁸⁾ gestel. Omdat die lede van die gemeente voor hulle verlossing en lewendmaking met Christus³²⁹⁾ aan Adam as eerste mensehoof verbonde was,³³⁰⁾ en dus die lot van daardie hoof gedeel het, nl. die verval in sonde en ongeregtigheid en die verlies van die beeld van God - as Skepper,³³¹⁾ en nou aan die nuwe mense-Hoof, Christus, verbonde is, moet hulle weer "na Hom toe groei" ten einde na die beeld van God vernuwe te word.³³²⁾ Omdat die eens vervalde mens dus nou aan die nuwe mense-Hoof - Christus - verbonde is, maak dit die

"opbou" na sy beeld toe noodsaaklik. Hy is immers die Representant van sy gemeente wat in Hom geïnkorporeer is, daarom is Hy ook Oorsprong (die betekenis van kefalē) van die ekklesia. Hy is dus die Beginsel van die volk van God omdat Hy in sy kruis en opstanding vir die gemeente die heil bewerk het en hom in Homself saamgesluit het sodat hy met Hom gesterwe, begrawe en opgewek is.³³³⁾ Die gemeente is dus in Hom ingelyf, en het die nuwe lewe deelagtig geword, maar is nog nie by sy finale bestemming - die totale vernuwning na die beeld van God in volledige menswees nie - en daarom is die opbou noodsaaklik terwyl die verlostes in die eskatologiese tyd nog onderweg is daarheen. Hierdie opbou- en groeiproses, beteken dan dat dit wat eenmaal vir die gemeente gedoen is, en met hulle gebeur het in Christus Jesus as hulle Hoof, ook nou voortgaande in die praktyk van die lewe van die ekklesia gerealiseer moet word. Juis omdat Jesus Christus die Oorsprong en Bron van die lewe en bestaan van die ekklesia is, is Hy dit ook in sy groei en opbou, maar ook Doel en Bestemming daarvan, terwyl hy in die staat van "nog nie" vir hom bevind. Want in Christus Jesus is die gemeente daartoe gebring om weer die beeld (die eikōn) van God te wees. Die eikōn wat die gemeente in die eerste Adam gedra het, is (word) in die tweede Adam herstel, en die groei van die gemeente na Hom toe³³⁴⁾ beteken dat hy sy Oorsprong (archē) nader.³³⁵⁾ Daarom die oproep om by die waarheid te bly³³⁶⁾ en nie meer te lewe soos die heidene lewe nie,³³⁷⁾ omdat hulle Christus nie so leer ken het nie³³⁸⁾ en daarom die oue mens moet aflē³³⁹⁾ en hulle met die nuwe mens moet beklee wat na God geskape is,³⁴⁰⁾ en navolgers van God moet wees soos kinders vir wie Hy liefhet.³⁴¹⁾ Met die oog op hierdie opbou en groei van sy gemeente, het Christus die gawes aan die mense gegee.³⁴²⁾ Vandaar dat van die gawes en die funksionering en doel daarvan gesê word: "Prinzip ist für alle, den Apostel wie dem Pneumatiker, die oikodome der Gemeinde".³⁴³⁾

1.3.3 Die reëling vir, en die wyse van opbou.

Die Here Christus het met die oog op die blywende en voortdurende opbou van sy gemeente 'n bepaalde reëling, 'n ordening gegee ten einde daardie voortgaande proses te verseker. Dit word veral

duidelik gestel in Efesiërs hoofstuk 4 verse 11-12: "En dit is die 'gawes' wat Hy 'uitgedeel het': apostels, profete, evangeliste, en herders en leraars. Sy doel daarmee was om die gelowiges (hagiōn) toe te rus vir hulle diens en vir die opbou van die liggaam van Christus. Die aoristus van die werkwoord "gegee" (edōken), het die sin van 'n eenmalige en blywende skepping of ordening van Christus in en vir die gemeente. Dit is hier ook duidelik dat nie die persone wat hier genoem word "sommige" eensydig en as sodanig die klem dra nie, maar juis ook die saak en funksie waarvoor hulle gegee is. Dit gaan hier in besonder om die funksies wat deur bepaalde persone vervul moet word. As dit alleen gegaan het om die spesifieke persone wat hierdie funksies moet vervul, sou die bepaalde funksie met die verbygaan van die persone verdwyn het. Christus gee dus bepaalde persone met 'n spesifieke funksie wat in die gemeente blywend uitgevoer moet word, want hierdie funksie van die "sommige" dien die opbou van die gemeente, wat 'n voortgaande en blywende element in die bestaan van die ekklesia is. Dit is meteen die gawe van die verhoogde Christus waarna vers 8 verwys, en dit is ook die wyse, die reëling, waarvolgens die gemeente as sy liggaam sal leef en werk na die einde toe.

Van hierdie charismatiese persone waarna hier verwys word in vers 11 sê Roberts³⁴⁴) die volgende: "Tot die bedeling van die Gees behoort dit dat daar in die gemeente sulke Geesbegaafdes is. Hierin bestaan die permanente en kontinue van die reëling van Christus, dat Sy Gees in Sy gemeente woon en werk, dat Sy Gees die charismata uitdeel waardeur die liggaam as 'n geordende geheel die toerusting van die Gees ontvang langs die kanale wat Hy self voortdurend daarstel".

Herman Ridderbos³⁴⁵) sluit hierby ook die "gawes" en "kragte" in, wat Christus vir hierdie besondere doel van opbou in sy gemeente gee. "Terwille van deze opbouw rust God de gemeente toe met allerlei gaven en krachten, die Hij in haar dienst stelt, alsmede met verschillende soorten van bedieningen die haar opbouw moeten bevorderen. Eph. 4:11 e.v.; 2 Kor. 10:8; vgl. Rom. 12:3 e.v.; 1 Kor. 12:4 e.v. 28 e.v. Tot deze opbouw dient inzonderheid ook de samenkomst der gemeente, 1 Kor. 14:26; zij is ten nauwste met de verkondiging van het Woord Gods verbonden, 1 Kor. 14:3; Rom. 15:20

en is gericht op die rechte gemeenschappelijke openbaring van die gemeente in die wereld".

Hieruit moet ons die gevolgtrekking maak dat die gawes, d.w.s. charismatiese persone met bepaalde funksies, sowel as die charismata, deel uitmaak van die blywende reëling en ordening wat Christus nã sy hemelvaart in sy gemeente gestel het, om tot die einde toe te funksioneer rondom en met die oog op die opbou. Daarom moet ons die standpunt van K. Dijk³⁴⁶⁾ afwys wanneer hy verklaar dat God hierdie gawes slegs vir die begin van die pas ontluikende christelike lewe gegee het omdat dit toe besondere versterking nodig gehad het, en omdat die eerste openbaring van die krag van die Gees kort na die Pinkster nog nagewerk het, maar dat dit later nie meer voorgekom het nie. Hy maak ook verder die on-Skriftuurlike uitspraak nl.: "By het geregeld verloop van het leven der kerk blijven ze achterwege, omdat ze tot het wezen der kerk, ook tot het wezen van haar dienst, nie behoren, en omdat de welstand van christus' gemeente van haar niet afhankelijk is".³⁴⁷⁾ Dit is onbegryplik hoe hy kan verklaar dat die gawes nie tot die wese van die kerk behoort nie, terwyl dit byvoorbeeld in 1 Korinthiërs 12-14 as deel van die funksies van die gemeente aangegee word as die liggaam van Christus, en so ook in Romeine 12:6-8. Wanneer hierdie funksies van die liggaam ophou, is dit tog sekerlik dan teken van 'n abnormaliteit wat in die liggaam ingetree het, en juis nooit as die normale toestand nie! Ewe vergesorg is dit wanneer hy verklaar dat dit nie tot die wese van haar dienste behoort nie, en dat die gemeente vir haar welstand nie daarvan afhanklik is nie, terwyl dit op verskillende plekke in die Nuwe Testament duidelik verklaar word dat die charismata gegee is met die doel om die opbou van die gemeente te dien.³⁴⁸⁾ Net so ongerymd is dit wanneer hy ten opsigte van die apostels, profete en evangeliste (Ef. 4:11) verklaar: "Om die reden neemt met het apostolaat ook deze dienst een einde, die op de dienaren des Woords overgaat; apostelen, profeten en evangelisten vormen een extra-ordinaire trits, die haar tijd heeft gehad, wanneer de stichting der gemeente voorbij is".³⁴⁹⁾ Die vraag is nie of die charismata 'n blywende funksie is wat aan die ekklesia gegee is nie, maar wel of alle charismata in die Nuwe Testament per sã nog vandag voortdurend tot openbaring moet kom in elke gemeente as sodanig. Terwyl die ander sy van die vraag is of

die verskynsels wat vandag in die Christendom voorkom, en sondermeer aangedui word as funksies deur die Heilige Gees gewerk, die toets wat vir die gawes in die Nuwe Testament gegee is, sal kan deurstaan. (Hierdie saak word in die volgende hoofstuk behandel).

1.3.4 Die instrumente in God se opbouwerk.

Wanneer God sy werk van redding en herstel in hierdie vervalle wêreld kom doen, skakel Hy daartoe mense in, vir sy genadige heilshandeling met die mens. Daarom sien ons in die ekklesia mense aan die werk in die opbou van die ekklesia, maar altyd is dit God Self wat die Gods=volk bou. Hy maak van mense sy instrumente - mense wat Hy eers uit die verlore toestand, uit die duisternis, uitroep,³⁵⁰ herstel, vernuwe en dan toerus deur sy Heilige Gees om sy medewerkers, (sunergos Theou), te wees,³⁵¹ in hierdie groot en genadige program van herstel en opbou.

Uit 1 Korinthiërs 3 leer ons 'n paar aspekte van hierdie instrumentering van die mens in God se opbouwerk van die gemeente ken. In vers 5 word die vraag gestel: "Wat is Apollos dan? Wat is Paulus? Hulle is maar net dienaars (diakonoi) deur wie julle tot geloof gekom het, en elkeen doen die werk soos die Here dit vir hom gegee het". Twee beginsels is hier van belang: (1) Paulus en Apollos is slegs dienaars (diakonoi) deur wie die gemeente van Christus in Korinthe daargestel is. Maar Paulus en Apollos het nie hierdie werk uit eie beweging gedoen nie - dit is per slot van sake nie die resultaat van Paulus en Apollos se werk dat daar 'n gemeente in Korinthe bestaan nie - dit is nie hulle wat die inisiatief daarvoor geneem het nie, WANT: Hulle het dit gedoen "soos die Here dit vir hom gegee het". Hierdie diakonia wat gelei het tot die totstandkoming - die bouwerk - van die gemeente, het van die Here uitgegaan. (2) Die tweede beginsel van hierdie saak is dat die lede van die gemeente in Korinthe deur hierdie diakonia wat God aan Paulus en Apollos gegee het, "gelowig geword het". Hulle geloof is nie die resultaat van Paulus en Apollos se ooredingskrag of mag tot beïnvloeding nie, want hulle het gelowig geword "soos die Here aan elkeen gegee het". Dit is dus uiteindelik Hy wat die geloof gegee het, want Hy het die instrumentering daartoe (Paulus en Apollos) gegee.

Die onderskeid tussen "plant" en "nat maak" dui op die onderskeid tussen die stigting en die konsolidering (voortgaan, leiding) van die gemeente, deur bemiddeling van Paulus en Apollos onderskeidelik. Tog kan die gemeente hulle nie op 'n enkele dienaar beroep nie, omdat hulle 'n eenheid vorm in God se instrumentering tot die opbou van die gemeente. Tegelyk word hierdie werksaamheid sterk afgegrens teen die beslissende waarheid en werklikheid, nl. dat God alleen die lewe en die groei kan gee. Daarom sê die apostel: "Ek het geplant. Apollos het natgegooi, maar dit is God wat laat groei het".³⁵²⁾ Dit gaan dus nie om die een wat plant of die een wat natgooi nie, maar om God wat laat groei".³⁵³⁾ Uit die Goddelike werk ontstaan dus die menslike werksaamheid, terwyl God die een is wat gee. So besluit die apostel dan: "Ons is medewerkers (sunergoi) in diens van God, en julle is die saailand van God".³⁵⁴⁾ Die apostels se arbeid kom dus van God daarom is die gemeente wat bestaan die "saailand van God" en die "gebou van God" - nie van Paulus en Apollos nie. Hiervan verklaar H.D. Wendland³⁵⁵⁾. "Nicht dass diese 'Mitarbeiter Gottes' jemals als gleiche Partner am Werk verstanden werden könnten! Solcher Wahn ist durch V. 5-6 klar ausgeschlossen. Aber es hat der Gnade Gottes gefallen, Menschen in ihren Dienst zu nehmen. Ohne die Apostel und die anderen Diener Gottes - deren Amt, Vollmacht und Kraft von Gott kommt - kann die Gemeinde Christi nicht gebaut werden".

'n Verdere aspek van hierdie instrumentering is daarin geleë dat die apostel Paulus verklaar: "Volgens die genade (Kata tēn Charin) wat God my gegee het, het ek soos 'n goeie bouer die fondament gelê, en 'n ander bou daarop. Maar hy moet mooi kyk hoe hy verder bou, want niemand kan 'n ander fondament lê as wat reeds gelê is nie. Die fondament is Jesus Christus".³⁵⁶⁾ God gebruik deur sy Charis ook die mens om die fondament te lê vir die opbou van sy gemeente, en hierdie fondament is Jesus Christus. H.D. Wendland³⁵⁷⁾ sê: "Sein Werk geschieht an dem, was zuvor schon durch Gott in Christus geschehen ist". Dit verklaar aan ons: Hoewel God deur instrumentering van die mens sy gemeente bou, dit alleen deur Jesus Christus - as Bemiddelaar van die heil en genade - en alleen op grond van Jesus Christus - deur sy versoening en heilswerk is - dat daar 'n gemeente onder verlore mense tot stand kom. By implikasie beteken

dit: Hoewel die apostel Paulus deur God gebruik was om die fondament vir die opbou van die gemeente te lê, hy nie self die fondament voorsien of berei het nie, asook dat daar geen gemeente kan wees los van of sonder Jesus Christus nie. Mense se werk met betrekking tot die gemeente se fundering, (Paulus, vers 6), en die verdere konsolidering van die gemeente, (Apollos, vers 6), is nutteloos as dit nie Christus Jesus as Alpha en Omega het nie. Daarom is die gemeente se roem dat hulle die "resultaat" van Paulus of Apollos is, 'n ongerymdheid en 'n miskenning van Hom deur wie hulle as gemeente daar is.

Met betrekking tot hierdie waarhede konkludeer Josef Hainz³⁵⁸) ook: "Bezüglich der oikodomē der Gemeinde ist jeden Form der Mitarbeiter an der Vermittlung und Auslegung des Evangeliums ein ep-oikodomein auf dem vom Apostel gelegten themelion der Gemeinde als Theou oikodomē. Als oikodomein gelten in diesem Sinn auch jede Art von parakalein, paramotheisthai, nouthetein uns.; zwar ist solches ergon durchaus verschiedenartig, und jedes wird am Tag des Gerichts im Feuer erprobt werden, aber es ist ergon vaon sunergountes des Apostels und letztlich auch Gottes".

Ten opsigte van die mens as instrument in die Here God se opbou program kry ons veral die volgende charismatiese persone wat geroepe is om 'n besondere rol in hierdie verband in die gemeente te vervul:

- (1) Apostels, 1 Kor. 12:28; Ef. 4:11; Rom. 1:5
- (2) Profete, 1 Kor. 12:28; Ef. 4:11; Vgl. Rom. 12:6; 1 Kor. 12:10; 1 Kor. 14:13-19.
- (3) Leraars, 1 Kor. 12:28; Ef. 4:11; 1 Kor. 14:26; ens.
- (4) Evangeliste, Ef. 4:11; 2 Tim. 4:5; Hand. 21:8
- (5) Horders, Ef. 4:11; Hand. 20:28; 1 Petr. 5:2; Fil. 1:1
- (6) Presbiters (Ouderlinge (Episkope), Fil. 1:1; Titus 1:5; 1 Tim. 3:2; 1 Tim. 5:17
- (7) Diakens, Rom. 16:1; Fil. 1:1; 1 Kor. 12:28; 1 Tim. 3:1, 8.
- (8) Vroue in besondere diens, Rom. 16:1, 12; 1 Tim. 5:9 v.v.

Dit is egter nie alleen hierdie bepaalde charismatiese persone wat as instrumente dien in die hand van die Here God in sy opbou-program van die gemeente nie. Elke gelowige lid van die gemeente wat kragtens die salwing van die Heilige Gees 'n gawe ontvang het, dien as instrument waardeur die Here veral die onderlinge opbou in die gemeente bewerk. Omdat die Heilige Gees aan elke gelowige gegee is, en elkeen van Hom 'n gawe ontvang het, is elke lid van die gemeente betrokke by die opbou van die ekklesia. "As goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God moet elkeen, (hekastos - dra ook die klem in die sin), namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien".³⁵⁹) Daarom is die verantwoordelikheid en die taak van die opbou van die gemeente nie die eksklusiewe prerogatief van 'n klein groepie "amptelike" mense in die gemeente nie. Elke Christen is charismatiker, "Eintlik wens ek dat alle mense kon wees soos ek is. Maar elkeen (hekastos) het van God sy besondere gawe (charisma) ontvang, die een dit en die ander iets anders".³⁶⁰) en "Aan elkeen afsonderlik word 'n werking van die Gees gegee tot welsyn van almal".³⁶¹) Die Heilige Gees is immers oor "alle mense" uitgestort,³⁶²) en wie aan die Heilige Gees aandeel het, het ook aan die Geestes gawes aandeel. En elkeen wat hieraan aandeel het, moet ook in die gemeente die doel dien waartoe die gawes gegee is: "As julle julle toelê op die gawes van die Gees, streef dan na dié wat tot opbou (pros tēn oikodomēn) van die gemeente dien, sodat julle daarin kan uitmunt".³⁶³) So moet ons saamstem met Hans Küng³⁶⁴) "So ist das Charisma nicht die Auszeichnung einzelner - sei es enthusiastischer, sei es amtsmäßiger - Auserwählter, sondern die Auszeichnung der ganzen Kirche als der Gemeinschaft aller Glaubenden. Wo in einer Kirche, wo in einer Gemeinde nur Amtsträger und nicht alle Gemeindeglieder tätig sind, ist ernsthaft zu fragen, ob hier mit den Charismen nicht auch auf den Geist verzichtet wird".

Hierdie is 'n baie ernstige, maar ook aktuele stelling van Hans Küng en dit voer ons terug na een van die wesentlike oorsake vir die gebrekkige geestelike lewe oor so 'n wye front van die Christendom. Waar elke gelowige in die gemeente "benut" word met sy of haar gawe, sal die opbou van die gemeente soveel meer effektief geskied en die gebrekkige belangstelling en verbrokkeling in die gemeente van

Christus teëwerk. Die onbenutte gawes in die gemeente van Christus werk juis destruktief in plaas van konstruktief. Juis die charismatiese ordening van die gemeente sluit elke eenman-sisteen in die ekklesia uit.³⁶⁵⁾

Eberhard Winkler³⁶⁶⁾ sê dat die grondvesting en opbou van die gemeente 'n pneumaties-charismatiese gebeure is en daarom 'n gemeen=skaplike werksaamheid van die kerk. Hierop word ook gewys deur Arthur Stephan³⁶⁷⁾ wat sê dat ook die aksie van sielsorg in die gemeente nie deur die pastor alleen gedoen moet word nie, maar 'n onderlinge aktiwiteit behoort te wees tussen die lede van die gemeen=te wat daartoe gawes ontvang het. Dan sê hy: "Die Monotonie und kargheit unserer Gottesdienste hängt u.a. damit zusammen, dass sie von den Gaben eines einzelnen Menschen leben müssen".

Roberts³⁶⁸⁾ stem ook hierin ooreen wanneer hy in verband met die instrumentering sê: "Deur Sy heilshistoriese handele is God besig om Sy eskatologiese volk te versamel en met Sy heil te begunstig en daarmee ook haar toekoms as Sy volk seker te stel. Maar as handelende God, is Hy werksaam deur Sy instrumente - sowel besondere persone en voorgangers in die gemeente, as die gemeente self".

Hierdie onderlinge opbou van die gemeente is van besondere belang soos dit in Efesiërs 4:15-16 gestel word nl. dat deur die onder=steuning wat elke lid gee die groei van die liggaam bevorder vir sy eie opbouing in liefde. "Die verskillende liggaamsdele pas by mekaar en vorm saam 'n eenheid. Elkeen van hulle vervul sy funksie, en so bou die liggaam homself op in liefde".³⁶⁹⁾ Hierdie onderlinge verhoudinge in die selfopbou van die liggaam, moet ons egter nie sien in terme van die subjek-objek relasie soos dit tradisioneel gedoen word nie. As die gemeentelede onderling mekaar opbou sodat die "eenheid" al hefter word, kan die gemeente tog nie "objek" van die opbou wees, soos Roberts³⁷⁰⁾ dit sien nie.

Hoe kan dit waarvan jyself deel uitmaak vir jou 'n objek wees, Ons kan nie die onderlinge opbou, die wedersydse verhoudinge, en hierdie wedersydse wisselwerking tussen die lede van die liggaam in hierdie terme beskrywe nie. In terme van die self-opbou"

(vers 16), kan ons hierdie verhoudinge alleen sien as 'n inter-subjektiewe relasie, omdat dieselfde Gees wat in A werk om B op te bou, ook in B werk om A op te bou, en so werk dieselfde Gees ³⁷¹⁾ in al die lede om die liggaam as eenheid en as geheel op te bou en die groei indiwidueel sowel as in geheel te bevorder. Die Heilige Gees wat die gemeente as liggaam van Christus daarstel en saam bind tot één liggaam,³⁷²⁾ stel nooit die een lid as objek teenoor die ander en omgekeerd nie. Juis omdat hierdie onderlinge opbou geskied via 'n lewende wedersydse kommunikasie, en die Gees die lede in weder= sydse gespreksverhouding stel, kan daar geen sprake van wees dat die een teenoor die ander, of die lid teenoor die liggaam staan, waarin "die ander" of die "liggaam" 'n objek is nie. Daarom word dit in Efesiërs 4:16 so gestel dat elke lid sy ondersteuning gee en die groei van die liggaam bevorder vir sy eie opbouing in liefde. Om dieselfde rede word dit ook in 1 Kor. 12:15-26 veral duidelik gestel dat die een lid nie belangriker is as die ander nie, (vers 21), of dat die een lid minderwaardig (vers 15-17) teenoor die ander is nie. Dit is juis die ongesonde toestand wat strydig is met die gelykheid (verse 24-25) van alle lede. Wanneer die een as subjek teenoor die ander kom staan asof hy objek is wat deur die belangrike subjek bearbei moet word, word verdeeldheid in die liggaam bewerk en meerderwaardigheid aan die een kant en minderwaardigheid aan die anderkant gekweek.

Efesiërs 4:15 is juis kwalifiserend vir hierdie beginsel, wanneer die stelling gemaak word: "Ons sal in liefde by die waarheid bly en so in alle opsigte groei (ons) na Christus toe". Dit is dus ons wat groei na Christus toe - dit is die wese van die opbou waarin B vir A dien en opbou, en so groei ons saam, (A en B), na Christus toe. Terwyl A dus sy gawe in diens van B aktief gebruik, en vise versa, groei daar nie iets buite A en los van A asof daar deur die diens en funksie van A 'n objek buite en los van A tot stand kom nie. Terwyl hierdie proses plaasvind en voortgaan, is A altyd daarby intens betrokke en blywend deel daarvan, en kan hierdie onderlinge verhouding alleen as 'n subjek - subjek relasie omskrywe word. Dit is die aard van die onderlinge verhoudinge in die gemeente van Christus wat kor= rek gesien en erken moet word en wat die uitgangspunt en grondslag moet vorm vir die opbou van die gemeente. Waar dit nié beseef en

erken word nie, word 'n deel van die gemeente so maklik verkeerdelik as objekte gesien wat deur 'n ander deel van die gemeente - voor-gangers of ampte - bearbei moet word. Juis dit is die oorsaak waarom 'n (groot) deel van die gemeente dan nooit tot ontwikkeling en volwassenheid van geloof kom nie³⁷³) omdat hulle nooit in 'n lewende, aktiewe, selfdeelnemende kommunikasie betrek word in die ondersoek en bestudering van die Woord van God nie.

K.A. Schippers³⁷⁴) wys juis so sterk daarop dat die gemeente 'n leer=gemeenskap is, en dat die "subject-zijn" van die mens selfs nooit in die verbonds-verhouding met God opgehef word nie, maar nuut gefundeer en gestruktureer word en dat ons met die Gees nie minder nie, maar meer mens word. Dan wys hy ook daarop dat die leerproses in die gemeente slegs dan optimaal aan die gang gesit kan word wanneer die mens as subjek volledig erken word, en dat die gemeente sonder die faktor van "ervaring" en sonder die bewuste betrokkenheid van die subjek, geen "leergemeenskap" kan wees nie. "Tal van gemeenteleden herkennen zichzelf niet meer in de situatie van de gemeente. De vraag is hoe dit "zelf" weer binnen de horizon komt. De theologie zal deze vraag zeer ernstig moeten nemen. Zij moet de gemeente helpen het subject ruimte te verschaffen in relatie tot "de waarheid".

In die gemeente bly elke gemeentelid 'n subjek wat in verhouding tot alle ander lede van die gemeente as mede-subjekte staan, omdat die Heilige Gees wat in elke lid teenwoordig is, hierdie lede in 'n gelyke kommunikasie met mekaar laat tree om in die wedersydse kommunikasie van die heilswaarhede mekaar op te bou. Daarom moet ons praat van 'n inter-subjektiewe relasie van gemeentelede en nooit van 'n objek-subjek relasie waarin die gemeentelede as objekte be-arbei moet word nie.

1.3.5 Die interne opbou

In die interne opbou van die gemeente gaan dit om 'n dinamiese proses van ontwikkeling en groei wat plaasvind in die lewe van die afsonderlike lede van die gemeente sowel as in die gemeente self in haar eenheid as liggaam van Christus. Herman Ridderbos³⁷⁵) formuleer dit soos volg: "De voortgaande opbouw der gemeente houdt in, dat zij

niet alleen in haar afzonderlijke leden, maar bovenal in haar eenheid als lichaam van Christus tot volmaaktheid komt, d.i. de volheid, die zij in Christus bezit, tot openbaring brengt, in het bewaren van hetgeen zij eenmaal heeft ontvangen, in de toeneming van geloofskennis en wijsheid, in liefde en onderlinge gemeenschap". Die interne opbouw van die afsonderlike lede van die gemeente word in die Nuwe Testament onder verskillende gesigspunte genoem, byvoorbeeld: Toename in kennis;³⁷⁶⁾ ontgroei aan die vleeslikheid,³⁷⁷⁾ kom tot volwassenheid;³⁷⁸⁾ na Christus toe.³⁷⁹⁾

Die interne opbouw van die gemeente as liggaam van Christus word weer onder ander gesigspunte genoem. Byvoorbeeld: Die voortgaande bevestiging en verstewiging op die fondament, Jesus Christus;³⁸⁰⁾ versterking van die onderlinge eenheid in liefde;³⁸¹⁾ die swakhede van andere te dra en nie selfbehaging nie;³⁸²⁾ die onderlinge vermaning en -tug.³⁸³⁾ Hierdie dinge dui die opbouw van die gemeente as geheel aan, hoewel die groei en ontwikkeling van die afsonderlike lede ook weer 'n invloed het op die opbouw of aftakeling van die gemeente as sodanig. So stel die apostel Paulus dit dan ook aan die gemeente in Korinthe dat onder hulle jaloersheid, twis en tweedrag is juis omdat die individuele lede van die gemeente nog so vleeslik is en soos klein kindertjies in Christus.³⁸⁴⁾

1.3.5.1 Aspekte rakende die opbouw van die gemeentelide

Kom tot volwassenheid

Die opbouw van die gelowige as lid van die gemeente van Christus word onder andere voorgestel as 'n groeiproses wat moet plaasvind sodat 'n stadium van volwassenheid bereik sal word. Die apostel Paulus skrywe aan die gemeente in Korinthe: "Ons is dus bly as ons swak is, as julle maar sterk is. Ons bid ook vir julle geestelike volwassenheid, (katartisin)".³⁸⁵⁾ Die woord wat hier in die Griekse teks gebruik word, nl. "katartisin" beteken om iets reg te stel wat verkeerd gegaan het; om iets in orde te bring, of ook die volmaking. Daar was dan juis soveel in die gemeente van Korinthe wat reggestel moes word omdat hulle geestelike lewe verkeerd gegaan het. Hulle was nog so oorwegend wêreldse gesind in plaas van geestelik georiën-

teerd;³⁸⁶⁾ hulle was nog so onvolwasse in hulle geestelike lewe;³⁸⁷⁾ daar was soveel sondige dinge in hulle lewens aanwesig.³⁸⁸⁾ Daarom bid die apostel dat hulle herstel, opgebou moet word³⁸⁹⁾ tot 'n be hoorlike volwasse geestelike lewe waar hierdie afwykings nie meer sal voortbestaan nie. Daar moet dus by hulle nog 'n ontwikkeling, 'n groei-proses, 'n opbou plaasvind sodat hulle kan kom tot geestelike volwassenheid.

'n Verdere faset van hierdie ontwikkeling tot volwassenheid by die gelowiges vind ons in Efesiërs 4:13-14, waar die doel van die opbou soos volg gestel word: "So sal ons uiteindelik almal kom tot die werklike eenheid in ons geloof en in ons kennis van die Seun van God, volwasse mense wat ten volle gekom het tot die volmaakte volwassenheid van Christus. Dan sal ons nie meer kinders (nēpioi) wees nie; ons sal nie meer soos golwe op en af en heen en weer geslinger word deur elke wind van dwaalleer as valse leraars ons met hulle slinksheid en listigheid op dwaalweë wil wegvoer nie".

Die gawes wat God in die gemeente gegee het,³⁹⁰⁾ dien dus tot die opbou van die gemeente,³⁹¹⁾ en die opbou alhier, bestaan daarin dat die gemeentelede van dit wat hulle op 'n gegewe stadium is, sal ontwikkel tot 'n ander bepaalde stadium. Dit vind daarin sy voorstelling, nl. "dat ons almal kom tot ... die eenheid in die geloof ... tot die volmaakte volwassenheid in Christus".³⁹²⁾ Dit is die stadium waartoe die opbou-proses die gemeente(lede) moet bring. Die stadium van waaruit hulle daartoe gebring moet word, word voorgestel in die uitdrukking: "sodat ons nie meer kinders sou wees nie". Hierdie "kinder-stadium" word dan weer voorgestel as die onbestendige leefwyse, nl. om soos golwe heen en weer geslinger te word deur elke wind van dwaalleer wanneer die valse leraars met hulle slinksheid en listigheid die gemeentelede op dwaalweë wil wegvoer.³⁹³⁾

Hierdie uitdrukkings wys dan op die noodsaaklike groeiproses wat in die lewe van die gelowiges - die gemeentelede - moet plaasvind, en impliseer nie dat die blote toetrede tot die gemeente beteken dat 'n ongelowige 'n "nēpios" (kind) was en nou met sy toetrede tot die gemeente meteens 'n volwassene geword het, omdat die gemeente die volmaakte mens in Christus sou wees nie. Die "nēpios" is die nog

onstandvastige Christen wat soos 'n kind gemaklik deur die bose dwaalleer mislei word, maar die opbou het dan ten doel - en moet daartoe lei - dat almal wat lede van die gemeente is, nie langer soos kinders aan allerlei dwaling onderhewig sal wees nie, maar sal opgroeï tot volwasse, standvastige Christene. "Deur die opbou word die gemeente in haar geloof gekonsolideer en word die bouwerk versterk teen aanslae wat die afbreuk beoog van dit wat gebou is".³⁹⁴⁾

Hierdie gesigspunt is van kardinale belang vir die funksionering van die charismata. Indien die charismata sodanig funksioneer dat dit juis tot dwalinge lei, is dit 'n ernstige vraag of die waarheid nog betrag word na luid van vers 15. Waar die waarheid immers betrag word, word gemeentelêde van dwaling bevry, juis omdat hulle dan opgroeï in Christus wat die Hoof is (vers 15) en word die verbinding met die res van die liggaam van die Hoof verstewig (vers 16), en juis nie verbreek nie, maar kom almal tot die eenheid van die geloof (vers 13).

Volgens Hebreërs 5 skrywe die outeur ook aan die gemeente dat hulle eintlik op daardie stadium al in staat moes gewees het om self onderrig te gee, maar hulle het weer nodig om in die grondwaarhede van die woord van God onderrig te word, omdat hulle weer behoefte het aan melk (soos kinders - *nēpios*) en nie aan vaste spyse nie (soos volwassenes - *teleion*). Dan vervolg hy: "Iemand wat nog van melk lewe, kan nie saampraat oor wat reg is nie, want hy is nog 'n kind. Vaste kos is vir volwassenes, vir mense wat oor insig beskik en wat deur ervaring geoefen is om tussen goed en kwaad te onderskei".³⁹⁵⁾ "Melk" is hier die grondliggende, (eerste, elementêre) waarhede van die verkondiging soos dit in hoofstuk 6 verse 1-2 gestel word, nl. die bekering, die geloof in God, die leer van die doop, die handoplegging, die opstanding van die dode en die ewige oordeel. Die vaste spyse (*sterea trophē*) daarenteen, is in die sin van hoofstuk 7:1 en verder, die diepere kennis van die persoon van Jesus Christus en 'n wyer omvattende begrip in die heil wat ons in Hom geskenk is. "Melk" is dan die voedsel wat die onmondiges nog moet ontvang, en verwys na die onrype, onvolgroeïde christene en daarom is hulle nog nie in staat om saam te praat oor

wat reg is nie en gevolglik ook nie kan onderskei tussen goed en kwaad nie. Hierdie is die onnatuurlike toestand waarin die gelowiges vir wie die skrywer aanspreek, nog verkeer, omdat hulle vanweë die tydspan vandat hulle tot geloof gekom het tot op datum reeds sover moes gevorder het dat hulle al in staat sou wees om andere te onderrig in die woord van God. By hulle het daar egter 'n stilstand plaasgevind, en dit skyn selfs asof hulle die eerste elemente van hulle geloofslewe weer verloor het.³⁹⁶) Dit is diegene wat geestelik sō ontwikkel het dat hulle die geestesvermoëns besit wat deur die gewoonte ge oefen is om goed van kwaad te kan onderskei.³⁹⁷) By hulle het daar dus met verloop van die tyd 'n inoefening in die geestelike waarhede plaasgevind. Hieromtrent sê Fritz Laubach:³⁹⁸) "Aus dem Zusammenhang des ganzen Briefes können wir die Frage beantworten, um welche 'Gewohnheiten' es sich hierbei handeln wird. Der regelmässige Umgang mit dem Worte Gottes (Hbr 6, 1-2), die Geduld des Glaubens, die wir bewusst auch in schwierigen Lebenslagen üben (Hbr 6,12), der innige Umgang mit Gott in Gebet (Hebr 4, 16; 10, 19) und die Pflege der brüderlichen Gemeinschaft (Hbr 11,24) lassen uns zu reifen Christen heranwachsen".

Hieruit word dit ook duidelik dat daar by die gemeentelede 'n proses van groei en ontwikkeling sal plaasvind sodat hulle kan kom tot volwassenheid, (teleion), en dit moet die normale gang van sake wees - 'n voortdurende opbou dus en nie 'n stilstand en stagnasie nie.

Dieselfde begrip, (teleion), vind ons ook in Kolossense 1:28 waar die apostel die stelling maak: "Hôm (Christus) verkondig ons deurdat ons alle mense met alle moontlike wysheid onderrig en leer, sodat ons elke mens tot geestelike volwassenheid in Christus kan bring". Die bring tot hierdie geestelike volwassenheid in Christus word dan verder in hierdie brief genoem, en omvat in hooftrekke die volgende: Om die verborgenheid (geheimnis) van God te leer ken en van Christus, in wie al die verborge skatte van wysheid en kennis te vind is;³⁹⁹) in verbondenheid met Hom te lewe en in Hom gewortel en op Hom gebou te word, vas in die geloof;⁴⁰⁰) in Hom is die volle wese van God beliggaam, en in verbondenheid met

Hom deel julle in sy volheid. Hy is die hoof oor al die owerhede en magte;⁴⁰¹⁾ deur julle verbondenheid met Hom is julle ook saam met Hom opgewek, ... God het julle egter saam met Christus lewend gemaak⁴⁰²⁾ Christus is hulle Hoof uit wie die hele liggaam groei, ondersteun deur die gewrigte en saamgebind deur die spiere, soos God dit laat groei;⁴⁰³⁾ hulle moet die aardse dinge doodmaak wat nog deel van hulle lewe is: onsedelikheid, onreinheid, wellus, slegte begeertes, en gierigheid, wat afgodery is; hulle moet met die ou mens en sy gewoontes breek en nou die lewe leef van die nuwe mens, wat al hoe meer vernuwe word na die beeld van sy Skepper;⁴⁰⁴⁾ die boodskap van Christus moet in sy volle rykdom in hulle bly,⁴⁰⁵⁾ ens.

Wanneer hierdie voorgenoemde aksies in die lewens van die gemeente= lede plaasvind, word hulle tot geestelike volwassenheid in Christus gebring; en dit is meteen ook die doel waarvoor die apostel hom beywer in die gemeente, met al die krag wat Christus hom gee.⁴⁰⁶⁾

Ons vind ook 'n verwysing na hierdie besondere groeiproses in 1 Petrus 2:1-2, waar die volgende stelling gemaak word: "Hou dan op met elke vorm van kwaad, met alle bedrog, huigelary, jaloesie en kwaadpraterary. Soos pasgebore kindertjies smag na melk, moet julle smag na die suiwere geestelike melk, sodat julle daardeur kan op= groei en die saligheid verkry". Die pasgebore kindertjies is hier diegene wat kinders van God geword het deur die wedergeboorte.⁴⁰⁷⁾ Baie van dié tot wie die brief gerig word, het blykbaar kort tevore Christene geword, en is dus nog jonk in die geloof. Die nuut bekeerdes is dan nog nie "volmaak", "volwasse" nie, en daarom moet hulle soos suigeling nog sorgvuldig gevoed word, want van hierdie voeding hang dit af of hulle geestelik gesond sal ontwikkel en opgroei. Soos dit vir die regte versorging van die klein kinders nodig is om gereinig te word, is dié proses ook nodig vir die pas bekeerdes. Daarom moet hulle alle boosheid, alle bedrog en ge= veinsdheid, afguns en kwaadpraterary aflê⁴⁰⁸⁾ en moet hulle dan, net soos pasgebore kindertjies na melk smag, verlang na die onver= valste melk van die woord, dat hulle daardeur kan opgroei.⁴⁰⁹⁾ Dit is inderdaad die Woord wat die krag is wat aan hulle die lewe gegee het⁴¹⁰⁾ en dit is ook die krag wat die lewe voed tot die

proses van opgroei. Hy wat dus die Woord van God opneem, word met geestelike krag vervul en versterk, maar waar dit nie gebeur nie, kan die groeiproses nie plaasvind nie. In die Woord smaak hulle dus dat die Here goed is⁴¹¹⁾ en hy wat dit gesmaak het, wil altyd weer meer daarvan ontvang, net soos die suigeling wat die voeding begin smaak, en dan nie meer wil ophou om daarvan in te neem nie. Die Woord dien dus as die krag waardeur die kinders van God weergebore word⁴¹²⁾ - d.i. die nuwe lewe ontvang - terwyl die= selfde Woord ook die krag en voeding is wat die groei-proses ver= seker.⁴¹³⁾ Die Woord van God is dus die onmisbare element in die opbou van die gemeente - hier sowel in die kom-tot-geloof as in die opgroei van die geloof.

Groei na Christus toe

Die proses van groei en opbou van die gemeente word ook voorgestel as 'n gelykwording aan die beeld van Christus,⁴¹⁴⁾ asook 'n opgroei in Christus wat die Hoof van die gemeente is.⁴¹⁵⁾

In 2 Korinthiërs 3:18 praat die apostel daarvan dat die gelowiges al meer verander word om aan die beeld van Christus gelyk te word: "Ons almal weerspieël die heerlikheid van die Here, want die sluier is van ons gesig af weggeneem. Ons word al meer verander om aan die beeld van Christus gelyk te word". Wat die apostel hier bedoel, kan ons soos volg uiteensit:

Die bediening van die Heilige Gees geskied in heerlikheid (3:8 & 18b). Hierdie bediening van die Gees bestaan daarin dat Hy ons die heerlikheid van die Here laat aanskou, en terwyl ons so met onbedekte gesig die heerlikheid van die Here aanskou, (want Hy het die sluier weggeneem), word ons verander, om aan dieselfde beeld van Christus gelyk te word. Tereg wys Rudolf Bultmann⁴¹⁶⁾ daarop dat ons deur Jesus Christus God se vlekkelose en verhewe aangesig sien soos in 'n spieël, en dan beteken die medium-werkwoord: "katoptrizesthai" nie "weerkaats" nie, maar in 'n spieël sien (kyk). En alleen as hierdie werkwoord 'n "aanskoue", beteken, is die "metamorfoometha" verstaanbaar, "denn der Gedanke einer Verwandlung durch Reflektieren ist nicht gut verständlich, wohl aber der Gedanke

einer Verwandlung durch Schauen, und zwar speziell durch Spiegel-schau.⁴¹⁷⁾ (Sien in hierdie verband ook C.K. Barrett).⁴¹⁸⁾ Hierdie "verandering na dieselfde beeld" - die metamorfoumetha - beteken dan juis dat die gelowige in 'n nuwe gestalte, 'n nuwe wese verander word, want "morphē" is juis dit wat na buite tot verskyning kom. Dan sê Bultman⁴¹⁹⁾ met betrekking tot die beeld: "Die eikon ist eben das doxa-Bild des Kyrios, welches wir schauen: die Meinung ist natürlich nicht, dass wir in ein 'Abbild' des Kyrios verwandelt werden, sondern dass wir seinem Wesen gleichgeartet werden, also auch zu doxa werden. Dass Paulus nicht einfach sagt: ten auten doxan, sondern ten auten eikona, liegt natürlich daran, das der Kyrios und seine doxa als Gegenstand der Schau, also eikon vorschwebt: wir werden in das, was wir schauen, verwandelt werden". Hy wys dan verder op dieselfde bladsy daarop dat hierdie proses nie eers in die eskatologiese toekoms nie, maar nou reeds in die eskatologiese teenwoordigheid sig voltrek, want die "aanskoue" is 'n teenswoordige gebeure. Dit is dus 'n bediening van die heerlikheid van die Gees⁴²⁰⁾ wat werksaam word in die lewe van die geskiedenis van die gelowige. Hierdie verandering om aan die beeld van Christus gelyk te word, impliseer dus dat die gelowige na luid van Efesiërs 4:24, met die nuwe mens beklee word wat na die beeld van God in ware geregtigheid en heiligheid geskep is. Dit is dus 'n groei na Christus toe.

'n Verdere verwysing aangaande hierdie groei na Christus toe, vind ons ook in Efesiërs 4:13 en 15. Hier word genoem dat die opbou van die liggaam van Christus, (vers 12), daartoe lei dat ons so uiteindelik almal kom tot ... volwasse mense wat ten volle gekom het tot die volmaakte volwassenheid van Christus.⁴²¹⁾ Dit impliseer dus die toerusting van die heiliges vir hulle dienswerk,⁴²²⁾ asook dat hulle die kinderstadium ontgroeï en nie meer as slagoffers aan die dwaalleer en die valse leraars ten prooi val nie.⁴²³⁾ Hier stem ons saam met Käsemann⁴²⁴⁾ waar hy hieromtrent sê: "Der kindischen Verfallenheit an Menschen und Mächte wird die Altersstufe, also die Reife (nicht die Körpergrösse) der Christusfülle gegenübergestellt". En verder omtrent die opgroei: "Die Dienenden wachsen einzig, und dienen kann man nur, wo uns so gedient ist, dass die Wahrheit von uns Besitz ergreifen konnte, und

nur, indem wir wachsen, kann in uns durch uns Christi Leib wachsen und der Christus uns als Werkzeuge und Manifestationen seiner Herrschaft benutzen". Ons kan dus nie met Roberts⁴²⁵) saamstem wanneer hy die opbou en die kom tot volwassenheid alleen wil laat slaan op die ruimtelike en die "unie van gelowiges" nie. Dit is in stryd met die direkte verwysing na die "toerusting van die gelowiges" (4:12) en die uitspraak: "sodat ons nie meer kinders sal wees nie".

Dit bring ons dan ook meteens by die uitspraak van vers 15, n1.: "ons sal in die liefde by die waarheid bly en so in alle opsigte groei na Christus toe. Hy is immers die Hoof". Hier gaan dit ook daarom dat die staat van "nēpios" ontgroei word tot die volwasse stadium sodat die gemeentelede standvastige Christene word. In hierdie verband kan ons wel saamstem met Roberts⁴²⁶) wanneer hy bevind: "Die opbou wat gerig is op die opheffing van die kinderlike staat, resulteer daarin dat, terwyl ons op liefdevolle wyse aan die waarheid van die apostolies oorgelewerde evangelie as lewensrigsnoer en verkondigingsgewe vashou, ons met betrekking tot alle dinge opgroei in die rigting van Christus, die Hoof van Sy gemeente". Terwyl die gelowiges aan die waarheid (van die Evangelie) vashou, groei hulle na Christus toe, en dit staan teenoor die dwaalleer van die valse leraars wat verhinder dat daardie groeiproses plaasvind. So konkludeer Charles Hodge⁴²⁷) "These are different forms of expressing the idea that conformity to Christ is the end to be attained. We are to grow so as to be conformed to him, ta panta, as to all things. Him, 'who is the head, viz. Christ'. We are to be conformed to our head - because he is our head, i.e. because of the intimate union between him and us".

Hier word dus gewys op die intensiewe volheid, die volwassenheid en rypheid van die gemeente waarop die hele opbou gerig is. Dit omvat dus 'n volwasse word, 'n standvastig word in die geloof en die heilswaarhede van die Evangelie asook 'n bekleding met die nuwe mens wat na die beeld van God geskape is,⁴²⁸) met die negatiewe keersy daarvan, naamlik die aflê van die oumens.⁴²⁹)

Hierdie ontwikkeling hou dus ook in die ontgroeiing aan die

(vleeslikheid), wêreldsgesindheid. Daarom die beskuldiging van die apostel Paulus aan die gemeente van Korinthe: "Broers, ek kan met julle nie praat soos met mense wat hulle deur die Gees van God laat lei nie, ek moes praat soos met wêreldse mense, soos met kindertjies in die geloof in Christus".⁴³⁰⁾ Hulle moes dus al hierdie toestand ontgroei het in 'n grotere mate as waarin hulle nog op daardie stadium verkeer. Vandaar ook die opdrag aan die Galasiërs: "Laat julle lewe steeds deur die Gees van God beheers word, dan sal julle nooit swig voor begeertes van julle sondige natuur nie".⁴³¹⁾ Dit beteken dat hulle hul handeling en gedrag deur die Heilige Gees moet laat beheers, dan sal hulle nie herhaaldelik swig voor die begeertes van die sondige natuur, wat hulle juis geroepe is om af te lê nie - 'n proses wat voortdurend by hulle aan die gang moet wees, anders vertoon hulle nie die beeld van hul Hoof, Christus nie.

Toeneem in kennis

'n Verdere belangrike aspek van die opbou van die gemeentede bestaan in die toename en vermeerdering in kennis. Die apostel Paulus bid daarvoor vir die gemeente in Kolosse: "Daarom, van die dag af dat ons van julle gehoor het, hou ons ook nie op om vir julle te bid nie. Ons vra God dat julle, deur al die wysheid en die insig wat die Gees gee, tot volle kennis kan kom van wat sy wil is. Ons bid dat julle tot eer van die Here sal lewe deur net te doen wat Hy verlang. Mag julle vrugbaar wees in elke goeie werk en toeneem in die kennis van God".⁴³²⁾ Om te kom tot volle kennis van die wil van God, veronderstel insig in dit wat Hy daaromtrent gegee en geopenbaar het in sy Woord. Die inhoud van die kennis is dus die wil van God en die gevolg daarvan is om waardig voor die Here te wandel en vrugbaar te wees in elke goeie werk terwyl daar 'n toename is, (auksanomenoi - groei), in die kennis van God. Eduard Schweizer⁴³³⁾ vat dit so saam: "Die Erkenntnis Gottes ist dann also der Grund, aus dem heraus Frucht und Wachstum in guten Werken möglich wird". Wanneer die gemeente met hierdie kennis vervul is, d.w.s. dat die wil van God vir hulle duidelik en helder voor die gees staan, sal hulle nie op 'n dwaalspoor gebring kan word, soos wat daar in Kolosse 'n groot gevaar was nie, maar sal hulle weet wat hulle te doen staan en nie maklik tot

twyfel gebring word nie.⁴³⁴⁾ In verband met die stelling: "deur al die wysheid en die insig wat die Gees gee"⁴³⁵⁾ sê Herman Ridderbos.⁴³⁶⁾ "De toevoeging bedoelt deze kennis nog nader te omschrijven in de zin van een juiste praktische toepassing van het geloof en van een inzicht of onderscheiding, die niet meer uit hun oude heidense bestaanswijze, maar uit de heerschappij van de Geest over hen voortkwam ... Die omzetting van het leven door het evangelie vraagt een volkomen nieuwe oriëntering in alle verhoudingen. Met de bereidheid hiertoe moet God ook het inzicht schenken".

Omdat die gemeentelede in Kolosse pas tot geloof gekom het,⁴³⁷⁾ en daar 'n groot en ingrypende verandering in hulle lewens plaasgevind het, het hulle ook 'n nuwe lewensoriëntering nodig vir die lewe in die koninkryk van God waartoe hulle nou oorgebring is uit die duisternis.⁴³⁸⁾ Hierdie oriëntering en vorming ontvang hulle wanneer die wil van God aan hulle bekend word. Tegelyk hiermee het hulle ook nodig om in die kennis van God te groei,⁴³⁹⁾ d.w.s. hulle moet almeer leer ken wie God is en wat Hy hulle in sy groot genade en verlossing in Christus gegee het.⁴⁴⁰⁾ Hierdie toename (opgroei) in die kennis van die wil van God, om nl. waardig voor Hom te wandel, vind ons ook in verdere uitsprake aan die Kolossense.⁴⁴¹⁾

Die opbou van die gemeente bestaan dus hier in die vermeerdering van die kennis omtrent God Self, sowel as van sy wil vir die daaglikse lewenswandel. In die tweede Petrus-Brief vind ons ook 'n heel besondere verwysing met betrekking tot die toename in kennis: "Sorg daarenteen dat julle steeds toeneem in die genade en kennis van onse Here en Verlosser, Jesus Christus. Aan Hom behoort die heerlikheid, nou en tot in ewigheid! Amen".⁴⁴²⁾ Dit word gestel teen die agtergrond van die voorafgaande waarskuwing om nl. op te pas dat die gemeentelede nie meegesleep word deur die dwaling van beginsellose mense en die gelowiges gevolglik beroof word van hulle eie standvastigheid nie.⁴⁴³⁾

Die gemeente het van die Here hulle bepaalde staanplek ontvang,⁴⁴⁴⁾ wat vir hulle standvastigheid moontlik maak, daarom moet hulle nie toelaat dat hulle meegesleep word deur die dwaling van beginsellose

mense en also van hierdie standvastigheid beroof word nie.⁴⁴⁵⁾ Hulle moet egter nie alleen staande bly nie, maar toeneem (groeï) in die genade en kennis van die Here en Verlosser, Jesus Christus, as hulle van hierdie verval bewaar wil bly. Daarom speel die kennis, (epiqnōsis en qnōsei), so 'n belangrike rol in hierdie brief. "Mag daar vir julle genade en vrede in oorvloed wees deur julle kennis van God en van Jesus ons Here".⁴⁴⁶⁾ "Sy goddelike krag het ons alles geskenk wat ons nodig het om te lewe en Hom te dien. Dit kom deurdat ons Hom ken wat ons geroep het deur sy heerlikheid en mag".⁴⁴⁷⁾ "As julle dit alles besit en dit neem steeds toe, sal julle met ywer en met vrug ons Here Jesus Christus beter leer ken".⁴⁴⁸⁾ "Mense wat van die besmetting van die wêreld vrygekom het deurdat hulle ons Here en Verlosser, Jesus Christus, leer ken het ...".⁴⁴⁹⁾ Dan weer in 3:18 soos reeds aangehaal. Omtrent hierdie genade en kennis sê Walter Grundmann⁴⁵⁰⁾ "Die Erkenntnis unseres Herrn und Retters Jesus Christus wird ebenfalls als eine wachsende und in ihrem Wachsen stärkende und erhaltende Kraft verstanden, denn Erkenntnis schliesst in sich das Kennenlernen und mit ihm das Hineinwachsen in den, den man kennenlernt. Wachsen in Erkenntnis ist Zunahme in personaler Verbundenheit". Die groei in die kennis van die Verlosser bestaan daarin dat Jesus vir die gelowige altyd meer en meer geopenbaar word namate hulle dieper ingelei word in die volle heil wat Hy vir hulle verkry het soos dit veral in hoofstuk 1 verse 3-11 gestel word. Na dié mate wat hulle hul Saligmaker altyd beter leer ken, sal hulle Hom altyd met groter liefde en beslistheid navolg en nie so geredelik deur die valse leraars van die lewenskoers weggelei word waarop Jesus Christus hulle gebring het en wil voort lei nie. Die kennis van die Verlosser, Jesus Christus, beteken egter nie alleen om die heilsfeite aangaande wat Hy vir ons gedoen het, te verneem nie, maar dit impliseer ook om ervaring van sy gemeenskap op te doen, omdat die omgang met die Woord van God (waarin die heil vervat is), beteken om in sy gemeenskap betrek te word. Hieromtrent sê Arnold Bittlinger⁴⁵¹⁾ "Die Erkenntnis wächst genau wie der Glaube durch die Erfahrung, die wir mit Christus machen. Erkenntnis Christi wächst nicht durch unsere Aktivität, sondern durch Gebet, d.h. durch stilles Ausruhen vor Gott, durch wunschloses Sich = Gott = Öffnen, ... Wer Jesus so in seinem Leben wirken lässt, der

wird Ihn viel besser kennenlernen als derjenige, der viele Vorträge über Jesus hört und viele Bücher über Ihn liest". Hier stem Herman Ridderbos⁴⁵²⁾ ook ooreen.

Omdat die gemeente van Christus nie bestaan uit private individue wat los van mekaar bestaan en onafhanklik hulle geloof belewe nie, maar wel in die allernouste gemeenskap met mekaar verbonde is, omdat hulle - elkeen afsonderlik en almal saam - in Christus bestaan, is die onderlinge opbou ook van so 'n groot belang. Daarom bestee die apostel Paulus ook so 'n besondere aandag aan hierdie aspek van die bestaan van die gemeente, "waarbij het vooral ook gaat om de rechte verhouding van gemeenschap en enkeling, om het ingevoegd worden en het functioneren van de enkeling in het geheel, maar waarbij een ieder het heil van de gemeente steeds opnieuw boven zijn eigen voorkeur en aanleg moet stellen, vlg. 1 Kor. 8:1; Rom 14:15, 19; Rom. 12:13 e.v.". Herman Ridderbos.⁴⁵³⁾

1.3.5.2 Aspekte rakende die opbou van die gemeente as liggaam van Christus

In verband met die opbou van die gemeente as liggaam van Christus is daar 'n paar aspekte wat van besondere belang is in hierdie verband, te wete die volgende: (1) Bevestiging en verstewiging op die fondament, Jesus Christus; (2) Versterking van die onderlinge eenheid en liefde; (3) Versterking en verdieping van die gemeenskap; (4) Die onderlinge vermaning en tug.

Bevestiging en verstewiging op die Fondament, Jesus Christus.

Omdat Jesus Christus die fondament en oorsprong (Hoof) van die gemeente is, moet die gemeente vir haar bestendigheid van bestaan en voortgaande ontwikkeling as sy liggaam, altyd hegteer en inniger aan Hom verbind word. Hierdie waarheid word byvoorbeeld voorgestel in die volgende uitsprake: "Want niemand kan 'n ander fondament lê as wat daar reeds gelê is nie. Die fondament Jesus Christus",⁴⁵⁴⁾ "Opgerig op die fondament van die apostels en die profete, 'n gebou waarvan Christus Jesus self die hoeksteen is".⁴⁵⁵⁾

"Ons sal in liefde by die waarheid bly en so in alle opsigte groeï na Christus toe. Hy is immers die Hoof, en uit Hom groei die hele liggaam".⁴⁵⁶) Aangesien julle dan Christus Jesus as Here, aangeneem het, moet julle in verbondenheid met Hom lewe, in Hom ge= wortel en op Hom gebou, vas in die geloof soos julle geleer is, en met dankbaarheid vervul".⁴⁵⁷)

Die werkwoord "bou", (epoikodomei), wat gebruik word in 1 Kor. 3:10, (2 keer) en :12, asook in Ko. 2:7, (epoikodomoumenoi), staan deur= gaans in die praesens, wat dui op die duratiewe, die voortgaande proses van opgebou word "in Christus". So ook ten opsigte van Kol. 2:6: "Wandel", (peripateite) en "bevestig", (bebaïoumenoi) wat ook deurgaans in die praesens staan en eintlik beteken: "wandel (voortdurend) in Hom!" en: "terwyl julle (voortgaande) in Hom be= vestig word". Die werkwoord: "gewortel" (erridzomenoi) is 'n perfektum participium wat die feit van die verlede stel, nl. dat die gemeente deur 'n daad, op 'n stadium, in Christus "gewortel" is, en dui dus die feitlike van die noue verbintenis met Hom aan. Die werkwoord "by die waarheid bly," (alētheuontes), in Ef. 4:15, is ook 'n praesens participium en beteken: "terwyl ons die waarheid betrag" of "... in die waarheid bly", "laat ons opgroei in Hom", (auksēsomen) - aor. I subjunktief, of ook: "Behoort ons op te groei in Hom...".

Uit die voorgenoemde Skrifgetuïenis is dit dus duidelik dat die opbou van die gemeente o.a. beteken dat daar 'n voortgaande proses van be= vestiging en verstewiging op die fondament, Jesus Christus, is omdat Hy die fondament en hoeksteen, asook die Hoof, d.i. die Oorsprong van die gemeente is. Herman Ridderbos⁴⁵⁸) sê hieromtrent die vol= gende: "Het gaat in de opbouw van de gemeente vóór alles om haar bevestiging in Christus, om de vastheid, die zij steeds meer dáaraan mag en moet ontleen, dat Christus haar fondament en haar levens= wortel is". Volgens Ef. 4:15-16 is dit ook duidelik dat die ge= meente as liggaam in geheel betrokke is (behoort te wees) in hierdie opbouproses. "Nee, ons sal in liefde by die waarheid bly en so in alle opsigte groei na Christus toe. Hy is immers die Hoof, en uit Hom groei die hele liggaam. Die verskillende liggaamsdele pas by mekaar en vorm saam 'n eenheid. Elkeen van hulle vervul sy funksie, en so bou die liggaam homself op in liefde". Tereg stel J.H.

Roberts⁴⁵⁹) dié waarheid soos volg: nl. "dat die hele liggaam met al sy lede betrokke is in die diens aan die woord van die waarheid om mekaar deur die waarheid te bevestig, te versterk, te konsolideer in dié waarheid, sodat almal tot volwasse standvastigheid sal kom".

Versterking van die onderlinge eenheid en liefde

Een van die fondamentstene van die nuwe gemeenskap van die heilsgemeente as eskatologiese volk van God is die liefde. Omdat die gemeente tot stand gekom het deur die verkiesingsdaad van God wat in sy grote liefde geskied het, daarom is die liefde ook die gawe van God wat Hy in sy begenadigde volk onderling laat belewe teenoor die neiging van die sondige natuur, nl. om God en die naaste te haat! Teen hierdie agtergrond word die gemeentes dan ook voortdurend in die Nuwe Testament daartoe opgeroep en opgeskerp dat die liefde al hulle onderlinge gesindhede en daad moet bepaal, want dit bind die gemeente saam en bou die gemeente op in 'n hegte gemeenskap tot eer van God en tot 'n getuigenis van sy Naam. Treffend stel Herman Ridderbos⁴⁶⁰) dit: "De liefde Gods, in Christus' zelfovergawe geopenbaard, en zich uitwerkend door de Heilige Geest in de liefde der gemeente, is het eigenlijke geheim en de duidelijkste gestalte van haar heiligheid; gelijk de gemeente omgekeerd in de gestalte van deze liefde het bewijs vertoont van door God verkoren en aan zijn zijde gesteld te zijn".

Geen wonder dat die apostel Paulus soveel nadruk lê op die beoefening van die liefde waardeur die onderlinge bande in die gemeente al stewiger gebind, en die gemeente alsoo versterk word as die liggaam van Christus nie. Ons verwys na enkele uitsprake: "Kennis maak verwaand, maar liefde bou op, (oikodomei)"⁴⁶¹) In 1 Kor. 13 word die liefde gestel as die allesoorheersende en allerbelangrikste gawe van die Heilige Gees; veral verse 1-3 en 8 en 13. In hierdie verband verklaar hy dan ook volgens 1 Kor. 12:24-25 dat God die liggaam sō saamgestel het sodat daar geen verdeeldheid in die liggaam mag wees nie, maar dat die lede gelyke sorg vir mekaar mag dra. Dit kan alleen as die liefde vir die ander oorheers en nie elkeen se eie belang nie. "Dien mekaar in liefde".⁴⁶²) Volgens Ef. 4:1-3 word die oproep gedoen om mekaar in liefde te verdra ten einde die eenheid van die Gees te bewaar. In Ef. 4:15 verklaar die apostel: terwyl

die gemeente in liefde by die waarheid bly groei hulle na Christus toe. Hy is immers die Hoof". Tot die Fillipense rig hy die op= roep: "maak dan nou my blydschap volkome deur eensgesind te wees: een in liefde, een van hart, een in strewe." ⁴⁶³⁾ Aan die gemeente in Kolosse rig hy die bevel: "Bo dit alles moet julle mekaar liefhê. Dit is die band wat julle tot volmaakte eenheid saambind". ⁴⁶⁴⁾

Van net soveel belang is dit dat die onderlinge eenheid in die gemeente bewaar en voortdurend versterk sal word, sodat die gemeente as bouwerk van God nie 'n losstaande eie-belangsoekende konglomerasie van mense word nie. Hierdie onderlinge eenheid word juis daardeur versterk wanneer die lede van die liggaam mekaar se belange op die hart dra en tot mekaar omsien. In verband hiermee vind ons o.a. die volgende uitsprake: "Moenie deur wat jy eet, iemand vir wie Christus gesterf het, laat verlore gaan nie". ⁴⁶⁵⁾ Hier word duidelik die selfsug en eiebelang bestry, omdat dit die geestelike heil van die medebroeder kan benadeel. Volgens Rom 15:2 moet elkeen die naaste behaag met die oog op wat goed is tot opbou (oikodomên), daarom moet ons mekaar aanvaar soos Christus ons ook aanvaar het tot eer van God (vers 7). Die apostel Paulus roep dan ook die Korinthiërs daartoe op dat niemand sy eie voordeel moet soek nie, maar elkeen die voor= deel van 'n ander. ⁴⁶⁶⁾ Verder wys hy dan ook daarop dat hy wat in 'n taal spreek, homself opbou (oikodomei), terwyl hulle eintlik moet probeer om uit te munt tot opbou (oikodomên) van die gemeente, ⁴⁶⁷⁾ omdat individualisme onvanpas is in die gemeente van Christus. Volgens 1 Kor. 12:25 moet die gemeente ook gelyke sorg vir mekaar dra sodat daar nie minderwaardigheid ⁴⁶⁸⁾ of meerderwaardigheid ⁴⁶⁹⁾ in die liggaam sal bestaan nie. Die Galasiërs word weer daarop gewys dat hulle dié lid wat in een of ander sonde val, moet reghelp met die gees van sagmoedigheid en mekaar se laste moet dra en also die wet van Christus, (d.i. die liefde) moet vervul. ⁴⁷⁰⁾ Die Efesiërs word opgeskerp om die eenheid van die Gees te handhaaf - (têrein - praes. inf. = voortdurend bewaar), deur in vrede met mekaar te lewe, ⁴⁷¹⁾ want die gemeente is één liggaam, en dit is één Gees, één Here, één geloof, één doop en één God en Vader van alma. ⁴⁷²⁾ Net so word die gemeente in Filippi opgeroep om nie iets te doen uit selfsug of uit eersug nie, maar in nederigheid moet die een die ander hoër ag as homself, terwyl elkeen nie aan sy eie belange moet dink nie, maar elkeen ook aan dié van ander. ⁴⁷³⁾

Voorgenoemde uitsprake dui vir ons baie uitdruklik daarop dat daar voortdurend gebou moet word aan die eenheid van die gemeente as die liggaam van Christus. In hierdie eenheid van bestaan in liefde van die gemeente van Christus, word geopenbaar dat God in Jesus Christus en deur die Heilige Gees die verskeurdheid wat deur die sonde tussen God en mens en tussen mens en mens ontstaan het, weer heel en herstel sodat die verwarring van Babel⁴⁷⁴ oorwin word deur God se eie heilswerk. So word ook die bede van Jesus, die Groot Versoener en Heiland bewaarheid en gedemonstreer, want juis hiervoor het Hy gebid: "dat almal een mag wees net soos U, Vader, in My is en Ek in U; dat hulle ook in Ons mag wees, sodat die wêreld kan glo dat U My gestuur het".⁴⁷⁵ Juis in die eskatologiese heilsgemeente word die mees uiteen-geskeurde dele van die mensheid (Jode en heidene) één deur sy versoening aan die kruis.⁴⁷⁶ "... en deur vrede te maak, het Hy in Homself die twee, (Jode en nie-Jode), tot een nuwe mensheid verenig. Deur sy dood aan die kruis het Hy 'n einde gemaak aan die vyandskap en dié twee met God versoen en tot een liggaam verenig". Tereg sê P.F. Theron⁴⁷⁷ "Omdat die gemeente deur die inwoning van die Gees 'n tempel van God is (1 Kor. 3:16), kan verdeeldheid binne die gemeente nie anders as 'vleeslik' (1 Kor. 3:4) bestempel word nie". Wanneer daar dus gebrek aan die eenheid in die ekklesia of plaaslik, of in die algemeen is, dui dit juis op die behoefte aan "opgegroeï na Christus toe",⁴⁷⁸ asook die nood aan die opbou met betrekking tot die eenheid, want die voortgaande, effektiewe opbou, bewerk juis verstewiging van die eenheid - 'n ander groei aan mekaar namate elkeen nader groei tot Christus.

Bevordering en verdieping van die gemeenskap

Die opbou van die gemeente hou ook in die bevordering (verstewiging of verinniging) van die onderlinge gemeenskap, want hierdie nuwe gemeenskap word gevorm uit mense van uiteenlopende karakter, herkoms en lewenstand. Alle verskille wat saambinding kan verhinder, moet nou wegval. Daarom sê die apostel aan die gemeente: "Deur hierdie geloof in Christus Jesus is julle nou almal kinders van God, want julle almal wat deur die doop met Christus verenig is, is met Christus bekleed. Dit maak nie saak of iemand Jood of Griek, slaaf of vry, man of vrou is nie; in Christus Jesus is julle almal een".⁴⁷⁹ Onmiddellik wanneer die Heilige Gees mense uit die verlore wêreld deel

gee aan die heil in Christus, bind Hy hulle saam in 'n nuwe gemeenskap - teenoor die skeurmakende werk van die diabolos, die skeurmaker, satan. So leer ons omtrent die eerste bekeerlinge op die Pinksterdag: "Hulle het hulle heelhartig toegelê op die leer van die apostels en die onderlinge verbondenheid, die gemeenskaplike maaltye en die gebede. ... Hulle het almal elke dag getrou by die tempel bymekaargekom, van huis tot huis die gemeenskaplike maaltye gehou, hulle kos met blydschap en in alle eenvoud geëet, en God geprys".⁴⁸⁰⁾

Vir die bevordering, uitbouing en verstewiging van hierdie gemeenskap is dit nou belangrik om die antwoord te kry op die vraag: Waarin bestaan hierdie gemeenskap? Wat is die fondament - die grond - die oorsprong - van hierdie gemeenskap? Eers as ons daaromtrent sekerheid het, kan ons bepaal hoe dit versterk kan word. Uit die vorming van die gemeente in die Skrif is dit dan duidelik dat daar 'n paar elemente van beslissende belang is: (1) Hierdie nuwe gemeenskap ontstaan deur die roep wat van God uitgaan tot 'n verlore mensheid. Byvoorbeeld: "Want jy is 'n volk heilig aan die Here jou God; jou het die Here jou God uitverkies om uit al die volke wat op die aarde is, sy eiendomsvolk te wees."⁴⁸¹⁾ "Aan God, die Vader van ons Here Jesus Christus, kom al die lof toe! Hy het ons in Christus geseën met al die seëninge van die Gees wat daar in die hemel is. So het Hy, nog voordat die wêreld geskep is, ons in Christus uitverkies om heilig en onberispelik voor Hom te wees".⁴⁸²⁾ Omdat die vorming van hierdie gemeenskap van God uitgaan en in Hom die oorsprong het, kan dié gemeenskap alleen verstewig en verinnig word wanneer almal op Hom gerig is, en al hulle aktiwiteite rondom Hom sentreer en tot sy eer gedoen word. (2) Hierdie gemeenskap deel die gemeenskaplike waarheid dat hulle uitgered is uit hierdie goddelose wêreld,⁴⁸³⁾ dat hulle verlos is uit die mag van die duisternis.⁴⁸⁴⁾ Oor hulle is die oordeel en straf van God weggeneem.⁴⁸⁵⁾ (3) Hulle deel gemeenskaplik die verlossing in Christus Jesus.⁴⁸⁶⁾ (4) Hulle deel in die gemeenskaplike erfenis.⁴⁸⁷⁾ (5) Hulle gemeenskap en samesluiting, is gegrond in die belydenis soos dit gestel word in die uitgawe: "Gemeentevormen en Gemeenteopbouw."⁴⁸⁸⁾ "Wie echter luistert naar de Schriften ontdekt dat dāār de gemeenschap heel andere fundamenteen heeft. Zij was immers gegrond in de belijdenis: 'Een lichaam en één roeping die hoop geeft, één Heer, één geloof, één doop, één God

en Vader'. Dat relativerende allerlei maatschappelijke, culturele, etniese, rasiale teenstellingen en verskillende en so werd deur die Geest die gemeenskap een ... geskenk. In ieder geval werd zij niet georganiseerd". (Dit na luid van Ef. 4:4-6).

Kortweg kan ons dus sê dat hierdie gemeenskap ontstaan uit die heil van God in Jesus Christus deur die Heilige Gees gerealiseer in die lewens van mense, en daarom word hierdie onderlinge gemeenskap alleen gevoed, gesterk verdiep en geïntensiveer wanneer daar geleef, ge-kommunikeer en gekonsentreer word rondom hierdie gegewene. Hierdie onderlinge gemeenskap word nie gevoed en verstewig bloot rondom 'n gewone maaltyd of teesessies nie, want hy het sy oorsprong, sy ontstaan en lewe nie daarin nie. Hierdie gemeenskap word alleen bevorder en telkens opnuut beleef vanuit en rondom die gemeenskap met Jesus Christus, die Saligmaker. Daarom skrywe die apostel Johannes "Hom wat ons gesien en gehoor het, verkondig ons aan julle, sodat julle aan ons gemeenskap deel kan hê. En die gemeenskap waaraan ons deel het, is met die Vader en met sy Seun Jesus Christus. ... Maar as ons in die lig lewe soos Hy in die lig is, het ons met mekaar deel aan dieselfde gemeenskap en reinig die bloed van Jesus, sy Seun, ons van elke sonde".⁴⁸⁹⁾

Pragtig stel Theo Sorg⁴⁹⁰⁾ dit: "Der Heilige Geist wirkt nicht als Sektenstifter. Er führt nicht in die geistliche Vereinzelung, er bringt zur Gemeinde. Er beruft nicht nur zum Glauben, sondern versammelt die Einzelnen zur Gemeinschaft der Glaubenden. Er macht uns zu Menschen, in deren Leben etwas sichtbar wird von den 'Früchten des Geistes' (Gal. 5,22), zu Menschen, die einander dienen, jeder mit seiner besonderen Gabe. (1 Petr. 4,10)".

Die onderlinge vermaning en tug betreffende die opbou.

Rondom die opbou van die gemeente speel die onderlinge vermaning en tug 'n baie essensiële en belangrike rol. Omdat die gemeente bestaan uit mense - mense wat nog in die vervalde wêreld van sonde en versoeking leef terwyl hulle ook nog in hulleself die sondige natuur omdra. Vanweë die feit dat daar altyd die moontlikheid van vergadering in die genade is,⁴⁹¹⁾ is dit ook nodig dat die gemeentelidende

voortdurend op mekaar sal ag gee,⁴⁹²⁾ en mekaar tot liefde en goeie werke aanspoor,⁴⁹³⁾ asook in gevalle van afwyking van die weg, mekaar vermaan en reghelp.⁴⁹⁴⁾ Arnold Bittlinger⁴⁹⁵⁾ gee omtrent die roeping van die ampte in hierdie verband 'n rake beskrywing: "Weil jedoch die Ortsgemeinde, die Gemeinde in ihrer irdischen Gestalt, aus Menschen besteht, deshalb kommt es immer wieder vor, dass zerstörende und störende Einflüsse in die Gemeinde eindringen, um sie innerlich zu zersetzen. Die Aufgabe eines Apostels und eines Bischofs besteht nun darin, diesen zerstörenden Einflüssen zu wehren, d.h. sie aufzudecken, vor die Gemeinde hinzustellen, um damit ein entsprechendes Handeln Gottes einzuleiten. Die Diener der Gemeinde handeln also auch dort in der Vollmacht Gottes, wo sie Sünde aufdecken, wo sie dem wehren, was zerstören will".

In verband met die onderlinge vermaning en tug in die gemeente is dit ook 'n spesifieke gawe van die Heilige Gees.⁴⁹⁶⁾ So lees ons in Rom. 12:6 en 8: "Ons het genadegawes wat van mekaar verskil volgens die genade wat God aan elkeen van ons gegee het. ... as dit is om te bemoedig, (parakalōn), laat ons bemoedig ...". En so ook in 1 Kor. 14:25 waar die gawe van die profesie, (prophēteuein) daartoe dien dat andere in die gewete aangespreek word (elengetai); tot selfondersoek kom, (anakrinētai), sodat die verborge dinge van sy hart aan die lig kom en hy tot God gebring word. Dit is egter ook 'n funksie wat aan die voorgangers, (leiers), in die gemeente toegeken is. Daarom skrywe die apostel aan die Thessalonicense: "Broers, ons vra julle: Erken die mense wat so hard onder julle werk en julle in opdrag van die Here lei en tereg wys".⁴⁹⁷⁾ Arnold Bittlinger⁴⁹⁸⁾ wys daarop dat hierdie charismatiese handeling 'n gevolmagtigde handeling van Jesus deur mense is om also sy gemeente op te bou, en vervolg dan: "Ziel allen vollmächtigen Handelns der Diener Christi ist die Auferbauung der Gemeinde. Dazu ist diese Vollmacht gegeben und nicht zur Zerstörung. Paulus schreibt in 2 Korinther 13,10: 'Mir hat der Herr Vollmacht verliehen zur Auferbauung und nicht zum Zerstören' (Vgl. auch 2 Kor. 10,8)". J.J. de Klerk⁴⁹⁹⁾ stem ook hiermee ooreen t.o.v. die funksie van die gesagsinstansies.

Voorgenoemde onthef egter nooit die gemeentelede self van die roeping en verantwoordelikheid tot onderlinge vermaning nie, juis omdat dit ook die opbou van die hele gemeente dien. Vandaar die opdrag aan

die Thessalonicense: "Praat mekaar moed in (parakaleite) en versterk mekaar dan met hierdie woorde, soos julle trouens reeds doen".⁵⁰⁰⁾ En dan weer: "Ons druk julle dit op die hart, broers: Wys die leeglêers onder julle tereg, (noutheteite), praat die kleinmoediges moed in, (paramoutheisthe), help, (antexesthe), die swakkes, wees met almal geduldig, (makrothumeite)".⁵⁰¹⁾ So ook: "Leer en onder-rig, (nouthetountes), mekaar...".⁵⁰²⁾ En dan weer in Hebreërs: "Julle moet mekaar elke dag aanspoor, (parakaleite), sodat niemand van julle deur die misleiding van die sonde verhard word nie".⁵⁰³⁾

Sonder die volgehoue onderlinge vermaning en tug in die gemeente van Christus sal daar 'n sieklike toestand intree terwyl die groei nie sal kan plaasvind nie. Want in die proses van opgroei in Christus - die Hoof - beteken dit juis dat die sondige aard voortdurend gekruisig word, en die lewe almeer onder die heerskappy van die Heilige Gees gestel word.⁵⁰⁴⁾ Hiervoor is dit egter noodsaaklik dat daar 'n skerpe bewussyn van sonde in die gemeente sal wees, en dit moet aangewakker word deur die volgehoue onderlinge vermaning en tug want dit bring voortdurende waaksaamheid en heiliging in die gemeente tot stand. Also word die gemeente opgebou in die aller heiligste geloof, en is daar nie geleentheid vir stagnasie en veragtering in die genade nie. Teen hierdie agtergrond moet veral die voorgangers in die gemeente voortdurend waaksaam wees, om in die Naam van Christus Jesus die tug noulettend en met sagmoedigheid en liefde⁵⁰⁵⁾ in die gemeente toe te pas. Paslik sê Arnold Bittlinger⁵⁰⁶⁾ "Wer das Heilige antastet, wer die Gemeinde verdirbt, verdirbt sich selber (Vgl. 1 Kor. 11,27-32). Alle Kirchengenossen dient dazu, dass die Gemeinde nicht verderbt wird. Die Kirchengenossen dient jedoch nicht nur der Bewahrung der Gemeinde, sondern auch der Errettung des Sünders. Wenn Sünde ungestraft bleibe, dann hiesse das, dass der Sünder auf seinen verkehrten Weg bestätigt würde ... Die Verantwortlichen in der Gemeinde laden jedoch Schuld auf sich, wenn sie meinen, sie könnten dieses vorläufige Handeln dem Sünder ersparen. Gerade dadurch würde sie den Sünder ins Verderben führen. Sie helfen ihm damit nicht, sondern sie vernichten ihn dadurch".

Juis deur die onderlinge vermenging en tug word die gemeente opgebou en verrys dit tot 'n heilige tempel vir die Here - as 'n huis waarin

God deur sy Gees woon.⁵⁰⁷⁾

3.6 Die uitbreidende opbou (bouwerk).

Met die opbou van die ekklesia as eskatologiese volk van God word nie alleen die interne opbou bedoel nie, maar ook die uitbreidende bouwerk wat van net soveel belang is. In die eskatologiese heilstyd wat met die koms van Christus, die Verlosser, binnegegaan is, is dit die Drie-enige God wat besig is om deur die aankomende eeue heen,⁵⁰⁸⁾ deur alle geslagte, en onder alle volke en tale,⁵⁰⁹⁾ sy uitverkorenes te versamel as sy eiendomsvolk.⁵¹⁰⁾ Hierdie voortdurende heilshandeling van die Drie-enige God - Vader, Seun en Heilige Gees - is 'n insamelingsproses; 'n voortgaande opbou wat nooit begrens word deur 'n bepaalde tyd in die geskiedenis of tot 'n bepaalde deel van die mense-wêreld of span van die eeue nie; dit kom tot vervulling op die moment van die wederkoms. Eers dan sal die opbou van die liggaam van Christus,⁵¹¹⁾ voltooi wees, en die gebou van God,⁵¹²⁾ die heilige tempel van die Here,⁵¹³⁾ afgerond daar staan. Dit gaan dus in die opbou van die ekklesia ook om die "extensief-missionaire gezichtspunt, dat so nauw met de heilshistorische achtergrond van het goddelijke bouwerk is verbondend, meermalen ook in het nieuwtestamentische opbouwbegrip aanwezig is, blijkt een enkele maal ook uit het paulinische spraakgebruik, Rom. 15:20"⁵¹⁴⁾ A. Noordegraaf⁵¹⁵⁾ wys ook op die noue verband tussen die versterkende en uitbreidende opbou van die gemeente en stel dit dan soos volg: "Wat de gemeenteopbouw betreft blijkt immers, zowel uit de Handelingen der apostelen als uit de brieven van Paulus, Petrus, Johannes, dat de opbouw der gemeente zowel verdiepend als wervend is, zowel intensief (versterking van het geloof) als extensief (uitbreiding van het ledetal). Er is dan ook geen tegenstelling te bespeuren tussen het bewaren en het vermeerderen, tussen het consoliderende en verdiepende aspect van het gemeentelijke leven en het missionaire, vermeerderende. Wij hebben hier helaas uitgedrukt wat naar Gods bedoelen bijeenhoort. Handelingen 9:31; 20:32; 1 Korinthiërs 14:2; 1 Petrus 2:5 v.v. laten duidelijk zien dat deze twee aspecten bijeenhoren". J.H. Roberts⁵¹⁶⁾ wys ook daarop dat dit in die uitbreidende opbou wat in Ef. 4:13 en 16 genoem word, daarom gaan dat "die opbou van die liggaam van Christus voortgaan totdat die voltotaal van die

hēmeis, van die Godsvolk, aangekom het by die geloofsunie waar die Seun van God as Redder geken word, en wat beteken die akseptering van die kerygma en die toetreding tot die een gemeente wat, geïnkorporeerd in Christus, 'n volmaakte man is, die draer van die volle seën van Sy heilswerk". Dit gaan dus om 'n struktuur wat in wording is, en opgebou word na die voltooide stadium toe wat van dag tot dag en van eeu tot eeu voortgaan. Dit gaan om 'n numeriese groei totdat die somtotaal van die uitverkorenes van God ingebou is as 'n huis waarin God deur sy Gees woon (Ef. 2²²). H.H. Ulrich⁵¹⁷ stel dit sō: "Praktisch bedeutet dieses Wachstum, dass immer mehr Menschen zur Gemeinde 'hinzugetan' werden (Apg 2,47) und dass zugleich die Fähigkeit der Gemeinde wächst, den ihr Übergegebenen missionarischen Auftrag zu erfüllen und das Evangelium allen Menschen zu bringen. ... Es mag Manchen verwundern, dass damit auch das numerische Wachstum der Gemeinden gemeint ist. Aber die Bibel lässt daran keinen Zweifel".

Voortdurend moet die eskatologiese heilsgemeente dus besig bly met die verkondiging vandie heil in Christus "tot die voleinding van die wêreld".⁵¹⁸ Juis daarom gaan die belofte van Jesus Christus dat Hy nl. met sy volgelinge sal wees "tot die voleinding van die wêreld" gepaard met die opdrag: "Gaan dan na al die nasies toe en maak die mense my dissipels: doop hulle in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees, en leer hulle om alles te onderhou wat Ek julle beveel".⁵¹⁹ Juis hierdie belofte impliseer: Solank as wat Jesus Christus met Sy gemeente is, sal hierdie aksie van "dissipels maak", voortgaande proses in die ekklesia wees. Want dit is immers Hy wat in en deur die gemeente werk, om hierdie bouwerk tot stand en tot voltooiing te bring. Treffend en waar stel Edmund Schlink⁵²⁰ dit: "Die Kirche ist, indem Jesus Christus, der Gekreuzigte und Auferstandene, ständig neu an ihr handelt Die Kirche ist, denn Christus ruft sein Volk heraus aus der Welt. ... Er ist als der Lebendige in seiner Kirche gegenwärtig. In Christus lebendiger Gegenwart hat die Kirche ihr Sein". ... "Solange die Zeit der Gnade währt, solange die Menschheit noch vor der Ankunft des Weltenrichters steht, ist das letzte entscheidende Wort nicht gesprochen, sondern Gott treibt durch sein Gebieten, Richten und Töten hin zur Rettung durch den Glauben an das Evangelium". Christus handel

voortdurend reddend deur sy gemeente heen in 'n wêreld van verlore=heid en wanhoop - dit is die taak van opbou waarmee die gemeente gehoorsaam en ywerig besig moet wees - daarin vind hy sy bestemming op aarde in die eskatologiese heilstyd. Edmund Schlink⁵²¹⁾ sê verder dat die Heilige Gees as't ware deur die charismatiker die bevel gee wie Hy gestuur wil hê en waarheen Hy wil stuur en "In der Sendung dienen Menschenwort und Menschenhände als Werkzeug des sendenden Gottes. Gott beruft durch den Mund und die Hand der Kirche als durch sein Werkzeug. Hand. 1:24 v.v.; 13:2; 20:28".

Daar moet dus 'n werfkrag wees wat van die gemeente uitgaan om dié wat nog vir hulle buite die gemeente, in die verlore wêreld bevind, in te bring en in te bou in die heilige tempel van die Here.⁵²²⁾ Hierin moet nie slegs 'n groepie uitgesonderde "ampte" betrokke wees nie, maar die gemeente as geheel en elke lid kragtens sy verbonden=heid aan die liggaam van Christus.⁵²³⁾ Tereg sê Arthur Stephan⁵²⁴⁾ "Der Heilige Geist erweckt den Menschen, einen jeden in der Gestalt und zu der Aufgabe, die er gerade ihm zudenkt. Er begnadet ihn mit den entsprechenden neuen Fähigkeiten, Freiheiten und Kräften. Er beschenkt mit solcher Begabung des einzelnen Christen die ganze Christliche Gemeinde. Er vertieft uns bereichert ihr gemeinsames Leben, er bevollmächtigt sie zur Durchführung der Sendung in die Welt".

Werner Krusche⁵²⁵⁾ sê met betrekking tot die doel van die toerusting van die gemeentelede: "Nicht als Hilfsmannschaft des Pfarrers für kirchliche Innenfunktionen nach Dienstschluss, sondern zu Boten und Werkzeugen Jesu Christi in den Sachbereichen der Welt". Juis daartoe dien die interne opbou van die gemeente sodat die gemeente (lede) tot volwassenheid kom,⁵²⁶⁾ en hulle as mondige mense in Christus in staat kan wees om deel te neem aan die werwende aktiwiteit van die gemeente van Christus in haar opbouende taak in die wêreld. Daarom stel die apostel dit so duidelik aan die gemeente van Efese, nl. dat die doel van die funksie van die voorgangers is, om die gelowiges toe te rus vir hulle diens en vir die opbou van die liggaam van Christus".⁵²⁷⁾

Vandaar dat die strukture van die gemeente ook so belangrik is. Want die strukture van die gemeente kan sodanig van aard wees dat

dit die werfkrag van die gemeente en die vrye werking van die Heilige Gees verhinder, soos wat Werner Krusche⁵²⁸) tereg daarop wys: "Es gibt offensichtlich Strukturen, die dem Wort den Zugang zur Gemeinde, der Gemeinde den Zugang zu den anderen und den anderen den Zugang zur Gemeinde erschweren oder gar verunmöglichen. Die Gemeinde predigt nicht nur mit ihrer Verkündigung, sondern auch mit ihren Strukturen, und diese können sich geradezu gegenmissionarisch auswirken". In hierdie verband noem Eberhard Winkler⁵²⁹) 'n belangrike beginsel nl. dat die strukture van die gemeente moet dien om "aufnahmefähig, ausstrahlungskräftig und aussendungstüchtig zu sein. Falsch ist es, wenn das Missionarische als Strukturprinzip isoliert und verabsolutiert wird, so dass die 'Sendung' die 'Sammlung' verdrängt".

Dit is met die oog op hierdie uitbreidende taak van die ekklesia dat Jesus Christus, die Hoof van die gemeente, dit so gereël het dat die lede van sy liggaam - individueel en in totaal - toegerus word met die gawes wat die Heilige Gees meedeel. Daarom is die gawes (charismata) weer op hul beurt bestem tot innerlike opbou, sowel as tot die uitbreidende opbou van die volk van God in die eindtyd. Want alleen wanneer die Gees die gemeente intern toerus en opbou, word die gemeente bekwaam gemaak en in staat gestel om werwend in die wêreld te bestaan. Die twee groot en uitstaande kenmerke van die eskatologiese heilsgemeente van Jesus Christus waarin die Heilige Gees lewend en kragtig werksaam is, is daarom altyd weer die volgende: (1) 'n Lewende dinamiese aksie binne die gemeente rondom die interne opbou, sodat daar nie alleen 'n goed georganiseerde gemeente bestaan nie, maar 'n deeglik opgeboode gemeente! (2) Aktiewe, lewende, toegeruste en opgeboode gemeentelede wat die taak van die uitbreidende opbou van die gemeente van Christus effektief uitvoer. 'n Dinamiese gemeente dus, met 'n werfkrag vir die koninkryk van God midde in 'n verlore wêreld, omdat hulle geword het tot instrument in die herskeppende Hand van God. Juis waar en wanneer die gemeente besef dat hy liggaam van Christus is wat vir hierdie doel, (die doel van God-drie-enig!), in die eskatologiese heilstyd bestaan, sal die gemeente in genoemde verband voortdurend ywerig besig bly. Tereg stel David J. Bosch⁵³⁰) dit in hierdie verband soos volg: "Sending, eskatologies verstaan, wil egter juis die Kerk se roeping en verantwoordelikheid in die wydste moontlike konteks plaas: tot aan die

eindes van die aarde en tot aan die einde van die tyd. In die plek van die apokaliptiese selfbewing met die oog op die einde, tree die sending van die gemeente. Sending wil as eskatologiese gebeure die kerk se aandag daarop vestig dat haar taak nooit afgehandel is nie. ... Die sending van die gemeente in die wêreld in is die enigste antwoord van Jesus op die vraag na die datum van die aanbreek van die Koninkryk (Hand. 1:6-8). Wag op die einde is nooit iets passiefs nie, maar hoogste aktiwiteit in die hede. Om in die wêreld besig te wees, is een van die belangrikste maniere waarop ons ons vir die koms van Christus kan voorberei".

Die uitbreidende opbou van die gemeente bestaan daarin dat die bekeerlinge uit die ongelowige en heindense wêreld voortdurend ingebou word in die gemeente van Christus Jesus, na luid van Efesiërs 2:19-22. Die eskatologiese heilsgemeente wat instrument in die Hand van die Drie-enige God is in die opbou van sy volk, weet: "die sending van die Seun beteken 'n nuwe vorm van Gods bemoeienis met die wêreld. Meer nog, dit is Gods laaste en defenitiewe bemoeienis. Sedert die koms van Christus kan ons nie meer 'n verlossing anders as die een wat Hy ingelui het, verwag nie en ook geen ander verlosser nie. Jesus as Sendeling is dus tegelyk die model vir ons sending (die inkarnasie) as die fundering daarvan".⁵³¹ Omdat Jesus Christus deur die Heilige Gees blywend in die heilsgemeente teenwoordig is, is dit Hy wat die ekklesia maak tot instrument in hierdie opbou-proses. Dit is nie 'n groep mense wat uit "roepingsbewustheid" of uit enige ander motief hiermee besig is omdat die Verlosser en wêreld-Redder nou "weg" is en hulle sy "bevele" moet uitvoer nie. Die ekklesia is liggaam van Christus"⁵³² waarin Hy woon en wat deur die Heilige Gees daartoe gemaak is.⁵³³ Dit beteken dat hierdie liggaam hierdie besondere aktiwiteite uitvoer omdat die Gees die liggaam deurdring en hierdie aksies opwek.

Waar en suiwer stel David J. Bosch⁵³⁴ hierdie nuwe werklikheid: "Die kerk is die 'een nuwe mens(heid)' (Ef. 2:15) uit Jode en heidene en die proses waarlangs hierdie nuwe mensheid tot stand kom, noem ons sending". ... Dit beteken dat die gemeente nie eers dán met sy taak van uitbreidende opbou besig is wanneer sy "uitgaan" na die eindes van die aarde nie; maar sy is dit wanneer sy in haar daaglikse bestaan die oproep tot alle ongelowiges in haar leefwêreld

Taat uitgaan" "Versoen julle met God".⁵³⁵⁾ Daarom sê David J. Bosch⁵³⁶⁾ tereg: "Ons lewe in die wêreld is daarom lewe-in-sending".

3.7 Die Einddoel Van Die Opbou

Op die vraag na die einddoel van die opbou van die gemeente kan ons alleen dān 'n suiwere antwoord verkry wanneer ons vra wat die Here-God se doel met hierdie opbou van die gemeente is. Dit het Hy aan ons geopenbaar in Jesus Christus, soos wat ons dit veral beskrywe vind in Efesiërs 1:9-10: "Hy het kragtens sy besluit en voorneme aan ons die geheimenis van sy wil bekend gemaak en dit deur Christus tot uitvoering gebring op die tyd wat Hy daarvoor bepaal het. Sy bedoeling was om alles wat in die hemel en alles wat op die aarde is, onder een hoof te verenig, naamlik onder Christus". Met ander woorde, dit is God se bedoeling om uiteindelik alles wat in die hemel en op die aarde is, onder een Hoof te verenig, n.l. Christus. In hierdie verband is dit dan van besondere betekenis wanneer ons verder in dieselfde hoofstuk lees: "Aan Hom het God alles onderwerp, Hom bo alles verhef en Hom aangestel as hoof van die kerk. Die kerk is sy liggaam, die volheid van Hom wat alles in almal vervul".⁵³⁷⁾ Dit verklaar aan ons die volgende, n.l.: In die verhouding wat daar nou reeds in die geskiedenis tussen Christus Jesus en sy gemeente tot stand kom deur die verlossing,⁵³⁸⁾ openbaar God waarheen Hy met die kosmos - die gehele geskape, maar afvallige wêreld - op pad is. (Soos reeds aangedui in paragraaf 1.2.5.1). Daarom bou God sy gemeente op aarde wat dien as die (voorlopige) teken van die uiteindelijke doelwit wat God met die ganse kosmos het. Van hieruit gesien is die proefskrif van P.F. Theron⁵³⁹⁾ van soveel belang en so uiters aktueel vir die gehele kerk van alle tye, omdat hy daarin die volle betekenis aandui van wat God se bedoeling is met die opbou van die ekklesia in die tyd en wat die uiteindelijke bestemming van die ekklesia is. Hy sê o.a. van Die Kerk as teken⁵⁴⁰⁾ die volgende: "As die aards-historiese bestaanswyse van Jesus Christus is volgens Barth die gemeente die 'Gleichnis' van Christus en het as gelykenis van die profesie van Christus, self ook 'n profetiese karakter vir die wêreld. Die kerk is die voorlopige daarstelling van die heiliging van die ganse mensheid en van die roeping van die ganse skepping. ... Die Kerk is nie die saak self waarom dit gaan nie. Die saak

self is die heil in Christus wat in die hemel verborge en in die wederkoms geopenbaar sal word nl. die ewige lewe, die koninkryk van God waaraan die ganse skepping deel het". En dan stel hy dit ook so dat die gemeente "die profesie is van die redding van die kosmos".⁵⁴¹⁾

So verklaar A.A. van Ruler⁵⁴²⁾ ook in verband met 1 Kor. 15:28: "Aan alles komt een einde, ook aan het evangelie, het kruis en het christendom". Die saak waarom dit gaan in die opbou van die ekklesia is dus nie die gemeente per sē of die Christendom as so= danig nie. Die doel met die opbou van die gemeente is, nl. dat God-drie-enig daarin 'n bepaalde openbaring gee aangaande sy wil vir en met die in-chaosvervalle-kosmos. Asook dat Hy in en met die opbou van die ekklesia openbaar dat Hy die mens nie wil prysgee aan die verval nie, maar uit die teenswoordige bese wêreld uitred,⁵⁴³⁾ en dat Hy die God van ontferming en barmhartigheid is. Want "So is dit goed en aangenaam voor God, ons Verlosser, wat wil hē dat alle mense gered word en tot kennis van die waarheid kom".⁵⁴⁴⁾

In lyn hiermee sē Van Swigchem⁵⁴⁵⁾ aangaande die eskatologiese motief van die sendingtaak van die gemeente: Daar is geen rus voordat die eindes van die aarde bereik is nie. Rom. 10:18. Die missionêre arbeid van die gemeente sien uit na die "plerōma tōn kairōn" - Ef. 1:10 (N.B. Ef. 1:17-23). "De gemeente is als groeiende, als missionerende gemeente het zichbaar zich realiserende einddoel Gods (N.B. Ef. 4:10, 13 en 11)". Die skeppingswil en -doel van God word in die eskatologiese heilsgemeente geopenbaar, en dit sien ons veral in uitsprake soos die volgende: "God het die wêreld so lief gehad dat Hy sy enigste Seun gegee het, sodat dié wat in Hom glo, nie verlore mag gaan nie, maar die ewige lewe kan hē".⁵⁴⁶⁾ En: "Hierin is God se liefde vir ons geopenbaar; sy enigste Seun het Hy na die wêreld gestuur sodat ons deur Hom die lewe kan hē".⁵⁴⁷⁾ Hier is die uitspraak van Kol. 1:19-22 van so gewigtige betekenis: "God het besluit om met sy volle wese in Hom te woon en om deur Hom alles met Homself te versoen. Deur die bloed van sy Seun aan die kruis het Hy die vrede herstel, deur Hom het Hy alles op die aarde en in die hemel met Homself versoen. Ook julle was voorheen ver van God en vyandig= gesind teenoor Hom, soos blyk uit julle sondige lewenswyse. Maar

nou het Hy ook julle met Homself versoen deurdat sy Seun as mens gesterwe het om julle heilig, sonder smet en onberispelik voor Hom te stel". Die versoening waarin die heilsgemeente tot God staan,⁵⁴⁸⁾ het dus kosmiese betekenis, omdat dit die teken is in die interim-periode van die groot uiteindelijke versoening waarin die gehele kosmos tot God gebring sal word deur die heilswerk van die Messias Jesus.

Teen hierdie agtergrond het die kruis en opstanding van Jesus Christus so 'n geweldige betekenis. Omdat in die kruis van Christus geopenbaar word dat die ou mens in sonde en onder die bose, geoordeel is en tengronde gaan asook die gevalle kosmos, maar dat juis in en deur Jesus Christus, die Middelaar, die nuwe mens - die versoende mens - 'n nuwe eeu tegemoet gaan en 'n nuwe toekoms deur God in Jesus Christus geskep word. En die aktuele waarheid hieromtrent is dat met die opstanding van Jesus die nuwe wêreld, die nuwe eeu, reeds begin het, en die nuwe toekoms reeds gerealiseer word. Telkens wanneer 'n verlore en vervalde sondaar-mens dus deur die verkondiging van die Evangelie en die genadewerk van die Heilige Gees met God versoen en ingelyf word in die eskatologiese heilsgemeente, word die tekens opgerig van die nuwe werklikheid, die nuwe wêreld en van die uiteindelijke doel van God met die gevalle wêreld. Also word in die opbou van die gemeente die Drie-enige God verheerlik as die Een wat die skepping en skepsel nie prysgee aan die verval nie, en wat sy oorspronklike skeppingsdoel nie laat misluk as gevolg van die sondeval nie, maar dit deurvoer omdat Hy nooit die werk van sy hande laat vaar nie.⁵⁴⁹⁾

Want die mens wat al&os in die ekklesia ingelyf word, word s&os ingelyf op grond van die heilsgesbeure wat in sy lewe 'n werklikheid geword het, nl. dat hy (sy) met Christus gekruisig, gesterwe en begrawe is, en met Hom opgestaan het in die nuwe lewe.⁵⁵⁰⁾ In hierdie opbou van die gemeente word dus reeds die einddoel van God geopenbaar.

In hierdie hele proses van opbou kry die uitsprake van Efesi&ers ook 'n heel besondere betekenis wanneer verklaar word dat die heidene deur Jesus Christus saam met die lede van die verbondsvolk van die O.T. op die een fondament en een hoeksteen⁵⁵¹⁾ ingebou word tot 'n heilige tempel vir die Here; tot 'n huis waarin God deur sy Gees woon. God bou dus sy volk uit die ganse menslike geslag omdat Hy die kosmos in totale omvang met Homself wil versoen (uiteindelik), en nie slegs 'n bepaalde volk of sektor daarvan wil red terwyl Hy die res van die volke

(buite die een volk - Israel} sondermeer prysgee aan die mag van die bose nie. Hierdeur word wel nie 'n al-versoening geopenbaar nie, maar 'n versoening wat 'n totaliteit in omvang het. Soos wat Roberts⁵⁵²⁾ dit stel met betrekking tot Ef. 4:13: Die opbou gaan voort totdat ons, oi pantes, toegetree het tot die eenheid van die Godsvolk. In die eskatologiese perspektief waarin die opbou hom uitstrek, gaan dit daarom dat die hēmeis van die Godsvolk in haar vol-totaal sal aankom by, sal toetree tot die geloofsunie van die Godsvolk. Totdat dit gebeur het, sal die opbou moet voortgaan. Dan pas is die gebou voltooi en is die lede van die liggaam van Christus deur die roeping van die Gees in die eskatologiese interim ingebring in die korporatiewe verband wat in Christus gekonstitueer is".

'n Ander aspek van die einddoel van die opbou is daarin geleë dat God in dit wat Hy deur die opgeboude (interne opbou) gemeente doen, die tekens oprig van die komende koninkryk. Wanneer daar mense uit die verlore wêreld tot Christus gebring word; wanneer siekes genees word; wanneer mense verlos en bevry word uit die mag van die bose, en wanneer die gemeente in die Naam van haar Hoof en Here, Jesus Christus, mense uit hulle nood, van lyding, armoede of verdrukking help kom, word geopenbaar dat God se uiteindelijke doelwit is, om die mens en die gevalle kosmos eenmaal finaal te bevry van al die nood en ellende wat deur die sondeval deel van hierdie lewe en hierdie wêreld geword het. In die opbou van die gemeente rig God dus die tekens op van die komende koninkryk wat eenmaal in sy finale gestalte daar sal staan. David J. Bosch⁵⁵³⁾ beskrywe dit soos volg: "Iemand wat weet dat God eendag alle trane sal afvee kan nie nou en hier in gelatenheid die trane van hulle wat ly en onderdruk word, aanvaar nie. As ons glo dat alle siekte eenmaal sal verdwyn, kan ons nie anders nie as om reeds nou en hier die oorwinning oor siekte in enkelinge en gemeenskappe te antisipeer. As ons aanvaar dat die vyand van God en mens, Satan, uiteindelik totaal oorwin sal word, sal ons nou reeds sy intriges in enkeling, gesin en samelewing ontmasker".

As laaste aspek van die einddoel van die opbou van die gemeente word o.a. genoem: "... sodat God ook in die tye wat kom, sou laat sien hoe geweldig groot sy genade is deur die goedheid wat Hy in Christus Jesus aan ons bewys het".⁵⁵⁴⁾ en dan: Wanneer alles dan aan die

Seun onderwerp is, sal Hy Hom ook self onderwerp aan die Vader wat alles aan Hom onderwerp het. So sal God alles in almal wees".⁵⁵⁵⁾ Dit alles doen God om ons weer daar te bring waar die vernieuwe skepping vir ewig sy lof en heerlikheid sal prys en besing voor sy troon.⁵⁵⁶⁾ Dit sal gebeur wanneer die einddoel van God se opbou van die gemeente voltooi is en die hele gebou, die heilige tempel vir die Here, gebou op die hoeksteen, Jesus Christus, daar sal staan.⁵⁵⁷⁾ Daarom "sien die skepping met gespanne verwagting daarna uit dat God bekend sal maak wie sy kinders is. Die skepping is immers nog aan verydeling onderworpe, nie uit eie keuse nie, maar omdat God dit daaraan onderwerp het. Daarby het Hy die belofte van hoop gegee: die skepping sal self ook bevry word van sy verslawing aan die verganklikheid, om so tot die vryheid te kom wat hoort by die heerlikheid van die kinders van God".⁵⁵⁸⁾ In hierdie opbou-proses van die gemeente en met die oog op hierdie einddoel van God Self, het Hy sy Heilige Gees aan die gemeente gegee om die gawes uit te deel wat hierdie bestemde opbou en hierdie einddoel moet dien.

SAMEVATTING - HOOFSTUK I.

Die Gemeente En Die Opbou Van Die Gemeente.

Waar dit in hierdie studie gaan om die funksionering van die charis= mata in die opbou van die gemeente, word eerstens aangetoon wat die gemeente is en daarna slegs daardie aspekte van die gemeente be= handel wat vir hierdie doel van belang is. Eerstens word dan die ekklesia in die Ou Testament behandel en daarna die ekklesia in die Nuwe Testament en aangetoon dat die gemeente van Christus uit die volk van God in die Ou Testament voortkom. Die ekklesia van die Nuwe Testament is dan nie die ontstaan van die kerk nie, maar die openbaring van die een kontinue heilshandeling van God waardeur Hy sy ekklesia deur alle eeue heen versamel. Die gemeente van die Nuwe Testament is dan 'n nuwe openbaring van die betrokkenheid van die gemeente tot die Drie-enige God, en in besonder tot Jesus Christus en die Heilige Gees.

In die opbou van die ekklesia word dan oor die plaaslike gemeente gehandel omdat die opbou alleen dàár sy beslag kan kry waar die volk van God as die liggaam van Christus saam vergader. Hierdie empiriese gemeente van die geskiedenis is die nuwe volk van God; die nuwe gemeenskap wat in solidariteit met die ganse mensheid die wêreld met die heil in Christus moet bedien. Dit is die liggaam van Christus waarin en waardeur Hy op besondere wyse handel. In Hom leef hulle nie alleen die nuwe lewe nie, maar dien hulle ook ooreenkomstig sy wil, omdat sy wil in hulle vlees en bloed aangeneem het kragtens die inwoning van die Heilige Gees.

Hierdie ekklesia is dan ook meteen die teken en profetiese open= baring daarvan dat God aan die einde van die tyd weer alle dinge onder een Hoof, naamlik Christus sal verenig. Omdat Christus die Hoof, dit wil sê: die oorsprong en ontstaan van die ekklesia is, beteken dit dat die gemeente alleen van Hom afhanklik is vir sy groei en opbou. Hy is deur die Gees voortdurend en ewig teenwoordig in sy gemeente.

Teen hierdie agtergrond is die vraag aangaande die inlywing in die gemeente van die allergrootste belang. In hierdie opsig word dan gehandel oor die doop as inlywingsmoment in die gemeente en wil in besonder omtrent die verband tussen geloof en doop, doop en "geheilig in Christus" asook die verbond. Dan word aangetoon dat die doop ook op grond van die heilswil van God plaasvind en nie in elke geval noodwendig op grond van die reeds aanwesige geloof nie. Hierna word gehandel oor die Nagmaal as openbaring van die vereniging van die gemeente met Christus en met mekaar, terwyl dit ook uitdrukking is van die gemeente as eenheid, naamlik die liggaam van Christus. Hierdie besondere band van gemeenskap onderling waarborg ook die eenheid te midde van die verskeidenheid van lede. Die ekklesia is dus nie uit 'n verskeidenheid van liggame van gelykgesinde, eendersdenkende of gelyksoortige entiteite opgebou nie. Juis die verskeidenheid vorm die één liggaam en daarom mag die verskeidenheid van gawes ook nooit lei tot verdeeldheid in hierdie liggaam nie. In die één liggaam moet dus ruimte geskep word vir die volle ontplooiing van alle charismata.

In hierdie studie is vervolgens die aard en karakter van die gemeente van Christus behandel. Hieronder resorteer:

1) Die charismatiese karakter en struktuur, en aangetoon dat die charismata die uitvloei is van die "charis" waarin die gemeente deel in Christus en die Gees. Hieruit volg dan dat die gemeente in sy ordening nie hiërargies gestruktureer is nie, maar wel charismaties.

2) Die diakoniese karakter en struktuur van die gemeente stempel die gemeente op besondere manier as die liggaam van Christus omdat Hy die groot Diakonos is volgens Markus 10:45. Hierdie eienskap van die gemeente staan in skerpe teenstelling tot hierdie wêreldorde waar selfverheffing en die drang tot heerskappy die handeling van die mens bepaal sedert die sondeval. Hierdie diakonia het 'n bepaalde gerigtheid, naamlik om die koningskap van God te dien asook die heil van die wêreld en die versameling en opbou van die ekklesia. Daartoe word die charismata gegee.

3) Die missionêre karakter van die ekklesia stempel die gemeente tot die draer van die heilsboodskap van Christus na die verlore wêreld sodat die sending van God deur sy Seun na hierdie wêreld tot redding, voortdurend deur die gemeente gedien kan word. Die missionêre karakter impliseer dat die blye boodskap van die heil in Christus deur die gemeente voortlewe en verkondig word. Hiertoe is elke lid van die gemeente deur die Gees gesalf.

4) Die aanbiddingskarakter stempel die gemeente as die skare van mense in wie se lewens die grote ommekeer plaasgevind het deur hulle verlossing in Christus. Hulle staan nie meer in die houding van selfverheffing en opstand teenoor God soos dit na die paradysgebeure wel die geval is nie, maar hulle staan in die houding van aanbidding teenoor die Here God. Die aanbiddingsgeleentheid van die gemeente is dan ook die oord waar die Gees die charismata bewerk vir die taak in die wêreld.

5) Die eskatologiese karakter van die gemeente stempel hom juis tot die heilsgemeente van die eindtyd. Dat die ekklesia eskatologiese volk van God is, word geopenbaar deur die charismata aan die gemeente verleen, omdat dit die teenwoordigheid van die Heilige Gees as die eskatologiese gawe aandui. Daarom is die eskatologiese aard van die charismata van belang en nie die entoesiastiese nie.

By die opbou van die gemeente gaan dit om die funderende werk van die Here God as die een wat die ekklesia daarstel, asook om die innerlike opbou en groei van die gemeente en die uitbreidende bouwerk, naamlik die inbring van hulle wat nog buite is. Hiertoeword dan ook die charismata gegee. Omdat Christus die oorsprong en ontstaan van die gemeente is, het die groei en opbou altyd 'n Christologiese gerigtheid soos onder andere blyk uit Efesiërs 4:15-16.

Vir hierdie opbou-proses het die Here God 'n bepaalde reëling gegee soos ons byvoorbeeld leer uit Efesiërs 4:11-12 en 1 Petrus 4:10. So vind ons dan bepaalde persone as charismata wat as

blywende funksies en dienste in die gemeente gegee word ter wille van die kontinuïteit van die ekklesia sowel as algemene gawes wat oor die gemeente as geheel versprei is. So dien almal egter as instrumente in God se opbouwerk. In hierdie opbouproses word die subjek/objek-relasie afgewys en die belang van die subjek/subjek-relasie beklemtoon. Die onderskeie elemente en aspekte van die opbou word vervolgens behandel en die einddoel van die opbou.

SYNOPSIS - CHAPTER I.

The Congregation And The Edification Of The Congregation.

Whereas this study is concerned with the functioning of the charismata in the edification of the congregation it is first of all shown what the congregation is constituted of, and subsequently only those aspects of the congregation are highlighted which are important for this purpose. The ecclesia in the Old Testament are dealt with first, and then the ecclesia in the New Testament, and it is pointed out that the congregation of Christ stems from God's people in the Old Testament. The ecclesia of the New Testament is not the origin of the Church, but the revelation of the one continuous redeeming act of God whereby He gathers together His ecclesia throughout the ages.

The congregation of the New Testament is, then, a revelation of the involvement of the congregation in the Triune Godhead and in particular with Jesus Christ and the Holy Spirit. In a discussion on the edification of the ecclesia, the local congregation is dealt with, as this edification can only be given its basis there where God's people congregates as the body of Christ. This empirical congregation of history is God's new People, the new community which, in solidarity with the whole of mankind, has to serve the world with the salvation in Christ. This is the body of Christ wherein and whereby He acts in a very special way. In Him they do not only live the new life, but they also serve in accordance with His will, because His will assumed flesh and blood in them, by virtue of the presence of the Holy Spirit.

The ecclesia is at once the sign and the prophetic revelation thereof that God will, at the end of time, reunite all things under one Head, that is the origin and source of the ecclesia; this means that the congregation is dependent upon Him alone for its growth and edification. He is, through medium of the Spirit, continuously and forever present in His congregation.

Against this background the question concerning the incorporation into the congregation is of prime importance. In this respect the baptism as incorporative moment in the congregation is dealt with, and in particular as regards the bond between faith and baptism, baptism and "hallowed in Christ" as well as the covenant. It is also shown that baptism is performed on the basis of the redeeming will of God, and not in each case necessarily on the grounds of faith already being present. Subsequently the Holy Communion is dealt with as a revelation of the unification of the congregation with God and with one another, while it is also an expression of the congregation as a union, viz the body of Christ. This special bond of (mutual) communion guarantees the union in the midst of the variety of members. The ecclesia is therefore not constituted of a variety of bodies of unanimous or homogeneous entities. It is the variety which constitutes the one body, and for that reason the variety of charismata should never lead to the division of this body. In the one body adequate space should be created for the full realization of all charismata.

In this study the essence and character of the congregation of Christ is dealt with. The following is included in this:

1) The charismatic character and structure. It is pointed out that the charismata ensue from the "charis" in which the congregation shares in Christ and in the Holy Spirit. It follows that the congregation in its ordination is not hierarchically structured, but charismatically.

2) The diaconic character and structure of the congregation stamps the congregation in a particular fashion as the body of Christ because He is the "Diakonos" in accordance with St Mark 10:45. This characteristic of the congregation is in sharp contrast with this secular order where self-exaltation and the urge to dominate have been determining the actions of mankind since the Fall. The diakonia has a particular aim, namely to serve the kingship of God, as well as the salvation of the world, and to gather together and edify the ecclesia. It is towards this end that the charismata

is bestowed by the Holy Spirit.

3) The missionary character of the ecclesia stamps the congregation as bearer of the message of salvation through Christ to the lost world in order that the mission by God of his Son to redeem this world, may perpetually be served by the congregation. The missionary character implies that the good tidings of salvation in Christ lives on in and is proclaimed by the congregation. Each member of the congregation has been anointed by the Spirit to perform this function.

4) The worshipping character stamps the congregation as the host of people in whose lives the great peripeteia has taken place as a result of their redemption in Christ. They no longer assume the attitude of self-exaltation and rebellion against God, as the case has been ever since the Fall (from Paradise) but they now assume an attitude of worshipping the Lord God. On the occasion of congregational worship the Spirit employs the charismata for the task in the world.

5) The eschatological character of the congregation stamps it as the redeemed congregation of the latter days. The fact that the ecclesia are the eschatological people of God, is revealed by the charismata bestowed upon the congregation, because the presence of the Holy Spirit as the eschatological gift, is indicated thereby. For that reason the eschatological character, and not the enthusiastic character, of the charismata is important.

The edification of the congregation is based upon the founding work of the Lord God as the one who establishes the ecclesia, and upon the inner edification and growth of the congregation as well as the expansion thereof, namely bringing into the fold those who are still outside. The charismata are also bestowed by the Holy Spirit for this purpose. Because Christ is the origin and source of the congregation, its growth and edification will always be Christologically-orientated as is evident from Ephesians 4:15-16.

This process of edification was predetermined by the Lord God, as we learn from Ephesians 4:11-12 and 1 Peter 4:10. We therefore find that particular persons are designated as charismata who are entrusted with permanent functions and services in the congregation for the sake of the continuity of the ecclesia, as well as general (spiritual) gifts which are distributed throughout the congregation as a whole. By these means all, however, serve as instruments in God's work of edification. In this process of edification the subject/object relation is rejected and the importance of the subject/subject relation is emphasized.

The various elements and aspects of the edification is subsequently dealt with, as well as the ultimate object of edification.

ZUSAMMENFASSUNG - KAPITEL I.

Das Wirken der Charismen beim Aufbau der Gemeinde.

In dieser Arbeit handelt es sich um das Wirken der Charismen beim Aufbau der Gemeinde. Ersten wird gezeigt, was eine Gemeinde ist und danach werden nur die relevanten Teile/Aspekte der Gemeinde behandelt, die auf diese Arbeit zutreffen. Zuerst soll die Ekklesia des Alten Testaments behandelt und danach die Ekklesia des Neuen Testaments. Bewiesen wird, dass die Gemeinde Christi aus dem Volk Gottes des Alten Testaments entstanden ist. Die Ekklesia des Neuen Testaments ist demzufolge nicht das Entstehen der Kirche, vielmehr ist es die Offenbarung und fortlaufende Heilshandlung Gottes, wodurch er seine Kirche über alle Zeiten hinweg miteinander verbindet. Die Gemeinde des Neuen Testaments ist dann eine neue Offenbarung der Beziehung der Gemeinde zur Dreieinigkeit, im besonderen aber zu Jesus Christus und dem Heiligen Geist.

Im Aufbau der Gemeinde wird im weiteren von der residierenden Gemeinde gesprochen, weil der Gebäude-aufbau nur dort entstehen kann, wo das Volk Gottes als Körper Christi sich versammelt. Diese empirische Gemeinde der Geschichte ist das neue Volk Gottes; es ist die neue Gemeinschaft die in Solidarität mit der ganzen Menschheit das Heil in Christus bekennt. Das ist der Leib Christi worin und wodurch er auf besondere Art und Weise handelt. In ihm lebt sie nicht allein ein neues Leben, sondern dienen auch, wie es seinem Willen entsprach. Dies geschieht, weil sein Wille in ihr Fleisch und Blut aufgenommen ist durch das Wirken des Heiligen Geistes. Diese Ekklesia ist demzufolge auch das Zeichen und die profetische Offenbarung dessen, dass Gott am Ende aller Zeiten wieder alle Dinge unter einem Haupt, das ist Christus, vereinigen wird. Weil nun Christus das Haupt, d.h. der Ursprung und das Entstehen der Gemeinde ist, heisst das, dass die Gemeinde für ihr Wachstum allein von ihm abhängig ist. Er ist mittels des Heiligen Geistes fortwährend in seiner Gemeinde.

Mit diesem Hintergrund wird die Frage nach der Aufnahme in der Gemeinde äusserst relevant. In dieser Angelegenheit wird dann geschrieben über die Taufe als Akt der Aufnahme und im besonderen werden Verbindungen hergestellt zwischen Glaube und Taufe, Taufe und "Geheiligt-sein in Christus" als auch den Verbund. Es wird weiterhin gezeigt, dass die Taufe auch aufgrund des Heilswillens Gottes stattfindet und nicht notwindigerweise auf Grund des anwesenden Glaubens. Danach wird geschrieben über das Abendmahl als Offenbarung der Vereinigung der Gemeinde mit Christus und miteinander. Sie ist ausserdem als Einheit auch Körper Christi. Dieses Band versichert auch die Einheit trotz grosser Unterschiede der Mitglieder. Die Ekklesia besteht also nicht aus einer Anzahl Gleichgesinnter, die in Geist und Wesen gleich sind. Gerade die Unterschiede bilden diesen einen Körper und deshalb dürfen die unterschiedlichen Gaben auch niemals zur Teilung dieses Körpers führen. In diesem einen Körper müssen also Möglichkeiten geschaffen werden zur vollen Entfaltung aller Charismen.

Zum Zweck dieser Studie ist es demzufolge auch wichtig, um Art und Charakter der Gemeinde Christi zu besprechen. Folgendes wird behandelt:

- 1) Der charismatische Charakter und die charismatische Struktur; es wird bewiesen, dass die Charismen begründet sind im Charis" d.h. in dem die Gemeinde Teil von Christus und dem Geist ist. Hierarchisch folgt, dass die Gemeinde nicht hierarchisch, sondern charismatisch strukturiert ist.
- 2) Der diakonische Charakter und die Struktur der Gemeinde weist sei auf besondere Art und Weise als Körper Christi aus, weil Er nach Markus 10 vers 45 der grosse Diakon ist. Diese Eigenschaft steht in scharfem Kontrast zu den herrschenden Weltordnungen, wo ein Drang zum Herrschen die Handlungen des Menschen verursachen - dies seit dem Sündenfall. Diese Diakonie hat eine bestimmte Richtung, nämlich um der Herrschaft Gottes zu dienen als auch dem Heil der Welt und dem Sammeln und Aufbau der Kirche. Hierzu werden die Charismen gegeben.

3) Der missionarische Charakter der Ekklesia verursacht, dass die Gemeinde Träger der Heilsbotschaft Christi in einer verlorenen Welt wird, sodass die Missionsarbeit Gottes durch seinem Sohn fortwährend als Rettung durch die Gemeinde in Angriff genommen werden kann. Der missionarische Charakter bedeutet, dass die Frohe Botschaft des Heils von der Gemeinde vorgelebt und verkündigt wird. Hierzu ist jedes glied der Gemeinde durch den Heiligen Geist gesalbt.

4) Der Charakter der Anbetung heisst, dass die Gemeinde diejenigen Menschen sind, die zur grossen Kehrtwende kamen durch die Erlösung in Christus. Sie haben nicht mehr die Haltung des Selbermachens und Revolutionierens gegen Gott - wie es nach dem Geschehen im Paradies wohl der Fall war - sondern es herrscht die Haltung des Anbetens zu Gott vor. Das Gebet ist dann auch die Gelegenheit, wo der Heilige Geist auf die Charismen einwirkt um sie auf die Aufgaben in dieser Welt vorzubereiten.

5) Der eschatologische Charakter der Gemeinde verursacht, dass in die Heilsgemeinde der Endzeit wird. Dass die Ekklesia eschatologisches Volk Gottes ist, wird offenbart durch die Charismen, welche der Gemeinde verliehen sind. Dies ist so, weil es die Gegenwart des Heiligen Geistes als eschatologische Gabe andeutet. Deshalb ist die eschatologische Art der Charismen wichtig und nicht der Enthusiasmus.

Beim Aufbau der Gemeinde handelt es sich um das fundierende Wirken Gottes als derjenige, der die Kirche formt und darstellt. Es handelt sich aber auch um den inneren Aufbau und den Wachstum der Gemeinde, das aufbauende Werk, nämlich die missionarische Arbeit. Hierzu werden dann auch die Charismen gegeben. Weil nun Christus der Ursprung und das Entstehen der Gemeinde ist, ist jegliches Wachstum und Aufbau immer christologisch gerichtet; so lesen wir es auch im Epheserbrief Kap. 4, Vers 15-16. Für diesen Prozess des Aufbaus hat Gott ein Gesetz gegeben z.B. Epheser 4, Vers 11-12 und 1 Petrus 4, Vers 10. Auf diese Weise

finden wir also bestimmte Personen als Charismen vor die die Kontinuität der Kirche wahren als auch die allgemeinen Gaben, wie sie in der Gemeinde verteilt sind. Sie dienen jedoch nur als Instrumente in Gottes aufbauender Arbeit. In dieser Arbeit wird das Subjekt - Objekt Verhältnis total abgewiesen; vielmehr wird dass Subjekt - Subjekt Verhältnis betont. Die unterschiedlichen Elemente und Aspekte des Aufbaus werden fernerhin behandelt als auch das Ziel des Aufbaus.

Verwysings.

Verwysings by Hoofstuk 1

1. Küng, Hans. "Die Kirche" p. 158 "west" moet blykbaar lees: "schwebt". Sien bv. Hans Wagemans se Nederlandse vertaling met "zweeft". "De kerk" Paul Brand. Hilversum Antwerpen 1967 p.151).
2. Schmidt, K.L., Ekklesia in "Theological Dictionary of the New Testament" Volume III. p. 513.
3. Küng, Hans. a.w. p. 102.
4. (Byvoorbeeld: Deuteronomium 7:6; 14:2; 23:2-3; Nehemia 13:1; Miga 2:5; so ook Numeri 20:4; 27:17; ens. En in die Nuwe Testament: Handeling 20:28; 1 Korinthiërs 1:2; 10:32; 2 Korinthiërs 1:1; 1 Petrus 2:9-10; ens.
5. Küng, Hans, a.w. p. 102-103.
6. Byvoorbeeld: Exodus 19:5-6: "As julle dan nou terdeël na my stem luister en my verbond hou, sal julle my eiendom uit al die volke wees, want die hele aarde is myne. En julle sal vir My 'n koninkryk van priesters en 'n heilige nasie wees. Dit is die woorde wat jy aan die kinders van Israel moet meedeel". En weer in Deuteronomium 7:6: "Want jy is 'n volk heilig aan die Here jou God; jou het die Here jou God uitverkies om uit al die volke wat op die aarde is, sy eiendomsvolk te wees". Dit is die uitspraak van die Here God oor Israel onder die bepaalde aanspreke en adres: "Hoor dan, Israel, ... "Deuteronomium 6:3 en: "Hoor, Israel, die Here onse God is 'n enige Here ..." Deuteronomium 6:4.
7. Exodus 12:6.
8. Exodus 20:2.

9. Miller, Madeleine S. & Miller, J. Lane. "Algemene Bijbelse Encyclopaedie" p. 703.
10. Byvoorbeeld: Mattheüs 2:23; Lukas 13:10; Handeling 9:2; 13:5. 15; 18:4; ens.
11. Schrage, Wolfgang, "Sunagōgē". In "Theological Dictionary of the New Testament" Volume VII, p. 802.
12. Lukas 4:14-16.
13. Handeling 3:1.
14. Vergelyk o.a. Handeling 13:5; 14:16 en 18:4.
15. Schmidt, K.L. a.w. p. 156. (Vergelyk bv. 1 Korinthiërs 1:2; 10:32; 11:16, 22; 2 Korinthiërs 1:1; Galasiërs 1:13; 1:22; Efesiërs 2:21; 1 Thessalonicense 2:14, ens.)
16. Nederlandse Geloofsbelydenis paragraaf XXVII.
17. 1 Petrus 2:9.
18. Efesiërs 1:22-23.
19. Efesiërs 2:12.
20. Efesiërs 2:13.
21. Dit het J.H. Roberts genoegsaam aangedui: "Die Ophou van die Kerk volgens die Efese-Brief". P. 122-129. Hy sê o.a. dit: "Gemeente van Jesus Christus, is nooit anders te besien en kan nooit anders besien word dan as volk van God nie! Die eskatologiese volk van God wat in hierdie vervullingstyd ook die heidene insluit, is geen "ander" grootheid as die heilshistoriese volk van God, die "geslag van Abraham" nie. En die profete van die ou Verbond is inderdaad 'n integrale deel van hierdie resgemeente van die eindtyd". (p. 125).

22. Efesiërs 2:21 en 22.
23. Sien veral Romeine 11:16-29.
24. Exodus 28:41
25. Sien o.a. Elisa, 1 Konings 19:16; Psalm 51:13; Rigters 14:6; 14:3-10; Nehemia 9:20; Jesaja 63:11; Haggai 2:5).
26. De Bondt, A. in: "De Heilige Geest" p. 25.
27. Efesiërs 2:22.
28. Handeling 9:31; 15:41; 16:5.
29. Bv. Handeling 5:11; 8:1 en 3.
30. Bv. 2 Kor. 8:18; 11:8 en 28; 12:13 en in die enkelvoud, bv. 1 Kor. 1:2; 2 Kor. 1:1; Gal. 1:2; Ef. 1:22; 1 Thes. 1:1, ens.
31. Galasiërs 1:13; Filippense 3:6; 1 Korinthiërs 10:32; 15:9 en 1 Timotheüs 3:15.
32. Schmidt, K.L. a.w. p. 507.
33. Küng, Hans, a.w. p. 105.
34. Küng, Hans, a.w. p. 106. So ook Edmund Schlink, "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen". p. 180-181.
35. Van Stempvoort, P.A., "Eenheid en Schisma in de gemeente van Korinthe volgens I Korinthiërs, de oecumenische gemeente".
"De locale Gemeente is derhalve een deel van en leeft in gemeenschap met de oecumenische ekklesia. Een deel van het nieuwe volk leeft in Korinthe, maar het vormt een eenheid met al het nieuwe volk in de ganze wereld". (1 Kor. 1:2) p. 52.
36. Schlink, Edmund; a.w. p. 180.

37. Jeremia 31:31 e.v.; Jesaja 40:3; 44:3 e.v.; Esegïel 36:26-27, ens.
38. Markus 1:15; Galasiërs 4:4; Efesiërs 1:10.
39. Mattheüs 10:6 en 15:24.
40. Sien bv.: Sillevis Smith, "De Organisasie Van De Christelike Kerk In Den Apostolischen Tijd", pp.34-35.
Hans Küng, "Die Kirche" pp.140-141.
Eduard Schweizer, "Gemeinde und Gemeindeordnung im Neuen Testament", p. 151.
R. Newton Flew: "Jesus and His Church" pp. 36-40 & 58.
41. Flew, R. Newton, "Jesus and His Church", p. 36.
42. Schlink, Edmund, "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen", pp. 184-185.
43. Mattheüs 28:20.
44. Romeine 6:4, 6 en 8.
45. Johannes 14:23.
46. Bosch, David J. "Heil vir die Wêreld" pp. 222-223.
47. Schlink, Edmund, a.w. pp. 90-92.
48. Sien veral die Katkisasieboeke van die Nederduitse Gereformeerde Kerk: Bv. (1) "Handboek by die Katkisasie" G.B.A. Gerdener, N.G. Kerk-uitgewers, Kaapstad, Pretoria. 1967. p. 268.

(2) "Leer Uit Die Woord" - Boek 6. (Hierdie Dinge moet jy weet). Uitgegee deur die Algemene Jeugkommissie van die Nederduitse Gereformeerde Kerk. N.G. Kerk-Jeugboekhandel, Bloemfontein. 1979, p. 441.
49. Galasiërs 1:4.

50. Kolossense 1:13.
51. 1 Korinthiërs 1:30 en Efesiërs 1:22-23.
52. Jeremias, Joachim, "Jesus und seine Botschaft", pp. 57-58).
53. Theron, P.F. "Die Ekklesia as Kosmies-eskatologiese teken -"
p. 65. (In hierdie verband verwys hy dan verder na 1 Petrus
1:23; Romeine 6:3 en Titus 3:5).
54. 1 Korinthiërs 12:6 en 11.
55. Efesiërs 1:10.
56. Idem 1:22-23.
57. Idem 2:14,15 en 16.
58. Idem 2:1, 2 en 5.
59. Rienecher, Fritz: "Der Brief des Paulus an die Epheser",
pp. 96 en 99.
60. Schlier, Heinrich: "Der Brief An Die Epheser", p. 114.
61. Efesiërs 2:22; 4:15 en 24.
62. Idem 4:22
63. Idem 4:8 en 12.
64. Roberts, J.H. a.w. p. 95.
65. Ridderbos, Herman "Paulus" p. 425.
66. Ridderbos, Herman, a.w. pp. 428-429.
67. Efesiërs 5:23.
68. Ridderbos, Herman, a.w. p. 430.
69. Roberts, J.H. a.w. pp. 96-108.
70. Roberts, J.H. a.w. p. 98.
71. Roberts, J.H. a.w. p. 104.
72. Schlier, Heinrich: "Der Brief an die Epheser", p. 90.
73. Idem. p. 96.
74. Efesiërs 1:7 en 2:5-6.
75. Rom. 6:6; Gal. 2:20.
76. Rom 6:4-5; Ef. 2:6.

77. Ko1. 1:13; Rom. 8:2.
78. Ef. 4:15-16.
79. De Boor, Werner: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther"
p. 206.
80. Clatze1, Norbert: "Gemeinde und Gemeindestruktur", p. 64.
81. Joh. 3:8.
82. Rom. 6:4-7; 8:2; Titus 3:4-7; 1 Petr. 1:23; 1 Kor. 1:30.
83. Rom. 6:3-4.
84. Vergelyk ook verder die doop van bekeerlinge volgens die Boek
Handelinge, t.w. 2:38 en 41; 8:12, 38; 9:18; 10:48; 16:15,33;
18:8, ens.
85. Küng, Hans, a.w. pp. 249-250. So ook J.C.B. Wand: "First
Century Christianity". p. 94.
86. Matt. 28:19.
87. Ridderbos, Herman, a.w. p. 460.
88. Ef. 2:1 en 5.
89. So bv. Lydia, die purperverkoopster en haar huis, (Handelinge
16:14-15); die sippier van Filippi en al sy mense, (Handelinge
16:33); Stefanus en sy huisgesin, (1 Korinthiërs 1:16).
90. Bv. Kolossense 2:9-12.
91. 1 Korinthiërs 7:14.
92. Ridderbos, Herman: "Paulus" pp. 458-459.
93. Idem. p. 462.
94. Cullmann, Oscar: "Baptism in the New Testament", p. 28.
95. Idem pp. 31, 39 en 48.
96. Idem. p. 50.
97. Idem. p. 55.
98. Ru, de. G.: "De Kinderdoop En Het Nieuwe Testament", pp. 238 en
253.
99. Jeremias, Joachim: "The Origins of Infant Baptism," p. 85.
100. 1 Korinthiërs 7:14.

101. Ridderbos, Herman: a.w. p. 461.
102. Jeremias, Joachim: a.w. p. 37-38.
103. Idem. p. 38.
104. Cullmann, Oscar: a.w. pp. 25 en 43-44.
105. Idem. p. 70.
106. Sien veral die volgende Skrifgegewens in die Nuwe Testament:
Handelinge 2:38; 10:44-48; 19:5-6.
107. Cullmann, Oscar: a.w. p. 31. So ook op bladsy 37, 39 en 44 waar hy herhaal dat die doop 'n ontvangs in die liggaam van Christus is as 'n goddelike handeling onafhanklik van die mens se aksie.
Herman Ridderbos sê ook dat die mees gekarakteriseerde omskrywing van die doop vir Paulus nie dié is wat op die reiniging van die sonde en die gawe van die Gees betrekking het nie, maar dit, wat die doop aandui as die intrede van die lewensverbond wat deur Christus verteenwoordig word, en daarmee teweens as die inlywing in sy liggaam. (Vgl. Gal. 3:27; Kol. 3:10). a.w. p. 447.
So ook pp. 459-460 waar hy sê dat die doop inlywingsrite is en as sodanig die korporatiewe gemeenskapskarakter van die heil wat in Christus geskenk is, uitdruk.
108. Idem. pp. 39-40.
109. I Korinthiërs 12:13.
110. Ridderbos, Herman, a.w. p. 474.
111. Kümmel, Werner Georg, "Die Theologie des Neuen Testaments" p.198.
112. Küng, Hans, a.w. pp. 266 en 267.
113. Met Christus gekruisig (Romeine 6:6; Gal. 2:18); met Hom gesterwe (Rom. 6:8); saam begrawe (Rom. 6:4); Kol. 2:12; saam opgewek (Rom. 6:4; Kol. 2:12, 3:1; Ef. 2:6); saam met Hom lewend gemaak (Kol. 2:13; Ef. 2:5).
114. Ridderbos, Herman, a.w. p. 467.
115. Ridderbos, Herman, a.w. p. 467.
116. Kümmel, Werner Georg, a.w. p. 197.
117. Küng, Hans, a.w. p. 267.

118. Ef. 2:1, 2 en 5.
119. Ef. 1:7.
120. Kol. 1:13.
121. I Petrus 2:9.
122. Ex. 12:26-27; Deut. 6:20 v.v.
123. Lammens, G.N. "Tot Zijn Gedachtenis". pp. 323-324.
124. Küng, Hans, a.w. p. 267.
125. Ridderbos, Herman, a.w. p. 473.
126. Küng, Hans. a.w. p. 268.
127. Theron, P.F. a.w. p. 70.
128. I Kor. 12:13.
129. I Kor. 12:24-25.
130. So ook Kol. 3:9-11.
131. De Boor, Werner, a.w. p. 208, (voetnoot 1).
132. Küng, Hans. a.w. p. 274: "Der Leib Christi ist also nicht das Ergebnis von Bemühungen der Gemeindeglieder, die sich zu einem Leib zusammengeschlossen haben und die so selbst durch ihre Liebe und ihren Willen zur Einheit den Leib Christi konstituieren. Der Leib Christi ist durch Christus selbst konstituiert und in diesem Sinne vorgegeben".
133. I Kor. 12:4, 8, 9, 11 en 13.
134. I Kor. 12:13 in besonder.
135. De Boor, Werner, a.w. p. 208.
So ook P.A. van Stempvoort, "Eenheid en Schisma in de gemeente van Korinthe volgens I Korinthiërs, de oecumenische gemeente". p. 150: "Het lichaam is als een organisme geled: er heerst geen initiatieven dodende gelijkheid, maar levenwekkende verscheidenheid. De levensopenbaring der Gemeente is zeer bont gekleurd: het kenmerk waardoor de gemeente zich onderscheidt van de benauwde sfeer ener sectarische vereniging. Eenheid en verscheidenheid zijn dus geen tegenstelling, wanneer zij organisch leven en functioneren in het lichaam van Christus, uit de Geest. Deze eenheid vernietigt de persoonlijkheid niet.

Deze verscheidenheid maakt haar niet losbandig. Dese in het lichaam van Christus, uit de Geest functionerende verscheidenheid maakt de eenheid dieper, sterker, rijper. Wij staan hier zeer ver af van het geloofsbegrip, 'een'. Deze uit de Geest stammende eenheid bevordert de verantwoorde verscheidenheid. De eenheid wordt niet om de eenheid, de verscheidenheid niet om die verscheidenheid verheerlijkt. De Geest is bron en norm van beide". Vergelyk ook P.F. Theron, a.w. p. 69: "Die eenheid waarvan sprake is, staan kennelik nie teenoor verskeidenheid nie, maar ongetwyfeld is die eintlike swaartepunt van Paulus se betoog die eenheid. Die verskeidenheid bedreig in geen enkele opsig die eenheid nie, maar in die verskeidenheid word die eenheid geopenbaar".

136. Kol. 3:9-10; Gal. 6:15, ens.
137. Rom. 12:6;; I Kor. 12:4, ens.
138. Schlink, Edmund: "Der Kommende Christus und die Kirchlicken Traditionen". p. 95.
139. I Kor. 12:17-20.
140. Sien in hierdie verband: Bavinck, H. "Gereformeerde Dogmatiek". Deel 4 pp. 304-309; Heyns, J.A. "Die Kerk", pp. 116-150; Berkouwer, G.C. Dogmatiese Studiën" - "Die Kerk" Dele I en II. By Hans Küng, vind ons dieselfde (pp. 313-428), hoewel hy tog iets nuuts behandel, onder die temas: "Kirche als Geistesgeschöpf" en "Kirche als Christus leib". (pp. 181-312). 'n Heel belangrike en insiggewende Nuwe Testamentiese studie in hierdie verband is die van Josef Hainz: "Ekklesia Strukturen Paulinischer Gemeinde - Theologie und Gemeinde-Ordnung". D. van Swigchem in "Het Missionair Karakter Van De Christelijke Gemeente" behandel hierin ook op breedvoerige wyse 'n aspek van die karakter (die eienskappe) van die gemeente van Christus waarvoor daarso weinig besin word in die teologie. Herman Ridderbos in sy werk "Paulus" behandel kerk en gemeente op 'n heel ander wyse. (pp. 364-441 en 479-543).
141. Rom. 3:24.
142. Rom. 5:1-2.
143. Ef. 2:8.

144. Titus 2:11.
145. Hainz, Josef: a.w. pp. 192-193 en p. 334. (voetnoot 2).
146. Roberts, J.H. a.w. p. 89. Dieselfde grondgedagte vind ons ook by: Darrell J. Doughty: "The Priority of Xaris". pp. 169, 171, 174-176 en 179; P.A. van Stempvoort, a.w. pp. 92-93; en Erhard Griese: "Erneuerte Schöpfung. Zum Selbstverständnis der charismatischen Bewegung in der evangelischen Kirche". p. 350. (Daar sê hy dat alle charismas tekens is van die vernieuende skepping en nie bonatuurlike gebeure nie).
147. Schlink, Edmund, a.w. p. 93.
148. Joël 2 en Hand. 2.
149. Roberts, J.H. a.w. p. 136 en p 140.
150. Ef. 4:12.
151. Ef. 4:11.
152. Kling, Hans, a.w. pp. 224-225.
153. Hainz, Josef: a.w. p. 191. Sien verder ook: Bohren, Rudolf: "Predigt und Gemeinde" p. 212; Van Stempvoort, P.A.: a.w. pp. 92-93 waar hy o.a. sê dat "charisma" 'n oorkoepelende begrip is wat alle ampte kan omvat soos in I Kor. 12:31 en Rom. 12:6. Ook Kertelge, Karl: "Gemeinde und Amt im Neuen Testament", p. 30; Lohrmann, Walter: "Frucht und Gaben des Heiligen Geistes", pp. 34-35.
154. Rahner, Karl: "Theology for Renewal Bishops, Priests, Laity", pp. 23-24: "There is a 'charismatic' structure in the Church besides the hierarchical, that is, that in the constitution of the church the Spirit as Lord of the Church reserves to Himself the power and the right to impart impulses to the Church without always and everywhere directing them through the official hierarchical organs of the church".
155. I Kor. 12:16.
156. I Kor. 12:21-22.
157. Sien o.a. Runia, K. "De Knechtsgestalte van Christus", pp. 206-207 en Ridderbos, Herman: a.w. p. 494.

158. I Kor. 12:31.
159. 2 Tim. 1:6.
160. 1 Kor. 12:7 en 11.
161. Grossmann, Siegfried: "Haushalter der Gnade Gottes", p. 196.
162. In hierdie verband is daar 'n insiggewende uiteensetting van Rudolf Bohren in "Predigt und Gemeinde", en wel in sy artikel onder die opskrif: "Die Leitung der Gemeinde", pp. 207-228.
163. Gen. 3:5.
164. Fil. 2:6-8.
165. Mark. 10:37 en 43-45.
166. Philippi, Paul. "Christozentrische Diakonie. Ein Theologisches Entwurf", p. 101.
167. Philippi, Paul, a.w. p. 104.
168. Idem. p. 61.
169. Gen. 3:5.
170. Runia, K. a.w. p. 196. Hy verwys dan na Markus 9:35; Luk. 9:48 vgl. Matt. 18:3, 4; Mark. 10:42-44; Matt. 20:26, 27; Luk. 22:27; Joh. 13:12-17.
171. Philippi, Paul. a.w. p. 105.
172. Joh. 13:14-16.
173. Philippi, Paul. a.w. p. 230.
174. Dijk, K. "De Dienst Der Kerk", pp. 7-39.
175. Idem. p. 32.
176. Roberts, J.H. in "De knechtsgestalte van Christus", pp. 174-177.
177. Runia, K. in "De knechtsgestalte van Christus", pp. 195-197.
178. Küng, Hans, a.w. pp. 465-522.
179. Idem. p. 465.
180. De Klerk, J.J. "Kerklieke dienswerk".
181. Hahn Wilhelm, "Die Mitte Der Gemeinde", p. 26.
182. Barth, Karl: "Die Kirchliche Dogmatik" - IV/3.2 pp. 951-

- 1034.
183. Matt. 10:7-8.
184. Matt. 28:19.
185. Joh. 21:15, 16 en 17.
186. Küng, Hans, a.w. p. 465.
187. Käsemann, Ernst: "Exegetische Versuche und Besinnungen" p. 290
Deel I.
188. Küng, Hans: a.w. pp. 465-466 (veral).
189. Ridderbos, Herman, a.w. p. 494-495.
190. Philippi, Paul, a.w. p. 247.
191. Hahn, Wilhelm, a.w. p. 27-28.
192. Hainz, Josef, a.w. pp. 316-en 344.
193. Roberts, J.H. a.w. pp. 139-140.
194. Openb. 1:5-6.
195. Küng, Hans, a.w. pp. 504-505.
196. Brouwer, A.M.: "De Kerkorganisatie der eerste eeuw en wij".
197. Kraemer, H.: "Het vergeten Ampt in de Kerk". Bv. pp. 138,
144 en 146 in besonder.
198. Soos o.a. volgens Ef. 4:11.
199. 2 Kor. 5:18-20.
200. Joh. 3:16.
201. Krusche, Werner: "Schritte und Markierungen", pp. 109-110.
202. Joh. 3:16-17.
203. Vergelyk ook Matt. 18:11 en Luk. 9:56. So ook Joh. 6:40
en 1 Joh. 4:9.
204. Matt. 28:19.
205. Joh. 20:21-22.
206. Matt. 1:23.
207. Joh. 1:14.
208. Ef. 2:7

209. Schlier, Heinrich: "Der Brief an die Epheser", pp. 113-114.
210. Jastram, Gerhard: "Missionierende Gemeinde", p. 380.
211. Bosch, David, J., a.w. pp. 198-199.
212. Flew, J. Newton, a.w. p. 125.
213. Swigchem, D. van, a.w. p. 220.
214. Sien veral Joh. 20:21-22; Hand. 1:8; 1 Kor. 14:23-25.
215. Barth, Karl, a.w. pp. 911 en 916 (bv.).
216. Krusche, Werner, a.w. p. 171.
217. Schlink, Edmund: "Der kommende Christus und die kirchlichen Traditionen", p. 167.
218. Luk. 10:16; Vgl. ook Matt. 10:40 en Joh. 13:20.
219. Swigchem, D. van, a.w. pp. 105-106.
220. Matt. 5:13, 14 en 16.
221. Fil. 2:14-15.
222. 2 Kor. 3:2-3.
223. Kol. 1:10.
224. Fil. 1:29.
225. 1 Tim. 1:16.
226. Bv. Matt. 5:13-16; 1 Petr. 2:9.
227. Bv. Kol. 4:5, (met wysheid optree teenoor die mense wat nog buite die gemeente is); 1 Thess. 4:9-12, (die beoefening van die broederliefde; rustig te lewe en die eerbare leefwyse); 1 Petr. 2:12 en 3:15, (deur goed te doen 'n einde maak aan kwaadpraterij en altyd bereid om 'n antwoord te gee aan elkeen wat verduideliking eis oor die hoop van die gelowiges).
228. 2 Kor. 3:2-3.
229. Krusche, Werner, a.w. p. 173.
230. Ef. 2:7; 1 Petr. 2:9.
231. Swigchem, D. van, a.w. p. 108.
232. Krusche, Werner, a.w. pp. 113 en 119.

233. Hand. 2:47.
234. Krusche, Werner, a.w. pp. 112-123.
235. 1 Petr. 2:9-10.
236. Ef. 4:19.
237. Gen 3:4-8 en 23-24.
238. Barnard, A.C.: "Aanbiddingskarakter van die Erediens" in "Deo Gloria), 1981.
239. Geb, 3:5,
240. Ex. 12:6.
241. Ex. 12:16.
242. Ex. 12:27-28.
243. Ex. 25:8.
244. So lees ons bv. in Lukas 2:41-52 dat Jesus opgegaan het na die tempel met die paasfees in Jerusalem terwyl Hy nog twaalf jaar oud was. En in Lukas 4:16 lees ons ook dat Hy in Nasaret na die sinagoge toe gegaan het op die Sabbat soos Hy gewoon was.
245. Matt. 21:13.
246. Bv. Hand. 20:7 en 1 Kor. 16:2.
247. Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindegemeinschaft", p. 161.
248. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", pp. 287-288.
249. Idem. p. 288.
250. Openb. 21:2-4.
251. Sien bv. Jes. 6:3; Openb. 4:8-11; 5:13; 7:11-12.
252. Schweizer, Eduard: "Gemeinde und Gemeindeordnung im Neuen Testament", p. 202.
253. Knoch, Otto,: "Der Geist Gottes und der Neue Mensch", pp. 208-214.
254. Rom. 8:29; 14:10; 16:1, 14; 1 Kor. 5:11; 7:12, 15; 8:11; 9:5, ens.
255. Rom. 1:7; 1 Kor. 1:3; 2 Kor. 1:2; Gal. 1:3; Fil. 1:2; 1 Thess. 1:1 en dan Rom. 15:13 en 33; 2 Kor. 13:11 en 13; Gal. 6:16; Fil. 4:9; 1 Thes. 5:13.
256. Rom. 14:17; Gal. 5:22; 1 Thes. 1:6.

257. Knoch, Otto,: a.w. pp. 215-216.
258. Masuch, Herbert,: a.w. p. 162.
259. Barnard, A.C.: "Die Erediens" p. 578.
260. Knoch, Otto: a.w. p. 215.
261. Hebr. 1:1; 9:26 en 1 Petr. 1:20.
262. Joël 2:28-32 en Hand. 2:17 e.v.
263. Hebr. 1:1
264. Sien hieromtrent die breedvoerige ontleding en betekenis van hierdie Skrifgegewens by Adrio König in sy werk: "Jesus Christus Die Eschatos", pp. 148-152. So ook F.W. Grosheide in sy werk: "Opmerkingen over Hebr. 1:1-4", in die reeks: "Nieu-Testamentische Studiën, veral pp. 19-20. sien ook die verklaring van Fritz Laubach in sy kommentaar: "Der Brief an die Hebräer", pp. 36-37, en Otto Kuss se verklaring in: "Der Brief An Die Hebräer", p. 29, waar hy ook vertaal: "am Ende der Weltzeiten".
265. 1 Petr. 1:20.
266. Mk. 1:15; Vgl. ook Gal. 4:4-6.
267. Matt. 12:28.
268. Sien o.a. Matt. 4:23; 9:35; 10:7, 8, ens.
269. Bv. Luk. 4:17-21.
270. Matt. 10:7-8.
271. Dodd, C.H.: "The Apostolic Preaching and its Developments" pp. 85-87.
272. Brunner, Emil, "The Misunderstanding of the Church", pp. 56-57; "The Ecclesia as the fellowship of the Messiah is itself Messianic; its existence can be properly described only by using the categories of eschatology, or expectation of a transcendent consummation. This consummation has dawned with Jesus; in His incarnate life it has already begun, for ephthasen gar he basileia - the Kingdom of God has come, (Matt. 12:28; Luk. 11:20); the rule of God for which all are looking is already among you, for He the transcendent eternal Messiah is already in their midst, (Luk. 17:21; Matt. 18:20)". Dan sê hy, maar dit was 'n verborge teenwoordigheid, en dat eers met die opstanding die sluier begin wegval. Die teenwoordigheid van die Opgestane by hulle is 'n transendente gebeurtenis

"realized eschatology". "The new age has now dawned. And yet, at the same time, it remains unfulfilled; in its plenitude it has still to be awaited!"

David J. Bosch, a.w. sê: "In opstanding en Heilige Gees het die vroeë Christene 'n manifestasie gehad van die feit dat die nuwe era die oue binnegeval het. Natuurlik het hulle geweet dat die Koninkryk nog in sy volheid moes kom; en tog was die opstanding van Christus en die gawe van die Gees duidelike tekens dat dit sin gemaak het om nou reeds ooreenkomstig die standarde van die 'komende eeu' te lewe", p. 68.

273. Hand. 2:16-18.
274. Theron, P.F., a.w. p. 47.
275. Hainz, Josef: a.w. pp. 324-325: Hy sê in verband met 2 Kor. 3:3: "Das eschatologische Moment ist dabei so wenig zu übersehen wie die geschichtliche Rolle der Vermittlung durch den Apostel und die Rolle des im Apostel und durch den Apostel wirksamen pneuma theou dzōntos ... die geschichtlich konkrete Gemeinde mit ihren zum Glauben gekommen Gliedern ist der eschatologisch zu verstehende 'Brief Christi'".
- König, Adrio, a.w. p. 378. Hy sê "dat Jesus in en deur die Heilige Gees in die tussentyd teenwoordig is en werk, en dat die Heilige Gees sêlf 'n eskatologiese gawe is, en dit is dus duidelik dat die tussentyd voluit eskatologies is en dat die werk wat Jesus Christus in en deur die Heilige Gees in hierdie tyd doen, eskatologies is".
276. Jackson, C.J.: "Die Heilige Gees", pp. 9-10.
277. Ef. 1:10.
278. 1 Kor. 10:11.
279. Küng, Hans, a.w. pp. 118 en 108.
280. Theron, P.F.: a.w. p. 39.
281. Bv. Ef. 4:11 v.v.
282. Hahn, Wilhelm: "Die Mitte der Gemeinde". "Zur Frage des Gottesdienstes u.d. Gemeindeaufbaus", pp. 27-28.

283. So bv. J.H. Roberts, a.w. pp. 22-30.
284. Bv. Ef. 4:11-16.
285. Sien bv. Jer. 31 en Eseg. 36.
286. So bv. Jer. 33, Jes, 54 en Ps. 14.
287. 1 Kor. 3:16.
288. 1 Petr. 2:5.
289. 1 Kor. 3:9.
290. 1 Kor. 3:6-8.
291. 1 Kor. 3:9.
292. 1 Kor. 12:27.
293. So bv. Herman Ridderbos, a.w. pp. 479-480.
294. 1 Kor. 3:1-8 en Hebr. 5 en 6.
295. Soos bv. 1 Kor. 14:3-5, 12, 17 en 26 o.a.
296. 1 Kor. 8:1.
297. 1 Kor. 8:10.
298. Rom. 14:19: oikodomēs - opbou.
Rom 15:2: oikodomēn - opbou.
1 Kor. 3:9: oikodomē - gebou.
1 Kor. 14:3: oikodomēn - opbou.
1 Kor. 14:5: oikodomēn - opgebou.
1 Kor. 14:12: oikodomēn - opbou.
1 Kor. 14:26: oikodomēn - opbou.
2 Kor. 10:8: oikodomēn - op te bou.
2 Kor. 12:19: oikodomēs - opbou.
2 Kor. 13:10: oikodomēn - opbou
Ef. 2:21: oikodomē - gebou.
Ef. 4:12, 16 en 29: oikodomēn - opbou: bou op; opbouend.
299. Matt. 16:18; 1 Kor. 3:9; Ef. 2:20.
300. Ef. 4:11-12; 1 Kor. 14:23-25, bv.

301. Swigchem, D. van, a.w. p. 108.
302. Michel, Otto: T.W.N.T. Deel V, p. 142.
303. Ridderbos, Herman: a.w. p. 482 stel dit soos volg: "Over=eenkomstig het heilshistorisch karakter der gemeente moet deze opbouw vóór alles gesien worden als het voortgaande werk Gods aan zijn volk. Rom. 14:19, 20 wiens tempel en woonstede zij is. Dit voortgaande en voleindigende werk bestaat zowel in het toebrengen van degenen, die tot nu toe buiten stonden, vgl. Rom. 15:20 e.v. als in die innerlijke versterking en volmaking van allen, die in Christus daartoe thans behoren, 1 Kor. 14:3; 1 Thess. 5:11 e.a."
304. 1 Kor. 14:3.
305. 1 Kor. 14:24-25.
306. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche zum Dienst" in: "Handbuch der Praktischen Theologie I" p. 183.
307. Roberts, J.H., a.w. pp. 35-36.
308. 1 Kor. 3:11.
309. Ef. 2:20.
310. Matt. 16:18; 1 Kor. 3:9; Ef. 2:20.
311. Rom. 14:9; 15:2; 1 Kor. 3:1-8; 14:3-4; Ef. 4:11-16; 1 Thess. 5:11 en 14; Hebr. 5:12 - 6:3 bv.
312. Ef. 2:22.
313. Ef. 4:11-12.
314. Bv. 1 Kor. 12:7-11; 14:3 en 5, 12 en 26; 1 Pet. 4:10.
315. Vgl. veral Ef. 4:13-16 met betrekking tot al hierdie aspekte.
316. So veral Ef. 4:13 en 15.
317. Bv. 1 Kor. 14:3-5; 6-12; 23-25, en Ef. 4:11-12.
318. Matt. 16:18. Vgl. ook hiermee Ef. 2:20.
319. 1 Kor. 12:4-11.
320. Ef. 2:7.
321. Ef. 1:6 en 12.

322. Ef. 4:23; Kol. 3:10; 1 Thess. 4:3-6, ens.
323. Ef. 4:13.
324. Ef. 4:14.
325. Ef. 4:15-16; Kol. 2:6-7.
326. Ef. 4:13 en 16, ens.
327. Brockhaus, Ulrich: "Charisma und Amt", p. 189.
328. Sien veral Ef. 4:12 en 15.
329. Ef. 2:4-6.
330. 1 Kor. 15:47-48.
331. Gen. 1:26-27.
332. Ef. 4:22-24; Kol. 3:10.
333. Rom. 6:4-8.
334. Ef. 4:15.
335. Roberts, J.H., a.w. p. 108.
336. Ef. 4:15.
337. Ef. 4:17.
338. Ef. 4:20.
339. Ef. 4:22.
340. Ef. 4:23-24.
341. Ef. 5:1.
342. Ef. 4:8 en 11-12.
343. Hainz, Josef: a.w. p. 319 (voetnoot 3).
344. Roberts, J.H., a.w. p. 139.
345. Ridderbos, Herman: a.w. p. 483.
346. Dijk, K.: "De Apostolische Kerk in Haar 'Interne Dienst'",
in "De Apostolische Kerk", pp. 161-164 en 172.
347. Idem. p. 161
348. Sien o.a. 1 Kor. 14 en Ef. 4, ens.
349. Dyk, K., a.w. p. 164.

350. 1 Petr. 2:9; Ef. 5:8; Kol. 1:13.
351. 1 Kor. 3:9; 2 Kor. 6:1.
352. 1 Kor. 3:6.
353. 1 Kor. 3:7.
354. 1 Kor. 3:9.
355. Wendland, H.D.: "Die Briefe An Die Korinther" ("Das Neue Testament Deutsch"), pp. 33-34.
356. 1 Kor. 3:10-11.
357. Wendland, H.D.: a.w. p. 34.
358. Hainz, Josef: a.w. p. 349.
359. 1 Petr. 4:10.
360. 1 Kor. 7:7.
361. 1 Kor. 12:7.
362. Hand. 2:17 ook in verband met verse 15-16.
363. 1 Kor. 14:12 e.a.
364. Küng, Hans: a.w. p. 225.
365. Idem. p. 224.
366. Winkler, Eberhard: a.w. pp. 181-183.
367. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde", pp. A7-8.
368. Roberts, J.H.: a.w. p. 35.
369. Ef. 4:16.
370. Roberts, J.H., a.w. p. 162 e.v.
371. 1 Kor. 12:11.
372. 1 Kor. 12:13.
373. Ef. 4:13-14.
374. Schippers, K.A.: "De Gemeente als leergemeenschap", pp. 15-16.
375. Ridderbos, Herman: "Paulus", p. 489.
376. 2 Petr. 1:5-6 en 3:18.
377. 1 Kor. 3:1-3 en Gal. 5:16-17.
378. 2 Kor. 13:9; Ef. 4:14, v.v.; Hebr. 5:13-14; 1 Petr. 2:1-2.

379. 2 Kor. 3:18; Ef. 4:15; Kol. 2:6-7.
380. Kol. 2:6-7.
381. Ef. 4:1-3 en 15; Fil. 2:1-2.
382. Rom. 15:1-2; Gal. 6:1-2.
383. Kol. 3:16; 2 Thess. 5:11 en 14-15.
384. 1 Kor. 3:1-4.
385. 2 Kor. 13:9.
386. 1 Kor. 3:1-3.
387. 1 Kor. 3:1.
388. 1 Kor. 5:1 v.v.; 6:1 v.v.; 10:14, ens.
389. 2 Kor. 13:10.
390. Ef. 4:8 en 11.
391. Ef. 4:12.
392. Ef. 4:13.
393. Ef. 4:14.
394. Roberts, J.H., a.w. p. 179. Hy doen indringend eksegetiese oorsake van vers 13 tot 15, (sien sy werk, bladsye 177-182), en konkludeer dan: "Ons konklusie is dus dat met die groei wat resulteer uit die opbou van die liggaam, in 4:14 v. bedoel word op die konsolidering van die gemeente in die waarheid van die evangelie en dat dit beteken 'n voortgaande benadering van die beeld van God in die gelowiges wat hul in Christus as representerende Hoof in feite gegee is, maar waartoe hul in die interim van die "nog nie" tog nog steeds moet heengroei".
395. Hebr. 5:13-14.
396. Hebr. 5:12.
397. Hebr. 5:14.
398. Laubach, Fritz: "Der Brief an die Hebräer" p. 114.
399. Kol. 2:2-3.
400. Kol. 2:6-7.
401. Kol. 2:9-10.

402. Ko1. 2:12-13.
403. Ko1. 2:19.
404. Ko1. 3:5-10.
405. Ko1. 3:16, ensm.
406. Ko1. 1:29.
407. 1 Petr. 1:3 en 23.
408. 1 Petr. 2:1.
409. 1 Petr. 2:2.
410. 1 Petr. 1:23.
411. 1 Petr. 2:3.
412. 1 Petr. 1:23.
413. 1 Petr. 2:2.
414. 2 Kor. 3:18 en Rom. 8:29.
415. Ef. 4:15.
416. Bultmann, Rudolf: "Der Zweite Brief an die Korinther", p 97.
417. Idem. p. 94.
418. Barrett, C.K.: "A Commentary on the Second Epistle to the Corinthians", p. 125.
419. Bultmann, Rudolf: a.w. p. 98. (C.K. Barrett stel hierdie waarheid soos volg: "what Christians behold is not God, viewed directly: such direct vision is not for this world. They see His glory as in a glass; in fact, what they perceive is the knowledge of the glory of God in the face of Jesus Christ (iv. 6); in other words, they see not God but Christ the image of God (that is, the means by which the invisible God becomes visible, not the wisdom hypostasis of speculation but the historic person of Jesus); and seeing Jesus the image of God they are, not deified but, transformed into the same image, the glory they share with him ever increasing". (In sy kommentaar: "A Commentary on the Second Epistle to the Corinthians") (p. 125).
420. 2 Kor. 3:8 en 18.

421. Ef. 4:13.
422. Ef. 4:12.
423. Ef. 4:14.
424. Käsemann, Ernst: "Exegetische Versuche Und Besinnungen", pp, 291-292.
425. Roberts, J.H., a.w. pp. 169-176. Herman Ridderbos: "Paulus" stem hier ook nie saam met Roberts nie. Sien voetnoot 17, p. 486.
426. Idem. p. 180.
427. Hodge, Charles: "A Commentary on the Epistle To The Ephesians", p. 240.
428. Ef. 4:24.
429. Ef. 4:22.
430. 1 Kor. 3:1.
431. Gal. 5:16.
432. Kol. 1:9-10.
433. Schweizer, Eduard: "Der Brief an Die Kolosser", p. 42.
434. Vgl. Kol. 2:18-23.
435. Kol. 2:9(b).
436. Ridderbos, Herman: "Commentaar op het Nieuwe Testament" - Kolossensen, p. 125.
437. Kol. 1:4 en 12:14.
438. Kol. 1:13.
439. Kol. 1:10.
440. Veral Kol. 1:12-29 en 2:6-17.
441. Kol. 2:18-23 en 3:5-4:6.
442. 2 Petr. 3:18.
443. 2 Petr. 3:17.
444. 2 Petr. 1:1 en 10.
445. 2 Petr. 3:17.
446. Bv. 2 Petr. 1:2.

447. 2 Petr. 1:3.
448. 2 Petr. 1:8.
449. 2 Petr. 2:20.
450. Grundmann, Walter: "Der Brief des Judas und der Zweite Brief des Petrus", p. 123.
451. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 175.
452. Ridderbos, Herman: "Paulus". Hy sê omtrent die kennis aangaande Christus die volgende: "Het gaat hier zoals met name in Eph. en Kol. telkens blijkt, om de volle bewustwording, de kennis, het inzicht in de alles omvattende betekenis van Christus. Hiermee is niet een zuiver theoretische of speculatieve kennis bedoeld, maar toch wel een steeds dieper gaand besef en een toenemende waarheid van inzicht met betrekking tot al die implicaties van het in Christus geschonken heil", p. 488.
453. Idem. p. 483.
454. 1 Kor. 3:11.
455. Ef. 2:20.
456. Ef. 4:15.
457. Kol. 2:6-7.
458. Idem. p. 487. Omtrent die voortgaande opbou sê hy: "Dit geworteld en gegrond zijn in Christus, zoals de gemeente Hem heeft 'aangenomen' en 'geleerd', beteken nu echter niet een statische toestand, maar juist de grondslag voor een voortgaande opbouw en het opgroeien uit deze wortel. Ook hierbij is niet enkel of in de eerste plaats te denken aan quantitative uitbreiding, maar aan innerlijke, kwalitatieve opbouw en groei", p. 487.
459. Roberts, J.H.: a.w. p. 183.
460. Ridderbos, Herman: "Paulus" p. 325.
461. 1 Kor. 8:1.
462. Gal. 5:13.
463. Fil. 2:2.
464. Kol. 3:14.

465. Rom. 14:15. (Sien veral ook verse 20-21).
466. 1 Kor. 10:24.
467. 1 Kor. 14:4 en 12.
468. 1 Kor. 12:16.
469. 1 Kor. 12:21.
470. Gal. 6:1-2.
471. Ef. 4:3.
472. Ef. 4:4-6.
473. Fil. 2:3-4.
474. Gen. 11:1-9.
475. Joh. 17:21 (Vgl. ook Jesus se uitspraak in Joh. 10:16).
476. Ef. 2:13-18, veral verse 15(b) - 16.
477. Theron, P.F., a.w. p. 49.
478. Ef. 4:15.
479. Fal. 3:26-28.
480. Hand. 2:42 en 46.
481. Deut. 7:6.
482. Ef. 1:3-4. (Vgl. ook Gal. 1:4; Kol. 1:12-13 en 1 Petr. 2:9).
483. Gal. 1:4.
484. Kol. 1:13 en 1 Petr. 2:9.
485. Jes. 53:3; Rom. 8:1.
486. Rom. 6:3-7; Ef. 1:7; 2:5-6.
487. Ef. 1:11 en 18; 1 Petr. 1:4-5.
488. Zanten, J.A.G. van, en Landsman, F.H.: "Gemeentevormen en Gemeenteopbouw", p. 41.
489. 1 Joh. 1:3 en 7.
490. Sorg, Theo: "Gemeinde im Aufbruch", pp. 17-18.
491. Hebr. 3:13 en 12:15.
492. 1 Thess. 5:11.

493. Hebr. 10:24-25.
494. Gal. 6:1; Kol. 3:16.
495. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 189.
496. De Klerk, J.J.: "Die Onderlinge Vermaning in Pastorale Perspektief" (p. 83) sê ook hieromtrent: "Aan die profetiese verkondiging volgens die reël van die oorgelewerde Woord (Rom. 12:7) en aan die lering (didaskalia) en aan die vermaning (paraklesis), word 'n baie prominente plek onder die charismatiese bediening verleen".
497. 1 Thes. 5:12.
498. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 188.
499. De Klerk, J.J.: "Die Onderlinge Vermaning In Pastorale Perspektief" (p. 90). "Die belangrike feit, wat ons hier moet onderstreep is, dit dat daar in die N.T., al is dit op baie meer gemarkeerde wyse, net soos in die O.T. as gawes van die Koninkryk aan die kerk gesagsinstansies, ampsbedieninge geskenk is, om t.o.v. die vermaning, dit in die vorm van die lering, die regering en die persoonlike en onderlinge aanspreke, te beoefen".
500. 1 Thess. 5:11.
501. 1 Thess. 5:14.
502. Kol. 3:16.
503. Hebr. 3:13.
504. Vgl. Gal. 5:16-17 bv.
505. Gal. 6:1.
506. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 198.
507. Ef. 2:21-22.
508. Ef. 2:7.
509. Openb. 7:9-10.
510. 1 Petr. 2:10
511. Ef. 4:12-13.
512. Ef. 2:21-22.
513. Ef. 2:21; 1 Kor. 3:16.

514. Ridderbos, Herman: "Paulus", p. 483. Hy sê verder dat die kernmotief van die missionêre denke van Paulus die deurbraak van die evangelie-verkondiging na alle volke is, Rom. 1:16; 3:22 e.v.; 15:9 e.v.; "daarmee is in beginsel de katholiciteit van de kerk gegeven, Gal. 3:28; Kol. 3:11; 1 Kor. 12:13; zijn er geen ruimtelijke grenzen aan de evangelieverkondiging en aan de kerk gesteld, werk alles heen naar het pleroma, het door God gewilde, vol getal van Joden en heidenen beide, Rom. 11:12, 25, e.a. perspectief waarmee ook voor Paulus het einde der geschiedenis samevalt, Rom. 11:25, 26", p. 484.
515. Noordegraaf, A. "Gods Bouwerk", p. 113.
516. Roberts, J.H.: "Die opbou van die Kerk Volgens Die Efese-Brief", p. 176.
517. Ulrich, Heinrich-Hermann: "Das Missionarische Wort" No. 5 - 1980, p. 171.
518. Matt. 28:20.
519. Matt. 28:19.
520. Schlink, Edmund: "Der Kommende Christus Und Die Kirchlichen Traditionen", pp. 105 en 141.
521. Idem. p. 167.
522. Ef. 2:20-22; 1 Petr. 2:5.
523. 1 Kor. 12:12-31.
524. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde" In "Das Missionarische Wort" 1977, Studiebrief A7, p. 7.3. Hiermee stem E Winkler ("Der Aufbau der Kirche zum Dienst", p. 13) ooreen wanneer hy sê: "Der Auftrag, mit Wort und Tat das Evangelium zu bezeugen, ist der ganzen Gemeinde gegeben und nicht Amtsträgern vorbehalten. 'Klerus' und 'Laien' dürfen theologisch nicht voneinander getrennt werden, aber eine Differenzierung der Gaben und Aufgaben innerhalb der Gemeinde ist notwendig".
525. Krusche, Werner: "Schritte Und Markierungen", p. 132.
526. Ef. 4:13-14 en Hebr. 5:12-14.
527. Ef. 4:11-12.

528. Krusche, Werner: *Idem.* p. 133.
529. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau Der Kirche Zum Dienst", p. 189.
H.H. Ulrich: "Das Missionarische Wort" No. 5 1980 - p. 173 sê ook: dat 'straatversperrings wat uit die weg geruim moet word in verband met die opbou, (uitbreidende), van die gemeente die valse of ondoelmatige strukture is. "Es sollte sich zwei Korrekturen gefallen lassen: die einseitige 'Komm-Struktur' müsste zugunsten einer 'Komm- und Geh-Struktur' verändert werden, und die Werke und Verbände müssten sich mit den Arbeitsgruppen der Ortsgemeinde gemeinsam um eine bessere Verzahnung bemühen, um missionarisch, d.h. im Sinne von Wachstum: sich aus-wirken zu können".
So verklaar Werner Krusche ook: "Mission stösst ins Leere, wenn nicht für aufnahmefähige Versammlungsformen gesorgt ist". ("Schritte und Markierungen" - p. 131).
530. Bosch, David J.: "Heil Vir Die Wêreld", p. 236.
531. *Idem.* p. 241.
532. Rom. 12:5; 1 Kor. 10:17; 12:12, 27; Ef. 1:23; 3:6; 4:12 en Kol. 1:24.
533. 1 Kor. 12:13.
534. Bosch, David, J.: a.w. p. 247.
535. 2 Kor. 5:20.
536. Bosch, David, J.: a.w. p. 245.
537. Ef. 1:22-23.
538. Ef. 1:3-8.
539. Theron, P.F. "Die Ekklesia as kosmies-eskatologiese teken". Dit moet verwelkom word dat hy oorwegend van "ekkklesia" praat as die volk van God en nie van "kerk" nie, omdat die woord waarvan hierdie begrip afgelei is nie in die N.T. voorkom nie. Daarom is dit ook onduidelik waarom die vertalers in die Nuwe Afrikaanse Vertaling "Die Nuwe Testament en Psalms" (1979), die woord "ekkklesia" met "kerk" vertaal. Dit moet as ongelukkig beskou word aangesien "kerk" in die spreektaal 'n ander konnotasie het as wat die begrip "ekkklesia" (of "gemeente") in die N.T. bedoel.

- 540. Idem. p. 92.
- 541. Idem. p. 98.
- 542. Van Ruler, A.A.: "De Dood Word Overwonnen", p. 82.
- 543. Gal. 1:4.
- 544. 1 Tim. 2:3-4.
- 545. Swigchem, D. van: "Het Missionair Karakter Van De Christelijke Gemeente", p. 237.
- 546. Joh. 3:16.
- 547. 1 Joh. 4:9. So ook Gal. 1:4 en 1 Tim. 2:3-4.
- 548. Kol. 1:20; Ef. 2:16 en Rom. 5:10.
- 549. Ps. 138:8.
- 550. Rom. 6:4-8.
- 551. Ef. 2:20-22.
- 552. Roberts, J.H.: "Die Opbou Van Die Kerk Volgens Die Efese=brief", p. 178.
- 553. Bosch, David J.: "Heil Vir Die Wêreld", p. 247.
- 554. Ef. 2:7.
- 555. 1 Kor. 15:28.
- 556. Openb. 7:9-12.
- 557. Ef. 2:20-22.
- 558. Rom. 8:19-21.

2. DIE GEES EN DIE GAWES VAN DIE GEES.

2.1 Die Koms Van Die Gees

Wanneer dit gaan om die koms van die Heilige Gees, moet ons voor alles onder die besef kom dat Hy die Derde Persoon in die goddelike Drie-eenheid is wat tot ons gekom het, en van daaruit oor hierdie wonderlike daad van die Lewende God praat. By so baie skrywers gaan dit veeleer om 'n studie asof van 'n onderwerp of selfs 'n degradasie van die Heilige Gees eerder as van Hom wat in wese God is, Een met die Vader en met die Seun (Vgl. Geloofsbelydens van Athanasius). Menigmaal kry mens die indruk by verskillende outeurs dat die mens of die "kerk" weer hier in die middelpunt kom staan en dan van die Derde Persoon in die Goddelike Drie-eenheid 'n voorwerp van studie en uitsprake maak wat Skriftuurlik onjuis is, en in stryd met die openbaring van die Drie-enige God, wat vanuit sy ewige genade en ontferming met die mens en die skepping handel, en nie andersom nie. Hierdie selfde tendens vind ons ook by die Piëtistiese en "charismatiese" groepe waar die mens weer so sterk in die middelpunt kom staan en dan as't ware die werkinge van die Gees wil manipuleer volgens menslike begeerte en ooreenkomstig menslike belang - sodat die mens weer die belangrike een word in sy godsdiens. Ons moet die lewende belangstelling oor God, die Heilige Gees, veral gedurende die afgelope dekade verwelkom, veral na die eeue van verwaarlosing deur die kerk - juis in die bedeling van die Gees! Ons moet egter die neiging om as't ware oor die Gees te beskik - hetsy deur teologiesering of in die praktyk van die charismatiese beweginge - betreur en dit aandui vir wat dit is. Hier moet die oproep in ons tyd laat hoor word met betrekking tot God, die Heilige Gees: "Laat God, God wees!" Wanneer ons oor die Heilige Gees in die Skrif handel, moet ons uitgangspunt en belydenis wees dat dit die Drie-enige God Self is wat hier 'n openbaring van Homself gee, soos daar in 1 Kor. 12:7 staan: "Aan elkeen afsonderlik word 'n werking van die Gees gegee tot welsyn van almal". Dit is God, die Gees, wat die gemeente daarstel: "Deur die een Gees het ons immers almal een liggaam geword deur die doop ..."¹⁾ Daarom besit die "kerk" ook nooit die Heilige Gees, soos Heyns²⁾ dit stel, en bepaal die "kerk" ook nie self die inwoning van die Gees in die gemeente soos hy dit voorstel nie. Dit is juis die teendeel: Dit is die Heilige

Gees wat die gemeente besit en maak tot tempel van die Here.³⁾ Juis in hierdie verband moet die groot beginsel van Jesus met betrekking tot die werking van die Heilige Gees sterk en duidelik gestel word, nl.: "Die wind waai waar hy wil. Jy hoor sy geluid, maar jy weet nie waar hy vandaan kom en waar hy heen gaan nie. So gebeur dit met elkeen wat uit die Gees gebore is".⁴⁾ Die Gees is die Derde Persoon in die Goddelike Drie-eenheid wat vrymagtig in sy handeling is. Hy word nie deur mense of die kerk besit, beheer of gemanipuleer en gebruik nie. Dit is juis Hý wat lewend maak; die lewe onderhou, rig en stuur - van individu sowel as gemeente. Dit is Hý wat die mens laat inpas in Gods program en wil met hierdie wêreld en met die ekklesia self. In "Evangelischer Erwachsenen Katechismus"⁵⁾ word dit ook soos volg gestel: "Im Alten Testament ist der Geist der Ursprung und Träger allen Lebens. Alles, was ist, ist nicht aus sich selbst heraus, sondern aus dieser Kraft, die ins Dasein ruft und darin erhält. Er ist der Schöpfergeist (spiritus creator), der 'lebendig macht', wie es das Nizänische Glaubensbekenntnis sagt (1 Mose 2,7; Ps. 104, 29 f.t. u.a.)".

Siegfried Grossmann⁶⁾ beskrywe ook die Gees in sy skeppende en veranderende werking, en sê dan: "Der Schöpfer Geist ist die Grundlage für alles Leben, beginnend bei der Erschaffung der Welt, in besonderer Weise aber bei der Schaffung des neuen Lebens in Jesus Christus. Im Pfingstereignis wird die innere Wirkung des Geist-Windes, der kraftvoll Menschen und Zustände ändert, auch äusserlich erfahren. ...(Apg. 2,2 und 4.) ... Leben zu schaffen, kraftvoll zu verändern und Grenzen überschreitbar zu machen sind Wirkungen des Geistes Gottes, in denen sich der handelnde Gott selbst offenbart".

J.H. Bavinck⁷⁾ wys daarop dat wanneer die Heilige Gees kom, Hy veral drie besondere dinge met die mens doen: (1) Hy wederbaar ons, en maak ons Christus en sy heil deelagtig deur die geloof; (2) Hy skakel die kerk in in die grote handeling van Christus waardeur Hy die wêreld, waaroor alle mag aan Hom toevertrou is, in sy besit neem en verlos; (3) Hy rus reeds die kerk in hierdie bedeling toe met gewes en kragte wat haar in staat stel om te beantwoord aan haar hoë en heerlike roeping, naamlik om instrument te wees in Christus se helende hande.

Dit is dus die Gees wat kom as God in sy vrymagtige handeling om die program van God-drie-enig se heilswerk op aarde voort te sit en tot die einddoel van God te voer. Daarom word Hy die eskatologiese Gawe genoem.⁸⁾ Juis omdat die Gees die Handelende God is wat wederbaar, herskep, die lewe gee; die gemeente in aansyn roep en toerus, om instrument in God se hand vir sy doel te wees, kan en mag ons nooit van Hom praat asof Hy objek is soos wat L. Floor⁹⁾ byvoorbeeld doen nie. Die koms van die Gees beteken dat dit die Derde Persoon in die Goddelike Drie-eenheid is wat met sy voleindigende handeling in die wêreld teenwoordig is om die wêreld en hierdie geskiedenis tot sy bestemming en voleinding te voer. Daarom sê Petrus op die Pinksterdag: "So sal dit in die laaste dae wees, (eschatais hēmerais) sê God: Ek sal my Gees uitstort op alle mense: julle seuns en julle dogters sal profeteer; julle jongmense sal gesigte sien; julle oumense sal drome droom".¹⁰⁾

2.1.1 Die Gees - eskatologiese Gawe

Reeds met die koms van Jesus het die laaste van die dae aangebreek, soos die Hebreër-skrywer dit stel: "In die verlede het God baie keer en op baie maniere tot ons vaders gespreek deur die profete, maar nou, in hierdie laaste dae (ep eschatou tōn hemerōn toutōn) het Hy tot ons gespreek deur die Seun"¹¹⁾ En in Hebr. 9:26 word gesê dat Jesus in die voleinding van die tye (epi sunteleia tōn aionōn) verskyn het. Petrus verwys daarna dat die gelowiges deur die kosbare bloed van Christus vrygekoop is van die sinlose bestaan wat wel voor die skepping van die wêreld hiervoor bestem is, maar eers in hierdie eindtyd gekom het, (ep eschatou tōn chronōn).¹²⁾ Die apostel Paulus praat ook daarvan dat God sy Seun in die "volheid van die tyd" (to plērōma tou chronou) gestuur het.¹³⁾

Met die koms van Christus breek die laaste van die dae dus reeds aan; kom ons op die voleinding van die eeue te staan; verkeer ons in die laaste tye - in die volheid van die tyd. Want dit is "die tydperk van die genade en verlossing wat heenloop na die komende oordeel van die komende Christus".¹⁴⁾

In hierdie laaste van die dae - in hierdie eindtyd - kom die Heilige Gees. Want met die kruisiging en opstanding van Jesus Christus het

die nuwe eeu; die nuwe wêreld reeds begin! en is die ou eeu onder die vloek en verval van die eerste mens, Adam, aan die verbygaan. Die kruisiging van Jesus het ook die betekenis en hou die openbaring in dat hierdie wêreld en hierdie mens van die ou Adam geoordeel, vervloek en verwerp word deur God, en dat Hy in sy genade in Jesus Christus, die Middelaar, hierdie oordeel voltrek,¹⁵⁾ maar ook deur dieselfde Middelaar die nuwe mens en die nuwe wêreld skep. Daarom gaan Jesus nie onder deur te sterwe in die God-verlatenheid van Matt. 27:46 nie, maar sterwe Hy in oorgawe aan die Vader;¹⁶⁾ bly Hy ook nie in die graf nie, maar staan daaruit op, waardeur geopenbaar en gedemonstreer word dat die opstanding van die dode reeds begin het soos ons dit lees in 1 Kor. 15:20: "Maar nou, Christus is opgewek uit die dood, as eersteling uit dié wat gesterf het".¹⁷⁾ Hiermee het die nuwe eeu en die nuwe wêreld reeds begin en die koninkryk van God breek reeds deur in dié wêreld¹⁸⁾ wat in die mag van die beselede.¹⁹⁾ En die uitsonderlike teken van hierdie groot verandering wat God midde in die gevalle wêreld bewerk, is die koms van die Heilige Gees. Nou dat die sonde versoen is deur die Middelaar, Jesus, kom die Gees van God weer woning maak in mense-lewens, want ná die sondeval het God gesê: "My Gees sal nie vir ewig in die mens heers nie, omdat hy ook vlees is; maar sy dae sal wees honderd-en-twintig jaar".²⁰⁾ Eers moes die sonde versoen word voordat die Gees van God weer kom. Daarom is die koms van die Gees 'n gebeurtenis in die heilsordelike plan en program van die Drie-enige God, en mag ons nooit daarvan praat asof die Gees objek is wat gestuur word, of dat Jesus op 'n stadium die beskikking oor die Gees verkry of die Gees verwerp deur sy lyding en sterwe nie.²¹⁾ Noú is dit eskatologiese tyd waarin God die Heilige Gees op die voorgrond tree in hierdie wêreld om die heilswerk van die Drie-enige God, wat reeds met die sondeval begin het, en in onderskeie stadia verloop, waarin elke Persoon van die Drie-eenheid sy besondere werk uitvoer, tot afsluiting en voltooiing te bring.

In hierdie tyd gee die Gees die besondere openbaring dat die koninkryk van God kom en voór die deur is, wat dus die einde van hierdie bedeling beteken, en enige oomblik in hierdie geskiedenis kan plaasvind. Daarom is die werking van die Gees, en in besonder die gewes wat Hy aan die gemeente gee, van soveel fundamentele belang. Want dit is as't ware God se prediking en demonstrasie aan die wêreld dat Hy aan die werk is

om die mens weer in te skakel in sy diens, om Hom te prys en te ver= heerlik, asook dat Hy hier teenwoordig is, in die midde van sy ver= bondsvolk, en daarom kom die ryk en heerskappy van die satan hier tot 'n einde. So het die charismata ook eskatologiese heilsbetekenis, en maak die Gees ook die gemeente self tot die eskatologiese volk van God. Josef Hainz²²⁾ sê tereg die volgende: "Das pneuma ist es, welches die Gemeinde zur eschatologischen macht und sie zugleich geschichtlich durchwirkt. Von letzteren muss noch ausführlicher gehandelt werden; doch beschreibt den Sachverhalt beispielhaft 2 Kor. 3,3: die Gemeinde ist, besorgt durch den Apostel, dessen Anteil nicht unterschlagen werden darf, eine epistole christou, ein 'Brief Christi' geschrieben nicht mit Tinte, sondern mit dem Geist des Iegendigen Gottes. ... Das eschatologische Moment ist dabei so wenig zu übersehen wie die geschichtliche Rolle der Vermittlung durch den Apostel und die Rolle des im Apostel und durch den Apostel wirk= samen pneuma theou dsōntos. ... Die geschichtlich konkrete Gemeinde mit ihren zum Glauben gekommenen Glieder ist der eschatologisch zu verstehende 'Brief Christi'".

2.1.2 Die koms van die Gees en Pinkster

Die koms van die Gees op Pinksterdag het besondere betekenis. Pink= ster was oorspronklik die oesfees in Israel, en het plaasgevind op die vyftigste dag nadat die paasoffer gebring was. Op Paasfees het die oes begin en op Pinkster kry ons dan die voltooiing van die oes daarom vind ons "die gedagte van oes, van volheid, van voltooiing en vervulling duidelik terug in die Pinksterfees van die Nuwe Testa= ment".²³⁾ Hierdie besondere betekenis van die koms van die Gees op Pinksterdag²⁴⁾ word deur A.C. Barnard²⁵⁾ soos volg beskrywe: "Pinkster is die afsluiting, maar ook die nuwe begin: dit sluit af die tydperk van die belofte, van die heil wat God beloof het; dit sluit af die tydperk van die wet, van die seremonie, van die skadu, ja, van die Ou Testament; dit sluit af die verlossingswerk van Jesus Christus - dit is alles voltooi en volbring. Dit is egter ook die nuwe begin: dit is die begin van die toepassing en verwerkliking van die heil wat Jesus verwerf het, dit is die begin van 'n nuwe tydperk, die tyd van genade, die 'dag van sy welbehae', die 'aangename jaar

van die Here', die 'dag van heil', die tydperk van die Heilige Gees, van die Nuwe Testament". Die koms van die Gees op Pinksterdag – die dag van die voltooiing van die oes – beteken dan ook dat God deur die werk van die Gees met die voltooiing van die oes besig is wat meteen die einde van die tye; die afsluiting van die eeue beteken. Dit is egter ook die dag van vervulling, en van volheid, wat beteken van mense, en dat Hy hierdie volheid aan mense meedeel. Daarom word sy koms voorgestel as 'n "doop". Reeds Johannes die Doper kondig aan: "Maar God wat my gestuur het om met water te doop, het vir my gesê: 'Die Een op wie jy die Gees sien kom en bly, dit is Hy wat met die Heilige Gees doop'".²⁶⁾ Kort voor sy hemelvaart sê Jesus aan sy dissipels: "Want Johannes het wel met water gedoop, maar julle sal binne 'n paar dae met die Heilige Gees gedoop word".²⁷⁾ En dan vind hierdie gebeurtenis plaas op die Pinksterdag.²⁸⁾

L.Floor²⁹⁾ wys dan daarop dat net soos vir Jesus die nuwe eeu (aeon) begin het by die Jordaan met sy doop, so begin die nuwe eeu vir die dissipels op Pinksterdag. Pinkster is dus die nuwe begin, die "inougurasie" van die nuwe eeu. En dan vervolg hy: "Maar soos Pinkster, soos die doop met die Heilige Gees vir die dissipels die ingang was tot die nuwe heilstyd, so is die doop met die Heilige Gees vir elke gelowige die toegang tot die nuwe aeon, die nuwe heils=tyd. Die doop met die Gees staan aan die begin van die nuwe lewe, die lewe met God deur die geloof in Jesus Christus. ... Hierdie doop met die Gees is eintlik maar dieselfde as die wedergeboorte, die aan=vang van die nuwe lewe, die lewe van die geloof".

Die Gees op Pinksterdag beteken dan dat Hy die mens uit die ou eeu wat onder die vervloeking en oordeel staan, uit lei in die koninkryk van God, in die nuwe wêreld, die nuwe eeu, die nuwe lewe. En as teken hiervan rus Hy toe met die besondere gawes (die charismata) en bekragtig Hy mense om die groot dae van Gods heil tot redding en lewe aan 'n verlore mensheid te verkondig. Dit sien ons dan ook onmiddellik met die dissipels gebeur op die Pinksterdag nadat hulle met die Gees vervul, (ep̄lēsthēsan), of gedoop is. Omdat die Heilige Gees dus kom om die oes in te samel, kom Hy om die gemeente daarvoor te vorm en in die gemeente te woon sodat Hy die gemeente kan toerus met sy besondere gawes, waardeur Hy hom bekwaam as instrument van God in

hierdie heilsaktiwiteit op pad na die einde toe. Hoewel die Pinkstergebeure - die koms (uitstorting) van die Gees as heilsfeit omherhaalbaar is, word die feit van Pinkster, nl. die woning-maak van die Gees, telkens weer 'n werklikheid vir elkeen wat tot wedergeboorte en geloof gebring word, soos die Apostel dit stel in Ef. 1:13-14: "Deur Christus het ook julle deel geword van die volk van God toe julle die waarheid wat aan julle verkondig is, die evangelie van julle verlossing, gehoor en tot geloof gekom het. In Christus het die Heilige Gees wat deur God belowe is, julle as die eiendom van God beseël".³⁰⁾ Die beseëling deur die Gees beteken juis dat Hy in die verlose woning gemaak het, anders sou die geloof nie moontlik gewees het nie. Paul Toaspern³¹⁾ sê hieromtrent: "Der bei den ersten Pfingsten ausgegossene Heilige Geist ist heute genauso real als der Paraklet, der Beistand, der Anwalt, als das Lebenselement für Christen erfahrbar wie in der frühen Christenheit. Wir lernen neu 'Realisten im Leben aus dem Heiligen Geist' (de Boor) zu sein". Hy sê verder dat ons egter in skaamte en boete moet buig omdat die kerk en die teologie in die verlede aan die werklikheid van die Heilige Gees so weinig aandag gegee het, dat die Gees 'n haas vergete geloofsartikel was, en dat begrippe soos "Pinksterfees" en "Pinkster" 'n negatief-kritiese klank gehad het en mens dikwels op hierdie wyse die Gees gedemp en die gawes van die Gees ten dele verag en onderdruk het. Die Gees het op Pinksterdag gekom om mense in die Pinkster-werklikheid in te skakel en op te neem, d.w.s. om mense deel te gee aan die heil in Christus, en toe te rus met besondere bekwaamhede en deel te neem aan die voltooiing van die oesinsameling van die God van heil.

Van die voorgenoemde waarheid getuig ook die besondere tekens wat met die koms van die Gees gepaard gaan op die Pinksterdag. Die geluid soos van 'n geweldige stormwind,³²⁾ dui juis op die betekenis van die begrip in die Hebreeus, nl. ruach (gees - asem) wat teken van die lewe is wat God gee.³³⁾ Hieromtrent sê J.H. Bavinck:³⁴⁾ "O, door de Geest geleide Kerk, stormende Kerk, God wil u gebruiken in zijn plan met de wereld, gij zijt van nu aan de 'gedrevene', de voortgejaagde, de bewegene. Ge moogt nooit meer helemaal stil zijn op uw weg naar de voleinding der eeuwen". Met verwysing na die vuur wat in tonge verdeel,³⁵⁾ sê hy dit simboliseer dat die kerk vurig, sterk en bewoë gaan spreek, en dat die gelowiges geen sprakelose lewe sal hê nie.

Die kerk wat met die Gees vervul is, is van nou af die sprekende kerk.³⁶⁾ Omtrent die verskynsel van die spreek in ander tale,³⁷⁾ sê hy: "Dan blyk dat rondom het woord dat zij door de genade van de Geest spreken mogen, de uit elkaar gescheurde mensheid met haar veelvoud van taken en grenzen, zich aaneensluit tot één wereld".³⁸⁾

In die Pinkstergebeure, met die koms van die Gees, openbaar God dus ook waarheen dat Hy met die kerk en wêreld wil.

2.1.3 Die Gees, stigter van die gemeente

Waar ons in die Nuwe Testament nie te doen het met die stigting van die gemeente as volk van God nie (sien paragraaf 1.2.3), maar met die openbaring van die ekklesiale betrokkenheid op die Drie-enige God, en hier dan in besonder op die Heilige Gees, wil ons hier slegs aandui wat die aandeel - die besondere handeling - van die Gees is in die totstandkoming van die ekklesia.

Sedert Pinksterdag sien ons dat dit deur die besondere aktiwiteit van die Heilige Gees is dat die gemeente daargestel word. Dit is Hy wat aan sondaars die wedergeboorte skenk³⁹⁾ en hulle inlyf in die gemeente as liggaam van Christus.⁴⁰⁾ Dit is die Gees wat die harte verander, wat nuwe lewende gee en mense in die gemeenskap van God stel en daarom vir hulle saamvoeg tot liggaam van Christus. So word die gemeente dan voorgestel as die heilige tempel van die Here in wie elke gelowige saam opgebou word as 'n huis waarin God deur sy Gees woon.⁴¹⁾ Hans Klüng⁴²⁾ stel hierdie waarheid van die kerk as skepping van die Gees soos volg: "Der 'Geist' ist es, aus dessen Kraft und Macht der ganze Bau existiert. Die Kirche ist also ein Bau, der Kraft des Geistes des Herrn, der im Geist und durch den Geist Bestand hat. Der verherrlichte Herr erst schenkt seinen Geist und macht dadurch seine Jüngergemeinschaft zur Kirche". Deur die één Gees en in die één liggaam,⁴³⁾ het almal toegang tot die één God. So maak die Gees die ekklesia deur en deur tot 'n pneumatiese werklikheid - pneumaties - (d.w.s. geestelik) - omdat die Gees daarin woon, hom vervul en deurdring met sy volheid.⁴⁴⁾ So

dien die Gees as bestaansgrond, lewensprinsipe en gestalte-gewende mag van die ekklesia wat deur die Gees uit die krag en mag van God vervul, beleef, gedra en gelei word. Deur Hóm dank die ekklesia in alles wat hy is en wat hy het, sy oorsprong, bestaan en voortbestaan. Alleen deur die lewendmakende Skepper-Gees kan die ekklesia lewende, aktiewe, handelende liggaam wees waardeur God sy werk op aarde onder 'n verlore mensheid verrig. Tereg sê Hans Küng.⁴⁵⁾ "Im Geist ist Gott selbst, ist der Kyrios in der Gemeinde der Glaubenden trotz aller Menschlichkeiten wirksam gegenwärtig. Die Kirche ist der Ort von Gottes besonderer Weltgegenwart".

Hasenhüttl⁴⁶⁾ sê ook dat die Heilige Gees in die gemeente ervaar word as die lewe-herskeppende - omvormende mag en daarom is Hy die "Existenzmacht" van die nuwe gemeente wat haar tot besondere daade bekrachtig. Hy vervolg dan: "Das Geistgeschehen ist die entscheidende Macht, die die Gemeinde beherrscht, die der Herr selbst ist und die jedem seinen Platz zuweist. So wie die Vollmacht Gottes ist das Geistereignis das, wovon die Gemeinde lebt, das Kraftfeld, vor der alle anderen Kräfte, seien sie mythischer oder geschichtlicher Art, ihre Kraft verlieren".⁴⁷⁾ Daarom is die Gees meteen die bevrydende mag waardeur mense van die magsgreep van die bose vrygeset word, en maak Hy die gemeente meteen die vrygemaakte skare wat leef in die vryheid van Jesus Christus⁴⁸⁾ sodat hulle in staat gestel word om die lewende God te dien en vir sy doel hier te wees. Theo Sorg⁴⁹⁾ wys ook daarop dat Jesus Christus self deur die Gees in die gemeente lewend teenwoordig is, en dat sy werk nie voortgesit word op die wyse wat naasbestaandes die bedryf van 'n afgestorwe vader sal voortsit nie, maar juis geheel anders, want Jesus Self leef en werk deur die Gees in sy volgelinge. "Durch diese Kraft des Geistes werden Menschen zu Jesus Christus gebracht und unter seinem Wort verwandelt. Durch diese Kraft lebt sie bis zum heutigen Tag. Es ist Gottes Geist allein, der neues Leben schafft und erhält, der in toten Gemeinden neue geistliche Aufbrüche wirkt. Denn dieser Geist ist die Executive Gottes".

Dan sê hy dat die gemeente van Christus deur 'n drievoudige wonder in aansyn geroep is, nl. (1) Die krag van God het die wonder van verandering bewerk. (2) Die krag van God het die wonder van verstand-

houding (gemeenskap) bewerk. (3) Die krag van God het die wonder van verkondiging bewerk.

Heribert Mühlen⁵⁰⁾ noem in verband met die voort-lewe van Christus deur die Gees in die gemeente 'n belangrike element met betrekking tot die Geestes-gawes: "Wenn also die Geistesgaben Jesu in der Kirche fortdauern, dann muss auch er selbst als der Ursprung aller Geistesgaben lebendig sein! Dies ist der Erfahrungsbeweis der Urkirche für die Auferstehung Jesu! (Vgl. daarom Mk 16,17f; Röm 15,18f; 2 Kor 12,12; 1 Thes 1,5; 1 Kor 2,4f; Gal 2,9). Die Kirche ist entstanden aus der Teilhabe der Jünger an der Gottes- und Selbsterfahrung Jesu, und diese Anfangserfahrung bleibt bindend für alle Zeiten". Volgens hom is die Geestes-gawes dus die ervaringsbewys van die opstanding van Jesus wat nou deur die Gees in die gemeente teenwoordig is.

Die Heilige Gees bring dus die gemeente tot stand deurdat Hy mense lewend maak uit die dood in sonde en ongeregtigheid en hierdie mense inlyf in een gemeenskap as liggaam van Christus, en deur die Gees is die lewende Christus blywend in die gemeente teenwoordig. Hierdie gemeente word toegerus met die gawes van die Heilige Gees wat weer die ervaringsbewys is van die teenwoordigheid van Christus, die Hoof van die gemeente. Hierdie toerusting deur die Gees stel die ekklesia in staat om te funksioneer ooreenkomstig dit wat die Drie-enige God in die hede en in die situasie van elke gemeente in die wêreld van die dag wil doen en bereik.

2.1.4 Die Gees, begeleier van die opbouwerk

Die Heilige Gees gee nie alleen die nuwe lewe en stel die gemeente daar nie, maar begelei ook die gemeente tot opbou op weg na die eschaton en die voltooiing, die plērōma, die volheid. Daar is dan twee aspekte rakende hierdie begeleidende bouwerk van die Gees, nl. (1) Die werk van die Gees na binne in die gemeente self. Dit bestaan in die volgende: Hy sal die gelowiges alles leer en hulle herinner aan alles wat Jesus gesê het.⁵¹⁾ Hy sal hulle in die hele waarheid lei, en die dinge wat gaan kom aan hulle verkondig.⁵²⁾ Dit

is Hy wat bepaalde werkinge in die gemeente gee tot opbou en toerusting⁵³⁾ van die ekklesia. Hy verleen die krag tot innerlike sterkte.⁵⁴⁾ Hy stel die gelowige in staat om nie na die vlees te wandel nie, maar na die Gees.⁵⁵⁾ Daarvoor is Hy vir altyd aan die gemeente gegee,⁵⁶⁾ sodat hierdie opbou voortdurend verseker kan wees. (2) Die tweede aspek van die Gees se werk waarin Hy die opbou begelei, is op die wêreld gerig. Hy laat die wêreld nie los nie, maar is werwend en wennend daarmee besig, en dit doen Hy nl. deur die bewys dat die wêreld skuldig is as gevolg van sonde, en dat die reg aan die kant van Jesus, die Verlosser is.⁵⁷⁾ Die doel hiermee is om mense tot God te bring en die heil in Jesus te ontvang en op die wyse ingebou te word in die liggaam van Christus.

In geheel gesien, is dit dus die Gees wat die heilige tempel vir die Here daarstel en die huis opbou waarin God deur sy Gees woon.⁵⁸⁾ So verklaar Roberts⁵⁹⁾ dan ook: "Dit is die Gees wat Gods gave aan die eskatologiese gemeente is, wat haar opbou deur die gang van die geskiedenis heen lei. ... Hy lei haar (ook) deur die eskatologiese tyd heen na die tyd toe wanneer die bouwerk voltooi sal wees". Juis omdat die Gees aan die gemeente gegee is om ewig by die gemeente te wees,⁶⁰⁾ is daarin ook die waarborg gegee dat hierdie opbou nie alleen deur die geskiedenis heen sy voortgang sal hê nie, maar ook tot voltooiing gevoer sal word wanneer die afgeronde gebou van God daar sal staan as sy voltooide woning en tempel. Hieromtrent konkludeer Roberts⁶¹⁾ ook: "Die Heilige Gees tree hier by die opbou van die gemeente op in 'n uit en uit eskatologiese verband: nie alleen is Hy die eskatologiese Gawe nie, maar Hy begelei ook die proses van opbou tot by die voltooiing daarvan in die eschaton en is voorts verantwoordelik vir die pneumatiese kwaliteit van die eskatologiese tempel".

'n Belangrike aspek van die werk van die Gees in hierdie opbou-proses is ook daarin geleë dat Hy die Skrif daarstel as Woord van God waardeur die mense uit die verlore toestand tot God geroep word. Daarom verklaar die apostel Petrus: "Julle is immers weergebore, nie uit verganklike saad nie, maar uit onverganklike saad: die lewende en ewige woord van God",⁶²⁾ en dan in vers 25: "En hierdie woord is die evangelie wat aan julle verkondig is". In verband met die Skrif verklaar Petrus dan: "Dit veral moet julle weet: geen profesie in

die Skrif kan op grond van eie insig reg uitgelê word nie, want geen profesie is ooit deur die wil van 'n mens voortgebring nie. Nee, deur die Heilige Gees meegevoer, het mense die woord wat van God kom, gespreek".⁶³⁾ Dieselfde Skrif as woord van God word gebruik om die gemeente te onderrig en in die waarheid te lei soos die apostel aan Timothêus verklaar: "Die hele Skrif is deur God ingegeen en het groot waarde om in die waarheid te onderrig, dwaling te bestry, verkeerdhede reg te stel en 'n regte lewenswyse te kweek, sodat die man wat in diens van God staan, volkome voorberei en toegerus sal wees vir elke goeie werk".⁶⁴⁾

Dit is dus die Heilige Gees wat die Skrif as woord van God daarstel. Daarom verklaar Jesus ook aan die dissipels omtrent die werk van die Gees dat Hy die dissipels in die hele waarheid sal lei.⁶⁵⁾ Verwysend na die Hoëpriesterlike gebed van Jesus, leer ons dat hierdie waarheid die woord van God is.⁶⁶⁾ Wanneer Jesus ook volgens Hand. 1:8 aan die dissipels sê dat hulle sy getuies sal wees wanneer die Heilige Gees oor hulle kom, hou dit volgens die eksegeese ook in dat die Gees hulle juis daartoe die getuies van die Here maak deurdat hulle die Skrifte van die Nuwe-Testament daarstel as woord van God vir sy ekklesia op aarde. Daarom speel die Skrif die heel belangrike rol in die opbou-proses waarin die Heilige Gees die gemeente begelei. Want hierin ontvou Hy die heil in Christus aan sy gemeente, bou Hy hulle op in die geloof, en lei hulle in die waarheid sodat hulle van dwaling en verval gevrywaar word. Hy lei nie los en buite die Woord van God nie, daarom sê Jesus aangaande hierdie leiding wat Hy in die gemeente sal gee: "Wanneer Hy kom, die Gees van die waarheid, sal Hy julle in die hele waarheid lei. Wat Hy sal sê, sal nie van Homself kom nie: Hy sal net sê wat Hy hoor, en Hy sal die dinge wat gaan kom, aan julle verkondig".⁶⁷⁾

Dit is ook veral omdat die Heilige Gees die gawes (charismata) tot opbou van die liggaam van Christus in die gemeente werk, soos dit herhaaldelik veral in 1 Kor. 14 gestel word, dat Hy die Een is wat in besonder die opbou van die gemeente inisier en begelei. Dit is alleen van die werking van die Heilige Gees deur die gawes wat Hy in die gemeente uitdeel dat geestelike krag uitgaan tot missionariese, diakoniese, lerende en herderlike werk. Hier organiseer en aktiveer

nie mense nie, maar God self werk deur mense en maak hulle bereid en toegerus tot sy diens.

2.2 Die Gawes Van Die Gees - Die Charismata

Wanneer die Heilige Gees iemand deur die wedergeboorte inlyf in die liggaam van Christus, rus Hy daardie persoon as nuwe mens toe met besondere vaardigheid of bekwaamheid; met 'n besondere gawe, om die bepaalde lid vir die doel van God aktief te maak in en vir die gemeente asook vir die roeping van die lid en gemeente in die wêreld. Hierdie besondere begaafdheid is 'n vrye geskenk wat God deur die Gees aan iemand meedeel en word daarom "charisma" genoem,⁶⁸⁾ wat weer verband hou met die woord "charis" - genade -, en wat direk aandui dat dit deur die genade van God geskenk is, en dus nie iets wat verwerf kan word nie. Walter Lohrmann⁶⁹⁾ sê: "Was Gottes Geist an Gaben zum Gemeindeaufbau gibt, sind nicht verdienbare 'Geschenke' (so Grundbedeutung) aus Gottes Gnade (= charis): Kein 'Geistesredner' (Pneumatiker) kann sich etwas auf seine wunderhaften 'Geisteswirkungen' (Pneumatika) hier vor allem Sprachengebete) einbilden und sich hochmütig von den 'Durchschnittsgläubigen' absetzen".

Die grondslag van die charismata is daarin geleë dat dit die Gees is wat mense die genade van Jesus Christus se heilswerk deelagtig maak; en so moet die gemeente as charismaties verstaan word. Daarom skenk die Gees ook charismata - genadegawes - in die gemeente as charismatiese gemeenskap om tot opbou van hierdie gemeenskap te dien. Die charismata kom dus nie uit die gemeente op nie, maar word deur die Gees in die gemeente gegee, gewerk, bemiddel. En omdat die charisma op die ander gerig is, word dit eers waarlik charisma wanneer dit tot nut van die ander tot funksie kom. Die gawes is in die struktuur van die gemeente gegee en het alleen in hierdie verband en in hierdie realisasie sin, betekenis en "bestaansreg". Hasenhüttl⁷⁰⁾ sê dan ook: "Die charismen sind die Struktur der Kirche, und die Gemeinde ist der 'Ort der Charismen'". Die gemeente is daarom nie slegs objek van die genadegawes nie, maar tegelyk subjek omdat die lewe van die gemeente nie alleen daardeur begrond (gevestig) word nie, maar tegelyk nuut voltrek word, d.w.s. dat die opbou en groei daarin begrepe is.

Arnold Bittlinger⁷¹⁾ sê ook dat hy wat 'n charisma uitoefen, as 'n lid van die liggaam van Christus handel. Christus is tans in die wêreld teenwoordig in die gestalte van sy gemeente en Hy werk tans op geen ander wyse as deur die lede van sy liggaam nie. Alle lede van die liggaam van Christus is dus gelykwaardig en gelykberegtig. Die charismatiese handeling van die lede geskied op drievoudige wyse: (1) In die afhanklikheid van Christus.⁷²⁾ (2) Volgens die maat van die geloof,⁷³⁾ en (3) as verwerkliging van die liefde.⁷⁴⁾ Net so wys Edmund Schlink⁷⁵⁾ ook daarop dat die charismata werkinge van die krag van Christus is. "Immer ist sie die Erscheinung der eine Charis Jesu Cristi". Vanuit die werklikheid dat die gemeente liggaam van Christus is, moet die belangrike gevolgtrekking gemaak word dat die charismata dus in Hóm hulle grond en oorsprong het en van Hóm afgelei is. In hierdie verband verklaar Eduard Schweizer⁷⁶⁾ dat daar haas geen diensaanduiding in die gemeente is wat nie op Jesus Christus aangewend was nie. Hy is Kneg,⁷⁷⁾ Diaken,⁷⁸⁾ Apostel,⁷⁹⁾ Leraar,⁸⁰⁾ Biskop en Herder.⁸¹⁾ Hy is enigste Draer van hierdie diens.⁸²⁾ So is daar in die gemeente eintlik net een enkele Outoriteit, dit is Jesus Self, respektiewelik van God of van die Heilige Gees; net Christokrasie in die gemeente. Hierdie dienende Christus verleen deur die Heilige Gees sy dienste aan die gemeente, wat sy liggaam is, in die vorm van die charismata.

Dit bring ons meteens by die feitelike dat die charismata nie die handeling, gebeure of uitinge van die gemeente in vervoering, ver-rukking of ekstase is nie, ook nie die individualistiese ekstatiese belewinger wille van belewinger as sodanig nie. Charismata beteken ook nie die buitengewone, die wonderbare nie. Walter Hollenweger⁸³⁾ stel dit baie duidelik nl. "An mehreren Stellen bezeichnet Charisma das Ganze der geschenkten Heilsgabe. An anderen Stellen jedoch kann Charisma konkrete Einzelgaben bezeichnen, wie Diakonie, Lehren, Trösten und Ermahnen, Teilenkönnen, Kybernese (Gabe der Leitung), Barmherzigkeit ausüben, Prophetie (Rom. 12:6 ff.) usw." Teen hierdie agtergrond sê hy dan verder dat vir die apostel Paulus charis=ma nie vir die betekenis van die buitengewone, bonatuurlike, wonder=bare of ook net as die spontane gebruik word nie. Weliswaar vermeld hy onder die charismata fenomene soos die spreek-in-tale, die profe=sie, die gesondmaking, wat die Korinthiërs as bonatuurlike wonder=gawes besonder hoog aangeslaan het. Maar hy beperk die begrip

charismata nie op hierdie verskynsels nie. Onderrig en diens, ge=huud of ongehuud wees, kan net so goed as charismata aangedui word.

Arthur Stephan⁸⁴⁾ sê ook "Die Charismen dürfen nicht als ekstatische Erscheinungen gewertet werden; sie gehören vielmehr wesensmässig zur Christusliebe und haben diakonischen Charakter". Wilhelm Hahn⁸⁵⁾ stel dit pragtig en duidelik wanneer hy sê dat nie die entoesiastiese nie maar die eskatologiese aan die charismata beslissend is. Dit is tekens van die deurbreek van die Ryk van God met sy gawes van die Gees en van die liefde. Hulle kondig as sodanig die Ryk van Christus aan en wys bo hulleself en hul draer uit. Hulle betuig die deurbrekende teenwoordigheid van die heil. Die charismata is daarom gawe en opdrag van die liefde van Christus vir die gemeente. So gesien, is nie meer die buitengewone die konstituerende vir die charismata nie, maar dit: dat dit uitdrukking van die oorstromende liefdesgees van Christus is, waardeur Hy die gemeente en sy lede dien.

Met betrekking tot die vraag of die charismata alleen besondere vaar=dighede is wat aan die kind van God meegedeel word en of daar ook sprake is van natuurlike aanleg wat dan as soort van aangebore talent funksioneer, moet ons konkludeer dat met die wedergeboorte en die ontvang (inwoning) van die Heilige Gees, Hy ook natuurlike aanleg en talent in sy besit neem en dit stempel en vorm tot besondere bekwaaamheid om in die koninkryk van God te dien. Georg Eichholz⁸⁶⁾ wys daarop dat God die mens met al sy moontlikhede in sy besit neem (deur die werking van die Gees), en met sy hele bestaan in sy diens stel. Arnold Bittlinger⁸⁷⁾ stel dit helder en suiwer: "Paulus kennt keinen Unterscheid zwischen natürlichen und übernatürlichen Gaben. Bei ihm ist die Kassenverwaltung genauso ein Charisma wie das Sprachenrede und die Diakonie genauso ein Charisma wie die Dämonenaustreibung ... Ein 'Charismatiker' ist ein Mensch, der durch die Wirkung des Heiligen Geistes zu seiner natürlichen Begabung befreit wird und sie zum Aufbau der Gemeinde in Dienst stellt. Alle Charismen sind Funktionen des Leibes Christi". Deur die genade=werking van die Gees in die lewe van die mens, word daardie mens met sy hele persoonlikheid in diens van Christus en die koninkryk van God gestel, hoewel elke lid van die gemeente kragtens die inwoning van die Gees ook 'n besondere gawe of gawes ontvang om die roeping van God in die gemeente te kan dien.

Op grond van die inwoning van die Gees, moet ons dus konkludeer dat alle pneumatici ook charismatici is, omdat die Here nie alleen die mens lewend maak ter wille van die lewe nie, maar wel lewend maak met die doel om as lid in die liggaam van Christus 'n bepaalde funksie, 'n handeling, 'n werksaamheid te dien. Net soos wat daar geen lid in die liggaam is wat nie daarin gegee is sonder 'n doel-funksie nie, (hierop dui veral 1 Kor. 12), so is dit ook met die lede van die liggaam van Christus. Walter Lohrmann⁸⁸⁾ sê dat almal wat Jesus as hul Here aanroep, "mense van die Gees" is, en dus charismatiker. En almal is deur die Gees - en wel onderskeidelik, hoewel gelykwaardig - begaafd. Alle pneumatikers is charismatikers. Dan sê hy: "Das Paulinische Denken lässt keinen Raum für eine Trennung der Glaubenden in Charismatiker und Nicht charismatiker. 1 Kor 12 und 13 macht dies sehr deutlich". A.C. Barnard⁸⁹⁾ stem ook daarin ooreen wanneer hy verklaar dat "geen gelowiges mag sê dat hy geen gawe ontvang het nie. Elkeen ontvang ten minste een gawe. Dit is omdat elke gelowige deel aan die Gees verkry en dat die Gees in hom woon". Wilhelm Hahn⁹⁰⁾ verskil hiervan en sê: "Charismen sind durch den Heiligen Geist gewirkte endzeitliche Gnadengaben, die nicht jedem Christen gegeben sind sondern eine Besonderheit darstellen, die einzelnen zuteil wird. Sie vermitteln dem Träger auf einem bestimmten Gebiet besondere Kräfte und Vollmacht. Natürlich haben alle Glaubenden das Grundcharisma des Geistes, das sich in Glaube, Liebe und Hoffnung auffächert. Aber darüber hinaus gibt es 'Spezialcharismen'".

Ons kan natuurlik nie saamstem met Wilhelm Hahn se opvatting nie, op grond van die voorstelling van die gemeente van Christus as 'n liggaam waarvan alle lede 'n bepaalde funksie in die geheel-samehang van die liggaam vervul volgens 1 Kor. 12. Uit Romeine 12 leer ons ook dat die lede almal wel 'n funksie het hoewel dit onderling verskil: "Ons het baie lede in een liggaam, en die lede het nie almal dieselfde funksie nie. Net so is ons, al is ons baie, in Christus een liggaam, en elkeen afsonderlik lede van mekaar. Ons het genade=gawes wat van mekaar verskil volgens die genade wat God aan elkeen van ons gegee het."⁹¹⁾ W.D. Jonker⁹²⁾ verklaar hieromtrent: "Elke gemeentelid het 'n eie rol om in die gemeentelike lewe te speel in ooreenstemming met die besondere genade wat aan hom gegee is".

Met betrekking tot die vraag of ons in die Nuwe Testament 'n vasgelegde en afgegrensde charisma-katalogus het, is dit duidelik dat dit nie die geval is nie, maar dat dit wel 'n ope katalogus is, en dat die Heilige Gees wat Skepper-Gees is, magtig is om aan die ekklesia deur die lewe heen en in onderskeie situasies in dieselfde tyd gawes uit te deel soos Hy wil.⁹³⁾ Arthur Stephan⁹⁴⁾ sê: Wanneer ons die charisma-katalogus van Rom. 12 en 1 Kor. 12 en Ef. 4 met mekaar vergelyk, stel mens vas dat hulle hulle van mekaar onderskei. Daaruit sien ons dat die Genadegawes nie vir alle tye vasgelê is nie. Die katalogus is oop. Hulle wys oor hulself heen op ander gawes, wat in die vroeë tyd van die kerk nog nie bekend of ook tot diens van die gemeente in hulle omgewing nog nie noodwendig was nie. Aangesien die wêreld verander het, het ons in 'n situasie-betrokke gemeente=arbeid tans nuwe aanvullende gawes nodig om die opdrag van die kerk in ons dag doeltreffend en werkzaam te kan uitvoer. "Gottes Geist ist ein Schöpferischer Geist, der in den jeweiligen Phasen der Geschichte seiner Kirche neue Gaben schenkt, mit denen sie auf die Nöte, Erwartungen und Herausforderungen der Menschen antworten kann".

Uit die feit dat ons in die gemeentes van Rome en Korinthe met charismata te doen het wat in die onderskeie gemeentes verskil, kan ons die baie belangrike gevolgtrekking maak dat die gawes situatief bepaald is. Dit wil sê dat die aard van die gawes wat aan die gemeente geskenk word, gerig is op die situasie waarin die gemeente bestaan en wat aanpas by die toerusting wat daardie bepaalde gemeente benodig om die roeping van Christus - die Hoof - in daardie betrokke situasie uit te voer en in daardie besondere tydsgewrig. Dit word ook bevestig deur o.a. Otto Knoch.⁹⁵⁾ Vanselfsprekend sal sekere gawes deur die eeue heen dieselfde bly omdat dit uiteraard vir die basiese behoeftes van die opbou van die gemeente altyd nodig is, soos byvoorbeeld onderrig, (didaskōn); bemoediging, (parakalōn); leiding gee, (prohistamenos), ens. Die gawes is dus meestal op die situasie gerig waarin die gemeente sy taak moet verrig, en daarom sal dieselfde gawes nie noodwendig op dieselfde tyd in alle gemeentes voorkom nie. Gevolglik moet daar in die gemeente altyd die openheid wees en die ruimte gelaat word vir die vrye onbelenmerde werking van die Gees om mee te deel soos Hy wil en mag die strukture van die gemeente nooit versterkte strukture wees wat hierdie werking van die

Gees verhinder nie. Dit is waar dat ons belemmeringe in die weg van die Gees kan plaas en dan is ons oorsaak daarvan dat Hy nie sy teenwoordigheid in ons lewens tot stralende ontplooiing laat kom nie, en sy gawes nie tevoorskyn tree in die gemeente nie. So beklemtoon J.H. Bavinck⁹⁶⁾ ook hierdie besondere waarheid.

Wanneer ons nou let op die aard van die onderskeie gawes wat in die Nuwe Testament vermeld word, kan ons dit wel op 'n bepaalde wyse groepeer, hoewel daar ook verskil van siening hieromtrent bestaan. Siegfried Grossmann⁹⁷⁾ gee 'n goed uitgewerkte skema en groepering soos volg: Eers neem hy die algemene genadegeskenk van God waar= onder die ewige lewe, ontmoeting (na aanleiding van Rom. 1:11 en 12), gehuud en onghuud wees. Daarna kom hy dan by die spesiale charismata wat hy dan soos volg indeel:

(1) Charismata van die woord: profesie, openbaring, sielsorg, woord van wysheid, woord van kennis, onderrig, glossolalie, uitleg van tale, sing in die Gees, profetiese leiding.

(2) Charismata van handeling: diakonia, mededeling van besit, barmhartigheid, geloof, kragwerkinge, genesing, martelaarskap, diakoniese leiding (Rom. 12:8 - prohistēmi).

(3) Charismata van toetsing: Onderskeiding van die geeste.

Arthur Stephan⁹⁸⁾ doen dit weer heel anders, en wel in hooftrekke soos volg: Godsdienstige gawes;⁹⁹⁾ gawes van sielsorg; gawes van leiding; gawes van praktiese hulp; gawe van die geloof. Met betrekking tot die gawes vir ons tyd benodig, noem hy dan die volgende: Gawes van ontleding; gawes van bestuur; gawe van kontak; gawe van gesprek en kommunikasie-werkende gawes. Edmund Schlink¹⁰⁰⁾ sê dat in alle charisma-tafels 'n bepaalde rangordening van die gawes na vore tree. Die spesifieke kerugmatiese Geestesgawes staan voorop, bv. 1 Kor. 12:8, 28; Rom 12; Ef. 4:11. In die eerste plek word dan in die ordening van die charismata 1 Kor. 12:28 en Ef. 4, die apostel genoem. Maar dan sê hy: "Schon von hier aus wird deutlich, dass eine scharfe Abgrenzung zwischen den Charismen nicht immer durchführbar ist. Ein Prophet kann zugleich Lehrer sein".

Otto Knoch¹⁰¹⁾ deel dit eenvoudig in na aanleiding van die uitspraak in 1 Kor. 12:4-6, nl. "Daar is 'n verskeidenheid van genadegawes (charismatōn), maar dit is dieselfde God wat alles in almal tot stand bring". Hy onderskei dan eintlik drie groepe, nl. Charismata, Bedieninge en Kragwerkinge.

Hoe ons ookal die charismata probeer indeel, bly een waarheid altyd vasstaan, nl. dat die gawes wat die Gees in die lewe van die gemeente werk buitengewoon van aard is, sowel as bestaande begaafdhede wat omgebou - geheilig - word tot 'n besondere diens-werking in die koninkryk van God. Ons moet die groot waarheid aanvaar, nl. dat God die mens by die wedergeboorte waar die Gees by hom woning maak, daardie mens met al sy moontlikhede in besit neem, sodat sy hele bestaan onder die heerskappy van die Gees kom. Gevolglik kom ook alle natuurlike en aangebore begaafdhede in diens van die koningskap van Christus. Daarbenewens deel die Gees egter ook gawes (besondere bekwaamhede) mee, wat nie noodwendig voor hierdie lewensvernuwing aanwesig was nie. Want die Gees deel ook die besondere (of buitengewone) gawes mee wat juis dien as tekens van die deurbraak van die Ryk van God in die eskatologiese heilstyd. En dit kom in die ge-meente as sodanig tot openbaring, maar ook in die lewe van die enkeling as lid van die nuwe mensheid, en verkondig dus die deurbrekende teenwoordigheid van die heil en van die koninkryk van God - groepsgewys en individueel. As elke gelowige wel ook charismatiker is, maar daardie gawe kom nie na vore nie, moet dit dus ontdek en na vore geroep word op een of ander wyse. So kan dit byvoorbeeld gebeur wanneer bepaalde behoeftes wat die gemeente van Christus geroep word om te bedien, aan die gemeente gestel word, daartoe lei dat sodanige gawes as't ware opgeroep word en tot ontluiking kom. Of die gawes op 'n bepaalde wyse gegroepeer kan word, is daar nie eenstem-migheid nie, en kan dit wel tereg volgens 'n verskeidenheid van groeperinge geskied, ahangende van welke hoof-begrippe mens uitgaan. So kan mens indeel volgens die hoof-begrippe: Charismata van die woord; van handeling (doen) en van toetsing (op die proef stel), soos Siegfried Grossmann byvoorbeeld doen.¹⁰²⁾ Jürgen Moltmann¹⁰³⁾ noem weer die volgende wanneer hy praat oor die charismata wat dien tot opbou van die gemeente van die eindtyd: "kerygmatische Kräfte, zu denen Apostel, Propheten, Evangelisten,

Lehrer und Tröster bzw. Mahner gehören. Es gehören zu ihnen aber auch Inspirationen und Ekstasen. Er nennt weiter diakonische Kräfte, welche männliche und weibliche Diakone, Almosengeber und Krankenpfleger ergreifen. Dazu gehören aber auch wunderbare Heilungen und Dämonenaustreibungen. Er nennt endlich die kybernetischen Kräfte, wenn er von den Vorstehern der Versammlungen, den Ältesten und Aufsehern (Episkopen) spricht. Es gehört aber die apostolischen Leidenserfahrungen dazu. Nicht nur Aktionen, sondern auch Leiden wirken charismatisch". Die charismata kan wel tot 'n mate onder bepaalde hoofde ingedeel word, maar 'n afgrensing van die gawes, nl. dat daar by een enkele lid van 'n gemeente byvoorbeeld slegs die kerygmatische of die charismata van die woord kan voorkom, is illegitiem. Dieselfde persoon kan byvoorbeeld die gawe van lering (woord-gawe) - sowel as dié van genesing - (gawe van handeling) besit, ens.

Wat die vraag aangaande 'n geslote of afgegrensde katalogus aan betref, kan ons dit nie aanvaar nie. Die charismata wat in die Nuwe Testament vermeld word, is nie die totale verskeidenheid wat die Heilige Gees in die ekklesia werk nie en dus nie al moontlikhede wat bestaan nie. Die Gees deel uit soos Hy wil omdat die charismata diens aan die behoefte, nood of verwagtinge van die mens in die tyd en situasie van die hede is. Die belangrike is dat die gawes dus situatief bepaald is en gevolglik rus die Gees die gemeente toe met daardie gawes wat aktueel vir die besondere periode en omstandighede is. Daarom kan die katalogus nie geslote wees of beperk word tot die wat in die Nuwe Testament vermeld word en tog ook nie bedoel is om die volledige lys van daardie tyd te wees nie.

2.2.1 Die begrip: Charisma(ta)

Die begrip Charisma(ta) kom in die Nuwe Testament hoofsaaklik by die apostel Paulus¹⁰⁴⁾ voor en slegs een enkele keer by een van die ander outeurs te wete Petrus.¹⁰⁵⁾ Omtrent die betekenis van die begrip sê byvoorbeeld Siegfried Grossmann¹⁰⁶⁾ dat dit klaarblyklik wisselende betekenis het, en word oral waar dit gebruik word, slegs gedeeltelik in betekenis ontvou. Dan konkludeer hy egter: "Charisma wird am genauesten als Gnadegabe oder Geschenk der Gnade übersetzt, denn es

ist von charizomai (schenken) abgeleitet und mit dem Wort charis (=Gnade) verwandelt, allerdings auch mit chara (=Freude). Somit könnte man das Charisma als ein Geschenk oder eine Begabung ansehen, die Freude und Erstaunen auslöst. ... Das Charisma löst Überraschung aus, nicht in Richtung von Angst und Überrumpelung, sondern in Richtung von Können und Freude. Der Ursprung des Charismas ist die Gnade Gottes, der unmittelbare Urheber ist der Heilige Geist". Hy maak dan verder die baie belangrike stelling, nl. dat die apostel Paulus self die charismata in 1 Kor. 12 daardeur beskrywe dat hy dit so te sê van drie kante betrag. Vervolgens noem hy hulle Charismata (=Genadegawes) en dui daarmee hul oorsrong aan. Dan noem hy hulle Diakonai (=Dienste) en kenteken daarmee hulle doel. Ten slotte noem hy hulle Energēmata (=Werkinge) en maak daarmee duidelik, dat hulle opdrag daarin bestaan om werkinge van die krag van God te wees. Die charisma, sê hy, kan alleen dan tot opbou in werking gestel word wanneer dit aldie hierdie eienskappe besit.

Hasenhüttl¹⁰⁷⁾ vat dit na 'n breedvoerige bespreking in 'n baie kort definisie saam: "Charisma ist die durch das Heilsereignis geschenkte, (zeit und Ewigkeit umspannende) je konkrete Berufung, die in der Gemeinde verwirklicht wird, sie konstituiert und dauerend aufbaut und dem Mitmenschen in Liebe dient". Hans Küng¹⁰⁸⁾ stel dit so: "Charisma in seinem umfassendsten Sinn ist der an den Einzelnen ergehende Ruf Gottes zu einem bestimmten Dienst in der Gemeinde, der zugleich zu diesem Dienst befähigt. Wir haben gesehen, wie Charisma, Berufung, Dienst miteinander zusammenhängen und terminologisch zum Teil ineinander übergehen; 1 Kor 12,4-6 wechseln die 'Charismen' mit den 'Diensten', Röm 11,29 und 1 Kor 7,7.17 mit der 'Berufung'. Voraussetzung für die 'Dienste' sind die 'Charismen', ist die 'Berufung'".

Hier moet ook die begrip pneumatika ter sprake kom omdat die apostel Paulus 1 Kor. 12:1 begin, deur te sê: "Wat die gawes van die Gees betref (pneumatikōn), broers, wil ek hê dat julle ingelig moet wees". Daarna gebruik hy nie meer hierdie begrip nie, totdat hy eers weer in 14:1 sê: "Lê julle toe op die gawes van die Gees, (pneumatika)" en in 14:37) waar hy sê: "Iemand wat dink dat hy 'n profeet is of 'n ander gawe van die Gees (pneumatikos) besit ...". Behalwe hierdie

uitsonderinge, gebruik hy origens die begrip charismatōn (sien voetnoot 41). Darrel J. Doughty¹⁰⁹) se hieromtrent: "In fact it is highly probable that Paul has replaced the reference to pneumatika in the immediate context by the word charismata with critical intention. Paul's reference to the grace-character of salvation is intended to interpret and qualify the Corinthian understanding of the Spirit; charis is Paul's christological criterion for the evaluation of the pneumatika". Hy sê verder dat die weg waarlangs die heilsgewere vir die mens van geloof werklikheid word deur die werk van die Gees in die christelike gemeente is. Die "gawes van die Gees" (pneumatika) word ook deur Paulus verstaan as "gawes van genade" (charismata); hierdie opvatting bepaal sy interpretasie van die christen se bestaan "in die Gees van God" met verwysing na die oikodomē van die een liggaam.

Josef Hainz¹¹⁰) sê waar die apostel Paulus van Geestesgawes gaan praat, benut hy die begrip charismata waarvan die voortbrengende begrip "charis" een van die wesentlike, deur die Gees (Pneuma) bemiddelde heilsgawes daarstel. Hy sê dan verklaar dit ook die oorsag van pneumatikōn - Geestesgawes, na charismatōn.¹¹¹) Die gawes van die enkele gelowige is deur die Gees bemiddel maar nie veroorsaakte heilsgawes van die goddelike charis nie. Subjek vir charis soos vir pneuma is God en Christus. Van Stempvoort¹¹²) sê dat die oorkoepelende begrip in 1 Kor. 12 pneumatika (vers 1) is en onderverdeel is in: charismata, diakonia en energēmata (vers 4-6), waarin dan 'n ryke opsomming volg. Dan sê hy dat mens egter uit 12:31 weer geneig sou wees om te konkludeer dat charismata eweneens 'n oorkoepelende begrip is. In Rom. 12 is die oorkoepelende begrip egter dōmata (vers 8), waarna 'n kort opsomming volg; hierdie gawes kom voort uit die charis, wat gegee word na die mate van die gawe van Christus (vers 7).

Dit blyk dus dat die apostel Paulus die begrip charisma(ta) in Korinthe gebruik met die doel om die Korinthiërs, wat so sterk op die eie "gawes" as buitengewone verskynsels geroem het, juis deur die gebruik van dié spesifieke begrip onder die indruk wou bring dat dit nie mens-veroorsaakte-werkinge is nie, maar geskenke kragtens die genade wat deur die Gees verleen word. Vandaar die herhalinge:

"Dit is dieselfde Gees wat dit gee:¹¹³⁾ "Dit is dieselfde Here wat die opdrag gee".¹¹⁴⁾ Dit is dieselfde God wat alles in almal tot stand bring",¹¹⁵⁾ "deur die Gees die gawe gegee om ..." en "'n woord van kennis deur dieselfde Gees,"¹¹⁶⁾ en weer in vers 9 twee keer; en dan: "Maar al hierdie dinge is die werk van een en dieselfde Gees, wat aan elkeen afsonderlik 'n gawe uitdeel soos Hy wil".¹¹⁷⁾

Ons kan dus saamvat deur te sê dat die charismata geskenke, van genade is, begaafdhede, waarvan die genade (charis) die oorsprong is terwyl die Gees dit bemiddel soos Hy wil. Die doel daarmee is die diakonia - in besonder die opbou van die gemeente - dit is die opening van die werking van die krag van God en sy teenwoordigheid, wat tegelyk elke lid van die gemeente as nuwe skepping, toerus en bekwaam vir die diens van God. Die charismata is funksioneel van aard en word in die gemeente gegee en gewerk deur heel die geskiedenis heen ooreenkomstig die behoefte van die situasie en die tyd waarin die gemeente bestaan.

2.2.2 Die Bybelse fundering van die charismata

Die charismata vind alleen fundering in Jesus Christus wat die heil bewerk het, en mense vanuit die verval en heerskappy onder satan verlos en onder die heerskappy en koningskap van die Here stel. Eers dan, en allêen wanneer die mens van die vernedering en slawerny van die sondeval gered is, kan hy weer diensbaar word aan God en kan sy gawes weer in die mens gestalte vind. Die charismata is dus gefundeer in die reddende genade (charis) van God wat in Christus Jesus aan die mense verskyn het.¹¹⁸⁾ So verklaar Josef Hainz¹¹⁹⁾ "Immer ist charisma Gabe der göttlichen charis". Nadat Christus die verlossing volbring en die versoening tot stand gebring het, het Hy opgevaar na die hemel, en as die verhoogde en verheerlikte Verlosser sy gawes aan die mense uitgedeel: "Aan elkeen van ons is 'n genadegawe (charis) gegee volgens die mate waarin Christus die gawes (dōreas) uitgedeel het. Daarom sê die Skrif: 'Toe Hy na die hoogte opgevaar het, het Hy krygsgevangenes saamgeneem en gawes (dōmata) aan die mense uitgedeel'".¹²⁰⁾ Die begrip charis (genadegawe) dui -

soos reeds aangetoon - daarop dat dit iets is wat onverdiend en sonder dat iemand daarvoor kwalifiseer aan hom gegee word deur Jesus Christus en beklemtoon dus die genade (gawe). Dōmata (geskenk) dui ook daarop dat dit 'n toegif is wat nie verwerf (kan) word, of as gevolg van een of ander prestasie verkry kan word nie. Die werkwoord edōthe - gegee - en deur Christus uitgedeel - (kata to metron tou Christou), verklaar ook duidelik dat die ontvanger hierin passief is, en hierdie gawes dus nie deur menslike aktiwiteit verkry of opgewek of bewerk kan word nie. Dit is Christus Jesus wat dit uitdeel, Hy is die bron en oorsprong daarvan omdat Hy die Middelaar is wat die verlossing en die nuwe lewe moontlik gemaak het, en daarom hierdie nuwe toerusting en bekwaamaking van die mens daarstel. Dit alles doen Hy deur die Heilige Gees. Want juis (en alleen) as gevolg van die Middelaarswerk van versoening, vernuwing en heiliging wat Hy volbring het, word die koms van die Heilige Gees moontlik gemaak. Hy kom om die heilswerk van Christus in die lewens van mense te aktualiseer omdat Hy die groot Administrateur van die heil en verlossing is. Dit het Jesus immers belowe voor sy kruisiging en hemelvaart": "Wanneer Hy kom, die Gees van die waarheid, sal Hy julle in die hele waarheid lei. Wat Hy sal sê, sal nie van Homself kom nie: Hy sal net sê wat Hy hoor, en Hy sal die dinge wat gaan kom, aan julle verkondig. Hy sal My verheerlik, want wat Hy van My ontvang, sal Hy aan julle verkondig",¹²¹⁾ en dan weer: "Maar julle sal krag ontvang wanneer die Heilige Gees oor julle kom, en julle sal my getuies wees ..."¹²²⁾ Dit is dus eers wanneer die Heilige Gees in die lewe van 'n mens "woning gemaak" het, dat die moontlikheid - die potensiaal - van die charismata gegee is.

Ons moet egter soos volg konkludeer: Die eerste charisma - genade=gawe - wat die Gees meedeel, is die sekerheid aangaande die heil en verlossing in Jesus Christus. Ons lees bv. "maar met die genade=gawe, (to charisma), is dit anders as met die oortreding. Deur die oortreding van die een mens het baie gesterf, maar die genade (hē charis) van God en die gawe (dōrea) wat deur die genade (chariti) van die een Mens, Jesus Christus, gekom het, is veel oorvloediger aan baie geskenk".¹²³⁾ Hierdie genade - charisma - dui op die heil in Christus. In Rom. 6:23 lees ons weer: "Die loon wat die sonde gee, is die dood; die genadegawe (charisma) wat God gee, is die ewige

lewe in Christus Jesus onse Here". En in Rom. 8:15 en 16 lees ons met verwysing tot hierdie sekerheid dat die Heilige Gees hierin die besondere oortuiging bring: "... julle het die Gees ontvang wat julle tot kinders van God maak en wat ons tot God laat roep: 'Abba!' Dit beteken 'Vader'. Hierdie Gees getuig saam met ons gees dat ons kinders van God is". Die Gees stel dus die mens in die genade (charisma) van die sekerheid van die heil in Christus en dan deel Hy op grond daarvan, en aan die mens wat in hierdie nuwe werklikheid gestel is, die verdere charisma mee, nl. die besondere toerusting vir die diens in die gemeente en in die koninkryk van God. Hierdie beklemtoning vind ons o.a. by Siegfried Grossmann e.a.¹²⁴⁾

Arnold Bittlinger¹²⁵⁾ stel hierdie waarheid baie helder en duidelik: Hy sê volgens hulle oorsprong is die Geestesgawes "Charismata", en dit beteken "Konkretion der göttlichen Gnade. Die Charis Gottes ist die Ursprung eines jeden Charismas. Charisma heisst wörtlich 'Geschenk' (in der griechischen Umgangssprache z.B. 'Geburtstags-geschenk'. Der erhöhte Christus hat seiner Gemeinde Geschenke gegeben: 'Er ist aufgefahren in die Höhe, er hat Gefangene weggeführt und hat den Menschen Gaben gegeben'. (Eph. 4,8)".

God-drie-enig se gawe van heil en genade in Christus Jesus is dus die oorsprong van die charismata. Dit verklaar meteen ook aan ons die tydstip - die moment - waarop die charismata ontvang word. Dit wil egter nie sê dat die besondere gawe aan 'n besondere lid van die gemeente sondermeer onmiddellik na vore tree en tot openbaring kom nie. Met die wedergeboorte wat die Gees bewerk,¹²⁶⁾ is die potensiaal vir die gawe(s) aanwesig, maar dit kan eers later tot openbaring kom wanneer die Gees 'n bepaalde persoon in 'n bepaalde situasie vir 'n spesifieke doel wil gebruik. Daarom kan die apostel Paulus aan die gemeente in Korinthe sê: "Lê julle toe op die beste genadegawes"¹²⁷⁾ en: "Lê julle toe op die gawes van die Gees, maar veral daarop om te profeteer".¹²⁸⁾ Wanneer die gemeentelid hulle beywer en toelê op bepaalde gawes, mag die Gees dit na vore bring. Hoe sal iemand byvoorbeeld weet of die Gees deur hom die gawe van genesing wil werk, as hy nooit vir die siekes bid nie? Die apostel sê ook aan Timotheus die volgende: "Moenie die genadegawes wat jy het, verwaarloos nie. ... Lê jou op hierdie dinge toe, leef daarin, sodat almal

jou vordering kan sien".¹²⁹⁾ En dan sê hy weer: "Om hierdie rede herinner ek jou daaraan dat jy die genadegawe wat God jou gegee het toe ek jou die hande opgelê het, soos 'n vuur weer moet aanblaas".¹³⁰⁾ Die gawe wat die Gees verleen het met die wedergeboorte, kan dus sluimerend wees, daarom moet daarop toegespits word, sodat die Gees dit wat Hy meegedeel het tot openbaring kan laat kom.

Aangaande die ontvangs en na vore tree van die charismata sê Edmund Schlink¹³¹⁾ die volgende: "Zur Taufe und zum Herrnmahl kann man hinzutreten, aber welche konkrete Geistesgabe der einzelne empfängt, steht in der Freiheit des Geistes selbst. Er wird kein bestimmter Weg genannt, um zu den einzelnen Geistesgaben zu kommen. Man wird hier die verschiedensten Möglichkeiten offenlassen müssen: Charismen können zuteil werden schon bei der Annahme des Evangeliums im Glauben oder durch die Taufe oder durch Handauflegung im Zusammenhang mit der Taufe oder durch späteres Hören des Evangeliums und im Empfang des Herrnmahls, aber auch abseits von besonderen Handlungen auf Bitten und Flehen hin, auch treten Geistesgaben spontan hervor angesichts auf gebrochener Nöte und Bedürfnisse der Gemeinde, deren sich Gott durch Geistesgaben erbarmt. Der Glaubende soll um den Empfang von Geistesgaben beten, und zwar gerade um den Empfang der wichtigsten. (Vgl. 1 Kor. 12,31 und 14,1)".

Arnold Bittlinger¹³²⁾ sê dat die charisma nooit verdien of bewerk kan word nie, maar dat dit altyd net deur die een ontvang word wat in sy hulpeloosheid voor God staan en Gods genade in vertroue aangryp.

Hier moet ons ook rekenskap gee aangaande die duur van die charismata. Was die gawes - of ten minste bepaalde gawes - slegs gegee vir 'n bepaalde tyd, soos byvoorbeeld slegs vir die periode voordat die Skrifte van die Nuwe Testament tot stand gekom het? Was dit slegs deur die Here God gegee om in die vroeë fase van die geskiedenis en ontstaan van die Christendom te dien as bevestiging van die Evangelie? Hier moet ons wel in besonder onderskei tussen die wondere wat God gewerk het deur die apostels in besonder en die charismata waarvan sommige ook 'n buitengewone, d.w.s. 'n wonder-karakter dra.

Volgens die Markus-Evangelie het Christus die volgende aan die

dissipels belowe wat sal gebeur en wat Hy deur hulle in besonder sal werk nā sy hemelvaart: "Die volgende wondertekens sal voorkom by die wat glo: in my Naam sal hulle duiwels uitdrywe; in nuwe tale sal hulle praat; met hulle hande slange optel, en as hulle iets drink wat dodelik giftig is, sal dit hulle geen kwaad doen nie; hulle sal siekes die hande oplê, en die sal gesond word".¹³³⁾

Met verwysing na die direkte vervulling van hierdie beloftes van Jesus vind ons die volgende: "Die apostels het baie wonders en tekens gedoen, en dit het almal met diep ontsag vervul".¹³⁴⁾ Met betrekking tot die duiwel-uitdrywing, vind ons dit in die volgende uitsprake: Hand. 5:16; 8:7; 16:18; 19:12, en met verwysing na die spreek in ander tale (glōssais kainais) vind ons dit in Hand 2:4 (heterais glōssais). Met verwysing na die opneem van slange vind ons die volgende: Hand. 28:3-5. Met betrekking tot die handoplegging en genesing van siekes vind ons dit in Hand. 5:15 en 16; 28:8 en 9:12 en 17.

Wanneer ons hierdie wonderwerkinge vergelyk met die lyste van charismata later in die Nuwe Testamentiese tyd, vind ons dat sommige van diē uit Markus 16:17-18 wel hier ook voorkom, maar nie almal nie. Dus het sommige van hierdie wonderinge wat Jesus beloof het, wel voortgang gevind in die vorm van charismata. Hoewel die duiweluitdrywing en die drink van dodelike gif nie in die lyste van die Nuwe Testamentiese charismata voorkom nie, mag dit wel - wanneer dit die Gees behaag - as "werkinge van kragte",¹³⁵⁾ voorkom. Wat egter belangrik is, is dat volgens Markus, Jesus hierdie genoemde gebeure "wondertekens" noem, terwyl dieselfde tekens deur die apostel Paulus as "charismata" beskrywe word. Dit bly egter nog 'n teken van die besondere werking van God, die Gees, in die gemeente en deur die wat glo. Of hierdie besondere aksies nou al deur Jesus "wondertekens" en later deur die apostel Paulus in besonder "charismata" genoem word, die feit bly dat dit voortgang gevind het buite die kring van die apostels in die gemeente self. Daarom is die belangrike vraag: Was dit slegs bedoel vir die periode voor die vasstelling van die Nuwe Testament, of was dit bedoel vir die gemeentes van alle eeue?

Calvyn in sy kommentaar op Handeling (in besonder: Hand. 10 en 21)

aanvaar dat ten minste bepaalde gawes beslis verdwyn het. K. Dijk¹³⁶⁾ wat 'n voorbeeld van baie teoloë deur die eeue is, probeer in 'n lange betoog bewys dat die "charismata en buitengewone dienste", soos hy dit noem, beslis verdwyn het en dan noem hy nogal as rede dat die welstand van die gemeente nie hiervan afhanklik is nie. Hierdie soort argumentasie en Skrifverklaring is geheel onaanvaarbaar. Die feit dat die gawes tot opbou van die gemeente gegee is en dit bepaalde funksies is wat Christus as diens-aksies in die gemeente as sy liggaam gegee het tot opbou van die gemeente en met die oog op die vervulling van sy roeping in die wêreld, kan dit tog nie op 'n stadium verdwyn uit die bestaan van die ekklesia nie. Vandag word die voorgenoemde standpunt van Calvyn en Dijk bv. deur die oorgrote meerderheid van dié teoloë wat hulle toelê op die studie van die werk van die Gees en sy gawes nie meer aanvaar nie. Arnold Bittlinger¹³⁷⁾ sê byvoorbeeld: Die wedergebore Christen "het" die sigbaarwording van die Heilige Gees nogtans nooit as statiese besit nie, maar telkens weer as 'n nuwe dinamiese aangegryp-word. "Das griechische Wort *didōtai*, (1 Kor. 12:7-8 - verwysing van *my*), ('wird gegeben') bezeichnet als Präsensform den Dauerzustand, d.h. das Sichtbarwerden des Geistes wird nicht nur einmal gegeben, sondern immer wieder neu". Met verwysing na die uitspraak: "wanneer die volledige kom", en: "maar eendag sal ons alles sien soos dit werklik is",¹³⁸⁾ sê Siegfried Grossmann¹³⁹⁾ dat met die "volkomene" nooit die ontstaan van die Nuwe Testament bedoel is nie, want ons sien ook tans nieteenstaande die wonderbare geskenk van die Nuwe Testament nog niks van aangesig tot aangesig nie, maar ons is nog steeds by die uitleg en aanwending van die Woord van God op die Heilige Gees aangewese, ook op profesie en kennis - in die bewussyn dat dit stukwerk is. Vir die woord "volmaakte" - "volledige" staan in die Grieks die begrip "teleion", verwant met "telos" (einde), sodat ons eintlik moet vertaal: "maar wanneer die voleinding gekom het". Grossmann aanvaar nie dat enige gawe sedert die Nuwe Testament tot 'n einde gekom het nie.

L. Floor¹⁴⁰⁾ sê die volgende: "Daar kan nie met stelligheid uitgespreek word dat te alle tye dieselfde Geestesgawes in die kerk aanwesig moet wees nie, ook mag ons nooit sonder meer sê dat bepaalde charismata nooit weer in die kerk sal terugkeer nie. Wanneer dit die Here behaag om in 'n besondere tyd bepaalde gawes aan sy kerk te

gee dan sal die kerk dit dankbaar en gelowig moet aanvaar".

Arthur Stephan¹⁴¹⁾ sê kort en saaklik: "Die Gnadengaben sind Zeichen der Gegenwart des kommenden Herr. Sie hören auf mit der Wiederkunft Christi (1 Kor. 13,8 v.v.)".

'n Verdere aspek rakende die fundering van die charismata bestaan daarin dat dit as 'n verskeidenheid in die gemeente gegee word asook dat dit oor die gehele gemeente versprei is, soos Siegfried Grossmann¹⁴²⁾ dit stel: Elkeen het iets, geeneen het alles nie. Dan stel hy dié besonder belangrike waarheid op grond van 1 Kor. 12: "Wenn einer sein spezielles Charisma zum zentralen Charisma der Gemeinde macht, entsteht aus dem schönen, harmonischen, lebentüchtigen Organismus die Karikatur eines Körpers: 'Wenn die ganze Leib Auge wäre, wo bliebe das Gehör? Wenn er ganz Gehör wäre, wo bliebe der Geruch? Wenn aber alle ein Glied wären, wo bliebe der Leib?' (1 Kor. 12,17.19). Das bedeutet: Ohne die Verschiedenartigkeiten der Gaben ist die Gemeinde nicht lebensfähig, im Zusammenwirken der verschiedenen Gnadengaben liegt das Geheimnis ihrer Kraft". Dit is juis die uitnemende Skriftuurlike funderinge betreffende die charismata in die gemeente: Sonder die verskeidenheid van die genadegawes is die gemeente as liggaam van Christus nie lewensvatbaar nie, en kan die taak en roeping van die gemeente in die wêreld nie uitgevoer word ooreenkomstig die wil van God nie. Juis - en alleen - in die samewerking van die verskeidenheid van die genadegawes in die gemeente lê die geheimenis van haar krag. Wanneer ons dus die gemeentelêde uniform wil maak deur almal wat min of meer dieselfde gawes het, saam te groepeer, en diegene wat ander gawes het, verstoot of nie wil aanvaar nie, bedroef ons die Gees; word die Gees uitgeblas¹⁴³⁾ en ver-swak ons die gemeente in haar funksie en daadkragtige lewensopenbaring as liggaam van Christus. Tereg sê Ulrich Brockhaus¹⁴⁴⁾ ook: "Nicht Uniformität, sondern Vielfalt (diafora Rom. 12:6a)". In "Evangelischer Erwachsenen Katechismus,"¹⁴⁵⁾ word ook verklaar dat die een Heilige Gees die enkele Christene met 'n verskeidenheid van gawes toerus wat hulle wederkerig aanvul, sodat die gemeente op elke enkele lid aangewese is. En onder hierdie gawes vind mens geheel natuurlike, alledaagse vaardighede en buitengewone begaafdhede.

Wanneer almal sou strewende na dieselfde gawes, lei dit tot gelykvormigheid; terwyl die Heilige Gees dit juis sō bewerk dat in die verskeidenheid die eenheid en die gemeenskap bewerk en gekonstitueer word. Paul Toaspern¹⁴⁶⁾ wys op nog 'n belangrike beginsel in hierdie verband, nl. dat die verskeidenheid van charismata en dienste wat deur God op die lede van die gemeente verdeel word,¹⁴⁷⁾ sō verstaan moet word, dat daar geen charisma is wat elke christen, wat in die Gees lewe, moet besit nie en wat as't ware die erkenningsteken sou wees vir die lewe in die Gees nie; byvoorbeeld die spreek in tale. Jürgen Moltmann¹⁴⁸⁾ sê dat daar funksionele verskille in die gemeente bestaan ten opsigte van die charismata want daar ontstaan geen gelykvormigheid ten opsigte van die toerusting van die Gees in die gemeente in die sin van uniformiteit nie. "Die Kräfte des Geistes der Neuschöpfung sind ebenso pluriform wie die Schöpfung. Anders wäre ihre charismatische Belebung nicht möglich. In der Gemeinde herrscht darum Freiheit, Vielfalt und Brüderlichkeit. So könnte man als Grundsätze formulieren: Jedem das Seine! Alle füreinander! Gemeinsam der Welt das rettende Leben Christi bezeugen".

Hasenhüttl¹⁴⁹⁾ noem nog 'n wesensbelangrike waarheid in hierdie verband. Hy verklaar dat die gemeente haar grondstruktuur (wat charismaties gestruktureerd is) opgee, sou sy nie meer van die charismata lewe nie. Aanstelling of outoritatiewe vasstelling kan nie die charismatiese wesensstruktuur van die kerk aflos sodat die groot verskeidenheid van lede van die een Gees van Christus 'n uniforme massa word wat geregeer word nie. Charismatiese grondstruktuur van die gemeente beteken dat elkeen sy plek in die gemeente het wat hom deur die volmag van Christus geskenk is, en dat hierdie plek die oord is waarin hy kragtens sy charisma gestel word, en dat hy juis in hierdie oord die kerk mede-konstitueer.

Die Heilige Gees werk dus 'n verskeidenheid van gawes in die gemeente sodat elkeen wel iets het, maar nie een wat alles het nie. Daar bestaan dus nie uniformigheid of gelykvormigheid in die gemeente nie, maar verskeidenheid en veelvoud kragtens die funksie en plek wat elke lid in die gemeente moet vervul, want elkeen het kragtens sy charisma 'n volmag van die Hoof van die gemeente ontvang wat nie ondergeskik

aan enige ander lid is nie, en daarom mag niemand se gawe geminag, gering geskat of geïgnoreer word nie. Aan die ander kant is daar ook geen enkele charisma wat almal in die gemeente moet besit wat dié spesifieke teken of bewys sou wees van die inwoning van die Heilige Gees nie. Wanneer dit in 'n gemeente of groep beklemtoon word, kan daar geen egtheid van so 'n charisma bestaan nie, maar word dit 'n kunsmatigheid kragtens wetmatige optrede van die mens.

Dit bring ons ook by die vraag of daar 'n bepaalde rangorde van die Charismata in die Nuwe Testament aangedui kan word. Is sommige wel meer belangrik as andere of is almal gelykwaardig? Ulrich Brockhaus¹⁵⁰⁾ aanvaar nie so 'n rangorde nie, en die grond wat hy daarvoor aangee, is nl. dat die drie charisma-lyste: 1 Kor. 12:8; 28-30 en Rom. 12:6-8 ongeorden is. Dan vervolg hy dat die apostel wil hê dat die gemeente sy verskeie gawes as gelyk in rang moet sien en as toegeedeelde gawes moet leer verstaan. Walter Lohrmann¹⁵¹⁾ sê weer: vir die gemeente-opbou in geheel is alle charismata gelyk in rang; vir die godsdiensoefening moet sommige voorkeur ontvang en andere ongeskik of selfs nie in aanmerking geneem word nie. Almal tesame is vir die gemeente van Jesus onopgeefbare, veelvormige, daarom "genadegeskenke, diensbetonings en werking" van die Drie-enige God, wat op aanvulling aangewese is.¹⁵²⁾ Edmund Schlink¹⁵³⁾ sê dat in alle charismatafêls 'n sekere rangordening van die gawes na vore tree en dat die spesifieke kerygmitiese geestesgawes voorop staan.¹⁵⁴⁾ L. Floor¹⁵⁵⁾ aanvaar wel 'n onderskeid in die gawes en motiveer dit soos volg: "Daar is sonder enige twyfel onderskeid in die gawes. Dit vind ons duidelik in 1 Kor. 12:28 waar Paulus 'n bepaalde rangorde aandui: in die eerste plek apostels, ten tweede profete, ten derde leraars, daarna kragte, daarna genadegawes van gesondmaking. In 1 Kor. 12:31 spreek die apostel van die beste gawes. Die comparativus wat Paulus hier gebruik (Gr.: meizona) het hier die betekenis van 'n superlativus (W.A. van Hengel. 1824, 184). Paulus maak dus wel terdeë onderskeid tussen die verskillende charismata". B.J. Engelbrecht¹⁵⁶⁾ aanvaar dat daar inherent geen verskil tussen die onderskeie genadegawes is nie omdat dit van een en dieselfde Gees, Here en God kom volgens 1 Kor. 12:4-6. Dan konkludeer hy: "Maar al kom almal van dieselfde God, is daar wel 'n verskil in die genadegawes as hulle gemeet word, nie aan die status wat hulle aan

die besitter gee nie (want hulle gee geen status aan die besitter nie), maar as hulle gemeet word aan die mate waarin hulle die gemeente opbou. Dan ken Paulus aan die profesie 'n hoë prioriteit toe (1 Kor. 14:1), maar aan die spreek in tale gee hy 'n baie lae waarde (vers 19)". Hasenhüttl¹⁵⁷⁾ kom tot die volgende besluit: "Gerade die von allen begehrten Charismen macht Paulus klein, andere, die für die Gemeinde äusserst wichtig sind, hebt er hervor. Damit ist auch schon das Kriterium einer 'Rangordnung' der Charismen gegeben. Je mehr eine Gabe der Gemeinde nützt, um so begehrenswerter soll sie sein. Die Höhe der Gabe entscheidet sich also am Gemeindedienst. Von daher kann ein Apostel, Lehrer oder Hirt wichtiger als der Sprachbegabte oder der Wundertäter sein". Verder sê hy dat in die reël ook die gawe wat as "charismatiese stande" durende betekenis het, belangriker is as daardie gewes, wat vir 'n besondere diens ad hoc gegee word. Die betekenis, en daarmee die rangorde, kan also varieer. Die situasie beslis uiteindelik daaroor; want watter sin het 'n teoretiese "rangordening", wat vir die konkrete lewe van die gemeente nie relevant is nie?

Wat hier egter van besondere belang is in die oorweging, is nl. die beeld van die liggaam wat die apostel Paulus in 1 Kor. 12 gebruik om die wese en belang van die lede van die gemeente aan te dui. Hy wys daarop dat die een nie vir die ander kan sê dat hy nie nodig is nie,¹⁵⁸⁾ en dat dié lede wat as die swakste voorkom juis noodsaaklik is,¹⁵⁹⁾ en dat die Here God die liggaam sō saamgestel het, dat Hy groter eer gegee het aan die lid wat eer kortkom sodat daar nie verdeeldheid in die liggaam sal wees nie, maar dat die lede gelyke sorg vir mekaar dra.¹⁶⁰⁾ Aangesien die lede van hierdie liggaam elkeen 'n bepaalde plek inneem - soos hand, voet, oog, oor, ens. om 'n bepaalde funksie te vervul, en hierdie funksie bepaal word deur die besondere aard van die gawe wat aan die lid toevertrou is, is daarmee die besondere belang van die spesifieke lid met sy spesifieke gawe aangedui. As hierdie bepaalde lid van die liggaam dan van gelyke belang is en gelyke waarde het en ewe noodsaaklik is as enige ander lid, (selfs die wat vir ons die swakste voorkom), dui dit daarop dat die gewes gelyk in rang is, en dat die funksies van die onderskeie gewes ewe belangrik is vir die funksionering van die liggaam. Maar dan is die bepaalde funksie van die oog op 'n bepaalde stadium en vir 'n bepaal=

de doel wel belangriker as die funksie van die oor. Dog, net so is die bepaalde funksie van die oor op 'n bepaalde stadium en vir 'n bepaalde doel belangriker as die funksie van die oog. Die situasie en die behoefte bepaal dus die belangrikheid van die spesifieke gawe op 'n gegewe oomblik en omstandigheid. Wanneer dit dan gaan om die opbou van die gemeente is die gawe van profesie wel belangriker as die gawe van spreek in tale,¹⁶¹⁾ hoewel dit geensins impliseer dat die ander gawe (spreek in tale), nie bestaansreg in die gemeente het nie. So sluit die apostel Paulus dan sy betoog ook af met hierdie oproep: "Daarom, my broers, beywer julle om te profeteer en moenie die praat in tale verhinder nie. Alles moet egter gepas en ordelik geskied".¹⁶²⁾

Met verwysing na 1 Kor. 12:28 blyk dit nie dat ons hier met 'n rang= ordening te doen het nie, maar wel met 'n onderskeid tussen bepaalde persone met 'n bepaalde diens wat in die gemeente gegee is en dan verder met bepaalde kragwerkinge (energēmata) na luid van 1 Kor. 12:6.

So lui 1 Kor. 12:27-28: "Julle is die liggaam van Christus, en afsonderlik is elkeen 'n lid daarvan. En in die kerk (ekklesia) is daar mense aan wie God 'n bepaalde taak gegee het. Ten eerste is daar apostels, ten tweede profete, ten derde leraars; verder is daar dié wat wonderdade kan doen, dan dié wat genadegawes ontvang het om mense gesond te maak, om hulp te verleen, om leiding te gee of om in allerhande tale te praat". Aangesien apostels, profete en leraars nie gewone charismata is soos aangedui in 1 Kor. 12:8-11 nie, kan ons nie op grond hiervan praat van 'n rangordening van gawes nie. Die vervolgwat dan begin met "verder" (12:28) - epeita, epeita - is bloot 'n opeenvolgende lys en nie 'n rangorde wat gestel word nie.

2.2.3 Die wesensfunksie en doel van die charismata

Wanneer ons vra na die wese en funksie van die charismata, vind ons die essensie daarvan saamgevat in 1 Kor. 12:4-6: "Daar is 'n verskeidenheid van genadegawes (charismaton), maar dit is dieselfde Gees wat dit gee; daar is 'n verskeidenheid van bedieninge (diakonion), maar dit is dieselfde Here wat die opdrag gee; daar is

'n verskeidenheid van kragtige werkinge, (energēmaton), maar dit is dieselfde God wat alles in almal tot stand bring (energon). Hier is Siegfried Grossmann¹⁶³⁾ se drie eienskappe van die charismata ook van belang n.l. dat "charismata" die oorsprong aandui terwyl "diakōnia" die doel aandui en "energēmaton" duidelik maak waarin hul opdrag bestaan, n.l. as werkinge van die krag van God. Dan sê hy: "Das Charisma wird nur dann zur Auferbauung betätigt werden Können, wenn es alle drei Eigenschaften besitzt. Wenn die sichtbare Begabung nicht dem Heiligen Geist entspringt, sondern dem menschlichen Können, wird sie uns irgendwann im Stich lassen".

Die wese van die charismata is dan o.a. dat dit genadegawes is wat deur dieselfde Gees gewerk word, en dat dit bestaan in 'n verskeidenheid van bedieninge en 'n verskeidenheid van kragtige werkinge het waarby die Drie-enige God aktief betrokke is: "dieselfde Gees - dieselfde Here - dieselfde God". Daarom bestempel Hans Klüng¹⁶⁴⁾ dit ook as uitdrukking van God se genademag in die Gees. Al die charismata is betrek op die een groot charisma van God in die eindtyd; op die nuwe lewe wat ons in Christus geskenk is.¹⁶⁵⁾ Dan vervolg hy: In soverre ons die teenswoordige aandeel aan die genade en die heerskappy van Christus in die Gees gegee is, is die charismata as kragtige werkinge (energēmata) die openbaring van die Gees.¹⁶⁶⁾ Of dit alleen buitengewone begaafdhede is wat bonatuurlik van aard is, moet ons saam met Arnold Bittlinger, G.Hasenhüttl, Herman Ridderbos, Eduard Schweizer, e.a.¹⁶⁷⁾ dat die charismata gewone en buitengewone funksies is wat die opbou van die liggaam van Christus dien, omdat vir die apostel Paulus 'n "natuurlike" diens van administratiewe aard soos die organisatoriese leiding of die voorsorg net so 'n charisma is as 'n bonatuurlike soos bv. die glossolalie. Dit blyk veral uit die charisma-lys van Rom. 12:7-8. Dit is dus nie alleen buitengewone verskynsels nie, maar die hele persoonlikheid met al sy natuurlike begaafdhede en aanlegte word 'n werking tot diens in die greep van die Heilige Gees. Die charismata is in wese dus alles in die persoon wat tot werktuig in diens van die gemeente en koninkryk van God word, kragtens sy vernuwings en wedergeboorte deur die Gees. Otto Knoch¹⁶⁸⁾ sê selfs: "Charismen sind auch christliche Grundhaltungen wie Glaube, Hoffnung, Liebe, caritative Sorge und Hilfe,

Beistand durch Trost und Mahnung". ... Die kerk is also 'n pneuma= tiese werklikheid wat die enkele Christen moet help om in die gemeenskap van die Christene die nuwe volk van God, ook die nuwe moontlik= hede van egte menswees, na die voorbeeld en die mate van Christus, in hom te ontvou. Die bedoeling is dus nie alleen om die mens met Christus - en deur Hom met God - in verbinding en gemeenskap te laat kom nie. Sô word die volle rykdom van die nuwe lewe, wat deur die Heilige Gees bewerk is, in volle mate ontplooi en ervaar.

Die charismata is dus in wese daardie besondere aktiwiteite en be= gaafdhede wat die Heilige Gees in en deur die nuwe mens werk om die doel van die Here God in die gemeente en in die wêreld te dien. Dit word aan elke lid van die gemeente gegee en in hom gewerk deur die Gees, en wel soos Hy wil.¹⁶⁹⁾ Dit hoef nie noodwendig permanent aan die persoon gegee te wees sodat hy dit kan gebruik wanneer en soos hy wil nie. So kan die Gees byvoorbeeld die gawe van genesing aan iemand meedeel of deur hom werk, maar dan beteken dit nog geensins dat elke persoon waarvoor hierdie "draer" bid en elke keer wanneer hy vir iemand wat siek is, gaan bid, daar nou noodwendig genesing sal volg nie. Die Gees deel aan elkeen afsonderlik die gawe uit soos Hy wil! en soos die beginsel duidelik gestel word: "Ons het genadegawes wat van mekaar verskil volgens die genade wat God aan elkeen van ons gegee het".¹⁷⁰⁾ Die Gees kan 'n gawe as kragtige werking (energēma) op 'n keer aan iemand meedeel terwyl dit nie nood= wendig ooit weer hoef plaas te vind nie, omdat die gawes ook op die bepaalde situasie gerig is, en nie noodwendig vasgelê is in 'n per= soon nie. Hieromtrent bevind Josef Hainz¹⁷¹⁾ bv.: "Die charismata der einzelnen Gemeindeglieder sind kata den charin ten dotheisan (Röm 12,6) - diafora; jedes Charisma entspricht einem, dem Einzelnen von Gott zugeteilten Mass des Glaubens wie der Gnade (Vg. Röm 12,6 mit 12,3)". Dan verklaar hy weer later: "Man wird die Festlegung tatsächlich nur als eine relative auffassen dürfen; denn auch die Vershiedenwertigkeit, die verschiedene Nützlichkeith eines Charismas für die Gemeinde legen ein solches Streben nach grösseren Charismen als Möglichkeit nahe...." Ook Werner de Boor¹⁷²⁾ stel dit baie duidelik dat die meervoudsvorme wat gebruik word in 1 Kor. 12:9 en 10, nl. genadegawes van gesondmaking en die krag om wonders te doen, daarop dui dat die apostel Paulus nie aan

die durende toerusting van die enkeling met hierdie gawes dink nie. Die Gees skenk dit altyd weer om hierdie bepaalde gawes te werk.

Aangaande die doel van die charismata vind ons die volgende in die charisma-uitsprake: Dit is bedieninge (diakoniōn) en kragtige werkinge (energēmatōn),¹⁷³⁾ dit is gegee tot welsyn van almal,¹⁷⁴⁾ die gemeente moet daardeur opgebou word,¹⁷⁵⁾ dit dien tot bekering,¹⁷⁶⁾ die ander moet daardeur gedien word.¹⁷⁷⁾ Dit is volgens die getuigenis van die Nuwe Testament baie duidelik dat die doel van die charismata nie is om die draer daarvan uit te sonder of dat dit tot sy verhoging bo ander lede van die gemeente moet dien nie. Soos wat Josef Hainz¹⁷⁸⁾ dit stel: Die charismata wat die Gees meedeel, het in God hulle oorsprong en wil verstaan word as dienste vir die Here; 'n gedagte wat 1 Kor. 12:7 (pros to sumferon = tot welsyn) en verse 12/27 - in die beeld van die liggaam en sy lede ontvou word, om n.l. mekaar wederkerig te dien, terwyl hulle geheel op mekaar aangewese is. Walter Lohrmann¹⁷⁹⁾ verklaar ook: "Die Gnadengaben sind nicht zur Erhöhung des geistlichen Prestiges der Gabenträger gegeben, sondern zum Aufbau der Gemeinde; des Leibes Christi". In Evangelischer Erwachsenen Katechismus¹⁸⁰⁾ word die beginsel en doel van die charismata ook duidelik gestel: "Wer ein hervorragendes Charisma hat steht in der Gefahr, sich über die anderen zu erheben und damit Spaltung hervorzurufen. Deshalb stellt Paulus als Massstab auf: die Echtheit der Gnadengabe erwies sich darin, dass sie dem Aufbau der Gemeinde dient und nicht den Träger der Gabe herausstellt". Dan word verder tereg verklaar dat die gawes wat van die gemeente geïsoleer word, afsondering en geldingsug bevorder, terwyl 'n strewe na dieselfde gawe tot gelykvormigheid lei. Verskeidenheid en eenheid hoort tesame as gemeenskap moontlik gemaak moet word. Hieruit kan ons duidelik verklaar dat die doel van die charismata is om die opbou van die gemeente te dien, terwyl juis die verskeidenheid van die gawes bedoel is om ook die eenheid van die liggaam te dien en nie dat die lede met verskillende gawes hulleself teenoor mekaar verhef en afgrens, soos dit wel in Korinthe die geval was nie. Juis nadat die apostel Paulus die verskeidenheid van die lede in die liggaam gestel en beklemtoon het, kom hy tot die volgende verklaring: "God het die liggaam so saamgestel dat Hy groter eer gegee het aan die lid

wat eer kortkom, sodat daar nie verdeeldheid in die liggaam sou wees nie maar dat die lede gelyke sorg vir mekaar dra".¹⁸¹⁾ Wanneer lede van die gemeente juis as gevolg van hulle gewesene verdeeldheid in die gemeente begin veroorsaak, hetsy deur selfverheffing bo ander lede met ander gewesene, of om die kalklig op homself te laat val, word die doel van die Here God met die gewesene nie meer gedien nie. As daar byvoorbeeld ten alle koste ook in 'n taal gepraat moët word in die gemeente, sonder dat iemand dit uitlê,¹⁸²⁾ dien dit nie God se bedoeling nie; want dit bou nie die gemeente op nie; dan word dit 'n selfdiens en selfverheerliking. Vandaar dat die apostel homself so sterk uitspreek teen die ongekontroleerde spreek in tale, en dan beveel: "As daar nie iemand is wat dit kan uitlê nie, moet dié een wat in tale praat, stilbly in die byeenkoms van die gemeente en net tuis met homself en met God praat".¹⁸³⁾ Ook die apostel Petrus stel dit baie duidelik, nl. dat die gewesene bedoel is om mekaar daarmee te dien: "As goeie bedienaars van die veelvoudige genade van God moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien".¹⁸⁴⁾

Ons kan dus konkludeer dat die doel van die charismata is om die gemeente te dien, en wel die besondere interne opbou van die liggaam. Moltmann¹⁸⁵⁾ stel hierdie waarheid besonder helder en sterk: "Die charismata dienen einmal zum Aufbau der endzeitlichen Gemeinde. Paulus nennt dafür kerygmatische Kräfte, zu den Apostel, Propheten, Evangelisten, Lehrer und Tröster bzw. Mahner gehören. Es gehören zu ihnen aber auch Inspirationen und Ekstasen. Er nennt weiter diakonische Kräfte, welche männliche und weibliche Diakone, Almosengeber und Krankenpfleger ergreifen. Dazu gehören aber auch wunderbare Heilungen und Dämonenaustreibungen. Er nennt endlich die kybernetischen Kräfte, wenn er von den Vorstehern der Versammlungen, den Ältesten und Aufsehrn (Episkopen) spricht. Es gehören aber die apostolischen Leidenserfahrungen dazu. Nicht nur Aktionen, sondern auch Leiden wirken charismatisch". Hy sê dan verder dat nie die faktisiteit nie, maar die modaliteit beslis wat 'n charisma is, en hierdie modaliteit is gestempel deur die opbou van die gemeente en die nuwe gehoorsaamheid in die heerskappy van Christus. Nie die begaafdheid self nie, maar sy gebruik is belangrik.

Talle outeurs¹⁸⁶⁾ stem met mekaar ooreen dat die heel besondere doel

van die charismata is om die opbou van die gemeente te dien op velerlei wyses. Die charismata dien egter nie alleen die interne opbou van die gemeente nie, maar ook die uitbreidende bouwerk met betrekking tot die vorming van die volk van God in die eskatologiese tyd. Paul Toasperm¹⁸⁷⁾ verklaar dan ook: "Vom Wirken des Geistes durch die Gaben geht geistliche Kraft, geht missionarisches, diakonisches und seelsorgerliches Wirken aus". Dit is die Gees wat bv. die gawe van profesie meedeel en dit word gebruik om mense tot bekering te lei. So lees ons in 1 Kor. 14:24-26: "As almal profeteer en daar kom 'n ongelowige of 'n buitestaander binne, dan word hy deur almal in sy gewete aangespreek en kom hy tot selfondersoek. Die verborge dinge van sy hart kom aan die lig en so kom hy daartoe om op sy knieë te val, God te aanbid en openlik te getuig: 'Waarlik, God is hier by julle!'" In hierdie verband sê Werner de Boor:¹⁸⁸⁾ "Was damals in besonderen Ereignissen geschah, das wiederholt sich jetzt, da der Geist mit seinen Gaben da ist, in der Gemeinde Jesu; in ihr wird es geradezu das Normale. Wenn 'alle' weissagen, dann geschieht das, was Paulus schildert, und kann so Tag für Tag geschehen". Dit word dus deur die gawe van die profesie die normale gebeure in die gemeente dat mense tot geloof gebring word en langs hierdie weg brei die gemeente kwantitatief uit. Paul Toasperm¹⁸⁹⁾ stel dit so duidelik wanneer hy hieromtrent sê dat in die regte gebruik van die gawes van die Gees die liefde van Christus kenbaar word, en staan die belydenis tot Jesus, die gekruisigde en opgestane, as die Here in die midde. Gawes van die Gees werk mee in die reddingswerk van Jesus en help mee om sondes oop te maak, mense tot omkeer, tot belydenis en tot God te lei. Die werking van die Gees deur die gawes voer die wat daarin lewe, altyd opnuut tot neerbuiging en boete, tot reiniging en heiliging van hulle lewe, tot nuwe oorgawe. Tereg sê W.W. Verhoef¹⁹⁰⁾ dan dat alle gawes, dié wat ons gewoon noem en dié wat miskien vir ons vreemd is, die werk van die een Gees is wat daardeur die Godsryk realiseer, die menslikheid herstel, die kerk vorm tot charismatiese gemeenskap, die charismatiese liggaam van Christus, en wat in hierdie gemeenskap die oorvloedige ervaring van sy volheid gee.

Met Arnold Bittlinger¹⁹¹⁾ moet ons volmondig saamstem dat die doel van die charismata die herstel en die voleinding van die skepping van God is: "Die Charismen sind gegeben 'zum gemeinsamen Nutzen'. Sie

dienen also niemals nur zur Erbauung des einzelnen Gliedes, sondern immer auch zur Erbauung des Gesamtleibes Christi (1 Kor. 14,26; Eph. 4,11-16)". Dan vervolg hy: Dit gaan dus in die praktisering van die genadegawes om die wederoprigting (wederherstel), respektiewelik voleinding van die skepping van God! 'n Werkzaamheid kan alleen d n as charisma bestempel word, wanneer dit op een of ander manier meewerk aan die wederherstel van die skepping, wanneer dit mede daartoe bydra, om die kranke wêreld te heel.

Saam met Siegfried Grossmann¹⁹²⁾ kan ons die doel van die charismata in die volgende hoofpunte saamvat: (1) Die charismata lei daartoe dat Jesus as die Here betuig word.¹⁹³⁾ (2) Die charismata is daartoe daar dat die gemeente opgebou word.¹⁹⁴⁾ (3) Die charismata dra nie tot onordelikheid by nie, maar tot vrede.¹⁹⁵⁾ (4) Die charismata besit getuiskarakter teenoor die ongelowiges.¹⁹⁶⁾ (5) Die charismata sonder liefde bring geen nut nie.¹⁹⁷⁾ (6) Die charismata lei tot verheerliking van God.¹⁹⁸⁾ Die charismata het geen absolute werking nie - dit kan nie van die omstandighede van sy uitoefening geskei word nie.

Die charismata, wat in wese diensgerig is, leer ons dat die doel van God met ons as lede van die liggaam van Christus nie die charismatiese op sigself is nie, maar die liefhebbende, offerende, priesterlike, Godverheerlikende mens.¹⁹⁹⁾

2.2.4 Die funksionering van die charismata

Wanneer ons kom by die funksionering van die charismata in die gemeente van Christus, is dit van die aller grootste belang dat ons hier op grond van die Skrifgegewens die aanname moet maak dat daar in die gemeente geen passiewe lede is nie. Tereg verklaar Hasenh ttl²⁰⁰⁾ "Die Vielfalt jedoch, die für den Christus-Leib konstitutiv ist, fordert die Allgemeinheit der Begabung. Es gibt in der Gemeinde keine passiven Glieder 'Jeder Christ steht als Begnadeter und Dienender in der Waffenr stung von Eph. 6,10 ff.'" Die uitsprake in die Nuwe Testament hieromtrent is duidelik: "Ons het genadegawes wat van mekaar verskil volgens die genade wat God aan elkeen van ons

gegee het".²⁰¹⁾ "Maar elkeen het van God sy besondere gawe ontvang, die een dit en die ander iets anders".²⁰²⁾ "Aan elkeen afsonderlik word 'n werking van die Gees gegee tot welsyn van alma".²⁰³⁾ As goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien".²⁰⁴⁾ So verklaar Hans Küng²⁰⁵⁾ sterk en duidelik op grond hiervan: "Die Charismen sind nicht auf einen bestimmten Personenkreiss beschränkt, sondern sind allen und jeden Christen geschenkt. Jeder Christ hat sein Charisma! Jeder Christ ist ein Charismatiker. ... Der Geist is nach Apg 2 'über alles Fleisch' ausgegossen. Und wer am Geist Anteil hat, hat auch an der Geistes Gaben Anteil". So is die charismata nie die onderskeidingsteken van enkele uitverkorenes in die gemeente nie, maar die onderskeidingsteken van die ganse kerk as die gemeenskap van alle gelowiges.

Hieruit volg dan dat dit vir die funksionering van die charismata van beslissende betekenis is, dat ons die verdere aanname moet maak, nl. dat die funksies in die gemeente nie tot sekere "ampte" of "spesialiste" beperk moet word nie. Of dat slegs besondere "spesialiste" of "amptelike persone" alle funksies in die gemeente vir hulle alleen moet reserveer of opeis nie. Hans Küng²⁰⁶⁾ het dit reg wanneer hy verklaar: "Das Charisma kann nicht unter das kirchliche Amt subsumiert werden, aber die kirchlichen Ämter können unter das Charisma subsumiert werden". Want die "amp" is self charisma en het geen status bo die charisma-struktuur in die gemeente nie, soos Herman Ridderbos²⁰⁷⁾ besluit: "Wil men de opsommingen in 1 Kor. 12 en Eph. 4 onder het gezichtspunt van ambt en charisma beschouwen, dan is slechts één conclusie mogelijk, nl. dat het ambt ook zelf een charisma is. Iedere poging om hier tegenstellingen te construeren geeft blijk van een opvatting van het werk van de Geest, die wel lange tijd kenmerkend is geweest voor een bepaalde interpretasie van het nieuwtestamentische kerkbegrip, maar die in de paulinische conceptie van die opbouw van de gemeente evenmin steun vindt als in die van het overige Nieuwe Testament".

Die beperking van die charismata tot die ampsdraers is volgens die Nuwe Testament geheel onmoontlik. Hier moet van vooraf daarop ag

gegee word dat die apostel Paulus die vraag na die indeling en die volgorde van die "hierargie" geheel anders beantwoord as wat ons vandag gewoond is om te doen. Bv.: Die charismatiese ordening in die gemeente sluit elke eenman-sisteem uit.²⁰⁸⁾ Die een het hierdie en die ander daardie gawe.²⁰⁹⁾ Daarom moet daar geleentheid in die gemeente geskep word dat die gawe wat aan elkeen gegee is tot funksie en ontwikkeling kan kom. Hiervoor is die besef noodsaaklik dat die charismata nie aan die sogenaamde "amp" ondergeorden is nie, maar dat die charismatiese struktuur van die gemeente die ordende beginsel is, en die sg. "amp" van ons tyd mede georden is in hierdie struktuur en dus gelyk aan alle charismata. Soos wat Otto Knoch²¹⁰⁾ ook konkludeer: Die ganse gemeente is verantwoordelik vir die lewe van sy lede. Die charismata in die gemeente kan egter nie ontvou word en tot funksie kom wanneer 'n klein groepie sogenaamde "ampsdraers" alles oorheers en aan hulleself onderhewig wil maak en hou en vir hulleself reserveer nie. Soos Werner de Boer²¹¹⁾ dit stel: "Wo nur eine kleine Zahl von 'Amtsträger' alle 'Dienste' auf sich selbst vereinigt und alles in die eigene Hand nimmt, können die 'jedem' geschenken Gaben sich nicht entfalten. Dabei ist das, was der Geist in seiner Offenbarung gibt, wirklich freies Geschenk". Die Heilige Gees moet altyd die vryheid gegee word om hierdie vrye geskenke wat Hy in die gemeente uitdeel, tot openbaring te bring en in die gemeente die gawes te wek wat Hy wil en wanneer Hy wil.

Dié waarheid moet altyd voor oë gehou word dat elke lid as enkeling juis as charismatiker teenoor en in die gemeente as geheel staan, en dat die gemeente daarvan leef dat elke lid sy individuele gawe(s) ooreenkomstig sy individuele aard tot werking bring. As die gemeente probeer om die charismatiker deur een of ander verordening gelyk te skakel, verloor die charismata hul oorspronklikheid en ly die gemeente as geheel daaronder. Aan die ander kant moet die gemeente daarop ag gee dat nie enkele lede die godsdiensoefening of 'n arbeidsveld oorheers nie, sodat die grondbeginsel wat die apostel aan die Korinthiërs stel, nie verlore gaan nie: "Hoe moet dit dan wees, broers? Elke keer as julle bymekaarkom, het elkeen gewoonlik 'n bydrae om te lewer: 'n psalm, 'n onderwysing, 'n openbaring, 'n taal, 'n uitleg daarvan. Sorg dan dat alles tot opbou van die gemeente verloop".²¹²⁾ Siegfried Grossmann²¹³⁾ sê: "Es ist

wichtig, dass verschiedene Charismen ausgeübt werden und nicht eines das Feld beherrscht. Es ist aber auch wichtig, dass ein Charisma von verschiedenen Gabenträgern betätigt wird, dass also Glossolie in der Art der Person A, aber auch der Personen B und C ausgeübt wird". Vir hierdie doel is dit nodig dat daar altyd 'n deeglike kommunikasie onderling in die gemeente sal bestaan sodat elkeen die gawe van die ander erken en dit ook beskou as deur die Here nodig geag vir die opbou van die gemeente in geheel sowel as die afsonderlike lede. Die gawes kan immers nie geïsoleerd bestaan nie, en dit kan alleen tot opbouing uitgeoefen word wanneer die betrekking tot die ander werkinge en lede gesond is. Siegfried Grossmann²¹⁴ stel 'n paar prinsipes vir die integrering van die charismata, en noem die volgende: (1) Elkeen het iets - niemand het alles nie.²¹⁵ Elke Charismatiker is Geesbegaafde. (2) Daar is 'n verskeidenheid van Gawes - daarom ook 'n verskeidenheid van opdragte. Hoewel elkeen nie alle charismata besit nie, kan iemand tog meer as een gawe besit. (3) Die verskeidenheid is nie vanweë die onderskeid daar nie, maar weens die aanvulling. Niemand kan alles nie, maar die gemeente gebruik alles. (4) Hoe beter die kommunikasie van die gemeentelede onderling verloop, des te beter kan die charismata ontvou word.

Wanneer dit by die funksionering van die charismata sō daaraan toe=gaan as wat die geval in die gemeente van Korinthe was, n.l. dat die een hom teenoor die ander afgrens en verhef op grond van sy besondere charisma, dan dien dit nie meer tot opbou van die gemeente nie, maar werk dit destruktief en word die onderlinge gemeenskap juis versteur. Daarom moet by die funksionering van die charismata ook die gemeenskap gedien word, want juis daartoe is dit gegee. Otto Knoch²¹⁶ stel dit dan ook soos volg: "Die Charismen und pneumatischen Befähigungen sind nicht nur zur Auferbaung der Gemeinde im Gottesdienst gegeben, sondern drängen auf die Verwirklichung einer Gemeinschaft hin, in der es gegenseitige Sorge, Hilfeleistungen und geistigen Austausch und damit echte menschliche Gemeinschaft gibt. 1 Kor. 14,25-27. Vgl. Röm 12,4-8". (Opmerking: C.J.J.: Hier moet i.p.v. 1 Kor. 14:25-27 skynbaar 12:25-27 bedoel wees).

Wanneer ons nou die charismatiese struktuur van die gemeente aanvaar as ordenende beginsel vir die struktuurering van die gemeente, is dit

duidelik dat elke individuele lid se charisma in sy individuele aard tot funksie moet kom in die gemeente. Dit wil nou egter nie beteken dat die grondstruktuur en -funksie van die gemeente van buitengewone gebeure of -funksies afhanklik gemaak word nie, want die funksionering van die charismata beteken nie dat dit alleen buitengewone en bonatuurlike handeling is waarvan die gemeente (nou) moet lewe nie. Charismata beteken uiteraard nie alleen die buitengewone of bonatuurlike nie, maar dit omvat alle funksies en begaafdhede wat die Gees aan die lede van die liggaam van Christus verleen en waardeur die gemeente - in elke opsig ook al - gedien word. Ons kan gevolglik saamstem met HasenhUttl²¹⁷⁾ wanneer hy met betrekking tot voorgenoemde waarheid verklaar: "Dies würde gerade sachlich nicht dem Vollmächtsereignis gerecht werden, das sich zwar in 'Wunderwirkungen' manifestieren kann, aber nicht wesentlich auf diese bezogen ist. So ist die ganze charismatische Struktur der Gemeinde nicht von Mirakeln bestimmt, sondern vom Dienst am anderen, der in der Vollmacht gründet und Geschenk Gottes ist".

By die funksionering van die geestesgawes (pneumatika - 1 Kor. 12:1) moet die volle betekenis en alle aspekte daarvan steeds tot openbaring kom in die gemeente, nl. as charismatōn (genadegawes)²¹⁸⁾ as diakoniōn (bediening);²¹⁹⁾ en as energēmatōn (kragtige werkinge)²²⁰⁾ Die eenheidspunt van hierdie onderskeie aard en kenmerke van die charismata is daarin geleë dat sowel die wat as charismatōn en as diakoniōn en as energēmatōn bestempel word een gemeenskaplike oorsprong het en op 'n gemeenskaplike doel wys: diens en opbou van die gemeente. Sommige van hierdie Geestesgawes kan dan wel as "kragtige werkinge" bestempel word, bv. gesondmaking,²²¹⁾ kragte en wonders te doen, (vers 10; ens.) Andere kan weer as "bedieninge" bestempel word, bv. om hulp te verleen, en om leiding te gee,²²²⁾ of om te bemoedig.²²³⁾ Wanneer die gemeente nou byvoorbeeld net van diē gawes wil lewe wat as "kragtige werkinge" bestempel word, gaan dinge skeef en raak die gemeente ongebalanseerd terwyl die omgekeerde ook waar is: Wanneer die gemeente alleen daardie gawes wil erken en ruimte vir funksionering gee wat as "bedieninge" bestempel kan word, raak dit ewe eensydig en ongebalanseerd en word die Gees teengestaan (sbennutein).²²⁴⁾

'n Verdere aspek van besondere belang ten opsigte van die funksione=

ring van die charismata, is nl. dat dit altyd getoets en beoordeel moet word omdat daar ook verskynsels, werkinge, aksies in die gemeente kan voorkom wat menslik emosioneel en ekstasies bewerk kan word sonder dat dit noodwendig iets met die Heilige Gees te doen het. Daarom sê Heribert Mühlen²²⁵⁾ is dit van besondere belang dat elke lid sowel as die gemeente dit sal leer om nl. te onderskei tussen demoniese, menslike en goddelike aansporinge. Dan sê hy verder: "Wer in der Kraft des Geistes (bei sich oder bei anderen) prüft ob bestimmte Handlungen und Eingebungen vom Geist Gottes kommen, fragt also nicht: Waren die Worte oder Handlungen klug, ausreichend Überlegt, sondern: Kommen bestimmte Handlungen und Eingebungen vom Geist Gottes kommen, fragt also nicht: Waren die Worte oder Handlungen klug, ausreichend Überlegt, sondern: Kommen bestimmte Impulse von Gott oder nicht? Das Urteil bezieht sich zunächst nicht auf die Worte und Handlungen selbst, sondern auf den Impuls, aus dem sie hervorgehen. In manchen Fällen kann mit Bestimmtheit gesagt werden: Dieser Impuls kam nicht vor Gott, sondern aus Deinen, bzw. Euren angeborenen Antrieben oder gar von widergöttlichen Mächten (Vg. Z.B. Mt. 16,33; Apg. 5,3)". Daarom moet die charismata nie alleen op grond van hulle bestaan as verskynsel erken en beoordeel word nie, maar wel aan hulle funksie²²⁶⁾ sowel as aan hulle oorsprong en doel.²²⁷⁾ Daarom kan dit ook nie alleen bloot op die feit as buitengewone of selfs bonatuurlike verskynsel, beoordeel word nie. Hiervan sê Walter Hollenweger²²⁸⁾ "Für Paulus ist das Ausserordentliche oder gar Übernatürliche ebensowenig wie das Spontane Kriterium für das Charismatische. Woran aber erkennt dann Paulus das Charisma? Er beurteilt die Charismen nicht phänomenologisch, sondern von ihrer Funktion her. Das ist ihm Charisma, das 'pros to sympheron' dem Gemeinen Nutzen. (1 Kor. 12:7), der 'oikodomy' der Aufbaueung der Gemeinde dient (1 Kor. 14:1 f.f.)".

Hier moet nou ook aandag gegee word aan die vraag: Hoe kom die charismata tot funksie? Wanneer kom dit na vore? Kan dit opgewek word? Arthur Stephan²²⁹⁾ stel die vraag: "Hoe kan die ingevrore krediete van die Genadegawes ontdooi word en hoe kan die braakliggende gawes in die gemeente opgewek word?", waarop hy dan 'n paar riglyne gee in hierdie verband, nl. die volgende: (1) Die beloftes van God moet ernstig geneem word, veral 1 Kor. 1:6-7: "Die boodskap van

Christus is onder julle so goed gevestig dat dit julle nie om 'n enkele genadegawe ontbreek nie". En 1 Petrus 4:10: "As goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien". Bv. 1 Kor. 12:31: "Lê julle toe op die beste genadegawes". (2) En dan sê hy dat mens dit alleen kan ontvang, jy kan dit nie verdien of afdwing nie. God wil as't ware sy gawes weggee, maar dit lê by ons of ons ontvangsbereid is en ons uitstrek na die gawes.²³⁰ (3) Die leraar en amptelike medewerkers moet terugtree en ruimte bied vir die skeppende werk van die Heilige Gees. Hy vervolg dan: "Wir dürfen nicht aus Ehrgeiz, falschem Eifer und überzogenem Verantwortungsbewusstsein die Verlegenheit ständig überspielen" (P. A7.5). Die gemeentede moet met die noodsituasie gekonfronteer word en tot diens opgeroep word. In die leentes in stuur God mense as nuwe medewerkers. Hý rus hierdie manne en vroue toe met daardie gawes wat Hy vir sy diens nodig het: (4) In praktiese gehoorsaamheid aan die opdrag van die Here van die kerk word die genadegawes erken en dan ook werksaam. Dan sê hy ook dat in die sogenaamde eenman-sisteem van die huidige gemeente-praxis die vele gawes van die gemeentede nie ontvou word nie, omdat daar nie geleentheid daartoe gegee word nie. Die lede van die gemeente moet tot selfstandigheid gelei word, en dit is die hoofopdrag van die verantwoordelikes in die gemeente. Prakties beteken dit dat in gemeente-opbou aan die skeppende handeling van God ruimte gegee word. (5) Die opwekking van die gawes moet in die gemeente institusioneel veranker word. Dan verklaar hy: "Wir brauchen in unseren Gemeinden Zusammenkünfte, in deren Verlauf nicht der Dienst, sondern die Zurüstung zum Dienst im Mittelpunkt steht (Eph. 4:11-12). Im Mittelpunkt der Zusammenkünfte steht das Empfangen von Gaben, Kräften und Energien und nicht die menschliche Leistung". (P. A7.6). Nie die kwantiteit moet die gewig dra in ons gemeente-opbouwerk nie, maar die kwaliteit.

Hieruit kan ons konkludeer dat dit vir die ontplooiing van die gawes in die gemeente belangrik is om die beloftes van God ernstig te neem, nl. dat dit die gemeente aan geen enkele genadegawe ontbreek nie en dat elke lid van die gemeente iets ontvang het. God wil dus die gawes wat Hy gegee het tot funksie laat kom, maar ons moet bereid wees om dit te ontvang soos Hý dit gee, terwyl ons ruimte moet bied

vir die skeppende werk van die Gees. Hiervoor is ook nodig dat die behoeftes wat bestaan, in die gemeente sowel as in sy situasie, aangedui en in die gemeente gestel sal word terwyl die gemeente in die Naam van die Here opgeroep word om na vore te tree en hierin diensbaar te word. Dan is dit wanneer die Heilige Gees die gawes opwek of tot openbaring laat kom omdat Hy deur die gawes die toerusting gee vir die dienswerk waartoe die gemeente te alle tye en in elke situasie geroep word. Zwanenburg en Dekker²³¹⁾ sê ook in hierdie verband dat die situasie waarin die ekklesia leef as't ware bepaalde gawes aktiveer. Op die klag van die Griekssprekendes, reageer die ekklesia op voorstel van die apostels met die instelling van 'n bepaalde funksie of diens, 'n bepaalde amp wat in die situasie nodig is.²³²⁾

Ons kan dus konkludeer dat charismata as sodanig nie opgewek kan word deur een of ander manipulasie-aksie van die mens nie. Dit is die Gees wat die gawes meedeel en opwek sodat die gemeente in 'n gegewe situasie diensbaar kan wees ooreenkomstig die wil van God. Hierdie genadegawes kan in hul ontplooiing wel deur die mens om een of ander rede verhinder of belemmer²³³⁾ word, maar dit kan wel tot funksie kom wanneer daar in die gemeente ruimte geskep word vir die vrye werking van die Gees en die behoeftes in en rondom die gemeente altyd duidelik onder aandag gestel word.

2.2.5 Misbruike en Afwykings

Soos dit reeds in die dae van die apostel Paulus was, en in besonder in die gemeente van Korinthe, vind daar altyd misbruike plaas rondom die funksionering van die charismata. Veral met die oplewing van die belangstelling in die Geestesgawes met die ontstaan van veral die charismatiese beweging sedert die vroeë sestiger jare,²³⁴⁾ het dit ook gelei tot 'n menigte van misbruike rondom hierdie aangeleentheid. Ons kan ook praat van afwykinge van die Bybelse gebruik en bedoeling omtrent die gawes. Wanneer ons let op die toestand wat in die gemeente van Korinthe bestaan het, vind ons daar bepaalde afwykinge en misbruike rondom die gawes wat die Apostel Paulus dan met die gemeente behandel. 'n Baie belangrike feit wat ons steeds in gedagte moet hou

by die ondersoek van veral 1 Kor. 12-14, is nl. dat die apostel juis misbruike en afwykinge behandel wat in die gemeente ontstaan het, en daarom kan ons nie alle charismata, soos dit hier in Korinthe bestaan het, as normatief vir die gemeentes van Christus beskou nie. So kan ons nie byvoorbeeld sondermeer die gevolgtrekking maak, dat die spreek in tale in Korinthe bestaan het, en daarom moet dit noodwendig in elke gemeente van alle tye s6 bestaan nie.

Enkele Misbruike in Korinthe:

As gevolg daarvan dat sommige gemeentelede in Korinthe skynbaar die gawes van ander lede as minderwaardig beskou het, het daar by diesulkes dan 'n minderwaardigheidsgevoel ontstaan. Vandaar die uitspraak van die apostel Paulus: "Die oog kan nie vir die hand sê: 'Ek het jou nie nodig nie'"²³⁵⁾ en die voorafgaande wat dan die gevoel van minderwaardigheid weerspieël: "As die voet sou sê: 'Omdat ek nie die hand is nie, is ek nie deel van die liggaam nie ...'"²³⁶⁾ Hieruit spruit weer die verdere misbruik en wanopvatting, nl. dat almal dieselfe gawe moet hê wat dus 'n eenvormigheid en gelykskakeling van alle lede van die gemeente wil, terwyl die Here God die gemeente met 'n verskeidenheid van gawes daargestel het.²³⁷⁾ Daarom moet hierdie onderlinge verskeidenheid en differensiasie erken, eerbiedig en gerespekteer en waardeer word. Vandaar die stelling dat God die liggaam so saamgestel het dat daar nie verdeeldheid in die liggaam moet wees nie, maar dat die lede gelyke sorg vir mekaar moet dra.²³⁸⁾ Dit word dan verder in verse 28-30 nadruklik gestel dat almal nie dieselfe gawes het nie, en dat dit God is wat aan die mense in die gemeente 'n bepaalde taak gegee het, en dat almal nie dieselfde taak en funksie het nie.

'n Ander misbruik het daarin bestaan dat lede van die gemeente hulle eie gawe oorskot het en vandaar dus neergesien het op die ander wat nie ook "hulle" gawe het nie. Daarom vermaan die apostel: "Lê julle toe op die beste genadegawes"²³⁹⁾ en dan weer in 14:1: "Lê julle toe op die gawes van die Gees, maar veral daarop om te profeteer". Die "Beste gawes" word dan later gekwalifiseer as die gawes wat die opbou van die gemeente dien.²⁴⁰⁾ Die beklemtoning in 14:1

n.l. "Lê julle toe op die gawes van die Gees", moet gesien word as die gawes wat die Gees wil verleen teenoor die gawes wat sommige mense in die gemeente so graag wil. 'n Verdere misbruik het bestaan in die beoefening van die gawe ter wille van die gawe en nie ter wille van die opbou van die gemeente nie. Daarom die stelling dat hy wat in 'n taal praat alleen homself opbou,²⁴¹⁾ terwyl hy nie daardeur die gemeen=te opbou nie. Maar ten spyte hiervan het sommige blykbaar uit self=sug, selfverheffing en eie vertoon onbeheersd met die tale=spraak in die gemeente opgetree en dit op die gemeente afgedwing, sodat die apostel dit daarom beperk tot hoogstens drie²⁴²⁾ en dat so-iemand moet swyg as daar niemand is wat dit kan uitlê nie,²⁴³⁾ want daardeur het daar wanorde in die gemeentelike byeenkomste ontstaan.²⁴⁴⁾

'n Baie ernstige misbruik het daarin bestaan dat dit in talle gevalle beoefen was sonder die liefde - en wel veral die spreek in tale. Vandaar dan die ontmaskerende stelling deur die apostel. n.l. dat die voorkoms van 'n sogenaamde charismata sinloos en betekenisloos is wanneer dit sonder die liefde beoefen word.²⁴⁵⁾ En dan die aanmoe=diging: "Julle moet die liefde nastreef - diōkete tēn agapēn".²⁴⁶⁾ Dit is belangriker as om 'n bepaalde gawe te begeer en na te streef wat bloot op die motief van selfverheffing kan berus, en nie op die liefde vir die gemeente wat as doel het om die gemeente te dien tot opbou nie.

Teen hierdie agtergrond let ons op sekere misbruike vandag. Eerstens vind ons dan misbruike wat plaasvind rondom die gebruik van die Bybel as Woord van God, en veral ten opsigte van bepaalde uitsprake met betrekking tot die gawes en die werking van die Heilige Gees. En hier kry ons dikwels met 'n absurde Bybeluitleg te doen. So glo die Pinksterbeweging sowel as die charismatiese beweging vandag dat die ervaring van die dissipels op Pinksterdag die normale ervaring van die "doop met die Gees" ook vandag moet wees. En hierdie uitstorting van die Gees en die ontvang van die Gees, vandag, word spesifiek bewys deur die spreek in vreemde tale wat daarop noodwendig volg. Sessies en samekomste word dan byvoorbeeld gehou waarop mense die Heilige Gees gaan ontvang. In hierdie samekomste waar die emosionele hoogty vier en die geweldige invloed van massa suggestie en massa hipnose

uitgaan, word die Gees dan sogenaamd uitgestort en mense het allerlei buitengewone belewenisse en ervarings. Dit moet dan gevolg word deur die sogenaamde spreek in vreemde tale, want sê hulle, dit is die Bybelse orde volgens Handeling 2.²⁴⁷⁾ Dit is dan baie duidelik dat hierdie soort gebeure mensewerk is, en nie noodwendig die werk van die Gees aandui nie, omdat twee afwykinge van die Skrifwaarheid hieromtrent alhier voorkom. Die Gees word nie eers in 'n latere stadium ná die bekering en wedergeboorte ontvang nie, maar wel met hierdie gebeure.²⁴⁸⁾ Die Skrif stel dit duidelik dat alle gelowiges nie in tale praat nie.²⁴⁹⁾ Siegfried Grossmann²⁵⁰⁾ wys ook veral op hierdie dwalinge en afwykinge en sê dan: "Fast alle Gruppen sehen in der Glossolalie den Nachweis für die empfangene Geistestaufe, wobei viele Gruppen zwischen dem einmaligen Auftreten dieser Gabe bei der Geistestaufe und der ständigen Begabung, in Zungen reden zu können, unterscheiden". Ook Erhard Griesse²⁵¹⁾ wys op die absurde Bybelverklaring: "Eine auf der Angst der Menschen aufbauende 'Verkündigung', eine banal-fundamentalistische Bibelauslegung und eine absurde apokalyptische Phantasterei wirken in viele fromme Kreise und auch in (vor allem Amerikanisch-pfingstlerisch beeinflusste) 'Charismatische' Gruppen hinein".

Omdat daar by hierdie bewegings soveel gemaak word van die tekens van die vervulling met die Gees, en dat bepaalde gewoes (soos die spreek in tale) die besondere bewys daarvoor is, ontstaan die situasie dat die tekens nagejaag word, sonder die werklike heil in Christus, wat gepaard gaan met opregte diepgaande sondebeseft, skuld en gevolglik verootmoediging in hartgrondige berou en belydenis voor God Self. Hierdie tekens wat ontvang, ervaar en beleef word, bied dan die grond vir die heilssekerheid wat in waarheid gemis word, en só word hierdie soort "teken-geloof" niks anders nie as 'n omseiling van die kruis van Christus. Siegfried Grossmann²⁵²⁾ gaan hierop in en sê dan dat die teken en wonder ten doel het om die mag van God te toon, maar nie om die heil seker te stel nie. Die weg van die geloof is deur die Woord van God te aanvaar, en hierdie weg van die geloofsekerheid kan nie afgekort word nie. Die gevaar is dat die charismata as plaasvervanger vir die heilssekerheid kan dien. Nie die geloof nie, maar die wonder word dan tot waarborg - garansie - van die heil, (bv. Glossolalie), en nie die innerlike getuienis van die Heilige Gees

nie.²⁵³) So word Christus ook self uit die middelpunt verdring. Hy noem dan nog die volgende afwykings:²⁵⁴) Charismata as omseiling van die kruis van Christus; charisma sonder diens (dit dien slegs as prestige-objek); charisma sonder leer (die persoonlike ervaring is hier van meer belang as die leerwaarheid van die Skrif); charisma as sensasie; charisma as heerskappy (dië wat charismata "praktiseer", is 'n elite wat oor ander heers en bo hulle verhef is); charismata as aanleiding tot groeppvorming in die gemeente. (Dit veroorsaak spanning en skeuring in die gemeente). Die groot afwyking wat hier plaasvind is nl. dat na charismata gestrewe word en na die ervaring daarvan eerder as na die ervaring met die lewende God en na sy gemeenskap. Hier staan die wondersug en die egoïstiese motiewe op die voorgrond. Sō word 'n groot deel van hierdie sogenaamde charismatiese godsdiens niks anders as 'n stuk humanisme nie, waar die mens weer met sy ervaring in die "godsdiens" die belangrike word en in die middelpunt kom staan. Dan dra dit nie meer die stempel van die Ewige Gees nie, en kan dit nie dien as getuigenis van die Gees se teenwoordigheid nie, maar moet dit uiteindelik lei tot teleurstelling en tot skade van die Christendom in hierdie wêreld.

'n Afwyking wat baie wyd aangetref word, is die opvatting van die geestesdoop as die sogenaamde "tweede seën". Hierdie opvatting wil dat die gelowige nā die wedergeboorte en bekering 'n tweede besondere seën ondervind wanneer hy dan sogenaamd met die Heilige Gees gedoop word wat gepaard gaan met die sogenaamde spreek in tale, gevolg deur die gawes van die Gees, omdat die persoon dan eers werklik 'n Geesvervulde is. Hier word wedergeboorte en bekering dus geskei van die ontvangs of moment van die inwoning van die Heilige Gees. Die Skrif stel dit egter duidelik dat 'n mens nie gelowig kan word en dus christen kan wees sonder die koms en inwoning van die Gees nie. In 2 Kor. 1:22 word dit duidelik gestel dat die gelowiges as die eiendom van Christus beseël is en dat die Heilige Gees as waarborg, (arrabōna), in die harte gegee is van wat die gelowige nog sal ontvang. Dieselfde waarheid word in Ef. 1:14 gestel, nl. dat die Heilige Gees die onderpand (arrabōn) van ons erfdeel is. Die begrip "arrabōn" beteken juis die eerste betaling van die totale som. Dus is die Heilige Gees die eersteling Gawe van God aan die gelowige, soos ons lees: "En nie alleen die skepping nie, maar ook ons wat die Gees as die

eerste gawe van God, (tēn aparchēn tou pneumatos) ontvang het, ons sug ook".²⁵⁵) Omdat die Gees dus die eerste tot ons kom, daarom vind bekering en wedergeboorte plaas, en daarom is elke gelowige reeds die Gees deelagtig. Vandaar dat byvoorbeeld Alfred Kuen²⁵⁶) ook sê dat die Bybel geen tweede seën ken nie. Hy verklaar dan aan=gaande hierdie tweede seën die volgende: "Diese zweite Erfahrung, die tatsächlich von vielen Christen in der Welt gemacht wird, kann sehr verschiedene Bedeutungen haben: sie kann die eigentliche Wiedergeburt von jemand begleiten, der nur Namenchrist oder Christ nur in seiner eigenen Vorstellung war. Sie kann eine entscheidende Etappe in der geistlichen Entwicklung bilden: neue Versicherung des Heils, Wachstumskrise oder Rückkehr zu Gott, Hingabe, Bekleidung mit Vollmacht für einen besonderen Dienst ... Manchmal aber ist sie nicht anders als eine 'religiöse Erfahrung', wie sie Millionen Menschen in nichtchristlichen Religionen machen. Als diese wäre sie nur das Produkt des einfachen Spiels der menschlichen oft wenig bekannten Fähigkeiten". Daarom noem hy hierdie 'n "gevaarlike leer" omdat: (a) dit die werk van Jesus Christus skei van die werk van die Gees; (b) Hierdie leer skei selfs lewe en krag, vrug en gawes; (c) Dit is gevaarlik omdat dit 'n willekeurige en anti-Bybelse dis=kriminering onder die gawes van God verskaf; (d) Hierdie leer ver=oorzaak ook 'n willekeurige skeiding tussen Christene; (e) Die leer veroorsaak onredelike ondersoeke en help ongeregverdigde frustrasie aan; (f) Dit open die deur vir bese geeste.²⁵⁷)

Hierdie verkeerde leer kom egter baie verbreed voor²⁵⁸) en is die produk van 'n onsuivere Skrifverklaring en gebrekkige Skrif-onderzoek. In Suid-Afrika word Andrew Murray²⁵⁹) beskou as die vader van hierdie dwaling. Alfred Kuen²⁶⁰) wys veral baie sterk op die dwalinge wat as gevolg van hierdie opvatting ontstaan en sê dan suiwer en tereg daarvan: "Was die Gefahr der charismatische Bewegung scharf akzentuiert, ist, dass die Zentrale Erfahrung nicht die Biblische Bekehrung ist, sondern eine Zweite Erfahrung, genannt 'Geistestaufe' oder "Ausgiessung des Geistes".²⁶¹) Hierdie leer word deur die Woord van God op die volgende gronde weerspreek: (1) Alle gelowiges ont=vang die Heilige Gees in die oomblik van hulle wedergeboorte.²⁶²) (2) Die uitdrukking: "Gedoopt met die Heilige Gees" dui altyd op die eerste Christelike ervaring, nl. die bekering en wedergeboorte.²⁶³)

(3) Die Nuwe Testament ken geen "tweede ervaring" of "tweede seën" nie. (4) Die spreek in tale is nie die teken van 'n tweede ervaring nie.²⁶⁴⁾ Daar is egter ook bekeringe waar die spreek in tale nie voorkom nie.²⁶⁵⁾

Ons moet gevolglik hierdie opvatting van die sogenaamde Geestesdoop as 'n tweede seën afwys omdat dit in stryd is met die heilshandeling van die Heilige Gees soos duidelik in die Nuwe Testament geopenbaar. Die heilswerklikheid aangaande die inwoning van die Heilige Gees is, dat Hy reeds vanaf die moment van die wedergeboorte in die verlore inwoon. Dit is wel 'n ander vraag of die wedergeborene in wie die Gees reeds woon, in die volheid van die Gees lewe. Vandaar die bevel van die apostel aan die gemeente van Efese - wat reeds gelowiges is, Ef. 1:1 en 3; en reeds as die eiendom van God beseël is deur die Heilige Gees, Ef. 1:13 en 14 - "Laat die Gees julle vervul".²⁶⁶⁾ Dit beteken dat hulle vol moet word van die Gees, in die sin dat Hy elke faset van hulle lewens beheers.²⁶⁷⁾

'n Ander misbruik wat heel algemeen voorkom, is nl. dat die charismatiker die gawe as private besit beskou en gebruik as uitdrukking van sy persoonlike krag en volmag waarin 'n soort selfbehae en selfdiens skuil sodat dit aanstoot gee in die gemeente in plaas daarvan om die gemeente met seën en blydschap te dien. Wilhelm Hahn²⁶⁸⁾ wys ook op afwykinge en misbruike ten opsigte van die funksionering van die gawes en verklaar: "Die charismatiker stehen in der besonderen Gefahr, die ihnen verliehene Gabe als privaten Besitz zu misdeuten und als Ausdruck ihrer persönlichen Kraft und Vollmacht zu verstehen. Statt sie im Dienst der Gemeinde einzusetzen, misbrauchen sie ihre Gabe dann zur Steigerung ihres eigenen Wertes. Hieraus lässt sich schliessen, dass die Charismen in einer sehr engen Beziehung zur Person ihres Trägers, und zwar hinsichtlich deren natürlichen Veranlagung gedacht werden müssen. Das Charisma kann vom Unglauben auch als Talent, also als natürliche Begabung, missverstanden werden".

Een van die mees tergende en vir die Christendom erg skadelike misbruike wat by die Pinkstergroepe sowel as die nuwere charismatiese beweging voorkom, net soos in die vroeë kerk by die mense van die innerlike verligting, is die sogenoemde direkte insprake en leiding

van die Heilige Gees.²⁶⁹⁾ Dit is die algemene opvatting en bedryf by hierdie groep dat die Gees direk en persoonlik boodskappe aan hulle meedeel en hulle sogenaamd lei met die pretensie dat die Gees vir hulle so en so gesê het. Hier vind ons weer 'n duidelike terug-verval in die mistiek sowel as in 'n selfbehaging van die mens, want hierdeur word die mens met wie die Gees dan so spesiaal omgaan ten diepste weer verhef tot die uitsonderlik-belangrike. Sô word die aandag beslis ten laaste nie op die Gees gelê nie, maar op die belangrike "Christen" met wie die Gees so heel besonder omgaan. Hier het ons met niks meer te doen nie as 'n suiwere humanisme, antroposentrisme, subjektiwisme, hallusinasies, selfsuggestie, spiritualisme, en dus 'n godsdien na die mens, vir die mens, omdat die humane weer in die middelpunt van die godsdien verskyn om verheerlik te word. Tereg sê P.N. Kruyswijk²⁷⁰⁾ hiervan die volgende: "Er was geen geloofsbesef, dat Gods Geest juist het werk van Christus in de heilsopenbaring toepast en verder draagt. ... In het werk van den Heiligen Geest meende men een bron van genade te zien, die los staat van den Zoon, en van diens openbaring in het Woord. De Heilige Geest 'neemt het nie uit het zijne', Joh. 16:14, uit wat van Christus is, doch zou buiten Christus en zijn Woord om in de harten werken. In dezen levensgang word het zó, dat het innerlijk licht en een warm gemoedsleven het een en het al zijn"... Hierdie opvatting is in lynregte botsing met die leiding van die Heilige Gees soos wat Jesus Self dit gestel het:²⁷¹⁾ "Wanneer Hy kom, die Gees van die waarheid, sal Hy julle in die hele waarheid lei. Wat Hy sal sê, sal nie van Homself kom nie: Hy sal net sê wat Hy hoor, en Hy sal die dinge wat gaan kom, aan julle verkondig. Hy sal My verheerlik, want wat Hy van My ontvang, sal Hy aan julle verkondig". Twee dinge is hier van besondere belang in verband met die leiding van die Gees, nl.: Hy lei in die hele waarheid, en wanneer ons vra wat hierdie waarheid is, is dit duidelik dat dit hier gaan om die Woord van God. So bid Jesus ook: "Laat hulle aan U toegewy wees deur die waarheid. U woord is die waarheid"²⁷²⁾ Die Heilige Gees lei dus nie buite die Woord om deur persoonlike, private inspraak in die lewens van mense nie. Die tweede waarheid hier van besondere belang is nl. dat Jesus sê: "Wat Hy van My ontvang, sal Hy aan julle verkondig". Die Heilige Gees lei dus nie onafhanklik en geïsoleerd van Christus nie, omdat Hy van die Vader EN die Seun uitgaan, soos

dit ook duidelik in die Belydenis van Nicea gestel word. Die orde en beginsel in verband met die leiding van die Heilige Gees is dus die volgende: Christus, en alles aangaande Hom, is geopenbaar in die Heilige Skrif, en dit is wat die Gees ontvang om aan die gelowiges mee te deel. Sou die Gees dan private, persoonlike en direkte insprake in die lewens van mense gee, geskied dit geïsoleerd en onafhanklik van Jesus Christus, en het ons met 'n on-Bybelse opvatting te doen, en waar mense dit pretendeer, kan ons dit gevolglik nie aanvaar as die werk van die Gees wat van die Vader en die Seun uitgaan nie.

2.2.6 Kriteria vir die funksionering van die charismata

Vir die funksionering van die charismata is dit van die allergrootste belang dat daar bepaalde kriteria aangewend sal word ten einde vas te stel of die charismata eg is, dit wil sê, werklik deur die Heilige Gees gegee en bewerk is, en of dit moontlik 'n ander oorsprong kan hê. Die situasie en die onderlinge verhoudinge in Korinthe het dit nodig gemaak dat sulke prinsipes (kriteria) genoem word waaraan gemeet kan word of dit in elke geval om egte gawes van die Heilige Gees gegaan het, of om die misbruik van sogenoemde gawes deur die geldingsdrang van mense. Want in Korinthe het die opvatting ontstaan dat die rang en waarde van 'n christen gemeet word aan die buitengewone charisma-tiese bekwaamheid waaroor hy beskik. Die bepaalde christene wat dan "uitgeblink" het bo die "normale" christene vanweë hulle buitengewone gawes, was as 'n soort elite in die gemeente beskou en daarom was daar 'n sug en gejaag na die sogenoemde buitengewone gawes. Dit het daartoe gelei dat 'n klimaat geskep is waarin verskynsels voorgekom het wat as charismata vertoon het, maar in oorsprong bloot menslik was en nie werklik deur die Gees gewerk nie. Die doel van hierdie sogenoemde gawes was dan ook nie om die opbou van die gemeente te dien en die Here God daardeur te verheerlik nie, maar wel om die self daarmee te dien en persoonlike aansien en hoë waarde in die gemeente te bekom. Vandaar dat Hasenhüttl²⁷³) ook sê dat die charismata nie alleen aan hulle oorsprong gemeet en getoets moet word nie, maar ook vanuit hulle doel. Darrel Doughty²⁷⁴) sê dat dit juis die bedoeling van die apostel Paulus is, om die begrip "charismata" te gebruik eerder as pneuma=

tika omdat vir hom charis die Christologiese kriterium is vir die evaluering van die pneumatika, omdat charismata geen verband hoegenaamd het met menslike kwaliteite, vermoëns of strewes nie. Hy besluit dan: "The grace-character of the spiritual gifts excludes their appropriation; that which comes to man from God as a 'gift of grace' can never be a ground for human boasting, whether it be 'righteousness' (cf. Rom iii 27ff.) or 'life in the Spirit' (cf. I Cor. iv. 6 ff.)". Walter Hollenweger²⁷⁵ stel dit ook duidelik dat fenomene alleen as charismata erken kan word as dit (a) die nut van die gemeente en dus van die ander dien, 1 Kor. 12:7, en (b) op die Heerskap van Christus wys, 1 Kor. 12:1-3, en (c) nie in teenstelling staan tot dit wat in die mensgeworde Woord van God, in Jesus van Nasaret gebeur het nie, 1 Kor. 12:3.

Siegfried Grossmann²⁷⁶ sê dat daar belangrike maatstawwe is wat die apostel Paulus self vir die beoordeling van die werkinge van die charismata gegee het. Hy noem dan ses besondere beginsels in hierdie verband. (Sien Voetnoot 192). Hy sê dan: "Wenn unser Reden und Tun charismatisch ist, wenn es Geschenk der Gnade Gottes ist, dann schliesst sich der Kreislauf: Das, was von Gott kommt, fließt wieder zu ihm hin, stellt ihn durch Jesus Christus in den Mittelpunkt. Das ist die Grundordnung aller Charisma: Gott muss durch Jesus Christus die Bezugsperson bleiben".

Met die oog op die funksionering van die charismata is dit nodig dat ons kom tot die nadere bespreking van die afsonderlike kriteria wat hier van belang is en in die Nuwe Testament gevind word, sodat die suiwere werking van die Gees in die gemeente onderskei kan word van onsuivere fenomene wat wel die voorkoms van 'n charisma kan hê, terwyl dit bloot "mensewerk" kan wees. In hierdie verband is veral die uitsprake in 1 Kor. 12-14 asook 1 Petrus 4:11 van besondere betekenis.

2.2.6.1 Die Christus-belydenis as kriterium

Die apostel Paulus verklaar aan die gemeente dat hy graag wil hê dat hulle ingelig sal wees aangaande die gawes van die Gees, omdat tydens hulle verkeer in die heidendom hulle blindelings weggevoer was na die

stom afgode, en hulle nou as Christene in wie die Heilige Gees werksaam is, moet weet dat iemand wat sê: "Vervloek is Jesus", nie deur die Gees van God praat nie; en aan die ander kant kan niemand sê: "Jesus is die Here" nie, behalwe deur die Heilige Gees. Hierna kom hy dan direk tot die bespreking van die charismata.²⁷⁷⁾ Daar is dus 'n direkte verband tussen die gawes van die Gees en die belydenis aangaande Jesus as Here. Dit dui naamlik daarop: Indien daar sogenoemde gawes voorkom by iemand wat Jesus vervloek, dit die duidelike aanduiding is dat hierdie verskynsel(s) nie deur die Heilige Gees gewerk kan wees nie. So stel E.P. Groenewald²⁷⁸⁾ dit dan ook: "Die glossolalie moet vertolk word om te weet wat gesê word. As dit blyk dat in tale bely word dat Jesus die Here is, kan die gemeente verseker wees dat dit die werk van die Heilige Gees is. Die verdere veronderstelling is dat die bose geeste ook 'n hand kan hê in die glossolalie, en hulle sal sorg dat Jesus 'n vervloeking genoem word. Hier kom die onderskeiding van die geeste te pas. (Vgl. 1 Joh. 1 e.v.)". In "Evangelischer Erwachsenen Katechismus"²⁷⁹⁾ word ook verklaar dat die eerste maatstaf of die charisma eg is, die ooreenstemming met die gemeenskaplike belydenis van die kerk is. Nie die buitengewone verskynsel as sodanig nie, maar die inhoud bewys 'n charisma as eg.

Omdat hierdie bepaalde belydenis van Jesus as Here, op die egte oorgawe aan Jesus dui, is dit uitdrukking van die innige lewensverbintenis met Jesus self, en die egte charismata kan alleen daar reg beoefen word waar hierdie geloofsverbintenis in die lewe van iemand bestaan. Hierdie persoonlike betrekking tot Jesus, wat gestalte vind in die belydenis: "Jesus is Here", kan net deur die Heilige Gees gewerk word. Otto Knoch²⁸⁰⁾ verklaar omtrent hierdie belydenis: "Da Gott sich aber durch Jesus Christus geoffenbart und sein Heil an die Gemeinschaft mit ihm gebunden hat, ist das Bekenntnis zu Jesus Christus heilsentscheidend für den gottsuchenden Menschen. ... Hinter diesem Bekenntnis muss ein lebendiger Glaube stehen. Dieser Glaube ist aber bereits durch die Gabe des Geistes ermöglicht und getragen und so selbst Hinweis auf die von Gott gnadenhaft geschenkte Gemeinschaft mit seinem Leben und seiner Liebe".

Die waarheid wat hieruit duidelik blyk, is nl. dat die Gawe van die

Gees, en gevolglik die Geestes-gawes, aan Jesus Christus en die gemeenskap met Hom verbonde is. Daarom kan die ware en egte charismata alleen daar voorkom waar hierdie geloofsverbintenis met Hom bestaan soos dit dan gestalte en uitdrukking vind in die belydenis: "Jesus is Here".

2.2.6.1 Die opbou as kriterium

Vir die funksionering van die gawes stel die apostel Paulus die doel, naamlik dat dit die opbou van die gemeente moet dien. Dit sê hy dan in besonder met betrekking tot die spreek-in-tale: "ek sou graag wil hê dat julle almal in tale praat, maar nog liever dat julle profeteer. Die een wat profeteer, is van groter betekenis as die een wat in tale praat, tensy hy dit ook uitleë sodat die gemeente daardeur opgebou kan word".²⁸¹⁾ Dan sê hy weer volgens 1 Kor. 14:12: "As julle (ook: Aangesien julle)^{C.J.J.} julle toelê op die gawes van die Gees, streef dan na die wat tot opbou van die gemeente dien, sodat julle daarin kan uitmunt". So word die doel van die funksionering van die charismata dan meteens ook die kriterium waarvolgens dit beoordeel moet word. Dit stel die apostel dan ook duidelik in die volgende uitsprake: "Hoe moet dit dan wees, broers? Elke keer as julle bymekaarkom, het elkeen gewoonlik 'n bydrae om te lewer: 'n psalm, 'n onderwysing, 'n openbaring, 'n taal, 'n uitleg daarvan. Sorg dan dat alles tot opbou van die gemeente verloop".²⁸²⁾ Met betrekking tot die tale sê hy dan spesifiek: "As daar nie iemand is wat dit kan uitleë nie, moet die een wat in tale praat stilbly in die byeenkoms van die gemeente en net tuis met homself en met God praat".²⁸³⁾ Met betrekking tot die profesie sê hy: "Julle kan almal profeteer, maar een vir een, sodat almal daaruit kan leer en almal bemoedig kan word".²⁸⁴⁾ Die kriterium van opbou word ook duidelik gestel wanneer die apostel die spreek in tale in die private situasie van die gebed tot die Here God, en die spreek in tale in die gemeente behandel. Hy sê dan dat so 'n persoonlike gebed tot die Here God wel goed is, maar ander mense word nie daardeur geestelik opgebou nie.²⁸⁵⁾

Ulrich Brockhaus²⁸⁶⁾ vat die feite rondom die funksionering van die charismata en die opbou soos volg saam: "Oikodome ist Aufgabe. Die

Gemeinde ist keine fertige Größe, in der sich die Kraft des Geistes 'erbaulich' genießen lässt (14,17), sondern ein Werk, zu dessen Vollendung mit den Gaben des Geistes jeder Gläubige aufgerufen ist (14,4.12.26; Vgl. Röm. 14,19; 1 Thess. 5,11). Da die Charismen die Werkzeuge der Oikodome sind, ist die Oikodome das Kriterium der Charismen. Sie ist zielgerichteter Prozess und richtet daher auch die Charismen auf das Ziel aus, das sie zwar nicht selber ist, zu dem sie aber führt. Was dieses Ziel ist, wird hier nicht direkt gesagt; es lässt sich jedoch formal aus dem Bildgehalt des Wortes 'bauen' und inhaltlich aus Kap. 13 erschliessen: die eschatologische Vollendung der Gemeinde in der Liebe".

Die charismata is nooit doel op sigself nie, maar dien 'n bepaalde doel, nl. wat die opbou van die gemeente is tot haar eskatologiese voltooiing. Solank die charismata hierdie doel dien, het dit sin en mag dit in die gemeente; wanneer dit egter nie meer hierdie doel dien nie, maar 'n doel op sigself word - of om self daarmee erkenning en aansien te verwerf, of vir eie "genieting" of "belewing" - mag dit nie in die gemeente geduld word nie. Dan kan ook krities gevra word na die egtheid daarvan, want: Sal die Here, wat die Gees is, 'n gawe in iemand bewerk wat ingestel is op selfverheerliking of stigtelike genieting?

Die Gees wat die charismata bewerk en skenk, is tog ook die Gees wat die draer van die charisma lei om diensbaar te wees aan die wil en doel van die Here God in die gemeente. Daarom is dit sterk te betwyfel of 'n verskynsel as sg. charisma in die gemeente wat nie die doel van die Here God dien nie, nl. die opbou, werklik eg van die Heilige Gees kan kom. Selfs die egte charisma - soos byvoorbeeld die bid in 'n taal,²⁸⁷) wat ingestel is op die opbou van die individuele gelowige, het nie plek in die gemeente nie. Dit is wel eg van die Heilige Gees, maar omdat dit nie die opbou van die gemeente as geheel dien nie, is dit in die gemeente nie geoorloof nie: Hoeveel te meer daardie sg. charismata wat 'n selfsugtige, humanistiese of selfdiens ten doel het!

Die charismata is in hulle funksie en doel altyd op die gemeente en die gemeenskap gerig, en nie op die belewing van die enkeling en vir

die enkeling nie. Hasenhüttl²⁸⁸) verklaar ook hieromtrent; "Kein Charismatiker kann für sich selbst leben, sondern er ist als solcher ausgerichtet auf das menschliche Du, auf die Gemeinschaft". Arnold Bittlinger²⁸⁹) stel dit so: "Die Charismen sind gegeben 'zum gemeinsamen Nutzen'. Sie dienen also niemals nur zur Erbauung des einzelnen Gliedes, sondern immer auch zur Erbauung des Gesamtleibes Christi (1 Kor. 14,26; Ehp. 4,11-16)". Wanneer die apostel Paulus daarop wys dat 'n bepaalde charisma nie dien en opbou nie, maar dat dit in liefdelose wyse tot eiegeregtige doel gebruik word en as geestelike statussimbool gekoester word - soos dit met die glossolalie die geval was - sluit hy dit nie uit die ry van gawes uit nie, maar korrigeer hy die gebruik daarvan en bind dit aan funksies wat dit vir die gemeente vrugbaar en opbouend maak. Want alle charismata moet aan die kriterium van die opbou gemeet word.

Die groot beginsel vir die funksionering van die charismata rondom die opbou van die gemeente, met die klem op die gemeente, vind ons in Ef. 4:16: "Die verskillende liggaamsdele pas by mekaar en vorm saam 'n eenheid. Elkeen van hulle vervul sy funksie, en so bou die liggaam homself op in liefde". Omdat die lede van die liggaam onderling 'n eenheid vorm, affekteer die funksie van 'n enkele lid die liggaam as (in) geheel, en daarom is die res van die liggaam betrokke by die funksie van die enkele lid. Wanneer 'n enkele lid dus 'n bepaalde funksie vervul, moet die beginsel wees: "so bou die liggaam homself op in liefde".

Ons vind nog 'n belangrike aspek omtrent die funksionering van die gawes rondom die opbou van die gemeente daarin dat ook die uitbreiden= de opbou van die gemeente gedien word, en nie alleen die innerlike opbou in die sin van die opgroei in Christus nie. So vind ons in 1 Kor. 12:22-25 dat die apostel daarop wys dat die spreek in tale nie hierdie doel kan dien nie, maar wel die profesie. Dan verklaar hy: "Daarteenoor, as almal profeteer en daar kom 'n ongelowige of 'n buitestaander binne, dan word hy deur almal in sy gewete aangespreek en kom hy tot selfondersoek. Die verborge dinge van sy hart kom aan die lig. En so kom hy daartoe om op sy knieë te val, God te aanbid en openlik te getuig: 'Waarlik, God is hier by julle!'"²⁹⁰) 1 Kor. 14:24-25. Hier dien die funksie van 'n charisma dus die uit=

breidende bouwerk aan die gemeente, en daarom het die profesie as gawe hier 'n bepaalde funksie wat die spreek in tale, byvoorbeeld nie kan dien of vervul nie. Want dit is hierdie bepaalde gawe wat 'n ongelowige (apistos) en 'n buitestaander (idiōtēs) tot ontdekking van sonde en belydenis van God se teenwoordigheid in die gemeente bring.

In verband met hierdie uitspraak wys Werner de Boor²⁹¹ op die volgende met betrekking tot die betekenis van "apistos" en "idiōtēs": "Wer das Evangelium noch gar nicht wirklich kennt, wer die Botschaft noch nie so hörte, das er vor der Entscheidung seines Lebens stand, ist ein 'Idiotes', ein 'Unkundiger', ein 'Laie'. Von 'Unglauben' kann hier nicht gesprochen werden. Der 'Unglaube' im eigentlichen Sinn ist ein aktive, bewusste Haltung; er ist das Nein zur gehörten und verstandenen Botschaft. Erst wenn der 'Unkundige' die klare Verkündigung hört und ablehnt, wird er zu einem 'Ungläubigen'. Die Schilderung des Paulus zeigt aber, dass damit die endgültige Entscheidung seines Lebens noch nicht gefallen zu sein braucht". Wanneer ons die "apistos" en "idiōtēs" verstaan as "ongelowige" en "onkundige" wat deur die funksionering van die gawe van profesie tot genoemde belydenis gebring word, sien ons dat daardeur die opbou van die gemeente in die sin van ekstensiewe groei - toename in getal - plaasvind. Wanneer die apostel Paulus dus verklaar dat iemand wat profeteer, hom tot mense rig en woorde wat geestelik opbou,²⁹² en dat die een wat profeteer groter van betekenis is as die een wat in tale praat, tensy hy dit ook uitleë sodat die gemeente daardeur opgebou kan word, het dit ook hierdie genoemde aspek van die opbou tot inhoud. Dit is egter duidelik dat nie alle gawes hierdie aspek van die opbou direk kan dien nie, maar alle gawes moet wel die interne opbou van die gemeente dien, en daarom is die opbou van die gemeente wel 'n belangrike kriterium vir die funksionering van die gawes.

2.2.6.3 Die diens as kriterium

Die bedoeling en motief van die gawes is altyd om te dien - die gemeenskap as liggaam van Christus te dien, asook om in die Naam van die Here God te dien wat deur sy Gees die gawes verleen, en alsoos God te dien. Dit word baie duidelik gestel in 1 Petrus 4:10-11:

"As goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien. As iemand die gawe ontvang het om te preek, moet God deur hom aan die woord kom; as dit is om die gemeente te dien, (diakonei), moet hy dien met die krag wat God verleen. So moet julle God in alles verheerlik deur Jesus Christus, aan wie die heerlikheid en krag behoort tot in alle ewigheid".

Die twee hoofgroepe van charismata word hier genoem, nl. charismata van die woord, nl. 'n woord van wysheid, van kennis, van tale en uitleg van tale, van profesie, lering, vermaning, ens.; en die van diens, bv. die gawe van genesing, kragwerkinge, hulpverlening, ens. In alle gevalle word die sentrale doel van die gawes gestel, nl. om God in alles te verheerlik en die ander te dien. Hieromtrent verklaar F.W. Beare²⁹³) dat die uitdrukking: "hōs kaloi oikonomoi" "as good stewards-" "emphasizing the thought that the gifts of God are not given to us for our own enjoyment, as a private possession, but are given to us in trust for the community of His people. Cf. Luke 12:42; 1 Cor. 4:1-2. Kaloi - of manifest excellence, exhibiting the attractiveness of fidelity and generosity" en dan vervolg hy op bladsy 161: "In exercise of the gifts with which God has endowed us, we are not to vaunt ourselves, but to glorify Him to whom we owe all that we have". Die kriterium van diens met betrekking tot die funksionering van die gawes staan daarom teenoor die eie selfbehaging en 'n private, persoonlike verlustiging los van die gemeente, d.w.s. 'n selfdiens. Die doel van die funksie van die gawes is diens aan die Here God en aan die gemeente van Christus. Tereg konkludeer H.M. Bolkestein:²⁹⁴) "Elk is gebonden aan de ander tot dienst. Dienen will zeggen: beschikbaar zijn voor de ander. Bereid zijn tot geven. Afzien van het eigen belang en letten op de behoeften van de ander. Dit dienen is het grote gebod in de gemeente (Marc. 10:43, 44, e.p.). Het behoort wezenlijk tot de nieuwe wijze van leven, die in Christus geschonken is, dat de een aan de ander gebonden is en tot dienst aan de ander geroepen. Dienen is een eschatologiese vorm van leven".

Juis omdat dit die eskatologiese heilsgemeente is waarin die Gees woon, word die gesindheid van die Verlosser en nuwe Hoof, Jesus Christus, in die gemeente geopenbaar; vind die nuwe lewens- en bestaansorde in hom gestalte, nl. om te dien en nie (meer) te wil heers nie.²⁹⁵) En omdat die charismata aan die gemeente as liggaam van

Christus gegee is om vir die doel van die Hoof van die gemeente te funksioneer, is die diens-motief wesenselement en -doel van die charismata. Juis die verskeidenheid van die gawes bewys die rykdom van God, maar ook op die velerlei behoeftes wat God deur die funksionering van die gawes wil laat bedien. Juis hiervoor skenk Hy aan elkeen 'n gawe wat in die groot geheel nodig is, en also bou die Here God die gemeente tot 'n eenheid op. Nie ondanks die verskeidenheid van hierdie gawes nie, maar veeleer deur die veelheid en verskeidenheid van die gawes leef die gemeente as 'n eenheid. Daarom kan en mag niemand die spesifieke gawe wat hy ontvang het vir homself gebruik nie. Elke gawe is die oproep en bevoeligmagtiging van God tot diens! Want dit is deur die Here God self gegee tot diens aan die behoefte van die ander, en ten bate van die ander en sodoende tot welsyn en opbou van die gemeenskap in Jesus Christus in geheel.

In verband met Romeine 12:6: "Ons het genadegawes wat van mekaar verskil volgens die genade wat God aan elkeen van ons gegee het", (kata tēn charin tēn dotheisan hēmin diafora); verklaar Josef Hainz²⁹⁶) die volgende: "Die unterschiedlichen Gnadegaben der Einzelnen sind gottgewollt: darum soll jeder mit dem ihm gegebenen Charisma den anderen dienen und es zum Aufbau der Gemeinde, als eines Leibes aus vielen Gliedern, einbringen; die Anerkennung seines metron bewahrt den Einzelnen davor, von sich selbst zu hoch zu denken und die Besonderheit seines Charismas zu verkennen". Omdat die gawes ten doel het om by te dra tot die diens aan die opbou van die gemeente en dit geskied volgens die maat (die kompas), van die genade wat God aan elkeen verleen het, kan die gelowige met sy besondere gawe nooit homself daardeur verhewe ag bo andere wat nie dieselfde gawe as hy het nie. Die Gees wat die bepaalde gawe aan 'n bepaalde gelowige verleen, lei ook die gelowige as lid van die liggaam om diensbaar te word aan die opbou van die gemeente, en daarin sy God en Here te dien en te verheerlik. Wanneer hierdie diens-motief en God-verheerlikende motief ontbreek in die funksionering van enige sogenaamde gawe en die beoefenaar daarvan, kan dit nie meer eg en deur die Gees gewerk wees nie. Daarom funksioneer die diensmotief by die charismata as belangrike en onmisbare kriterium vir die beoordeling van die egtheid al dan nie van die gawes.

2.2.6.4 Die liefde as kriterium

Nadat die apostel Paulus in 1 Kor. 12 die gawes en die voorkoms daarvan in die gemeente behandel het, stel hy in 1 Kor. 13 die liefde as die allesbeheersende prinsipe vir die funksionering van die charismata: "Al praat ek die tale van mense en engele, maar ek het geen liefde nie, het ek 'n stuk klinkende metaal en 'n galmende simbaal geword. Al het ek die gawe van profesie en ken ek al die geheimenisse en besit ek al die kennis, en al het ek al die geloof om berge te versit, maar ek het geen liefde nie, dan is ek niks".²⁹⁷⁾ Dit impliseer dat die praat in tale self sonder liefde, vir die opbou van die gemeente slegs rasende instrumente is, maar geen werklike nut het nie. Dan is nie slegs die hooggeroemde en grote gawes niks nie, maar ek is niks wanneer ek alleen die gawes en nie die liefde het nie. Hoeveel ek kan nie agter hierdie skynbare gawes staan wat juis die self - die eie persoon - moet dien en verheerlik nie, terwyl ander lede van die liggaam van Christus juis daardeur vertrap, verkleineer en as niks beskou word nie! In hierdie liefdelose gees en gesindheid is alle (enige) gawes nutteloos. Die liefde is nie self 'n charisma nie - ook nie die grootste charisma nie. Dit is ook geen alternatief tot die charismata nie, maar wel soos Arnold Bittlinger²⁹⁸⁾ dit stel: "Die Liebe ist das Anwendungsprinzip der Charismen. Sie ist das Hertz aller Charismen, der 'Blutkreislauf' des Leibes Christi. Die Liebe ist die Immanenz Jesu im Leib seiner Kirche. Alle Gnadengaben sind Wege und Kanäle, durch die die Liebe sich bezeugen kann und will" ... Aan die anderkant is ook waar: "Die Gnadengaben sind keine (zweitrangige) Alternative zur Lieben; sie sind die Mittel, die uns der Geist geschenkt hat, um die Liebe Christi auf wirksame und ganz konkrete Weise zum Ausdruck zu bringen".²⁹⁹⁾ Juis omdat die bedoeling van die charismata is om naamlik die liefde van Christus op werksame en konkrete wyse tot uitdrukking te bring, is dit die allesbeheersende kriterium vir alle gawes. Ulrich Brockhaus³⁰⁰⁾ sê nog verder: "Die Agapé ist für Paulus mehr als harmonisches Zusammenwirken, mehr als Nutzen und mehr als Gemeindeaufbau; sie ist 'das schon-jetzt-Gegenwärtigsein des neuen Äon'. In ihr reicht ein Element der kommenden Welt in unsere Zeit hinein ... Es relativiert sie alle". Hierdie siening van die stand van sake in die eskatologiese heilsgemeente is van beslissende belang vir die funksionering van die charis=

mata, omdat in die funksionering daarvan ooreenkomstig die wil van God die gemeente in sy bestaansgetuienis in die wêreld geloofwaardig gemaak word as werklike liggaam van Christus, in wie die Gees woon, en waar die nuwe eeu reeds gestalte begin vind. Omdat die liefde die teken is van die nuwe eeu wat reeds teenwoordig is en dus van die koms van die koninkryk van God, en die gawes as oogmerk het die dienslewering in die Naam en vanuit die inwoning van Christus deur die Gees, kan die egtheid van die gawes alleen bewys word wanneer dit vanuit die liefde funksioneer. Daarom het Wilhelm Hahn³⁰¹⁾ dit volkome juis wanneer hy sê: "Nur ein Charisma, das seinem christologischen Wesen entsprechend durch die Agape bestimmt ist und sich in die Dienstgemeinschaft der Gemeinde einfügt, kann als ein solches in der Kirche anerkannt werden und erbaut die Gemeinde". Erwin Iserloh³⁰²⁾ noem die broederliefde die "ordeningsprinsipe" vir die charismata, op grond van 1 Kor. 12:31; Rom. 5:5; 1 Kor. 13:5 en Rom. 12:10. Juis omdat die charismata deur die Heilige Gees gewerk word - die Gees deur wie God sy liefde in ons harte uitgestort het³⁰³⁾ - kan ons die liefde die ordeningsprinsipe van die charismata noem. Omdat die liefde in ons harte uitgestort word deur die Heilige Gees, is alle aksies en handelinge wat deur die Gees gewerk word deur die liefde gestempel.

2.2.6.5 Die eenheid as kriterium

Die gawes in die gemeente moet in die funksionering ook altyd die eenheid van die gemeente dien en mag nooit tot verdeeldheid en skeurmakery of afstigting (amputasie van die lede van die liggaam) aanleiding gee nie. Verdeeldheid was juis die bekommernis van die apostel Paulus oor die toestande van die gemeente in Korinthe, daarom verklaar hy reeds aan die begin van sy brief: "Ek doen 'n beroep op julle almal, broers, in die Naam van onse Here Jesus Christus om eensgesind te wees. Daar moet geen verdeeldheid onder julle wees nie. Julle moet een wees in dieselfde gesindheid en met dieselfde oortuiging".³⁰⁴⁾ Wanneer hy dan kom by die bespreking van die gawes, wat juis 'n bron van verdeeldheid en skeurmakery in die gemeente geword het, sê hy: "God het die liggaam so saamgestel dat Hy groter eer gegee het aan die lid wat een kortkom, sodat daar nie verdeeldheid

in die liggaam sou wees nie, maar dat die lede gelyke sorg vir mekaar dra".³⁰⁵) Juis omdat die een lid die ander nie geëer en erken het op grond van die aard van sy gawe nie, en sommige dan hulleself verhef het bo andere op grond van hulle besondere gawes, het hulle met hul bepaalde gawe dan nie die eenheid van die gemeente gedien nie, maar verdeeldheid verwek. Omdat dit die liggaam van Christus is wat God saamgestel het, moet elke selfverheffing en minagting van die andere - wat sy gawe ookal mag wees - in die gemeente afgekeur word, want hier is geen plek vir meerderwaardigheid en minderwaardigheid nie. Dit is immers 'n liggaam wat uit 'n verskeidenheid van lede bestaan, wat in hulle aard en funksie verskil - maar juis dit maak die liggaam tot liggaam.

Tereg verklaar Heribert Mühlen³⁰⁶) dat die teendeel van opbou, verdeeldheid is, en dat dit nooit van die Heilige Gees kom nie. Wanneer die funksionering van die "gawes" dus lei tot verdeeldheid en uiteindelijke verskeuring van die gemeente ontstaan daar ernstige vrae aangaande die egtheid van sodanige "gawes". Die Gees wil juis deur die gawes die verhoudinge in die liggaam, d.w.s. die band tussen die onderskeie lede verstewig en die liggaam sonder belemmering en veral sonder gemis van sekere lede laat funksioneer. Wanneer die "gawes" dan tot sodanige iets verword het, dat dit nie meer die opbou in eenheid dien nie, skort daar iets met hierdie gawes en wel met die draers van hierdie sg. "gawes". In die funksionering van die gawes moet elke lid dit belewe dat alle lede aan mekaar behoort, vir mekaar onontbeerlik is en vir mekaar sorg en tot onderlinge ondersteuning in die liggaam gegee is. Werner de Boor³⁰⁷) sê dat die verdeeldheid alleen vermy word: "Nur, wenn wir in der Gemeinde der Art Gottes folgen, der 'dem zurückstehenden Gliede besondere Ehre gab'; nur, wenn in dieser Weise 'einträchtig für einander die Glieder sorgen'. Das war es, was in Korinth fehlte, wo die Starken rücksichtslos ihre 'Freiheit' herstellten und die besonders Begabten ihrer eigen Größe lebten. Hier muss die Gemeinde umkehren zur 'Liebe' die aufbaut".

Indien die gawes sodanig funksioneer dat dit nie die eenheid van die gemeente dien nie, is dit die openbaring van liefdeloosheid en moontlik ook onegtheid. Wanneer lede van die gemeente byvoorbeeld sou voorgee dat almal ook hulle besondere gawes moet hê, anders behoort

hulle nie werklik aan die gemeente nie, omdat dié spesifieke gawe dan juis die besondere bewys is dat iemand die Heilige Gees het, is dit 'n verkeerde siening van die vrymagtige werking van die Gees wat aan elkeen uitdeel "soos Hy wil".³⁰⁸⁾ Tegelyk is dit ook 'n selfverheffende houding en werk dit verdeeldheid in die liggaam van Christus, en is dit 'n getuienis van liefdeloosheid wat juis in stryd is met die werking van die Heilige Gees in die lewe van 'n mens, soos in 1 Kor. 13 uiteengesit. Ook wanneer die houding ontstaan op grond van die gawes dat diegene wat nie die "elite-gawes" het nie, eintlik in die gemeente nie nodig is nie, en daarom geminag word, is dit strydig met die eenheid van die liggaam, wat juis in verskeidenheid gevind word, en alleen in verskeidenheid liggaam kan wees. Sou die houding ook ingeneem word dat persone met gawes waarvan 'n bepaalde groep in die gemeente op 'n gegewe stadium nie hou nie, en daarom liefs "geamputeer" moet word, is dit liefdeloos, verwaand en dien nie die eenheid van die gemeente van Christus nie. Die situasie kan ook ontstaan dat bepaalde persone met bepaalde gawes in die gemeente nie welkom laat voel word nie, en sodanige lede hulleself dan van die gemeente afskei. Dit is ook 'n verkeerde houding in die gemeente wat verdeeldheid bewerk en nie in die gemeente mag bestaan nie.

Alle lede van die liggaam met hulle besondere en bepaalde gawes moet te alle tye in die gemeente welkom wees en tuis voel, en ervaar dat hulle "behoort" tot en van besondere belang en nut is in die gemeente. So word die eenheid van die gemeente te alle tye en onder alle omstandighede gedien. Alleen sō word Christus verheerlik, die gemeente opgebou, funksioneer die ekklesia effektief, en dra dit die getuienis van die inwoning van die Heilige Gees in die eskatologiese heilsgemeente.

2.3 Die Verhouding Van Die Charismata Tot Die "Amnswerk"

2.3.1 Die vraag aanqaande die "Amp"

Vele vroeë heers vandag rondom die begrip "amp" soos dit in die meeste gevestigde kerke in gebruik is, nl. of daar wel sprake van sodanige instellinge in die Nuwe Testamentiese gemeentes bestaan het. Dit is

wel duidelik dat die term "amp" nie in die Nuwe Testament voorkom nie. Arnold Bittlinger en andere³⁰⁹⁾ het reeds daarop gewys dat die wêreld van die Nuwe Testament meer begrippe vir "amp" geken het as wat ons tans "amp" noem. Eerstens is daar die begrip "archē" met die betekenis van "heersers", "voorgangers", en veral 'n magposisie aandui. Vir die amp binne die Christelike gemeente word hierdie uitdrukking nêrens vermeld nie. Die tweede begrip vir amp, nl. "timē" dui 'n besondere waardestelling aan. Wanneer dit egter in die Nuwe Testament gebruik word,³¹⁰⁾ is daar nie van 'n besondere verering sprake nie, maar van erkenning. Die derde begrip "telos" wat in die wêreld van die Ou Testament dikwels vir die diens van owerhede gebruik word, ontbreek geheel en al in die Nuwe Testament. Hy wys dan verder op die belangrike feit dat dit wat ons "amp" noem in die Nuwe Testament as "oikonomia" vermeld word. Hierdie woord beteken die bestuurswerkzaamheid van 'n slaaf wat van sy heer 'n diens opgedra is en aan hierdie heer rekenskap verskuldig is. Dan kom hy tot die volgende konklusie: "Weitau am häufigsten verwendet das Neue Testament jedoch für das, was wir heute Amt nennen, das Wort diakonia (= Dienst). Dieses Wort ist völlig unreligiös und bezeichnet in der Umwelt des N.T. nirgends eine besondere Macht = oder Würdestellung. ... Wortwahl des Neuen Testaments lässt eindeutig erkennen, dass mit einem Dienst oder Amt in der Gemeinde keine besondere Würdestellung und auch keine priesterliche Mittlerstellung verbunden ist. Das Amt ist verstanden als schlichter Dienst, als ein Sich = zur = Verfügung = stellen".

Moltmann³¹¹⁾ sê ook dat die Nuwe Testament geen tegniese begrip ken vir dit wat ons as "kerklike amp" aandui nie. Paulus praat van charismata en bedoel daarmee die energieë van die nuwe lede (1 Kor. 12:6, 11), nl. die Geestes-kragte. Dit is volgens hom sybestemmings en geen "Sollensbestimmungen" nie. Dit is genadegawes wat uit die skeppingsgenade van God bestaan. Dan sê hy: "Er spricht nicht von 'heiliger Herrschaft' (Hierarchie), sondern wählt den Ausdruck diakonia". Küng³¹²⁾ wys ook (selfs) met betrekking tot die apostelskap daarop dat "nicht Recht, Macht, Wissen und Würde, sondern der Dienst ist für die Jügerschaft konstitutiv". Eduard Schweizer³¹³⁾ sê dat ons in die Nuwe Testament geen onderskeid tussen "gewone gelowiges" en "tot diens geroepenes" vind nie. Dan wys hy ook verder daarop dat die N.T. geen onderskeid ken tussen diens en amp nie. Wel moesmenige diens ter wille van die orde deur die gemeente erken en ge-

orden word, veral diesulkes wat reëlmatig herhaal is en die draer daar= van uit praktiese gronde aan die gemeente bekend moes maak. Sulke dienste kan mens wel "ampte" noem. Josef Hainz³¹⁴⁾ wys daarop dat die vasstelling baie belangrik is, nl. dat uit 1 Kor. 12:28, buiten die apostolaat, geen vas-omlynde amp afgelei kon word nie. Die vergelyking met 1 Kor. 14 laat nóg vir profete, nóg vir didaskaloï 'n bepaalde personekring sien aan wie 'n ooreenstemmende amp in die gemeente opgedra sou wees. Vir 'n ampsoordraging vind ons buitendien geen heenwysing nie.

Ernst Käsemann³¹⁵⁾ spreek ernstige kritiek uit teen die amps-begrip. Hy verklaar dat daar in die N.T. geen tegniese begrip is vir dit wat ons as kerklike amp aandui nie. En terwyl daar in die N.T. geen werklike ekwivalent vir ons huidige kerklike ampsbegrip is nie, vind ons tog in die pauliniese en onmiddellbare na-pauliniese teologie 'n begrip wat die wese en opdrag van alle kerklike dienste en funksies teologies presies omvattend beskrywe, nl. charisma. Hy sê verder waar alle Christene as charismatici beskou word, kan daar nie meer die heilige ruimte, die heilige tyd, die heilige handeling van kultiese plaasvervanging, die heilige persone in die sin van die Jodendom en heidendom wees nie. Daar is ook nie meer die heilige amp van die altaarruimte van waaruit Ignatius ad Ef. 5:1 v. die biskopsamp en die wese van die kerk bepaal nie. Dan kom hy daartoe om te konkludeer: "Entscheidend ist die eschatologische Dominante des hier in Auge gefassten Vorganges, und zu diesem eigenartigen eschatologischen Geschehen gehört zum mindesten in Bereich der paulinischen Gemeinde konstitutiv, dass es dafür noch keine institutionelle Legitimation gibt, privilegierte Personen dabei noch keine Rolle spielen, ja, wie 1 Kor. 14,2 ff. erkennen lassen, nicht einmal ein festes Ritual vorhanden ist. Wenn Man so reden will und darf, ist Ausweis allein die versammelte Gemeinde in ihrer Ausrichtung auf Wort und Sakrament". Op bladsy 125 sê hy: "Der Apostel hat Ordnung eben nicht statisch auf Ämter, Institutionen, Ständen und Würden aufgebaut, sondern Autorität allein dem konkret geschehenden Dienst zuerkennt, weil allein im Akt des konkreten Dienstes der Kyrios seine Herrschaft und Präsenz bekundet".

Roberts³¹⁶⁾ stel weer die teenoorgestelde en sê: in die feit dat nie almal alle gawes besit nie, wys dit op die noodsaak van 'n prinsipiële

orde en daarmee op die amp in die besondere sin van die woord. Dit sê hy op grond van 1 Kor. 12-14 en begrond dit soos volg: "Aan elkeen is gegee die bekendmaking van die Gees se kragwerkinge want in (12:7) word daarop gewys dat die charismata 'n funksie van outoriteit vervul teenoor die geheel: God het sommige in die ekklesië gestel ... (12:28), terwyl in hoofstuk 14 weer die prinsipiële 'alma' gestel word onder die orde van dit wat die opbou van die ekklesië dien". Roberts se begroning wat hy hier vir die amp gee, blyk te vergesog en dus onaanvaarbaar. Ons kan wel met hom saamstem wanneer hy sê dat Christus volgens Ef. 4:11 sommige aan die ekklesië as geheel gegee het as gawe van 'n besondere aard. Wanneer hy egter konkludeer dat in die gee van hierdie gawes daar 'n institusionele moment sit, blyk dit te vergesog en onhoudbaar. Waarom aanvaar hy wel die charismati=ci wat daar vermeld word as institusionele ampte, maar nie die apostel=skap as van dieselfde blywende institusionele instelling en aard nie? Dit blyk ook nie 'n suiwere stelling en uitgangspunt wanneer hy verklaar dat in die apostolaat ten minste die beginsel van die geïnsti=tueerde amp gegee is nie (p. 148). Hoe kan 'n beginsel gegee wees in 'n momentele of ad hoc-aanstelling soos met betrekking tot die apostels? En hoe kan dit dan as 'n geïnstitueerde beginsel geld? Ons kan wel aanvaar dat die apostels die persoonlike en dus amptelike aanstelling van Christus gehad het as draers van die heilsopenbaring en dat daarin 'n bepaalde outoriteit deur Christus verleen word, maar dit dui nog geensins op 'n instituut en geïnstitueerde amp wat dan ook nog anders van aard is nie. Om van die gemeente as "instituut" te wil praat, blyk onnodig en oorbodig aangesien die gemeente as sodanig die liggaam van Christus is waarbinne bepaalde dienste³¹⁷ en diens-persone funksioneer met die oog op 'n bepaalde doel van die Hoof - Christus. In hierdie terme moet gehandel word in verband met die organisering en strukturering binne die gemeente as ons getrou wil bly aan die groot beginsel van die gemeente as liggaam van Christus waarin elke lid 'n bepaalde diens-funksie vervul sonder dat daar sprake is van hiërargieë en ampte wat reeds op uitsonderings=posisies dui, terwyl alle lede in die gemeente gelyk is in "status" en dienslewering. Dit is alleen die aard van die gawes en die aard van die dienste en opdragte wat verskillend is, en daar is geen ruimte vir "amptelike" en "nie-amptelike" gawes of dienste binne die struktuur van die gemeente as liggaam van Christus nie. Alle charis=mata en alle dienste binne die funksionering en struktuur van die

gemeente is amptelik omdat Christus die Oorsprong, Gewer en Bewerker daarvan is.

Sommige³¹⁸⁾ praat ook van bepaalde dienste as "amp" omdat dit as gereelde of durende funksies in die gemeente gegee is, en juis daarom die kerk tot instituut maak. Die vraag is: Waarom word slegs hierdie bepaalde charismatiese dienste³¹⁹⁾ as durende en herhaalde charismata beskou, (die apostel-amp uitgesonder), terwyl die res van die charismata nie as "amp" bestempel word nie, en dit tog ook as durende funksies gegee is?³²⁰⁾ Herman Ridderbos³²¹⁾ konstateer dat net so min as wat 'n mens 'n spiritualistiese teenstelling mag maak tussen "charismatiese" en "administratiewe" dienste, jy ook nie in aktualistiese sin 'n prinsipiële onderskeid moet sien tussen die charisma as 'n "in concreto" werksame gawe van Christus enersyds en die institusionele, geordende dienste of ampte in die gemeente andersyds nie. Hy beskou die teenstelling tussen die charismatiese en institusionele in die grond van die saak net so vals as dié tussen charismatiese en nie-charismatiese dienste in die gemeente. Van groot belang is sy verdere verklaring nl. dat in Rom 12; 1 Kor. 12 en Ef. 4, nie die institusionele nie, maar die kwalitatiewe in hierdie charismata op die voorgrond tree. Daar word nie gepraat van presbeters, episkope of diakens nie; wel van die charisma om leiding te gee, te help, barmhartigheid te bewys, ens. Dit wys daarop dat ook wanneer sommige van die charismata wat hier genoem word teweens aanduidinge is van bepaalde ampte, tog nie die amptelik-institusionele as sodanig nie, maar die inhoudelike betekenis van die amp op die voorgrond gebring word. Hy verklaar ook dat dit in die aard van die bepaalde charismata geleë is, dat hulle nie slegs insidentele nie, maar kontinuele betekenis het, en dus as vanself ook op voorgaande en gereelde erkenning aanspraak mag maak. Dit is ook die rede waarom die charismata nie alleen as kragte nie, maar ook as persone aangedui word.³²²⁾

Ons moet dan op grond van die gegewens en bevindinge tot die gevolgtrekking kom dat die term "amp" nie in die Nuwe Testament voorkom nie. Gevolglik kan ons nie 'n skeiding maak tussen die gemeentelike waarin sommige in 'n "amp" staan wat dan vir hulle 'n regeermag of waarheidsposisie bo die res van die gemeente stel nie. En die res

van die gemeente dan 'n minder belangrike posisie inneem as naamlik "amp van die gelowiges" nie. Ewe onhoudbaar is die dualistiese beskouing van "ampte" en "leke". Dit is wel duidelik dat daar bepaalde durende funksies of dienste in die gemeente gegee is wat aan bepaalde persone verbonde is. Dit vind ons byvoorbeeld in 1 Kor. 12:28: "kai tous men etheto o Theos en tē ekklēsia prōton apostolous, deuteron prophētas, triton didaskalous, epeita dunameis, epeita charismata iamaton, antilempseis, kubernēseis, genē glōssōn". En dan veral Ef. 4:11: "kai autos edōken tous men apostolous, tous de prophētas, tous de euaggelistas, tous de poimenas kai didaskalous".

Volgens 1 Kor. 12:28 dui apostels, profete en leraars op spesifieke persone asook apostels, profete, evangeliste, herders en leraars van Ef. 4:11. Dan dui 1 Kor. 12:28 verder bepaalde dienste of charisma ta aan wat nie aan spesifieke persone verbonde is nie, maar wat God sporadies of telkens weer op herhalende wyse in die gemeente werk, nl. wonderdade doen, gawes om gesond te maak, hulp te verleen, leiding te gee of om in allerhande tale te praat. In Romeine 12:6-8 word alle dienste in die gemeente "charismata" genoem: "echontes de charismata kata tēn charin tēn dotheisan ēmin diafora; eite prophēteian, kata tēn analogian tēs pisteōs. Eite diakonian, en tē diakonia. Eite ō didaskōn en tē didaskalia. Eite ō parakalōn en tē paraklēsia. ō metadidous en āplotēti, ō prohistamenos en spoudē, ō eleon en ilarotēti". Verder word in die N.T. ook nog bepaalde persone in die gemeentes genoem aan wie 'n spesifieke diens en verantwoordelikheid toevertrou is, nl. die ouderlinge en diakens,³²³⁾ en die weduwe.³²⁴⁾ In 1 Thes. 5:12 lees ons ook nog van "voorgangers" wat in die gemeente arbei: "erōtōmen dē ūmas, adelphoi, eidenai tous kopiōntas en ūmin kai prophistamenous ūmōn en kuriō kai nouthetountas ūmas". Dieselfde begrip: "prohistamenos" kom ook voor in Rom. 12:8; 1 Tim. 3:4, 5, 12; 5:17 en Titus 3:8 en 14. Dit word dan in die verband gebruik met die betekenis van "voorganger", "leiding gee", "beheer", "sorg dra" en "voorstaan".

'n Ander begrip wat ook gebruik word vir 'n bepaalde diens in die gemeente, is "hēgoumēmos" en word vertaal met "voorganger" of ook "leier".³²⁵⁾ Al voorgenoemde gegewens dui daarop dat daar wel bepaalde persone in die gemeentes was wat een of ander spesifieke funksie in die gemeente vervul het, terwyl die Here ook bepaalde

funksies in die gemeente gewerk het wat nie aan bepaalde persone verbonde was nie, maar deur die vrymagtige werking van die Gees plaasgevind het soos en wanneer Hy wou en deur wie Hy wil. Hierop dui 1 Kor. 12:7-11 baie duidelik en is dit van besondere belang vir die funksionering van die gemeente as liggaam van Christus.

Terwyl in die N.T. dus nooit van 'n "amp" sprake is in die terme van vandag nie, moet ons tot die volgende konklusie geraak:

(1) Daar is 'n verskeidenheid van funksies of dienste wat in die gemeente gegee en gewerk word deur die Heilige Gees wat nie aan bepaalde persone verbonde is nie, maar wel durende funksies is in dié sin dat dit altyd weer opnuut in die gemeente gegee word.

(2) Daar is 'n verskeidenheid van funksies in die gemeente gegee wat wel aan bepaalde persone verbonde is en wat as durende funksies aan persone gegee is. So byvoorbeeld: Apostels, ³²⁶ profete, leraars, en ook evangeliste en herders, ³²⁷ ouderlinge en diakens, ³²⁸ voorgangers. ³²⁹ Hierdie blywende charismatiese dienste wat aan bepaalde persone verbonde is, het ook 'n leidende funksie in die gemeente gehad, maar was nooit as "amp" bestempel in ons sin van die woord van vandag nie. Dit is gevolglik 'n verskraling van die dienste in die gemeente wanneer dit beperk word tot die drie "amp" van ouderling, leraar en diaken. (Sien hieromtrent in vorige hoofstuk).

(3) By voorkeur moet ons dus nie van "amp" praat en die gemeente in sodanige strata verdeel op grond hiervan nie. Dit is beter om van bepaalde "dienste" in die gemeente te praat aangesien dit die karakterisering vir spesifieke funksies in die gemeente en van bepaalde persone suiwer stel. Deur sommige dienste in die gemeente as 'n "amp" te bestempel, bring dit 'n soort van waardigheids-rangordening in die gemeente in wat teen die diensknekgestalte van die gemeente en haar Christus ingaan. Die N.T. teken en noem die funksies van die persone met 'n bepaalde opdrag en taak as "diakonia". ³³⁰ Daar is alleen diens-funksies in die gemeente gegee en nooit hiërargieë of die vorm van 'n instituut nie. Alle dienste is wel amptelik omdat dit deur Christus gegee en deur die Gees gewerk en

opgewek word. Omdat die aandeel en funksie van alle lede van die gemeente as liggaam van Christus ewe noodsaaklik en ewe belangrik is,³³¹⁾ kan en mag daar nooit sprake wees van die ekklesia as insituut nie, en daarom is die onderskeiding (verdeling) of rang-ordening in die ekklesia, op welke wyse ookal, onjuis en onhoudbaar. Vir die doeltreffende funksionering van alle gawes aan die gemeente toevertrou, is dit noodsaaklik om nie die funksies in die gemeente te verdeel as "amptelike" en "nie-amptelike" nie. Ook die onderskeiding tussen "amp" in besondere sin, en "amp van die gelowige" in algemene sin, is onhoudbaar. Die aard en die inhoudelike van die onderskeie dienste in die gemeente verskil wel, maar die gelykwaardigheid van alle lede bly onaangetas en 'n onveranderlike waarheid.

(4) Uit die aard van die saak moet daar dus nie gehandel word oor die verhouding van die charismata tot die "ampswerk" nie, maar wel van die onderlinge verhouding tussen die onderskeie dienste in die gemeente, want die Skriftuurlike uitgangspunt is: Een gemeente - vele dienste,³³²⁾ want naas die charismata, wat aan alle lede gegee is, is daar ook besondere diensbetonings wat aan enkele Christene verleen is. Die apostel Paulus ken geen onderskeid tussen gewone en buitengewone dienste nie. Vir hom is alle doen van 'n Christen deurdring van die Gees van God.³³³⁾

2.3.2 Die dinamiese onderlinge balans van die gemeentedienste.

By die dinamiese balans tussen die onderskeie gemeentedienste gaan dit om die groot beginsel dat alle gawes wat as dienste en funksies in die gemeente gegee is van bepaalde belang is, en dat die hele veld van dienslewering en die funksies in die gemeente nie deur een of 'n groep van dienste oorheers word nie. Die gemeente leef daarvan dat elke lid sy individuele charisma in sy individuele aard gebruik. Siegfried Grossmann³³⁴⁾ stel dit so: "Wenn die Gemeinde versucht, die Charismatiker durch irgendwelche Verordnung 'gleichzuschalten', verliert sie insgesamt ihre Originalität. Andererseits muss die Gemeinde darauf achten, dass nicht einzelne Glieder die Gottesdienst oder ein Arbeitsfeld beherrschen damit der Grundsatz, den Paulus in 1 Kor. 14,26 aufstellt, nicht verlorengeht". Tereg wys Werner de

Boor³³⁵) ook daarop; as 'n klein groepie van "ampsdraers" alles in eie hande neem, die gawe wat aan elkeen geskenk is, sig nie kan ontvou nie. Hasenhüttl³³⁶) stel dit soos volg: "Nie kann Wahl oder autoritative Bestimmung die charismatische Wesensstruktur der Kirche ablösen, so dass die vielen verschiedenen Glieder des einen Pneuma-Christus eine uniforme Masse würden, die 'regiert' wird. ... Ordnung in der Gemeinde ist nur möglich durch die charismatische Grundstruktur, die jedem seine Stelle offenhält. Durch jede andere Ordnung, durch jedes andere System, das die Charismen ausschliesst, würden die lebensnotwendige Blätter und Äste abgesägt".

Jürgen Moltmann³³⁷) bring 'n ander aspek in hierdie verband na vore wanneer hy verklaar dat bepaalde gemeentede 'n opdrag het om as voorgangers te dien in die gemeente, en dan sê hy met betrekking tot die posisie wat hulle in die gemeente inneem die volgende: "Sie treten aus dem Volk Gottes vor das Volk Gottes und handeln in Namen Gottes. Ihr Auftrag trennt sie nicht vom Volk und stellt sie auch nicht über das Volk, denn er wird ja in der Gemeinschaft des ganzen Volkes im Namen seiner Beauftragung ausgeübt. ... Als die messianische Gemeinde kann das Volk Gottes nicht die Soveränität einer von ihm abgesonderten Priesterkaste oder Pastorenklasse anerkennen, sonst würde es seine eigene, durch Christus bewirkte Freiheit aufgeben".

Darom moet daar ten opsigte van die dinamiese balans tussen die onderlinge dienste in die gemeente nie vanuit die amps-gedagte gedink word nie, maar wel vanuit die gemeenskap van dienste wat almal tesame en almal gelyk in waarde die liggaam van Christus uitmaak en daarom as sodanig tot funksie en aktiwiteit moet kom. Wanneer van 'n amps-opvatting met verwysing na die dienste uitgegaan word, bring dit 'n bepaalde opset en strukturering in die gemeente mee wat daartoe lei dat die ampte alle dienste vir hulleself opeis terwyl die ingesteldheid by die res van die gemeente ontstaan dat hulle elkeen daar is om "bearbei te word" eerder dat 'n taak aan hulle opgedra word. Die amps-opvatting en dusdanige strukturering van die gemeente vanuit hierdie opvatting werk dus die onbetrokkenheid van die res van die gemeentede in die hand, terwyl dit ook lei tot 'n hiërargiese strukturering binne die ekklesía, wat weer teen die wese van die liggaam van Christus ingaan. Selfs daardie dienste in die gemeente waaraan 'n bepaalde funksie van leiding of voorganger of van toe-

rusting toevertrou is, moet nie self die taak of dienswerk van die heiliges wil oorneem nie. So word dan byvoorbeeld met betrekking tot die gawes van apostels, profete, evangeliste, en herders en leraars volgens Ef. 4:11-12 gesê dat die doel daarmee is om die gelowiges toe te rus vir hulle dienswerk (eis ergon diakonias) en vir die opbou (eis oikodomēn) van die liggaam van Christus. Alleen wanneer alle dienste in die gemeente as gawes van die Here deur sy Gees erken word, en daar ruimte geskep word vir die vrye en onbelemmerde funksionering daarvan, kom daar 'n dinamiese balans in die gemeentelike funksionering om sy taak ooreenkomstig die wil van sy Hoof, Christus Jesus uit te voer in hierdie wêreld. Wanneer dit nie gebeur nie, ontstaan 'n wanbalans en stagnasie van bepaalde dienste en gawes sowel as 'n invriesing van menige gawe tot diens, wat die Gees in die gemeente as potensiaal gegee het.

Luder-Zinke³³⁸⁾ stel hierdie waarheid soos volg: "Zu viele kirchen= ämtliche Dokumente, Stellungnahmen oder pastorale Weisungen haben immer wieder Hindernisse für die Spontaneität oder auch einen konstant treuen Glauben aufgerichtet, als dass man darin die allein 'ordentliche' und direkte Weise der Geistverkündigung sehen könnte". Erwin Iserloh³³⁹⁾ sê dat die vernuwingsbewegings in die kerk nie van die ampte gekom het nie, maar van die gemeentelede self. Baie hervormingsbewegings het afwykend en sektaries geword omdat die hiërargiese amp nie genoegsame openheid, en nie die nodige pastorale en religieuse sin gehad het om die tekens van die tye te erken en die regte geleentheid in die baie kerklik+kritiese bewegings aan te gryp nie.

Josef Blank³⁴⁰⁾ kom ten opsigte van die organisasie en struktuur in die gemeente volgens die N.T. tot die volgende stelling: "Für Organisations- und Herrschaftsformen mit strikter Über- und Unterordnung, für eine Unterscheidung im Sinne von 'Klerus-Laien' gar in einem 'ontologischen' Sinne, ist auf dieser Ebene, wo das brüderliche Kommunikations-Modell vorherrscht, überhaupt kein Platz. Ansätze in Richtung eines hierarchischen Ordnungs-Modells werden in der Urkirche von der dominierenden brüderlichen Kommunikationsstruktur aufgegangen und in diese eingeordnet". Karl Kertelge³⁴¹⁾ wys ook

op die baie belangrike beginsel dat in die N.T. eerder van 'n deur=gaande charismatiese karakter van alle dienste in die kerk sprake is. Die dienste moet dus nooit hiërargies gestruktureerd wees of "ampelik"- "nie-ampelik" nie. Dit is juis hierdie beginsel, nl. die charismatiese strukturering, of liefs samehang, van alle dienste wat die dinamiese balans daarvan verseker.

SAMEVATTING - HOOFSTUK 2.

Die Gees en die Gawes van die Gees.

Die Ou Testament sowel as die Nuwe Testament leer dat die Heilige Gees die eskatologiese gawe is, (Joël 2:28-32 en Hand. '2:17). Met sy koms begin die Here God 'n nuwe bedeling met sy eiendoms=volk in hierdie wêreld. Met Christus begin die nuwe wêreld en die nuwe eeu wat geopenbaar word in sy kruisiging en opstanding. Die Heilige Gees kom dan om hierdie nuwe lewe in die lewens van mense te aktualiseer, en tegelyk ook hierdie mense toe te rus vir die diens aan die koms van die koninkryk van God in hierdie wêreld. Die Gees kom dan ook met Pinkster, wat die fees van die afsluiting en die begin van die nuwe simboliseer. Hierdie besondere tydstip van die koms van die Gees beteken dan dat Hy mense uit die ou wêreld, wat onder die oordeel en vloek van God verval het, kom uitlei tot die nuwe lewe in Christus. Die charismata wat Hy meedeel, is dan bedoel om die mens in staat te stel om die groot daade van God tot heil aan die wêreld te bedien.

Die Heilige Gees is daarom die stigter en begeleier van die opbou van die ekklesia op weg na die eschaton, die plērōma, die volheid. Daartoe gee (skenk) Hy die charismata as bepaalde funksies in die gemeente om hierdie doel te dien. In hierdie proses stel Hy ook die Skrif daar as Woord van God, wat dan ook die versekering tot voortdurende opbou van die ekklesia dien. Daardeur lei Hy die ekklesia in die waarheid (Joh. 16:13).

Die charismata is in die lig hiervan genadegawes omdat dit die tekens van die "Charis" is waarin iemand in Christus deel. Dit is tekens van die deurbraak van die ryk van God in ons midde. Dat die Gees van 'n mens charismatiker maak, beteken dat Hy die mens met al sy moontlikhede in sy besit neem en hom ook besonder toerus om met sy hele bestaan die koninkryk van God te dien. Omdat elke gelowige charismatiker is, impliseer dit meteen dat elke lid

van die gemeente 'n bepaalde funksie het om uit te voer.

Wat die struktuur van charismata betref, is dit ook duidelik dat daar nie 'n afgeslote lys in die Nuwe Testament is nie, maar dat die katalogus oop is en die Heilige Gees vrymagtig is om te eniger tyd daardie charismata aan die gemeente te skenk wat in daardie bepaalde situasie nodig is. Die begrip "charismata" laat die klem daarop val dat dit genadegawes is en nie mens-veroorsaakte werkinge nie. Terwyl die gawes kragtens die heil en verlossing in Christus verleen word, verklaar dit ook die moment van die ontvangs daarvan. Dit kan wel sluimerend wees, en moet daarom langs bepaalde weë tot funksie opgeroep word.

Die Nuwe Testament leer ook 'n verskeidenheid van gawes wat oor die gemeente as geheel versprei is, en juis hierdie beginsel maak die gemeente as liggaam van Christus moontlik. Die beginsel is naamlik: elkeen het iets, maar nie een het alles nie. Die charismata is ook gelyk in rang terwyl die onderlinge funksies wel verskil; die situasie kan egter op 'n besondere tydstip bepalend wees vir welke gawe in daardie stadium van besondere belang is. Die gawes is egter nooit aan 'n bepaalde persoon verbonde sodat hy daarvoor beskik om dit na willekeur te gebruik nie. Dit is ook nie die onderskeidingsteken van enkele gelowiges nie, maar van die ekklesia as gemeenskap van gelowiges in geheel.

Daar is ook bepaalde misbruike en afwykings wat rondom die charismata voorkom, byvoorbeeld die houding van meerderwaardigheid by persone wat 'n bepaalde gawe besit, soos die spreek in tale by Korinte. Dit kan ook beoefen word sonder liefde. Daar is misbruike rondom die gebruik van die Bybel as Woord van God, asook die verkeerde opvatting dat dit 'n tweede seën na die bekering en wedergeboorte is. Dit kan ook dien as 'n "teken-geloof" wat lei tot 'n omseiling van die kruis van Christus as enigste fondament van die geloofsekerheid. Soms word dit ook as private besit beskou wat die "besitter" uitsonder, of ook uitdrukking van persoonlike krag en volmag. Die afwykende opvatting van direkte insprake deur die Gees kom ook dikwels voor.

Gevolglik is daar bepaalde kriteria gegee waaraan die gawes as egte werkinge van die Gees getoets kan word, waarvan die vernaamste die volgende is:

- 1) Die Christus-belydenis.
- 2) Die opbou van die gemeente moet daardeur gedien word.
- 3) Dit is tot diens gegee.
- 4) Die liefde is die alles-beheersende prinsipe vir die funksionering.
- 5) Die eenheid van die gemeente moet altyd in die beoefening van die gawes gedien word.

Daar is dan ook die aktuele vraag aangaande die verhouding tussen die charismata en die ampswerk in die gemeente. Dit roep meteen ook die vraag na die amp self op. Dan is dit duidelik dat die Nuwe Testament nie terme vir "amp" ken nie, te wete: "archē", "timē" en "tēlos". Dit wat ons "amp" noem, word in die Nuwe Testament as "oikonomia" en ook "diakōnia" vermeld. Daar is wel aan bepaalde persone charismata van durende aard in die gemeente gegee in onderskeiding van die algemene charismata wat oor die hele gemeente versprei is. Daar moet dus voortdurend ruimte geskep word vir die vrye werking van die Gees sodat alle charismata wat Hy gee onbelemmerd tot funksie gelei kan word.

SYNOPSIS - CHAPTER II.

The Spirit and the gifts of the Spirit.

Both the Old and the New Testament teach us that the Holy Spirit (Joel 2:28-32 and Acts of the Apostles 2:17) is an eschatological gift. Upon the advent of the Lord God, He starts a new dispensation with his own people in this world. With Christ the new world and the new era start which are revealed by His crucifixion and resurrection. The Holy Spirit follows to render this new motto actual in the lives of men and, at the same time, to equip these people for the service to the advent of the kingdom of God in this world. The advent of the Spirit is at Whitsun(tide) which symbolizes the feast of conclusion and the start of something new. This particular moment in time as regards the advent of the Spirit, signifies that He has come to bad people from the old world, which had fallen under the judgement and curse of God, into the new life in Christ. The charismata which He bestows, are intended to enable mankind to perform the great deeds of God for the salvation of the world.

The Holy Spirit is therefore the founder and companion of the edification of the ecclesia on their way to the eschaton, the plērōma, the fulness. He bestows the charismata as particular functions in the congregation to serve this purpose. In this process He provides the Scriptures as the Word of God, which also assure the continuous edification of the ecclesia. He thereby leads the ecclesia by the truth (John 16:13).

In view of the above the charismata are gifts of grace, as they are signs of the "charis" whereby a person shares in Christ. These are signs of the breakthrough of the realm of God into our midst. That the Spirit renders a person "charismatic" means that He takes possession of such person, together with all his possibilities, and furthermore equips him specially so as to serve the kingdom of God through his whole existence. Because each and every believer is a

charismatiker, this implies at the same time that each member of the congregation has a particular function to perform.

As regards the structure of charismata, it is evident that there is not a completed list in the New Testament, but that the catalogue is yet open, and that the Holy Spirit has the freedom and power to bestow such charismata upon the congregation as may be necessary in a particular situation. The concept "charismata" places the emphasis on the fact that these are gifts of grace and not workings caused by man. While the gifts are bestowed by virtue of the salvation and redemption in Christ, they also explain the moment of the receipt thereof. These gifts may well be slumbering, and therefore have to be called to function along fixed ways.

The New Testament teaches us that there is a variety of gifts which are distributed among the congregation as a whole, and it is this particular principle which renders the congregation as the body of Christ possible. The principle being that everyone has something, but no-one has everything. The charismata are of equal rank/status, although their functions differ mutually; but the situation may, at a given moment, determine which (spiritual) gift is of special importance at that stage. However, these gifts are, never attached to a particular person - so that he may have them at his command and to use them at will. Nor are they the signs of distinction of a few faithful, but rather of the ecclesia as a community of the faithful in its entirety.

Furthermore there are particular abuses of and deviations from the charismata, for instance the superior attitude assumed by persons who are endowed with particular gifts, such as the speaking in tongues at Corinth. These gifts may also be put into practice without love. There are also abuses concerning the use of the Bible as the Word of God, as well as the misconception that it is a second blessing after repentance and rebirth. This may also serve as a "sign faith" which may lead to a circumnavigation of the cross of Christ as the only foundation of religious conviction. Charismata are sometimes regarded as private

property which single out the "owner", or as expressions of personal power and authority. The misconception that a direct message of the Spirit has been received, is often encountered.

As a consequence of the above, fixed criteria have been given against which the (spiritual) gifts may be tested for their authenticity as workings of the Spirit, the most important of which are the following:

- 1) The confession of Christ (as Saviour).
- 2) The edification of the congregation - must be served.
- 3) They were given so as to serve.
- 4) Love is the all-governing principle for the functioning thereof.
- 5) The unity of the congregation must always be served in the exercising of the gifts.

There is a very actual question regarding the relationship between the charismata and the discharging of duties in the congregation. This, at the same time, recalls the question regarding the office itself. It is evident that the New Testament is not familiar with terminology for "office", viz: "archē", "timē" and "tēlos". That which we call "office" is mentioned in the New Testament as "oikonomia" and/or "diakōnia".

Charismata of a continuous nature have, in fact, been bestowed upon particular persons in the congregation as distinct from the general charismata which are distributed throughout the congregation.

Adequate scope must therefore be created continuously to allow the unhampered workings of the Holy Spirit so as to allow all charismata bestowed by Him to be put to function without obstacle.

ZUSAMMENFASSUNG - KAPITEL 2.

Der Heilige Geist und die Gaben des Geistes.

Das Alte sowohl als auch das Neue Testament lehren, dass der Heilige Geist die eschatologische Gabe ist (Joel 2, Verse 28-32) und Apostelgeschichte 2, Vers 17).

Mit seinem Kommen beginnt God aufs neue mit seinem Volk in dieser Welt. Mit Christus beginnt die neue Welt und die neue Epoche, welche sich in seiner Kreuzigung und Auferstehung offenbart. Der Heilige Geist wirkt dann so, dass dieses neue Leben in den Leben der Menschen bedeutsam wird. Gleichzeitig werden diese Menschen zum Dienst am Reich Gottes vorbereitet, das in diese Welt kommen wird. Der Heilige Geist erscheint zu Pfingsten, welches das Fest des Abschlusses und den Beginn des Neuen symbolisiert. Das Kommen des Geistes zu diesem Zeitpunkt bedeutet demzufolge, dass er den Menschen aus der alten Welt, welche unter das Urteil und den Fluch Gottes gekommen ist, hinausführt zu einem neuen Leben in Christus. Die Charismen, welche er uns mitteilt dienen dann dazu, dass es dem Menschen ermöglicht wird die grossen Taten Gottes als Heil der Welt zu verkünden.

Deshalb ist der Heilige Geist der Gründer und Begleiter des Gebäudes der Ekklesia auf dem Wege zum eschaton, dem plērōmā, der Fülle. Dazu schenkt er der Gemeinde Charismen, sodass bestimmte Funktionen erfüllt werden können. In diesem Prozess wird die Heilige Schrift als Wort Gottes dargestellt. Dies wiederum gibt die Garantie zum weiteren Bau an der Ekklesia. Auf diese Weise führt er die Ekklesia zur Wahrheit (Joh. 16, Vers 13).

In diesem Licht gesehen sind die Charismen Gnadengaben, weil sie die Zeichen der "Charis" sind, in die ein Christ Anteil hat. Dies sind Zeichen davor, dass Gott in unsere Mitte kommt. Dass der Heilige Geist dann aus einem einen "Charismatiker" macht, heisst, dass er von dem Menschen mit allen seinen Möglichkeiten Besitz ergreift und ihn für seine Aufgaben so ausrüstet, dass er dem

Reich Gottes dienen kann. Weil nun jeder Gläubige ein Charismatiker ist, bedeutet das, dass ein jedes Gemeindglied eine ganz bestimmte Aufgabe zu erfüllen hat.

Die Struktur der Charismen betreffend wurde deutlich, dass keine vollständige Aufzählung im N.T. erscheint, den Katalog hingegen ist frei und der Heilige Geist hat die Möglichkeit zu jeder Zeit solche Charismen der Gemeinde zu schenken, die in dieser Situation benötigt werden. Der Begriff der "Charismen" betont, dass es Gnadengaben sind, und nicht durch menschliches Zutun erlangt. Während diese Gaben dank des Heils und der Erlösung in Christus verliehen werden, wird gleichzeitig das Moment des Empfangens dadurch erklärt. Dies kann schlafend sein und muss auf bestimmte Weisen zum Funktionieren gebracht werden.

Das Neue Testament berichtet von einer grossen Menge von Gaben, welche über die ganze Gemeinde verteilt sind; Gerade dieser Grundsatz ermöglicht es, dass die Gemeinde der Leib Christi sein kann. Der Grundsatz ist: jeder besitzt etwas, aber nicht einer verfügt über alles. Die Charismen sind auch gleichgeordnet, während sie Funktionen haben. Andererseits bestimmt eine gegebene Situation zu einem bestimmten Zeitpunkt, welche Gabe dann von besonderem Wert ist. Gaben sind jedoch nicht Eigenheiten bestimmter Personen, sodass jene zu allen Zeiten darüber verfügen. Sie dienen auch nicht zum Unterschied zwischen den Gläubigen, vielmehr gehören sie der Ekklesia, als der Gemeinschaft der Gläubigen.

Es gibt aber auch gewisse Missbräuche gerade um die Charismen z.B. ein gewisses Überheblichkeitsgefühl bei Menschen, die eine bestimmte Gabe besitzen wie das Zungensprechen in Korinth. Das kann auch ohne Liebe betrieben werden. Hinsichtlich des Anwendung der Bibel als Wort Gottes gibt es einige Missbräuche, so auch die falsche Auffassung, dass das Empfangen einer Gabe ein zweiter Segen nach der Bekehrung und Wiedergeburt sei. Dies kann auch als sg. "Zeichenglauben" dienen, welches zu einer Umseglung des Kreuzes Christi als einziges Fundament des Glaubens dient.

Manchmals wird dies auch als gewissen Privatbesitz gesehen der den Habenden aussondert oder Ausdruck von persönlicher Kraft und Vollmacht ist. Falsche Meinungen von direkter Mitsprache des Heilige Geistes erscheinen auch des öfteren.

Folglich gibt es bestimmte Kriterien, wonach die Gaben als echte Wirkungen des Geistes geprüft werden können. Die wichtigsten sind:

- 1) Das Christus Bekenntnis.
- 2) Dem Aufbau der Gemeinde muss dadurch gedient sein.
- 3) Dies ist als Dienst gemeint.
- 4) Die Liebe ist das Überherrschende Prinzip des Funktionierum überhaupt.
- 5) Beim Ausüben der Gaben muss immer die Einheit der Gemeinde gewahrt bleiben.

Immer wieder taucht die aktuelle Frage nach dem Verhältnis zwischen Charisma und Amtspflicht auf. Dies wirft auch die Frage nach dem Amt als solches auf. Er schien deutlich, dass das N.T. nicht den Begriff "Amt" aufführt, nämlich "archē" - "timē" und "telos". Was war mit "Amt" umschreiben wird im N.T. als "oikonomia" oder auch "diakōnia" aufgeführt. Es gibt wohl Personen, die als Charismen in dauernder Art in der Gemeinde vertreten sind, im Gegensatz zu den allgemeinen Charismen, die über die ganze Gemeinde verteilt sind. Es muss demzufolge immer eine Möglichkeit geschaffen werden, sodass das Wirken des Heilige Geistes sich frei entfalten kann. Dies hat wiederum zur Folge, dass alle anderen Charismen die es gibt ungehindert Funktionsfähig gemacht werden können.

VERWYSINGS BY HOOFSTUK 2

1. 1 Kor. 12:13; Vgl. Ef. 2:18 en 4:4-6.
2. Heyns, J.A.: "Die Kerk", pp. 61 en 62. Hy stel dit soos volg:
"By Paulus word die gedagte dat die kerk die Heilige Gees ontvang het, sterk beklemtoon; maar wat veral na vore tree is die feit dat die kerk die Heilige Gees as blywende besit het (Rom 8:15, 1 Kor. 2:12; 1 Thess. 4:8)", (p. 61). En dan verder: "Die kerk wat in leer en lewe afdwaal skend dus die tempel van God en maak dit vir die Heilige Gees onmoontlik om daarin te woon", (p. 62). Dit staan lynreg in stryd met die Skrifuitsprake soos Joh. 14:16 en Ef. 4:30. Dit is tog ook nie die kerk wat die Heilige Gees ontvang het nie - daar kan nie eers kerk wees en dan kom die Heilige Gees nie! Op Pinksterdag word daardie groepie mense eers kerk wanneer die Heilige Gees van hulle besit neem - dan word hulle iets - doen hulle iets - wat hulle voorheen nie was nie en nie kon doen nie. Want dit is immers die Gees wat lewend maak: Joh. 3:5-8; Rom. 8:11; Tit. 3:5; Joh. 6:63; 1 Petr. 3:18.
3. Ef. 2:20-22.
4. Joh. 3:8.
5. "Evangelischer Erwachsenen Katechismus", p. 901.
6. Grossmann, Siegfried: "Haushalter der Gnade Gottes", p. 80. Ook Veronika Kubina wys daarop dat die Gees van die Here, (Ruach-Jahweh), die dinamiese krag is wat mense inspireer en toerus om God se besondere opdrag uit te voer. "Die ruach-Jahwe ist ein dynamischer Impuls, der den Menschen 'ausser-sich' geraten lässt, ihn aus seine gewohnten, festgefügten Ordnungen treibt und ihn zu Worten und Taten inspiriert, die das Gewöhnliche, Übliche, Schon - Immer - Dagewesene überschreiten. ... Die ruach-Jahwe ist wirklicher und wirksamer Impuls zum Heil. Ri. 3,10. 6,34; 11,29; 1 Sm 10; Hos 9,7; 2 Chron 15,1; Sach 7,12). Ist die ruach-Jahwe auch in jedem seiner Geschöpfe wirksam, so wird die Fülle ihrer Gestaltungskraft doch erst als Gabe der Zukunft erwartet und verheissen". In Art. "Von Jahwes Geist - Besinnung auf eine vergessene Wirklichkeit" in Katechetische Blätter", 1978 (p. 836).

7. Bavinck, J.H.: "Ik Geloof In De Heilige Geest", pp. 28-29.
So ook Herman Ridderbos: "Paulus", p. 235.
8. Joël 2:28-32 en Hand. 2:16-17.
9. Floor, L.: "Hy Wat Met Die Heilige Gees Doop" - pp. 17, 22 en 28. Hier vind ons die volgende stelling: "By die eerste lyn is die Gees subjek en Christus objek, terwyl by die tweede lyn - omgekeerd - Christus subjek en die Gees objek is, J.P. Versteeg, 1978, 17)". (p. 17). Dan sê Floor weer in verband met Joh. 7:39: "Jesus het nog nie die beskikking oor die Gees gehad om Hom uit te stuur nie, omdat Hy nog nie doxa, heerlikheid ontvang het nie", (p. 22). Op bladsy 28 sê hy weer: "As vrug van sy lyde en sterwe het Christus die Gees verwerf".

Dit moet Bybels-teologies as 'n ongerymdheid bestempel word om van Christus as subjek teenoor die Gees as objek te praat en omgekeerd. God kan nie teenoor God as subjek - objek staan nie! Ewe ongerymd is dit om daarvan te praat dat Christus oor die Gees beskik of die Gees verwerf het omdat dit die ewige gelykheid van die Drie-eenheid aantast. Dit is in stryd met die Bybels-teologiese openbaring aangaande die Drie-enige God wat so duidelik in die Geloofsbelydens van Athanasius gestel word: "Die Vader, die Seun en die Heilige Gees het een Godheid, gelyke eer en gelyke ewige heerlikheid". (b). "Desgelyks is die Vader almagtig, die Seun almagtig, die Heilige Gees almagtig" (13), en dan: "Die Heilige Gees is deur die Vader en die Seun, nie gemaak of geskape of gegeneer nie, maar uitgaande" (23).

(25) "En in hierdie Drieheid is geen eerste of laaste nie. geen meeste of minste nie; (26) maar die ganse drie persone het gelyke ewigheid en is volkome aan mekaar gelyk".

10. Hand. 2:17.
11. Hebr. 1:1.
12. 1 Petr. 1:19-20.
13. Gal. 4:4.
14. Barnard, A.C.: "Eeufees Van Die Pinksterbidure 1861-1961", p 1.
15. Rom. 8:3-4.

16. Luk. 23:46.
17. Sien ook 1 Kor. 15:23.
18. Mark. 1:15.
19. 1 Joh. 5:19.
20. Gen. 6:3.
21. Sien verwysing 9.
22. Hainz, Josef: "Ekklesiā, Strukturen Paulinischer Gemeinde...", pp. 324-325.
23. Floor, L.: a.w. p. 27.
24. Hand. 2:1-4.
25. Barnard, A.C. "Eeufees Van Die Pinksterbidure 1861-1961: p. 1
"Die feit dat die uitstorting van die Heilige Gees op die pinksterfees plaasvind, hou o.a. die volgende in: Die pinksterfees van die voltooiing van die oes en die dag waarop die nuwe spysoffer aan die Here gebring is, die offer van die eerste brode van die koringoes. Die uitstorting van die Heilige Gees word daarom met voltooiing en vervulling verbind, en met vernuwing".
26. Joh. 1:33 en Matt. 3:11.
27. Hand. 1:5.
28. Hand. 2:1-4.
29. Floor, L.: "Hy Wat Met Die Heilige Gees Doop", p. 31. So sien Siegfried Grossmann dit ook. "Haushalter der Gnade Gottes" p. 84: "Mit dem Heiligen Geist gefauft werden ist lediglich eine andere Formulierung für den Heiligen Geist empfangen. Wenn man den Begriff Geistestaufe verwenden will, kann man damit nur den Geistempfang bei der Widergeburt bezeichnen. Weder die speziellen Berichte der Apostelgeschichte noch der Gesamtzusammenhang des Neuen Testaments stützt die Lehre von der Geistestaufe als einer zweiten Heilstufe im Sinn einer Salbung zum Dienst oder als eigentliche, bevollmächtigende Geisterfahrung".
30. So ook dieselfde waarheid in 2 Kor. 1:21-22.
31. Toaspern, Paul: "Im Wirkungsfeld des Heiligen Geistes", p. 122.
32. Hand. 2:2.

33. Gen. 2:7.
34. Bavinck, J.H.: "Ik-Geloof In De Heilige Geest", pp. 42, 43.
35. Hand. 2:3.
36. Bavinck, J.H., a.w. pp. 42 en 43.
37. Hand. 2:4.
38. Bavinck, J.H., a.w. p. 43.
39. Joh. 3:5-8 en Titus 3:3-5.
40. 1 Kor. 12:13.
41. Ef. 2:21-22. Vgl. ook Matt. 16:18; Mark. 14:58; Joh. 2:19; Hebr. 3:2-6; 10:21 en Hand. 21:22 waar die ekklesia as tempel voorgestel word wat deur God, Christus of die Gees gebou word.
42. Klüng, Hans: "Die Kirche", p. 206.
43. Ef. 4:4-6 en 2:18.
44. Rom. 8:9.
45. Klüng, Hans: a.w. p. 204.
46. Hasenhüttl, Gotthold: "Charisma. Ordnungsprinzip Der Kirche" pp. 84 & 89. A.C. Barnard "Die Erediens" sê ook: "Die Gees is nie slegs uitgestort in die Kerk waar hy woon en werk nie, maar Hy vergader die gemeente. Hy werk sodat mense aan Christus verbind word en dus kan ook gesê word dat Christus sy gemeente vergader deur die Gees", (p. 123).
47. Idem. p. 89.
48. Joh. 8:36 en Gal. 5:1.
49. Sorg, Theo: "Gemeinde Im Aufbruch", pp. 11 en 16-17. Heribert Mühlen sê die volgende hieromtrent: "Heiliger Geist ist die Kraft und Dynamik Gottes, insofern sie unter und zwischen Menschen anwesend ist. Mit Jesus von Nazareth tritt sie endgültig in die Geschichte ein, denn mit der Menschwerdung des Sohnes ist ja zugleich auch der Ursprung des Heiligen Geistes Mensch geworden. Der Heilige Geist ist dadurch so in die Geschichte eingetreten, dass er dauerend in ihr anwesend bleibt. (Joh. 14,16)". ("Einübung in die christlich Grunderfahrung" I.P. 115).

50. "Mühlen, Heribert: "Einübung in die Christliche Grunderfahrung"
I, p. 117.
51. Joh. 14:26.
52. Joh. 16:13.
53. 1 Kor. 12:7-11 en 14; Ef. 4:11 v.v.
54. Ef. 3:16.
55. Gal. 5:16-17.
56. Joh. 14:15-17.
57. Joh. 16:8-11.
58. Ef. 2:21-22.
59. Roberts, J.H.: "Die Opbou Van Die Kerk Volgens Die Efesebrief",
p. 111.
60. Joh. 14:16.
61. Roberts, J.H., a.w. p. 113.
62. 1 Petr. 1:23.
63. 2 Petr. 1:20-21
64. 2 Tim. 3:16-17.
65. Joh. 16:13.
66. Joh. 17:17.
67. Joh. 16:13.
68. By. 1 Kor. 12:4 en 9.
69. Lohrmann, Walter: "Frucht und Gaben des Heiligen Geistes",
p. 28. So verklaar ook o.a. G. Eichholz: "Ist der Geist der
Autor der Gabe, so kann daraus nicht meine Begabung, mein können
gemacht werden - So kann ich mir darauf nichts zugute tun und
damit nicht prahlen. So kann ich, verstehe ich mich als Könnner,
die Gabe nur verfälschen". In "Theologische Existenz Heute":
"Was heisst charismatische Gemeinde?", p. 17.
70. Hasenhüttl, G. "Charisma. Ordnungsprinzip der Kirche", p. 128.
Ook G. Eichholz sê dat die charismata as gemeente - betrokke ver=
staan moet word. Die gawe van die Gees is tot die gemeente ge=

keer en daarom kan ook die Charismatiker slegs tot die gemeente gekeer wees. In "Theol. Existantz Heute". "Was heist charismatische Gemeinde?" p. 8.

71. Bittlinger, Arnold: "Charisma und Amt" p. 16.
Heribert Mühlen dui ook aan dat alle Geestesgawes sinvolle waarneembare tekens is van die aanwesigheid van die Heilige Gees. (Veral 1 Kor. 12:12-13). "Einübung in die Christliche Grunderfahrung" I.p. 55. So ook Josef Hainz wat wys op die feit dat die gawes in die verband van die gemeente beoefen en geopenbaar word. In: "Ekklesia, Strukturen Paulinischer Gemeinde", p. 331.
72. 1 Kor. 12:3.
73. Rom. 12:3.
74. 1 Kor. 13.
75. Schlink, Edmund: "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen", p. 164.
76. Schweizer, Eduard: "Gemeinde und Gemeindeordnung Im Neuen Testament", pp. 172-173.
77. Fil. 2:7; Matt. 12:18, ens.
78. Rom. 15:8; Luk. 22:27.
79. Hebr. 3:1.
80. Matt. 23:8; Joh. 13:13.
81. 1 Petr. 2:25; Hebr. 13:20.
82. Matt. 23:8; 1 Petr. 5:4, ens.
83. Hollenweger, Walter, J.: "Geisterfahrung und charismatisches weltverständnis", p. 382. Paul Toasperm sê: "Der Heilige Geist ist nicht am Werk, wenn Botschaften in Trance oder anderen Bewusetseins trübungen empfangen werden. Besondere Achtsamkeit ist geboten, wenn bei menschen krankhafte seelische Störungen vorliegen, wenn im Praktizieren von Gaben Sensation und Überschwang, Enthusiasmus, Künstlichkeit und emotional Gewolltes eine Rolle spielen. Wichtig ist bei Weissagungen, dass sie sich an den Schrift prüfen lassen müssen".
In: "Im Wirkungsfeld des Heiligen Geistes", p. 128.

84. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde" p. A 714.
Josef Hainz dui dit breër aan as hy sê "Der Geistbesitz soll sich nicht nur - Paulus schliesst solches nicht aus - ekstatisch äussern; der Gläubige besitzt das Pneuma primär dazu, die Gnade zu begreifen, die ihm von Gott geschenkt ist, die Worte des Apostels zu verstehen, die vom Geist gelehrt sind und mit denen er den Geisterfüllten die Dinge des Geistes deutet, aus dem Geistbesitz heraus alles zu beurteilen und entsprechende Früchte des Geistes zu erbringen". In: "Ekklesia. Strukturen Paulinischer Gemeinde" p. 331.
85. Hahn, Wilhelm: "Die Mitte der Gemeinde" pp. 27-28.
86. Eichholz, Georg: "Theologische Existenz Heute", p. 17.
87. Bittlinger, Arnold: "Charisma und Amt" pp. 12 en 14. Walter Lohrmann sê ook dat die musikale begaafdheid tot Charisma word wanneer dit geheel onder die leiding van die Heilige Gees kom. "Frucht und Gaben p. 35. Ook Wilhelm Hahn wys daarop dat die charismata 'n dubbele basis het en dus ook aansluit by die natuurlike aanleg en dan sê hy die betekenisvolle waarheid: "Sowenig der neue Mensch eine Creatio ex nihilo ist, sondern eine Umschaffung des Alten, so sehr kann der Geist natürliche Anlagen verwerten". In: "Die Mitte der Gemeinde", p. 29. So ook J.H. Bavinck: "Ik Geloof in de Heilige Geest" p. 60. Sien ook A.C. Barnard "Die Erediens" p. 126.
88. Lohrmann, Walter: "Frucht und Gaben des Heiligen Geistes", pp. 28 en 31. (Voetnoot 48).
89. Barnard, A.C. "Die Erediens" p. 120.
90. Hahn, Wilhelm: "Die Mitte der Gemeinde", p. 28.
91. Rom. 12:4-6.
92. Jonker, W.D.: "Die Brief Aan Die Romeine", p. 168.
93. 1 Kor. 12:11.
94. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde" p. A7. 11.
Die volgende outeurs stem o.a. hiermee saam: Karl Kertelge: "Gemeinde und Amt Im Neuen Testament", p. 111; Paul Toasperm: "Im Wirkungsfeld des Heiligen Geistes", p. 127; Edmund Schlink: "Der Kommende Christus und die Kirchlichen

Traditionen", p. 163-163. Hy sê: "Es gibt offensichtlich keinen festen Katalog der Geistesgaben, der für die Gemeinden aller Orte - wir dürfen hinzufügen - aller Zeiten gilt. Nicht zu allen Zeiten ist mit denselben Geistesgaben in jeder Gemeinde, aber zu allen Zeiten ist mit Geistesgaben für jedes Glied der Gemeinde zu rechnen".

95. Knoch, Otto: "Der Geist Gottes und der neue Mensch": "Nach Paulus 'hat jeder Christ sein eignes Charisma'(1 Kor 7,7; 1,7), das dabei auf die Situation des einzelnen Christen (Geschlecht, Volk, Stand, Beruf, Stellung in der Gemeinde) abgestimmt ist (Vgl. Röm 11,29, wo auf das 'Charisma' der Juden angespielt ist). So hat auch der Apostel sein eigenes Charisma (S. Röm 1,11; 2 Kor 1,11); jeder Christ im Ganzen des Leibes Christi hat seine besondere Befähigung". Dan verwys hy in besonder na Rom. 12:5-8, p. 108.
96. Bavinck, J.H. In: "De Heilige Geest", p. 439.
97. Grossmann, Siegfried: "Haushalter der Gnade Gottes", pp. 102-150.
98. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde", p. A7-7.14.
99. Vgl. 1 Kor. 14:26 en 2:39.
100. Schlink, Edmund: "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen", pp. 162-163.
101. Knoch, Otto: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", pp. 104-110.
102. Grossmann, Siegfried: a.w. pp. 102-150.
103. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 323.
104. By die apostel Paulus vind ons die begrip charisma(ta) in die volgende uitsprake: Rom. 1:11; 5:15, 16; 6:23; 11:29; 12:6; 1 Kor. 1:7; 7:7; 12:4, 9, 28, 30, 31; 2 Kor. 1:11; 1 Tim. 4:14; 2 Tim. 1:6.
105. 1 Petr. 4:10.
106. Grossmann, Siegfried: a.w. pp. 93, 94 en 96.
107. Hasenhüttl, Gotthold: a.w. p. 238.

108. Klüng, Hans: "Die Kirche" p. 226.
Vergelykenderwys stel ons nog 'n paar definisies: Herman Ridderbos: "Paulus": "Charisma is alles wat de Geest gebruikten wil en ten dienste stelt voor de toerusting en opbouw van de gemeente, zowel wat tot lering en vermaning, als ook tot het onderlinge dienstbetoon of de doeltreffende besturing en regering van de gemeente kan dienen. Heel de onderscheiding tussen charismatische en nietcharismatische diensten in de gemeente laat zich met de paulinische opvatting van charisma ook niet verenigen", p. 494. Ulrich Brockhaus: "Charisma und Amt": Paulus gebraucht Charisma zur Bezeichnung sehr verschiedener Gaben. Das Wort bezeichnet Heilsgüter wie Rechtfertigung (Rom. 5:15 V) und ewiges Leben (Röm. 6:23), ferner menschliche Tätigkeiten wie Zungenreden und Heilen (1 Kor. 12), aber auch ein Konkretes geschichtliches Ereignis wie die Rettung aus Todesgefahr (2 Kor. 1:11); es kann direkt von Gott, aber auch von einem Menschen gegeben werden (Röm. 1:11); es kann eine Gabe bezeichnen, die jede Möglichkeit eines Plurals ausschliesst (Röm. 5:15 V), ebensogut aber auch eine Mehrzahl von Gaben (Röm. 11:29); es kann eine Beziehung zu "oikodomē" der Gemeinde enthalten (1 Kor. 12:14; Röm. 1:11), diese Beziehung kann aber auch fehlen (Röm. 11:29; 1 Kor. 7:7), pp. 139-140. Sien verder: Karl Kertelge: "Gemeinde und Amt im Neuen Testament", pp. 105-106 en p. 109. P.A. Van Stempvoort: "Eenheid en Schisma" (1950) pp. 92-93; Arnold Bittlinger: "Charisma und Amt", p. 9; W.W. Verhoef: "Charismatisch Nederland", p. 13; Heribert Mühlen: In "Die Erneuerung des Christlichen Glaubens" pp. 61 en 63; H. Conzelmann: In "Theological Dictionary of The New Testament", Volume IX, p. 405; Ernst Käsemann: "Exegetische Versuche und Besinnungen" Veral pp. 118-119; J.H. Roberts, in: "Die Pneuma By Paulus", p. 33; Jürgen Moltmann: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 322.
109. Doughty, Darrel, J.: "The Priority of Charis", pp. 178-179.
110. Hainz, Josef: "Ekklesia. Strukturen Paulinischer Gemeinde" p. 334. Op bladsy 331-332 gee hy egter hierdie belangrike uitspraak: "Alle in der Gemeinde haben denselben Geist, aber

für ihren Dienst aneinander verschiedene - Charismata. Paulus hätte ebensogut, wie die Korinther, sagen können: verschiedene pneumata. Es dürfte aber deutlich geworden sein, warum er es nicht tut und statt dessen die Gaben der Einzelnen als charismata von der charis ableitet, aber nie vom pneuma selbst. Dass pneuma ist für Paulus nichts anderes als Medium, Sphäre, Kraftfeld".

111. 1 Kor. 12:1 en 12:4.
112. Stempvoort, P.A. Van: "Eenheid en Schisma", p. 93.
113. 1 Kor. 12:4.
114. 1 Kor. 12:5.
115. 1 Kor. 12:6.
116. 1 Kor. 12:8.
117. 1 Kor. 12:11.
118. Titus 2:11.
119. Hainz, Josef: "Ekklesia, Strukturen Paulinischer Gemeinde", p. 339, voetnoot 1.
120. Volgens Ef. 4:7-8.
121. Joh. 16:13-14.
122. Hand. 1:8.
123. Rom. 5:15.
124. Grossmann, Siegfried: "Haushalter Der Gnade Gottes", pp. 103, 104 en 105. Veral p. 196 in verband met wedergeboorte, ontvang van die Gees en die Gaves. Verder ook: Josef Hainz: "Ekklesia, Strukturen Paulinischer Gemeinde", p. 339 (voetnoot): "Für Paulus sind die Charismata Gaben der charis und wie diese selbst Zuteilungen Gottes durch den sie vermittelnden Geist". Edmund Schlink: "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen" (p. 164) sê ook dat elke charisma deelhebbing aan die een charis van Christus is. G. Hasenhüttl "Charisma, Ordnungsprinzip der Kirche", (p. 135) sê: "Das grundlegende Charisma ist das ewige Leben (Röm. 6,23), alle Charismen sind Anteil an diesem Leben".

125. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfele des Heiligen Geistes", p. 39.
126. Joh. 3:3 en 5; Ef. 1:13 en 14; Titus 3:5.
127. 1 Kor. 12:31.
128. 1 Kor. 14:1 en ook in 14:39.
129. 1 Tim. 4:14.
130. 2 Tim. 1:6.
131. Schlink, Edmund: a.w. p. 162.
Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes", p. 200 sê:
"Gott bindet sich auch nicht sklavisch an seine Gaben: in der
Situation der Not gibt er kurzzeitig Begabungen, die der
Betreffende auf Dauer nicht hat und auch nicht bekommt, bei
anderen scheinen manche Charismen für eine Weile verschüttet,
biss sie plötzlich wieder in Erscheinung treten. Manche
Menschen schliessen bestimmte Charismen aus". Hy sê ook
verder dat ons selfs kan bid dat die Here 'n bepaalde gawe mag
gee, maar tog nie nie hierdie of daardie een nie, bv. glosso=
lalie, want dit sal te pynlik wees.
132. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes" p. 44.
133. Mark. 16:17-18. (Hierdie teks is wel omstrede: Sien bv.:
Joachim Gnilka: "Das Evangelium Nach Markus" 11/2 in E.K.K.
pp. 350-358 en Walter Grundmann: "Das Evangelium Nach Markus"
in Theol. Handkom. z. N.T. pp. 443-456).
134. Hand. 2:43.
135. 1 Kor. 12:6 en 10.
136. Dijk, K.: In: "De Apostolische Kerk" pp. 158-164.
137. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heilighen Geistes" p. 43.
138. 1 Kor. 13:10 en 12.
139. Grossmann, Siegfried: "Haushalter der Gnade Gottes", p. 101.
Hierdie staan teenoor die beskouing van Willie Marais: "Die
Hedendaagse Spreek In Tale Ontmasker", pp. 30-38. Hy voer 'n
lange argumentasie oor die begrippe "tēleion" "mērous" en
"paūsotai" en kom dan tot die konklusie: Alles wat vir die
gelowige nodig is, is nou volledig in die Skrif openbaar.

Daarom het Paulus byvoorbeeld verklaar dat die tale, sodra die volledige gekom het, vanself sal ophou (1 Kor. 13:8-10).

140. Floor, L.: "Hy Wat Met Die Heilige Gees Doop", p. 100.
141. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde", p. A7.4). Die volgende outeurs stem hiermee saam: Paul Toasperm: "Im Wirkungsfeld des Heiligen Geistes" p. 127; Alfred Kuen: "Die Charismatische Bewegung (Versuch einer Beurteilung)" p. 52; Gotthold Hasenhüttl: "Charisma Ordnungsprinzip der Kirche", p. 129; 235; A.C. Barnard, "Dië. Erediens", p. 126. Eduard Schweizer: "Gemeinde und Gemeinde= ordnung Im Neuen Testament" sê dat die gawes nie altyd perma= net is nie. (p. 170).
W.D. Jonker: "Die Gees van Christus", aanvaar ook nie dat die gawes opgehou het met die totstandkoming van die Nuwe Testament as geskrif nie. Hy sê: "Ons het geen rede om te aanvaar dat die kerk net in die tyd voor die totstandkoming van die kanon behoeftes gehad het aan die gawes, terwyl die verdere eeue daarsonder moet klaarkom nie. Die beeld wat die Nuwe Testa= ment van die kerk teken, is dat die kerk as sodanig 'n charismatiese grootheid is. Om dus die wonder en tekens net te beperk tot die apostoliese tyd as die 'tekens van die apostels' (2 Kor. 12:12), is 'n alte groot beperking daarvan. Die tekens het heengewys na die aanbreekende heilstyd, en dit is nie te sê dat dit nooit meer in die geskiedenis van die kerk kon voorgekom het of nog weer kan voorkom nie". p. 243 e.v.
142. Grossmann, Siegfried: "Haushalter de Gnade Gottes" p. 151.
143. 1 Thess. 5:19.
144. Brockhaus, Ulrich: "Charisma und Amt" p. 201. Arnold Bitt= linger: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 41 sê ook: "Die Gnadengaben sind klar'unterschieden: ein Auge ist kein Ohr und eine Hand ist kein Fuss (vgl. 1.Kor. 12,15f.f)".
145. "Evangelischer Erwachsenen Katechismus" p. 904.
146. Toasperm, Paul: "Im Wirkungsfeld des Heiligen Geistes" p. 127.
147. 1 Kor. 12:29 v.v.
148. Moltmann, Jürgen: a.w. p. 325.

149. Hasenhüttl, Gotthold: "Charisma. Ordnungsprinzip der Kirche", p. 235.
150. Brockhaus, Ulrich: "Charisma Und Amt" pp. 205 en 208.
151. Lohrmann, Walter: "Frucht und Gaben des Heiligen Geistes" p. 35.
152. 1 Kor. 12:4-6.
153. Schlink, Edmund: "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen", p. 163.
154. 1 Kor. 12:8, 28; Rom. 12:6-8; Ef. 4:11.
155. Floor, L.: a.w. p. 88.
156. Engelbrecht, B.J. "God Die Heilige Gees" p. 59.
157. Hasenhüttl, G.: a.w. p. 233.
158. 1 Kor. 12:21.
159. 1 Kor. 12:22.
160. 1 Kor. 12:24-25.
161. 1 Kor. 14:2-5.
162. 1 Kor. 14:39-40.
163. Grossmann, Siegfried: a.w. p. 96.
164. Küng, Hans: "Die Kirche", p. 228. Edmund Schlink, "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen" pp. 163-164 sê ook: "Denn alle Charismen sind Wirkungen der Kraft Christi ... immer ist sie die Erscheinung der eine Charis Jesu Christi. ... Weil jedes Charisma Teilhabe an der einen Charis Christi ist, ist die Mannigfaltigkeit der Charismen zugleich Mannigfaltigkeit wechselseitigen Dienstes der Glieder der Kirche aneinander". Arthur Stephan: "Charismen in der Gemeinde", p. A7-3 sê "Ein Charisma haben heisst, 'Anteil am Leben, an der Gnade, am Geist haben, weil Charisma der spezielle Anteil des einzelnen an der Herrschaft und Herrlichkeit Christi ist und dieser spezifische Anteil am Herrn sich in einen spezifischen Dienst spezifischen Berufung erweist".
165. Rom. 6:23 en 5:15.
166. 1 Kor. 12:6.

167. Bittlinger, Arnold: "Charisma und Amt", p. 9. (Hy onderskei ook saam met Gerhard Friedrich drie groepe charismas, nl.: (1) Van verkondiging, (2) van hulpverlening, en (3) van gebed). G. Hasenhüttl: "Charisma-Ordnangsprinzip ...", p. 112; Herman Ridderbos: "Paulus", p. 494; Eduard Schweizer: "Gemeinde und Gemeindeordnung", p. 168.
168. Knoch, Otto: "Der Geist Gottes und der Neue Mensch", p. 113.
169. 1 Kor. 12:11.
170. Rom. 12:6.
171. Hainz, Josef: a.w. pp. 338 en 341.
172. De Boor, Werner: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther", p. 203.
173. 1 Kor. 12:4-6.
174. 1 Kor. 12:7.
175. 1 Kor. 14:3, 5, 12, 18, 28 en 31.
176. 1 Kor. 14:23-25.
177. 1 Petr. 4:10.
178. Hainz, Josef: a.w. p. 326.
179. Lohrmann, Walter: a.w. p. 29.
180. "Evangelischer Erwachsenen Katechismus", p. 1129.
181. 1 Kor. 12:24-25.
182. 1 Kor. 14:5, 6, 9, 11, 13, 23 en 27-28.
183. 1 Kor. 14:28.
184. 1 Petr. 4:10.
185. Moltmann, Jürgen: a.w. pp. 323 en 324.
186. So byvoorbeeld die volgende outeurs: Paul Toasperm: "Im Wirkungsfeld des Heiligen Geistes" p. 127; Josef Hainz: "Ekklesia-Strukturen ..." pp. 344 en 185; Hans Klüng: "Die Kirche" p. 228; Arthur Stephan: "Charismen in der Gemeinde" p. A7-3; J.H. Roberts: "Die Gees en die Charismata in die Briewe van Paulus". In: Neotestamentica 3 (1969) p. 31;

- Karl Kertelge: "Gemeinde und Amt Im Neuen Testament", p. 105;
Arnold Bittlinger: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 43;
B.J. Engelbrecht: "God, Die Heilige Gees" p. 51; J. Kremer:
"Begeisterung und Besonnenheit Zur heutigen Berufung auf
Pfingsten, Geisterfahrung und Charisma" p. 162; Werner de Boor:
"Der erste Brief des Paulus an die Korinther" p. 202.
187. Toaspern, Paul: "Im Wirkungsfeld des Heiligen Geistes" p. 127.
188. De Boor, Werner: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther"
p. 242.
189. Toaspern, Paul: a.w. p. 127.
190. Verhoef, W.W.: "Charismatisch Nederland, p. 13.
191. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes" p. 43.
192. Grossmann, Siegfried: "Haushalter der Gnade Gottes" pp. 99-102.
193. 1 Kor. 12:3.
194. 1 Kor. 14:26.
195. 1 Kor. 14:32-33.
196. 1 Kor. 14:24-25.
197. 1 Kor. 13:1
198. 1 Petr. 4:11.
199. 1 Kor. 13.
200. Hasenhüttl, G. a.w. p. 234.
201. Rom. 12:6.
202. 1 Kor. 7:7
203. 1 Kor. 12:7.
204. 1 Petr. 4:10.
205. Küng, Hans: a.w. p. 225.
206. Idem. p. 225.
207. Ridderbos, Herman: "Paulus", pp. 498-499.
208. 1 Kor. 12:28-31.
209. 1 Kor. 12:29 v.v.

210. Knoch, Otto: a.w. p. 206.
211. De Boor, Werner: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther", p. 202.
212. 1 Kor. 14:26.
213. Grossmann, Siegfried: a.w. p. 158.
214. Idem. pp. 150-153.
215. 1 Kor. 12:4-13.
216. Knoch, Otto, a.w. p. 216.
217. Hasenhüttl, Gotthold: a.w. p. 130.
218. 1 Kor. 12:4.
219. 1 Kor. 12:5.
220. 1 Kor. 12:6.
221. 1 Kor. 12:9.
222. 1 Kor. 12:28.
223. Rom. 12:8.
224. 1 Thess. 5:19.
225. Mühlen, Heribert: a.w. pp. 171 en 179.
226. Sien in hierdie verband veral G. Hasenhüttl: "Charisma. Ordnungsprinzip der Kirche", p. 123.
227. Sien veral hieromtrent F.D. Bruner: "A Theology of the Holy spirit", p. 290.
228. Holleweyer, Walter, J.: "Geisterfahrung und Charismatisches Weltverständnis", p. 383. Edmund Schlink: "Der Kommende Christus und die Kirchlichen Traditionen", p. 164, sê ook: "Darum ist den Geistesgaben in der Gemeinde Raum zu geben. Gewiss sind sie zu prüfen, gewiss ist über sie zu urteilen und zu richten und je nach ihrem Nutzen für die Auferbauung der Kirche sind sie zu bewerten, ja unter Umständen wie die Zungenreden zurück zu drängen; fälsche Geister Vollends sind auszuschliessen". Sien in hierdie verband ook Hans Küng: "Die Kirche" p. 219 en verder.
229. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde" pp. A7-5 -A7-7.

230. N.B. 1 Kor. 14:1.
231. Zwanenburg en Dekker: "Kerk in Perspektief" p. 28. Jakob Kremer: "Begeisterung und Besonnenheit Zur heutigen Berufung auf Pfingsten, Geisterfahrung und Charisma", pp. 165-166 sê ook: "Zum Erlangen und zur Mehrung dieses Charismas können wir zum Teil selbst beitragen, indem wir uns bemühen, als 'Geistliche' auch 'geistlich' zu leben (Vgl. Gal. 5,25; Röm. 8,4). Dies fordert von uns Askese (Vgl. 1 Kor. 9,24-27), Ablegen der Werke der Finsternis (das heisst der Selbstacht, (Vgl. Röm. 13,12-14), und Umwandlung durch die Erneuerung des Denkens (Röm. 12,2; Vgl. 2 Kor. 3,18). Nur wer sich auf diese Weise läutert und vor einer Angleichung an diesen Äon, an den Geist dieser Zeit, hütet, vermag zu unterscheiden, 'was der Wille Gottes, was gut und Wohlgeällig und vollkommen ist'. (Röm. 12,2; Vgl. Phil. 1,10; Eph. 5,10)". Die persoonlike verhouding tot God en 'n lewe van gehoorsaamheid aan Hom word hier dus as besonder belangrik gestel vir die ontplooiing van die gawes.
232. Hand. 6:1-7.
233. In hierdie verband verwys ons na die volgende outeurs wat hindernisse aandui vir die ontplooiing van die charismata: Paul Toaspern: "Im Wirkungsfeld des Geistes" p. 126. Hy noem veral drie dinge: (1) Wanneer mense nog bewustelik die onde= ninge van God verbreek. (2) Vooroordele teenoor die werk van die Gees en ons voorskrifte wat Hy mag gee en wat nie. (3) Wanneer ons onself nie werklik onder die leiding van die Gees stel nie. Siegfried Grossmann "Haushalter der Gnade Gottes" p. 196 "... vielleicht rechnen wir überhaupt nicht damit, in unserem Leben charismatische Wirkungen zu finden. Wir haben dann auch noch nie um ein Charisma gebeten, viel= leicht haben wir sogar Angst vor den Gnadengaben, weil wir nicht in Sprachen beten möchten, weil wir uns nicht fähig fühlen, prophetisch zu reden oder Kranken die Hände aufzulegen"; Heribert Mühlen: "Einübung in die Christliche Grunderfahrung" I. sê as die geestesgawes in die geskiedenis van die kerk dikwels nie sy volle krag ontvou nie, het dit twee gronde: (1) Enkelinge of groepe het nie genoegsaam bedink dat die uit=

oefening van die Geestesgawes ook deur sonde en misbruik bedreig word nie. (2) Diegene wat in die kerk vir die ordening verantwoordelik is, het hulle diens nie altyd as 'n geestelike, charismatiese verstaan nie. Hulle het die Geestesgawes nie bevorder en gewek nie, maar dikwels onderdruk (p. 171).

234. Vir die ontstaan van die charismatiese beweging sien veral: Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes", pp. 7-79 en Alfred Kuen: "Die Charismatische Bewegung. (Versuch einer Beurteilung); Walter Hollenweger: "Enthusiastisches Christentum. Die Pfingstbewegung in Geschichte und Gegenwart".
235. 1 Kor. 12:21.
236. 1 Kor. 12:14-16.
237. 1 Kor. 12:17-25.
238. 1 Kor. 12:24-25.
239. 1 Kor. 12:31.
240. 1 Kor. 14:3, 4, 5, 12 ens.
241. 1 Kor. 14:4.
242. 1 Kor. 14:27.
243. 1 Kor. 14:28.
244. 1 Kor. 14:33 en 40.
245. 1 Kor. 13:1-3.
246. 1 Kor. 14:1.
247. Sien in hierdie verband die volgende werke: Walter J. Hollenweger: "Enthusiastisches Christentum. Die Pfingstbewegung in Geschichte und Gegenwart", waar hy hierdie saak by verskillende afdelings behandel; Alfred Kuen: "Der Heilige Geist", veral pp. 131 en 178-181. Die hele saak van die "tweede seën" behandel hy onder hoofstuk X: "Eine oder zwei Erfahrungen?" met betrekking tot die vervulling of doop met die Heilige Gees. Ook Siegfried Grossman: "Haushalter der Gnade Gottes", pp. 75-78 en 162-168.
248. Vgl. 2 Kor. 1:21-22 en Ef. 1:11-14.
249. Vgl. 1 Kor. 12:10 en 30.
250. Grossmann, Siegfried: "Erneuerung - mit der Kirche und in der Gemeinde", p. 163.
251. Griese, Erhard: "Erneuerung - mit der Kirche und in der Gemeinde" p. 163.

252. Grossmann, Siegfried: "Haushalter der Gnade Gottes", pp. 162-170.
253. Rom. 8:16.
254. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ..." pp. 76-77.
255. Rom. 8:23.
256. Kuen, Alfred: "Der Heilige Geist" p. 186. So ook Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes", pp. 81-90.
257. Kuen, Alfred, a.w. pp. 186-192. Sien ook Walter J. Hollenweger: "Die Charismatische Erneuerung Und Die Kirche" - p. 43.
258. Sien in hierdie verband veral Walter Hollenweger: "Enthusiastisches Christentum", pp. 77-78 en met betrekking tot Suid-Afrika en die verwysing na Andrew Murray as die vader van hierdie dwaling in Suid-Afrika, Hoofstukke 11 en 12, veral p. 529.
259. Murrar, Andrew: "Versamelde Werke" Deel III. In besonder bladsye 5, 12-16. Hier vind ons ook verstommende en onskriftuurlike opvattinge oor die Heilige Gees en die Drie-eenheid.
260. Kuen, Alfred: "Die Charismatische Bewegung - (Versuch einer Beurteilung)", pp. 42-79.
261. Idem. p. 77.
262. Rom. 8:9 en 16; Joh. 3:5, v.v.; 1 Kor. 2:11, v.v.; Rom. 8-11; Hand. 2:38; Ef. 1:3 en 12; Gal. 3:2 en 14; 1 Kor. 12:13; Gal. 4:6, ens.
263. Matt. 3:11; Mark. 1:8; Luk. 3:16; Joh. 1:33; (Jesus); Hand. 1:4 en 8; 11:16; 1 Kor. 12:13.
264. Sien veral Hand. 2:4; 10:46; 19:6 & 19 - hier altyd by die bekering.
265. Hand. 2:4; 4:4; 5:14; 6:7; 8:36; 9:42; 11:21; 13:12 en 43; 14:1, 21; 16:14, 34; 17:4, 11, 12, 34; 18:4 en 8.
266. Ef. 5:18.
267. Sien in hierdie verband: Jackson, C.J. "Die Heilige Gees" Hoofstuk 15, p. 98 en verder.

268. Hahn, Wilhelm: "Die Mitte Der Gemeinde", p. 28.
269. Hierdie aspekte word veral breedvoerig behandel in "De Heilige Geest" onder redaksie van J.H. Bavinck, P. Prins, G. Brillenburg Wurth in hoofstukke II, IV en VI in "Dogmatisch-Dogma-Historisch Deel".
270. Kruyswijk, P.N. In: "De Heilige Geest" - Bavinck, J.H. e.a. p. 196.
271. Joh. 16:13-14.
272. Joh. 17:17.
273. Hasenhüttl, Gotthold: "Charisma. Ordnungsprinzip der Kirche", p. 123.
274. Doughty, Darrel J.: "The Priority of Charis", pp. 178-179.
275. Hallenweger, Walter, J.: In: "Die Charismatische Erneuerung Und Die Kirche", p. 43.
276. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ...", pp. 99-100.
277. 1 Kor. 12:1-3.
278. Groenewald, E.P. In: "Die Kerkbode", 16.4.1975, p. 491.
279. "Evangelischer Erwachsenen Katechismus", p. 1129. So ook Hans Küng: "Die Kirche", p. 219 en Otto Knoch: "Der Geist Gottes und der Neue Mensch", p. 186.
280. Knoch, Otto: a.w. p. 187. Sien ook Arnold Bittlinger se uitleg: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", pp. 36-39.
281. 1 Kor. 14:5.
282. 1 Kor. 14:26.
283. 1 Kor. 14:28.
284. 1 Kor. 14:31.
285. 1 Kor. 14:13-17.
286. Brockhaus, Ulrich: "Charisma Und Amt", p. 189. Jürgen Moltmann sê ook dat die charismata die opbou van die eendydlike gemeente dien. "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 323.
287. 1 Kor. 14:13-17 o.a.

288. Hasenhüttl, Gotthold: "Charisma, Ordnungsprinzip der Kirche" p. 123.
289. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes" p. 43.
Ulrich Brockhaus: "Charisma Und Amt" p. 213 wys ook daarop dat die charismas aan die opbou en daarom uiteindelik aan die liefde gemeet moet word.
Josef Hainz: "Ekklesia, Strukturen Paulinischer Gemeinde", p. 319 sê met betrekking tot die werke in die gemeente, waar= onder die spreek in tale: "Es kann einer auch sich selbst erbauen, wie etwa der Zungenredner, so dass die Gemeinde keine Erbauung, durch sein ergon empfängt; ein solches "Werk" ist entsprechend weniger wert, weil weniger nützlich.
Oikodome (oikodomein, sumferein etc.) ist als Kriterium dem aufweisbaren ergon zugeordnet; ihr liegt nach 1 Kor. 8,1 ein inneres Moment zugrunde: he de agape oikodome".
290. 1 Kor. 14:24-25.
291. De Boor, Werner: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther" p. 240.
292. 1 Kor. 14:3.
293. Beare, F.W.: "The First Epistle of Peter", p. 160.
294. Bolkestein, H.M.: "De Brieven van Petrus en Judas" p. 162.
Ook Herman Ridderbos wys op die feit dat die charismata as diens in die gemeente funksioneer en verklaar dan: "In dit dienstkarakter ook alleen zijn bestemming en zijn criterium vindt, vgl. ook 1 Petr. 4:11. Door deze benaming wordt dus ook het gemeentelijk karakter van alle door Christus verleende gaven en van alle werkzaamheden, waartoe deze gaven in staat stellen, aangeduid. Want al deze gaven zijn ten dienste van het lichaam van Christus gesteld, met als laaste doelde dienst en verheerlijking van God Zelf in Christus, Vgl. Eph. 4:12; 1 Kor. 14:26; Kol. 3:16, 17". "Paulus", p. 495.
295. Mark, 10:43-45 en Fil. 2:5-8.
296. Hainz, Josef: "Ekklesia, Strukturen Paulinscher Gemeinde", p. 185.
297. 1 Kor. 13:1-2.

298. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld ..." p. 88.
299. Idem. p. 89.
300. Brockhaus, Ulrich: "Charisma und Amt", p. 184.
301. Hahn, Wilhelm: "Die Mitte Der Gemeinde", p. 28. Ook Arthur Stephan: "Charismen in der Gemeinde", p. A 73 sê "Masstab für alle Gnedengaben ist ihre Praktizierung in der Agape (= göttliche Liebe 1 Kor. 13)".
302. Iserloh, Erwin: "Prophetische Charisma und Leitungsauftrag des Amtes in Spannung und Begegnung als historisches Phänomen", p. 150.
303. Rom. 5:5.
304. 1 Kor. 1:10.
305. 1 Kor. 12:24-25.
306. Mühlen, Heribert: "Einübung in die Christliche Grunderfarung" I. p. 150.
307. De Boor, Werner: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther", p. 210.
308. 1 Kor. 12:11.
309. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld ...", pp. 129-131. Met verwysing na die begrip "archē" sê Gerhard Dellling in T.W.N.T. Deel I pp. 482-483: "In the sense of 'dominion' or 'force' archē is always (except at Jd. 6) coupled with exousia in the N.T. At Lk. 20:20 it denotes the official power of the Roman procurator. At Tt. 3:1 (cf. R13) there is no suggestion that the archē of the state might represent a force inimical to God. The Christian owes it obedience". Dit word ook gebruik vir bo-aardse en demoniese magte, bv. Ef. 6:12. Christus word ook die archē genoem. Kol. 1:18 (p. 484). Hierdie begrip word dus nooit in die N.T. gebruik om 'n persoon in die gemeente aan te dui wat in hierdie posisie teenoor die gemeente gestel word nie.

Met verwysing na die begrip "telos" sê Otto Michel in T.W.N.T. Deel VIII p. 54. "There are in the N.T. no statements about the telos of men which stand in formal analogy to Greek sayings (- 50, 3ff). The N.T. puts the matter differently

and sayings which are teleological in content do not set man in the centre". Met betrekking tot die oorspronklike betekenis van die woord sê hy dat dit die volgende inhoud: (a) "achievement" en o.a. "carrying out". (b) "Power", "with full powers", "the influential", "those in office", "official power", (authority). In hierdie sin word dit ook nooit in die N.T. gebruik om 'n uitsonderingsposisie van mag of outoriteit van sommige lede in die gemeente oor andere aan te dui nie.

In verband met die begrip "Time" sê J. Schneider, T.W.N.T. Deel VIII p. 169 dat dit die volgende betekenis het: "Legal appraisal", "Value", "honour" usually ascribed to an exalted personage. "Honorary office", "dignity".

In hierdie betekenis word die term ook nooit gebruik vir bepaalde persone in die gemeente van Christus nie. Ons kan dus met Gottfried Holtz "Die Pastoral briefe" saamstem wanneer hy sê: "In den älteren Paulinischen Gemeinden begegnen keine kirchenrechtlich fundierten Ämter. Ihr organisierendes Prinzip ist der Geist. ... Es gab in den geistbewegten Gemeinden von Anfang an pneumatische Ordnungen und deren Zellen", p. 96. (Sien ook sy verdere uiteensetting op pp. 243-245). Sien ook Karl Kertelge: "Gemeinde Und Amt In Neuen Testament", pp. 57-58. Ook Hans Küng: "Die Kirche", p. 225. So ook Siegfried Grossman: "Haushalter ...", p. 157, en ook Jürgen Moltmann: "Kirche in der Kraft des Geistes", pp. 331-332.

310. 1 Tim. 5:17.

311. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 322. So ook H.J. Krauss: "Charisma :Prophetikon" pp. 82-83. Hy sê dat dit betekenisvol is vir die teologie van Paulus dat hy geen amp ken nie. Die enigste outoriteit is vir hom die Gees, wat in die charismas sy mag uitoefen. So word die verhouding tussen Charisma en amp uitsluitlik van die Charisma-gedagte uit bepaal. So ook H. Conzelmann: "Geschichte des Urchristentums", p. 89.

312. Küng, Hans: "Die Kirche" p. 463.

313. Schweizer, Eduard: "Gemeinde und Gemeindeordnung Im Neuen Testament", pp. 26 en 187.

314. Hainz, Josef: "Ekklesia Strukturen Paulinischer Gemeinde", p. 88. Walter Lohrmann: "Frucht und Gaben des Heiligen Geistes", p. 34 sê: "Der 'Amtsträger' der ersten Christenheit ist nur der besonders beauftragte Charismatiker aus, der Schar der Gläubigen in der Gemeinde, die sich als ganz 'Charismatisch' aufbaut".
315. Käsemann, Ernst: "Exegetische Versuche und Besinnungen" pp. 109, 121, 122-125.
316. Roberts, J.H.: "Die Gees en die Charismata in die Briewe van Paulus" In: "Neotestamentica" 3. (1969) pp. 28 en 29-30. In sy werk: "Die Opbou van die Kerk volgens die Efese-Brief" (1963), sê hy na aanleiding van Ef. 4:11: "Hier is sprake van 'n orde van funksionaliteit, maar nie van verheffing van die een of een groep na die ander nie. (Dit gaan hier om die "afai" wat wel vir die liggaam onontbeerlik is, maar self tot die liggaam behoort en daarmee saam betrokke is in die program van selfopbou sodat dit nie op 'n niveau bo die liggaam gestel kan word nie", p. 145).
317. Sien in hierdie verband byvoorbeeld: Arnold Bittlinger: "Im Kraftfeld" p. 129. Hy praat nie van "amp" nie, maar van "gemeente-dienste". Sien ook sy werk: "Charisma und Amt", pp. 17-19. Sien ook Karl Kertelge: "Gemeinde und Amt In Neuen Testament", p. 109 verklaar in hierdie verband: "Versteht man 'Charisma' nach Paulus als Christliche Wesensstruktur aller Lebensvollzüge innerhalb der Gemeinde, so ergibt sich von selbst, dass ein Aufteilung der Gemeinde in 'Amt' und 'Charisma' in dieser Konseption nicht gefragt ist". Veral ook sy stelling op p. 119 i.v.m. die beklemtoning van die Charisma bo die "amp". Ook Ulrich Brockhaus verklaar dat 'n onderskeiding tussen die charismatiese en amptelike funksies in die pauliniese gemeentes histories gesien, nie moontlik is nie. "Charisma und Amt" - p. 238. In "Evangelischer Erwachsenen Katechismus" word verklaar dat daar oënskynlik gesamentlike kerklike dienste was, bv. profete, leraars en evangeliste wat van gemeente tot gemeente getrek het. Daarnaas was daar egter ook ampte wat op die plaaslike gemeente betrokke was. Hulle heet presbiters, episkope en voorgangers. Dan word verder verklaar: "Viele sehen Amt und Charisma als Gegensatz order

Ergänzung. Gemeint ist damit wohl der Unterschied vom freien, spontanen zum geordneten Handeln. Zetzt man Charisma in eins mit dem Spontanen, so ist dies ein Rückfall in die Vorstellung, allein das Aussergewöhnliche sei Gabe des Geistes. Im paulinischen Verständnis besteht zwischen Amt und Charisma kein Gegensatz: Jede Gabe, die der Gemeinde dient, ist ein Charisma. Der Begriff Charisma darf weder auf spontane Dienste noch auf das Amt eingeschränkt werden", p. 1130.

318. Sien bv.: Roberts, J.H.: "Die Opbou van die Kerk" pp. 146-147 en "Evang. Erw. Katechismus" p. 1129.
319. Bv. Ef. 4:11.
320. So bv. Rom. 12:6-8; 1 Kor. 12:7 en 28 v.v. en Ef. 4:11.
321. Ridderbos, Herman. "Paulus" pp. 495-497. Vir die uitgangspunt dat ons nie 'n alternatief of teenstelling moet maak tussen amp en charisma nie, sien ook die volgende: Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes" p. 157; "Ev. Erw. Katech." p. 1130; Arnold Bittlinger: "Charisma und Amt" - pp. 20-21; Eduard Schweizer: "Gemeinde und Gemeindeordnung" in N.T. pp. 21-22 en 26; Karl Kertelge: "Gemeinde und Amt" in N.T. pp. 13 en 109; Ulrich Brockhaus: "Charisma und Amt", p. 238; Otto Knoch: "Der Geist Gottes und der Neue Mensch", p. 105; Jürgen Moltmann: "Kirche in der Kraft des Geistes" pp. 329-335; G. Hasenhüttl: "Charisma, Ordnungsprinzip" - pp. 237-238; Erwin Iserloh: "Prophetische Charisma und Leitungsauftrag des Amtes" p. 146; Hans Küng: "Die Kirche", p. 225; Sillevius Smitt: "De Organisasie Van De Christelijke Kerk" p. 49; P.A. van Stempvoort: "Eenheid en Schisma" pp. 92-93; G.C. Berkouwer: In "Het Woord, Het Ryk ...". P. 174. Ernst Käsemann: "Exegetische Versuche und Besinnungen" pp. 122-123. Anders egter: L. Floor: "Hy wat met die Heilige Gees Doop" pp. 91-92 en B.J. Engelbrecht: "God, die Heilige Gees" pp. 63-65.
322. Vgl. 1 Kor. 12:28; Ef. 4: 8 en 11.
323. Bv. Hand. 20:17 en 28; Fil. 1:1 en 1 Tim. 3.
324. 1 Tim. 5:9.
325. So bv. Luk. 22:26; Hand. 15:22; Hebr. 13:7, 17 en 24.

326. 1 Kor. 12:28.
327. Ef. 4:11.
328. Hand. 20:17 en 28; Fil. 1:1; 1 Tim. 3 en 5:9.
329. Bv. 1 Thess. 5:12; 1 Tim. 3:4; 5:12; Hand. 15:22; Hebr. 13:17 en 24, ens.
330. Bv. Hand. 1:17 en 25; 6:1; Rom. 11:13; 1 Kor. 12:5; 2 Kor. 4:1; Kol. 4:17; 2 Tim. 4:5.
331. Vgl. 1 Kor. 12:12-31.
332. Sien in hierdie verband bv. Arnold Bittlinger: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes" p. 83 e.v. Hy verklaar o.a. "Das Neue Testament deutet an, dass es neben den Charismen, die allen gegeben sind, besondere Dienstleistungen gibt, die einzelnen Christen verliehen sind".
Jurgen Moltman: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 328 sê: "Der 'Dienst des Reiches Gottes' (ministerium regni Dei) stellt sie alle 'gleichberechtigt' nebeneinander und richtet sie solidarisch auf die gemeinsame Sache aus".
333. Rom. 12:6-8 en 1 Kor. 12:4, 11 en 13.
334. Grossmann, Siegfried, "Haushalter der Gnade Gottes", p. 158. So ook Otto Knoch: "Der Geist Gottes und der neue Mensch" p. 231. Hy sê dat die "gewyde" herders moet weet om nie die gehele heilssending van die kerk in die wêreld alleen op hulleself te wil neem nie.
Karl Kertelge: "Gemeinde und Amt im Neuen Testament" p. 17, wys daarop dat nie alleen die enkele ampsdraers nie, maar ook die hele gemeente verantwoordelikheid dra vir bv. die sielsorg.
335. De Boor, Werner: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther", p. 202.
336. Hasenhüttl, Gotthold: "Charisma. Ordnungsprinzip der Kirche", p. 235.
337. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 330.
338. Zinke, Ludger: "Der Geist weht wo er will", p. 561.

339. Iserloh, Erwin: "Macht, Dienst, Herrschaft" 1974, p. 150.
340. Blank, Josef: "Kirche - Gemeinde oder/und Institution?"
p. 239.
341. Kertelge, Karl: "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament", p. 30.

HOOFSTUK 3

GESTALTEGEWING BETREFFENDE DIE FUNKSIONERING VAN DIE CHARIS= MATA IN DIE PRAKTYK VAN DIE OPBOU.

KONSEKWENSIES UIT DIE VOORAFGAANDE.

By die gestaltegewing betreffende die opbou van die gemeente moet die aard en karakter van die gemeente steeds getrou gehandhaaf word n.l. dat dit liggaam van Christus is waarin Hy aktief in hierdie wêreld besig is. Die gestaltegewing sal dus sodanig moet wees dat dit voortdurend die roeping en taak dien wat die Here vir sy gemeente het. Dit beteken dat daar voortdurende toerusting en opbou sal plaasvind wat die gemeente in staat stel om vir die doel van God in die wêreld te leef en te ywer. Dit bring weer op sy beurt mee dat die strukturering van die gemeente sodanig sal wees dat dit uitstra-
lingskragtig en opname-geslik sal wees, sodat diegene wat vanuit die verlore wêreld ingebring word, die huisgesin van God¹⁾ sal aantref waarin hulle die geestelike tuiste en -koestering sal belewe. Die gemeente sal dus die getuienis moet dra van die nuwe volk van God waarin die nuwe lewe en die nuwe gemeenskap in die vervalte en uitme-
kaar geskeurde wêreld deur die Lewende Here self opgerig en gevorm word. Hier sal die samehorigheid rondom en in Jesus Christus, die eenheid in liefde en die gehoorsame wandel met en navolging van Christus gestalte moet vind. Want hier - in die ekklesia - as die eskatologiese volk van God moet die volle heil belewe en almeer deelagtig gemaak word.

Die strukturering en organisatoriese opset van die gemeente sal van sodanige aard moet wees dat die charismata ook tot volle ontplooiing en ontwikkeling kan kom, sodat elke lid van die gemeente sal belewe en ondervind dat hy nodig is en geleentheid tot diensbaarheid in volle mate gebied word. Dit vereis dat die gemeente charismaties gestruk=
tureerd sal wees en nie hiërargies waar die eenman-sisteem daartoe lei dat die onderskeie gawes gesmoor word en selde tot die regte funksie kan kom nie. Gevolglik sal die doel van Christus Jesus vir die ge-
meente altyd helder voor oë gehou moet word, n.l. dat elke lid deel van sy liggaam as die Hoof is, en daarom nooit passief mag wees nie, maar

wel aktief ten einde die liggaam in sy volle funksie te laat slaag. Dit beteken dat elke lid van die liggaam van Christus erken sal word as mede subjek in diens van die Lewende Here, en nie as objek wat deur 'n paar "amppte" bearbei moet word nie. Alleen in die erkenning van elke lid as mede subjek kan daar aktiewe deelname en bydrae deur almal wees betreffende die opbou van die gemeente intern sowel as die uitbreidende aksie wat tot opbou dien.

Vanweë die feit dat die gemeente sy ontstaan, oorsprong en vorming in Christus Jesus het, en dus uit Hom sy bestaan en lewe dank,²⁾ sal alle aktiwiteite tot opbou in die gemeente steeds en alleen Christologies gerig en gesentreerd moet wees. So byvoorbeeld sal die gemeenskap tussen mens en mens geen sin en nut hê wat tot opbou van die geloof dien, as dit nie 'n gemeenskap met mekaar in Christus die Here is nie. Dit is alleen die gemeenskaplike wat mense saam in Jesus Christus as hulle Verlosser en Hoof ervaar en met mekaar deel, wat blywend saam= bind en die bande van onderlinge gemeenskap voortdurend hefter laat groei in 'n wêreld wat deur die duivel, (die diabolos) uitmekaar geskeur is. Omdat God veral tot die mens kom in sy Woord en Jesus Christus deur sy Woord en in die Gees met die gemeente besig is, sal die Woord altyd sentraal moet staan in die lewe en aktiwiteite van die ekklesia en in al sy bedieninge en opbou-programme.

3.1 Prinsipiële Riglyne Ten Opsigte Van Die Gestaltegewing.

Welke prinsipiële riglyne is van belang betreffende die gestaltegewing van die gemeente sodat hy veral deur die charismata opgebou sal word? Teen die agtergrond van ons ondersoek in hierdie studie aangaande die wese en aard van die gemeente; die opbou van die gemeente en wat dit behels, asook die koms en werk van die Heilige Gees en die gawes (charismata) wat Hy in die gemeente werk vir hierdie doel, kan die volgende riglyne gestel word:

- (1) Handhawing van die wese van die gemeente nl. as liggaam van Christus.
- (2) Getroue handhawing van die karakter en struktuur van die gemeente van Christus.

- (3) Honorering van die doel van die gemeente.
- (4) Die toepassing van die struktuur van die gemeente.
- (5) Opbou (oikodomē) as basiese program in die gemeente.

3.1.1 Handhawing van die wese van die gemeente n.l. as liggaam van Christus.

× Met die oog op die gestaltegewing betreffende die opbou van die gemeente is dit van besondere belang dat die grondwaarheid altyd duidelik voor oë gehou en gehandhaaf word n.l. dat die gemeente die liggaam van Christus is.³⁾

× Dit is bepalend vir die gestaltegewing aangesien dit impliseer dat elke lid van die gemeente 'n bepaalde funksie het en dat daar dus geen passiewe lede in die gemeente mag wees of ingelyf kan word nie. Dit beteken dat die beginsel in die strukturering, n.l. dat elke lid tot aktiwiteit gebring moet word en dat daar geleentheid geskep sal word in die organisering van die gemeente met die oog hierop, toegepas moet word.

× Omdat Christus die Hoof van hierdie liggaam is, bring dit mee dat hierdie liggaam alleen dan vitaal en lewend sal wees met 'n gesonde groei en ontwikkeling as hy uit Hom leef en in sy gemeenskap verkeer en wandel. So sal alle aktiwiteite dus Christosentries gerig moet wees. Dan alleen gebeur dit dat die Gees dit wat aan Christus behoort, aan die gemeente meedeel en toepas.

× Die besef van die liggaam met sy verskeidenheid lede bring ook mee dat die gesindheid en houding gekweek sal word van onderlinge aanvaarding en wedersydse waardering vir mekaar. Dit is noodsaaklik aangesien die lede mekaar nodig het en van mekaar afhanklik is vir hulle opbou en vorming tot volwassenheid.⁴⁾ Wanneer hierdie beginsel in die gemeente lewend gehou word, sal elke lid gedring voel om aktief mee te doen aan die handelinge van die gemeente omdat elkeen se aandeel noodsaaklik en van belang is vir die res. Dit werk op sy beurt ook weer mee tot die handhawing van die eenheid van die gemeente.

× Ten einde die wese van die gemeente as liggaam van Christus te

handhaaf, het dit ook bepaalde implikasies met betrekking tot die inlywing van lede in die gemeente. Gesien teen die agtergrond dat die gemeente 'n liggaam van lewende lede is, vereis dit dat alleen mense wat deur die Gees lewend gemaak is uit die dood - as gevolg van sondes en misdade⁵⁾ - ingelyf kan word in die ekklesia. Dit is ook alleen dan wat hulle toegerus word met die gawes van die Gees wat in die gemeente tot funksie moet kom. Die inlywing deur die kinderdoop kragtens die geloof van die ouers⁶⁾, bring mee dat diesulkes alleen dān tot aksie in die gemeente kom wanneer hulle deur 'n lewende geloof antwoord gegee het op die beloftes van God in die doop en dus nou deur die Gees geaktiveer word tot lewende lede. Eers op hierdie stadium verkry hulle 'n plek van diens en aktiwiteit in die gemeente van Christus, en kom hulle tot funksie in die liggaam kragtens die gawes wat die Gees aan elke gelowige verleen.

x Die liggaam van Christus bestaan uit lewende lede, want hulle word soos lewende stene in die struktuur van die kerk ingebou waar elkeen ook weer 'n bepaalde funksie het, naamlik in die opbou van die gemeente.⁷⁾

x Die handhawing van die gemeente as liggaam van Christus is vir die gestaltegewing ook daarin van belang dat dit die besef en belydenis by die lede wek dat die samestelling van die liggaam nie op grond van 'n belange-keuse van die lede geskied nie, maar deur die Hoof van die gemeenskap saamgestel word. Vir die gestaltegewing van die gemeente beteken dit dat onderlinge aanvaarding nie op grond van persoonlike keuse berus nie, maar kragtens die gemeenskap In Christus. Ook kragtens die feit dat hulle as andersins onwaardiges deur Jesus Christus aanvaar is as sy lede. Daarom kan daar nie 'n afgrensing of afskeiding wees van dié lede wat ander gawes het as die eie nie. Dit is dus nie "my gemeente" of "my kerk" nie, maar die gemeente van Jesus Christus waaraan ons behoort - dit wil sê: Alle Christene saam met my, wat ookal die aard van hulle gawes of volks- of kultuurverband mag wees. Meer nog: Juis kragtens hulle Christus-verbondenheid en onderskeie charismata waardeur hulle ook mekaar aanvul en dus op mekaar aangewese is.

3.1.2 Getroue handhawing van die karakter en struktuur van die gemeente.

Ten einde die opbou van die gemeente te dien, moet in die gestaltegewing vasgehou word aan die aard en karakter van die gemeente.⁸⁾

So sal daar reg moet geskied aan die charismatiese karakter en struktuur van die gemeente teenoor die hiërargiese.

x Hierdie prinsipe bring mee dat alle lede begenadigdes van die Here God is en daarom gelyk in status en posisie voor Hom en ten opsigte van elkeen se plek in die gemeente. Juis kragtens hierdie begenadiging waarin almal deel, het elkeen 'n charisma ontvang wat tot diens moet kom in die opbou van die ekklesia, omdat almal deel het aan die Heilige Gees. Aangesien almal dus charismatici is, het elkeen 'n taak en 'n funksie in die opbou van die gemeente. Gevolglik moet die gawes ontdek, ontplooi en ontwikkel (aangewakker) word sodat die liggaam as eenheid en in geheel kan funksioneer ooreenkomstig die wil en die doel van die Hoof, Christus.

x Vir die opwekking en ontplooiing van die charismata is die volgende riglyne van praktiese belang:

(1) Die persone wat die leidende funksies (ampste) in die gemeente het, en die diensstruktuur in die gemeente eensydig beheers, moet terug tree. Sô word die ruimte verskaf vir die ontwakings van die gawes by die ander lede. In hierdie proses tree die "ampste" as koördinatore op vir die ontplooiing van die onderskeie funksies.

(2) Die gemeentelede se gawes word tot funksie gelei in die samekomste van kleiner groepe wat as Bybelstudie- en werksgroepe byeen kom. Hier kan die gawes van elke afsonderlike lid ernstig geneem word. In die kleiner groepe word 'n verskeidenheid van take en dienste gestel asook bepaalde behoeftes sodat die onderskeie lede daarby kan inskakel soos die Gees hulle oortuig en lei. Hierdie ontplooiingsgeleentheid en -ruimte kan ook van hier uitgebrei word na die sentrale byeenkomste van die gemeente. Van hieruit gaan die gemeentelede ook die wêreld van die alledaagse lewe in om daar hulle gawes te laat dien op 'n spontane wyse, sonder dat dit juis 'n

spesifieke organisasie van die gemeente uitmaak.

(3) Voorwaardes vir hierdie ontplooiing kan soos volg gestel word:

(a) Die gemeente moet volledig vanuit die Skrif omtrent die teologie van die genadegawes ingelig word.

(b) Die gebede omtrent die Gees met sy gawes soos Jesus geleer het volgens Lukas 11:5-13. Hier is die suiwere motief vir die gebed so belangrik. God wil deur die gawes ander mense laat dien.

(c) Die deemoed en erkenning van eie onmag om die werk van die Here volgens eie vermoë en kragte te doen, moet besef en bely word. Solank ons nog reken dat ons vanuit onself weet hoe om 'n noodlydende te help, so lank het ons nog nie die gawe van barmhartigheid nodig nie. So ook met alle ander behoeftes wat deur die gemeente bedien moet word.

(d) Vertroue op God en openheid voor Hom dat Hy mag gee soos dit Hôm behaag en nie soos dit ons belief nie. Enige vooroordeel teenoor een of ander gawe, moet hier weggeruim word.

(e) Volkome oorgawe en toewyding aan die Here God is voortdurend nodig, en moet daaglik beoefen word, sodat ons voortdurend vrygemaak kan word van alle vorme van die werke van die duisternis en die sondige natuur. Soos Jacob Kremer⁹⁾ sê: "Nur wer sich auf diese weise läutert und vor einer Angleichung an diesen Äon, an den Geist dieser Zeit, hütet, vermog zu unterscheiden 'was der Wille Gottes, was gut und wohlgefällig und Vollkommen ist' (Röm. 12,2; Vgl. Phil. 1,10; Eph. 5,10)".

(4) Daar moet ook altyd in gedagte gehou word dat daar in die Nuwe Testament in bepaalde gevalle 'n verband is tussen die handoplegging en die opwekking van die charismata.¹⁰⁾ Dit kan dus ook beoefen word wanneer en waar van toepassing. Die beginsel moet egter vasgehou word, nl. dat nie die handoplegging as sodanig iets bewerk nie, maar die gebed wat die gemeenskap met God bemiddel terwyl die handoplegging simbolies is van God wat meedeel.

(5) In die Nuwe Testament kom die charismata ook soms voor by die seënbede met die waterdoop van volwassenes.¹¹⁾ Dit blyk egter die hoogste uitsondering.

Dit is alleen langs die weg van gehoorsaamheid en vertroue op die beloftes van die Here God dat Hy die gawes van die Gees tot ontwaking en funksie laat kom in sy gemeente. Bogenoemde dien slegs as praktiese riglyne daartoe. Ons mag egter nie weer toelaat dat ons van hierdie riglyne 'n skema maak sodat ons weer in geykte groewe van formalisme verval nie. Die Heilige Gees ken velerlei wyses waarop Hy Homself kenbaar maak in die gemeente en het sy eie weë waarlangs Hy die gemeente van tyd tot tyd wil lei ten einde die gawes wat Hy verleen tot aktiwiteit te bring.

* Die diakoniese karakter en struktuur van die gemeente bring weer mee dat s6 gestalte gegee word aan sy bestaan dat die sin van die deelname van elke lid aan die aktiwiteite nie tot motief het die selfverlustiging in die heil of om in 'n posisie van eer gestel te word kragtens jou besondere gawe nie, maar om diensbaar te wees. Daarin word die ryk van God sigbaar in hierdie wêreld terwyl dit tegelyk ook hierdie gestalte is wat die gemeente aanneem wat die bewys is van sy verlossing uit die ou wêreldorde waar die motief van heers en soos God te wees, die lewensbeginself is. In hierdie diensknegsgestalte waarin die gemeente in die wêreld verskyn, word ook kenbaar dat Christus - die groot Diakonos - in die ekklesia teenwoordig is, en dat die gelowiges in Hom lewe as hulle Hoof en Here. Daarom kan daar in die gestaltegewing van die gemeente nie ruimte wees vir die hiërargiese of belangrike poste of posisies waarin sommige lede van die ekklesia bo ander lede gestel word nie. Hier is die diensmotief die grondliggende en oorheersende, want "elkeen wat in julle kring groot wil word, moet julle dienaar wees; en elkeen onder julle wat die eerste wil wees, moet julle almal se dienaar wees. Die Seun van die mens het ook nie gekom om gedien te word nie, maar om te dien en sy lewe te gee as losprys vir baie mense".¹²⁾

Terwyl daar in die gemeente geen ruimte is vir die burokratiese instellings rondom persone of komitees byvoorbeeld nie, en geen ruimte bestaan vir enige vorm van hiërargie nie, het die leidende dienste ("amppte"),

wel 'n besondere dienende funksie om te vervul ten opsigte van die diakonia van die gemeente in geheel en so ten opsigte van die charismata in algemene sin. Hierdie waarheid word deur Hasenhüttl¹³⁾ soos volg gestel: "So klingt durch alle Reden an die Zwölf in den verschiedensten Abwandlungen immer wieder der Satz durch: 'Der Grösste (under euch) soll (nur) Diener (diakonos) sein'. Alles, was ihnen an Macht geschenkt ist, ist zum Dienst gegeben, und dieser Dienst kennt keine Rangordnung. So fehlt im N T überhaupt der Begriff für ein hierarchisches Amt (leitourgia, timē, archē)".

Gottfried Leich¹⁴⁾ sê daar was altyd 'n besondere amp in die kerk gegee wie se opdrag die veld van leiding, onderrig en die herderlike diens omvat het. Hierdie amp hang histories saam met die roeping en sending van die twaalf apostels deur Jesus Christus. Dan sê hy: "Der in der Apostolizität sichtbar werdende Doppelaspekt der Kirche und ihres Amtes - im weiteren wie im engeren Sinn - kann auch in der Unterscheidung 'Die Charismata und das besonders Übertragene Amt' beschrieben werden. 'Beide Formen des Dienstes bestehen des= halb zusammen, aber der apostolische Dienst ist grundlegend für alle Dienste in der Kirche". Hy erken dus die twee vorme van diens naamlik die besondere diens as "amp" en die diens van die charismata. Beide is egter tot diens gegee.

Noordegraaf¹⁵⁾ sê: Hoewel die voorgangers 'n bepaalde gesag uitoeven wat hulle van Christus-weë ontvang het, staan die aspek van gesag nie haaks op die dienskneeggestalte van die ampsdraers nie. Die amp fungeer in die gemeente, wat as liggaam van Christus in die wêreld gestel is om Hom te dien en te verheerlik.

Roberts¹⁶⁾ wys ook baie sterk daarop dat aan die stempel van outori= teit wat aan bepaalde ampsdraers toegeken word deur die Hoof, geen enkele gedagte van hiërargie verbind word nie. Daarom is by die "hafai" van Ef. 4: wat wel vir die liggaam onontbeerlik is, wel sprake van 'n orde van funksionaliteit maar nie van verheffing van die een of een groep bo die ander nie. Dan stel hy die baie be= langrike beginsel met betrekking tot die diens van apostels, profete, evangeliste, herders en leraars, nl. "Sonder die genus "hafai" is die liggaam ondenkbaar, onbestaanbaar, sonder binding, sonder bevoorrading,

sonder groei, sonder opbou - as onyerbonde, onorganiese dele ongeskik en onbekwaam tot enige funksionaliteit. Met betrekking tot die kenmerk en aard van die ampte stel hy dit baie duidelik en suiwer, wanneer hy verklaar: "Christus het gawes gegee ter toerusting van die heiliges. Doel van die gawes is met ander woorde voorsiening in 'n bepaalde behoefte van die heiliges waardeur hul in staat gestel word om doelmatig hul taak uit te voer, in die opleiding van die heiliges vir hul dienstaak, is die lewering van die geestelike toerusting waardeur die heiliges gereedgemaak word vir die dienende funksie waartoe hulle deur Christus gestel is".¹⁷⁾

Die leidende funksies of persone in die gemeente - ook genoem "ampte" - het dus die dienende funksie, naamlik om die gemeente in die naam van Christus Jesus te lei tot toerusting vir hulle dienstaak. Albei genoemde groepe van charismata is dus gestruktureer tot, en met die oog op die diensmotief.

x Die gestaltegewing in die gemeente moet dus van so 'n aard en opset wees dat die diensmotief bepalend is, en wel diens van elke charismatiker teenoor elke ander lid van die ekklesia sowel as die geheel, asook diens aan die wêreld in nood. Hierdie diakoniese opset in die gemeentesluit dan alle charismata in omdat dit gegee is met die oog op die diakonia van die ekklesia. Die gestaltegewing moet dus daartoe lei dat elke charisma tot konkrete diens gelei word. Geen gawe mag onbenut gelaat word nie terwyl geen gawe ook oorbodig is nie. Met elkeen het God sy besondere doel.

x Vanweë die feit dat die gemeente ook missionaries van aard is, sal sodanige gestalte daaraan gegee moet word dat daar 'n voortdurende werfkrag van die gemeente uitgaan wat sal lei tot die voortdurende uitbreidende opbou. God wil immers deur sy gemeente die mense uit die verlore wêreld uitroep en uitred en inskakel by sy eskatologiese gemeente en in sy gemeenskap self. Dit beteken dat die gemeente immer besig sal wees om die Heilsboodskap in Christus aktief uit te dra tot diegene wat nog in die wêreld buite die Verlosser verkeer. Dit bring mee dat die gemeente so gestruktureerd sal wees dat veral die lede wat vir hierdie doel 'n besondere gawe ontvang het, persoonlik hieraan kan meedoën, en die gemeente hom nie slegs moet verlaat op die

enkele "ampsdraers" wat voltyds daarvoor uitgestuur word nie. Die missionêre karakter van die gemeente sluit ook in dat die nuwe lewe in Christus Jesus voorgelêwe sal word - soos Van Swigchem¹⁸⁾ dit sterk beklemtoon. Dit dien tot lewende demonstrasie van die heil waarin die gemeente te staan gekom het en het ook die aantrekkingskrag vir die mense nog in duisternis. So gaan daar van die aard van die lewe in die gemeente 'n bepaalde werfkrag uit wat die gemeente as missionaries in wese is. So preek die lede van die gemeente met hulle hele persoon en deur hulle lewensopenbaring. Juis omdat die gemeente die kragte van die koninkryk van God verkondig, dien die lewe van die gemeente as demonstrasie van hierdie krag van God wat in sy bestaan werklikheid geword het. Die eksemplariese lewe straal uit en trek tegelyk aan en is as sodanig dus missionaries. Daardeur word dan die opbou van die gemeente van Christus gedien. Die opbou van die gemeente sal dus ten opsigte van die missionêre karakter en -diens 'n drieledige doel moet dien: (1) Dit moet opname-geskik wees met 'n warme gemeenskap rondom Jesus Christus waar die nuweling die nuutheid en egtheid van eskatologiese volk van God beleef en waardeur hulle versterk word. (2) Dit moet uitstralingskragtig wees sodat die wyse waarop en die gees waarin die gemeente saam is, sal opval en buitestaanders bewonder en aantrek. (3) Die gemeente moet uit-sendingsbekwaam wees sodat lede in die missionaryese aksie en -diens nie afstoot en skok nie, maar bekwaam is om in die toerusting van die Gees en die Woord diegene wat buite is, effektief te bereik.¹⁹⁾

* Omdat die karakter van die gemeente van Christus en van die Nuwe Bedeling eskatologies van aard is, beteken dit dat diegene wat met die gemeente te doen kry - binne sowel as buite die ekklesia - sal belewe dat die ou eeu en die ou wêreld wat in Adam onder die vloek en oordeel van God verval het, aan die verbygaan is. Tegelyk moet dan waargeneem en belewe word dat die nuwe eeu en die nuwe wêreld reeds begin het in Christus Jesus en dat iets daarvan reeds in die gemeente van die eindtyd aanwesig is. In en rondom die eskatologiese heilsgemeente sal dus belewe word dat dit waarvoor mense hier lewe ander waardes, beginsels en doelwitte is as dit waarvoor die gevalle mens nog in die ou wêreld lewe. Hier sal gestalte gegee moet word aan die woord van Jesus in die Bergrede: "Beywer julle allereers vir die koninkryk van God en vir die wil van God, dan sal Hy julle ook al

hierdie dinge gee".²⁰⁾ Hier sal ervaar moet word dat die Heilige Gees wat in die laaste van die dae uitgestort is, nou reeds iets van die heil en van die nuwe lewe laat ervaar wat God deur die profete belowe het en wat Hy in volheid vir sy verlostes in die ewige gemeenskap met Hom bestem het. Wanneer die charismata dan ook tot volle ontplooiing en funksie in die "nuwe" volk van God kom, word duidelik dat die Drie-enige-God deur die Gees op besondere wyse hier teenwoordig is en dus deur die gemeente werksaam is met die oog op die einde, en God se kosmies-eskatologiese doel.

3.1.3 Honorering van die doel van die gemeente.

Aangaande die gestaltegewing betreffende die gemeente-opbou is dit van kardinale belang dat die doel van die Here God met die ekklesia deur alle eeue heen en onder alle omstandighede helder en duidelik voor oë gehou sal word. Wanneer dit vervaag, verword die ekklesia tot iets wat die doel van die mens dien en wat dan aan die strewes en begeertes van die mens ondergeskik en diensbaar gemaak word. Vandaar die voortdurende probleem deur die eeue heen van verwêreldliking in baie vorme wat dikwels in die gemeente intree asook die probleem van verval in die verkondiging op baie maniere soos byvoorbeeld in die "Social Gospel" en 'n "teologie van die rewolusie".

Vra ons na die doel van God met die gemeente is dit duidelik dat die Here reeds by die roeping van Abraham iets hiervan tot openbaring laat kom toe Hy gesê het: "En Ek sal jou 'n groot nasie maak en jou seën en jou naam so groot maak, dat jy 'n seën sal wees. ... En in jou sal al die geslagte van die aarde geseën word".²¹⁾ Vandaar dat die apostel Paulus kan verklaar dat dit deur die versoening van Jesus Christus is dat ook dié wat nie Jode is nie deur Hom deel kry aan die seën wat God aan Abraham toegesê het.²²⁾ God wil dus deur sy eiendomsvolk sy seën tot die wêreld laat uitgaan nadat die vloek oor die mensheid gekom het sedert die sondeval in die paradys.²³⁾ Hierdie seën beteken dat God weer deur sy getuie (Abraham) en deur die nageslag van Abraham, wat sy eiendomsvolk is, mense uit die verlore wêreld wil terug bring in sy verbond en gemeenskap met Hom. Maar hierdie verbond met Abraham en hierdie gemeenskap met God word alleen

vir 'n verlore mensheid moontlik deur Christus as die ewige Middellaar. So leer die apostel Paulus dan: "God het sy beloftes aan Abraham en aan sy nakomelinge gegee. Daar staan nie 'aan nakomelinge', meer as een nie, maar: 'en aan jou nakomeling', net een, en hierdie nakomeling is Christus".²⁴⁾ Vandaar dat dit die doel van die ekklesia as die eiendomsvolk van God is om Christus aan die wêreld te verkondig, want dit is alleen in en deur Hom dat die vloek van God oor die vervalle mensheid weggeneem word en mense weer die seën van God-drie-enig kan ontvang.

Dit is immers deur Jesus Christus dat God eenmaal "alles wat in die hemel en alles wat op die aarde is onder een hoof sal verenig, naamlik onder Christus".²⁵⁾ Omdat hierdie doel van God in Christus bekend gemaak is, het dit dië implikasie, n.l. dat die gemeente vir hierdie doel van God daar is: (1) Om hierdie Christus, en God se heilsdoel in Hom, aan die wêreld te verkondig omdat daar alleen in Hom die opklaring van elke nood van die mens is wat op allerlei wyses ly onder die gevolge van die sondeval en die vloek daaroor uitgespreek deur die Here God. (2) Dat in die gemeente onder die Hoof-skap van Christus nou reeds iets verwerklik word van die harmoniese verhouding tot Hom en in die onderlinge verhoudinge van die ekklesia self. Met ander woorde dat die doel van God met die gemeente n.l. dat mense onder sy heerskappy en in Hom as Hoof tot 'n harmoniese saam-wees en gemeenskap verenig word.²⁶⁾ Hier toe moet die opbou van die gemeente ook dien en hiervan moet die funksionering van die charismata getuienis lewer, n.l. dat die nuwe mens(heid) onder Hom verenig is en diensbaar word aan die wil en doel van die Here God. So word ook die komende Gods-heerskappy deur Jesus Christus oor die gehele versteurde kosmos verkondig, gedemonstreer en geprofeteer, en is die eskatologiese heilsgemeente reeds daar vir die verheerliking van God. Die ekklesia is dan reeds voorteken van die Gods-heerskappy wat aan die einde van die tyd verwerklik gaan word. So word ook in en deur die gemeente bekend gemaak dat die beslissende eskatologiese wending van die gevalle geskiedenis van mens en wêreld met Jesus Christus reeds ingetree het in hierdie tyd en in hierdie wêreld. Met ander woorde, die eschaton en die einddoel van God is reeds oopgemaak in die sending van die Seun van God en die eskatologiese volk van God wat onder Hom versamel word - waarvan hulle dan ook die besondere teken is.

Die feit dat die eskatologiese wending van die gevalle geskiedenis met en deur Jesus Christus reeds in die tyd en in hierdie wêreld ingetree het, word onder andere sterk beklemtoon deur Adrio König²⁷⁾ wanneer hy verklaar: "In Christus het die werklikheid van die heil verskyn, so radikaal dat NOU die heilstyd is. (O.a. 2 Kor. 6:12). Christus het in die 'volheid van die tyd' gekom. (Gal. 4:4), deur Hom spreek God in 'hierdie laaste dae' (Hebr. 1:1) want Hy het in die 'voleinding van die eeue' verskyn (Hebr. 9:26) sodat Paulus vir die gemeente kan sê dat die 'eindes van die eeue' op hulle gekom het (1 Kor. 10:11)".

Omdat die werklikheid van die heil in Jesus Christus verskyn sodat dit NOU heilstyd is, en die ekklesia die konkrete openbaring daarvan in die geskiedenis is, kan ons praat van die eskatologiese wending wat reeds ingetree het met betrekking tot die gevalle geskiedenis. God gryp dus in Jesus Christus in, in die gevalle geskiedenis om die wending, die omkering te bring vir die mensheid op pad na die afgrond en die verderwing. Daarom word die Heilige Gees ook die eskatologiese Gawe genoem en is Hy in die heilsgemeente besig om hierdie wending van God in Jesus Christus deur heel die geskiedenis op pad na die einde toe voort te sit.

Deur die eskatologiese heilsgemeente word God se doel met die ekklesia en tegelyk ook met die wêreld geopenbaar en algaande gerealiseer, nl. dat Hy in en deur hierdie ekklesia tot redding en seën met die mensdom en die wêreld onder die vervloeking besig is. Daarin - en alleen daarin! - vind die heilsgemeente van die eindtyd sy bestemming op aarde. Die gestaltegewing aan die gemeente moet dus altyd en deurgaans van so 'n aard wees dat hierdie doel van die Lewende God van heil gediën sal word. Nooit mag die strukturering verhinder dat hierdie doel voortdurend gediën word nie. En nooit mag die doel van God met die ekklesia verplaas word deur die doel van mense nie.

3.1.4 Die grondbeginsels vir die strukturering van die gemeente.

Die grondbeginsel vir die strukturering van die gemeente is nl. die charismatiese omdat dit die liggaam van Christus is waarin alle lede

gelyk is. Die hiërargiese ordening of strukturering met die ampte as uitgangspunt, wat dan alles beheers en domineer, laat nie reg geskied aan die aard en karakter van die gemeente van Christus nie aangesien dit 'n onderordening van lede teenoor mekaar meebring. So gee dit aanleiding tot bv. clerus en leke; ampte van leraar, ouderling en diaken teenoor amp van die gelowige, ens., terwyl die res van die charismata wat die Heilige Gees in die ekklesia werk, weinig erkenning ontvang en ook nie werklik tot volle ontwikkeling kan kom nie.

Tereg sê W.D. Jonker in hierdie verband die volgende: "Te vaak is er in het verleden toch het gevaar geweest van een verborgen zelfhandhaving van het ambt en een voeren van heerschappij onder het gewaad van de kerkelijke dienst aan de maatschappij. De dienstknechtsgestalte is vaak helemaal zoek geweest en het zal de amptsdrager alleen maar ten goede komen dat hij zich niet meer een van de meest geziene en geëerde figuren in de samenleving mag weten, maar een dienstknecht die niet boven zijn Heer is en dus ook deel mag hebben aan de nederigheid van de Heer". Hy wys dan verder daarop dat die amp in diens staan van die groei van die gemeente na volwassenheid in Christus. Daarom is die gemeente geen stemlose "onderhorige" van die ampsdraers nie, maar volwaardige gespreksgenoot van die ampsdraers. Dan verklaar hy tereg: "Het ambt verschilt van de gemeente alleen met betrekking tot de specifieke taak die aan het ambt verbonden is, maar is voor de rest volkomen gelijk met de gehele gemeente, omdat ook ieder gemeentelid een bepaalde roeping heeft".²⁹⁾

Die gesonde balans tussen die gemeentelede met die algemene charismata en die leidende persone in die gemeente met die besondere gawes van blywende aard, is dus geleë in die dienslewerings-aspek. Die leidende gawes in die gemeente - ampte - moet dus steeds getrou bly aan hulle plek en posisie in die strukturering van die gemeente, na aanleiding van veral Efesiërs 4:12. Hulle staan veral teenoor die res van die gemeente om 'n diens te lewer tot dié se opbou en toerusting vir hulle taak. Dit is die gesonde ordening waar daar geen hiërargie bestaan nie, maar die onderskeie dienste charismaties gestruktureerd is.³⁰⁾

Alleen wanneer daar reg laat geskied word aan hierdie charismatiese

beginsels vir die strukturering, word die vrye werking van die Gees nie verhinder nie en kan die gemeente werklik ontwikkel tot volwassenheid in Christus, die Hoof.

Aleen wanneer die strukturering op hierdie grondslag geskied, kan die volle verskeidenheid van die charismata tot reg en tot ontwikkeling kom waarsonder die gemeente as liggaam van Christus nie lewensvatbaar is nie. Gevolglik moet die gemeente altyd 'n sukkel-bestaan voer as daar slegs 'n paar "amppte" tot funksie kom en so bly die groei tot volwassenheid steeds uit vir die gemeente as geheel. Die strukturering op hierdie grondslag moet meebring dat elke lid geleentheid gebied word tot self-deelname aan die aktiwiteite van die gemeente en ook dat losgekrom word van die opvatting en praktyk dat die res van die gemeente buite die "amppte" hoofsaaklik gesien word as objekte van bearbeiding en daarom voortdurend onmondig bly. Nog erger word dit wanneer die gemeente benader en gehanteer word as mense wat deur die prediking nog "bekeer" moet word en die versekering, versterking en opbou van die geloof die mindere klem ontvang.

Die strukturering van die gemeente op hierdie grondslag bring mee dat daar vir die volgende charismata ruimte geskep sal word:

(1) Persone as gawes van die Here aan die gemeente gegee, te wete: Apostels, Profete en leraars,³¹⁾ evangeliste en herders,³²⁾ ouderlinge³³⁾ en diakens,³⁴⁾ asook vroue in besondere diens³⁵⁾ en voorgangers.³⁶⁾

(2) Bepaalde charismata waarvan ons die volgende in die Nuwe Testament vind: Dien, onderrig gee, profesie, bemoediging, gee (uitdeel), leiding gee, help,³⁷⁾ woord van wysheid, woord van kennis, geloof, gesondmaking, wonders doen, onderskeiding van die geeste, in tale praat en uitleg van tale.³⁸⁾

Hierdie bepaalde persone wat as charismata aan die gemeente gegee word, dui op 'n struktuur wat die Gees in die gemeente werk met die doel om op 'n vaste en voortgaande basis die gemeente te dien en te lei. Die bepaalde charismata wat as besondere werkinge van die Gees

aan die lede van die gemeente geskenk en uitgedeel word, is nie noodwendig blywend aan 'n bepaalde lid verbonde nie, maar die Gees werk dit soos en wanneer Hy wil.³⁹⁾ Die belangrike hieromtrent is egter dat die opset in die gemeente sodanig sal wees dat daar vir hierdie werkinge van die Gees voortdurend ruimte geskep word, sodat daardie lede deur wie die Gees tot s6 'n werking wil bring, tot diens kan kom en nie slegs die sogenoemde besondere ampte nie. Omdat die charismata egter nie bestaan uit 'n vasgelegde en afgeslote katalogus in die Nuwe Testament nie, beteken dit dat genoemde aantal nie die enigste is wat die Heilige Gees in die gemeente van tyd tot tyd wil werk nie.⁴⁰⁾

3.1.5 Die opbou (oikodomē) as basiese program in die gemeente.

In die gestaltegewing van die gemeente en sy program van aktiwiteite moet die opbou as noodsaaklik, vasstaande en basiese element en patroon gesien word. Vanweë die feit dat die gelowiges vir 'n bepaalde diens daargestel is,⁴¹⁾ vereis dit ook dat daar nie alleen 'n voortdurende toerusting sal plaasvind nie, maar ook die normale aktiwiteit in die gemeente sal wees en nie slegs by uitsondering of spesiale geleenthede nie. Hierop sal die bediening van die Woord dus altyd toegespits moet wees, en kan 'n los-en-vas prediking gevolglik nie hierdie doel dien nie. Dit vereis ook dat die interne organisasie van die gemeente sodanig sal wees dat elke lid van die gemeente geleentheid het om aktief, lewend en deelnemend met Bybelstudie besig te wees in kommunikasie met ander gemeentelede.⁴²⁾ Terwyl die Woord van God dus sentraal moet staan in die opbouprogram sal dit sistematies moet geskied in prediking sowel as Bybelstudie-programme. Terwyl hierdie voortgesette aktiwiteit aan die gang is, sal die gemeentelede wat aldus opgebou word tot 'n taak gelei moet word ten einde die doel te dien waarvoor die opbou plaasvind en wat die Here God met die gemeente het. 'n Opbou sonder 'n doel tot diens sal versand en uiteindelik weer "doodloop" soos wel met so baie aksies in gemeentes gebeur.

Wanneer die opbou die basiese deel van die gemeentelike program en aksie uitmaak, sal dit ook vereis dat die funksionering van klein groepe in die gemeente 'n noodsaaklike gestaltegewing sal vind. Hier

sal die eenman-sisteem gevolglik misluk omdat dit byvoorbeeld alleen voorsiening kan maak vir een aktiewe Bybelstudiegroep in die gemeente.⁴³⁾ Gevolglik sal in die gestaltegewing rondom hierdie doel, die gawes wat in hierdie verband aan die gemeente gegee is tot daadwerklike funksie moet kom, sodat soveel kleinere groepe as wat nodig is gestruktureer kan word. Hier is byvoorbeeld die gawes van onderrig gee en leiding gee van besondere belang bo en behalwe die gawes van leraar en ouderling o.a.⁴⁴⁾

In hierdie kleiner gestruktureerde groepe sal ook dan voortdurend en intens aandag gegee kan word aan die onderlinge behoeftes in die gemeente van Christus, soos bv. die pastorale, die bystand aan beproefdes, aandag aan afwykendes asook die onderlinge vermaning en tug, ens. Terselfdertyd word langs hierdie weg ook die onderlinge gemeenskap belewe en versterk, wat so 'n basiese element in die bestaan van die gemeente as nuwe volk van God is.

In die opbou-program van die gemeente sal ook voortdurend aandag gegee moet word aan al die aspekte rakende die opbou van die gemeentelede sowel as van die gemeente in geheel. Wat eersgenoemde aan betref, byvoorbeeld die kom tot volwassenheid, die groei na Christus toe en die toename in kennis. Wat laasgenoemde aan betref, byvoorbeeld: Bevestiging en verstewiging op die fondament - Jesus Christus, versterking van die onderlinge eenheid en liefde, bevordering en verdieping van die gemeenskap en die onderlinge vermaning en tug.⁴⁵⁾

Terwyl die opbou dus deel van die basiese program van die gemeente sal uitmaak, word 'n planmatige bediening van die Woord vereis sodat daar aan alle aspekte betreffende die opbou aandag gegee kan word. Teveel geskied die Woord-bediening in die gemeentes op luk-raakte basis en dien dit nie tot konstruktiewe groei en opbou van die gemeentelede en van die gemeente as geheel nie. Eberhard Winkler⁴⁶⁾ sê: Gemeenteopbou is daardie gebeure waarin Jesus Christus sy gemeente toerus en bekwaam om uit die krag van die Evangelie sy missionêre, sielsorglike, diakoniese en liturgiese opdrag te vervul.

3.2 Die Rol Van Die Charismata In Die Strukturering Van Die Gemeente.

3.2.1 Strukturering kragtens die charisma aan elke lid verleen.

Die charismatiese karakter en -struktuur van die gemeente beteken dat die gestaltegewing aan sy struktuur op hierdie grondslag ingaan teen elke vorm van institusionalisering, teen alle vorme van burokratisering en teen elke vorm van hiërargie en strukturalisme. Dit wil nie sê dat daar nie 'n bepaalde struktuur in die gemeente mag wees nie. Die gemeente is sonder 'n struktuur nie denkbaar nie. Wanneer die apostel Paulus in besonder van die gemeente praat as die liggaam van Christus en die afsonderlike lede van die gemeente vergelyk met die onderskeie liggaamsdele wat die liggaam as geheel uitmaak,⁴⁷⁾ dui dit onteensegtelik op 'n bepaalde struktuur. Maar, dan staan dit ook bo enige twyfel dat die gelykwaardigheid van alle lede van die liggaam hier duidelik gestel word, en hoewel daar 'n funsie-verskil is, is daar nie 'n verskil in rangordening nie. Daar is geen plek vir hiërargie waar die een oor die ander heers nie, omdat daar één liggaam is, maar ook net één Hoof van die liggaam, soos dit ook volgens Ef. 4:4 gestel word. Die charismatiese karakter en -struktuur van die gemeente impliseer daarom nie 'n losse, ongedissiplineerde en wispelturige uiting van aktiwiteite deur die lede van die gemeente nie. Dit impliseer ook nie vrysinnigheid en willekeur, van welke aard ookal, in byvoorbeeld die samekomste van die gemeente nie, omdat die Gees wat in die gemeente werksaam is juis orde en gehoorsaamheid teenoor God in 'n chaotiese wêreld bewerk.

Gemeente-wees is die handeling van God in Christus Jesus deur die Heilige Gees aan die lede van die ekklesia.⁴⁸⁾ Dit is die grond vir die bestaan van die gemeente; vir die gestaltegewing, strukturering en funksionering van die gemeente.⁴⁹⁾ En hierdie handeling van die Ewige God word in die ekklesia in die hede geopenbaar in die charismata wat Hy werk in elke lid van die liggaam van Christus. Daarom is die grond van die gemeente die handeling van God in Christus en van daaruit gesien, het die ekklesia niks met die demokratiese of die hiërargie van mense te doen nie. Georg Huntemann⁵⁰⁾ stel dit

kort en duidelik: "Kirche ist nicht die Herrschaft des Menschen, sondern die Herrschaft Christi. Kirche ist nicht Demokratie, sondern Christokratie".

Die rol van die charismata in die strukturering van die gemeente beteken dat dit die ordeningsprinsipe⁵¹⁾ vir die ekklesia is omdat die charismata nie die buitengewone of uitsonderlike verskynsels of toerusting vir sommige lede in die gemeente is nie, maar die algemene. "Die Charismen sind nicht eine primär ausserordentliche, sondern eine alltägliche, sind nicht eine einförmige, sondern eine vielförmige, sind nicht eine auf einen bestimmten Personenkreis beschränkte, sondern in der Kirche ganz und gar allgemeine Erscheinung".⁵²⁾ Hasenhüttl⁵³⁾ sê tereg en duidelik dat die ordening in die gemeente alleen moontlik is deur die charismatiese grondstruktuur, wat vir elkeen sy plek oop hou in die gemeente. Deur elke ander ordening en deur elke ander sisteem, wat die charismata uitsluit, word die lewensnoodsaaklike blare en takke afgesny. Dan word die Gees geblus soos die apostel vermaan.⁵⁴⁾ Ulrich Brockhaus⁵⁵⁾ verklaar ook dat die onderskeiding tussen die charismatiese en die amptelike funksies in die Pauliniese gemeentes, histories gesien, nie moontlik is nie. Die apostel het in die charismata die wesentlike prinsipe van die Christelike handeling erken. Dit kan ons aanvaar indien ons met "onderskeiding" bedoel dat daar nie charismata in die gemeente bestaan en daarnaas nog ander funksies (ampte) wat nie charismaties is nie. Die belangrikheid van die ontvouing van die charismata in die gemeente is dus noodsaaklik vir die dienstruktuur van die gemeente. Siegfried Grossmann⁵⁶⁾ sê: "Die Entfaltung der charismatischen Dienststruktur ist aber besonders notwendig, damit die Charismen keine Randerscheinung der Gemeinde bleiben, sondern sie im Kern erfassen".

Omdat gemeente-wees die handeling van die lewende God in Christus deur die Heilige Gees is wat die lede toerus met die gawes tot 'n bepaalde diens, sluit die strukturering elke vorm van hiërargie en institusionalisering uit. Daarom is alleen 'n dienstruktuur in die gestaltegewing van die gemeente legitiem, en nooit bv. 'n hiërargiese struktuur nie. En die charismata is daardie dienstruktuur wat God in sy gemeente gee as die funksionerende liggaam van Christus op aarde. Tereg sê D.J. Louw⁵⁷⁾ "Dit is lewensbelangrik dat die kerk as

Instituut - ook die N.G. Kerk - radikaal haar bedieningspatroon in die stad sal hersien tot 'n Dienende (nie heersende) Liggaam Van Christus. Hierdeur kan die heerskappy van God in 'n mondige, sekularistiese eeu gedemonstreer word". 'n Geïnstitutionaliseerde of hiërargiese of burokratiese struktuur in die ekklesia kan nie anders bestempel word as 'n humanisering in die ekklesia nie, en lei daarom tot 'n verhinder- ing van die vrye werking van die Gees van God om die gawes van die onderskeie lede tot aktiewe diens en funksionering te bring. Ons moet saamstem met Erhard GRIESE⁵⁸⁾ wanneer hy sê dat die godsdiens eers dán grondwetlik charismaties is wanneer elke deelnemende Christen volgens sy gawe tot die gestaltegewing bydra. Eberhard Winkler⁵⁹⁾ sê dan ook dat die kerkregtelike reëling so plooibaar moet wees, dat die spesifieke gawes van die lede in die gemeente-situasie van die oomblik werksaam kan word. Dan verklaar hy later dat dit nie gaan om laere en hoëre ordeninge in die gemeente nie, maar om variante kerklik geordende opdragsverdelinge. Dit is die beginsel in die Woord van God dat die opdrag van die onderskeie gawes, (persone as gawes inge- sluit), verskil, maar nooit in rangordening en belangrikheid nie. Die gawes wat die Here God deur die Gees in die gemeente werk, bepaal dus die struktuurering en nie die "ampte" of hiërargieë nie. Daar is wel bepaalde persone as gawes in die ekklesia gestel van leiding gee wat die struktuurering mede bepaal, maar nooit daargestel is om die struktuurering hiërargies te bepaal nie. Sô werk Christus in die ge- meente van die Nuwe Testament en nie anders nie. Sô funksioneer die liggaam van Christus onder sy aléénbeskikking, bestuur en leiding as Hoof, en nie onder die beskikking, beheer en reglementering van watter vorm van hiërargie ookal nie. In hierdie geval word die diensstruk- tuur van die gemeente, wat deur die Gees bepaal word, in sy wese aangetas en word die mens met sy willekeur weer die bepalende faktor in die struktuurering. Dit gee juis aanleiding tot formalisme, dooie organisasie en verstarring in die gemeente. Hasenhüttl⁶⁰⁾ het daarom reg wanneer hy sê dat dit vanselfsprekend is dat die gemeente nie deur 'n uiterlike funksie of organisasie van die aard opgebou kan word nie, maar alleen vanuit die charismatiese gebeure, waarvan 'n innerlike dinamiek tot die gemeente uitgaan, en op die gemeente gerig bly. Daarom, sê hy, is die charismata dan ook as't ware die krista- lisasiepunt van die opbou.

Hasenhüttl⁶¹⁾ gaan ook verder en verklaar dat die charismatiese grond=struktuur van die kerk beteken dat elkeen sy plek in die gemeente het, wat hom deur die volmag van Christus gegee is. Daarom is hierdie plek die oord waar hy deur sy charisma gestel word, en dat hy in hierdie oord die kerk mede konstitueer. Val hy uit of word sy plek hom verbied, word die kerk in sy wese aangetas; geperverteert. Op bladsy 356 maak hy dië belangrike stelling: Wanneer daar nie unieform gediktee word nie, maar elkeen volgens sy bekwaamheid deur die voorgangers tot mede-gestaltegewing opgeroep word, word die godsdiens tot gemeenskaps-voltrekking.

Ten opsigte van die ordening en reglementering in die vroeë kerk, sê Karl Kertelge⁶²⁾ dat die kerk van die begin af nie in 'n streng georganiseerde ordening vasgevang was nie. Selfs die apostelamp was nie soseer op die eie lewe en die regtelike struktuur gerig nie, as veelmeer op die wêreld - na buite. Daar was in die vroeë gemeentes eerder 'n pluraliteit van funksies. Hy aanvaar dan nie 'n opdeling van die gemeente in "amp" en "charismata" nie.

Ulrich Brockhaus⁶³⁾ stem saam dat die lewe van die gemeente vir Paulus deur geen wet nie, maar deur die Gees en sy vrye werking en leiding bepaal is. Hy verklaar ook dat daar by Paulus geen teenstelling tussen Gees en amp is nie.

Daar is wel die diens van voorgangers en dië van leiding in die gemeente gegee, maar dan altyd as 'n diens en nooit as 'n hiërargie wat moet voorskrywe en diktee in die gemeente nie. Steeds moet ook hierdie gawes van leidende persone daartoe dien om die gemeente te lei tot die diens en aktiwiteit waartoe die Here deur sy Gees die onderskeie gawes in sy gemeente werk. In die lig hiervan moet die strukturering dus geskied kragtens die charismata wat die Here God in Christus deur die Gees in sy gemeente werk.⁶⁴⁾

3.2.2 Riglyne vir die charismatiese diensstruktuur.

Die eerste vraag wat aktueel is ten opsigte van die gestaltegewing aan die charismatiese diensstruktuur is nl.: Hoe kan die sluimerende en

ingevrore gawes as gevolg van die verstarde tradisionele struktuur van die gemeente ontdooi word en na vore kom? Arthur Stephan⁶⁵⁾ noem hiervoor 'n paar nuttige riglyne:

(1) Die beloftes van God moet ernstig geneem word, nl.: "Die boodskap van Christus is onder julle so goed gevestig dat dit julle nie aan 'n enkele genadegawe (en mēdeni charismati) ontbreek nie".⁶⁶⁾ En dan: "As goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien".⁶⁷⁾

(2) Die gemeente moet omtrent die teologie van die genadegawes ingelig word, en dan veral onder die tema: "Lê julle toe op die beste genadegawes".⁶⁸⁾ Ten einde ontvangs-bereidheid in die gemeente te verkry, kan 'n reeks dienste daarvoor gehou word.

(3) Die leraar en die amptelike medewerkers moet terugtree en ruimte maak vir die skeppende werk van die Gees. Ons moet die moed hê om in die gemeente-arbeid leemtes, gebreke en noodsituasies sigbaar te laat word. Ons moet nie as gevolg van 'n eersug, valse ywer en oordrewe verantwoordelikeidsbesef die verleentheid blywend oorspeel nie. Die gemeentelede moet juis met die noodsituasie gekonfronteer word en tot diens opgeroep word. Juis in die leemtes wek die Gees die gawes op.

(4) In die praktiese gehoorsaamheid teenoor die opdrag van die Here van die kerk, word die genadegawes erken en werksaam. Hiervoor moet weggebreek word van die eenman-sisteem en die lede van die gemeente tot selfstandigheid gelei word. Ons moet God vertrou dat Hy deur sy Gees mense begiftig en bekwaam vir hulle diens.

(5) Die opwekking van die gawes moet in die gemeente institusioneel veranker word. Hieromtrent sê hy: "Wenn wir das Empfangen, Erwecken, Pflegen und Einübung der Gaben wirklich ernstnehmen, dann werden wir dem im Gemeindeaufbau einem gebührenden Platz zukommen lassen".

Siegfried Grossmann⁶⁹⁾ sê 'n nuwe charismatiese diensstruktuur kan 'n mens in geen gemeente verorden nie. Die belangrikste vereiste daar=

voor berus by die pastor. Hy het die sentrale amp, en hy dra op alle terreine die verantwoordelikheid. Weliswaar is hy grootliks gefrustreer terwyl hy merk dat hy alles moet doen, maar nie by alles uitkom nie. Ten beste gaan hy egter die valse weg op ooreenkomstig sy eie gawe. So sal 'n evangeliese pastor 'n gemeente opbou wat hoofsaaklik evangeliseer; 'n diakonies begaafde pastor sal 'n sosiaal-verantwoordelike gemeente opbou terwyl die tipiese prediker alles rondom sy kansel en erediens sal wil versamel. Daardeur word 'n verkeerde gemeente-struktuur slegs deur 'n ander, net so verkeerde, vervang. Die enigste blywende oplossing is dus om die stappe te neem tot die gestaltegewing aan 'n charismatiese diensstruktuur.

As voorbeeld van s6 'n diensstruktuur meld hy dan die volgende:

- (1) Die funksie van leiding in die gemeente moet uitgeoefen word deur die mense wat profeties begaafd is, wat 'n woord van wysheid het of die gawe van leiding gee, besit.
- (2) Die opdrag tot diens aan swakkes en siekes moet uitgevoer word deur hulle wat die besondere gawe van diens het, of barmhartigheid bewys, of van gesondmaking besit.
- (3) Vir die prediking, Bybelwerk en kinderarbeid is mense met die gawes van lering, woord van kennis en profesie byvoorbeeld nodig.
- (4) Vir die diens van evangelisasie is die gawes van ontmoeting, profesie, onderrig gee, sielsorg en kragwerkings byvoorbeeld nodig.
- (5) Die bestuur en leiding van die gemeente benodig die gawes van diakonie, mededeling van besit en van geloof.

Die gesamentlike verantwoordelikheid vir 'n gemeente sal minstens by twee bepaalde lede berus, in wie se hand profetiese en diakoniese leiding toevertrou kan word.

Vir die gestaltegewing aan die charismatiese diensstruktuur van die gemeente is dit insiggewend om te let op die strukturering van verskeie outeurs wat op heel besondere wyse daarop ingaan:

Arnold Bittlinger⁷⁰⁾ struktureer en onderskei soos volg:

(1) Tipes van verskeie genadegawes. Hieronder behandel hy bv. woord van wysheid, woord van kennis, gawe van geloof, gesondmaking, werking van kragte, profesie, onderskeiding van die geeste, soorte van tale, uitleg.

(2) Natuurlike en bo-natuurlike gawes. Hieromtrent sê hy dat die apostel Paulus geenonderskeid maak tussen natuurlike en bonatuurlike gawes nie.⁷¹⁾ Hy sê dat die apostel in die opsomming soos volg onderskei:

1. Persone: Apostels - profete - leraars.
2. Werksaamhede: kragdade - genesingsgawes - bestuursdienste - leiding gee - talespreek.

Dan verklaar hy dat die Nuwe Testament aandui dat daar naas die charismata, wat aan almal gegee is, besondere diensbetonings is wat aan enkele Christene verleen word. Dit noem hy dan "diensordenings".

(3) Genadegawes en godsdiensordening. Waarunder die volgende:

Gawe van spreek in tale, gawe van profesie, ordening van die Christelike godsdiens volgens 1 Kor. 14:26-40.

(4) Diensordenings in die Nuwe Testament: Dit verdeel hy in twee groepe soos volg:

1. Gemeentedienste: Opsieners en oudstes (episkopos), diakens en diakonesse.
2. Gesamentlike kerklike dienste: Apostels, profete, evangeliste, herders, leraars.

Hieronder behandel hy dan ook die funksie van die gesamentlike kerklike dienste.

Arnold Bittlinger maak die onderskeid tussen die "gemeentedienste" en die "gesamentlike kerklike dienste" waarmee hy dan bedoel dat eersge-

noemde bepaal was tot 'n spesifieke gemeente terwyl die tweede groep die gemeentes in wyere verband bedien het. Volgens die Nuwe Testament, is dit dan: Apostels, profete, evangeliste, herders en leraars. Of dit wel 'n legitieme onderskeiding is wat 'n beginsel daarstel, kan egter nie sondermeer aanvaar word nie.

Siegfried Grossmann⁷³⁾ struktureer soos volg:

- (1) Algemene genade geskenke van God: die ewige lewe, ontmoeting (Rom. 1:11-12), gehuud en onghuud wees.
- (2) Spesiale charismata:
 1. Charismata van die Woord: profesie, openbaring, sielsorg, woord van wysheid, woord van kennis, leer, glossolalie, uitleg van glossolalie, sing in die Gees, profetiese leiding.
 2. Charismata van handel: Diakonie, mededeling, barmhartigheid, geloof, kragwerkinge, genesing, martelaarskap, diakoniese leiding.
 3. Die charisma van toetsing: Onderskeiding van die geeste.

Gotthold Hasenhüttl⁷⁴⁾ onderskei en struktureer soos volg:

- (1) Die grond-charismas: Ontmoeting, charisma van die ewige lewe, charisma van die geskiedkundige roeping van die volk en van die geskiedkundige roeping van die enkeling.
- (2) Charismata van die epifanie van God: Spreek in tale, (woord van wysheid en kennis), die charismatiese geloof (kragdade en genesinge).
- (3) Charismata van die opbou van die gemeente: Erbarming, uitdeel, troostende vermaning, onghuud wees en gehuud wees, gawe van diens (dienende daad).
- (4) Charismatiese Beroepe (Stände). Hieronder behandel hy dan die apostel, profete, leraars, evangeliste en herders.

Hans Küng⁷⁵⁾ doen dit kortliks en soos volg en behandel dit onder die afdeling: "Diakoniese Struktuur" en maak dan die volgende belangrike stelling: Van die blywende gemeentedienste geld dieselfde wat van die charismata geld. Ook hulle moet verstaan word as 'n uitgaande roep van God tot die enkeling om 'n bepaalde diens in die gemeente te vervul en wat tegelyk vir hierdie diens toerus. Daar is in die Nuwe Testament geen gefikseerde en eksklusiewe katalogus van hierdie blywende gemeentedienste wat vir alle gemeentes geld nie. In die Nuwe Testament staan die dienste van verkondiging op die voorgrond: Die diens van die versoening, waarin die woord van die versoening verkondig word (2 Kor. 5:18 v.v.; vgl. Hand. 6:4 die diens aan die Woord). Onder alle dienste staan vooraan en op grondliggende plek die apostel. Dan noem hy verder: Profete, leraars, diakens, presbiters (zekenim, oudstes), episkope.

Küing behandel nie die onderskeie charismata nie, maar deel dit soos volg in.⁷⁶⁾

1. Charismata van verkondiging: Apostels, profete, leraars, evangeliste, vermaners.
2. Charismata van hulpdienste: Funksies van diakens, aalmoesgewers en siekeversorgers, weduwees in diens van die gemeente.
3. Charismata van leiding: Eerstelinge, voorgangers, episkope, herders.

Herman Ridderbos⁷⁷⁾ verdeel die charismata in gawes en dienste soos volg: Apostels, profete, leraars, evangeliste, herders. Dan charismata wat op die onderlinge diensbetoon in die gemeente betrekking het: Onderlinge diensbetoon, presbiters (episkope), diakens, vrou. Hy noem dan dat daar tussen hierdie voorgemelde gawes en dienste in die gemeente 'n noue verband bestaan met die duideliker onderskeide ampte wat in die latere briewe van die apostel vermeld word. Dan noem hy weer die volgende charismata wat 'n onderskeie karakter dra, nl.: Buitengewone kragte en glossolalie soos in 1 Kor. 12 en 14 vermeld.

Siegfried Grossmann behandel nie die besondere gawes aan bepaalde

persone verbonde en hulle spesifieke opdrag soos in Ef. 4:11 vermeld nie. Volgens hom word die leiding in die gemeente gedien deur die bepaalde gawes van profesie, woord van wysheid en leiding gee. Die gesamentlike leiding van die gemeente berus dan by ten minste twee beproefde lede aan wie profetiese en diakoniese leiding toevertrou kan word.

Arnold Bittlinger aanvaar wel persone in die besondere amp, maar dan in die hoedanigheid as diens. HasenHüttl praat van charismatiese beroepe (Stände) en noem dan die lys van Ef. 4:11. Hans Küng sê dat God enkelinge roep om 'n bepaalde diens in die gemeente te vervul - dit noem hy dan blywende gemeentedienste, maar sê dat daar in die Nuwe Testament geen gefikseerde en eksklusiewe katalogus van hierdie blywende gemeentedienste is wat vir alle gemeentes geld nie. Wel vind ons in die Nuwe Testament die soos vermeld in Ef. 4:11.

Herman Ridderbos aanvaar wel duidelik onderskeide ampte in onderskeiding van die charismata van onderlinge diensbetoon en buitengewone kragte.

Bogenoemde gegewens dui op die soeke na die struktuur wat geldig behoort te wees vir die ekklesia in die algemeen, asook op die uiteenlopende beskouinge daaromtrent. Dit gee egter 'n waardevolle ontleding weer van die onderskeie charismatiese dienste wat in die Nuwe Testament gevind word.

Uit die voorafgaande blyk dit van belang dat die charismatiese diensstruktuur van die gemeente soos volg daar kan uitsien:

1. Die blywende persoonlike gemeentedienste. Hieronder erken ons die volgende: Apostels, profete, leraars, evangeliste, herders, ouderlinge, diakens, voorgangers en vroue in besondere diens. Omdat die apostels beskou word as die persoonlike leerlinge van Christus self wat ook die ooggetuies van die opstanding was en dus die grondlêers van die ekklesia in die Nuwe Bedeling, word hulle diens as onherhaalbaar beskou. Hulle taak was voltooi met die totstandkoming van die Nuwe Testament, gevolglik is hulle diens onherhaalbaar. Die ander is blywende persoonlike dienste wat Christus in sy

gemeente gee, wat egter nie beteken dat dit gefikseerde en vasstaande katalogus is wat in elke afsonderlike gemeente geïnstitueer moet word nie. Dit was egter nie die geval in die gemeentes van die Nuwe Testament nie. Hulle moet egter 'n bepaalde doel dien nl. die toerusting van die heiliges vir hulle dienswerk.⁷⁸⁾

2. Tweedens kan ons praat van algemene charismata wat ons ook besondere werkinge van die Gees kan noem. Dit kan ons weer soos volg indeel: (a) Woord-gawes: Onderrig gee, profesie, bemoediging, leiding gee, woord van wysheid en van kennis, tale praat en uitleg van tale. (b) Daad-gawes: Diens, gee, help, gesondmaking. (c) Kragte werk: Geloof, gesondmaking, wondere doen. (d) Die gawe(s) van onderskeiding.

In die strukturering van die gemeente moet dus ruimte geskep word vir die funksionering van bogenoemde gawes, naas die blywende persoonlike dienste wat in die gemeente funksioneer. Maar aangesien dit nie die afgeslote katalogus van die charismata is wat die Heilige Gees in die gemeente werk nie, moet daar voortdurend ruimte geskep word, en openheid in die gemeente bestaan om te eniger tyd ander gawes op te wek wat tot diens moet kom in die bepaalde situasie waarin die gemeente bestaan. Eers dan is dit die liggaam van Christus wat funksioneer en word dit nie bloot 'n organisatoriese, rigonstiese en gereguleerde groep mense wat bloot organisatories-formalisties optree nie. Van hieruit gesien, is dit daarom van die aller grootste belang dat die dienste van leiding in die gemeente voortdurend die taak en behoefte waartoe die gemeente geroep word om te dien, duidelik sal uitspel sodat die Gees die gawes kan oproep waarmee Hy die gemeente as die liggaam van Christus toegerus het kragtens hulle wedergeboorte.

Hoewel daar nie 'n vasgelegde katalogus van die genoemde besondere gawes in die Nuwe Testament voorgestel word nie, kan ons aanvaar dat die hoof-groepe, te wete die blywende persoonlike dienste, die woord-gawes, daad-gawes, kragwerkinge en die gawe van onderskeiding, die basiese struktuur van charismata is wat vir die funksionering van die gemeente as die aktief-handelende liggaam van Christus gegee is.

Hierdie gawes kom na vore en word geïmplementeer wanneer die taak asook die geleentheid en behoeftes tot diens aan die gemeente gestel word. By die taakstelling en die oproep tot diens, kom die lede na vore om daardie spesifieke taak op te neem en daardie diens te vervul waartoe die Heilige Gees 'n bepaalde gawe verleen het.

Ten einde hiertoe te kom, moet waar word wat Jürgen Moltmann⁷⁹⁾ sê: "Sie muss von einer Kirche der Amtsträger für Laien zu einer charismatischen Gemeinschaft werden, in der jeder sein Amt erkennt und sein Charisma ergreift. Das Volk wird dann zum Subjekt in der Kirche und verlässt seine Stellung als Objekt religiöser Betreuung".

So kan daar byvoorbeeld in die samekomste van die gemeente bepaalde behoeftes van lede gestel word, soos byvoorbeeld ernstige siekte, behoefte aan troos of bemoediging, moeilike beslissinge wat geneem moet word, ens. Hiervoor kan dan geleentheid gegee word vir voorbidding, terwyl ander lede met die gawe van bemoediging of woord van wysheid, op persoonlike vlak met sodanige betrokke lede in kommunikasie tree en hulle langs hierdie weg met hulle besondere gawe bedien.

Gevalle van stoflike nood kan ook by die gereelde samekomste van die gemeente gestel word, en lede met die bepaalde gawe van "diakonie" of "uitdeel" kan dan met die oog op die leniging van sodanige behoeftes die nodige vanuit die gemeente verkry terwyl dit dan weer uitgedeel kan word deur diegene wat die besondere gawe hiertoe ontvang het. Op hierdie grondslag kan 'n verskeidenheid van gawes in die gemeente tot funksie gebring word. Dit is egter ook belangrik dat die charismata op spontane wyse in die alledaagse lewe sal funksioneer. So kan 'n profeties-begaafde ouer byvoorbeeld 'n besondere insig hê vir die situasie en behoeftes en bedreigings van die kinders in die huis en die opvoeding en leiding aan hulle toespits waar die werklike probleem lê. Langs die weg word onsekerhede en twyfel vir hulle uit die weggeruim en vir hulle sekuriteit bied wat sô brood-nodig is in die wêreld van vandag. So kan die profetiese gawe byvoorbeeld ook tot funksie kom in die bedryf waar belangrike besluite met die oog op die welvaart van die bedryf en die gepaardgaande welvaart van elke werker. Dit geld veral 'n buitengewone insig in die situasie sowel

as toekomsbeplanning en beleid wat die bestaan van die bedryf seker stel. Dan nie terwille van die bedryf alleen nie, maar ook terwille van die sekerheid aan sy werknemers. So hang hierdie gawe van profesie in die praktiese lewenssituasie dan ten nouste saam met die hede wat Jesus self geleer het: "Gee ons vandag ons daaglikse brood".⁸⁰⁾

Die gawe van "geloof" kan byvoorbeeld in die alledaagse lewe tot funksie kom waar daar besondere nood en gebrek aan hoop bestaan. Die charisma van die geloof erken dat God 'n wonder kan doen en verandering kan bring waar mense nie meer uitkoms verwag nie. Die gawe van geloof vertrou ook die Here God daarvoor en weet dat in die omstandighede van die alledaagse dinge, Hy magtig is om te verander tot sy eer. En daar waar die gawe van geloof in die daaglikse lewe optree, ontstaan hoop by die betrokkenes.

Siegfried Grossmann gee in hierdie verband heel besondere riglyne in sy werk oor die gawes onder die opskrif: "Das Charisma im täglichen Leben".⁸¹⁾

3.3 Die Rol Van Die Ampte In Die Funksionering Van Die Charismata.

Dit sou meer in ooreenstemming met die Nuwe Testament wees om te praat van die onderlinge verhouding tussen die onderskeie gemeentedienste. Dit laat meer reg geskied aan die groot beginsel van die charismatiese struktuur van die gemeente van Christus as die huidige onderskeiding tussen "ampte" en charismata.⁸²⁾ Aangesien dit egter nog huidiglik die gebruik is om van "ampte" in die kerke te praat, handel ons hier oor die rol van die ampte in die funksionering van die charismata. Hier moet egter alle misverstande uit die weg geruim word, nl. asof die charismata die blywende persoonlike funksies in die gemeente, sogenaamd "ampte", nie nodig het nie, en asof die sogenaamde "ampte" die charismata nie nodig het nie. Beide groepe van dienste moet as noodsaaklik vir die funksionering van die ekklesia as liggaam van Christus gesien word. Die ontaarding in die gemeente van Christus vind juis dān plaas wanneer die een die ander verdring.⁸³⁾ Dit gebeur veral wanneer die "ampte" byvoorbeeld hiërargies, outoritatief en dominerend optree of funksioneer sodat die gemeentelede met bepaalde

charismata verdring voel en hulleself dan afskei van die gemeente. Die "amp" word weer dikwels deur die charismata verdring wanneer die charismata in 'n losheid, ongekontroleerd en vry wil funksioneer sodat daar verwarring en chaos in die gemeente ontstaan, soos byvoorbeeld in Korinthe. Tereg merk Hans Küng⁸⁴⁾ op dat daar in hierdie sin, van 'n charismatiese struktuur van die kerk gepraat moet word, wat die ampstruktuur omvat en daaroor heen reik. Hy verklaar: "Jedem das Seine - das ist ein grundlegendes Prinzip charismatischer Kirchenordnung. Keiner soll sich über die anderen erheben und sich alles aneignen und unterordnen wollen".

Küng⁸⁵⁾ wys ook daarop dat die gawes van leiding in die gemeente geen- sins tot 'n "bestuurs-laag" lei in die Pauliniese gemeentes nie. Daarom vermy die Nuwe Testament vir alle funksies die woord "amp" omdat dit 'n heersers-verhouding uitdruk. So gesien, is 'n beperking van die charismata tot die ampsdraers volgens die Nuwe Testament onmoontlik. Ewe onmoontlik is dit weer aan die ander kant om die "amp" bloot as bepaalde gesagsinstansies of organisatories te sien en dat die charismata vir hulle dus nie nodig is nie. Karl Kertelge⁸⁶⁾ wys ook daarop dat dit duidelik is dat selfs die Twaalf gesamentlik nie 'n leidende funksie in die sin van 'n regtelike amp uitgeoefen het nie. Verskeie outeurs⁸⁷⁾ wys dan ook daarop dat die opdeling van die gemeente in "amp" en "charisma" nie in die Nuwe Testament voorkom nie, en dat daar ook geen teenstelling tussen "amp" en "charisma" bestaan nie.

3.3.1 Die uitgangspunt in verband met die verhouding: "Amp" - charisma.

Die belangrike uitgangspunt ten opsigte van die funksionering van die onderskeie dienste in die gemeente - "amp" en charismata - is nl. dat die Heilige Gees vrymagtig in die ekklesia werk in alle lede. Sommige stel Hy in 'n durende en blywende funksie van 'n bepaalde aard soos byvoorbeeld leraar, evangelis of herder terwyl Hy andere weer met 'n bepaalde gawe tot diens toerus wat nie noodwendig tot 'n durende funksie in die gemeente lei nie, soos byvoorbeeld onderrig

gee, 'n woord van kennis of gesondmaking of onderskeiding van die geeste. Die durende en blywende charismatiese dienste (ampte) wat die Gees in die gemeente stel, word natuurlik nie sonder die instrumentering van die gemeente self gedoen nie. Die Heilige Gees wek byvoorbeeld die verlange by iemand om ouderling te wees, soos die apostel dit aan Timothéus stel: "As iemand graag ouderling wil wees, begeer hy 'n voortreflike werk".⁸⁸⁾ So 'n strewe staan natuurlik teen elke motief van eiewillige, eersugtige verlange by dié persoon in wie die Gees hierdie begeerte tot diens opwek. Hierdie strewe moet onder Christene wat ook deur die Gees gelei word, erken en die betrokke persoon dan in die bepaalde posisie beroep (ver kies) en in die besondere diens stel. So verklaar Arnold Bittlinger⁸⁹⁾ byvoorbeeld: "Derselbe Heilige Geist, der bestimmte Menschen zu Aufsehern beruft und damit in sie die Sehnsucht nach diesem Amt legt, macht anderen Menschen, wie z.B. Paulus, Barnabas, Timotheus und Titus deutlich, wenn er zu einem solchen Amt bestimmt hat". Dit stel die beginsel en uitgangspunt duidelik soos wat Hans Küng⁹⁰⁾ dit ook sien, nl. dat die Heilige Gees nie alleen in die kerklike ampte werk nie, maar waar Hy wil: in die ganse volk van God, en dat Hy deur geen reg, wet of mag gebind word nie. Daarom sê Herbert Masuch⁹¹⁾ ook die volgende: Dit gaan nie om "medewerking van die leke" met die leraar byvoorbeeld nie, maar om die "medewerking van die leraar" met die lewende gemeente. Dan verklaar hy: Die dienaar van die Woord is dan daarvoor verantwoordelik dat elke gemeentelid die nodige geestelike voeding ontvang. Die eenmansistees van die Ou Verbond is vervang deur die "alle-sistees" van die veelvoudige gemeenskaplike diens. Dit geskied op grond van die vrymagtige werking van die Gees.

Gottfried Holtz⁹²⁾ kom ook tot die belangrike gevolgtrekking: "In den älteren Paulinischen Gemeinden begegnen keine kirchenrechtliche fundierten Ämter. Ihr organisierendes Prinzip ist der Geist. Es gab in den geistbewegten Gemeinden von Anfang an pneumatische Ordnungen und deren Zellen". Dan sê hy met betrekking tot 1 Timothéus 3:8 v.v.: "Die Auslegung von I 3,8 ff. liess nichts von einer kirchlichen Rangunterstufe erkennen, wohl aber eine Gleichstellung, wenn nicht gar Höherstellung im Vergleich mit den episkopi". ... "Die Ordnung der Gemeinde bleibt pneumatisch, weil

sie von Gottesdienst, d.h. vom Herrnmahl her geschieht, unter Wahrung des Priestertums aller". Otto Betz⁹³⁾ verklaar ook dat die Christelike gemeente sigself verstaan as deur die Gees gelei, hulle wil in die ruimte van vryheid wees, nie meer onder die letter van die Wet nie. Maar reeds in die eerste eeu begin die institusionaliseringsproses. In verband met hierdie vryheid onder die leiding en werking van die Gees moet ons altyd die beginsel vashou wat Hans Küng⁹⁴⁾ ook stel, nl. dat die charismatiesbepaalde kerkordening nog entoesiasme beteken, wat in willekeur en onderordening, nog in wettelikheid, wat in gelykordening en univormiteit, verval.

Jürgen Moltmann⁹⁵⁾ wys ook daarop dat die monargiese episkopaat tot 'n demping van die Gees en tot verhinderende van die charismatiese gemeente gelei het. Dit spruit uit die monargiese ampsbegroning van Ignatius van Antiochië.

Hasenhüttl⁹⁶⁾ stel ook die uitgangspunt ten opsigte van "amp" en charisma duidelik wanneer hy sê: Terwyl daar in die Nuwe Testament geen werklike ekwivalent vir ons huidige kerklike ampsbegrip is nie, vind ons tog in die Pauliniese en onmiddellik na-Pauliniese teologie 'n begrip, wat die wese en opdrag van alle kerklike dienste en funksies teologies presies en omvattend beskrywe, nl. charisma. Dan gaan dit daarom hoe 'n mens die wese van die amp definieer. Hy verklaar dan: "Wenn es in einer Dauerfunktion für die Kirche besteht, die durch das Heilsereignis ermächtigt ist, im Dienst an den Menschen zu wirken, sind Amt und Charisma identisch. Wenn im Amt ein Posten in der Kirche gesehen wird, der unabhängig vom Nutzen oder Schaden der Gemeinde besteht, unabhängig von der Ausübung des Dienstes, dann widerspricht dieser Begriff dem Paulinischen Charismaverständnis. Wird im Amt die gnadenhafte Berufung zu einer Funktion in der Gemeinde gesehen, dann entspricht es dem Charisma". Dan vervolg hy met die duidelike en juiste stelling nl. as outoriteit deur die kerk bepaal word, dit dan geen onderskeidingsteken vir die "amp" is nie. Word die amp as diens in die gemeente verstaan, is dit met die charisma gelyk; word dit egter as heersersmag oor die kerk of vir die kerk opgevat, weerspreek dit sy charismatiese grondstruktuur.

Daar word wel 'n bepaalde outoriteit aan sekere dienste (amp) in die

gemeente verleen deur Jesus Christus self.⁹⁷⁾ Dit is egter nooit 'n volmag om te heers en mag uit te oefen nie; dit is wel 'n bepaalde volmag om sekere dienste te vervul in die gemeente. Daarom verklaar Arnold Bittlinger bv. omtrent hierdie volmag: "Der Amtsträger der christlichen Gemeinde ist ein Abbild des erhöhten Christus. Jesus selber ist in ihm gegenwärtig. Jesus selber als der erhöhte Herr handelt durch ihm. Jesus selber schenkt seinen Dienern Vollmacht. Vollmacht ist nichts anderes als das Handeln Jesu durch seine Beauftragten. Wo Jesus in Vollmacht durch einen Menschen handelt, tut er es durch Charismen". Dan sê hy verder: "Ziel allen vollmächtigen Handelns der Diener Christi ist die Auferbauung der Gemeinde. Dazu diese Vollmacht gegeben und nicht zur Zerstörung".⁹⁹⁾

W.D. Jonker¹⁰⁰⁾ sê omtrent die gesag: "Het feit dat de kerk van haar diensten als ambten spreekt, wijst erop dat men ook het kerkelijke ambt moeten verstaan als een dienst waartoe iemand door de bevoegde kerkelijke instanties geroepen en aangesteld wordt, met de duidelijke bedoeling dat de ambtsdrager met gezag bekleed word voor de uitoefening van zijn dienstwerk". Dan vervolg hy deur te sê dat die wesentlike van die amp is dat die ampsdraer sy sender verteenwoordig en dat aan die amp die sorg vir die gemeente toevertrou is.

In hierdie verband is ook van besondere belang waarop Arnold Bittlinger¹⁰¹⁾ wys, nl. dat die "amp" ook 'n gawe - 'n charisma - van Christus is wat Hyself gegee het: "Die Ämter in der Kirche sind Geschenke, sind Gaben Christi. Wir lesen in Vers 8 (Ef. 4): 'Er hat den Menschen Gaben gegeben'. So wie die Charismen, die Gnadengaben, Gaben des Heiligen Geistes sind, so sind die hier genannten Dienst-Funktionen Gaben des erhöhten Christus".

Hierdie uitgangspunt is van die allergrootste belang vir die funksionering van amp en charismata, omdat dit die beginsel van die Skrif duidelik stel en alleen hierdie opvatting die noodsaaklike balans tussen die onderskeie dienste in die gemeente waarborg. Tereg sê Arnold Bittlinger¹⁰²⁾ dan ook: vir die aanduiding wat ons "amp", noem, gebruik die Nuwe Testament die begrip "oikonomia". In meeste gevalle gebruik die Nuwe Testament egter vir dit wat ons

'amp" noem, die woord "diakonia". Die woordkeuse van die Nuwe Testament laat ons duidelik erken, dat met 'n diens of amp in die gemeente geen besondere waardigheid en ook geen priesterlike middelaarstelling (Mittlerstellung) verbonde is nie. Die amp is verstaan as diens, as jou-tot-beskikking-stel.

Ter wille van die funksionering van die charismata in die gemeente moet die vrymagtige werking van die Gees nooit verhinder word deur die optrede van die "amp" nie. Die "amp" moet dan steeds as 'n diensfunksie gesien word wat nooit 'n heersers-posisie of heersersmag kan opeis of mag verkry sodat dit bo die charismata as die res van die gemeente-dienste verhef word nie. Dit mag ook nie lei tot 'n hiërargiese struktuur of 'n burokratisering soos tans in so baie kerke bestaan nie. Dit het alleen reg van bestaan as 'n diens omdat dit mense is aan wie die Here God 'n bepaalde taak gegee het.¹⁰³) En hulle rol is dan uitdruklik om die heiliges toe te rus vir hulle diens. Hierdie toerustende funksie is dus 'n diens wat aan die gemeentelide gelewer word, en stel juis nie 'n verhouding van heerskappy of monopolisering van die taak tot opbou van die gemeente daar nie. Die rol van die "amp" is dus om die charismata tot funksie en diens te laat kom, en nie om dit te verdring of daarvoor te heers sodat dit lei tot 'n beperking van, of uitskakeling van bepaalde charismata nie.

Dit is alleen die aard van die gawes en die aard van die dienste en opdragte wat verskil, maar nooit die waardigheid of status wat dit aan 'n bepaalde draer sou verleen nie. Daar is dus geen ruimte vir die terme: "amp" en "nie-amp"; vir "amp" en "leke"; vir "besondere amp" en "amp van gelowige" nie. Alle dienste in die gemeente voorspruitend uit die charismatiese ordening en struktuur is ampelik omdat Christus die Here en Hoof van die gemeente dit deur die Heilige Gees in elke draer skenk en werk.

Alle dienste in die gemeente is dus charismatiese omdat dit deur die Heilige Gees geskenk word en omdat dit hul oorsprong in die Hoof van die ekklesia - Christus Jesus - het, is alle dienste ampelik. Daar is wel bepaalde dienste wat 'n heel besondere durende funksie in die ekklesia vervul en wat as struktuur van dienste gegee is ter wille van die kontinuiteit en welsyn van die ekklesia, te wete: apostels,

profete, leraars, evangeliste, herders, diakens en voorgangers. Omdat hierdie dienste van kontinue aard is ter wille van die voortgang en welsyn van die gemeente, kan ons daarvan praat dat hulle funksie ook 'n bepaalde volmag (exousia) en gesag impliseer wat in die Naam van Jesus Christus uitgevoer word, maar wat hierdie dienste nogtans nooit verhef tot "regeerders" van die gemeente van die Here nie. Hulle diens en opdrag impliseer ook nie dat hulle aangestel is om oor andere - mede lede van die liggaam van Christus - te heers nie. Altyd word hulle taak uitgeoefen onder opdrag van Christus alleen - in wie hulle "exousia" gesetel is - en in gemeenskap en onder die leiding van die Heilige Gees.

J.H. Roberts¹⁰⁴) sê: "'Outoriteit' is hier uiteraard nie outoriteit van die gemeente nie, en ook geen eie outoriteit nie, maar is outoriteit van Christus. Van wie blyk dat hy nie op eie gesag nie, maar op gesag van die Here 'n funksie in die gemeente vervul, beoefen in die gemeente 'n amp". Omtrent die onderskeid van hierdie bepaalde persoonlike funksies van die ander charismata as algemene gawes wys Roberts dan op die blywende aard daarvan, en sê dan: "Nie vir 'n vlugtige moment verleen die Gees die charismatiese bekwaamheid nie, maar om die funksie waarin gedien moet word, blywend te vervul. Die charisma van die Gees beroep en verleen outoriteit om in die duursame funksie waarvoor dit geskik maak, 'n duursame opdrag te vervul".¹⁰⁵) Hasenhüttl¹⁰⁶) sê met betrekking tot die volmag van die apostel Paulus: "Seine Vollmacht steht nicht über der Gemeinde. Er will sich auch nicht zwischen die Gemeinde und das Christusgeschehen schieben und sich so zum Herrn der Glaubenden aufwerfen. 2 Kor. 1,24; 1 Kor. 3,5; 1 Kor. 6,20; Gal. 5,13. ... Das Urteil über einen Übeltäter fällt er nicht ohne die Gemeinde, sondern mit ihr; denn es ist das Wirken der Vollmacht Christi, das sich anspricht (1 Kor. 5,1-5)". Hy wys dan ook verder daarop dat die apostel Paulus in sy opdrag wat hy van Christus het, en die volmag wat hom verleen is, nie oor die gemeente staan nie; nie hulle regter is nie, maar hulle medewerker, gedrywe en gelei deur dieselfde krag, deur die mag van die Christus-gebeure.¹⁰⁷)

Arnold Bittlinger¹⁰⁸) behandel heelwat aspekte rakende die volmag van die "ampte", en wys dan ook op die strenge tugoefening wat uitge-

oefen en gehandhaaf word wanneer die Gees in sy volheid in die charismata en die "ampte" werksaam is, soos byvoorbeeld in die geval van Ananias en Saffira.¹⁰⁹⁾

Daar is dus die besondere blywende persoonlike dienste as charismata in die gemeente gegee ter wille van die voortgang, die welsyn, die goeie orde en tug in die gemeente, terwyl alles wat hulle doen die leiding van die gemeente ten doel het sodat daar die voortdurende opbou kan plaasvind. Hulle staan in sodanige verhouding tot die algemene charismata dat hulle 'n leidende en toerustende funksie vervul, en hulle uiteindelijke doel is altyd die opbou¹¹⁰⁾ van die gemeente. Dit alles doen hulle vanuit die Woord van God terwyl hulle self saam met die res van die charismatici onder dieselfde Woord besig en onder die gesag en opdrag van dieselfde Christus as Here en Hoof hulle dienswerk vervul wat ook Here en Hoof van die res van die charismatici is.

3.2.2 Die funksionering - amp - charismata.

Dit is van wesentlike belang dat die hele spektrum van charismata wat in die gemeente deur die Heilige Gees meegeedeel is, tot funksie gebring word. Hierdie beginsel bring mee dat nie slegs die "ampte" (dit wil sê, die blywende persoonlike dienste) tot funksie kom en dat hulle funksie is om die res van die gemeente te bearbei nie.

Wanneer hulle tot funksie kom, beteken dit juis dat hulle optrede daartoe lei dat die hele liggaam van Christus, en wel elke lid daarvan, nou ingeskakel word om aktief deel te neem aan die program van dienste waartoe die gemeente in sy besondere situasie geroep word. Hierdie beginsel word duidelik gestel in byvoorbeeld die uitsprake van Efesiërs 4:11 en 12 n.l. dat die gawes van apostels, profete, evangeliste, ens. se diens daartoe lei dat die "hagioi" toegerus word vir hulle dienswerk, tot opbou van die liggaam van Christus. Wanneer ons nou vra wat hierdie dienswerk is waartoe die gemeente geroep word en wat die besondere opdragte is wat die gemeente moet uitvoer, behels dit 'n verskeidenheid van aktiwiteite soos dit onder andere deur die aard van die gawes in die Nuwe Testament self aange-

dui word. Maar dit beteken ook dat die spektrum van aktiwiteite in 'n gemeente nooit vasgestel en in somtotaal dieselfde bly nie. Daar is aktiwiteite wat ook afgestem is op die besondere omstandighede en die bepaalde situasie van die tyd.¹¹¹⁾ Dan is dit ook duidelik dat daar 'n verskil bestaan - 'n bepaalde andersheid - tussen die aard van aktiwiteite van die blywende persoonlike dienste soos byvoorbeeld evangeliste, herders, leraars en dié van die bepaalde gewes aan die res van die gemeente gegee, soos onder andere geloof, 'n woord van kennis, bemoediging, ens.¹¹²⁾

Dit is egter duidelik dat daar bepaalde basiese aktiwiteite aan die blywende of besondere persoonlike dienste, (die sg. ampte) toevertrou is wat van essensiële belang is vir die opbou van die gemeente. Arnold Bittlinger¹¹³⁾ sê dat die apostel Paulus in sy opsomming van die gewes onderskei tussen die volgende: (1) Persone: Apostels, profete, leraars. (2) Werksaamhede: Kragdade, genesinge, leiding-gee, bestuursdienste, talespreek. Dan verklaar hy dat twee opmerkings hieromtrent nodig is: (1) Paulus onderskei tussen amp en charisma. "Das Neue Testament deutet an, dass es neben den Charismen, die allen gegeben sind, besondere Dienstleistungen gibt, die einzelnen Christen verliehen sind. (2) Paulus unterscheidet nicht zwischen natürlichen und übernatürlichen Gaben".

Die feitelike is dus dat die gewes aan almal in die gemeente gegee is, en dat sommige bo en behalwe dit ook 'n besondere diensbetoon of opdrag ontvang het. Dit is dan juis die belangrike vraag: Wat is hulle besondere opdrag en diensbetoon. Arnold Bittlinger behandel dan die besondere dienste op omvattende wyse asook verskeie ander outeurs.¹¹⁴⁾ Jürgen Moltmann¹¹⁵⁾ sê dat die basiese opdrag aan die gemeente die volgende is: (1) Opdrag tot verkondiging van die Evangelie. (2) Die opdrag tot doop en viering van die Nagmaal. (3) Die opdrag tot leiding van die gemeente-samekomste. (4) Die opdrag tot diakonie. Wesentlik vir die gemeente is dus kerygma, koinonia en diakonie. Daarvoor benodig die gemeente prediker, presbyter en diakonie. Dan vervolg hy: "Der Auftrag der Verkündigung kann auf Prediger, Lehrer, Seelsorger, Krankenbesucher und Missionare verteilt werden. Der Auftrag der Gemeindeleitung

kann auf Älteste, Kirchmeister, Gemeindeleiter usw. verteilt werden. Der Auftrag zur Diakonie in der Gemeinde und an der Gesellschaft kann je nach Lage der Dinge spezifiziert werden. Aber eine Kirche kann nicht ohne Verkündigung des Evangeliums, ohne Taufe und Herrnmahl, ohne Versammlung und Diakonie ihrer Sendung durch Christus gerecht werden". Dan maak hy die belangrike beginsel-stelling: "Bei der Gestaltung der Aufträge muss der Freiheit und der Fülle des Geistes ebenso wie der jeweiligen Situation Rechnung getragen werden. Die genannten Aufträge können auf Zeit oder ein ganzes Leben lang übernommen werden".

J. Firet¹¹⁶⁾ wys daarop dat die basiese vir bv. die pastorale optrede die volgende is: Kerygma (prediking), Didachē (kategeese) en Paraklese (sielsorg).

Terwyl die besondere blywende persoonlike dienste in die gemeente dus die basiese aktiwiteite vir die bestaan van die gemeente uitvoer, kom die charismata tot openbaring en tot funksie in die gemeente. Omdat hierdie basiese diens in die gemeente ook die profetiese taak van die verkondiging van die Evangelie inhou, vind hierdeur ook die uitbreidende opbou van die gemeente plaas.¹¹⁷⁾

Nou is dit egter die belangrike punt met betrekking tot die funksionering van die charismata sowel as met betrekking tot die opbou van die gemeente dat dit nie alleen die besondere blywende persoonlike dienste is wat hierin meewerk nie. Die algemene charismata van die lede van die gemeente werk ook self mee aan die opbou van die ekklesia, soos dit duidelik gestel word in Efesiërs: "Die verskillende liggaamsdele pas by mekaar en vorm saam 'n eenheid. Elkeen van hulle vervul sy funksie, en so bou die liggaam homself op in liefde".¹¹⁸⁾ Vra ons nou waarin hierdie opbou bestaan waaraan alle charismata saamwerk, behels dit die volgende: (1) Met betrekking tot die gemeentelede: Hulle kom-tot-volwassenheid, die groei na Christus toe, die toename in kennis, en: (2) Met betrekking tot die gemeente as liggaam van Christus: Bevestiging en verstewiging op die fondament - Jesus Christus, versterking van die onderlinge eenheid en liefde, bevordering en verdieping van die gemeenskap, en die onderlinge

vermaning en tug en dan die uitbreidende bouwerk.¹¹⁹⁾

So word die rol van die "ampte" vervul in die funksionering van die charismata. Maar dan alleen wanneer die groot beginsel gehandhaaf word wat Jürgen Moltmann¹²⁰⁾ soos volg formuleer: "Sie treten aus dem Volk Gottes vor das Volk Gottes und handeln im Namen Gottes. Ihr Auftrag trennt sie nicht Von Volk und stellt sie auch nicht über das Volk, denn er wird ja in der Gemeinschaft des ganzes Volkes und im Namen seiner Beauftragung ausgeübt. Die sache, zu der sie beauftragt werden, kommt aber nicht vom Volk selbst, sondern von dem Gott dieses Volkes, in dessen Namen sie sprechen und handeln".

Die belangrike waarheid omtrent die optrede en funksionering van die besondere blywende dienste in die gemeente - die "ampte" - is nl. dat hulle deur Christus Jesus daartoe geroep word,¹²¹⁾ en in hierdie spesifieke diens gestel word tot die "hagioi", maar hierdie opdrag skei hulle nie van die volk van God nie, en stel hulle ook nie in 'n hoëre posisie onder die volk van God nie. Hulle is net soos die res van die draers van die algemene charismata deur die= selfde Heilige Gees toegerus en bekwaam gemaak vir hulle toegespitste en durende dienswerk in die ekklesia. Hulle is ook gelyke lede van dieselfde liggaam van Christus Jesus en staan in dieselfde verhouding tot en posisie voor die Eën Hoof van die ekklesia - Jesus Christus. Alleen die aard van hulle diens en funksie verskil van die res van die charismata.

3.4 Die Struktuur as Ontplooings- en Werkruimte vir die Charismata.

Die gestaltegewing en strukturering van die gemeente behoort sodanig van aard te wees dat dit dien as ontplooings- en werkruimte vir die charismata in die volle spektrum daarvan. Wanneer die gestaltegewing en strukture waarbinne die gemeentelike aktiwiteite plaasvind, sodanig verstar, of sodanig van aard is dat dit juis die ontplooiing en die funksionering van die charismata beperk of verhinder, kan die gemeente nie meer in die volle sin van die woord as liggaam van Christus bestaan nie. Dan is dit ook nie meer moontlik dat die gemeente ten volle werktuig van die Gees van God kan wees nie, en gevolglik is dit ook nie meer moontlik dat die gemeente sy taak en roeping in hierdie wêreld kan uitvoer in ooreenstemming met die wil van God en die Hoof van die ekklesia, Jesus Christus nie.

Dit is daarom van beslissende betekenis dat by die gestaltegewing en strukturering van die gemeente die beginsel van vrymagtige werking van die Heilige Gees steeds toegepas sal word. Dan beteken die vrymagtige werking van die Gees hoegenaamd nie 'n ongeorganiseerde, ongestruktureerde wispelturigheid van handeling in die gemeente nie. Die Gees skep juis orde in die chaos wat deur die sonde veroorsaak is. Daarom is daar 'n gegewe struktuur wat ook as charismaties bestempel kan word omdat dit deur die Gees geskenk en bewerk is. Duidelik leer ons dit uit 1 Korinthiërs 12:4: "Daar is 'n verskeidenheid van genadegawes, (charismatōn), maar dit is dieselfde Gees wat dit gee; daar is 'n verskeidenheid van bedieninge, (diakonion), maar dit is dieselfde Here wat die opdrag gee; daar is 'n verskeidenheid van kragtige werkinge, maar dit is dieselfde God wat alles in almal tot stand bring". Die Gees gee dus bepaalde charismata, 'n verskeidenheid van bedieninge en van kragtige werkinge. Daarin het ons dus die duidelike aanduiding dat die Gees 'n struktuur van dienste in die gemeente gee wat juis dui op ordelikheid, vastigheid en kontinuïteit en juis ingaan teen enige wispelturigheid en ongeordendheid. In 1 Korinthiërs 12 vanaf vers 8 lees ons dan verder van die spesifieke gawes wat die Gees meedeel, en dan word vanaf vers 12 oorgegaan daartoe om aan te toon dat die gemeente nie 'n losse ongeordende, wispelturige en toevallige saam-wees van mense is nie, maar 'n hegte eenheid soos die liggaam

waarin elke lid sy bepaalde geordende plek het wat die Gees aan hom verleen. Duidelik word dan ook vanaf vers 28 verklaar dat God in die kerk aan bepaalde mense 'n bepaalde taak gee, en dan word hulle ook aangedui. Hierin sien ons ook weer die duidelike gegewe struktuur van dienste in die gemeente as liggaam van Christus.

Hierdie gegewe struktuur word ook duidelik aangedui in Efesiërs 4 verse 7, 8 en 11 waar die apostel verklaar dat die verhoogde Christus gawes aan die mense uitgedeel het en dan volg weer die spesifieke struktuur van gawes met hulle bepaalde dienswerk.

Ons kan dus die gevolgtrekking maak dat die Heilige Gees 'n bepaalde struktuur gee betreffende die basiese aktiwiteite en dienste in die gemeente. Dit sou dus ook legitiem wees om te praat van 'n gegewe diensstruktuur of ook 'n gegewe charismatiese struktuur tot diens, omdat die charismata in volle omvang altyd deur die Gees mee gedeel en gewerk word met die oog op dienslewering. Hierdie struktuur waarbinne alle charismata funksioneer, kan ons soos volg indeel: die kerygma, die didachē, die koinōnia, die martyria en die leitourgia.

Hierdie modi van dienste sal altyd sodanig gestruktureer moet wees dat dit die ruimte verskaf waarbinne die charismata ten volle kan ontplooi en tot funksie kom. Hoewel daar dus 'n gegewe struktuur is waarbinne die charismata funksioneer, vind dit egter plaas onder die vrymagtige werking van die Gees wat aan elkeen uitdeel soos Hy wil. Hierdie struktuur is egter ook tegelyk dissiplinerend vir die funksies binne die gemeente sodat dit nooit in onordelikheid willekeur en chaos verval nie.

3.4.1 Die kerymatiese element as modus in die diensstruktuur.

Aangaande die kerygma is daar twee aspekte wat van belang is, nl. die handeling - die daad van die aankondiging, asook die inhoud van die kerygma - die aankondiging.¹²²⁾ Met ander woorde kerygma is die modus waarin die goddelike Woord tot mense kom, terwyl dit ook die handeling van proklamasie aandui. Maar dan is dit ook van die grootste belang dat die kerymatiese element in die uitdra van die

Evangelie nie slegs 'n mededeling van informasie is of die blote afkondiging van 'n verklaring nie; ook nie die aankondiging van 'n nuwe leer nie - selfs nie alleen die afkondiging van 'n nuwe stand van sake wat deur een of ander gebeurtenis meegebring is nie. Die aankondiging van die Evangelie - die kerygma - sluit ook in dat hierdie proklamasie van die koms van die Messias en die koms van die koninkryk vergesel word van bepaalde gebeure, bepaalde handelinge van die Here God. Dit sien ons wanneer Jesus sy dissipels uitstuur met die opdrag: "Gaan verkondig: 'Die koninkryk van die hemel het naby gekom'. Maak siekes gesond, wek dooies op, reinig melaatses en dryf duiwels uit".¹²³⁾ So stel Friedrich¹²⁴⁾ dit dan ook: "Preaching is not a lecture on the nature of God's kingdom. It is a proclamation, the declaration of an event. If Jesus came to preach, this means that He was sent to announce the Basilia tou Theou, and therewith to bring it". Dan vervolg hy: "The word proclaimed is a divine Word, and as such it is an effective force which creates what it proclaims. Hence preaching is no mere impartation of facts. It is event. What is proclaimed takes place".

Dit is dus van besondere betekenis dat wanneer Jesus sy dissipels uitstuur, Hy hulle opdrag gee om te preek en gesond te maak.¹²⁵⁾ Hierdeur word aan ons verklaar: wanneer die prediking van die Evangelie ware proklamering in die Naam van die Here God is, Hy ook daarin en daardeur aan die werk is sodat sy heerskappy 'n werklikheid word, en dan kom tekens en wonders ook voor.

Nog 'n verdere aspek van die kerygma word deur Friedrich¹²⁶⁾ genoem wanneer hy verklaar: "Kerygma is the herald's cry ringing out in the streets and villages and in houses. The herald goes to all, to publicans and sinners; he attracts the attention of those who are without (luk. 18:13) and who do not attend the gatherings of the righteous". Dit dui ook vir ons die missionariese aspek van die kerygma aan. Ons kan dus sê dat die inhoud van die kerygma is: Die verkondiging van Jesus Christus, die koms van die koninkryk van God, die Evangelie, die Woord. Daarmee begin ook die nuwe tyd. Daarom gaan dit ook gepaard met bepaalde gebeurtenisse en dade - handelinge van God - soos byvoorbeeld genesinge, uitdrywing

van duiwels, ens. Wat geproklameer word, gebeur ook. Dit behels ook die missionêre element om nl. die wat nog buite is, deur die Evangelie in te roep in die koninkryk van God.

Aangesien die kerygmitiese element in die diensstruktuur van die gemeente ook 'n modus van handeling is, betreffende die bediening van die Evangelie, moet ons ook vra: Waar vind dit plaas, en welke vorm neem dit aan? Dit geskied dan veral in die erediens waarvan Firet¹²⁷⁾ sê: "Het saamenkomen van de gemeente is de grondvorm van het funktionieren als het lichaam van Christus". Die erediens is dus die grondvorm vir die kerygmitiese diens, maar dan ook elke samekoms waar die handeling van evangelieverkondiging plaasvind vir die doel van die Here God.

In hierdie samekoms, in hierdie aksie, kom nou bepaalde charismata ter sprake wat in hierdie situasie tot ontplooiing en tot diens gestel word. Vir hierdie modus waarin die Evangelie bedien word en uitgaan, word die besondere charismata van leraars, evangeliste, profete en diakens gegee. Dan is die algemene gewes wat hier ter sprake kom onder andere die volgende: profesie, gesondmaking - wat gepaard gaan met die Evangelie-verkondiging, - ook wonders doen en soms by uitsondering, (volgens 1 Kor. 14), die spreek in tale en die uitleg daarvan. Die doel van die funksionering van hierdie gewes is altyd die opbou van die gemeente - intensiewe sowel as ekstensiewe (uitbreidende) opbou.¹²⁸⁾ J.T. Bakker¹²⁹⁾ stel ook hierdie beginsel in verband met die kerygma wanneer hy konkludeer: Die verkondiging van het Evangelie is geen geheimleer, ook geen stichtelijk onderonsje, maar een openlijke, publieke zaak. Opbouw van de gemeente en evangelisatorische activiteit behoren bijeen en één van de wortels dezer eenheid is de prediking als kerugma. Wij zien dan ook bij Paulus bv. geen angsvallige scheiding tussen deze beide facetten van zijn werk en hij kan ook in zijn gemeentebouwende arbeid rustig spreken van het verkondigen van het evangelie".

Binne hierdie handeling waar die verkondiging van die evangelie in een of ander vorm van groepsverband geskied, ontstaan die ruimte vir die funksionering van die betreffende charismata. En vir hierdie vrye werking van die Gees moet voortdurend ruimte daarvoor geskep word,

sodat hierdie kerugmatiese samekomste nooit verval tot stagnasie en pligpleging of die blote nakoming van 'n formaliteit nie. Die funksionering van die charismata binne hierdie vrye werkruimte moet egter altyd geskied ooreenkomstig die kriteria vir die charismata, te wete: die Christus-belydenis, die opbou van die gemeente, die diensmotief, in die liefde en ter wille van die eenheid van die gemeente.¹³⁰⁾

3.4.2 Die didaktiese element (didachē).

Wanneer Jesus sy dissipels uitstuur om die Evangelie aan alle volke te verkondig, sê Hy: "Gaan dan na al die nasies toe en maak die mense my dissipels, (mathēteusate); doop hulle in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees, en leer hulle, (didaskontes), om alles te onderhou wat Ek julle beveel het".¹³¹⁾ Twee woorde is hier van besondere belang, te wete: "mathēteusate" - dissipels maak; en "didaskontes" - om te leer. Met betrekking tot "dissipels maak" sê Firet:¹³²⁾ "Men zou nu verwachten de opdracht: maakt alle volken tot mijn onderdanen. Maar de Messias-koning blijft de 'leraar' - mathetēusate, luidt zijn bevel, 'maakt ze tot mijn discipelen'. Uit de opdracht mathēteusate ... didaskontes blijkt, dat de didache van de kerk niet de didache van Jesus vervangt. Jesus Christus blijft Zelf de leraar, de apostelen en de kerk kunnen door hun didache de mensen slechts tot het discipelschap van deze leraar leiden". Dan sê hy: "Met het didaskein van Jesus correleert dus niet zozeer het 'manthanein' als wel het 'mathētēs zijn'. Tot deze leraar komt men niet in de eerste plaats om door Hem onderricht te worden, maar om zijn discipel te zijn; het kenmerk van het discipelschap is: het akolouthēin, het navolgen van Christus".

Dit gaan dus in die didachē nie bloot om die onderrig in 'n stel feite of waarhede nie, maar wel om die lewe van gehoorsaamheid in die gemeenskap van Jesus Christus. J.T. Bakker¹³³⁾ sê in die leer word die gemeente nader onderrig in die heil wat eenmaal aan haar in die kerygma ten deel geval het, en so word in hierdie ontvouing 'n ontwikkeling voltrek waarin vir haar die konsekwensies van haar geloof sigbaar gemaak word. Maar dit word nie alleen vir die gemeente sigbaar gemaak nie, dit moet ook sy leefwyse word in die alledaagse om-

wandeling. Fiet¹³⁴⁾ stel dit treffend duidelik wanner hy sê: "Wij willen slechts erop wijzen, dat ~ met name bij Paulus - het leven in de navolging van Christus, het gaan van de weg, wordt gezien in de meest nauwe relatie tot Christus Zelf en tot zijn geschiedenis, die de geschiedenis van het heil is".

Wanneer Jesus dus die opdrag gee om dissipels te maak beteken dit dat sy wil is om mense tot sy navolgers te maak, en dit verskil totaal daarvan om mense byvoorbeeld tot onderdane te maak. Die bedoeling van die didachē is dus om mense deur die woord aangaande die heil in Christus daartoe te lei dat hulle in sy gemeenskap leef en wandel in hierdie wêreld, en nie dat hulle byvoorbeeld die onderdane van 'n koning word nie, daarom word van die gemeente gepraat as die liggaam van Christus.¹³⁵⁾ Hieromtrent sê Fiet¹³⁶⁾ verder dat Christus met die woorde: "alles wat ek julle beveel het", beteken dat wat Hy ge= leer het nie iets is wat aan toehoorders tot kennisgewing aangebied word nie, maar dat dit bepalend is vir die weg wat volgelinge moet gaan. Dissipelskap is navolging, dit is die gaan van 'n weg, 'n voortdurend met Christus wees, in sy woord bly, Joh. 8:31. Daarom, sê hy, as die apostels - en in hulle die apostoliese kerk - die opdrag kry om deur die didachē die volke tot dissipels te maak, hou dit in dat die didachē gerig is op die kontinue. Die didachē is die geleide op die weg, die weg agter Christus, die weg wat Christus Self is. "De met het kerygma verbonden doop is de inlijving in de discipel= gemeenschap, de primair gemeenschap met die Heer is; de didachē is inwijding in het discipellevens, het leven in de navolging".

K.A. Schippers¹³⁷⁾ noem ten opsigte van die begrip "leer", (didachē) drie grondgedagtes wat fundamenteel is vir elke leerproses wat op mense betrekking het: (1) Die noodsaak van die betrokkenheid van die totale mens op die leerproses. In hierdie verband sê hy dat die Heilige Gees as die leermeester van die kerk in die Bybel herken word in die uitgesproke leerervaringe van die gemeente. Die Evangelies het dan juis ontstaan uit hierdie ervaringe met en aan Jesus Christus. (p. 14). Dan vervolg hy: Sonder die faktor "ervaring", sonder die bewuste betrokkenheid van die subjek sal die gemeente geen "leergemeenskap" kan wees nie. (p. 16).

(2) Die tweede fundamentele gedagte vir die leerproses is nl. die duursame verandering in die gewenste rigting. Hy maak die stelling: "De leerervaring waar het in de gemeente om te doen is (meer nog: waaruit de gemeente ontstaat), is de bewust en existentieel beleefde wisselwerking tussen Woord en werkelijkheid. Zo komt de gemeente in de leergemeenschap met Jesus Christus". (p.17). Verderaan sê hy: In die model van die gemeente as "leergemeenskap" word die gemeente aangespoor om haar na Christus verwysende bestaan steeds opnuut te verwerf, en dat dit juis die onveranderlike identiteit van Jesus Christus is wat ons noop tot verandering. Omdat Hy dieselfde is, kan ons nie dieselfde bly nie. (pp. 18 en 19). (sien hoofstuk 1.3.5.1).

(3) As derde grondgedagte vir die leerproses noem hy die faktor van die sosiale interaksie. Dit verwys ook na die begrip "gemeenskap" met die oog op die leer van die gemeente. Die liefdevolle gemeenskap is dan van versterkende betekenis vir die leerproses, omdat dit daartoe lei dat die gedrag van die model wat waargeneem word, dan ook nagevolg word. Daarom is wedersydse aanvaarding en aanmoediging in die gemeente ook van so 'n groot betekenis in hierdie proses van die didachē (pp. 19-21).

Die groot beginsel van die didachē is dus die ervaring wat met Jesus Christus opgedoen word deur middel van die onderrig uit die Woord, en hierdie ervaring bewerk ook die verandering wat so nodig is vir die groei en opbou van die gemeente. (sien hoofstuk 1.3.2).

In onderskeiding tussen kerygma en didachē sê Firet:¹³⁸⁾ "In het kerygma staat het heil loodrecht op de situatie van wie het 'heden' hoort. Bij de modus van de didache zou men eerder moeten denken aan een horizontale lijn: het heil dat verschijnt is een weg die wij moeten gaan, van dag tot dag, stap voor stap, door de verwickelingen van het leven".

Die didachē beteken dus: Mense word tot Jesus Christus gebring om sy dissipels te wees - nie onderdane nie -. Hulle volg Hom na in 'n lewensgemeenskap van gehoorsaamheid wat 'n kontinue proses deur die hele lewe impliseer. Hierdie proses bring 'n bepaalde ervaring mee

- dit lei tot verandering - van die wedergeboorte en bekering - en dan verder tot 'n voortgaande ervaring met Jesus Christus. Hierdie verandering is 'n groei na Christus toe.^{139}} Daarom is die didachē fundamenteel vir die opbou en groei van die gemeente. (Hoofstuk 1.3.5.1 en 2).

Vir hierdie modus van diens wat tot die opbou en groei van die gemeente gegee is, word die volgende charismata benodig: In besonder die algemene gawes van onderrig gee, leiding gee, woord van wysheid, woord van kennis en ook onderskeiding van die geeste. Die blywende besondere en persoonlike gawes wat hier tot diens kom, is veral leraars, herders en voorgangers. Binne hierdie modus van die didache moet die ruimte bestaan vir die ontplooiing en funksionering van die bepaalde charismata. Dit vereis dat daar dan ook vrye deelneming van die lede van die gemeente in hierdie aksie sal wees, sodat die betrokke gawes in hierdie verband van die didache - wat van so 'n kardinale belang vir die opbou is - na vore kan kom om in die diens en handeling van die opbou van die gemeente te funksioneer. In hierdie verband sê Josef Müller: "Die Konzeption der Gemeinde als 'Lerngemeinschaft' erfordert pastorale Strukturen, die die Mitverantwortung der verschiedenen Dienste für die Gemeinde erleichtern. Der pastorale Schwerpunkt verlagert sich von der 'versorgten Gemeinde' zur 'mitwirkenden' Gemeinde wobei sich nicht mehr einige wenige von den vielen haupt-, neben- und ehrenamtlichen Mitarbeitern der Gemeinde 'betreuen' lassen sondern als engagierte Gemeindeglieder das Gemeindeleben mittragen".

Van die allergrootste belang betreffende die didachē, is die vraag na die bron van waaruit die bepaalde aktiwiteit geskied; die konsentrasiepunt van die didachē. Die didachē kan alleen funksioneer vanuit die Woord van God, want dit is die bron waaruit die Here God die gemeente versamel en opbou. Die belang van die Skrif word soos volg gestel aan Timotheüs:^{141}} "Die hele Skrif is deur God ingegee en het groot waarde om in die waarheid te onderrig, dwaling te bestry, verkeerdhede reg te stel en 'n regte lewenswyse te kweek, sodat die man wat in diens van God staan, volkome voorberei en toegerus sal wees vir elke goeie werk".

Herbert Masuch¹⁴²⁾ stel ook die belang van die Woord in die gemeente soos volg: "Gott wirkt zuallererst durch sein Wort: 'Die Wort, die ich rede, sind Geist und sind Leben' (Joh. 6,63). Dieses lebendige und kräftige Wort (Hebr. 4,12) hat Gott seiner Gemeinde anvertraut. Die Gemeinde verkündigt das Wort. Als das 'Lebensbrot' teilt sie es den Hungrigen aus. Dieses Wort geht nicht leer aus. Es wirkt. Es richtet aus, wozu Gott es sendet (Jes. 55,11). In Verbindung mit seinem Wort wirkt Gott durch den Heiligen Geist in der Gemeinde".

Omdat die beginsel waardeur die Here God in sy gemeente werk, die Woord is, is dit noodsaaklik dat die Woord die bron en grondslag van alle vorme van didachē in die gemeente sal wees. Want alleen wanneer die Here in verbinding met sy Woord deur die Gees werk, kan die charismata in die gemeente gewek en tot aktiwiteit gebring word. Daar kan dus geen charismata wees as die Woord nie funksioneer nie. Dit is ook belangrik dat die didachē in 'n bepaalde struktuur van die gemeente sal plaasvind. Hiervoor is die kleiner groep van die grootste belang, want alleen dān kan daar persoonlike deelname in die kommunikasie vanuit en rondom die Woord van God wees. Dit is van wesentlike belang vir twee sake, nl. (1) die ontvouing van die charismata en (2) die opbou van die gelowige sowel as van die gemeente. Hoe die kleiner groepe vir hierdie doel in die gemeente gestruktureer word, hang saam met die situasie en omstandighede van elke plaaslike gemeente asook van die samestelling van 'n bepaalde gemeente. Die klein groep kan gestruktureer word in die volgende vorme: huiskringe vir Bybelstudie en gemeenskapsoefening; groeperinge volgens die jeuggroepe; groeperinge volgens indeling van die woonbuurte van die gemeente; leeftydsgroeperinge; belangegroepes bv. in werksplekke, ens.; groeperinge onder vroue wat bedags tuis is, ens. Op welke wyse die groepe ookal gestruktureer word, is die belangrikste beginsel dat dit rondom die Bybelstudie sal wees, en dat dit 'n vrye opset sal hē waar die Gees die gawes tot openbaring kan bring ooreenkomstig sy wil.

Dit is ook van belang om altyd die besondere waarheid vas te hou, nl. dat die Gees nie juis dān teenwoordig is en werk eers wanneer daar ekstase is nie, maar as die Woord reg en suiwer gehanteer word. Karl Maly¹⁴³⁾ wys daarop dat die mense in Korinthe geglo het dat die

Gees dan teenwoordig is wanneer die ekstase die pneumatikers aangryp en hulle dan onverstaanbare woorde uiter. Daarom was die glossolalie so hoog geskat in Korinthe. Dan sê hy: "Das entscheidende Kriterium geistgewirkter Rede ist für Paulus nicht so sehr das äussere Phänomen der Ekstase, als vielmehr der Inhalt der Aussage. Wenn der Geist zum Reden antreibt, wird das zur Sprache kommen, was Gott den Menschen durch den Geist geoffenbart hat (Vgl. 1 Kor. 2,10): dass der gekreuzigte Jesus der Kyrios ist (12,3; Vgl. 8,6). Geistgewirktes Wort ist darum wesentlich Wort vom Kreuz, denn nur in diesem Inhalt zeigt sich Gottes Wirkmacht (1,18; Vgl. 2,5f)". Dan stel hy ook die uiters belangrike beginsel vir die werking van die Gees: "Gottes Wirkmacht wird vom Menschen nur im Wort erfahren (Vgl. Röm 10,14f)".¹⁴⁴⁾ Teen hierdie agtergrond moet altyd van die standpunt uitgegaan word dat die Woord die sentrale plek moet inneem in elke vorm van strukturering vir die didache in die gemeente van Christus. Dit alleen is die waarborg vir die implimentering van die charismata deur die Gees.

3.4.3 Die koinoniale element

In die modus van diensstruktuur in die gemeente, neem die koinoniale element ook 'n basiese plek in. Die koinonia beteken deelhê aan of deelnaam aan of gemeenskap hê aan of met. Die koinonia in die gemeente beteken dan daardie besef en gevoel of belewing van gemeenskaplikheid en onderlinge verbondenheid, omdat die lede van die ekklesia in Jesus Christus dieselfde dinge deel en belewe, naamlik die heil en die nuwe lewe, die verlossing en die verbondenheid aan Jesus Christus self as Hoof en Here. Dit beteken dus 'n gemeenskap wat elkeen met Jesus Christus beleef en van daaruit die gemeenskap wat elke lid met mekaar belewe kragtens hulle gemeenskaplike geloof in Hom. Dit beskrywe die apostel soos volg aan die gemeente in Efese: "Daar is net één liggaam en net één Gees, soos daar net één hoop is waartoe God julle geroep het. Daar is net één Here, één geloof, één doop, één God en Vader van almal: Hy wat oor lamal is, deur almal werk en in almal woon".^{145]} En omdat almal deur die doop en in Christus dit één Vader het, kan hy aan die gemeente ook

sê: "Julle is dus nie meer vreemdelinge en bywoners nie, maar medeburgers van die gelowiges en lede van die huisgesin van God".¹⁴⁶⁾
Aan die gemeente van Korinthe kan hy weer sê dat die gelowiges in Christus een liggaam vorm: "Deur die een Gees het ons immers almal een liggaam geword deur die doop, of ons nou Jood of Griek is, slaaf of vry. Ons is almal van die een Gees deurdrenk".¹⁴⁷⁾

Hierdie eenheid en onderlinge gemeenskap is uniek en kenmerkend van die eskatologiese heilsgemeente omdat hierdie besondere onderlinge gemeenskap en eenheid tussen mense hier in die ekklesia in so 'n skerpe teenstelling staan met dit wat by die toring van Babel¹⁴⁸⁾ gebeur het, waar mense deur die sondige opstand teen die Here God verwar geraak het teenoor mekaar en uit mekaar geskeur is. Maar dit staan ook in skerpe kontras teenoor die vyandskap wat tussen mens en mens gekom het deur die sondeval sodat Kain sy broer Abel doodgeslaan het¹⁴⁹⁾ en dit ook 'n verskeurdheid van die mense meegebring het. Maar bo alles staan hierdie nuwe gemeenskap in skerpe kontras teenoor die vervreemding en wegsending van die gemeenskap van die Here God af as gevolg van die sondeval in die paradys. Daardie gebeurtenis het die mens in Godverlatenheid laat verval wat beteken dat alle gemeenskap met God ook versteur en verbreek is, en die mens dan in God-vereensaming wegstap-uit die teenwoordigheid van Hom af weg: "Toe stuur die Here God hom weg uit die tuyn van Eden om die grond te bewerk waaruit hy geneem is".¹⁵⁰⁾

Teen hierdie agtergrond is hierdie nuwe gemeenskap wat in en deur Jesus Christus tot stand kom, so uniek en so betekenisvol. Want hier word in die gemeenskap - die koinonia - van die heilsgemeente van die eindtyd geopenbaar dat God weer die uitmekaar geskeurde mensheid onder een hoof verenig, naamlik onder Christus.¹⁵¹⁾ (Sien hoofstuk 1.2.5.1). Daarom kan Jürgen Moltmann¹⁵²⁾ sê dat hierdie gemeenskap beteken: Bevryding van die God-verlatenheid. Die Vader het sy eie Seun nie gespaar nie, maar hom vir ons almal oorgegee¹⁵³⁾ om deur Hom vir die verlatenes Vader te word, en vir die God-loses, God, en vir die hopeloses die Toevlug. Dan vervolg hy en sê dat die gemeente die gemeenskap van daardie God-loses is wat deur Jesus se God-verlatenheid (aan die kruis) die Gods-gemeenskap gevind het. Hulle is die gemeenskap van daardie sondaars, wat

deur die Een, wat vir hulle tot sonde gemaak is, tot geregtigheid gekom het. Hulle is die gemeenskap van vervloektes, wat deur die plaasvervanging van die vloekdood van Jesus geseën word en tot 'n seën word.^{154}} Verder verklaar hy aangaande die totstandkoming van hierdie gemeenskap: Deur die Evangelie van die oorgawe van Christus word die kerk in die lewe geroep. Die kerk is daarom fundamenteel uit die kruis van Christus gebore. Daarom staan in die midde van die gemeente die Eucharistie – die "woord van die kruis", waarmee die dood van Christus verkondig word. Uit die kruis van Christus ontstaan die God-gemeenskap van die God-loses. Wat die kerk tot kerk maak, is die versoening "in die bloed van Christus" en hulle eie oorgawe vir die versoening van die wêreld.¹⁵⁵⁾

Daar is ook 'n tweede aspek van hierdie gemeenskap, nl. die weder= sydsse gemeenskap met mekaar in die gemeente van verlostes. Hiervan sê Moltmann:¹⁵⁶⁾ "Die congregatio sanctorum ist die 'Versammlung' die 'Gemeinde', das 'Volk der Christen', das in gegenseitiger Anteil= nahme und Hingabe miteinander und für andere lebt ... So sehr wort und Sakrament die Gemeinschaft konstituieren, so sehr muss auch diese Gemeinschaft selbst in gegenseitiger Anteilnahme und Hingabe betont werden".

Hierdie gemeenskap, sê Moltman¹⁵⁷⁾ verder, is 'n gemeenskap van broers wat in die gees van broederlikheid leef en hulle gemeenskap met die Seun van God toon as die "Eniggeborene onder baie broers".¹⁵⁸⁾ In hierdie gemeenskap van broers kom die heer-skap en die knegskap tot 'n einde: "So moet dit onder julle nie wees nie".¹⁵⁹⁾ In die gemeente van broers kom die besit-gier en die eiendoms-titel tot 'n einde.¹⁶⁰⁾ In die gemeente van broers word die sosiale, kulturele, rasse en seksuele privilegies buite krag gestel.¹⁶¹⁾ "Die Gemeinde von Brüdern verkündigt das Reich Gottes durch ihre neue und hinsichtlich der sozialen Umwelt alternative Lebensweise". Ons kan dus sê dat die koinonia in die gemeente twee belangrike wesenselemente bevat, nl. (1) Gemeenskap met die Drie-enige God self, en hieruit vloei voort: (2) Gemeenskap met mekaar onderling as lede van die huisgesin van God. Vra ons na wat in hierdie gemeenskap en gemeenskapsoefening gebeur, is dit duidelik dat hierdie gemeenskap mekaar in liefde moet dien sodat die koinonia met die Here God self en die

koinonia met mekaar altyd vernuwe en versterk sal word. Daarom kom die oproep ook tot die gemeente van Efese byvoorbeeld: "Lê julle daarop toe om die eenheid wat die Gees tussen julle gesmee het, te handhaaf deur in vrede met mekaar te lewe".¹⁶²⁾ Die eenheid en koinonia is reeds 'n gegewene in Christus Jesus, maar dit moet altyd weer gevoed en verstewig word - daartoe moet almal mekaar dien. So verklaar Otto Knoch¹⁶³⁾ ook dat die Gees van die opgestane Here alle Christene verbind en hulle daartoe lei om in geloof en liefde te dien. Hasenhüttl¹⁶⁴⁾ sê ook dat die eenheid gestruktureer is in 'n "Dienstbereich", en daar is vele en verskeie dienste in hierdie koinonia. Die koinonia in die gemeente moet dus voortdurend gedien word deur die onderlinge verkeer en gemeenskapsoefening van die lede met mekaar. Vra ons hoe dit gedien kan word, vind ons dat daar 'n bepaalde struktuur van koinonia bestaan - daar is bepaalde elemente waaruit die koinonia bestaan. Wanneer ons die struktuur van die koinonia vasgestel het, kan ons bepaal welke elemente in die struktuur van die charismata hierdie koinonia dien.

Die struktuur in die koinonia:

Die twee hoofelemente in die koinonia is die koinonia van die gemeente met God self en die koinonia met mekaar.

(1) Die koinonia met God self. Omdat die gemeente geroep is tot die gemeenskap (koinonia) met die Seun van God, Jesus Christus,¹⁶⁵⁾ en die gemeenskap waaraan die verlostes deel het, die gemeenskap (koinonia) met die Vader en met sy Seun, Jesus Christus is,¹⁶⁶⁾ en hulle leef in die gemeenskap (koinonia) van die Gees,¹⁶⁷⁾ moet hierdie gemeenskap altyd gedien word tot groei en versterking. Die struktuur wat in die gemeente gegee is waardeur dit plaasvind, is nl. die erediens en aanbidding van die gemeente, die Nagmaal en die omgang met die Woord van God.

In hierdie koinonia-beoefening van die gemeente met die Lewende Here, staan die erediens sentraal. En in die erediens is alles weer op God-drie-enig gerig - Hy staan in die middelpunt soos A.C. Barnard¹⁶⁸⁾ dit stel: "Die middelpunt is die wonderlike werk van die Drie-enige God en sy Persoon. Hy het in hierdie geskiedenis ingegryp en sy

groot daade verrig. ... In die erediens kom tot openbaring hoe God se liefde op baie maniere gestalte gekry het. Ons kan selfs sê die erediens is die fokuspunt van God se liefde wat konkreet geword het. ... In die middelpunt staan dan verder hierdie Jesus in sy ampswerk as die Volbrenger van die heil. Voor Hom staan ons voor die ganse geheim van die Drieënnige God se werk tot verlossing van die mens". Dan sê hy later: "Dit is die omvattende ontmoeting tussen die volk van God met hulle Here en dit verloop in die vorm van 'n diepgrypende gesprek tussen God en die gemeente, en tussen die gelowige onderling, waardeur die ganse nuwe lewe bemiddel en beleef word".¹⁶⁹⁾

In hierdie vertikale koinonia-beoefening met die Lewende God Self, word die volle spektrum van die nuwe lewe, die heil in Christus, voortdurend in die gemeente bemiddel, daarom is dit van wesentlike belang vir die voortdurende groei en opbou van die gemeente. As wesentlike deel van die erediens is ook die sakrament van die Nagmaal gegee soos Jürgen Moltmann¹⁷⁰⁾ sê: "Durch das Evangelium von der Hingabe Christi wird die Kirche ins Leben gerufen. Sie ist darum fundamental aus dem Kreuz Christi geboren. In ihrer Mitte steht das 'Wort vom Kreuz' und die Eucharistie, mit welcher der Tod Christi verkündet wird. Aus dem Kreuz Christi entsteht die Gottesgemeinschaft der Gottlosen". So word dus in die Nagmaal op heel besondere wyse die spesifieke daad van God tot redding van die mense uit die teenswoordige bose wêreld¹⁷¹⁾ telkens weer opnuut belowe, en dit dien tot verinniging en versterking van die gemeenskap met die Here God Self.

Die ander wesentlike doel van die erediens is ook die sakrament van Doop. Hierdie sakrament het ook 'n dubbele betekenis, nl. inlywing in die gemeente as liggaam van Christus, terwyl dit ook tegelyk altyd weer vir die reeds gedooptes in die erediens dien tot versterking en herbevestiging van hulle verlossing in Christus en die verbondenheid met Hom, die Hoof. Vilmos Vajta¹⁷²⁾ sê in hierdie verband: "Die Taufe ist der an den einzelnen gerichtete Ruf Christi in die Kirche als Teilhabe. Die Aufnahme in die Gemeinschaft erschliesst die Verbindung zu Christus, der uns an seinem Heiligen Geist teilhaben lässt. Taufe bedeutet koinonia des Todes und der Auferstehung Christi durch die Anrufung des dreieinigen Gottes

Über dem Menschen, von dem der Herr Besitz ergriffen hat".

As wesentlike deel van die erediens en vir die hele bestaan van die gemeente, geld ook die gebed. Dit is die gemeenskaplike, direkte en lewende kommunikasie tussen die gemeente en die Here God self. Dit is van essensiële belang vir die handhawing en onderhouding van die koinonia tussen die gemeente en Christus self. Daarin vind die gemeente in geheel sowel as die lidmaat persoonlik die krag, sterkte en toerusting vir dienswerk van die Here. G.C. Tromp¹⁷³) sê: "Concreet zal de gemeente van Jesus in de wereld hebben te dienen en te getuigen, zoals Hy zelf in de wereld gediend en getuigd heeft. Dat kan alleen als zij biddende gemeente is, want de werking van de Heilige Geest die het lichaam dwz. de gemeente zijn kracht moet geven, heeft God in zijn vrijmacht gebonden aan het gebed en de gehoorzaamheid van de gemeente".

Wanneer die gemeente, op welke wyse ookal, saamkom vir gemeenskaplike Bybelstudie, word die koinonia met die Here God ook op 'n bepaalde en konkrete wyse beoefen en gedeel. Hier is die beginsel egter altyd van belang, nl. dat dit nie net die gemeente is wat met die Woord besig is nie, maar dat dit die Here God is wat deur sy Woord op 'n besondere manier met die gemeente besig is en omgaan. Hierdie uitgangspunt is bepalend vir wat hier ervaar en gedeel sal word. In die uitgangspunt dat dit die gemeente is wat met die Woord besig is, vervel dit dikwels in 'n kritiese ontleding en beskouing van die Woord, en gaan die wesentlike element van die koinonia-beoefening met God in en deur sy Woord verlore. Wanneer die juiste orde en uitgangspunt egter gehandhaaf word, sal die koinonia-beoefening met die Here God belewe en verdiep word, wat dien tot die opbou van elkeen en van die gemeente in geheel.

Vir hierdie bepaalde koinonia-beoefening het die Here in sy ekklesia ook bepaalde gawes gegee om die gemeente daarin te dien. Hier dien die besondere blywende gawes van leraar, profeet, evangelis en herder en diaken. Dan ook die algemene gawes van veral profesie (vgl. 1 Kor. 14), by hoë uitsondering spreek in tale en uitleg daarvan (vgl. 1 Kor. 14:18-19 en 26-28). Die gawe van gesondmaking kan ook hier in die erediens tot funksie kom wanneer daar vir die sieke

gebid word.

(2) Die koinonia onderling. Die onderlinge koinonia-beoefening het wel meer te doen met die horisontale gemeenskap tussen die lede van die gemeente self. Maar as dit nie beoefen word vanuit die gemeenskap met Christus Jesus self nie, is dit ook leeg. Tereg wys Hauck¹⁷⁴⁾ daarop dat gemeenskap met Christus noodwendig lei tot gemeenskap met Christene, tot die onderlinge deelneming van die lede van die gemeenskap. (Vgl. 1 Joh. 1:3-6). Hierdie onderlinge koinonia word beoefen langs die volgende weë.

- (1) Gemeenskaplike onderlinge diens aan mekaar se behoeftes.
- (2) Geestelike sorg en onderlinge vermaning en tug.
- (3) Onderlinge aanvaarding van die swakkeres.
- (4) Die konkrete koinonia in die onderlinge voorsiening van materiële behoeftes.

Wat die onderlinge diens van mekaar se behoeftes aanbetref, gaan dit veral om die ondersteuning op die geestelike vlak. Byvoorbeeld om die kleinmoediges moed in te praat, geduldig te wees met almal;¹⁷⁵⁾ om mekaar se laste te dra;¹⁷⁶⁾ om vir mekaar te bid;¹⁷⁷⁾ ook vir die siekes,¹⁷⁸⁾ ens. Tweedens is daar die onderlinge vermaning wat moet plaasvind sodat die lede van die gemeente nie verval van die gemeenskap van die gelowiges nie.¹⁷⁹⁾ Dan is daar ook die gemeenskapsbeoefening in die aanvaarding van die swakkeres,¹⁸⁰⁾ en om mekaar in ag te neem ten opsigte van die swakhede wat nog wedersyds in die geloof bestaan.¹⁸¹⁾ Die koinonia neem ook konkrete vorme aan wanneer daar voorsiening gemaak word vir die onderlinge materiële behoeftes, byvoorbeeld: Die kollekte wat vir die behoeftiges in Jerusalem ingesamel is;¹⁸²⁾ om die medegelowiges in hulle nood te help en gasvryheid teenoor mekaar te betoon.¹⁸³⁾ By die konkrete gemeenskapsoefening word die groet ook as belangrike element geag.¹⁸⁴⁾

In 'n wêreld waar selfsug en eiebelang in so 'n groot mate mense se houding en gedrag teenoor mekaar bepaal sedert die sondeval, verskyn die eskatologiese gemeente as die nuwe gemeenskap waarin die selfsug en eiebelang plek maak vir onderlinge hulp en ondersteuning, omsien

na mekaar se behoeftes en deelneming in mekaar se lief en leed. Hier dien mense weer mekaar met hulle besondere gawes en kom dit in die plek van die egoïsmes en selfdiens.

Vir hierdie onderlinge koinoniale diens het die Here Christus ook besondere gawes in sy ekklesia gegee. Hier tree veral die besondere blywende gawes van herder, presbiter, voorganger en diaken op om hierdie koinonia-beoefening te implimenteer. Maar ook die algemene gawes van dien, bemoediging, (vermaning), gee, help, gesondmaking en wonders doen, is bestem om hierdie onderlinge koinonia te dien en tot seën vir andere daar te wees, jouself vir die ander tot beskikking stel.

3.4.4 Die diakoniese element.

Hoewel die gehele bestaan van die ekklesia 'n bestaan in diensbaarheid en dienslewering is, is daar naas die kerygmitiese, die didaktiese, (didaktiese), en die koinoniale element in die diensstruktuur oor 'n besondere diakoniese element. Hierdie diakoniese element in die diensstruktuur is wyer en meer omvattend as slegs die diakonale diens in die gemeente wat slegs as 'n bepaalde besondere charisma aan bepaalde persone in die gemeente toevertrou is. Die diakoniese element dui in besonder die roeping en sending aan waartoe die Here Christus sy gemeente in hierdie wêreld stel. Daarom is dit ook weer ietwat anders as die diakoniese karakter en -struktuur van die gemeente.¹⁸⁵⁾ Dit is daarom van belang om te bepaal wat hierdie diakoniese element in die diensstruktuur van die ekklesia behels, ten einde te kan vasstel welke charismata hier verwag kan word.

Van hierdie bepaalde diakonia van die gemeente sê Herbert Masuch:¹⁸⁶⁾ "Der Ursprung unseres Dienstes 'aneinander' liegt in der Berufung durch Gott. Er hat die Gläubigen 'verordnet', dass sie gleich sein sollten dem Ebenbilde seines Sohnes (Röm. 8,29). Jesus aber war gekommen, um 'zu dienen' und nicht, um sich 'bedienen' zu lassen (Mark. 10,45). Im dem Bericht über seine Fusswaschung (Joh. 13) ist sowohl ein Beispiel wie auch eine klare Dienstanweisung für seine Jünger enthalten. Immer wider finden wir im NT den Aufruf zum

Dienst (Gal. 5,13; 1 Tim. 3,13; 1 Petr. 4,10). Der Dienst am anderen ist für Christen eine grossartige Möglichkeit, dem Herrn selber zu dienen (Eph. 6,7; Kol. 3,24)". Dan sê hy tereg ook verder: "Die Berufung Gottes zum Dienst gilt nicht nur einer Auslese, sondern ausnahmslos allen Christen".
Hy noem dan die volgende elemente in die doel van hierdie diens:¹⁸⁷⁾

- (a) Die opbou van die liggaam van Christus (Ef. 5:15-16).
- (b) Die opvoeding tot die wandel in die lig. (Ef. 5:9 v.v.)
- (c) 'n Lewe tot verheerliking van Christus. (2 Kor. 5:15) (Rom. 6: 6-7).
- (d) Die voorbereiding op die wederkoms van Christus. (Fil. 1:9-11; Openb. 21:2).

As grondbeginsels (prinsipe) van die diens noem hy die volgende:¹⁸⁸⁾

- (a) Die beginsel van die liggaam en sy lede. (Rom. 12:4-5; Ef. 4:16 en 5:32).
- (b) Die beginsel van die algemene priesterskap.
- (c) Die beginsel van die Heilige Gees. (Hand. 2:17-18).

Die middel of gawe van die diens noem hy:¹⁸⁹⁾

- (a) Die Mededeling van die gawes. (Ef. 4:6 en 7-8; 1 Kor. 12:11).
- (b) Die veelvoud van die gawes. (1 Kor. 12:4-5 & 8-10).
- (c) Die werksaamheid van die gawes.

As praxis van die diens noem hy:¹⁹⁰⁾

- (a) Preek-byeenkomste en
- (b) Gemeentelike byeenkomste waar elke Christen onder die leiding van die Heilige Gees en die oudstes sy geestesgawe kan beoefen, (in werking stel).

Masuch noem wel die elemente van hierdie diens, maar nog baie beperk. Die grondbeginsels, die middele (gawes) en die praxis is wel vir die praktiese implementering van belang. Hy kom dus hier nog nie uit by

die gerigtheid van hierdie diakonia in sy totaliteit nie, omdat hy eintlik slegs handel oor die opbou van die gemeente. Sy perspektiewe in hierdie verband is egter van besondere betekenis sowel as sy werk in geheel.

E. de Vries¹⁹¹) gaan uit van die oervorm van die diens en verstaan hieronder die diens van die Heer wat die kerk die opdrag gee vir haar taak in die samelewing. Die diens van die kerk is dan in navolging van Sy diakonia en moet daarom dieselfde trekke vertoon (p. 30). Die diens van Jesus kan ons dus karakteriseer as koninkrykdiens. Hy is die Brenger van die Ryk van God. Hierdie diens is dan ook volkome gehoorsaamheid van die dienaar, en ondergeskiktheid aan en eenswillendheid met die wil van Hom wat tot die diens geroep het (p. 31). Hy wat dien, gee Homself in volkome selfoorgawe, met aanvaarding van al die gevolge wat daaraan verbonde is, tot die totale selfverloëning toe. Daarom, sê hy, is koninkrykdiens koinoniaal (p. 34) en dit is ook kerugmaties (p. 35).

As karakter van die diens noem hy:

- (1) Die diens van die ekklesia is Christusdiens en daarom koninkryk=diens en so diens aan die wêreld (p. 40).
- (2) Die diens in antwoordende liefde in persoonlike en gemeenskap=like verantwoordelikheid (p. 42).
- (3) Die diens is 'n antwoord op die vrae gebore uit die nood van die wêreld (p. 45).

Dan noem hy ook weer die kerugmatiese en die koinoniale karakter van die diens (p. 52).

As objek van die diens noem hy: (p. 68).

- (a) Die mens.
- (b) Die oikos (In welke gemeenskap soek die boodskap van Christus die mens).
- (c) Die kosmos.

Hy wys dan ook op die belangrike beginsel nl. "De universele diakonia roept de ekklesia ook terug van de dwaling in haar dienst te een=

zijdig de nadruk te leggen op het zieleheil van de mens. Het blijft steeds een 'Ringens um den Christus' Gehorsam in der Weite der gesellschaftlichen Existenz des Menschen'. Als de kerk dit vergeet, zal haar diakonia gezien worden als een toevallige actie voor sociale verbetering, als een daad identiek aan het werken van een of andere vereniging of partij, als een eudemonistische dienst, die dient om het leven te veraangename, maar niet als echte levens= hulp".¹⁹²⁾

Vervolgens behandel hy die doel van die diens. Dan noem hy weer dat die diens van die kerk aan die samelewing Christusdiens en Koninkryksdiens is. "De ekklesia is ingeschakeld in de heils= ekonomie van God. Het is de eer van de 'kerk als schepping van die Heilige Geest dat zij betrokken is op en ondergeskikt aan het komen van het Koninkryk Gods. Het gaat God om de wereld, om het herstel van zyn kosmisk, zyn hemel en aarde omspannend skeppings= werk, de 'restitutio in integrum' van zyn creatuur en daarin de vestiging van zyn universele Koninkryk".¹⁹³⁾

De Vries stel die gerigtheid van die diakonia dus wyd en omvangryk, maar kom nog nie by die gerigtheid op God self en sy eer en heerlik= heid nie, wat 'n wesentlike element in die diakonia van die ekklesia uitmaak.

Gottfried Leich¹⁹⁴⁾ sê dat die voorveronderstelling van hierdie diens die teenwoordigheid van Christus in hierdie wêreld deur sy gemeente is: "Christus ist gegenwärtig. Jede Arbeit und jede dienst hat die Aufgabe, die Gegenwart Christi in der Welt zu bezeugen. Die Gemein= de ist das mittel dieses Zeugnisses. Eine der grössten Gaben für dieses Zeugnis ist die Seelsorge. Die Seelsorge ist der ganzen Gemeinde in vielfältiger Weise anvertraut. ... Seelsorge ist Dasein, Gegenwart Jesu Christi durch uns. Seine Gegenwart wird durch den Geist realisiert, in dem wir leben und miteinander umgehen".

A. Noordegraaf¹⁹⁵⁾ sê die oorsprong van hierdie diens lê in Jesus Christus self. Nie alleen Jesus se woorde vorm 'n bron van inspi= rasie vir die eerste gemeente nie, maar veral ook syweg en sy werk is die fondament van ons diens. Dan wys hy op die belangrike

waarheid, nl. omdat ons in die gemeenskap van Christus opgeneem is deur die geloof, ons in sy diens te staan kom, en geroep word tot navolging.¹⁹⁶⁾ Hy vervolg dan: "De dienst van onze Heiland en Verlosser is de bron en de norm van alle dienstbetoon. ... Maar wanneer we ons betrokken weten in de dienst van Hem Die gekomen is te dienen, worden we bevrijd van wettische krampachtigheid. Wij behoeven ons dan niet op te zwepen tot het dragen van een hard juk, maar mogen als bevrijde kinderen dienen in liefde; een dienstbetoon dat ontspringt aan Zijn dienst jegens ons".¹⁹⁷⁾ Op die vraag dan: "Hoe word die gemeente 'n dienende gemeenskap?" sê hy: "Dat kunnen we niet maken of organiseren. Een dienende gemeente is een wonder van de Heilige Geest, Die ons bindt aan Christus, ons doet leven uit Hem en ons zo op elkaar betreft. Zonder Pinksteren is er geen dienstbetoon. Schort het aan dat laatste, dan moeten we ons zelf eerlijk afvragen: Weten we nog wat het is te leven door de Heilige Geest? Dan moet de ontdekking van onze armoede, ons tekort aan leven uit de Geest, ons tot veroormoediging en inkeer brengen".¹⁹⁸⁾

In verband met die aard van die diens sê hy dat woord en daad bymekaar hoort. So onderstreep die daad van genesing en herstel byvoorbeeld die woorde. Want die Koning van die Ryk is 'n totale Verlosser vir siel en liggaam. "Zeker, principieel gaat het getuigenis, het Woord voorop. God werkt het geloof door het Woord, nie door het dienstbetoon. Toch mag ons dat er niet toe brengen om de daad te veronachtzamen. Het Woord zonder de daad kan hol gaan klinken en vervliegen. Daden zonder het Woord blijven stom. De diakonia der gemeente is juist door de verbinding met het Woordgebeuren iets anders dan puur humanitair bezig zijn. De dienst is verbonden met het Woord dat ons zegt, dat God zich in Christus ontfermt over wie geen helper hebben. Daarom gaan zending en werelddiakonaat hand in hand. Waar gepreekt wordt, wordt ook de strijd aangeboden tegen armoede, ziekte, sociale misstanden, honger. De daden onderstrepen de woorden. ... Een dienende gemeente van Christus is niet hetzelfde als een humanistische welzijnsorganisatie, hoe voortreffelijk deze ook kan werken".¹⁹⁹⁾

Hier word die aard van die diakonia duidelik gestel sowel as die

gerigtheid op die wêreld in nood, asook die feit dat 'n dienende gemeente onmoontlik is sonder die Heilige Gees. Dit is juis teen hierdie agtergrond wat die funksionering van die gawes in hierdie diakonia ter sprake kom en tegelyk die openbaring is dat die diakonies-handelende gemeente nie gelyk is aan enige humanitêre diens of aksie nie, maar die onderskeidende aanduiding is van die teenwoordigheid van die Christus wat deur sy Gees in die gemeente, en deur die gemeente, werksaam is in die wêreld. En wel vir die doel van God self en nie ter wille van diens op sigself nie.

Hierdie belangrike en onderskeidende beginsel nl. dat in hierdie dienslewering die Boodskap van heil altyd voorop staan in die diakonia aan die wêreld, stel Werner Krusche²⁰⁰⁾ baie sterk: "Die Gemeinde Jesu ist zur Weitergabe des Evangeliums gesandt, von dem sie selber lebt. Sie ist apostolisch indem sie nicht nur die apostolische Überlieferung bewahrt, sondern indem sie sich wie die Apostel mit dieser Botschaft auf dem Weg macht. Eine Gemeinde hat genauso viel Erkenntnis des apostolischen Evangeliums, als sie die apostolische Bewegung vollzieht". In verband met die diens (diakonia) waartoe die gemeente gestuur word, sê hy: "Die Gemeinde Jesu ist zum Dienst gesandt, der aus der Hoffnung auf das Gottesreich heraus geschieht und das Reichsheil signalisiert. Als Gemeinde derer, die gesandt sind, um das Erbe des Reiches anzutreten (Matt. 25,34; Luk. 12,32; Hebr. 9,15), also als eschatologisches Gottesvolk, verkündet sie nicht nur das Evangelium von dem Reich ohne Tod, ohne Tränen, ohne Weh - und Hassgeschrei (Offb. 21), sondern richtet sie reale Zeichen der Hoffnung auf dieses Reich auf im Kampf gegen den Tod in allen seinen Gestalten, in der Tröstung der Traurigen und im Freudemachen, im Einsatz für die Verringerung des Leidens in der Welt für die Ver-söhnung".²⁰¹⁾

Hy gaan voort en sê dat die gemeente van Jesus Christus 'n charisma-tiese gemeenskap is, wat vir sy diens in die wêreld telkens die ver-eiste gawes ontvang. Die diens van versoening - die diakonia tes katalages (2 Kor. 5:18) - is aan die gehele gemeente opgedra. Hierdie diens is die een amp wat aan die kerk toevertrou is, in die waarneming waarvan alle lede van die liggaam van Christus wat die wêreld bedien, met sy besondere gawe of kragtens sy besondere roeping,

op verskeie wyses toebedeel word. Hierdie een amp van die kerk is funksioneel gerangskik en gedifferensieer in verskeie gestaltes, waaromtrent van geeneen gesê kan word: "sie sei für sich genommen das eine Amt".²⁰²⁾

In verband met die sending van die kerk in die wêreld sê Krusche dat die missio Dei presies opgevat moet word as die sending van die Seun in die wêreld tot sy redding en as die sending van die kerk in die wêreld deur die Seun met die reddende Evangelie (Joh. 17:18; 20:21 v.v.). Die missio Dei, verstaan as God se eskatologiese reddingsaksie, voltrek sig uitsluitlik deur die kerk wat deur Jesus Christus met die Evangelie uitgestuur is, om welke rede dit daadwerklik beter is om saam met M.L. Kretzmann van die kerk as die missio Christi te praat.²⁰³⁾ Dan sê hy aangaande die missio van die kerk: "Die Mission der Kirche, die der Welt das Evangelium zu bringen hat, geschieht in der Gestalt der (zur Taufe führende oder an die Taufe erinnernden) Verkündigung der grossen Taten Gottes (martyria) und des das Elend der Welt in allen seinen Formen angreifenden, das Reichs=heil signalierenden Dienstes (diakonia)".²⁰⁴⁾

In die sending van God wat in Christus Jesus deur die ekklesia in die uitdra van die Evangelie tot die wêreld uitgaan, word dus ook die getuienis van die ekklesia volbring. Die sending van die kerk tot die wêreld in die uitdra van die Evangelie van Jesus Christus maak dus 'n wesentlike doel uit van die diakonia van die ekklesia.

Hierdie diakonia is egter nie alleen op die wêreld gerig nie, maar ook op die gemeente - die ekklesia - self. Arnold Bittlinger²⁰⁵⁾ wys daarop dat daar 'n nabye doel, (Nahziel) en 'n verre doel, (Fernziel) is met die funksie van die gesamentlike kerklike dienste. Die nabyedoel is nl. die toerusting van die heiliges vir hulle dienswerk en tot opbou van die liggaam van Christus.²⁰⁶⁾ Met betrekking tot die toekomstige doel sê hy dat dit is om almal te bring tot die eenheid van die geloof en dat hierdie eenheid van die geloof alleen in die geheel (totaal) van die gemeente verwerklik sal word.²⁰⁷⁾ 'n Volgende faset van hierdie toekomstige doel van die opbou van die ekklesia is om te kom tot die eenheid in die kennis van die Seun van God.²⁰⁸⁾ Hiervan sê hy: "Die Erkenntnis wächst genau wie der Glaube

durch die Erfahrung, die wir mit Christus machen. Erkenntnis Christi wächst nicht durch unsere Aktivität, sondern durch Gebet, d.h. durch stilles Ausruhen vor Gott, durch wunschloses Sich-Gott-Öffnen".²⁰⁹⁾ 'n Verdere faset hiervan is ook totdat ons ten volle gekom het tot die volmaakte volwassenheid in Christus,²¹⁰⁾ waaromtrent hy dan sê: "Der Leib Christi ist dann ausgewachsen, wenn alles das, was in ihn hineingehört, von ihm aufgenommen und verarbeitet worden ist. ... Wenn Christus seinen Leib bis zur letzten Faser durchdrungen hat, dann ist der Leib Christi ausgewachsen".²¹¹⁾

Ons kan dus konkludeer dat hierdie diakonia van die ekklesia 'n drieledige gerigtheid inhou:

(1) Die gerigtheid op die interne opbou van die gemeente sodat daar 'n voortdurende toerusting sal plaasvind met die oog op die diens wat deur die heiliges verrig moet word, en ook 'n opbou van die gemeente in die sin van innerlike groei sowel as eksterne - uitbreidende - groei. Hierdie aspek van die diakonia dien egter ook die uiteinde-like doel, nl. totdat die gemeente as volgroeiende en vol totaal van alle verlostes uit alle volke, tale, stamme en nasies daar sal staan²¹²⁾ as die mensheid wat vernuwe is na die beeld van God in ware geregtigheid en heiligheid.²¹³⁾

(2) Die diakonia is ook gerig op die wêreld, om naamlik die Boodskap van heil in Christus Jesus en die koms van die koninkryk van God as Woord en Daad-verkondiging tot die wêreld uit te dra. Die diakonia rondom hierdie gebeure moet dan die mens in sy ganse bestaan ontmoet en aangaan. Die gemeente moet dan altyd sodanig met die wêreld besig wees dat die wêreld daarvan bewus sal word dat Christus deur sy Gees in die gemeente teenwoordig is en daarom ontmoet die gemeente steeds die wêreld op elke front van sy nood met die antwoord van God. In hierdie diakonia gaan Woord en daad altyd saam omdat die ekklesia in die wêreld nie met 'n sosiale, politieke, ekonomiese of maatskaplike aksie besig is, of met 'n onder-onsie nie, maar met die uitvoering van die diakonia van die Lewende Here met sy doel voor oë. Hierin gaan die Woord van God altyd voorop, omdat God alleen in sy Woord waarlik die mens ontmoet, en omdat dit alleen deur die Woord, wat in die midde van die gemeente werksaam is, die charismata gewek en voortgebring word wat die daad-verkondiging moontlik maak.

Wanneer die diakonia van die charismata dus nie meer op die wêreld gerig is nie, maar bloot vir 'n selfdoel of selfvermaak beoefen word, word dit niks meer as spelery en 'n onder-onsie van mense nie. Tereg sê Siegfried Grossmann²¹⁴⁾ "Ohne Dienst wird das Charisma leicht zur Spielerei, besonders bei den Charismen des Wortes. Denn es macht Eindruck, wenn in Sprachen gebetet wird, wenn Visionen berichtet werden, wenn prophetisch geredet wird, wenn Kranken die Hände aufgelegt werden. Eine gewisse Phase der Spielerei kann am Anfang - aus der Freude an dem Geschenk heraus - durchaus vorkommen. Aber bald muss Daraus der verantwortliche Dienst werden, denn unreflektiertes Spiel ist sehr unfallgefährdet, auch bei der Betätigung von Charismen, weil dabei nur an die Ausübung des Charismas gedacht wird, nicht aber an die Bedürfnisse der Gemeinde".

(3) In die uitvoering van hierdie diakonia van die ekklesia in 1 en 2 genoem, word die hoogste vorm van die diakonia ook verrig, nl. om daardeur God bo alles te dien, te eer en verheerlik. Want so word Hy gehoorsaam; sy doel met die kosmos en vir die enkeling gedien; sy eer weer verkondig en bo eie belang en eie eer gestel - wat so deel was van die bestaansdoel van die mens ná die sondeval. So word Hy verheerlik as die God wat alles in almal wil wees²¹⁵⁾ en so die gevalle skepping tot sy doel heenlei.²¹⁶⁾ Maar terwyl die gemeente altyd weer saamkom om toegerus te word vir hierdie dienswerk, waar die Woord daarvoor bedien word, en wel in eerste instansie in die byeenkoms van die erediens, vind altyd weer die diakonia plaas wat op God-drie-enig gerig is en waarin Hy aanbid, vereer, gedank en verheerlik word vir Wie Hy in wese is.

Vir hierdie diakonia van die ekklesia werk die Gees ook die bepaalde gawes wat vir hierdie doel tot diens moet kom. Vir die gerigtheid van die diakonia op die wêreld wek Hy die besondere persoonlike gawes van profete, leraars en evangeliste wat veral met die verkondiging van die Boodskap van die Heil in Christus en die koms van Gods koninkryk te doen het. Hiermee gaan ook gepaard die algemene proses van profesie,²¹⁷⁾ asook dië van te dien (diakonian) en van te gee (metadidous) en van gesondmaking.²¹⁸⁾ Wanneer die Evangelie uitgedra word en die gawe van profesie kom tot werking, vind daar selfontdekking by die mens in sonde plaas en volg die bekering soos ons byvoorbeeld

Teer uit 1 Kor. 14:22-26. Wanneer die wêreld buite die ekklesia se nood en bestaans-behoeftes deur die gawes van te dien en van meedeling of genesing bedien word, word die liefde van God ervaar deur middel van die gemeente. Omdat hierdie charismatiese diens altyd gepaard moet gaan met die Woord, word die mens tot wie hierdie bediening uitgaan in ontmoeting met die Lewende God gestel, en sal die Heilige Gees hierdeur die wil van God by sodanige ontvanger bewerk.

Vir die diakonia gerig op die gemeente self, skenk die Gees die gawes tot opbou van die gemeente waarvan al die besondere persone as gawes deel uitmaak, te wete: profete, leraars, evangeliste, herders, voorgangers, diakens en diakonesse. Hulle almal se diakonia is gerig op die opbou van die gemeente.²¹⁹⁾

Die algemene gawes wat in hierdie diakonia 'n rol speel, is nl. veral die van onderrig gee, profesie, bemoediging, leiding gee, vermaning, hulpverlening, woord van wysheid en kennis, spreek in tale en uitleg, en onderskeiding van die geeste. Die doel van hierdie gawes en die besondere gerigtheid van hierdie diakonia het die opbou en die groei van die ekklesia ten doel. Sodra dit nie meer hierdie doel dien nie en nie meer diakonies van aard bly nie, maar dien tot selfverheffing, is dit geensins meer seker dat dit deur die Gees gewerk word nie.²²⁰⁾

Wat die gerigtheid van die diakonia op die Here God self aanbetref is die betreffende gawes reeds genoem onder die kerygmatische element in die diensstruktuur van die gemeente.

Konklusie:

Met verwysing na die implimentering van die charismata is dit belangrik dat hierdie elemente in die diensstruktuur van die gemeente aktief gehandhaaf sal word. Want waar die kerygmatische in die gemeente geaktiveer word, sal die Gees die betreffende gawes voorsien, maar dan moet die kerygmatische nie aan die pastor alleen oorlaat word nie. Dit geld ook van elke ander element in die diens-

struktuur, nl. die didachē, die koinonia en die diakonia. Hierdie diensstruktuur in die gemeente is nie bedoel as werkrumte vir die pastor alleen of die "ampse" van leraar, ouderling en diaken nie, maar as struktuur wat die ontplooiings- en werkrumte verskaf vir die funksionering van al die gawes van elke lid van die gemeente wat die Heilige Gees in sy vrye werking wil implimenter in elke tydstep waarin die ekklesia hier bestaan. Wanneer 'n bepaalde gawe of groep van gawes, soos byvoorbeeld die drie ampte van leraar, ouderling en diaken, die hele diensstruktuur en werkrumte wat aan die gemeente gegee is, alleen vir hulleself opeis en reser= veer, word die funksionering van die gemeente as liggaam van Chris= tus verlam en oneffektief gemaak in hierdie wêreld. So word ook die Gees bedroef en uitgedoof en sy vrye werking weerstaan.²²¹⁾ Daar is wel dienste (gawes) wat as leiding in die gemeente gegee word, maar dan nie 'n leiding om die lede van die gemeente voort= durend as onmondiges en leke slegs op te voed en in te lig aangaande die heilswaarhede nie, maar wat die gemeente as geheel daartoe lei dat alle gawes wat deur die Gees aan hulle verleen is tot ont= plooiing en daadwerklike funksie kom.

3.4.5 Die martyria - die getuienis-element.

In die diensstruktuur wat die Heilige Gees deur die gemeente in die wêreld daarstel, is die getuienis, (die martyria) ook 'n baie belangrike element. Dit is inderdaad deur die getuienis van die gemeente dat die heilswerk van Christus tot die verlore wêreld uitgaan en die mens in verval en nood bereik tot redding. Die gemeente word juis omdat hy onder die Gees staan en deur die Gees gesalf en toegerus is, geroep om draer van sy getuienis te wees.²²²⁾ Die gemeentelede is deur Jesus Christus verlos en uit die verlore wêreld uitgered en aan Hom gewy en daarom met die Heilige Gees gesalf en toegerus om altyd die vrug van sy inwoning na vore te bring.²²³⁾ Tegelyk is die gemeente ook met bepaalde gawes toegerus om getuie van Christus se heil en verlossing te wees, soos ons leer uit Romeine 12 en 1 Korinte 12. Daarom is die gemeente nie alleen getuie wanneer hy praat en die Blye Boodskap aan die wêreld getuig nie - daarvoor die gawes - maar die gemeente is ook

getuie wanneer hy deur sy nuwe lewe die vrug van die inwoning van die Gees vertoon.^{224}}

Die begrip "martyria" en die inhoud daarvan beteken om 'n verklaring af te lê van eerstehandse kennis wat iemand opgedoen het van individuele handeling of van algemene feite wat ervaar is. Dit is 'n regsterm waar die getuienis wat iemand aflê, handel omtrent persoonlike ervaringe wat hy opgedoen het omtrent gebeure wat aan hom bekend is waaraan hyself deelgeneem het, of dit waargeneem het. Dit kan ook handel oor persone en verwantskappe wat aan hom bekend is. Die getuienis dien dus as 'n verklaring tot bevestiging van feite op grond van eerstehandse kennis wat persoonlik ervaar of waargeneem is - dus oog- en oor getuienis. In hierdie verband waartoe die gemeente geroep is om getuie te wees, beteken dit dan dat hierdie martyria na die sentrale inhoud van die Evangelie as sodanig verwys - die heil in Jesus Christus.^{225}} Dit verklaar dan ook dat die inhoud van die getuienis nie aanvullend is by dit wat Jesus Christus tot heil vir die wêreld gedoen het nie. Die Gees kom nie om aan die gelowige iets bo en behalwe die openbaring wat in Jesus Christus gegee is, aan mense mee te deel asof so-iemand nou begaafd is en uitgesonder word om spesiale insprake van die Gees te ontvang wat in die vorm van 'n boodskap van die Here aan andere meegedeel word nie. Die Gees bring geen supplementêre openbaring of leerstellinge nie. Hy ontsluit die woord van Christus; Hy verhelder en verklaar dit in die Woord wat die heil in Christus laat sien en aktualiseer dit vir die verlore mens. Daarom wys Herbert Masuch^{226}} daarop dat daar bepaalde elemente is wat in die getuienis nooit mag ontbreek nie, nl. (1) Ons verlorenheid buite Christus, (2) Christus se reddende liefde en (3) van die redding self en wat dit beteken. Juis omdat die doel van die getuienis is om mense uit die verlore wêreld tot Christus te bring en so tot bekering te lei, is dit van sentrale belang in die getuienis-lewering. Dit is immers alleen die getuienis wat van die Woord van God uitgaan wat deur die Gees geïnspireer is en daarom kragtig is om sy doel met diegene te bereik teenoor wie die getuienis gelewer word. As die getuienis net 'n ervaringsmoment van die gelowige is wat meege-deel word, of berus op persoonlike belewenis, het dit geen kragtige

werking tot heil onder 'n verlore mensheid nie. Herbert Masuch²²⁷⁾ sê tereg dat die martyria 'n aansprekende en werksame vorm van die verkondiging is. Elke getuienis moet daarom die Woord van God as grondslag hê. Mens moet dus biddend vir hom die regte woord van God laat aantoon, want wat ons het om te getuig, is die waarheid van die Bybel en alleen hierdeur word die heilsdaad van Golgotha en die geloof aan redding uit genade in die middelpunt gestel.

Die martyria in die wêreld. Hierdie diens wat die Gees in die gemeente werk, is bedoel om tot die wêreld buite die gemeente uit te gaan. Daarom is die martyria nie die onderlinge subjektiewe mededeling van persoonlike ervarings wat alleen in die kring van die vergaderde gemeente plaasvind nie. Dit mag die getuienis nooit wees nie. Die gemeente is deur die Here God in die wêreld geplaas ter wille van die wêreld omdat God sy eer daarin stel om die verlore wêreld tot heil te dien, en dit doen Hy deur sy eiendomsvolk. So verklaar die apostel Petrus dan ook aan die gemeente: "Julle, daarenteen, is die uitverkore volk, 'n koninklike priesterdom, 'n nasie wat vir God afgesonder is, die eiendomsvolk van God, die volk wat die verlossingsdade moet verkondig van Hom wat julle uit die duisternis geroep het na sy wonderbare lig".²²⁸⁾ Jesus verklaar self na sy opstanding aan die dissipels dat Hy juis daarvoor gely, gesterwe en opgestaan het sodat bekering en vergewing van sondes in sy Naam aan al die nasies verkondig kon word. Dan proklameer Hy: "Julle is getuies (matures) van hierdie dinge".²²⁹⁾

Otto Knoch²³⁰⁾ beskryf die posisie van die Christen as getuie in hierdie wêreld soos volg: Die Christen leef as verlore mens sowel in gemeenskap met God en alle medegelowiges, so ook in gemeenskap met alle mense in die wêreld van onheil wat nog voortduur. In die sfeer van die geloof is die helende magte van die ryk van God meteen midde in hierdie wêreld van onheil aan die werk. Dit dring in tot verandering van hierdie wêreld en op die inbreek van die nuwe ordening van die ryk van God alhier, want die getuienis aangaande die Evangelie verander mense se lewens. Terwyl die Christen leef uit die kragte van die ryk van God, bereik sy handeling as getuie van Christus die wêreld daar waar hy is, wanneer hy vir die werk van die Gees van God ruimte in sy lewe bied. So word die mens in

verlorenheid met die heilsmag van Christus in verbinding gebring. Dan sê hy: In hierdie godsdien van die lewe word die godsdien van die gemeente voltrek. Hy konkludeer dan: "Da die ewige Hohepriester Christus Jesus auch durch die Laien sein Zeugnis und seinen Dienst fortsetzen will, macht er sie seinen Geist lebendig und treibt sie unaufhörlich an zu jedem guten und vollkommenen Werk".²³¹⁾

Die Gees wat die heil in Christus Jesus in die wêreld aktualiseer en toepas, doen dit nie alleen in en deur die kerygma nie, maar ook deur die martyria van die enkele gemeentede. Die Gees bly die Bron, die Bewerker, die Administrateur van die heil, maar Hy doen dit deur middel van elke gelowige wat Hy daartoe red en toerus. Die gelowiges wat vanuit die sentrale samekoms van die gemeente telkens weer die wêreld ingaan in hulle daaglikse bestaan, is die eindpunte, die vertakkinge waardeur die Gees die verlore wêreld bereik. Daarom is die martyria 'n wesentlike aspek van die struktuur van dienste wat Hy in die gemeente werk. Die gemeentede moet dus in hulle verkeer in die wêreld van elke dag, deur hulle martyria wat aan hulle gegee is in die vorm van die vrug²³²⁾ en die gawes²³³⁾ van die Gees, in die Naam van die Drie-enige God die wêreld tot heil dien. Hulle plek in die diensstruktuur van die Gees, sowel as hulle persoonlike getuigenis deur die Gees gewerk, maak essensiële deel uit van God se plan van heilshandeling met die wêreld. Hulle moet deur hulle martyria van lewe en woord die wêreld aan trek na Christus toe soos Hyself gewees en gedoen het.

Käsemann²³⁴⁾ herinner daarom in hierdie verband aan die voorbeeld van Jesus self en sê: "Er ist scheinbar ziellos unterwegs, zieht aber gerade dabei gleichsam magnetisch die an, die seiner Hilfe bedürfen. Er Lässt sie merkwürdigerweise hinterher auch wieder laufen, statt, wie die Frommen seiner Zeit und die Gemeinde nach Ostern, feste, lokale Gruppen zu gründen. Er ist ganz dem Augenblick hingegeben, als wäre das allein wichtig. Mir scheint, dass dieser Sachverhalt sich überall dort wiederholen wird, wo jemand in Jesu Nachfolge steht. Er braucht gar nicht viel zu tun, um auf sich aufmerksam zu machen. Er muss nur da sein. Er mag sein Tagwerk verrichten wie jeder andere. Doch wird sich über ihm die Verheissung von der Stadt auf dem Berge erfüllen, die nicht ver=

borgen bleiben kann, und die andere von den Lichtträgern in einem verdrehten Geschlecht. ... Die wirkliche Dienst Christi beginnt und endet in der Nachfolge, die keiner Reklame bedarf und sich nicht selber aus Licht drängt. Sie scheint als solche und ist als solche Anstoss genug. Jesus bewegt auch heute noch die Welt aus den Winkeln".²³⁵⁾

Die besondere gawes wat in hierdie aspek van die dienslewering van die gemeente tot heil van die verlore wêreld ter sprake kom, is in besonder die van profesie, vermaning, hulpverlening en geloof in die sin van vertrouwe op God. Maar gepaard hiermee, is die vrug van die Gees, nl. liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelikheid, goedhartigheid, getrouheid, nederigheid en selfbeheersing²³⁶⁾ in die lewe van die getuie van Christus self ook 'n martyria wat mense uit die verlore wêreld aantrek na Christus toe.

3.4.6 Die leitourgia - die liturgie - diens aan God self.

In die struktuur van dienste wat die Heilige Gees in die gemeente werk, maak die leitourgia - die liturgie, dit wil sê die diens aan die Here God self, die bron van alle dienste uit. Daar kan geen verdere diensstruktuur op aarde in die Naam van die Drie-enige God wees, as die Heilige Gees nie God-vervreemde mense daartoe bring, en die beweging in die lewe van die mens aan die gang sit, om God bo alles te dien en die lewe na Hom toe te keer nie. Want in die liturgie, wat in eerste instansie in die erediens uitgevoer word, is die Here God op besondere wyse teenwoordig onder sy volk, om self deur die Gees met hulle gemeenskap te oefen. In die liturgiese handeling staan die mens - die gemeente - voor die lewende God; is die gehele aandag en lewe op Hom gerig, en vind elke handeling plaas met die doel om Hom te dien, te eer en te verheerlik. Tereg sê J.L. Koole²³⁷⁾ dat hierdie diens nie geskied ten behoeve van God se welsyn nie, maar wel ten behoeve van sy God-wees - sy heiligheid - omdat Hy God is. Hy wys ook daarop dat die liturgie as diens van God in die Ou Testament in 'n aantal handeling saamgevat kan word en wel onder drieërlei aspekte: erediens, heiliging en feestelike ge=

meenskap.²³⁸⁾

A.C. Barnard²³⁹⁾ stel dit volledig wanneer hy met betrekking tot die liturgie van die volk van die Here in die Nuwe Testament sê: "Die liturgië omvat al die woorde en handeling van die volle erediens, met insluiting van die preek (nie die inhoud van die prediking nie) en die nagmaal; sowel as ander handeling soos die doop, die openbare belydenis van geloof, die bevestiging van ampsdraers; ook van ander dienste soos gebedsdienste, Bybelstudie deur die gemeente, huweliks- en begrafnisdienste; dan ook die fundering en vormgewing van die erediens, die gebede, liturgiese formuliere, die kerklied".

J.L. Koole²⁴⁰⁾ behandel verskeie aspekte van die Ou Testamentiese liturgie, en sê dan met betrekking tot die liturgie van die Nuwe Testament: "Evenals de l. van het O.T. voltrekt zich die van het N.T. in de overtuiging van Gods bijzondere aanwezigheid (1 Cor. 14: 25). Aan deze wetenschap ontleent het geheel van de liturgische handelingen thans zijn naam: 'samenkomen' (1 Cor. 11:17 v., 33 v.). Dit 'samenkomen' is allereerst een samenkomen met de verrezen Christus (Hand. 20:7); het grondt zich op zijn belofte (Matth. 18:20). Zo vindt de 'tent der samenkomst', waarin de Here aan Mozes verscheen, zijn N.T. ische vervulling in de ontmoeting van de verheerlijkte Christus en de gehele aanwezige gemeente; waar de 'naam' van Christus aangeroepen wordt (Matth. 18:20), openbaart zich zijn 'heerlijkheid' (2 Cor. 3:18)".

Hy maak dan ook die belangrike stelling, naamlik dat dit in die lyn van die uitstorting van die Heilige Gees lê, dat die priesterlike reëling en bemiddeling van die liturgie van die Ou Testament terug tree in die Nuwe Testament, en dat daar nie meer gewaak hoef te word teen grensoorskryding by die heilige plekke nie,²⁴¹⁾ of heilige tye²⁴²⁾ nie, omdat die heiligheid van God sig tans uitstrek tot alles wat die gelowige het, doen en is. Elke gelowige is tegelyk priester,²⁴³⁾ offer²⁴⁴⁾ en bousteen van die tempel.²⁴⁵⁾ Die vryheid in die liturgie in hierdie sin, beteken in die Nuwe Testament egter geen wanorde nie, ooreenkomstig 1 Korinthiërs 14:33.²⁴⁶⁾

H. Strathmann²⁴⁷⁾ wys ook op 'n baie belangrike beginsel omtrent die liturgie van die Nuwe Testament wanneer hy verklaar dat die terme nooit gebruik word vir die diens van ampte van leidende persoonlikhede soos apostels, leraars, profete, presbiters, biskoppe, ens. nie. So 'n gebruik kan nie op die bodem van die vroeë Christendom ontwikkel nie. Want die dienste van Christelike ampsdraers kan nie vergelyk word met die van die priesterlike offerkultus nie. "The new community had no priests, for it consisted of priests. 'We can be bold to enter into the holiest through the blood of Jesus' (Hb. 10:19)".²⁴⁸⁾

In die diens van die leitourgiagaan dit dus daarom dat die Heilige Gees elke gelowige heilig in Christus Jesus en elkeen in persoonlike en direkte verhouding tot God stel, sodat elkeen deel kan hê aan die diens van God in die samekomste van die gemeente. Die Heilige Gees bemiddel die koms en ontmoeting van God self met die gemeente, sowel as die respons van die kant van die gemeente om God te dien, te aanbid, te vereer en te verheerlik in die leitourgia.

In hierdie leitourgia van die gemeente waar die besondere en lewende verkeer met God self plaasvind, geskied die voortdurende heiliging van die gemeente; vind die voortdurende besieling, versterking, vorming en toerusting altyd weer plaas. Hier bewerk die Gees ook op heel besondere wyse die gawes en wek Hy dit op vir diens aan die Here God self, in die erediens, sowel as buite die erediens - in die wêreld. Daarom noem A.C. Barnard dit ook die "operasiebasis vir die lewe en werk van die kerk in die wêreld".²⁴⁹⁾ Die erediens, waar die besondere leitourgia plaasvind, is dan ook inderdaad die leweskennende middelpunt van die gemeentelike aktiwiteit waar die Heilige Gees altyd weer skenk wat Hy nodig ag vir die dienswerk van die gemeentelike in die wêreld. Hier funksioneer dan ook die gawes van profesie, onderrig gee, woord van kennis, woord van wysheid en gesondmaking, en by hoogste uitsondering ook die spreek in tale en uitleg daarvan.²⁵⁰⁾ Wat egter van grote belang is, is naamlik dat elkeen in die vergadering van die gemeente 'n bydrae lewer. Die apostel Paulus sê daarom aan die gemeente in Korinte: "Hoe moet dit dan wees, broers? Elke keer as julle bymekaarkom, het

elkeen gewoonlik 'n bydrae om te lewer; 'n psalm, 'n onderwysing, 'n openbaring, 'n taal, 'n uitleg daarvan. Sorg dan dat alles tot opbou van die gemeente verloop".²⁵¹⁾

Hier word die ideaal-beeld vir die godsdienstige samekoms van die gemeente aangedui waarin elkeen dus iets tot opbou van die gemeente kan bydra. Vyf soorte van aktiwiteite of uitinge wat in hierdie samekoms sy plek het, word genoem, naamlik: 'n psalm, 'n onderwysing, 'n openbaring, 'n taal en 'n uitleg daarvan. Omdat elke uiting van hierdie aard die opbou van die gemeente moet dien, word daarmee die beslissende grondbeginsel genoem, wat as rigsgnoer vir elke optrede van 'n gemeentelid in die samekoms geldig is. Hier blyk ook duidelik dat elkeen se bydrae nie primêr individueel is en dan gesamentlik nie. Dit is hier primêr korporatief en daarby individueel. Elke uiting is gerig op die gemeente as liggaam van Christus. Daarom geskied die charismatiese uitinge nie ter wille van die individu as sodanig en ter wille van sy individuele beleving nie.

Siegfried Grossmann²⁵²⁾ doen enkele wenke aan die hand vir die gestaltegewing van 'n charismatiese godsdiensoefening wat weer ooreenstem met die vrye kerklike tipes. Hy noem dan die volgende punte van belang vir die strukturering van sodanige samekoms:

(1) Vrye spontane godsdiensoefeninge het nog 'n leier, (voorganger), nodig. Prinsipiël word dit deur die Heilige Gees gelei - hoewel Hy Hom egter van mense bedien vir hierdie taak.

(2) Die gemeente moet weet dat by 'n charismatiese godsdiens-oefening niemand passief mag bly nie. Dit beteken nie dat elkeen iets moet sê nie, maar niemand darf hom aan die "innerlike hoor" onttrek nie, sodat geen bydrae wat die Heilige Gees deur 'n deelnemer wil gee, uitval en agterweë bly nie.

(3) In vele impulse wat ervaar word in die aanbidding darf nie ongekontroleerd weergegee word nie. In die charismatiese godsdiens-oefening moet elke impuls gegarandeer wees deur die Heilige Gees, sodat die menslike wispelturigheid nie die faktor van aksie word nie.

(4) Elke geïnspireerde vrye godsdiensoefening ken 'n rooi lyn in die verskeie gedagtes en by die charismatiese bydrae. Want God is nie 'n God van wanorde nie, maar van orde en vrede.²⁵³⁾ Daarom staan die onderskeie bydraes nie onverbonde langs mekaar nie, maar toon 'n samehangende ontwikkeling. Want die Gees wil ons lei tot 'n Bybelwoord, tot boetedoening, tot 'n gemeenskaplike insig, tot 'n beslissing, tot lofsegging en aanbidding.

(5) Beslissend by 'n charismatiese godsdiensoefening is nie wat ons vir die Here God wil sê nie, maar wat Hy vir ons wil sê. Daarom moet mens daarop ag gee, dat uit die gebedsgodsdiensoefening geen "gebruiklike" gebedsgemeenskap ontstaan, waarin ons net aan God ons persoonlike versoeke en begeertes oordra nie.

(6) Die apostel Paulus toon ons reeds die belangrikheid van afwisseling. Daar moet nie aanhoudende spreek in tale op mekaar volg nie, of 'n hele groep van profesieë, of visioen op visioen nie. Die totale volheid is bedoel, terwyl die monotonie van altyd weer dieselfde bydraes, dreig om alles te smoor.

(7) Naas die veelvoud van charismata het die charismatiese godsdiensoefening die behoefte aan die intensiewe leiding van die Heilige Gees. Nie elke charisma kan in elke godsdiensoefening uitgeoefen word nie. Buitendien kom dit daarop aan om die regte tydstip te ontdek, wanneer dit wat in iemand gevorm word, na vore te bring. Of so 'n bydrae charismaties is, sal daaraan geken word hoe goed dit in die ontwikkeling van die godsdiensoefening pas en hoe dit deur die ander ontvang word.

(8) Baie keer kom dit voor dat mens so 'n heldere gedagte het, maar dat jou deelname aan die godsdiensoefening egter reeds so sterk was, dat jy liefies nie verder iets moet bydra nie. Hier moet mens daarom bid dat hierdie bydrae of gedagte by iemand anders wakker word.

(9) Daar is verskeie charismatiese bydraes wat deur die gemeente beoordeel moet word, soos byvoorbeeld: profeteer, 'n openbaring, tale en uitleg van tale en 'n woord van kennis.²⁵⁴⁾

(10) Dit is baie vrugbaar as mens nā die godsdiensoefening 'n soort van bespreking kan deurvoer. Die belangrikste gedagtes van die godsdiensoefening kan nogeens genoem word, sodat mens ook by die charismatiese godsdiensoefening uit jou foute kan leer.

Grossmann besluit dan: "Charismatische Gottesdienste sind wichtig, um die Fülle der geschenkten Gnadengaben zur Funktion kommen zu lassen. Wenn sie auf der Stille heraus entstehen, besitzen sie oft eine Tiefe, eine Schönheit und eine Klarheit, die bei traditionellen Gottesdiensten selten ist".²⁵⁵⁾

Grossmann se wenke vir die charismatiese godsdiensoefening - leitourgia - is wel belangrik. Hier sal egter voortdurend heldere waaksaamheid moet wees dat die inrigting van die leitourgia waar meer geleentheid geskep wil word vir 'n vryere beoefening van die charismata nie daarop uitloop dat die mens met sy bepaalde funksie - al is dit dan charismaties - weer so sterk op die voorgrond tree, en in die middelpunt kom staan, dat die wesentlike van die leitourgia, naamlik dat God in die sentrum is, verdring en verplaas word nie. In die charismatiese godsdiens is die antroposentrisme juis een van die groot sondes en afwykinge.²⁵⁶⁾

In die leitourgia moet die eerste beginsel altyd ten sterkste gehandhaaf word, nl. dat die Heilige Gees die gemeente te staan gebring het in ontmoeting met die lewende God vanweë die verlossing in Christus Jesus. Daarom is die doel van hierdie diens die toebring van die eer aan God, sy verheerliking, aanbidding en lofverheffing. God self is teenwoordig deur die Heilige Gees om heiligend, vernuwend en toerustend in die gemeente te werk. Daarom is die gemeente in die gees en in die houding van aanbidding. En omdat God sō deur sy Gees in die gemeente teenwoordig is, en werk, antwoord die gemeente daarop aan God Self in elke onderdeel van die leitourgia, en bly die aandag altyd onafwendbaar en volledig op Hom gerig. Want die leitourgia is vir die gemeente die leweskennende middelpunt van God deur die heilswerk van Jesus Christus in die gemeenskap van die Heilige Gees. En die gawes wat die Gees alhier skenk en bewerk, is bedoel om tot die eer en verheerliking

van die Here God te dien binne die leitourgia van die gemeentelike samekoms, sowel as in die wêreld wat die gemeentelede binnegaan vanuit hierdie leitourgia.

By die wenke van Grossmann word die klem te swaar gelê op die charismata ten koste van die sentrale werking van die Gees in die erediens. Hierdie sentrale werking van die Gees geskied vanuit die Woord van God en nie deur middel van die charismata wat aan lede van die gemeente meegedeel word en hier in die leitourgia van die erediens tot funksie kom nie. Hierdie sentrale werking van die Gees, wat die gemeente as liggaam van Christus daarstel in die erediens, lei die gemeente in geheel tot verering, aanbidding en lofverheffing van God-drie-enig. Die charismata wat die Gees dan in hierdie ontmoeting meedeel, is sekondêr tot die leitourgia in die erediens, en nooit die sentrale doel of die handeling waarop ge-konsentreer word nie. Vir hierdie sentrale werking van die Heilige Gees is dit daarom van die allergrootste belang dat alles hier ordelik, stigtelik²⁵⁷⁾ en in die gees van aanbidding sal geskied. Hiervoor het bepaalde leidende dienste - "ampte" - in die gemeente 'n besondere plek en verantwoordelikheid, om naamlik in die Naam van die Here in hierdie leitourgia as voorgangers op te tree. J. Fiset stel die sentrale belang hiervan wanneer hy sê: "Het pastoraal optreden is het intermediair van het komen van God in zijn woord".²⁵⁸⁾ Hieronder moet egter duidelik verstaan word dat die besondere blywende dienste - "ampte" - wat leiding neem in die erediens nie sô op die voorgrond moet staan dat hulle die lidmate as volk van God oorskadu nie. Hulle is ook deelnemers aan die erediens - die leitourgia - maar hulle mag nie in die weg staan van die gelowiges of as middelaars en tussengangers optree nie. Hulle dien alleen as voorgangers en neem leiding in die leitourgia.²⁵⁹⁾

By die struktuurering van die leitourgia in die erediens is dit ook van beslissende belang dat die korporatiewe aard daarvan gehandhaaf sal word. Daarom noem Fiset²⁶⁰⁾ dit ook soos volg: "Het same-komen van de gemeente is de grondvorm van het funktionieren als het lichaam van Christus". Hier in die leitourgia kom die gemeente as liggaam van Christus tot openbaring en neem hy sigbare gestalte

aan. Want om Christen te word - gered te word uit die verlore wêreld - beteken om gered te word in 'n gemeenskap in - die nuwe gemeenskap, wat die liggaam van Christus is. So verklaar A.C. Barnard ook:²⁶¹⁾ "Hierdie deelname deur die gemeente geskied egter as gemeente, dit is 'n korporatiewe optrede en deelname. ... 'n Indiwidualistiese deelname deur enkeles is nog geen werklike deelname nie. Die vormgewing van die erediens moet dus sodanig wees dat die gemeente by die verloop van die erediens, en by elke aspek daarvan, betrokke is".

Wanneer die charismatiese strukturering in hierdie leitourgia sodanig is dat hierdie beginsel verplaas of vervang of verdring word deur 'n geatomiseerde deelname, beantwoord die leitourgia nie meer aan die groot beginsel, naamlik die opbou van die gemeente as die liggaam van Christus nie.

3.5 Die Vrye Werking van die Gees, Die Struktuur en die Gestaltegewing.

Die vraag waarom dit hier gaan is naamlik of die vrye werking van die Gees impliseer dat daar geen struktuur in die gemeente moet bestaan nie, en of enige vorm van struktuur as sodanig 'n verhindering vir die vrye werking van die Gees is. Aan die ander kant is die vraag of daar 'n basiese struktuur is wat juis deur die Gees gegee en gewerk word, sodat daar dan alleen binne hierdie basiese struktuur voortdurende dinamiese aanpassings gemaak behoort te word na die eis van omstandighede, en met die verandering van die tyd. 'n Verdere vraag is, of daar bepaalde vereistes is wat in die Skrif aangedui kan word wat geldend behoort te wees by die strukturering van die gemeente, sodat die struktuur dienooreenkomstig uitgewerk behoort te word.

3.5.1 Die uiteenlopende standpunte.

x Die kerk moet opgaan in die funksie terwyl die struktuur van geen belang is nie. Dit was veral J.C. Hoekendijk wat hierdie standpunt

baie sterk verteenwoordig en gepropageer het. Volgens hierdie standpunt is die struktuur nie alleen oorbodig. maar ook 'n hindernis vir die voortgang van die Evangelie is. Hy praat dan van die "kerk in uitvoering" en sê: Om duidelik in die wêreld te kan wees, sal 'n mens jou bewustelik moet distansieer van die "kerklike" sfeer. Dan maak hy ook die stelling dat die predikant deur sy amp vir die apostolaat ongeskik word.²⁶²⁾ Hierdie standpunt word ook aangehang deur die ekumeniese beweging wat die kerk sien as 'n funksie van die Missio Dei en nie dat die sending 'n funksie van die kerk is nie.²⁶³⁾

x 'n Tweede duidelike teenoorgestelde standpunt is dan naamlik diegene wat 'n starre, strakke en vasstaande struktuur handhaaf wat van geslag tot geslag en van eeu tot eeu onveranderd oorgelewer moet word. Dit vind ons veral by die Rooms Katolieke standpunt en Rome se opvatting oor die hierargiese strukture in die kerk. So praat Karl Rahner²⁶⁴⁾ byvoorbeeld van 'n charismatiese struktuur in die kerk naas die hierargiese. Hier word dan die hierargiese organe in die kerk as die amptelike beskou en gehandhaaf.

x Daar is ook 'n tussengroep wat verskeie opvattings omtrent die strukture het wat nie noodwendig onder een van bogenoemde ingedeel kan word nie, waarvan ons na die volgende verwys:

x Daar is diegene wat uitgaan van die standpunt dat die missionêre, dit wil sê die uitgaan met die Evangelie die wêreld in, die struktuur bepaal. Hier vind ons onder andere die volgende:

J.T. Bakker en K.A. Schippers²⁶⁵⁾ lê baie klem op die vraag of die huidige vorme nog in die situasie van die hede inpas. Nuwe eietydse vorme word gesoek en hiervoor is die belangrike vraag, of die gemeente werklik kontakveld kan wees tussen Woord en wêreld. Hulle wys dan daarop dat nie alleen die verskil in situasie en/of in beleving nie, maar ook die verskeidenheid van take en dienste en die wyse waarop dit tot mekaar in verhouding gestel word, van belang is in die strukturering.

Eberhard Winkler²⁶⁶⁾ wys ook daarop dat die kerkregtelike reëling

plooibaar moet wees sodat die spesifieke gawes van die gemeentelêde in die heersende situasie van die gemeente werksaam kan wees. Hy praat van 'n "broederskaplike leidingstyl". Die strukture van die gemeentelike lewe moet voortdurend die heilshandeling van Christus dien. Gewoonlik word strukture verdag gemaak of as alheilmiddel van die kerk gesien en vasgehou. Hy sê dan dat die strukture altyd opname-geskik, uitstralingskragtig en uitsendingsbekwaam moet wees. Hy wys ook daarop dat die organisatoriese en geestelike aktiwiteite nie geskei mag word nie.

Werner Krusche²⁶⁷⁾ verklaar dat die erkenning van die missionêre as struktuur-prinsipe, met die moment van toewending tot die wêreld, bepalend is vir die gestalte en struktuur van die gemeente. Daar mag dus geen statiese ordeningsstruktuur wees wat sig altyd en oral gelyk bly nie. Daar moet dus sê vorm gegee word aan die lewens- en arbeids- en organisasievorme dat die gemeente die mense in hulle situasie van die oomblik ten beste kan dien. Die gemeente het geen "een-vir-almaal" struktuur nie, maar 'n plooibare, aanpasbare struktuur. Hy gee dan bepaalde kenmerke van die gemeente wat onderweg is in hierdie wêreld asook kenmerke wat noodwendig is vir die huidige ordening.²⁶⁸⁾

x 'n Ander groep lê veel klem op die eietydse vorme wat aan die behoefte van die tyd moet beantwoord, byvoorbeeld die volgende:

Adolf Martin Ritter en Gottfried Leich²⁶⁹⁾ se standpunt is dat die kerk aan geen tyd gebonde moet wees nie. Hy moet die behoeftes van sy dag en tydsgeurig dien en poog om gehoorsaam te wees ooreenkomstig die plek waarin die gemeente bestaan. Hulle wys dan ook op die hervorming wat nodig is in ons dag.²⁷⁰⁾

Hans Klüng²⁷¹⁾ sê dat die starre institusies met sy dodende sisteem 'n soort van verslawing van die mense in die hand werk, omdat die institusionele regime wat onverskillig teenoor die konkrete nood van die konkrete mens staan, in wese liefdeloos is. Hy stel dan 'n aantal negatiewe sowel as positiewe vrae in verband met die institusionele kerklike sisteem, maar kom nie self tot 'n

positiewe strukturering vir die gemeente nie.

D.J. Louw²⁷²⁾ se opvatting is dat die probleem van die plaaslike gemeente nie deur intensiewe bearbeiding van 'n enkele predikant opgelos kan word nie. Dit is 'n totale probleem wat die totale organisasie van die kerk raak. Hy doen dan bepaalde voorstelle aan die hand vir 'n dinamiese gemeente-struktuur asook voorstelle vir die Sondagprogram in die gemeente²⁷³⁾ wat aan die behoefte van die tyd moet beantwoord.

× H. Berkhof en Eduard Schweizer het afsonderlike eie standpunte wat ons soos volg kan saamvat:

H. Berkhof²⁷⁴⁾ sê dat God nie alleen persone skep nie, maar ook strukture. Die instituut en sy middele is geen doel op sigself nie, maar bedoel om die ontmoeting met sy mense tot stand te bring. Ons handeling is altyd onderworpe aan die handeling van die Gees, en Hy werk nie alleen in die kerk as instituut nie, maar ook as liggaam, as gemeenskap. Volgens hom kom die instituut eerste, maar dit vind sy doel in die gemeenskap waartoe dit 'n instrument is. Hy noem selfs die instituut (amp) as die wyse van Christus se representasie, terwyl die doel van Christus se representasie in ons midde, ons inkorporasie in Hom is. Sy opvatting is dan dat Christus in die woord, sakrament en amp teenwoordig gestel word in die gemeenskap van die kerk. Hierdie gemeenskap word op sy beurt geroep om die middel te wees waardeur Christus weer in die wêreld teenwoordig gestel word.

Die opvatting van Berkhof dat die amp 'n element is waardeur Christus in die gemeente teenwoordig gestel word, kan nie aanvaar word nie. Christus kom wel op besondere wyse tot die gemeente in die Woord, sakrament en deur middel van die optrede van die voorgangers, maar dit mag nie vergeet word dat Christus deur die Gees reeds in elke lid van sy gemeente, en daarom in die gemeente as geheel, blywend teenwoordig is nie.

Eduard Schweizer²⁷⁵⁾ sê: "Es ist Gottes Geist, der in Freiheit

verzeichnet, was die Ordnung der Gemeinde dann hinterher anerkennt; sie ist also funktionell, regulativ, dienend, nicht konstitutiv, und eben dies ist das Entscheidende". Hy wys dan verder daarop dat hierdie oop-wees van die ordening vir die Here God se lewendige ingryping op drieërlei wyse plaasvind: Op 'n keer kan die ordening daardeur deurbreek word dat Hy 'n nie-geordende gemeentelid 'n woord van wysheid skenk volgens 1 Kor. 14:30 en Hand. 11:27-30. Tweedens verskaf God nuwe, tot nog toe onvoorsiene dienste volgens Hand. 13:1-3. Dit geskied wanneer die gemeente in werklike luister na God 'n nuwe situasie ontmoet, byvoorbeeld Hand. 6:1 v.v. en 1 Kor. 16:16. Derdens is dit ook moontlik dat bepaalde dienste beproef is en dan deur die gemeente getoets word of God wel daarvoor die nodige genadegawe aan iemand geskenk het, byvoorbeeld 1 Tim. 3:1 v.v. Schweizer aanvaar dus ope en plooibare strukture en dienste vir die gemeente.

x Daar is ook 'n aantal outeurs wat die aangeleentheid van die struktuurering wel aanraak, maar ook nie tot 'n duidelike omvattende struktuurering vir gesonde funksionering van die gemeente in geheel kom nie.²⁷⁶⁾

3.5.2 Beoordeling:

Die tekortkoming by al voorgenoemde outeurs is dat daar nie van die werking van die Heilige Gees uitgegaan word as die Een wat die gemeente daarstel en dan ook 'n bepaalde struktuur vir die dienslewering of diensuitinge van die gemeente gee nie. Tweedens word kritiek uitgespreek oor die bestaande strukture, en dan word daar fragmentaries oor bepaalde aspekte van die strukture voorstelle aan die hand gedoen, terwyl 'n positiewe omvattende struktuurering nie aangedui word nie. 'n Verdere tekortkoming is dat daar los en vas oor die strukture gehandel word en nie op 'n konstruktiewe wyse nie. By sommige blyk dit dat die strukture geheel deur die situasie van die oomblik en die behoefte van die tydsomstandighede bepaal word. Daar word nie konstruktief op die vraag ingegaan of daar wel 'n basiese gegewe struktuur vir die gemeente is wat geldend bly vir die gemeente te midde van die veranderende tye nie.

3.5.3 Die basiese gegewe struktuur:

In die lig van voorgenoemde gegewens wat tot hiertoe behandel is, kom ons tot die volgende konklusie:

- (1) Daar bestaan nie 'n teenstelling tussen die vrymagtige werking van die Heilige Gees en die strukturering van die gemeente nie.
- (2) Die Heilige Gees werk herskeppend en ordenend in die wêreld van chaos. In hierdie verband is twee groot beginsels van belang, nl. dat die gemeente wat deur die Gees onder die een Hoof - Christus - verenig word, daardeur op 'n bepaalde wyse gestruktureer word, en dan juis tot 'n ordelike eenheid.²⁷⁷⁾ Tweedens word die gemeente juis deur die Gees daargestel en verenig en gestruktureer tot 'n bepaalde ordelikheid sodat die gemeente voorgestel word as die liggaam van Christus.²⁷⁸⁾
- (3) Die Gees wat die Stigter van die gemeente is deur die eeue heen op weg na die einde toe, bewerk 'n struktuur van diensuitinge in die ekklesia wat saamgevat kan word onder die volgende elemente en wat die diensstruktuur in geheel behels, naamlik: die kerygmatische, die didaktiese, die koinoniale, die diakoniese, die martyria en die leitourgia-elemente van die diensstruktuur.²⁷⁹⁾
- (4) Die Gees wat die eskatologiese heilsgemeente daarstel, woon in die ekklesia, en kragtens sy inwoning skenk Hy die verskeidenheid van charismata wat in die gegewe diensstruktuur tot uiting en tot funksie gelei word.²⁸⁰⁾ Hierdie charismata kan in twee hoof-groepe ingedeel word, te wete: (1) Die blywende charismatiese dienste wat aan bepaalde persone verbonde is, en die durende funksies in die gemeente uitmaak. Dit is die volgende: Apostels,²⁸¹⁾ profete, leraars, evangeliste, herders, diakens en voorgangers. Dit word ook in die geskiedenis van die kerk die "ampste" genoem.
(2) Die algemene charismata wat uit 'n verskeidenheid van funksies bestaan, maar nie aan bepaalde persone op permanente grondslag verbonde is, soos die voorgenoemde nie. Hierdie algemene charismata werk die Gees soos Hy wil ooreenkomstig die eise van die

situasie, die behoefte van die oomblik en in ooreenstemming met die roeping van die gemeente op 'n bepaalde tydstip.²⁸²⁾ Die algemene charismata bestaan dan uit die volgende, hoewel dit nie 'n afgeslote katalogus is nie:²⁸³⁾ Dienslewering, onderrig gee, profesie, bemoediging, die gawe om te gee, leiding gee, om te help, 'n woord van wysheid, 'n woord van kennis, geloof, gesondmaking, wonders doen, spreek in tale en uitleg daarvan, onderskeiding van die geeste.

(5) Hierdie gegewe charismata word tot diens gestruktureer rondom 'n bepaalde doel, naamlik die opbou van die ekklesia.²⁸⁴⁾ Maar terwyl dit gerig is op die opbou, het die struktuur van dienste nie alleen 'n horisontale dimensie en moment nie, maar ook 'n vertikale dimensie en moment.²⁸⁵⁾ Want die opbou kan nie plaasvind as die dienste nie gerig is op die Drie-enige God self wat die bron en lewensbeginnel van die dienste, asook die lewegewende in die proses van groei en opbou van die ekklesia is nie.

3.5.4 Die durende beginsels:

(1) Vir die gestaltegewing van die gemeente is dit nou belangrik dat die gegewe struktuur van diensuitinge in die vorm van die kerygma, die didachē, die koinonia, ens. as basiese en omvattende struktuur in die gemeente geïmplimenteer word. Hierdie diensuitinge omvat die gehele program van God wat Hy in die gemeente daarstel ten einde die wêreld tot heil te dien, terwyl dit ook alles omvat wat nodig is vir die opbou van die gemeente self.

(2) In die gestaltegewing van die gemeente kom die onderskeie charismata dan tot funksie, vind dit uiting, en word geïmplimenteer binne hierdie gegewe struktuur. Hiervoor is nodig dat die gemeente voortdurend ingelig sal word omtrent die bepaalde geleenthede tot diens en die behoeftes van die tyd wat ressorteer onder die verskillende elemente van hierdie gegewe struktuur.

(3) Omdat hierdie struktuur die basiese blywende is wat deur die Gees gewerk word, behoort dit voortdurend in al sy elemente gehandhaaf te word. Binne hierdie struktuur word die voortdurende aan-

passings met die oog op die situasie en die tydsomstandighede of die bestaande behoeftes van die oomblik gedoen.

(4) Vir die ordelike en voortgesette handhawing van hierdie gegewe struktuur van diensuiting en struktuur van charismata is dit noodsaaklik dat die blywende persoonlike charismata ~ die "ampste" in diens - altyd as leiers en voorgangers sal optree. So byvoorbeeld by die kerygmitiese handeling, die didaktiese, die handeling betrefsende die koinonia, die diakoniese aksies, die handeling rondom die martyria en die handeling betreffende die leitourgia. So word die ordelike bestendige en durende, dinamiese aktiwiteite van die ekklesia verseker, terwyl die gegewe struktuur ook tegelyk dien as dissiplineringsbeginsel vir die funksionering van die onderskeie charismata. Sodoende verval die gemeente nie in losse, onsamehangende, eiewillige en ongekontroleerde uitings van die charismata wat volgens die willekeur van die individu kan geskied nie.

3.5.5 Die gemeente as eenheid.

'n Laaste aspek betreffende die gestaltegewing van die gemeente is nou: Hoe word die gemeente saamgestel - gegroepeer - en op grond waarvan vorm 'n groep gelowiges saam 'n eenheid wat as bestaande en funksionerende liggaam van Christus onderskei word?

In hierdie verband noem ons slegs die belangrikste stelsels wat in die geskiedenis ontwikkel het:

x Die pouslike stelsel soos dit in die Roomse Katolieke kerk aange-tref word. Hier word die kerk as die groot geheel gesien ~ die civitas Dei - die stad van God. Hiervolgens bestaan daar slegs een kerklike instituut en al die plaaslike gemeentes is onderdele van die instituut.²⁸⁶⁾

x Die territoriale of konsistoriale stelsel soos in die Lutherse kerk. In hierdie struktuur het die plaaslike landsvors of keurvors die reg om die kerk te regeer. Hierdie stelsel het dus as uitgangspunt die territoriale sisteem, dit wil sê die nasionale of landskerk.

Hier geld die stelling: *cujus regio, ejus religio* - wie se gebied, dië se godsdienst.

x Die kongregasionalistiese stelsel. Hier geld geen plaaslike of territoriale verband nie, maar elke groep van gelowiges besluit om hulleself kerklik te organiseer, terwyl daar geen gebiedsafbakening bestaan vir so 'n gemeentevorming nie.

x Die kollegiale stelsel bestaan uit 'n vereniging van mense wat besluit om saam 'n kerklike gemeenskap te vorm. Dit is feitlik gelyk aan alle ander soorte van menslike verenigings.²⁸⁷⁾

x Die peresbiteriale of gereformeerde stelsel. Hier is die uitgangspunt dat die plaaslike gemeente die eerste is en van hieruit volg dan die wyere of algemene verband van gemeentes, wat in totaal ook in 'n bepaalde verband tot mekaar staan om sodoende die onderlinge verbondenheid van die plaaslike gemeentes bewaar.

x Konklusie: Vir die samestelling, die vorming en die gestaltegewing van die gemeente is dit belangrik dat van die grondbeginsel uitgegaan word dat 'n gegewe groep van gelowiges wat in 'n bepaalde gebied gereeld saamkom om die Here te dien, volledige liggaam van Christus is.²⁸⁸⁾ Ten einde hierdie beginsel te bestendig, is dit ook nodig dat vir hierdie gestaltegewing en strukturering van die gemeente 'n bepaalde gebiedsafbakening sal geld, soos byvoorbeeld by die parogiale stelsel. Daar is ook die moontlikhede van die paraparogiale stelsel wat op grond van kategorieë van mense gestruktureer word. Hier is nie die geografiese grense beslissend nie, maar wel 'n verskeidenheid van sosiologiese indelings. Dit blyk egter van die beste praktiese belang te wees dat vir die gestaltegewing van die gemeente, onder normale omstandighede, die geografiese indeling toegepas sal word. Dit verleen bestendigheid en orde aan die bestaan sowel as die gesonde funksionering van die gemeente, wat juis as plaaslike eenheid in gemeenskap met mekaar moet saam lewe, dien en die leitourgia beoefen. Vir die effektiewe en bestendige diens in die vorm van die kerygma, die didachē, die koinonia, die diakonia, die martyria en die leitourgia, blyk hierdie gestalte=

gewing van die plaaslike gemeente 'n dinamiese reëling te wees. Binne hierdie vorm van gestaltegewing kan die gegewe diensstruktuur van die gemeente op bestendige wyse en op gesonde dinamiese basis uitgevoer word.

SLOT

Dit bly die hoogste doel van die gemeente van Christus deur die verbygaande eeue heen, om voortdurend vir die doel van die Here God te bestaan en te alle tye aan sy wil tot heil vir die wêreld diensbaar te wees totdat Hy kom! Die gemeente leef immer uit die sending van die Seun van God tot versoening van die wêreld, en moet hiervan self getuie wees, in die stelling van Werner Krusche: "Die Gemeinde Jesu Christi lebt von der Sendung des Sohnes zur Versöhnung der Welt und in der Sendung durch den Sohn zum 'Dienst der Versöhnung' (2 Kor. 5,18) in der Welt. Sie hat ihr Sein von der Sendung des Sohnes und seines Geistes (Gal. 4,4-6) und in der Sendung durch des Sohn vermöge der Gabe seines Geistes (Act. 1,8; Joh. 20,21 ff.). In dieser von Gott ausgehenden, sie begründenden und durch sie weitergehenden Sendungsbewegung (Joh. 17,18) existiert die Kirche bis zum endgültigen Kommen des Herrn Jesus Christus (Matt. 28,20). Sie ist nicht erst Kirche und dann auch noch Sendung, sondern sie empfängt sich als Sendung aus der Sendung des Sohnes vom Vater. Diese Sendungsbewegung strukturiert die Kirche".²⁸⁹⁾

Graag sluit ons hierdie studie af met die woorde van Edmund Schlink: "Wenngleich wir auf Erden noch dem Ziel entgegenwandern, sind wir hier zugleich schon am Ziel. Wenngleich wir die verheissene Herrlichkeit noch nicht schauen, haben wir doch jetzt schon an ihr Anteil im Glauben an den Herrn, der im Abendmahl sich uns schenkt."²⁹⁰⁾

"Aan God, die Vader van ons Here Jesus Christus, kom al die lof toe!
Hy het ons in Christus geseën met al die seëninge van die Gees wat
in die hemel is". Efesiërs 1:3.

SAMEVATTING - HOOFSTUK 3.

Gestaltegewing Betreffende die Funksionering van die Charismata in die Opbou.

Vir die gestaltegewing van die gemeente betreffende bogenoemde is dit noodsaaklik dat die wese van die gemeente altyd gehandhaaf sal word, naamlik as liggaam van Christus. Hierdie aanname bring mee dat daar geen passiewe lede mag wees nie, en dat elkeen gevolglik tot aktiwiteit gebring moet word. Die samestelling van die gemeente vind gevolglik nie op grond van belange-keuses plaas nie, maar kragtens verbondenheid aan Christus, die Hoof van die ekklesia. Gepaard hiermee moet die karakter en struktuur van die gemeente gehandhaaf word, naamlik dat dit charismaties is. Die leidende funksies - ampte - moet sodanig optree, dat hulle slegs koördinatore vir die diensaksie van die gemeente is. Die diensmotief van alle charismata - die besondere dienste as "ampte" sowel as die algemene charismata - is daarom bepalend vir die struktuurering.

Die struktuurering word ook mede bepaal deur die honorering van die doel van die gemeente, naamlik dat hy vir die doel van God daar is om die wêreld tot heil te dien. Die gemeente is tegelyk ook die openbaring - die teken - dat die eskatologiese wending van die eeue reeds gekom het met Christus Jesus, en dat in die gemeente as gemeenskap die nuwe lewe reeds in beginseel ervaar word. Die versoende verhouding met God en met die medemens moet hier beleef word.

Die grondbeginsels vir die struktuurering is dat alle lede en charismata van gelyke belang vir die gemeente is. 'n Hiërargiese ordening of struktuurering laat nie reg geskied aan die aard en karakter van die gemeente nie. Die charismatiese dienste - ampte - wat tot leiding in die ekklesia gegee is, verskil alleen daarin van die res van die charismata, dat die aard van hulle diens anders is. By die gesonde struktuurering van die gemeente word hierdie beginseel terdeë in ag geneem.

Vir die dinamiese struktuurering is dit ook van die grootste belang

dat die opbou as noodsaaklike, vasstaande en basiese element in die strukturering sal funksioneer. Hierin sal die Woord van God altyd sentraal moet staan terwyl die gemeente voortdurend tot 'n taak gelei sal word. Opbou wat geen doel dien nie, sal algou weer versand.

Met verwysing na die rol van die charismata in die strukturering bring dit mee dat die strukturering sal geskied kragtens die charisma aan elke lid verleen. Hierdie beginsel sluit elke vorm van institusionalisering, burokratisering, hiërargie en strukturalisme uit. Die gemeente kan egter nooit sonder 'n struktuur bestaan nie, omdat die beeld van die gemeente as liggaam van Christus dit in beginsel impliseer. Die Heilige Gees werk juis ordenend en dissiplinerend in 'n wêreld wat in chaos verval het.

Die riglyne vir die charismatiese diensstruktuur is daarom die volgende:

- 1) Honorering van die blywende persoonlike dienste as charismata wat in die Nuwe Testament aangetref word as apostels, profete, leraars, evangeliste, herders, diakens en voorgangers. Dit word ook "ampte" genoem, maar hierdie terme kan alleen gehandhaaf word as daarmee diens geïmpliceer word.
- 2) Erkenning van die algemene charismata wat aan alle lede gegee is as besondere werkinge van die Gees. Die basiese struktuur hiervan is naamlik: woord-gawes, daad-gawes, werking van kragte en onderskeiding.
- 3) Ruimte moet ook altyd daarvoor gelaat word dat die Gees steeds ander gawes kan meedeel ooreenkomstig die eis van die situasie of die behoeftes van die tyd.

Met betrekking tot die rol wat die ampte in die strukturering vervul, moet dit altyd as 'n dienende en leidende, koördinerende en kontinuerende funksie gesien word. Word dit as heerskappy-voering oor andere opgevat en as sodanig gestruktureer, weerspreek dit die charismatiese grondstruktuur van die ekklesia.

Die belangrikste en beslissende beginsel vir die struktuurering is naamlik dat dit moet dien as ontplooiings- en werkruimte vir die charismata. Die Gees werk nie ongeordend en wispelturig nie, maar juis ordelik en stel 'n bepaalde struktuur daar wat ook charismaties van aard is omdat die charismata daarin tot funksie kom. Dit waarborg ordelekheid, bestendigheid en kontinuïteit. Hierdie struktuur is ook dissiplinerend vir die funksies in die gemeente. Die volgende elemente word as basies beskou vir die diensstruktuur in die gemeente:

- 1) Die kerygmitiese element.
- 2) Die didaktiese element.
- 3) Die koinoniale element.
- 4) Die diakoniese element.
- 5) Die martyria - getuïenis-element en
- 6) Die leitourgia - liturgie-diens aan God self.

Die gestaltegewing en struktuurering van die gemeente moet soos volg gesien word: Die Heilige Gees stel die gemeente daar deur die aktualisering van die heilswerk van Christus in die lewens van mense. Binne hierdie gemeente gee Hy 'n bepaalde struktuur van diensordeninge, soos die kerygmitiese, die diakoniese, ens. Hy stel ook 'n bepaalde struktuur van charismata daar wat tot ontplooiing kom en tot funksie gebring word in die vorm van die kerygma, die didachē, die koinonia, die diakonia, die martyria en die leitourgia.

SYNOPSIS - CHAPTER III.

Embodiment with regard to the Functioning of the Charismata in the Edification (Process).

With a view to the embodiment of the congregation in respect of the above, it is essential that the essence of the congregation always be retained, namely as the body of Christ. This assumption entails that there may be no passive members, and that everyone should be activated. The congregation is therefore not constituted on the grounds of interest-orientated choices, but by virtue of its attachment to Christ, the Head of the ecclesia. In conjunction with this, the character and structure of the congregation, namely that it is charismatic, must be retained. The leading functions - the offices - must be performed in such a manner that they only co-ordinate the service action of the congregation. The service motif of all charismata - the particular services as "offices" as well as the general charismata - therefore determines the structuring.

The structuring is also co-determined by the honouring of the objective for the congregation, namely that it exists for God's purpose to serve the world for the sake of its salvation. At the same time the congregation is also the revelation - the sign - that the eschatological turn of the centuries has already arrived with Jesus Christ, and that in the congregation as a community, the new life is already being experienced in principle. The atoned relationship with God and with the fellow-man must be experienced within the congregation.

The basic principle for the structuring is that all charismata are of equal importance to the congregation. A hierarchic order or structuring does not do justice to the character and nature of the congregation. The charismatic services - the offices - which were instituted to lead the ecclesia, differ from the rest of the charismata only in that the nature of their services are different. This principle is duly taken into consideration for the structuring of the congregation. For the dynamic structuring it is of the utmost importance that the edification should function as an essential,

fixed and basic element in the structuring. The Word of God must always remain at the centre hereof, while the congregation is continuously led towards a task. Edification which serves no purpose, will soon disintegrate.

With reference to the rôle of the charismata in the structuring, it is implied that the structuring will be effected by virtue of the charisma bestowed upon each member. This principle excludes each form of institutionalizing, bureaucratisizing, hierarchy and structuralism. However, the congregation can never exist without a structure, because the image of the congregation as the body of Christ implies it in principle. The Holy Spirit in fact has an ordering and disciplinary effect on a world which has degenerated into chaos.

The directives for the charismatic service structure is therefore as follows:

- 1) Honouring of the permanent personal services as charismata which are encountered in the New Testament as apostles, prophets, ministers, evangelists, pastors, deacons and leaders. These are also called "offices", but this term can only be used if service is implied thereby.
- 2) Acknowledgement of the general charismata which have been bestowed upon all members as special workings of the Holy Spirit. The basic structure hereof is namely: gifts of speech, gifts of action, the power to work miracles and discerning of spirits.
- 3) Scope must always be left for the possibility that the Spirit may continually bestow other gifts in accordance with the demands of the situation or the needs of the time.

With regard to the part played by the offices in the structuring, this must always be seen as a serving and leading, co-ordinating and continuing function. Should the office be regarded as a means of domination over others and be structured as such, the charismatic ground structure of the ecclesia will be negated thereby. The

most important and decisive principle for the structuring is namely that it should serve as a framework for the realization and work of the charismata. The Spirit does not act in a disorderly and fickle manner; on the contrary, its workings are orderly and it creates a particular structure which is charismatic in nature because the charismata are thereby realized as functional. This guarantees orderliness, consistency and continuity. This structure is also disciplinary for the functions in the congregation. The following elements are regarded as basic to the service structure in the congregation:

- 1) The kerygmatic element.
- 2) The didactic element.
- 3) The koinonial (communal) element.
- 4) The diaconic element.
- 5) The martyria, i.e. the witness element.
- 6) The leitourgia, i.e. liturgy - service to God Himself.

The embodiment and structuring of the congregation must be seen as follows: The Holy Spirit establishes the congregation by actualizing the redemptive work of Christ in the lives of people. Within this congregation He furnishes a particular structure of service ordering, such as the kerygmatic, the diaconic, etc. He also establishes a particular structure of charismata which is realized and put to function in the form of the kerygma, the didachē, the koinonia, the diakonia, the martyria and the leitourgia.

ZUSAMMENFASSUNG - KAPITEL 3.

Die Gestaltung im Zusammenhang mit der Wirkung der Charismen im Aufbau der Gemeinde.

Für die Gestaltung der Gemeinde das o.G. betreffend ist es notwendig, dass das Wesen der Gemeinde immer betrachtet wird, nämlich als Körper Christi. Dieser Grundsatz führt mit sich, dass es keine passiven Mitglieder geben darf und dass ein jeder, demzufolge, aktiviert werden muss. Eine Gemeinde wird nicht aufgrund von Interessen zusammengestellt, sondern durch die Verbindung zu Christus, dem Haupt der Ekklesia. Im Zusammenhang hiermit muss der Charakter und die Struktur der Gemeinde beachtet werden, nämlich dass sie charismatisch ist. Die Führer der Gemeinde (die Ämter) müssen so handeln, dass sie nur Koordinatoren der Diensthandlung der Gemeinde sind. Das Motiv des Dienstes in allen Charismen - die Ämter sowohl als auch die allgemeinen Charismen - ist deshalb äusserst wichtig für die Struktur.

Die Struktur hinwiederum ist Zweckgebunden. Das Ziel der Gemeinde, nämlich dass sie für Gott da ist um so der Welt zu dienen, soll erreicht werden. die Gemeinde ist gleichzeitig auch die Offenbarung - das Zeichen - dass die eschatologische Wendung der Epoche schon gekommen ist - mit Christus Jesus, und dass in der Gemeinde als Gemeinschaft das neue Leben schon erlebt wird. Hier muss das friedebringende Verhältnis zwischen Gott und dem Mitmenschen erlebt werden.

Der Grundsatz für die Struktur ist, dass alle Mitglieder und Charismen für die Gemeinde gleichwertig sind. Ein hierarchische Ordnung ist nicht der Art und dem Charakter der Gemeinde entsprechend. Die charismatischen Dienste - "Ämter" - die zur Leitung der Ekklesia bestehen unterscheiden sich vom den übrigen Charismen nur darin, dass die Art ihres Dienstes andersartig ist. Bei der genannten Struktur der Gemeinde wird dieser Grundsatz immer beachtet.

Für die dynamische Struktur ist es vom allergrösster Wichtigkeit, dass der Aufbau als notwendig und grundsätzlich bestehen und funktionieren soll. An zentraler Stelle steht das Wort Gottes, während der Gemeinde immer wieder zu einer Aufgabe geführt wird. Jeglicher Aufbau, der ziellos ist, wird im Sande verlaufen.

Hinsichtlich der Rolle der Charismen in der Struktur wäre zu beachten, dass jegliches strukturieren aufgrund der personspezifischen Charismen beruht. Dieser Grundsatz schliesst jegliche Form des Institutionalisierens, Bürokratisierens, der Hierarchie und des Strukturismus aus. Die Gemeinde hinwiederum kann nicht ohne eine Struktur bestehen, weil das Bild der Gemeinde eine solche als Leib Christi erwartet. Hier wirkt der Heilige Geist ordnend und Disziplinierend in einer Welt, die dem Chaos verfallen ist. Die Richtlinien für die charismatische Struktur des Dienstes sind folgende:

- 1) Die Anerkennung der bleibenden, persönlichen Dienste als Charismen wie sie im N.T. angetroffen werden in der Form von Aposteln, Propheten, Prediger, Evangelisten, Diakonen und beispielhaften Personen. Diese werden auch "Ämter" genannt - das ist aber nur gültig, wenn auch ein Dienst damit gemeint wird.
- 2) Das Anerkennen der allgemeinen Charismen welche alle Mitglieder haben als besondere Wirkung des Heilige Geistes. Die Grundstruktur hiervon ist: Gaben des Wortes, der Tat, des Wundertuns und der Geistenunterscheidung.
- 3) Es muss immer in Betracht gezogen werden, dass der Heilige Geist stets neue Gaben erteilen kann - so wie die Situation es gerade verlangt.

Mit Bezug auf die Funktion der Ämter in der Struktur, müssen diese immer dienend, führend, koordinierend und kontinuierlich sein. Sollten diese Ämter jedoch gesehen werden, als seien sie über andere gesetzt und hätten die Macht in den Händen, widerspräche dies der charismatischer grundstruktur der Ekklesia.

Der wichtigste Grundsatz für die Struktur ist nämlich, dass sie als Entwicklungs - und Arbeitsraum für die Charismen dienen muss. Der Heilige Geist wirkt nicht ungeordnet, sondern gerade sehr geordnet. Er erwirkt eine gewisse Struktur, welche charismatischer Charakter hat, weil die Charismen darin zur Entfaltung kommen. Dies garantiert eine Ordnung, Beständigkeit und Kontinuität. Diese Struktur wirkt auch disziplinierend auf die Funktionen in der Gemeinde. Folgende Elemente gelten als Grundsätzlich in der Dienststruktur der Gemeinde.

- 1) Das kerygmatische Element.
- 2) Das didaktische Element.
- 3) Das koinoniale Element.
- 4) Das diakonische Element.
- 5) Die martyria d.h. das Element des Zeugnisses und
- 6) die leitourgia - d.h. die Liturgie, der Dienst an Gott selbst.

Die Struktur der Gemeinde muss folgendermassen interpretiert werden: Der Heilige Geist formt die Gemeinde durch das Erwecken gewisser Heilswerk von Christus in den Leben einiger Menschen. Innerhalb dieser Gemeinde bildet er eine bestimmte Struktur der Dienstordnungen wie z.B. das Kerygmatische, Diakonische usw. Er lässt auch bei den Charismen eine gewisse Struktur entstehen, sodass diese zur vollen entfaltung kommen und Funktionsfähig gemacht werden können in der Form der kerygma, die didachē, die koinonia, diakonia, martyria und der leitourgia.

Verwysings. Hoofstuk 3.

1. Ef. 2:19.
2. Sien bv. 2 Kor. 5:17 en Ef. 1:22-23. Waar Christus genoem word as die Hoof van die ekklesia beteken dit dat Hy die Begin en Oorsprong daarvan is. Sien bv. Herman Ridderbos: "Paulus", pp. 426 en 430.
3. Sien hoofstuk 1.2.5
4. Hiervoor veral Ef. 4:16 van belang.
5. Bv. Ef. 2:1-10.
6. Sien hoofstuk 1.2.5.3.
7. 1 Petrus 2:5-10. Ernst Käsemann sê in hierdie verband: "Als Haushalter der vielfältigen Gottesgnade, also als Charismatiker, die einander nach dem Mass ihrer Gabe zu dienen haben, sind alle Christen die lebendigen Steine des Gottesbaues und Repräsentanten dessen, der zunächst lebendiger Stein ist. Als geistliches Priestertum bringen sie das gottwohlgefällige Opfer, welches in der Erbauung der Gemeinde besteht". In: "Exegetische Versuche Und Besinnungen". I. p. 123.
8. Sien hoofstuk 1.2.6
9. Kremer, Jakob: "Begeisterung und Besonnenheit Zur heutigen Berufung auf Pfingsten, Geisterfahrung und charisma", pp. 165-166. in "Diakonie". 1974. Ook Heribert Mühlen: "Einübung ..." I.p.146-147.
10. Sien bv. Hand 8:14-17 en 1 Tim 4:14. Sien in hierdie verband ook Hasenhüttl, G.: "Charisma-Ordnungsprinzip..." pp. 247-254. So ook Siegfried Grossmann: "Haushalter..." pp. 200-201.
11. Sien bv. Hand. 19:4-6.
12. Markus 10:43-45. Ook die betekenisvolle uitspraak van Filippense 2:5-8.
13. Hasenhüttl, Gotthold: "Charisma-Ordnungsprinzip ..." p. 43.
14. Leich, Gottfried: "Wer ist die Kirche?" p. 196.
15. Noordegraaf, A.: "Gods Bouwwerk" pp. 148-149.

16. Roberts, J.H.: "Die Opbou Van Die Kerk Volgens Die Efesebrief", pp. 144-145.
17. Idem. p. 159. Sien in hierdie verband ook: Arnold Bittlinger: "Im Kraftfeld ..." pp. 188-189; Siegfried Grossmann: "Haushalter..." p. 159.
18. Swigchem, D. Van: "Het Missionair Karakter Van De Christelijke Gemeente."
19. Sien hiervoor 3.4.4 en 3.5.
20. Matt. 6:33.
21. Genesis 12:2-3.
22. Galasiërs 3:14.
23. Genesis 3:16-24.
24. Gal. 3:16.
25. Ef. 1:9-11. (Sien in besonder hoofstuk 1.2.5.1 hieromtrent).
26. Sien hoofstuk 1.2.5.2 en 1.3.7.
27. König, Adrio: "Jesus Christus Die Eschatos", p. 265. Hierdie betekenis van Christus se koms behandel hy dan volledig op bladsye 263-281.
P.F. Theron wys ook op hierdie belangrike betekenis van Christus se koms wanneer hy verklaar: "Die doel van God se heilsekonomie n.l. 'om die volheid van die tye te reël' met die oog op die samevatting, die integrasie van die verskeurde skepping tot kosmos, word in Christus bereik (Ef. 1:10). Toe God sy Seun gestuur het, het met Hom 'die volheid van die tyd gekom' (Gal. 4:4). As opskrif bokant sy optrede kan dan ook staan: 'die tyd is vervul' (Mark. 1:15)". "Die ekklesia as kosmies-eskatologiese teken", p. 79.
28. Jonker, W.D.: "Als een riet in de Wind ...", p. 14.
29. Idem. p. 15.
30. Sien in hierdie verband hoofstuk 1.2.6.1.
31. 1 Kor. 12:28.
32. Ef. 4:11.
33. Bv. Hand. 14:23; 1 Tim. 5:17; Tit. 1:5.

34. Bv. Fil. 1:1; 1 Tim 3:8-12.
35. Rom. 16:1, 12 en 1 Tim. 5:9 v.v.
36. 1 Thess. 5:12 en 1 Tim. 3:4 en 5:12.
37. Rom. 12:6-8.
38. 1 Kor. 12:4-11 en 28.
39. Veral 1 Kor. 12:6 en 11. (Sien hoofstuk 2.2.3 en 2.4).
40. Sien hieromtrent veral hoofstuk 2.2
41. Bv. Ef. 4:11-12.
42. Sien veral afdelings 3.4.2 en 3.4.3 van hierdie hoofstuk.
43. In hierdie verband verwys ons veral na hoofstuk 3.4.2.
44. Sien hiervoor veral hoofstuk 1.3.3 en 3.4.
45. Sien in hierdie verband hoofstuk 1.3.5.1 en 3.5.2.
46. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche Zum Dienst", p. 178.
47. 1 Kor. 12 in geheel handel hieromtrent.
48. Huntemann, Georg: "Diese Kirche muss anders Werden", p. 20.
49. Die aangeleentheid omtrent die struktuur en vrye werking van die Gees word verder behandel in afdeling 3.5 van hierdie hoofstuk.
50. Huntemann, Georg: a.w. p. 20.
51. Hasenhüttl, Gotthold: Hy stel hierdie beginsel in die titel van sy werk oor die charismata, nl.: "Charisma. Ordnungsprinzip Der Kirche".
52. Klüng, Hans: "Die Kirche", p. 226.
53. Hasenhüttl, G. a.w. p. 235.
54. 1 Thes. 5:19.
55. Brockhaus, Ulrich: "Charisma und Amt", pp. 237-238. Hy sê: "Alle diese Funktionen sind wohl auch in einem weiteren Sinne 'charismatisch' gewesen, insofern, als ihre Träger sie, soweit wir sehen können, durch Betätigung bestimmter Fähigkeiten an sich zogen. Jedenfalls ist eine Unterscheidung zwischen charismatischen und amtlichen Funktionen in den paulinischen Gemeinden historisch gesehen nicht möglich".

56. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ..." p. 185.
57. Louw, D.J.: "Die Stad In Die Mens", p. 140.
58. Griese, Erhard: "Charismatischer Gottesdienst", p. 297.
59. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche Zum Dienst" pp. 145 en 157.
60. Hasenhüttl, G.: a.w. pp. 127 en 128.
61. Idem. pp. 235 en 356-357.
62. Kertelge, Karl: "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament". So veral pp. 97 en 201.
63. Brockhaus, Ulrich: "Charisma Und Amt", pp. 210-211 en p. 237. Karl Kertelge sê ook t.o.v. die vrye werking van die Gees dat die gemeente daardie besondere lewensruim vir Hom is. Daarom voorsien Hy in die gemeente daardie organe wat op 'n bepaalde wyse die opbou dien en wat op die oomblik hulle lewensuiting dien. "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament", p. 103.
64. In hierdie verband handel ons verder onder afdeling 3.5 van hierdie hoofstuk.
65. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde", pp. A7.4 - 7.7.
66. 1 Kor. 1:6-7.
67. 1 Petr. 4:10.
68. 1 Kor. 12:31.
69. Grossmann, Siegfried. a.w. pp. 183-184.
70. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", pp. 44-184.
71. Idem. p. 83.
72. Idem. p. 127 e.v.
73. Grossmann, Siegfried: a.w. pp. 103-150. Vanaf bladsy 185 behandel hy op insiggewende wyse die charismata in die daaglikse lewe.
74. Hasenhüttl, G. a.w. pp. 129-232.
75. Küng, Hans: a.w. pp. 465-521.

76. Idem. p. 222.
77. Ridderbos, Herman: "Paulus" pp. 499-522.
78. Ef. 4:11-12. (sien verder veral hoofstuk 2.2.3 en 2.2.6.2 en 3).
79. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 268.
80. Matt. 6:11.
81. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ...", pp. 185-196.
82. Sien hieromtrent hoofstuk 1.2.6.1 en 2.3.1 en 2.
83. Sien in hierdie verband bv. Arnold Bittlinger: "Charisma und Amt", pp. 17-21.
84. Küng, Hans: a.w. pp. 226-228.
85. Idem. pp. 224-225.
86. Kertelge, Karl: "Gemeinde und Amt Im Neuen Testament" pp. 57-58.
87. In hierdie verband bv. Karl Kertelge: "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament", pp. 109-110; Erwin Iserhoh: "Prophetische Charisma und Leitungsauftrag des Amtes in Spannung Und Begegnung als historisches Phänomen", p. 148; Hans Küng: "Die Kirche", p. 228; Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes", p. 157; Arnold Bittlinger: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 131; Otto Betz: "Gemeinde von Morgen", pp. 41-42-46. Adolf Martin Ritter en Gottfried Leich: "Wer ist die Kirche?" pp. 188-189; Ulrich Brockhaus: "Charisma und Amt", p. 237; Herman Ridderbos: "Paulus", pp. 495-497.
88. 1 Tim. 3:1.
89. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld..." p. 139.
90. Küng, Hans. a.w. p. 212.
91. Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", pp. 30, 118 en 128. Otto Knoch: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", verklaar ook dat die gewyde herders weet dat hulle nie alleen die heilssending van die kerk moet opneem nie, maar dat dit hulle belangrike opdrag is, om as herders die gelowiges so te lei, en hulle diensbetoon en gawes as herders so te beproef dat almal op hule wyse tot die gemeenskaplike werk saam arbei. P. 231. So ook Adolf Marin Ritter en Gottfried Leich: "Wer ist die

- Kirche?" P. 189.
92. Holtz, Gottfried: "Die pastoral Briefe", (13) pp. 96-97.
 93. Betz, Otto: "Gemeinde von Morgen", p. 44.
 94. Küng, Hans: a.w. p. 228.
 95. Moltmann, Jürgen: a.w. p. 331-332.
 96. Hasenhüttl, G. a.w. pp. 237-238.
 97. Bv. Joh. 20:23 waar Jesus aan die dissipels sê: "As julle vir mense hulle sondes vergewe word dit hulle deur God vergewe; as julle dit nie vergewe nie, word dit nie deur God vergewe nie". Dit is ook betekenisvol dat Jesus hierdie volmag gee nadat Hy eers gesê het: "Ontvang die Heilige Gees" (vers 22).
 98. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld...: p. 188.
 99. Idem. p. 188.
 100. Jonker, W.D.: "Als een riet in de wind..." p. 6.
 101. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld..." p. 150.
 102. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes" p. 131. In sy werk: "Charisma und Amt" verklaar Bittlinger ook met betrekking tot die amp: "Ein kirchlicher Amtsträger ist ein Charismatiker, der sich durch die Wirkung des Heiligen Geistes seiner Berufung zu einem (seinem Charisma entsprechend) kirchlichen Dienst bewusst wurde und dessen Berufung von der Kirche anerkannt und bestätigt wurde (Vgl. Galater 1,15 ff; Apostelgeschichte 13,1 ff; Galater 2,7 ff). Alle kirchlichen Ämter sind Funktionen Christi als des Hauptes seiner Gemeinde", p. 21.
 103. So bv. 1 Kor. 12:28 en Ef. 4:11 en 12.
 104. Roberts, J.H.: "Die Opbou van die Kerk ..." p. 142.
 105. Idem. p. 146.
 106. Hasenhüttl, Gotthold: a.w. p. 78.
 107. Idem p. 80. Hy brei nog verder hierop uit op bladsy 80.
 108. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld ..." pp. 185-200.
 109. Hand. 5:1-11.

110. Sien in besonder hieromtrent: Arnold Bettlinger: "Im Kraftfeld", p. 189; A. Noordegraaf: "Gods Bouwerk", pp. 150-151 en J H Roberts: "Die opbou van die kerk ..." pp. 143-145.
111. Sien in hierdie verband hoofstuk 2.2 en 2.4.
112. Soos reeds behandel onder 3.2.2 van hierdie hoofstuk.
113. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld..." p. 83.
114. Idem. pp. 129-200. So ook veral Gotthold Hasenhüttl: "Charisma. Ordnungsprinzip der Kirche", pp. 162-232; Hans Küng: "Die Kirche", pp. 465-522; Herman Ridderbos: "Paulus", pp. 499-522; Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes" - pp. 103-150; Ulrich Brockhaus: "Charisma und Amt", pp. 95-123.
115. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 334.
116. Furet, J.: "Het Agogisch Moment In Het Pastoraal Optreden", pp. 54-122.
117. Sien hoofstuk 1.3.6.
118. Ef. 4:16.
119. Sien hoofstuk 1.3.5 - 1.3.6.
120. Moltmann, Jürgen: a.w. p. 330.
121. Sien in hierdie verband veral Ef. 4:7 en 11: "Aan elkeen van ons is 'n genadegawe, (hē charis), gegee volgens die mate waarin Christus die gawes, (tēs dōreas), uitgedeel het". .. "En dit is die 'gawes' wat Hy 'uitgedeel' het: apostels, profete, evangeliste, en herders en leraars".
122. Friedrich, Gerhard: Keryssō en Kerygma in T.W.N.T. Deel III pp. 710 en 716-717; J. Furet: "Het Agogisch Moment In Het Pastoraal Optreden", p. 60.
123. Matt. 10:7 en 8; Vgl. Luk. 10:9.
124. Friedrich, Gerhard: a.w. pp. 710-711.
125. Mark. 3:14 v.v. en Luk. 9:2 e.v.
126. Friedrich, Gerhard: a.w. p. 713.
127. Furet, J.: a.w. p. 113.

128. Sien hoofstuk 1.3.5 en 1.3.6 asook 2.6.2
129. Bakker, J.T.: Kerugma en Prediking", p. 25.
130. Sien in hierdie verband hoofstuk 2.6.1-5.
131. Matt. 28:19-20.
132. Firet, J. a.w. p. 84. K.H. Rengstorf: "T.W.N.T." p. 164.
Verklaar ook met betrekking tot die didachē van Jesus: "They do not mean a particular dogmatics or ethics, but His whole didaskein, His proclamation of the will of God as regards both form and content".
133. Bakker, J.T.: a.w. p. 20.
134. Firet, J. a.w. p. 89.
135. 1 Kor. 12.
136. Firet, J.: a.w. p. 88.
137. Schippers, K.A.: "De gemeente als leergemeenschap", pp. 14-22.
138. Firet, J.: a.w. p. 91.
139. Ef. 4:15.
140. Müller, Josef: "Gemeinde als Lerngemeinschaft" pp. 144-145.
In hierdie verband verwys ons ook na die volgende insiggewende en praktiese werke, te wete: Dieter Trautwein: "Kerkdienst als leerproces", en Herbert Masuch: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", D.J. Louw: "Die Stad In Die Mens".
Ook in: "Profetische Diakonie", pp. 174-186.
Veral die insiggewende artikel: "Erwachsenenbildung mit der Gemeinde", van Susanne Heine, Josef Müller en Ignaz Reisenbichler.
141. 2 Tim. 3:16-17.
142. Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", p. 112.
143. Maly, Karl: "Mündige Gemeinde", p. 244.
144. Item. p. 246.
145. Ef. 4:4-6.
146. Ef. 4:19.
147. 1 Kor. 12:13.

148. Gen. 11:1-9.
149. Gen. 4:1-17.
150. Gen. 3:23.
151. Ef. 1:10.
152. Moltmann, Jürgen: a.w. p. 113.
153. Rom 8:31 v.v.
154. Moltmann, Jürgen. a.w. pp. 114-115.
155. Idem. pp. 115-116.
156. Idem. pp. 341-342.
157. Idem. p. 342. F. Hauck: T.W.N.T. beklemtoon ook hierdie faset van die gemeenskap, Deel III p. 804.
158. Rom. 8:29.
159. Matt. 20:26.
160. Hand. 2:44-46.
161. Gal. 3:28-29.
162. Ef. 4:3.
163. Knoch, Otto: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", p. 101.
164. Hasenhuettl, G. a.w. p. 98.
165. 1 Kor. 1:9.
166. 1 Joh. 1:3.
167. 2 Kor. 13:13 & Fil. 2:1.
168. Barnard, A.C. "Die Erediens", p. 389.
169. Idem. p. 489.
170. Moltmann, Jürgen: a.w. pp.115-116.
171. Gal. 1:3. In hierdie verband verwys ons ook na die volgende outeurs wat die besondere van die gemeenskaps-beoefening met die Here God in die Nagmaal beklemtoon: F. Hauck: T.W.N.T. Deel III, p. 805; A. Noordegraaf: "Gods Bouwerk", p. 121; Vilmos Vajta: In: "Wiederentdeckung des Heiligen Geistes", pp. 90-93; A. Merkelijn in "De Heilige Geest", pp. 371-374.

(Sien ook hoofstuk 1.2.5.4 van hierdie dessertasie).

172. Vajta, Vilmos: In: "Wiederontdeckung Des Heiligen Geistes", p. 86.
173. Tromp, G.C. "Het bidden der gemeente", p. 24.
174. Hauck, F.: a.w. p. 807.
175. 1 Thes. 5:11 en 14.
176. Gal. 6:2.
177. Jak. 5:16.
178. Jak. 5:14-15.
179. Bv. 1 Thes. 5:14 en Hebr. 10:24-25; asook Gal. 6:1 en 1 Kor. 14:3.
180. Bv. Rom. 14:1; 15:1 en 7; Gal. 6:1.
181. Bv. Rom. 14:21 en 1 Kor. 8:13.
182. Vergelyk in hierdie verband Rom. 15:26; 2 Kor. 8:4; 9:13 en Gal. 2:10; 6:10 en 1 Joh. 3:17-18.
183. Rom. 12:13.
184. Bv. Rom. 16:4-16; Gal. 2:9; Fil. 4:21 en Kol. 4:10-15.
185. Sien hoofstuk 1.2.6.2.
186. Masuch, Herbert: a.w. p. 126.
187. Idem. pp. 127-128.
188. Idem. pp. 128-130.
189. Idem. pp. 130-131.
190. Idem. p. 132.
191. De Vries, E. "De Dienst van De Kerk Aan De Industrie-Arbeider", pp. 29-79.
192. Idem. p. 73.
193. Idem. p. 75.
194. Leich, Gottfried in "Wer ist die Kirche?" pp. 140-141.
Otto Betz sê ook in hierdie verband: "Kirche ist nur dann glaubwürdig und hat zukunft, wenn sie im Dasein für andere die

Nähe Gottes für den Sünder verkündet, wenn sie Bewegung auf den Sünder hin ist". ... "Kirche ist primär nicht zur eigenen Erneuerung aufgerufen, sondern zur Erneuerung der Welt". "Gemeinde von morgen", pp. 180 en 181.

195. Noordegraaf, A.: "Gods Bouwwerk", p. 211. Hy verwys dan veral na die volgende Skrifuitsprake: Luk. 22:27; Mark. 10:45; Joh. 13; Fil. 2:5-11; en 1 Petr. 2:25.
196. Idem. p. 212.
197. Idem. pp. 212-213.
198. Idem. p. 229.
199. Idem. p. 224.
200. Krusche, Werner: "Schritte und Markierungen", p. 128.
201. Idem. p. 129.
202. Idem. pp. 131-132. Sien in hierdie verband ook Rudolf Bohren: "Predigt Und Gemeinde" p. 219. Hy sê daar is in die Nuwe Testament geen amp wat prinsipiëel van die Woordverkondiging geskei kan word nie.
203. Idem. p. 167.
204. Idem. p. 168. E. de Vries: "De Dienst Van De Kerk Aan De Industrie-Arbeider" sê ook: "De Bijbel tekent de verhouding tussen kerk en samenleving als een diakonische. De kerk heeft een dienst te verrichten in en aan de samenleving. Kerk en dienen horen bij elkaar. Zij heeft deel aan de wereldzending van haar Heer", p. 16. En dat die Here in sy dissipels sy werk voortsit, p. 22.
205. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 172.
206. Ef. 4:12.
207. Ef. 4:13.
208. Ef. 4:13(a).
209. Bittlinger, Arnold: a.w. p. 175.
210. Ef. 4:13(b).
211. Bittlinger, Arnold, a.w. p. 175. sien ook in hierdie verband

- J.H. Roberts: "Die Opbou Van Die Kerk Volgens die Efesebrief", pp. 169-177 in besonder.
212. Openb. 7:9-12.
213. Ef. 4:23 en 5:27.
214. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ..." p. 166.
215. 1 Kor. 15:28.
216. Ef. 1:9-10.
217. In hierdie verband veral 1 Kor. 14:22-26.
218. Byvoorbeeld Matt. 10:7-8 en 1 Kor. 12:9.
219. Sien hoofstuk 1.3.3 en 1.3.4.
220. 1 Kor. 14:26-28. Sien in hierdie verband veral hoofstuk 2.6.2 en 2.6.3.
221. 1 Thes. 5:19.
222. Veenhof, Jan: "De Parakleet", p. 30 en Otto Knoch: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", p. 233.
223. Gal. 5:22.
224. Sien hoofstuk 1.2.6.3.
225. Strathmann, H. in: T.W.N.T. Volume 4, pp. 496-497.
227. Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", p. 166.
226. Idem. pp. 165-166.
228. 1 Petr. 2:9.
229. Luk. 24:46-48.
230. Knoch, Otto: a.w. pp. 223-224.
231. Idem. pp. 232-233.
232. Gal. 5:22.
233. 1 Kor.12.
234. Käsemann, Ernst: "Exegetische Versuche Und Besinnungen" Deel II, pp. 293-294.

235. Idem. pp. 293-294.
236. Gal. 5:22.
237. Kooie, J.L.: In "Christelike Encyclopedie", Deel 4, p. 462.
238. Idem. p. 461.
239. Barnard, A.C. "Die Erediens", p. 52.
240. Kooie, J.L.: In "Christelike Encyclopedie", Deel 4, p. 463.
241. Matt. 27:51; Joh. 4:20 v.
242. Gal. 4:10.
243. 1 Petr. 2:5.
244. Rom. 12:1.
245. Ef. 2:21 v.
246. Kooie, J.L.: a.w. pp. 463-464.
247. Strathmann, H. in: T.W.N.T. Volume 4, p. 228.
248. Idem. p. 228.
249. Barnard, A.C.: "De Erediens" p. 62.
250. 1 Kor. 14:18-19, 23 en 27-28.
251. 1 Kor. 14:26.
252. Grossmann, Siegfried: "Haushalter...". pp. 177-181.
253. 1 Kor. 14:33.
254. Bv1. 1 Kor. 14:29-33.
255. Grossmann, Siegfried: "Haushalter..." p. 181.
256. Sien in hierdie verband hoofstuk 2.5 en Siegfried Grossmann: a.w. pp. 162-171. So ook Alfred Kuen: "Die charismatische Bewegung", veral pp. 42-82.
257. So leer ons byvoorbeeld uit 1 Kor. 14:26-33 en 40 baie duidelik.
258. Firet, J.: "Het Agogisch Moment In Het Pastoraal Optreden", p. 109.
259. Barnard, A.C.: "Die Erediens", p. 403.
260. Firet, J.: a.w. p. 113.

261. Barnard, A.C.: a.w. p. 492.
262. Hoekendijk, J.C.: "De Kerk Binnenste Buiten", p. 80.
263. Sien byvoorbeeld Werner Krusche: "Schritte und Markierungen". Veral p. 136, waar hy die stelling dan deeglik behandel vanaf pp. 133-155. Werner Krusche spreek dan ook tereg skerp en grondige kritiek uit teen hierdie standpunt.
264. Rahner, Karl: "Theology of Renewal", pp. 23-28. Sien ook E.P.J. Kleinhans: "Gereformeerde Kerkreg" 1982 pp. 65-69.
265. Bakker, J.T. en K.A. Schippers: "Gemeente: Vindplaats van Heil", pp. 90-92.
266. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche Zum Dienst" pp. 145-192.
267. Krusche, Werner: a.w. pp. 129-135 en 171-175.
268. Idem. pp. 129-132.
269. Ritter, A.M. en Gottfried Leich,: a.w. pp. 140-206.
270. Idem. pp. 149-150.
271. Küng, Hans: "Wahrhaftigkeit", pp. 121-130.
272. Louw, D.J.: a.w. pp. 143-157.
273. Idem. pp. 148-157.
274. Berkhof, H.: "De Leer van de Heilige Geest", pp. 55-70.
275. Schweizer, Eduard: "Gemeinde und Gemeindeordnung im Neuen Testament", pp. 186-187.
276. Sien veral die volgende: Oscar Cullmann: "Earley Christian Worship", pp. 32-33; G. Hasenhüttl: "Charisma Ordnungsprinzip ..." pp. 334-335. Hy gaan sterk uit van die charismatiese strukturering en verklaar dan: "Ubi communitas charismatici, ibi ecclesia Christi", - p. 338; Herbert Masuch: a.w. p. 132 e.v.; Jürgen Moltmann: a.w. pp. 333-352; A. Noordegraaf: a.w. pp. 149-150.
277. Ef. 1:9-10. Sien in die verband veral hoofstuk 1.2.5 en 1.2.5.1.

278. Hier is veral 1 Kor. 12 in geheel van besondere betekenis.
Sien in hierdie verband ook hoofstuk 1.2.5.2 en 1.2.5.5.
279. In hierdie verband verwys ons na hoofstuk 3.4.1 - 3.4.6.
280. In hierdie verband veral hoofstuk 2.1.1; 2.1.2 en 2.2.1-2.2.3.
281. Die apostels wat wel eenmalig as 'n bepaalde diens aan die gemeente gegee is, se belang bly altyd vir die gemeente geldig aangesien hulle die oog- en oorgetuies van Jesus was, deur wie die Nuwe Testament ook op skrif gestel is, en daarom is hulle van belang vir die gemeente van alle tye.
282. Hier is van belang hoofstuk 2.3.1 en 2, asook hoofstuk 3.3.1 en 2,
283. Sien hiervoor veral hoofstuk 2.2, 2.2.1 en 2.2.2
284. Hoofstuk 1.3 tot 1.3.5 in besonder.
285. Sien hiervoor hoofstukke 1.2.6.4 en 3.4.6.
286. Sien bv. Kleynhans, E.P.J.; "Gereformeerde Kerkreg", pp. 67-69.
287. In hierdie verband verwys ons na Kleynhans, E.P.J.: a.w. pp. 71-84.
288. Hieromtrent verwys ons na hoofstuk 1.2.3.
289. Krusche, Werner, a.w. p. 126.
290. Schlink, Edmund: a.w. p. 91.

SAMEVATTING

Die Funkzionering van die Charismata in die Opbou van die Gemeente deur

Casparus Johannes Jackson

Promotor: Prof dr A C Barnard

Departement: Praktiese teologie, Universiteit van Pretoria, Suid-Afrika (Afdeling B - Nederduitse Gereformeerde Kerk)

Graad Doctor Divinitatis

Hoofstuk 1: Die gemeente en die opbou van die gemeente

Vir die doel van hierdie studie word slegs daardie aspekte van die gemeente behandel wat vir hierdie aspek van die bestaan van die gemeente van belang is. By die behandeling van die ekklesia in die Ou Testament en in die Nuwe Testament word aangetoon dat die ekklesia in albei bedelinge die openbaring van een kontinue handeling van God is. Vir die belang van die opbou van die ekklesia word oor die plaaslike gemeente gehandel omdat die opbou alleen dáár sy beslag kan kry. Omdat die gemeente die liggaam van Christus is waarin Hy woon en waardeur Hy in hierdie wêreld handel, is sowel die getuënis as die lewe van die gemeente missionaries van aard. Aangesien Christus die Hoof, dit wil sê die oorsprong en ontstaan van die ekklesia is, beteken dit dat die gemeente alleen van Hom afhanklik is vir sy groei en opbou.

Die feit dat die doop beskou word as inlywingsmoment in die gemeente word die onderskeie aspekte hiervan ook behandel. Terwyl die nagmaal ook openbaring is van die vereniging van die gemeente met Christus sowel as met mekaar, word hierdie aspek ook behandel.

Vervolgens word vir die doeleindes van hierdie studie die aard en karakter van die gemeente onder die volgende temas behandel:

- (1) Die charismatiese karakter en struktuur
- (2) Die diakoniese karakter en struktuur
- (3) Die missionêre karakter
- (4) Die aanbiddingskarakter
- (5) Die eskatologiese karakter

By die opbou van die gemeente word die funderende werk van die Here God behandel, asook die interne opbou en groei, en die uitbreidende bouwerk. Vir hierdie doel skenk die Heilige Gees die charismata aan elke lid van die gemeente. Die proses van die opbou het egter ook altyd 'n christologiese gerigtheid (Ef. 4:15-16), omdat Hy die oorsprong en ontstaan van die gemeente is.

Vir hierdie opbouwerk het die Here God ook 'n bepaalde reëling gegee volgens Efesiërs 4:11-12 en 1 Petrus 4:10.

Hoofstuk 2: Die Gees en die gawes van die Gees

Nadat die Heilige Gees as die eskatologiese gawe aangedui is, word aangetoon wat sy koms juis met die Pinksterfees beteken. Vervolgens word aangetoon dat Hy die stigter van die gemeente is en tegelyk ook die begeleier van die opbou van die gemeente op weg na die eschaton, die plērōma. Hierna word die gawes van die Heilige Gees behandel en aangetoon dat dit voortspruit uit die charis wat die mens in Christus deelagtig geword het. Aandag word ook gegee aan die Bybelse fundering van die charismata, die wesensfunksie en doel van die charismata, asook die funksionering daarvan. Daar word aangetoon dat daar nie 'n afgeslote katalogus van charismata in die Nuwe Testament gegee word nie, en dat die gawes ook nie op een of ander stadium nadat die Nuwe Testament op skrif gestel is, uit die ekklesia verdwyn het en daarna nie meer nodig sou wees nie.

Dit was ook nodig om enkele misbruike rondom die funksionering van die charismata aan te toon, waarna dan bepaalde kriteria vir die funksionering behandel word. Ten slotte word die vraag aangaande die amp behandel, sowel as die verhouding tussen die charismata en die ampswerk.

Hoofstuk 3: Gestaltegewing betreffende die funksionering van die charismata in die opbou

Met die oog op die gestaltegewing van die gemeente is dit van belang om die wese van die gemeente, naamlik as liggaam van Christus, te handhaaf, asook die charismatiese karakter en struktuur van die

gemeente terwyl die doel van die gemeente steeds duidelik voor oë gehou word.

Vervolgens word die rol van die charismata in die strukturering van die gemeente, sowel as die rol van die ampte in hierdie verband behandel. Hierna word die struktuur as ontplooiings- en werkruimte vir die charismata behandel, en aangetoon dat daar 'n basiese gegewe struktuur is wat deur die Heilige Gees gewerk word.

Ten slotte word voorstelle gedoen in verband met die strukturering en gestaltegewing van die gemeente onder die vrye werking van die Heilige Gees.

SYNOPSIS

The Functioning of the Charismata in the Edification of the Congregation

By

Casparus Johannes Jackson

Promotor: Prof dr A C Barnard

Department: Practical Theology, University of Pretoria, South Africa
(Section B - Nederduitse Gereformeerde Church)

Degree: Doctor Divinitatis

Chapter 1: The congregation and the edification of the congregation

For the aim of this study only those aspects of the congregation is dealt with which are of importance regarding this facet of the existence of the congregation. In dealing with the congregation in the Old Testament as well as in the New Testament it is pointed out that the ecclesia during both these periods is the revelation of the one continuous redeeming act of God.

With reference to the edification of the ecclesia, the local congregation is dealt with, as this edification can only materialise where God's people congregate as the body of Christ. Seeing that the congregation is the body of Christ wherein He Himself is present and whereby He acts, the witness as well as the exemplary life of the congregation has a missionary character. Whereas Christ is the head, viz the origin and source of the ecclesia, its growth and edification depends on Him only.

Whereas baptism is seen as the incorporative moment in the congregation, the different aspects regarding this fact is also dealt with. While the Holy Communion is the revelation of the unification of the congregation with Christ and with one another, the importance thereof is also pointed out.

Subsequently the essence and character of the congregation of Christ is dealt with, considering the importance thereof for this study.

This includes the following:

- (1) The charismatic character and structure
- (2) The diaconic character and structure
- (3) The missionary structure
- (4) The worshipping character
- (5) The eschatological character

In dealing with the edification of the congregation, the founding work of the Lord God is dealt with as well as the internal edification and growth and the expansion of the ecclesia. For this purpose the charismata are bestowed by the Holy Spirit to every member of the ecclesia. The process of edification must always be Christologically-orientated (Eph. 4:15-16), because He is the origin and source of the congregation. For the edifying work the Lord God has established a certain order according to Ephesians 4:11-12 and 1 Peter 4:10.

Chapter 2: The Spirit and the gifts of the spirit

The Holy Spirit is pointed out as the eschatological gift and subsequently the meaning of His advent at Whitsuntide. He is indicated as the founder and companion of the edification of the congregation on their way to the "eschaton", the "plērōma" - the fulfilment. Against this background the gifts of the Spirit are dealt with and pointed out that it arises from the "charis" by virtue of man's salvation in Christ. Attention is then given to the biblical foundation of the charismata, the essential functioning and the aim thereof.

Furthermore, it is pointed out that no fixed catalogue for the charismata in the New Testament exists, and that at no stage before or after the finalization of the New Testament, the charismata disappeared in the ecclesia, or that it was no more of consequence for today.

It was also necessary to point out some of the abuses of and deviations concerning the functioning of the charismata, whereafter some criteria for the functioning thereof is dealt with.

Finally, the question regarding the office within the ecclesia is discussed, as well as the relationship between the charismata and the office.

Chapter 3: Embodiment with regard to the functioning of the charismata in the edification process

With a view to the embodiment of the congregation it is of utmost importance that the essence of the congregation, viz as the body of Christ, is retained, as well as the charismatic character and structure of the congregation, whilst the objective for the ecclesia is continually honoured.

Subsequently the role of the charismata in the structuring of the congregation, as well as the role of the offices in this regard, is dealt with.

The importance of the structure as a framework for the realization and operating sphere for the charismata is dealt with, and it is pointed out that a basic given structure which is established by the Holy Spirit, does exist.

Finally, a few proposals are made regarding the structuring and embodiment of the local congregation according to the free authoritative functioning of the Holy Spirit.

TYDSKRIF-ARTIKELS

Baier, Alois; Hinz Friedel: "Gemeinden ohne Pfarrer".

In: "Das Missionarische Wort", 1977, H 1. Studienbrief A6.

Bäumler, Christoff: "Erwägungen zur Zielbestimmung der Gemeindearbeit", In: Evangelische Theologie, 1976, pp. 325-344.

"Gemeindeaufbau", In: Praktische Theologie Heute, 1974, pp. 417-429.

Blank, Josef: "Kirche - Gemeinde order/und Institution?", Exegetische Reflexionen zu e. aktuellen Thema, In: Diaconia, 1973, pp. 235-245.

Cullmann, Oscar: "Was ich allen sagen möchte. Pfingstgeist und andere Geister". In: Past. Bl. 112, 1972, pp. 195-202.

Doughty, Darrell, J.: "The Priority of Charis". (An investigation of the theological language of Paul), New Testament Studies, 19 pp. 163-180, 1973.

Ernst, Josef: "Anfechtung und Bewahrung; Das Bild e. christl. Gemeinde nach d. Philipperbrief", In: Das Evangelium auf den Weg zum Menschen, 1973, pp. 63-74.

Goessel, Hans Hartwig von: "Das Volksmissionarische Amt - Hauptaufgabe Gemeindeaufbau", Diakonie, 6. 1969, Heft. pp. 24-30.

Glatzel, Norbert: "Christsein in einer Gemeinde", J. Chr. Soz W. Bd. 19, 1978, pp. 101-114.-

Greinacher, Norbert: "Zielvorstellungen einer Kirchlichen Gemeinde von Morgen", In: Th. Pr. 9. 1974, pp. 240-253.

- Griese, Erhard: "Charismatischer Gottesdienst",
In: D Pf Bl. 75, 1975, pp. 294-300.
- "Erneuerung - mit der Kirche und in der Gemeinde",
In: D Pf Bl. 76, pp. 162-164.
- "Erneuerte Schöpfung. Zum Selbstverständnis der Charis=
matischen Bewegung in der evangelischen Kirche",
In: D Pf Bl. 76, 1976, pp. 350-351.
- Groenewald, E.P.: "Die Kerkbode", 16.04.1975, "Die Beoordeling
van Geestesgawes", p. 491.
- Hollenweger, Walter, J.: "Geisterfahrung und charismatisches
Weltverständnis", Vom Charismaverständnis der Paulus u. der
Pfingstler lernen. In: Diakonia, 1976, pp. 381-390.
- Iserloh, Erwin: "Prophetische Charisma und Leitungsauftrag d.
Amtes in Spannung u. Begegnung als historisches Phänomen",
In: Macht, Dienst, Herrschaft, 1974, pp. 143-153.
- Jastram, Gerhard: "Missionierende Gemeinde", Eine Luth.
Schriftenreihe zum Gemeindeaufbau,, In: D Pf Bl. 64, 1964,
pp. 379-381.
- Jetter, Werner: "Die Chancen der Ortsgemeinde",
In: Wissenschaft und Praxis in Kirche und Gesellschaft, 1977,
pp. 2-18.
- Jones, Ernest: "Eine psychoanalytische Studie über den Heiligen
Geist", In: Psychoanalytische Interpretation, 1972, pp. 200-212.
- Josuttis, Manfred: "Die Rede Vom Heiligen Geist und die
Leistungskraft der Moethoden in der Kirchlichen Praxis",
In: Diakonia, 1980, pp. 17-27.

- Kempf, Wilhelm: "Gemeinde von heute, Gemeinde von Morgen",
In: Herdkon. 28.1974, pp. 142-148, "Herder Korrespondenz".
- Kraus, Hans-Joachim: "charisma Prophetikon, Einde Studie zum
Verständnis d. neutestamtl. Geistesgabe bei Zwingli u. Calvin",
In: Wort und Gemeinde, 1968, pp. 80-103.
- Kremer, Jakob: "Begeisterung und Besonnenheit Zur heutigen
Berufung auf Pfingsten, Geisterfahrung und charisma",
In: Diakonie, 1974, pp. 155-168.
- Kübina, Veronika: "Von Jahwehs Geist - Besinnung auf eine
vergessene Wirklichkeit", In: Kategetische Blätter, 1978,
pp. 844-841.
- Lindner, Reinhold: "Bei den Menschen Sein. Aufgaben der
Ortsgemeinde, In: Evang. Komm. 6. 1973, pp. 285-286, 291.
- Link, Hans-Georg: "Mündige Gemeinde. Gesichtspunkte zu ihrer
Struktur", In: Evangelische Theologie, 1976, pp. 253-262.
- Moser, Georg: "Von dem einen Geist, aus dem wir leben",
In: Metzger Günther: Zukunft aus dem Wort", 1978, pp. 99-111.
- Müller, Josef: "Gemeinde als Lerngemeinschaft",
In: "Prophetische Diakonie, 1977, pp. 138-146.
- Otto, Gert: "Heiliger Geist als 'veränderendes Prinzip' in der
Kirche", In: Prophetische Diakonie, 1977, pp. 44-45.
- Pompey, Heinrich: "Gemeindeaufbau und caritatives Engagement
der Basis", In: Caritas, 1975, pp. 9-16.
- Porsch, Felix: "Wirksamkeit und Erfahrbarkeit des Geistes nach
dem Johannes-Evangelium", In: Katechetische Blätter, 1978,
pp. 842-848.

- Schnaekenburg, Rudolf: "Gemeinde in der Welt nach Zeugnisse des N.T.", In: Funktion und Struktur, 1971, pp. 1-17.
- Schneider, Herbert: "Die Charismatische Erneuerungsbewegung", In: Herdkors, 28, 1974, pp. 48-51.
- Schürmann, H.: "Die geistlichen Gnadengaben in den Paulinischen Gemeinden, In: "Ursprung und Gestalt", Düsseldorf, 1970, pp. 236-267.
- Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde", In: "Das Missionarische Wort", 1977, Studienbrief A7.
- Stiewe, Martin: "Christus als Gemeinde existierend", In: Das Missionarische Wort, Heft. 3, 1977, pp. 89-96.
- Toaspern, Paul: "Im Wirkungsfeld des H. Geistes" - Ein Beitrag zu Fragen der geistlichen Erneuerung in unseren Tagen. In: Gemeinde in diakonischer und Missionarischer Verantwortung, 1979, pp. 121-129.
- Valeske, Ulrich: "Die Wirksamkeit des Heiligen Geistes in Kirche und Welt", In: D Pf Bl. 74, 1974, pp. 45-49.
- Weber, Gerhard: "Chance zur Veränderung der Gemeindestruktur", In: Exempel, 1971, 5, 14-17.
- Zinke, Ludger: "Der Geist weht, wo er will" (Joh. 3:8), Zur Geisterfahrung heute, In: Katechetische Blätter, 7/79, Kösel, pp. 554-561.

PUBLIKASIES

Algemene Kommissie Leer en Aktuele Sake: Riglyne ten opsigte van die Charismatiese Beweging en die Charismatiese Gawes, N.G. Kerkboekhandel Transvaal, Pretoria, 1979, p. 33.

Aschenbrenner, Dieter: "Die Kirche Braucht andere Mitarbeiter", Stuttgart: Radins Verl., 1975, p. 87.

Bakker, J.T.: "Kerugma En Prediking", (Inaugurale rede Theol. Hogeschool Kampen), Uitgeversmij. J.H. Kok, N.V. Kampen, 1957, p. 36.

Bakker, J.T. & K.A. Schippers: "Gemeente: Vindplaats Van Heil", Uitgeversmaatschappij J.H. Kok, Kampen, (ongedateerd), p. 104.

Barnard, A.C.: Eeufees Van Die Pinksterbidure 1861-1961", N.G. Kerk-Uitgewers, Kaapstad, 1960, p. 107.

"Die Pinksterfees In Die Kerklike Jaar", Akademiese Proefskrif, Vrije Universiteit te Amsterdam, J.H. Kok, N.V. Kampen, 1954, p. 176.

"Die Erediens", N.G. Kerkboekhandel Transvaal, Pretoria, 1981.

Barrett, C.K.: "A Commentary On The Second Epistle To The Corinthians", Adam & Charles Black, London, 1979, p. 354,

Barth, Karl: "Die Kirchliche Dogmatik", Evangelischer Verlag, A.G., Zollikon, Zurich, Band. IV/2-2 - 1955, Band IV/3-1 - 1959, Band. IV/3-2 - 1959.

Bavinck, J.H.: "Ik Geloof in de Heilige Geest", J.N. Voorhoeve, Den Haag, (ongedateerd), p. 126.

Bavinck, J.H. e.a.: "De Heilige Geest", J.H. Kok, N.V. Kampen, 1949, p. 452.

Beare, Francis Wright: "The First Epistle Of Peter", Basil Blackwell,
Oxford, 1957, p. 184.

Berkhof, H.: "De Leer van de Heilige Geest", Nijkerk, G.F.
Callenbach, N.V., 1964, p. 134.

Berkouwer, G.C. e.a.: "Het Woord, het Rijk en onze verlegenheid",
(Bundel aangebied aan H.N. Ridderbos tydens 25 jarige amps=
jubiliem), J.H. Kok, N.V. Kampen, 1968, p. 315.

Berkhouwer, G.C. & v.d. Woude, A.S.: "Gaan en Staan"; "een bundel
beschouwingen over gemeente-zijn in deze tijd", Uitgeverij W.
ten Have, N.V. Amsterdam, 1968

Bertsch, Ludwig; U. Karl-Heinz Rentmeister: "Zielgruppen,
Brennpunkt Kirchlichen Lebens", Hsg. Von Ludwig Bertsch U.
Karl-Heinz Rentmeister, (Karl Delahaye zum 65 Geburtstag),
Frankfurt: Knecht, 1977, p. 212.

Betz, Otto,: "Gemeinde Von Morgen", München, J.Pfeiffer,
(Cop. 1969), p. 199, (Pfeiffer-werkbücher, N.75).

Beus, C.H. De: "De Oud-Christelijke Doop En Zijn Voorgeschiedenis"
(Deel I en II), H.D. Tjeenk Willink & Zoon, N.V. Haarlem,
1945 & 48, Deel I, p. 160 & Deel II, p. 210.

Bittinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", Marburg,
1968.

"Gnadengaben, Eine Auslegung Von 1 Kor. 12-14, Verlag R.F. Edel,
Marburg, 1968, p. 104.

"Charisma und Amt:, Stuttgart: Calwer Verl. (1967, p. 48.

"Glossolalia, Wert und Problematik d. Sprachenredens, Schloss
Craheim, R. Kühne, Cop. 1969, Kühne Paperbach, Bd 1.

- Blasig, Winfried: "Praktikum für Gottesdienstheifer. Aktivierung d. Laien in d. Kirche" Unter Mitarbeit v. Nicolaus Brantschen), München, Pfeiffer, 1974, p. 125.
- Boer, Harry, R.: "Pentecost and Missions", Lutterworth Press, London, 1961.
- Bohren, Rudolf: "Predigt Und Gemeinde", (Beiträge Zur Praktischen Theologie), Zwinli Verlag Zürich, Stuttgart, 1963, p. 243, Hfst. 10: "Die Leitung der Gemeinde", pp. 207-228.
- Bolkenstein, H.M.: "De Brieven Van Petrus En Judas", G.F. Callenbach N.V. Uitgever Nijkerk, 1963, p. 306.
- Bonhoeffer, Dietrich: "Das Wesen der Kirche", Chr. Kaiser Verlag, München, 1971, p. 79.
- Boor, Werner de: "Der erste Brief des Paulus an die Korinther", R. Brockhaus Verlag, Wypertal, 1965, p. 312.
- Bormann, Guenther: U. Sigrid Bormann-Heischkeil: "Theorie und Praxis Kirchlicher Organisation. Ein Beitrag zum Problem der Rühständigkeit sozialer Gruppen, Opladen: Westdt. Verl., 1971, p. 382.
- Bornhamm, Günther: "Paulus," Urban Taschenbuch 119, Stuttgart, 1977.
- Bosch, David, J.: "Heil vir die Wêreld", Die Christelike Sending in Teologiese Perspektief", N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1979, p. 263.

Broadbent, W./Hubmer: "Heute Noch in Zungen Reden?" (The doctrine of tongues). Die Lehre Von Zungenreden. Verlag der Liebenzeller Mission, Bad Liebenzell, 1975, p. 176.

Brockhaus, Ulrich: "Charisma und Amt". Die paulinische Charismenlehre auf dem Hintergrund der frühchristlichen Gemeindefunktionen". Theologischer Verlag, Rolf Brockhaus, Wuppertal, 1972, p. 260.

Brouwer, A.M.: "De Kerkorganisatie der eerste eeuw en wij", Baarn, Bosch & Keuning, 1936, p. 134.

Brucks, G.A. & Van Gent, A.H. e.a.: "De Trooster is gekomen", N.N. Voorhoeve, Den Haag, (ongedateerd), p. 183.

Bultmann, Rudolf: "Der Zweite Brief An Die Korinther", herausgegeben von Erick Dinkler, Vandenhoeck & Ruprecht in Göttingen, 1976, p. 270.

Campanhausen, H. Von: "Kirchliches Amt und Geistliche Vollmacht" (In der erste drei jahrhunderten), (2 Durchgesehene Auflage), J.C.B. Moor, Tübingen, 1963.

"Bindung und Freiheit der Kirche: Zwei Vorträgen von Hans von Campanhausen Und Heinrich Bornkamm), J.C.B. Moor (Paul Siebech), Tübingen, 1959.

- Combrink, H.J.B.: "Die Diens Van Jesus". 'n Eksegetiese Beskouing oor Markus 10:45, V.R.B.-Offsetdrukkerij, Kleine der A 3-4, Groningen, 1968, p. 201.
- Commissaris, Jan: "Profetische Planning", H. Nelissen hN6 Bloemendal, 1978.
- Conzelmann, Hans: "Geschichte des Urchristentums", Reeks: "Grundrisse Zum Neuen Testament", Göttingen, Vandenhoeck en Ruprecht, 1976.
- Cullmann, O.: "Baptism In The New Testament". (Translated by J.K.S. Reid): "Die Tauflehre Des Neuen Testaments". (Zwingli-Verlag Zürich), S.C.M.Press Ltd, 56 Bloomsbury Street, London, 1958, p. 84.
- "Earley Christian Worship", S.C.M. Press Ltd., 56 Bloomsbury Street, London, 1959, p. 126}.
- Cullmann, Oscar & Leenhardt, F.J.: "Essays On The Lord's Supper". Translated by J.G. Davies, Lutterworth Press, London, 1960, p. 85.
- Dantine, Wilhelm: "Der Heilige Und Der Unheilige Geist". (Über die Erneuerung der Urteilsfähigkeit), Radius Bücher. Radius-Verlag GmbH. Stuttgart, 1973, p. 253.
- Dekker, Gerard: "De Mens En Zijn Godsdienst". Beschouwingen over de functies van godsdienst en kerk voor mens en sameleving, Amboeboeken, Bilthoven, 1975, p. 184.
- "Wat Is Er Met De Kerk Aan De Hand?" Over positie en funksie van de kerk in de huidige samenleving, Uitgeverij J.H. Kok, N.V. Kampen, 1971, p. 75.
- De Klerk, J.J.: "Kerklieke Dienswerk", Sacum Beperk, Bloemfontein, (ongedateerd), p. 95.
- "Die Onderlinge Vermaning In Pastorale Perspektief". (Proefskrif ingelewer vir die graad Doktor in die Teologie aan die Universi=

teit van Stellenbosch", Desember 1971, p. 374.

- Dennig, Walter & Hannes Kramer: "Gemeinwesenarbeit in christlichen Gemeinden, Berichte - Analysen - Folgerungen," Hsg. v. Walter Dennig v. Hannes Kramer, Freiburg, Christophorus-Verl, Berlin, Burckharthaus-Vert. 1974, p. 272.
- De Villiers, J.L.: "Spreek In Tale", N.G. Kerk-Uitgewers, Kaapstad, Pretoria, 1974, p. 16.
- De Vries, E.: "De Dienst Van De Kerk aan de Industrie-Arbeider", T. Wever, 1962, Franeker, p. 140.
- Dijk, K.: "De Dienst Der Kerk", J.H. Kok, N.V. Kampen, 1952, p. 261.
- Dodd, C.H.: "The Apostolic Preaching and its Developments", Hodder & Stroughton Limited, London, 1960, p. 96.
- Donsbach, Helmut, Wilhard Becker u.a.: "Wir Üben Gemeinde". ... mitdenken mitreden mitgestalten, Rolf Kühne Verlag Kassel, 1975, p. 95.
- Du Plessis, P.J.: "The concept of Pneuma in the Theology of Paul". In: Neotestamentica 3 (1969), (Referate gelewer by die Vyfde byeenkoms van die Nuwe-Testamentiese Werkgemeenskap van Suid-Afrika), Pro Rege-Pers Beperk, Posbus 343, Potchefstroom, 1971, p. 75.
- Edel, R.F. (Hg.): "Kirche und Charisma", Marburg, 1966.
- Eichholz, George: "Was heisst charismatische Gemeinde?" (1 Kor. 12). Theologische Existenz Heute. Eine Schriftenreihe, Herausgegeben von K.G. Steck und G. Eichholz, Neue Folge NR. 77, Chr. Kaiser Verlag München, 1960, p. 27.
- Engelbrecht, B.J.: "God, die Heilige Gees", H.A.U.M., Pretoria, Kaapstad, 1980, p. 173.

- Faber, H.: "Profiel Van Een Bedelaar". Pastor zijn in een veranderende samenleving, Boom Meppel, 1975, p. 141.
- Failing, Wolf-Eckart: "Kooperation als Leitmodell. Krise u. Strukturenerneuerung d. Gemeindepfarramts. (1. Aufl. (mit sk), Frankfurt, Berlin, München, M. Diesterweg, p. 226.
- Ferreira, I.L.: "Die Charismata" En die Nederduitse Gereformeerde Kerk", N.G. Kerkboekhandel, Pretoria, 1975, p. 23.
- Firet, J.: "Het Agogisch Moment In Het Pastoraal Optreden", 2de druk, Uitgeversmaatschappij, J.H. Kok, Kampen, 1974, p. 387.
- Flew, R. Newton: "Jesus And His Church". A Study of the Idea of the Ecclesia in the New Testament", London, The Epworth Press, (Frank H. Cumbers), 1956, p. 192.
- Floor, L.: "Hy Wat Met Die Gees Doop", N.G. Kerkboekhandel Transvaal, Pretoria, 1979, p. 138.
- Friedrich, Gerhard: "Amt und Lebensführung", 1963, Neukirchener Verlag des Erziehungsvereins GmbH. Neukirchen, Vluyn, p. 61.
- Funke, Alex: "Die Mitarbeitende Gemeinde", Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus (Cop. 1959), p. 95. (Handbücherei für Gemeindearbeit H 2/3).
- Ganoczy, Alexandre: "Amt Und Apostolizität", Franz Steiner Verlag, G.M.B.H., Wiesbaden, 1975, p. 33.
- Gelnhausen: "Gemeindeaufbau Gemeinwesenarbeit", Bilanz 71d. Evang. Gemeinde Heerstr. Nord Berlin, Gelnhausen, Burckhardthaus, Verl., 1972 p. 96.
- Glatzel, Norbert: "Gemeindebildung und Gemeindestruktur". Ein Beitrag d. Chr. Sozialwissenschaften zu e. Kernfrage & Christl. Lebens, München, Schöning, 1976, p. 214.

- Goessele, Hans Hartwig von; Arthur Stephan: "Die Missionarische Dimension, Anstöße für d. Praxis in die Gemeinde", Gladbeck, Schriftenmissions Verl. 1965, p. 223
- Gorder, P.R. Van: "Charismatic Confusion", Grand Rapids, 1972.
- Grosheide, F.W.: "Opmerkingen over Hebr. 1:1-4". In: "Nieuw-Testamentische Studiën", Kampen, J.H. Kok, 1910, p. 72.
- Grossmann, Siegfried: "Haushälter der Gnade Gottes", Von der charismatischen Bewegung zur charismatischen Erneuerung der Gemeinde", Oncken Verlag Wuppertal und Kassel, 1977, p. 212.
- Grünberg, W.: "Gemeindeaufbau und Gemeinwesenarbeit", Bilanz 71d Evang. Gem. Heerst. Nord Berlin, Geinhausen, Burckhardthaus, Verl. 1972, p. 96.
- Grundmann, Walter: "Der Brief des Judas und der zweite Brief des Petrus", In: "Theologischer Handkommentar zum Neuen Testament", Evangelische Verlagsanstalt Berlin, 2. Auflage, 1979, p. 126.
- Gutmann, Bruno: "Gemeindeaufbau aus dem Evangelium: Grundsätzliches für Mission und Heimatkirche", Leipzig Evang. Luth. Mission, 1925, p. 214.
- Hahn, Ferdinand: "Der Urchristliche Gottesdienst", Stuttgart, Katholisches Bibelwerk, 1970, p. 101.
- Hahn, Wilhelm: "Die Mitte der Gemeinde". Zur Frage des Gottesdienstes u.d. Gemeindeaufbaus, Gütersloh, Mohn, 1959, p. 63.
- Hainz, J.: "Ekklesia Strukturen Paulinischer Gemeinde - Theologie und Gemeinde-Ordnung", Verlag Friedrich Pustet, Regensburg, 1972, p. 400.
- "Kirche im Werden".

- Hamilton, Michael, P.: "The Charismatic Movement", Grand Rapids, Eerdmans, 1975, p. 196.
- Hanselmann, Joh.: "Keine Angst Vor Pfarramtsführung, Organisieren, Deligieren, Rationalisieren." Eine Handreichung f. Pfarrer u. Kirchlichen Mitarbeiter, München, Claudius, 1971, p. 230.
- Häring, Hermann: "Kirche Und Kerugma", Das Kirchenbild in Der Bultmannschule, Herder, Freiburg, Basel, Wien, 1972, p. 432.
- Harnach, Th.: "Der christliche Gemeindegottesdienst im Apostolischen und altkirchlichen Zeitalter", Amsterdam, Rodopt, 1969, p. 484.
- Hasenbüttl, Golthold: "Charisma", Ordnungsprinzip der Kirche," Herder, Freiburg, 1969, Basel, Wien, p. 364.
- Hattingh, C.: "Die Kerk en die Heilige Gees," "Die Evangelis", Potchefstroom, (ongedateerd), p. 60.
- Haug, Martin: "Der Dienst der Leitung in Gemeinde und Kirche", Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1965, p. 54.
- Heidland, Hans-Wolfgang: In: "Die Charismatische Erneuerung Und Die Kirchen", Verlag Friedrich Pustet Regensburg, 1977, p. 99.
- Heitmann, C. & Mühlen: "Erfahrungen und Theologie des Heiligen Geistes", München, Kösel., Hamburg, München, 1974, p. 312.
- Hendriks, J.: "Overal waar menzen zijn: de diaconale gemeente", Kampen, Kok, 1973, p. 115.
- Hendry, George, S.: "The Holy Spirit in Christian Theology", Philadelphia, The Westminster Press, (ongedateerd) p. 128.
- Hepp, Normann: "Neue Gemeindemodelle", Hrsg. v. Normann Hepp, Wien, Freiburg (u.a.), Herder, 1971, p. 309.

- Hermann, Wolfgang: "Die Angst der Theologen vor der Kirche",
Gegen d. Praxisverlust d. Theologie, Stuttgart:
Kohlhammer, 1973, p. 143.
- Heyns, J.A.: "Die Kerk", N.G. Kerkboekhandel, Pretoria, 1977, p. 237.
- "Dogmatiek", N.G. Kerkboekhandel Transvaal, Pretoria, 1978, p. 426.
- Hodge, Charles: "A Commentary on the Epistle To The Ephesians",
W.M. B. Eerdmans Publishing Company", Grand Rapids, 1954,
Michigan, p. 398.
- Hoekema, Anthony, A.: "Spreken in Tongen", (De Waarde van dit
verschijnsel in bijbels licht", J.H. Kok, N.V. Kampen,
(ongedateerd), p. 147.
- Hoenderdaal, G.J.: "Geloven in de Heilige Geest", H. Veenman &
Zonen, N.V. Wageningen, 1968, p. 169.
- Hoffmann, Kurt: "Gottesdienst für junge Leute", Hrsg. Von Kurt
Hoffmann, Stuttgart, E. Klotz (Cop.), 1966, p. 303.
- Hollenweger, Walter, J.: "Enthusiastisches Christentum. Die
Pfingstbewegung in Geschichte und Gegenwart",
Wuppertal, R. Brockhaus; Zurich, Zwingli Verlag (Cop. 1969),
p. 640.
- "Konflikt in Korinth. Memorien eines Alten Mannes", München,
Kaiser, 1978, p. 90.
- "Kirche, Benzin und Bohnensuppe", Auf d. Spuren dynamischer
Gemeindenl. Hrsg. von Walter J. Hollenweger, Zürich,
TVZ, 1971, p. 256.
- Holmberg, B.: "Paul and Power." The Structure of Authority in
the Primitive Church as Reflected in the Pauline Epistles,
Lund, 1978.

- Holtz, Gottfried: "Die Pastoralbriefe", Evangelische Verlag=anstalt Berlin, 3 Auflage, 1980, p. 246.
- Hubmer, Fritz: "Zungenreden, Weissagungen - Umkämpfte Geistesgaben", Gnadauer Verlag, Denkendorf, 1972.
- Hulsebosch, J. e.a.: "De Opbou v.d. Wijksgemeente", 's-Gravenhage, Boekencentrum, 1953, p. 103.
- Huntemann, Georg: "Diese Kirche muss anders werden", Verlag der Liebenzeller Mission, Bad Liebenzell, 1979, p. 121.
- Jackson, C.J.: "Die Heilige Gees", N.G. Kerkboekhandel Transvaal, Pretoria, 1979, p. 120.
- Jentsch, Werner e.a.: "Evangelischer Erwachsenenchatechismus", Gütersloher Verlagshaus Gerd. Mohn. 3 Auflage, 1977, p. 1356.
- Jeremias, Joachim: "The Origins Of Infant Baptism", (Translated by Dorothea M. Barton, M.A. from the German Nachmals: "Die Anfänge der Kindertaute" (Chr. Kaiser Verlag, Munich, 1962), S.M.C. Press Ltd., Bloomsbury Street, London, 1963, p. 91.
- Jeremias, Joachim,: "Jesus und seine Botschaft", Calwer Verlag, Stuttgart, 1976, p. 95.
- Jonker, H.: "Leve De Kerk", Over hedendaagse kerkwerk, Uitgeverij, G.F. Callenbach, N.V., Nijkerk, 1969, p. 222.
- "En toch preken", Uitgeverij, G.F. Callenbach, B.V., Nijkerk, 1973, p. 150.
- Josuttis, Manfred: "Praxis des Evangeliums Zwischen Politik und Religion", (Grundproblemen der Praktischen Theologie), Chr. Kaiser Verlag, München, 1974, p. 273.
- Kaptein, R.: "De Gemeente En De Toekomst", Boekencentrum 'SGravenhage, 1971.

Käsemann, Ernst: "Exegetische Versuche und Besinnungen", Deel I en II, Vandenhoeck & Ruprecht in Göttingen, 1970, p. 304.

Kelsey, M.: "Zungenreden", Konstanz, 1970.

Kertelge, Karl: "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament", Kösel-Verlag, München, p. 176.

"Das Kirchliche Amt Im Neuen Testament",
Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1977.

Knoch, Otto: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", Verlag
Katholisches Bibelwerk, Stuttgart, 1975, p. 269.

Koch, Kurt E.: "Wine of God", (Revival in Indonesia, Formosa,
Solomon Islands and South India), Christian Evangelism
Publications, Montreal, Canada, 1974, p. 167.

Koenig, John: "Charismata: God's Gifts for God's People",
The Westminster Press, Philadelphia, 1938, p. 213.

König, Adrio: "Meer Duidelikheid oor die Heilige Gees", N.G.
Kerkboekhandel, Pretoria, 1976, p. 72.

"Jesus Christus die Eschatos", N.G. Kerkboekhandel,
Pretoria, 1970, p. 569.

Kraemer, H.: "Het Vergeten Ambt in de Kerk", 2de Druk,
Boekencentrum N.V., s'Gravenhage, 1960, p. 180.

Kratz, Michael: "Gemeinde ohne Priester", (Analysen, Anregungen,
Modelle), Luhn-Verl. Limburg, 1973.

- Krikke, Sibbele: "Veranderd Levensbesef en liturgie", een verkenning van godsdienstwijsgerige en liturgische aspecten der randkerkelijkheid, Assen etc., Van Gorcum, 1976, (VI) p. 192. Proefschrift, Groningen.
- Kritzinger, J.D.W.: "O^oHAL JAHWE" Wat dit is en wie daaraan mag behoort, J.H. Kok, N.V. Kampen, 1957.
- Kromminga, Carl, G.: "The Communication of the Gospel Through Neighboring", T. Wever, Franécker, 1964, p. 269.
- Krunweide, Erika: "Modell: Gemeinde Konkret", Gelnhausen, Berlin, Burkhardhaus-Verl., 1971, p. 72 m. 1 Plakat).
- Krusche, Werner: "Schritte Und Markierungen", Aufsätze und Vorträge Zum Weg der Kirche, Vanderhoeck v. Ruprecht in Göttingen, 1971.
- Kuen, Alfred: "Die charismatische Bewegung" (Versuch einer Beurteilung), A.B.C. Team Bd. 90, Paperback, R. Brockhaus Verlag Wuppertal, p. 92.
- "Der Heilige Geist", Biblische Lehre und menschliche Erfahrung, R. Brockhaus Verlag Wuppertal, 1980, p. 215.
- Kümml, Werner Georg: "The Theologie des Neuen Testaments nach seinen Haupzeugen Jesus - Paulus - Johannes", Göttingen, Vandenhoeck v. Ruprecht, 1969, p. 312.
- Küng, Hans: "Die Kirche", (Dritte Auflage), Herder Freiburg, Basel, Wien, 1969, p. 605.
- "Wahrhaftigkeit", Herder, Freiburg, Basel, Wien, 1970, p. 240.
- Kuss, Otto: "Der Brief An Die Hebräer", Regensburger Neues Testament, Verlag Friedrich Pustet Regensburg, 1966, p. 259.
- Lammens, G.N.: "Tot Zijn Gedachtenis", Het Commemorative Aspect van de Avondmaalsviering, J.H. Kok, N.V. Kampen, 1968, p. 396.

Laubach, Fritz: "Der Brief an die Hebräer", Wuppertaler Studienbibel, R. Brockhaus Verlag Wuppertal, 5 Auflage, 1977.

Lescrauwaet, Jos: "Leven uit de geest", Theologische peilingen aangeboden aan Edward Schillebeeck, Gooi en Sticht bv. - Hilversum, 1974, p. 227.

Lindsay, Hal: "Satan kämpft um diese Welt. Das Drama des verlorenen Paradieses", Wetzlar, 1973.

Lips, Hermann, Von: "Glaube - Gemeinde - Amt", "Zum Verständnis der Ordination in den Pastoralbriefen", Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1979, p. 327.

Lissenburg, Dirk,: "Samen thuis - samen uit; over de begeleiding van veranderingsprocessen in Kerken, Assen etc." Van Gorcum, 1975, XVI p. 441.

Lohrmann, Walter: "Frucht und Gaben des Heiligen Geistes", Brunnen Verlag, Giessen und Basel, 1978, (U.P.), p. 64.

Louw, D.J.: "Die Stad In Die Mens", N.G. Kerkboekhandel Transvaal, Pretoria, 1980, p. 202.

MacArthur, John: "The Charismatics", A Doctrinal Perspective, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 1979, p. 224.

Maly, Karl: "Mündige Gemeinde", (Untersuchung zur pastoralen Führung des Apostels Paulus im 1 Korintherbrief), Verlag Katholisches Bibelwerk, Stuttgart, 1967, p. 272.

Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", Stuttgart, Neuhauser, Hänssler, 1975, p. 389.

Messner, Francis: "Participation in the Church", Intern bibliography, 1968, 1975, Strassburg Cerdic, 1975, p. 52.

- Meyer, Harding: "Pneumatische Herausforderung", in: Wiederentdeckung des Heiligen Geistes", Frankfurt, 1974.
- Meyer, Harding, e.a.: "Wiederentdeckung des Heiligen Geistes", Verlag Otto Limbeck, Frankfurt am Main, 1974, p. 119.
- Miller, Madeleine, S. & Miller J. Lane: "Algemene Bijbelse Encyclopaedie", Servire, Den Haag (ongedateerd).
- Molenaar, D.G., "De Doop met de Heilige Geest", J.H. Kok, N.V. Kampen, 1963, p. 272.
- Möller, Christian: "Zur Entdeckung der Ortsgemeinde als charismatischer Gemeinde", In. Wi. Pr. K. Ges., 1975, S. 1-13.
- Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", Ein Beitrag zur messianischen Ekklesiologie, Chr. Kaiser Verlag München, 1975, p. 392.
- Moule, H.C.G.: "Person and Work of the Holy Spirit", Kreyel Publications, Grand Rapids, Michigan, 49501, 1977, Reprint 1980, p. 252.
- Moulton, W.F. & Geden, A.S.: "A Concordance to the Greek Testament", According to the texts of Westcott and Hort, Tischendorf and the English Revisers, Edinburgh, T. & T. Clark, 38 George Street, 1950, p. 1033.
- Mühlen, H.: "Die Erneuerung des Christlichen Glaubens", Charisma - Geist - Befreiung", München, 1976.
- "Charismatisch Nederland", Redaktie van F.E.M. Rutke, J.H. Kok, Kampen, 1977, p. 123.
- "Einübung in die christliche Grunderfahrung", Ester Teil: Lehre und Zuspruch, Unter Mitarbeit von Arnold Bittlinger, Erhard Griese und Manfred Kiessig, Topos Tassenbücher, 1978, p. 210.

- Müller, B.A.: "Die Lewende Woord Aan Die Mens Van Die Hede",
Druk en Uitgawe: J. Heijnis Tsz Zaandijk, 1961, p. 364.
- Müller, Heinz: "Missionarische Gemeindefarbeit - persönliche
Evangelisation", Marburg: Francke-Buchhandlung, 1976, p. 126.
- Murray, Andrew: "Versamelde Werke" - Deel III - "Die Werk Van Die
Heilige Gees", Die Christen-studentevereniging van S.A.,
Stellenbosch, 1943.
- Murray, R.B.: "Die Doop of Vervulling met die Heilige Gees",
'n Goddelike opdrag en 'n Ervaarbare werklikheid, Century
Schoolbook, (ongedateerd), p. 43.
- Noordegraaf, A.: "Gods Bouwwerk", Aspecten van het gemeente-zijn
in bijbels-theologisch licht, Uitgeverij Boekencentrum B.V.,
's-Gravenhage, 1980, p. 278.
- Noordmans, O.: "Gestalte En Geest", Holland Uitgeversmaatschappij,
Amsterdam, 1955.
- Ollrog, Wolf-Henning: "Paulus und seine Mitarbeiter", (Untersuchungen
zu Theorie und Praxis der paulinischen Mission), Neukircher Verlag,
1979, p. 282.
- Pache, René: "Heiliger Geist", Person und Werk, R. Brockhaus Verlag,
Wuppertal, 3 Auflage, 1978, p. 186.
- Pflüger, Peter-Michael: "Religiöse Erfahrung Im Ausbruch Aus den
Traditionen", Stuttgart, Bonn, 1976, p. 169.
- Philippi, P.: "Christosentrische Diakonie. Ein theologisches
Entwurf", Stuttgart Ev. Verlag, 1963 XIV, p. 350.
- Pirol, Martin und Barbara Smitmans: "Kirche fuer Morgen - Anstosse und
Modelle", Hrsg. Von Martin Pirol und Barbara Smitmans, Stuttgart,
Evang. Bibelwerk (Cop), 1972, p. 192.

- Porsch, F.: "Pneuma und Wort", Ein exegetische Beitrag zur Pneumatologie des Johannesevangeliums, Frankfurt, 1974.
- Rahner, Karl: "Theology for Renewal Bishops, Priests, Laity, (Vertaal deur: Cecily Hastings & Richard Strachan), Sheed and Ward: New York, 1964.
Oorsp.: "Sendung und Gnade", Tyrolia Verlag, Innsbruck, Vienna and Munich, 1961.
- Ridderbos, Herman: "Paulus" (Ontwerp van zijn Theologie), J.H. Kok, N.V. Kampen, 1966, p. 653.
- "De Brief Van Paulus Aan De Kolossensen", In: Commentaar op Het Nieuwe Testament", Kampen, N.V. Uitgeversmaatschappij, J.H. Kok, 1960, p. 244.
- Ridderbos, J. e.a.: "De Apostolische Kerk", J.H. Kok, N.V. Kampen, 1954, p. 244.
- Rienecker, Fritz: "Der Brief des Paulus an die Epheser", Wuppertaler Studienbibel, Herausgegeben von Werner de Boor und Adolf Pohl, R. Brockhaus Verlag, Wuppertal, 1961, 5 Auflage, 1977.
- Riesner, Rainer: "Apostolischer Gemeindebau. Die Herausforderung d. paulinischen Gemeinden", Giessen: Brunnen Verl. 1978 p. 127. (ABC Team 14483/79).
- "Formen gemeinsamen Lebens im Neuen Testament und heute", Theologie und Dienst Giesen, 1977, p. 31.
- Ritter, Adolf Martin - Gottfried Leich: "Wer Ist die Kirche?", Amt und Gemeinde im N. Test. in d. Kirchengeschichte u. heute, Göttingen, Van denhoek & Ruprecht, (Cop.) 1968, p. 303.
- Roberts, J.: "Die Opbou Van Die Kerk Volgens Die Efese-Brief", V.R.B. - Kleine Der A 3-4-Groningen, 1963, p. 200.

- Roberts, J.: "Die Gees en die Charismata in die Briewe van Paulus",
In: Neotestamentica 3 (1969), (Referate gelewer by die vyfde
Byeenkoms van die Nuwe-Testamentiese Werkgemeenskap van Suid-
Afrika), 1971, Pro Rege Pers, Potchefstroom, p. 75.
- Roberts, J.H.: Nuwe-Testamentiese Werkgemeenskap van Suid-Afrika:
"Die Pneuma by Paulus", Pro Rege Pers Beperk, Potchefstroom,
1971, p. 75.
- Roscam, Abbing, P.J.: "Diakonia; een studie over het begrip dienst
in dogmatiek en praktiese teologie", Den Haag, 1950.
- Rosenboom, Enno,: "Gemeindeaufbau durch Konfirmandenunterricht",
Gütersloh: Gütersloher Verlags Haus. (Cop.) 1962,
Handbücherei für Gemeindefarbeit, H. 22 p. 64.
- Ru, G. de: "De Kinderdoop En Het Nieuwe Testament", Derde Druk,
H. Veenman & Zonen N.V.-Wageningen, 1968, p. 295.
- Rudge, Peter, F.: "Ministry and Mangement", (The Study of Ecclesias-
tical Administration), Tavistock Publications in association with
Hicks Smith & Sons, 1968, p. 191.
- Ruler, A.A. van: "De Dood Wordt Overwonnen", 2de Druk, Uitgeverij
G.F. Callenbach, N.V.-Nijkerk, 1972, p. 171.
- Sanders, O;: "The Holy Spirit": Grand Rapids, 1972.
- Schaeffer, F.A.: "Leven Door De Geest", Buijten & Schipperheijn,
Amsterdam, 1974, p. 194.
- Schippers, K.A.: "De gemeente als leergemeenschap", Kamper Cahiers,
1977, Uitgeversmaatschappij, J.H. Kok, Kampen, 1977, p. 24.
- Schlatter, A.: "Die Geschichte der ersten Christenheit", Darmstadt,
1971.
- "Die Theologie der Apostel", Stuttgart, 1977.

- Schlier, Heinrich: "Die Ordnung Der Kirche nach den Pastoral=briefen", In: "Glaube und Geschichte", Festschrift für F. Gogarten, 1948.
- "Der Brief An Die Epheser", Ein kommentar, Patmos-Verlag, Düsseldorf, 1957, 6 Auflage, 1968.
- Schlink, Basilea: "Waar Gods Geest Werket", Die Kracht van de Heilige Geest vroeger en in de tegenwoordige wereld", T. Wever - Franeker, (ongedateerd), p. 129.
- Schlink, Edmund: "Der kommende Christus und die kirchlichen Traditionen", Beiträge zum Gespräch zwischen den getrennten Kirchen, Vandenhoeck & Ruprecht in Göttingen, 1961, p. 276.
- Schmidt, K.L.: "Ekklesia" in: "Theological Dictionary of the New Testament", Volume III, Vertaal deur Geoffrey W. Bromiley, W.M.B. Eerdmans Publishing Coompany, Grand Rapids, Michigan, 1965.
- Schmidt, Ludwig: "Erwachsenenbildung in der Gemeinde", Stuttgart: Klotz, 1969, p. 70.
- Schnath, Gerhard: "Fantasie für die Welt. Gemeinden in neuer Gestalt", Im Auftrag d. Deutschen Evangel. Kirchentags, Hrsg. von Gerhard Schnath (1 Aufl.), Stuttgart, Berlin, (Kreuz-Verl.), (Cop.) 1967, p. 173.
- Schneider, H.: "Die Bedeutung der Geistestaufer in der charismatischen Erneuerung der katolischen Kirche", Schloss Craheim, 1974.
- Schnell, Hugo: "Die Überschaubare Gemeinde", Berlin, Hamburg, Luth. Verlagshaus, 1962, p. 123.
- Schnepel, Erich: "Charismatische Gemeinde. Theorie oder Wirklichkeit", Wuppertal: Brockhaus, 1977, p. 78.

- Schober, Theodor & Hans Thimme: "Gemeinde in diakonischer und missionarischer Verantwortung", Quell Verlag, Stuttgart, 1979, p. 375.
- Schönborn, Christoph von, u.a.: "Die Charismatische Erneuerung und die Kirchen", Regensburg: Pustet, 1977, p. 99.
- Schrage, Wolfgang: "Sunagōgē" in "Theological Dictionary of the New Testament", Volume VII, Translator and Editor, Geoffrey W. Bromiley, Wm. B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, 1971
- Schreuder, Osmund: "Gemeindereform - Prozess an der Basis", Thesen: Osmund Schreuder, Stellungnahmen: Winfried Kremny (u). Eugen Walter, Freiburg/Br. (u.a.) Herder, 1970.
- Schultze, Herbert: "Das Wirken des Heiligen Geistes", Hamburg, Furche-Verl., 1864, p. 56.
- Schweizer, Eduard: "Gemeinde Und Gemeindeordnung Im Neuen Testament", Zwingli Verlag, Zürich, 1959, p. 217.
- "Der Brief An Die Kolosser", Evangelisch-Katholischer Kommentar Zum Neuen Testament, Benziger Verlag, Neukirchener Verlag, 1976, p. 230.
- Seippel, Alf: "Handbuch Aktivierende Gemeinwesenarbeit", Gelnhausen: Burckhardthaus-Verl. (Reihe BCS. Ab. Hg. Gemeinwesenarbeit), L. Bedingungen, Konzepte, Strategien, Methoden., 1976, p. 239.
- Sillevis, Smitt: "De Organisatie Van De Christelijke Kerk In Den Apostolischen Tijd", Academisch Proefschrift, Rotterdam, T. De Vries, Dzn, 1910.

- Sorg, Theo: (Sammlung) Gemeinde im Aufbruch. Erfahrungen von einst - Ermutigung für heute." Sieben Bibelarbeiten über Apostelgeschichte 2-6, Stuttgart: Verl. Junge Gemeinde, 1978, p. 110.
- Spielhauer, Josef: "Was Geht mich mein Nachbar an?", Chancen und Forderungen d. Wohnviertel-apostolats, Limburg, Lohn-Verl., 1967, p. 120.
- Spijker, W. van 't.: "De Charismatische Beweging", Willem de Zwijgerstichting 's-Gravenhage, 1977.
- Van Stempvoort, P.A.: "Eenheid en Schisma in de gemeente van Korinthe volgens 1 Korinthiërs, de oecumenische gemeente", Nijkerk, Callenbach, 1950, XIX p. 224.
- Swigchem, D. Van: "Het Missionair Karakter Van De Christelijke Gemeente", (Volgens de Brieven Van Paulus en Petrus), J.H. Kok, N.V. Kampen, 1955, p. 276.
- Symanowski, Horst, "The Christian Witness In An Industrial Society", The Westminster Press, Philadelphia, (Vertaal deur George H. Kehm).
- Theron, P.F., "Die Ekklesia as Kosmies-eschatologiese Teken", N.G. Kerkboekhandel, Pretoria, 1978, p. 142.
- Thung, M.A.: "The Precarious Organization", sociological explorations of the Church's mission and structure", 's-Gravenhage, Mouton, 1976, XIV, p. 347.
- Tromp, G.C.: "Het bidden der gemeente", Boekencentrum N.V., 's-Gravenhage, 1964, p. 176.
- Veenhof, Jan,: "De Parakleet", J.H. Kok, Kampen, 1974, p. 67.
- Veenhof, J. e.a.: "Op het Spoor Van De Geest", Theologische opstellen Vragen aan en kanttekeningen by de Charismatische Beweging",

- J.H. Kok, Kampen, 1978, p. 92.
- Veldkamp, H.: "Het Ambt Der Gelovigen", (Tweede, herziene druk),
T. Wever, Franeker, (ongedateerd), p. 63.
- Verhoef, W.W.: "Charismatisch Nederland", "Een overzicht van de
Ontwikkeling van de Pinkstervernieuwing", onder redactie van
F.E.M. RUTKE, Uitgeversmaatschappij J.H. Kok, Kampen, 1977,
p. 123.
- "Er Waait weer wat", 's-Gravenhage, 1974.
- Versteeg, J.P.: "De Geest En De Gelovige", J.H. Kok, Kampen, 1976.
- "Christus En De Geest", J.H. Kok, N.V. Kampen, 1971, p. 449.
(Een exegetisch onderzoek naar de verhouding van de opgestane
Christus en de Geest van God volgens de Brieven van Paulus).
- Viering, Fritz: "Gemeinde - Amt - Ordination", Gütersloher
Verlagshaus Gerd Mohr, 1970, p. 144.
- Wagner, C.P.: "Your Church Can Grow", Glendale College,
G/L Regal Books, 1976, p. 176.
- Walvoord, John F.: "The Holy Spirit", (Third Edition with
Appendix), Zondervan Publishing House, Grand Rapids,
Michigan 49506, 1978, p. 288.
- Wand, J.W.C.: "First Century Christianity", Oxford University
Press London: Humphrey Milford, 1937, p. 172.
- Webber, George W.: "The Congregation in Mission", Abingdon Press,
Nashville, New York, 1964, p. 208.
- Wentse, B.: "Het Woord, De Zoon En De Dienst",
Dogmatiek deel 1, Uitgeversmaatschappij J.H. Kok - Kampen,
1981, p. 419.

- Wester, Manfred: "Konkrete Verkündigung. Schritte zu e. praxisbezogenen Gemeindearbeit", Stuttgart, Berlin, Kreuz-verlag, 1974, p. 226.
- Weverbergh, Roger: "Riskant pastoraat", De metodiek van het opbouw= werk in een hoogbouwwijk, H. Helissen LNB Bloemendaal, 1977.
- Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche Zum Dienst", In: Handbuch der Praktischen Theologie" I, Berlin, 1975, p. 227.
- "Die Gemeinde Und ihr Amt. Historische, empirische, hermeneutische aspekte", Berlin, Evang. Verlagsanstalt, 1973, p. 67.
- Wolf, H.H., e.a.: "Reform und Anerkennung Kirchlicher Ämter", (Ein Memorandum der Arbeitsgemeinschaft Ökumenischer Universitätsinstitut", Chr. Kaiser Verlag, München, 1973, p. 206.
- Zanten, J.A.G. van en Landsman, F.H.: "Gemeentevormen En Gemeente-opbouw", Boekencentrum, N.V. 'sGravenhage, 1971, p. 108.
- Zwanenburg, L. & Dekker, G. & Egmond, E.C.V.: "Kerk in Perspek= tief", (Rapport van de Commissie gemeentestructuur ingesteld door generale deputaten voor de evangelisatie van die Gereformeerde Kerken in Nederland, Sneek, 1969), 1971.